הלכה · שולחן ערוך · מפרשים · מקור חיים

מקור חיים - ב (טור פטדה חלק ב)

רבי חיים הכהן מארם צובה

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

מקור חיים - ב (טור פטדה חלק ב)

רבי חיים הכהן מארם צובה

מקור הטקסט: דיקטה · רישיון: CC BY-SA 4.0

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/מקור-חיים-ב-טור-פטדה-חלק-ב/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

סימן שא 4
סימן שב 55
סימן שג 72
סימן שד 114
סימן שה 121
סימן שו 152
סימן שז 174
סימן שח 198

סימן שא

[א] בענין הילוך של שבת כבר למדונו חז"ל אם תשיב משבת רגליך שלא יהא הילוכך של חול כהילוכך בשבת. וכבר ביארתי מש"ה ונדעה נרדפה לדעת את ה' כי יאמר צריך ידיעה לרדוף וחזר ואמר לדעת את ה' דהיינו כי אמר הכתוב צריך לך שתי ידיעות הראשונה לפי שחז"ל אמרו פסיעה גסה נוטלת אחד ששים ממראה עיניו של אדם ולכן אמרו אסור לאדם לפסוע פסיעה גסה. ואמנם מצוה למרהט לב"ה ולב"ה ולכן נאמר ונדעה נרדפה לפי כי לא עם הארץ חסיד ועוד צריך ידיעה אחרת כמ"ש החכם כד הוינא חזי רבנן דרהטי לפרקא בשבתא אמינא קא מחללי רבנן שבתא עד דתני לי ההוא שבא מצוה למרהט ואפילו בשבת ולכן נאמר לדעת את ה' הרי שתי ידיעות צריכא למימר אחת לחול ואחת לשבת נמי ובכן יהיה הערה אל האדם כי ימהר להתקרב לפני הקב"ה כדי שיוכל להכנס לעתיד בב"ה עליון שנאמר מי אלה כעב תעופנה ואם לא עשה לתקן מעשיו איך יוכל להכנס לב"ה הרוחני ולכן יאמר אין לרוץ בשבת אלא אם כן הוא לדבר מצוה ואין לך דבר מצוה כי אם לתקן מעשיו ולהיות מוכן להיות מן הנכנסים לב"ה רוחני שנאמר אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך נשבעה בטוב ביתיך. ומי שהוא קדוש יכנס להיכלך וכך אחז"ל שמרה נפשי כי חסיד אני איזהו חסיד המתחסד עם קונו. אבל לא עם הארץ חסיד כמאחר כי על עצמו אינו חס הרי זה עם הארץ. אמנם מכל מקום מעולם אין לאדם לפסוע פסיעה גסה אלא להלך במרוצה כי ענין זה גנאי לת"ח ולכן שנינו הוי רץ לדבר מצוה ובורח מן העבירה:

ולכן אמרו מצוה למרהט לפרקא ואפילו בשבת:

[ב] בחורים המתענגים בקפיצתם ומרוצתם מותר וכן מותר לראות דבר שמתענגים בו ומי יתן שומע לי להיות מתענגים בדבר שהקב"ה מתענג עמהם וכדאיתא בזוהר פ' פנחס ישמח ישראל בעושיו כי השמחה של האיש הישראלי אינ' לשמוח אלא עם הקב"ה כמשחז"ל אצל זה היו' עשה ה' נגילה ונשמחה בו בו בקב"ה בו בתורתו בו ביראתו. וכאשר ביארתי כמשחז"ל נשכימה לכרמים אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות נראה אם פרחה הגפן אלו בעלי משנה וכו'. כי הנה אין כונת חז"ל להוציא המקרא מדי פשוטו שהרי קים לן כי לעולם הפשט לא יופשט. אמנם הם ז"ל מדריכים אותנו בדרך ישרה וכך הם אומרי' כי הנה הכרמים שנאמרו בפ' פרחה הגפן פתח הסמדר כל אלו הדברים המשמחים את הלב זה לזולתו. אכל לגבי האיש הישראל אלו בתי כנסיות וכו' הם המשמחים אלהים ואנשים והרוצ' להתענג בגוף ונפש ילך לשם ובדרך הילוכו יתענג בקפיצתו ומרוצתו ובכן יהיה מתקיים בו מש"ה וקויי ה' יחליפו כח יעלו

במעלה האברים שלהם כנשרים ואם ירצה לרוץ להתענג ירוצו ולא יגעו ואם מתענג להלך בפסיעה בהרחבה לא במרוצה ילכו ולא יעפו לפי שבעבור העון נאמר וילכו בלא כח כביכול לעתיד יחליפו כח ומתקיים יגדל נא כח ה' וכן אמרו חז"ל כשישראל זכאים מוסיפין כח למעלה כביכול הלא זה דברי בפסוק אם צדקת מה תתן לו ר"ל כי על ידי הצדיק שם הויה שהוא עשר אותיו' מתפשט יותר ונעשה כ"ח אותיות עוד מתרבה האור ונעשה בסוד מ"ה:

ונוסף עוד כי יהיה דוגמא ליום השבת אשר יש בו מ"ה יותר עליון והיינו מ"ה תתן לו מחדש. אמנם ורבו פשעך מה תעשה לו בחינת מ"ה הנמצא בו כביכול אינו מתגלה רק כמנין ל"ו לפי כי אות יו"ד אין מגיע שם פגם אמנם אותיו' ה"א וא"ו ה"א נשארו פשוטים הו"ה ואות יוד הרי ל"ו בגימטריא ולכן מה טוב לאדם להתענג בב"ה וב"ה אשר נמצא שם תורה והקב"ה לקיים מש"ה בני ציון הם המצויינים בהלכה בשערים המצויינ' וגילו במלכם:

[ג] היה הולך והגיע לאמת המי' וכו' כך אמרו חז"ל וכן נגוזו ועבר לשני רחלו' גזוזה עוברת אינה גזוזה אינה עוברת. ובזוהר פרשת מקץ דף ר"א וז"ל רבי שמעין אמר בזמנא דנשמתא נפקת מהאי עלמא בכמה דינין אתדנת עד לא תיעול לאתרה לבתר כל אינון נשמתין אית לון למעבר בהך נהר דינור דנגיד ונפיק ולאסתחאה תמן ומאן איהו דיקום תמן ויעבר בלא דחילו כד"א מי יעלה בהר ה' וגו' ונשמתא דזכאה אעבר בלא דחילו ויקום במקום קדשו ומאן דאשתדל בצדקה בהאי עלמא ויתן מממוניה בצדקה כדין ועבר בההוא אתר ולא דחיל וכרוזא קרי לה להיא נשמתא ועיניתיך לא אענך עוד מאן דזכה למעבר בדא לית ליה דינא יתיר כלל עכ"ל. הנה מבואר מדברי המאמר זה המשל שאמרו חז"ל של הרחלות והנהר היינו נהר דינור. ולכן יאמר הדין היה הולך כי הדוגמא לזה כי הולך האדם אל בית עולמו והגיע לאמת המים היינו נהר עליון נהר דינור הנז' יכול לדלג ולקפוץ עליה כפי מעשיו דאף על גב דאתמר כי הכל עוברין בנהר זה יש יכולת ביד האדם לדלג ולקפוץ עליה ולא יכנס לתוכה כדאיתא בזוהר פרשת פקודי אפילו אם היא רחבה שאינו יכול להניח רגלו ראשונה קודם שיעקר רגלו שניה ומוטב שידלג ממה שיקיפנה מפני שמרבה בהילוך ונאמר אנכי הולך בדרך כל הארץ כי זה עיקר כמשחז"ל דרך ארץ קדם לתורה שנאמר לשמור את דרך זו דרך ארץ ואחר כך עץ החיים זו תורה ואסור לעבור בה בנהר דינור בשבת כי אין דנין בשבת וכדי שלא יבא לידי סחיטה ממעשיו:

[ד] היה הולך לדבר מצוה כגון להקביל פני רבו או פני מי שגדול ממנו בחכמה היינו רבו זה הקב"ה פני מי שגדול ממנו בישיבה של מעלה יכול לעבור בה ובלבד שיעשה שינוי כגון שלא יוציא ידו מתחת שפת חלוקו היינו חלוקא דרבנן כי שם מלבישים אותו כנזכר במאמר כדי שיזכור ולא יבא לידי סחיטה של מעשי' טובים כאמור. ואסור לעבור בסנדלו הוא כינוי אל הגוף ע"ד של נעליך כמשה שנתלבש בגוף קדוש כי כאשר יעבור בנהר זה צריך שיהיה ערום מן הגוף שיש לו בג"ע הארץ כנודע מן הזוהר פ' תרומה דף קכ"ג: וז"ל וקב"ה עביד טיבו עם בריין דלא אפשיט האי עד דמתקנין ליה וכו'. ולכן אסור לעבור בסנדלו זה דכיון שאינו יכול להדקו ולקשרו יפה כי אין זה הגוף של גן עדן מועיל לשם חיישינן דילמא נפיל ואתי לאתויי אבל במנעלו היינו הלבוש שמלביש אותו המלאך כשעונה מן הנהר מותר: [ה] ההולך לדבר מצוה מותר לעבור במים אף בחזרה היינו מ"ש בזוהר פרשת תרומה דף קמ"ו וז"ל ועל דא אמר שלמה בסיום שבחיה מים רבי' לא יוכלו לכבות את האהבה מים רבים אלין אינון מים עילאין דנגדין גו טלא עילאה ונהרות לא ישטפוה אלין אינון נהרי אפרסמונא דכיא דאינון תליסר וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי כל אלו הנהרות עוברת התפלה והיינו כי האדם הולך לדבר מצוה להתפלל ולעשות ממנה כתר לחי העולמים מותר לעבור במים אלו המלאך המוליך העטרה גם צורת האדם הולכת שם כמ"ש הרשב"י פרשת ויקהל דמות כמראה אדם עליו מלמעלה אף בחזרה כדי שלא יכשילן לעתיד לבא:

[ו] ההולך לשמור פירותיו הנמשל מה ששנינו אלו דברים שאדם אוכל מפירותיהן בעולם הזה וזה שומר אותם לעולם הבא. ולכן הולך במים בדרכי יושר כדי לקיים מש"ה ושמר ה' אלהיך לך את הברית ואת החסד מותר לו לעבור במים אלו בהליכה אבל לא בחזרה: [ז] כל היוצא בדבר שאינו תכשיט חזר והגיד כי אע"ג אשר הוגד לך ושמעת כי על ידי מעשים טובים עובר אדם נהר העליון אע"ג כי הוא נהר דינור. אמנם עדיין צריך לך לדעת כי כל היוצא בדבר שאינו תכשיט ר"ל כי אין זה מצוה ואינו דרך מלבוש כי לא יועיל לעשות בו חלוקה דרבנן מלבוש לגן עדן והוציאו כדרך שרגילין להוציא אותו דבר חייב וכל תכשיט אע"ג שהוא מצוה שהוא רפוי ביד האדם ואינו מתחזק באותה מצוה שאפשר לו בקל ליפול ומתחסר ממנה אסור לצאת בו ואם יצא פטור ואשה לא תצא בתכשיטיה וכבר נתבאר למעלה כי יש אנשים אשר נשתה גבורתם והיו לנשים מפני מעשים אשר לא טובים. ולכן אעפ"י שיש לו מעשים טובים קצת לא תצא בתכשיטיה לפי כי מעשיו אינם, ע"מ שלא לקבל פרס ולכן דרכה לשולפם ולהראותם לזולת ואינו מקיים מש"ה והצנע לכת עם אלהיך הילכך לא יצא האיש לא בסייף וכו' לא יראה לבריו'

מעשיו לא בסייף היינו ק"ש אשר חז"ל אמרו הקורא ק"ש כאלו אוחז חרב פיפיות שנא' רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם ולא בתריס ולא באלה ולא ברומח כך שנינו תשובה ומעשים טובים כתריס בפני הפורעניות. ואם יצא חייב חטאת כי לחטאת יחשב לו המתגאה בסיפור מעשיו לבריות ולא בשריון ולא בקסדא ולא במגפים והיינו מעשה הצדקה כמשחז"ל וילבש צדקה כשריון מה שריון זה מצטרף כך כל פרוטה ופרוטה מצטרפת ולא במגפים כלי הרגלים דהיינו משחז"ל גדול המעשה יותר מן העושה שנ' והיה מעשה הצדקה שלום. וכן ענין גמילות חסדים ברגלים אין לפרסם אותם ואם יצא פטור שהם דרך מלבוש דבר מפורסם דאתעביד לאתגלויי ונא יצא בתפילין והדוגמא נמי כי להרהור בתורה אין ראוי לפרסם מה כונתו מפני שצריך להסיר' כשיכנס לב"ה דהיינו הרשע כי הוא דוגמא לזה העו"ג דאסור ללמד תורה לכותי וגם שיהיה ישראל רשע אסור ללמד אותו דברים נעלמים כדאיתא בזוהר פרש' פנחס דף רמ"ד וז"ל מאן דמזלזל בפירורין דנהמא וזריק לון באתר דלא אצטריך האי כ"ש דמזלזל בפירורין דמוחא דאינון דזרע דזריק לון בארעא דכתיב כי השחית כל בשר את דרכו וגו' כ"ש וכ"ש דמזלזל בפירורין דאורייתא ומסר לון לאנשים דלאו אינון הגונים דשליט עלייהו יצר הרע וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כמה עונשו גדול מי שמגלה סתרי תורה לאנשים בלתי הגונים ולכן יאמר כי צריך להסיר אותם כשיכנס לב"ה ולא יצא קטן הוא ע"ד משחז"ל קטן שלא כלו לו חדשיו במנעל גדול כמשחז"ל מה יפו פעמיך בנעלים נעילת הפסח נעילת החג כך מנעל זה הוא מורה על נעילת מצוה גדולה אין לו לפרסם אותה דהא אין למדים מן הקטן דילמא נפיל ונמנע ממנו ואתי לאתויי אבל יוצא ומגלה על חלוק גדול מצוה שנעשה ממנה חלוקה דרבנן ולא יצא במנעל אחד היינו מצוה כאמור. אם אין מכה ברגלו מן העונות שהאדם דש בעקביו דילמא מחייכי עליה כמו שאמרו חכמינו ז"ל אין לך דור שאין בו ליצנים ואתי לאתויי אבל אם יש לו מכה ברגלו הוא עון עקבי יוצא באותו שאין בו מכה

עוד זאת אדרש ליישב דינים אלו כפי שורשם למעלה וכך הוא אומר אין לרוץ בשבת אלא אם כן הוא לדבר מצוה כי הנה אמר החכם ראית איש אץ בדבריו תקוה לכסיל ממנו ר"ל כי אדם שהוא עושה מעשיו במהירות תקוה לכסיל ממנו יותר תקוה ימצא לכסיל ממנו. אמנם לדידן יאמר כי לפי שאחז"ל בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו א"כ זה שבחר לעשות דבריו במהירות יש תקוה לכסיל הידוע מלך זקן וכסיל ממנו כי פרי המהירות חרטה ויכשל בדבר עבירה מפני כי אין משגיח לעשות דבריו בהמתנה ובדעת נכונה. ולכן אין לרוץ בחול כלל כי זהו סימן לסטרא אחרא כי ממהרים הם להתחבר

והוא סיבת הפירוד כמש"ה בפר"ח רשעים כמו עשב וגו' הוא סיבה להשמדם עדי עד. ואמנם גם בשבת אין לרוץ אלא לדבר מצוה כגון לבית הכנסת וכיוצא בו כי כן נמי הצדיק הוא רץ לדבר מצוה לבית הכנסת לפי שנאמר אוהב ה' שערי ציון שני שערים המצויינים בהלכה מכל משכנות יעקב ולכן מקיים לרוץ לדבר מצוה בין בחול בין בשבת לקיים מה ששנינו הוי רץ לדבר מצוה לשמח הכלה ובורח מן העבירה שנאמר והחזיקה בו ונשקה לו וגו' ולכן וינס ויצא החוצה:

בחורים המתענגים בקפיצתם נימא ביה מילתא טוב לכוין מש"ה דומה דודי לצבי הוא מש"ה מה צבי זה רץ כך הקב"ה רץ מבית הכנסת זה לבית הכנסת אחר לברך את ישראל. ואמנם לזה יכוין האדם כשירוץ בשבת גם בחול לבית הכנסת כי כן הוא נמי למעלה לקיים מה ששנינו הוי עז כנמר קל כנשר רץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים. כי הנה סוד הענין הוא כי בתחלה צריך להיות עז כנמר להנצל מן העצלות היא הקליפה שבא נאמר וינס ויצא החוצה וינס משה מפניו של הנחש שנאמר כי מפני הרעה נאסף הצדיק לפי כי נמר גם כן הוא רץ בגימ' וצריך לנוס מפניו ואח"כ רץ כצבי הוא משחז"ל מה צבי זה מחזיר ראשו למקום שיצא ממנו היינו שערי ציון שנאמר אוהב ה' שערי ציון ואין רצונו לצאת משם אמנם מצד ההכרח מפני הרעה נאסף הצדיק ולכן חוזר ראשו הוא אות יו"ד כדאיתא בזוהר פרשת ויצא מחזיר ראשו זה למקום שיצא ממנו לציון ואח"כ גבור כארי לצורך הייחוד וכל זה לעשות רצון אביו שבשמים היינו להמשיך רצון עליון שהוא מזל נוצר חסד לאבא עילאה כי הייחוד שלהם תלייא במזלא כדאיתא בס"ד והיינו אביו שבשמים כי אבא מתלבש בת"ת ישראל הנקרא שמים ומגיע עד היסוד ובכן נעשה הייחוד תחתון בזה יכוין כשהוא רץ לב"ה:

היה הולך והגיע לאמת המים הנה אמת המים היא אימא עילאה כדאיתא בזוהר פרשת בראשית דף נ"א ה' על מים רבים ה' דא חכמה עילאה דקיימא על מים רבים על ההוא עמקא סתימאה דנפיק מניה כד"א ושבילך במים רבים וכו' והנה נתבאר מדברי המאמר מים רבים הם בבינה ולכן הוא אומר הגיע לאמת המים שהדוגמא לזה הוא כאשר האדם עליון נמי מגיע לאמת המים הוא אמו יכול לדלג ולקפוץ עניה שנאמר דומה דודי לצבי כאמור אפילו אם היא רחבה שנאמר ורחבה מני ים שאינו יכול להניח רגלו ראשונ' קודם שיעקור שניה ועיקר עליותו הוא לתקן הרגלים כדלקמן מוטב שידלג מקפץ ועולה ממה שיקיפנה והיא תכנס בתוכו מפני שמרבה בהילוך אחר כך ואסור לעבור בה בתוך המים שלא יבא לידי סחיטה נקחת מאותם המים:

היה הולך לדבר מצוה כגון להקביל פני רבו היינו מ"ש בזוהר פרשת ויצא בפסוק ותנא לחה דא אימא עילאה לקראתו של ת"ת ישראל ותאמר אלי תבא לאעלא לך תחות גדפאי לרוואה לך מתפנוקין עילאין בגין למיהב להההוא שדה עד דלא יתוקד באשא דיצחק וכו' וישכב עמה בלילה הוא יעקב לא נאמר אלא הוא מאן דאתחזי לאתערא לגבה וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי מה שעולה ת"ת ישראל למעלה בסוד אימא עילאה היינו לצורך ב' דברים ראשונ' כדי לעורר הייחוד למענה בין אבא ואימא כי לכן אחר שענה לשם נאמר וישכב עמה אבא הנקרא הוא וזאת שנית כדי להאיר להההוא שדה היא הכלה דנח תיתוקד באשא דיצחק. ולכן יאמר היה הולך אדם עליון לדבר מצוה דהיינו בעבור אותו שדה דלא יתוקד באשא דיצחק וכגון להקביל פני רבו הוא חכמה עילאה כי ת"ת ישראל הוא תלמיד חכם ר"ל תלמיד של חכם עליון שהוא למדו תורה שבכתב ותורה שבעל פה ורוב חכמתו ממנו או מי שגדול ממנו בחכמה היא אמו שהיא גדולה ממנו בעבור כי חכמה עילאה מתחבר עמה ות"ת ישראל עונה לשם להקביל פניה כמשחז"ל ואיש יחד פני רעהו זה יעקב כן הוא כונת המאמר יכול לעבור בה ובלבד שיעשה שינוי כגון שנא יוציא ידו מתחת שפת חלוקו שנאמר ויעש ה' לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם כדי שיזכור היינו משחז"ל והאדם ידע עוד וגו' לשעבר אם לא היה רואה לא היה מתאוה ועכשו ניתוסף תאוה רמז להולכי דרכים וכו' שיהיו זוכרים נשותיהן וחוזרים לבתיהם ולכן התבונן מה נעמו דברי חז"ל ועד היכן מגיע כונתם ז"נ ובכן יזכור ונח יבא לידי סחיטה ליקח מעט מזער מן אותם המים לפי כי הם סוד חור חוזר ולא יועילו לו לצורך השדה הנז' ואסור לעבור בסנדלו כבר נתבאר בזוהר פרשת חקת שלף איש נעלו כי הוא דוגמא אל האשה. ולכן נאמר למשה של נעלך מעל רגלך שנתן לו הק"בה רמז לפרוש מן האשה. וכן נמי יהיה הנרנה בזה מ"ש ואסור לעבור אותה אמת המים היא חמו בסנדלו זו אשתו בזמן שהוא בבחינת סנדל דכיון שאינו יכול לבדקו ולקשרו יפה עם הצדיק לא תוכל לעלות עמו כי היא עדין בבחינת סנדל שהוא בבחינת העשיה דחיישינן דילמא נפיל שלכן נאמר בה נפלה ולא תוסיף. קום בתולת ישראל. ולכן היא אומרת לישראל בנהא סמכיני באשישות אלין אבהן כדאיתא בזוהר פרשת שמיני. ולכן חיישינן דילמא נפיל ואתי לאתויי שנאמר כי יפול הנופל ממנו אבל במנעלו מותר, כי הנעל מורה שהיא בסוד אצילות שנאמר שלף איש נעלו זה מטטרון ונתן לרעהו הצדיק ולכן נאמר מה יפו פעמיך בנעלים בתו של אברהם ולכן במנעלו מותר לעלות:

ההולך לדבר מצוה כבר נתבאר בו אמנם כאשר נאמר כי אמת המים היינו בסוד הצדיק לעי כי כל המים עליונים באים אליו י"ג נהרי דאפרסמונא דכיא. ול"ב שבילין עילאין

כדאיתא בזוהר וכל נתיבותיה אלין ל"ב שבילין עילאין דנקיט לון ברית יחידאי ואעיל לון לימא רבא כד איהו בתוקפיה ועביד שלם הה"ד וכל נתיבותיה שלום ובכן אדם עליון יעבור אמת המים לפי שהוא מדת אמת ובצדיק הוא אמת המים לפי כי הוא בסוד אמה לפי שמקבל ב"ה שלו מקבל מאה אורות מאימא עילאה חמשים לעצמו הנקרא כל וחמשים לכלה היינו כל ה' בסוד והיה האוכל לפיקדון לארץ וכאשר הולך לדבר מצוה היינו מצות עונה כי אז יצדק כינוי מצוה היינו מ"ץ ו"ה כי נעשה אותיות מ"ץ הם אותיות י"ה שמתחלפות כדי שלא יבינו החיצונים בסוד הייחוד כדאיתא פ' תרומה וכבר נתבאר במקומו. וכאשר הולך מותר לעבור במים אלו אף בחזרה כדי שלא תהא מכשילן לעתיד לבא שהוא בסוד אימא עילאה עלמא דאתי כנודע:

ההולך לשמור פירותיו היינו מ"ש בזוהר פרשת פנחס דף רנ"ג. וז"ל וביום הבכורים רבי אבא אמר יום הבכורים אינון בכורין עילאין דאוריתא הה"ד ראשית בכורי אדמתך תביא וגו'. אמר ר"מ כגוונא דבכורים לאמהון אוף הכי אתקריאו פירות בכורים פירות דאלנין כבכורה בתאנה וכו' אוף הכי ת"ת דכליל שית ספיראן ואיהו בן י"ה אתקרי בכ"ר וכל ענפין דנפקין מניה דבהון ראשין אתקריאו בכורים ו' איהו נהר מאינון בכורין עילאין דאיהו נפיק מעדן וכו'. והנה הענין מובן מדברי המאמר כי פירות הללו הם בכורים הנז' ולפי שנאמר תביא בית ה' אלהיך הולך לשמור אותם להביא אותם בית ה' ואית' בתיקונים אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו היקר הוא להמשיך לה טיפה ראשונ' שלא יזרקנה למקום אחר בנשג"ז וכן אדם העליון שומר פירותיו שנאמר פרי צדיק עץ חיים שנא ינכו בסוד נשג"ז להוליכם לכלה מותר לו לעבור במים של הצדיק נהרי נחלי דבש וחמאה שנאמר שתיתי ייני עם חלבי אבל לא בחזרה רק המים הולכים למקומם שנאמר וכמים הנגרים ארצה:

כל היוצא בדבר שאינו תכשיט ואינו דרך מלבוש הוא מ"ש בזוהר פרשת אמור מאן פועל צדק אינון חברייא דאתקינו למטרוניתא מנהא ואלבישו יתה לבושהא ואעטרו לה כתרהא כל חד פועל צדק אקרי. ולכן יאמר נא כל היוצא בדבר שאינו תכשיט לאיש והנוגע לאשה נמי ואינו

דרך מלבוש כי עדיין הם בלתי שלמים כדאיתא בזוהר פרשת פנחס דף רנ"ד. וז"ל אוף הכי אל תקרי ושננתם אלא ושלשתם ודרשינן מניה שליש במקרא שליש במשנה שליש בגמרא כדאיתא בקידושין אוף הכי ביום כלות משה דרשינן ביה כלת וכו' הא כתיב כלית מלא באורייתא וכו' אלא אלין תיבין חסרין דאינון מלאים ומלאים דאינון חסרין ועל כל פירושין דיכלין למעבד לקשטא לכלה בתכשיטין דילה מני קב"ה למעבד כמה

דיימרון ולמהוי מאמין לון הה"ד על פי התורה אשר יורוך וגו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי חז"ל יש להם רשות להוסיף לגרוע באותיות התורה כדי לקשט הכלה וכל זמן שעדיין לא הסכימו חוזרים בהם כדאיתא לקמן לאומן דחתך לבושין ויודע היתר והחסר ולכן כל היוצא בדבר שאינו תכשיט לפי שלא נגמר עדיין ואינו דרך מלבוש והוציאו כדרך שרגילין להוציא אותו דבר חייב וכל תכשיט שהוא רפוי כי עדיין לא עשו הוראה מאותה דרשה שאפשר לו בקל ליפול לפי כי עדיין לא אמרו טעם מספיק אסור לצאת בו ואם יצא פטור מן התורה ואשה לא תצא בתכשיטהא שדרכה לשולפם ולהראותם לבתולותיה הילכך לא יצא האיש העליון לא בסייף כדאיתא בזוהר פרשת שופטים דף רע"ד וז"ל פקודא בתר דא לדון בסייף למאן לסמאל הה"ד כי רוחה בשמים חרבי הנה על אדום תרד חרב דקב"ה יו"ד רישא דחרבא ו' גופא דחרבא ה"א ה"א תרין פיפיות דילה וכו'. ואיתא בזוהר ויסע מלאך האלהים וגו' וכי יקרא דמטרוניתא תזיל ותיגח קרבא וכו' למלכא דאזדווג במטרוניתא עילאה וכו' אמר האי מטרוניתא דעלמא דכלהו לחינתא לגבה מה אנא עביד לה אפקיד בידהא כל גנזייא דמלכא וכו' סייפין ורומחין ואבני בליסטרא וכו'. ולכן יאמר אין האיש זה הנקרא ה' איש מלחמה יוצא בשבת לא בסייף ולא בקשת וכו' ולא בכלים שאינם תכשיט ואם יצא חייב חטאת ר"ל הקליפה הנקראת חטאת נאחזת בו בסוד ויגע בכף ירכו רגל ברגל ולא בשריון שנאמר וילבש צדקה כשריון ולא בסקדא וכו' ואם יצא באחת מאלו ואם יצא פטור שהם דרך מלבוש ולא בתפילין הם סוד תרין עטרין דירית מאבא ואימא כדאיתא בזוהר בהרבה מקומות מפני שצריך להסירם כשיכנס לבית הכסא הוא בחינת הקליפה כי כאשר יצא מעולם האצילות נמצא סטרא אחרא ולא יצא קטן בזמן שנאמר בו ומעיל קטן תעשה לו אמו ונאמר מי יקום יעקב כי קטן הוא לא יצא במנעל גדול סוד האשה דילמא נפיל שנאמר נפלה ולא תוסיף קום וכן הצדיק בו נאמר איך נפלת משמים הילל בן שחר ואתי לאתויי כי בו תלוי הדבר שנאמר אם יגאלך טוב יגאל ואם לא יגאל וגאלתיך אנכי אבל יוצא הוא בחלוק ההוא פורפירא בסוד טלית גדול ונא יצא במנעל אחד אם אין לו מכה ברגלו בסוד ויגע בכף ירכו דהא בשבת ליתי דילמא מחייבי עליה שנאמר והנה יצחק מצחק את רבקה ולפי כי יעקב נטל תרין אחיות לאה ורחל והוא יוצא ברגל אחד והכתוב אומר רגלי חסידיו ישמור זו אשתו כדאיתא בזוהר זה יעקב כאלו התם נאמר ויבאו הרועים ויגרשום ויקם משה ויושיען שנא' צעקה נערה המאורסה ואין מושיע לה לפי שנאמר ויביאו את המשכן אל משה ושם נאמר בתולות אחריה רעותיה מובאות לך. כדאיתא במדרש משה הושיען שלא יתעוללו הרועים כד"א על משכנות הרועים הרעים

כתיב מאריהון דיבבא ויללא הנמצאים שם. ולכן אם אין מכה ברגלו נאמר רגלי עמדה במישור הוא בסוד הסולם של יעקב יש רגל מברכת באשר הוא מרגיל לדבר מצוה ולפי כי אין ברגלו זה מכה כמ"ש מהו מכה מכה המדה הנקרא כה אין בה אחיזה ולכן דילמא מחייכי עליה מדות עליונים ואתי לאתויי אבל אם יש לו מכה ברגלו איזה אחיזה כי נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה אשר שם נאחז סמאל כדאיתא בזוהר לכן יוצא באותו שאין בו מכה כאמור: [ח] חזרנו לענין ראשון כי הנה צריך האדם לתקן מעשיו כדי לזכות לתוספת שבת כי על ידי מעשה המצוה יעשה פרי למעלה ותשכון עליו הקדושה ותוספת שבת כנ"ל. וההפך ממנו פוגם למעלה ומה גם למעלה חופר גומץ בו יפול היינו מ"ש בזוהר הנ"ל כי יפתח איש בור. ולכן יאמר לא יצא החייט הוא התופר חלוקא דרבנן ואח"כ חטא ורוצה להעביר זה בזה לא יצא במחט היינו משחז"ל ואחשוך גם. אני אותך מחטא לי דלא תעקוץ לי במחטך התחובה לו בבגדו בגד בוגדים ולא נגר בקיסם שבאזנו דהיינו שהוא כאיש לא שומע דברי תוכחת והיינו מש"ה החרשים שמעו ולא סורק במשיחה שבצוארו דהיינו מדה רעה שנאמר ראיתי את העם הזה והנה עם קשה עורף הוא ואם יצא פטור עד שיעשה תשובה מן המדות רעות אלו:

[יג] לא יצא הזב בכיס שעושה להצילו מזיבתו והדוגמא לזה אדם החוטא שמוצא ש"ז לבטלה בידו ולכן התיקון לחטא זה יהיה ענין הצדקה הוא הוציא הטיפה לבטלה ונותן פרוטה לתוך הכיס ארנקי של צדקה והיינו הזב שעושה תיקון זה כיס היינו כיס של צדקה וזהו כונת הפסוק כי ה' יהיה בכיסלך ודרשו חז"ל בכיס שלך הוא הצדקה ושמור רגלך מלכד ישמור רגלך מאותה טיפה היוצאת משם פן תלכד והיינו בשוגג. אמנם במזיד לא לא יצא הזב זה בכיס שעושה להצילו מזיבתו מן העון שלא יטנף בה כי הצדקה זו הוא עושה. לתקן העון ונהפוך הוא כי מטנף אותה כך אמרו חז"ל יד ליד לא ינקה רע הרי שנתן מעות לזונה בידו אחת ונתן מעות לצדקה בידו אחת לא ינקה רשע הוא מכל שכן לענין עון זה שממעט את הדמות וכן אשה נדה שקושרת בגד לפנים שלא תתלכלך והדוגמא לזה מובן שהאדם חוטא בנשג"ז והוא קושר בגד לפנים שלא יתלכלך היינו בגד של ציצית כי לפי שהטלית מציל מאשה זונה כמעשה שהיה יחשוב כי כן מנקה מן העון שעבר והיינו בגד שקושר כדי שלא יתלכלך באותו עון שנאמר ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לא יצא בו אם לא יהא סינר עשוי כמין מלבוש דהיינו שיהיה תמיד עליו ביום גם בלילה כשישכב אבל אם קושרתו לשעה כדי שלא יסאב לה הדם הוא העון שכבר נעשה ולא תצטער דהיינו לקיים משחז"ל אם עשית חבילות של עבירות עשה כנגדן חבילות של מצות היינו כדי שלא יסאב לה הדם של העון וכדי שלא תצטער כי

על ידי העון גוזרין עליו ייסורין וכיוצא מותר לצאת בו מאחר שהוא יודע כי עון עצמו אינו נמחק אלא על ידי התשובה:

[יד] דבר שהוא דרך מלבוש דהיינו מעשה הטוב כי בעשות אותו עושה חלוקא דרבנן אפילו אם אינו לובשו אלא משום אצילי טינוף להנצל מן העון או כגון שעשה מצוה כדי להנצל מן העבירה הוא הטינוף מותר לצאת בו בשבת היינו כי כאשר נכנס לגיהנם בשבת יוצא משם בעבור זה כמש"ה ויצאו וראו בפגרי האנשים וגו':

עוד זה מדבר בענין הנוגע למעלה וכך הוא אומר לא יצא במחט כי אדם דקדושה לא יצא במחט וכו' הוא מ"ש בפר"א אמר מטטרו"ן תופר מנעלים הייתי ועל כל תפירה ותפירה הייתי מייחד שמו של הקב"ה ונתבאר אצלי שלכן הקב"ה מדד לו מדה כנגד מדה העלהו למעלה והוא תופר מנעל של החליצה כנודע. ולכן נקרא חייט ולפי כי כשבת כל העולמות הם עולים למעלה לכן לא יצא כמש"ה אל יצא איש ממקומו ביום השביעי לא יצא במחט התחוב' לו בבגדו הוא סוד החשמל והמחט הוא דוגמא לנקודה המחבר אותם כמש"ה היא מתהלכת בין החיות וכן מחט בגימטריא ז"ן שהוא אל הויה ביצירה ולא לגר הוא בעצמו לפי כל ט"ל מלאכות הם בסוד מטטרון ביצירה כדאיתא בזוהר:

וקיסם שבאזנו היינו כמש"ה ורצע אדוניו את אזנו במרצע ועבדו לעולם כדאיתא בזוהר פרשת משפטים דף קס"ו. וז"ל לפדות עבד עברי בסתרי תורה מטטרו"ן איהו עבד ה' כליל שית סטרין בחושבן שית אתוון דיליה שית סדרי משנה וכו' קנין על שם אל עליון קונה שמים וארץ קנה חכמה קנה בינה בתר דקנה ד"ת גאולה תהיה לו אית דאיהו קנוי ליה לעולם ואית דאיהו קנוי ליה שית שנין מאן דאיהו קנוי ליה לעולם כתיב ביה ורצע אדוניו את אזנו במרצע ועבדו לעולם לית עולם אלא עולמו של יובל וכו'. ולכן יאמר ולא נגר הוא מטטרון שהוא חרש ועמו כלי נגרות למלאכת המשכן בקיסם זה המרצע שבאזנו ולא סורק הוא עצמו כי הוא נגר כאמור. ועוד שהוא אב ב"ד והפוך נגר הוא גרן דתנינן סנהדרין היו יושבים כחצי גרן עגולה כדי שיהיו רואים אלו את אלו ואחר כך הוא סורק ומוציא הקליפה מאצלו וזה יעשה בכח משיחה שבצוארו שנאמר כי עוף השמים דא מטטרון יוליך את הקול הם צדיק וצדק שהם מתייחדים בצוארו על ידי קול ודיבור כדאיתא בתיקונים וכאשר נפרש הדין למעלה כך הוא כי הנה החייט הוא צדיק הגשמי למטה כי ע"י מעשיו מתעורר החייט עליון הוא הצדיק וכך הוא אומר לא יצא החייט זה הצדיק הגשמי כדאיתא בזוהר פרשת אמור פועל צדק אינון דאתקינו למטרוניתא מנהא ואלבישו יתה לבושהא כל חד פיעל צדק אקרי עוד מפרש לה פרשת פנחס דף רל"ד. וז"ל לאומן דחתך לבושין דמלכותא ועבד מנהון חתיכין סגיאין אינון דידעין אתרין

דחסרין אלין חתיכות או אלין דמשתארין אינון מתקנין אינון לבושין. הנה מבואר מדברי המאמר כי הצדיקים הם החייטים האומנים המתקנים לבושים דמטרוניתא ועבדין לה לבושים לשבתות וימים טובים ובאמצעיו' זה התיקון נעשה להם ג"כ חלוקא דרבנן כדאיתא בזוהר פ' ויקהל בההוא עובדא וכונה דלבא אתעטר מאן דאתעטר ודישתאר אינון לבושין למיקם לעילא בין רוחין קדישין. ולכן יאמר אין החייט זה הצדיק יוצא במחטו הוא הלימוד מן הפסוק שדרש לחבר הפסוק כנזכר שם שאחר שנכנס לרשות היחיד בסוד הכלה. כדאיתא פרשת ויקהל כאשר הכלה מעלה הצדיק מגן עדן למעלה נכנס באותו עמוד עד ההוא עגולה דסחרא א"כ אין לו רשות לצאת משם במחטו שתפר הבגדים התכשיטים של הכלה לרשות הרבים וזו המחט תחובה לו בבגדו לפי כי בזה התקין לו בגדים ולא נגר זה הצדיק שעושה ארון לתורה בקיסם שבאזנו שמקיים קסם על שפתי מלך במשפט לא ימעל פיו ובזה מקיים נעשה ונשמע ולא סורק זה הצדיק הגשמי במשיחה שבצוארו כי ע"י שמספק משיחה במשיחה בצוארו ילין עז התורה והוא סורק ומוציא האיסור מן ההיתר ואם יצא פטור ועל כן זה הצדיק הגשמי מעורר החייט עליון זה הצדיק שמחבר המלך והכלה לא יצא במחטו לאחר שנכנס ברשות יחידו של עולם לא יצא משם ביום השבת ולא נגר בסוד בצלאל שעשה את הארון לתורה לא יצא בקיסם שבאזנו כשאמר לו משה שמא כך אמר הקב"ה כלים וארון ולא סורק הוא הצדיק שהוא סורק הפשתים קרבן קין במשיחה שבצוארו היא הכלה שהיא בצוארו כד"א צוארך כמגדל השן והבן ואם יצא פטור מכלום:

לא יצא הזב כאשר נתבאר בזוהר ענין הזב שהוא תוספת דין פ' מצורע דף נ"ד: וז"ל ר' שמעון אמר ואשה כי יזוב זוב דמה דהיינו דכתיב מלאה דם מלאה דם ודאי וכו' או כי תזוב על נדתה הה"ד ויספתי ליסרה אתכם מהו ויספתי אוסיף דינא על דינא וכו'. והנה ממאמר זה ממנו נלמוד נמי לענין הזב כי הנה נתבאר למעלה הטובה שהצדיק הגשמי גורם למעלה וההפך ממנו נלמוד מדין זה כמה גורם מעשה הרשע כדאיתא שם במאמר והכי קאמר זב זה הצדיק עליון שנעשה זב ממעשה הרשע זה שנעשה זב מביאות אסורות לא יצא בכיס שעושה להצילו מזיבתו כי לפי שפגעה בו אשה זרה כדאיתא פרשת ויקהל ובהיכלות פקודי והחזיקה בו ונשקה לו ותתפשהו בבגדו לאמר שכבה עמי נעשה זב וכדי להנצל ממנה שהוא עני ורוכב על חמור עשה לו כיס כד"א כי יתן בכוס עינו לשון נקי להצילו מזיבתו לא יצא בכיס זה שלא יטנף בה ויתאחז בה הקליפה וכן אשה נדה היא אשה יראת ה' פירס' נדה ממעשה התחתונים שנאמר חרב לה' מלאה דם לא תצא באותו בגד שקושרת לפנים כדי שלא תתלכלך בדם נדותה היינו בגד תכלת כדאיתא

פרשת שלח לך כדי להנצל ממצולות ים היינו צל מות דכר ונוקבא שבקליפה מסתתרת על ידי בגד תכלת כמש"ה סדין עשתה ותמכור אסורה לצאת בו אם לא יהיה סינר עשוי כמין מלבוש אבל לא במש"ה ופרשו עליו בגד תכלת אבל אם קושרתו כדי שלא יסאב לה הדם ולא תצטער מותר לצאת בו:

דבר שהוא דרך מלבוש דהיינו בסוד חשמל אפי' אינו לובשו אלא משום אצילי טינוף שהרי אח"כ פורש ממנו כדאיתא פ' ויקהל חש ואתגלי מל כד"א מל יהושע מותר לצאת בו בשבת שהרי סוף שהוא מלבוש לצדיק בתחלה: [טו] גם אלה הדברים המעכבים השלימות מן האדם מלקבל תוספת שבת כי הנה נאמר אם תשיב משבת רגלך שלא יהא הילוכך בשבת כהילוכך של חול אמנם האיש אשר יעשה בזדון להיות דש בעקיביו והם עונות הקלים כמ"ש הר"ם במז"ל האוכל מסעודה שאינה מספקת לבעליה וכיוצא כי אלו העונות אע"ג שהם קלים מעכבים את התשובה ולכן אדם זה נקרא קיטע ברגליו באמת לפי כי אלו הם עיקר שנאמר והיה עקב תשמעון כמשחז"ל ואדם זה לתקן את אשר עותו עושה לו דפוס רגל דהיינו שנזהר ברגליו בשבת להלך בנחת לקיים אם תשיב משבת רגלך והיינו מ"ש הקיטע זה החוטא ברגליו אין יוצא בקב שלו דהיינו שעושה כמין דפוס רגל היינו רגל תחת רגל וחוקק בו מעט לשום ראש שוקו בתוכו ואינו עושה זה תיקון להלך בו ממה שהיה דש ברגליו על דרך אם עשית חבילו' של עבירות עשה כנגדן חבילות של מצות אינו עשה זה להלך בו שעל כל פנים צריך הוא למקלו הם הייסורין שנא' ושבט לגיו כסילים אלא כונתו שלא יתראה חסר רגל דאילו היה מהלך במרוצה בשבת הכל רואים שהוא מחוסר רגל שנאמר אם תשיב משבת רגליך וכאשר מהלך לאט אינו נראה חסר רגל לגמרי אלא נכה רגל כיון דאינו צורך הילוכו לא עשה לתקן עון רגליו אסור:

[טז] קיטע שאינו יכול להלך דהיינו כי אינו נזהר בעון עקבי וגם אינו נזהר בהילוך של שבת והוא פוסע פסיעה גסה היינו קיטע שאינו יכול ליילך כלל על שוקו אלא יושב על כסא היינו השפלה כמשחז"ל כתיב על מרומי קרת וכתיב מעל כסא אלא בתחלה עד שלא חטאו על גפי הטיסן הקב"ה וכו'. וכאשר חטאו על כסא ולפי שחטא דליו שוקים מפיסח זה וכשנעקר ממקומו של הקדושה כמשחז"ל כל הקובע מקום וכו' נסמך על ידיו ועל רגליו בעשותו איזו מצוה ביד ורגל ונדחף לפניו בעונו שנאמר והמן נדחף וכתיב יהדפוהו מאור אל חשך ומתקיי' בו ואת נפש אויביך יקלענה וגו' וגו' ולכו עושה סמוכו' של עור איזו מצוה כי ראה הן תוחלתו נכזבה ולכן עור בעד עור יתן למצוה בעד נפשו או עץ שמקיים עץ חיים היא למחזיקים בה לראשי שוקיו או רגליו התלויים וכשהוא

נשען על ידיו בכח של הצדקה שעשה ועוקר עצמו נשען גם על רגליו להזהר פן יכשל בהליכתו קצת אין יוצאים בהם בשבת דאיידי דתלו ולא מנחי על ארעא. אלה הדברים שעשה הם תלויים ואין בהם עיקר והתמדה כגון על הארץ יעמודו זמנין דמשתלפי ואינו עושה אותם ונאבד הכל. אבל בכסא וספסלים שבידיו הם המצות הקטנים מותר לצאת כי ודאי מתמיד בהם:

קיטע בשתי רגליו היינו ע"ד זה כי חוטא בעון עקביו וגם חוטא ברגליו בשבת שנאמר אם תשיב משב' רגלך ומהלך על שוקיו ועל ארכובותיו כי לא חטא בענין עבירה כי זה נזהר מענין בין רגליה כרע שכב ולכן יכול להלך בהם ועושה סמוכות של עור כי הוא סומך לנופלים כי מקיים עור בעד עור וכו' בעד נפשו ולכן יוצא בהם בשבת מגיהנם ומתקיים בו ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי וגו':

עוד לאלוה מילין לצד עילאה ימלל מ"ש אין הקיטע יוצא בקב שלו כי ת"ת ישראל מכונה בשם קיטע ראשונה מפני כי נגע בכף ירך יעקב ואיתא בזוהר כי בשתיהן פגם סמאל חייבא. ונוסף עוד בזמן החרבן שנאמר בצע אמרתו בזע פורפירין דיליה ואם כך הוא בסוד הזכר מכ"ש בנקב' היורדת בין הקליפות שנאמר רגליה יורדות מות ודאי כי יצדק בה כינוי קיטע. ולכן אמר אין הקיטע הוא הזכר יוצא בקב שלו ואיתא בזוהר ובתיקונים יב"ק ומאחר כי יב"ק הוא ייחוד ברכה קדושה ולפי כי אין שם ייחוד נקרא קב בסוד קב של חרובין ולכן עושה כמין דפוס רגל וחוקק בו לשים ראש שוקו בתוכו והיינו מה שמתלבש נ"ה של הזכר בנקב' ואינו עושה כן להלך בו שעל כל פנים צריך הוא למקלו' הם סוד מקלות של יעקב אשר שם בשקתות המים. כדאיתא בזוהר פרשת ויצא דף קס"ב. וז"ל יעקב שלימא נטל אינון מקלות תפילין דרישא ברהטים אתר ודוכתא לדיורי תפילין ומהכא נטלי נהורא כל חילין ומשריין עילאין אינון דמתקשרן לעילא ומתקשרן לתתא כיון דאינון נטלין מגו אינון רהטים שקתות המים כדין אינון הוו מקורין ומבועין לנחתא לתתא ולמיהב לכלא וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר מה ענין המקלו' הלא זה הדבר של הקיטע זה אע"ג שעשה לו מקום להכניס ראשי שוקו בתוכו בבחינת הנקבה אינו עושה כן להלך בהם שהנה איתא בזוהר ירכין לבר מגופא שעל כל פנים הוא צריך תפילין דרישא כי על ידי כך נעשה לו בחינת רגלים שהנה אימא עילאה עד הוד אתפשטת אלא כונתו שלא יראה חסר רגל לפי שהוא פגום אלא נכה רגל לפי כי נגע בכף ירכו. לכן כיון דאינו דרך הילוכו אסור לצאת בו. קיטע שאינו יכול להלך כלל על שוקו כאמור לפי כי בשניהם נגע אלא יושב על כסא דהיינו הכלה כנסת ישראל היא הכסא שלו כדאיתא בזוהר פרש' תרומה ונשים לו שם מטה ושלחן וכסא ומנורה ד' אלין בכנסת ישראל.

ולכן הוא יושב על כסא זה בסוד והנה שלשה עדרי צאן רובצים עליה כדאיתא פרשת ויצא וכשנעקר ממקומו נסמך על ידיו ועל שוקיו ונדחף לפניו ועושה סמוכות של עור מאותם כתנות עור של עור או של עץ היינו עץ הדעת לראשי שוקיו כאמור או רגליו התלויים וכשהוא נשען על ידיו ועוקר עצמו להלך נשען גם על רגליו אין יוצאים בהם בשבת לחוץ מן האצילות דאיידי דתלו ולא מנחי אארעא זמנין דמשתלפי אבל בכסא היא הכלה וספסלים שבידיו הקטנים מותר לצאת בהם:

קיטע בשתי רגליו ומהלך על ארכובותיו ועל שוקיו ועשה לו סמוכות של עור לשוקיו מאותם כתנות עור יוצא בהם בשבת. והנה כל דינים אלו נתבאר בהם כפי האפשר משום כבוד אלהים הסתר דבר ואמנם כדי שלא להוציאם חלק ביארתי בהם והעיקר בזמן שנאמר מי יקום יעקב כי קטן הוא והבן כל זה: [יז] עודנו מדבר באדם חסר השלימות שלכן נקרא חיגר על אשר נמצא בו תרתי לריעותא ראשונה היות כי הוא מחוסר הרגלים מפני העון שהוא מורדף בלי חשך ולכן הוא מחוסר אברים וזאת שנית שאין בו מצות לתקן אותם ע"ד משחז"ל אם עשית חבילות של עבירות עשה כנגדן חבילות של מצות רגלים ממהרות לרוץ לרעה יעשה סנדק למילה וכן הוי רץ לדבר מצוה להיות שהוא מתחסר שתים אלו נעשה חיגר שאינו יכול להלך בלא מקל היינו משחז"ל ומקלו יגיד לו הלכה כדברי המיקל ולפי כי הוא מלא עונות אינו יכול להלך בלא מקל כדי להקל על עצמו מותר לילך בו אפילו אינו קשור בו והוא מענין אחר אבל אם אפשר לו לילך באותו ענין זולתו של המיקל ואינו נועלו אלא להחזיק עצמו בענין הקולות אסור כך אמרו חז"ל העושה כדברי המקילים עליו נאמר והכסיל בחשך הולך אלא מתנהג על סברא אחת בין להקל בין להחמיר:

[יח] סומא והוא אשר לו עיני' רק שלענין האיסור נעשה שאינו רואה אותו כמש"ה מי עור כי אם עבדי אסור לו לצאת במקל להקל על עצמו בדבר הצריך לו:

[יט] מי שהוא אסור וכבלים ברגליו דהיינו שהוא נאסר ביד עונו כדאיתא בזוהר פ' פנחס דף רמ"ז. וז"ל ובזמנא דחשך דאיהו יצר הרע מכסה על יצר הטוב דאיהו אור כמאן דתפיס בבי' האסורין וכו' ובזמנא דיתבר בר נש רוחיה כתיב לאמר לאסורים צאו ולאשר בחשך הגלו והנה מאחר שהוא אסור תחת רשות יצר הרע וכבלי' ברגליו שחטא בהם כדי שלא יהלך מותר לצאת בהם לקיים לאמר לאסורי' צאו והענין מ"ש בזוהר בכל מעלי שבתא כיון דאתקדש יומא כרוזין אזלין בכל אינון רקיעין ומכריזי ואמרי אעדו דינ' דחייביא דהא מלכא קדישא אתי ואתקדש יומא כדין אש של גיהנם כבה וניתן רשות לרשעים לצאת שנאמר ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי אבל אותם שלא חיללו את השבת

אע"ג שעדין הם אסורים בעונם וכבלים ברגליהם יוצאים בהם מגהינם ויצאו וראו באותם שהם מחללים את השבת כי תולעתם לא תמות מגופם ואשם לא תכבה מנשמתם כאמור שם במאמר: [כ] אין יוצאים באנקטמין והוא כמין חמור שעושים הליצנים ונראה כרוכב עליו והוא נושאו והולך ברגליו וכו'. מה יש לפרש עוד בזה בדבר שהליצנים עושים עם הדומים לחמור רק להודיע כי זה יהיה להם כי אין יוצאים בו כלומר אינו יוצא מגיהנם כי הוא עון פלילי כי הנה אמרו חז"ל שלש' כיתות אינם רואים פני שכינה כח חנפים כת ליצנים וכו'. ומאחר כי גדול עונם עד מקום כי אין רואים פני שכינה אע"ג כי שאר הרשעים רואים לכן נמי זה יהיה להם דאף על גב כי כל הרשעים יוצאים מגיהנם שנאמר ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי הליצנים אין יוצאים ולא בקשרי והם עצים גבוהים שיש בהם מושב לכף הרגל והם דוגמא למש"ה מכף רגל ועד ראש אין בו מתום והולכים בהם בטיט הוא טיט היון ולא בפורמי והוא כמין צורת פרצו שנותנים על הפנים היינו המדבר אחד בפה ואחד בלב ומראה לחבירו פנים צהובות כמש"ה כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם נידונים עד תום חלאת עונם:

ובדרך האמור למעלה חיגר זה אף על פי שיש לו רגלים אינו יכול להלך בלא מקל הם בחינת התפילין כאמור הנקראים חיי המלך כדאיתא בזוהר והם נמשכים עד הרגלים מותר לילך בו כי גם בשבת יש לת"ת ישראל תפילין אלא שהם עליונים יותר אעפ"י שאינו קשור בו מקל זה לפי שהוא עליון כאמור וכאשר נבאר כי חיגר זה בסוד הכלה לפי שנאמר רגליה יורדות מות. אמנם בשבת נאמר רחצתי את רגלי במים חמין דרחימותא דאיש ואשה שהוא שלהבת יה:

אמנם אינו יכול להלך בלא מקל הוא מקל שנברא ערב שבת בין השמשות היינו מקלו של אהרן שושבינא דמטרוניתא והוא עתיד להיות ביד מלך המשיח שנאמר מטה עזך ישלח ה' מציון כי שם הוא ובזה רדה בקרב אויביך ולכן אפילו אינו קשור בו מותר לילך בו אבל אם אפשר לילך זולתו ואינו נוטלו אלא להחזיק עצמו אסור לפי כי מקל זה קדוש הוא:

סומא הוא סטרא אחרא ועיני רשעים תכלנה אסור לו לצאת במקל וכאשר נבאר הענין בקדושה כדי שיהיה הכל בדרך אחד ישרה יהיה הענין מדבר ברחל. הלא זה הדבר מ"ש בזוהר פרשת משפטים שאמר הסבא ומהו עולימתא שפירתא דלית לה עייניו לפי כי אין נזכר לה עינים אלא ועיני לאה רכות ורחל היתה יפת תאר ויפת מראה ואלו עינים לא. ולכן יאמר סומא זה אינו יוצא חוץ מן האצילות במקל הוא ענין התפלין כאמור ולפי כי היא סוד תפלה של יד ושאלה מן החתן שמני כחותם על לבך לכן אינו יוצא משם במקל

כאמור: מי שהוא אסור וכבלים ברגליו היינו המדה הנזכרת שהיא אסורה בגלות כמש"ה והוא אסור בזיקים מותר לצאת בהם כמו שהוא יוצא מן האצילות להאיר לעולמות, ועוד יצדק בסוד הזכר שנאמר מלך אסור ברהטים כדאיתא בזוהר ובתיקונים ווי לון לבני נשא דק"בה אסור עמהון בגלותא ועליה אתמר אין חבוש מתיר את עצמו וכו' ולכן מותר לצאת בהם ובדברי חז"ל אמר רי"בל אימת אתי משיחא א"ל זיל לגביה שייליה א"ל היכן הוא אמר ליה מאי סימניה דהוא יתיב בין סובלי חלאים ואיהו אסר חד ופתח חד אמר דילמא מתבעינא למיזל ולכן זה שהוא אסור בכבלים מותר לצאת בשבת כדאמרינן בענין שנדר שלא לשתות עד יומא דייתי משיחא. אין יוצאים באנקטימון וכו' בענין הרשע שאמר לשמואל אמריתו אתי משיחא על חמרא אשדר ליה סוסיא ברקא דאית לי והיינו הליצנים שעושים חמור לרכוב עליו והם מהלכים על רגליהם לפי שנאמר עני ורוכב על חמור. לא בקשרי והם עצים גבוהים והולכים בהם בטיט בסברות הללו ולא בפרמי צורה מכוערה שעושים להפחיד הקטנים מקטני אמנה ואין להאריך בהם כולם אין יוצאים מגהינם גיהנם כלה והם אינם כלים כי הקב"ה נותן בהם כח לקבל פורענותם:

[כא] שנינו שלשה עשר שופרות היו במקדש וכו' והיינו תיבות שהיו נותנים בהם צורכי הצדקה כנודע מן המשנה. ולכן יאמר אין יוצאים בתיבה היינו ארגז של צדקה שהיא זקופה בפרהסייא אשר חז"ל הגידו כתיב לא יועילו אוצרות רשע וצדקה תציל ממות וכתיב לא יועיל הון ביום עברה וצדקה תציל ממות ב' צדקות הללו למה אלא אחת שמצלת ממיתה משונה ואחת שמצלת מגיהנם ואיזו היא שמצלת מגיהנם שכתוב בה עברה ושם נאמר יום עברה היום ההוא והיינו נותנה ואין יודע למי נותנה לוקחה ואינו יודע ממי נוטלה ולכן תיבה זו שהיא זקופה וכל העם רואים אותה צדקה אין יוצאים בה מגהינם כאמור ומחצלת דבר מפורסם ואין הענין רחוק לומר על ההיא דברכות שהיתה קבורה במחצלת כנראה שהיתה עושה צדקה בפרהסייא ומתבזה העני כההוא דיהיב צדקה לעני בפרהסייא אמר לו החכם נוח לך שלא נתת לו אכספתיה ולכן בעון זה נתבזית גם היא לכפר עליה אבל יוצאים בשק הנותן לכיסו של עני וביריעה צורר אותה בבגדיו כההיא דר"ט דצר פריטי ומשליכן לאחוריו וכו'. והכל בחמילה בחמלת ה' עליו הוא המנחמו בדברים אלו יוצאים בהם מצילה מדין גיהנם כאמור:

[כב] יוצאים במוך וספוג שעל המכה מי שיש לו מכה מסיבת העון כדאיתא בזוהר פרשת אחרי מות דף ע"ה. וז"ל חמו חד בר נש ורשימא באנפוי וכו' א"ל רבי אבא אימא האי רשימא דאנפך מההוא וכו' אמר יומא חד הוינא אזיל בארחא אני ואחתי שרינא בחד אושפיזא ורוינא חמרא וכל ההיא ליליא אחידנא באחתי בצפרא קמנא ואושפיזאי קטט

בחד גברא עיילנא ביניהו וקטרו לי חדא מהאי גיסא וחדא מהאי גיסא ורשימא דא הוה עייל לבי מוחא ואשתזבנא על ידא דחד אסיא דאית בגוון ר' שמלאי וכו'. הנה למדנו מדברי המאמר כי העון עושה מכה באדם בפועל ולכן מי שיש בו מכה זו יוצאים במוך ובספוג שעל גבי מכה זו והם דברי תורה כמו ששנינו ספוג שהוא סופג את הכל מוך הם דברי הגדה שהם נוחים לפי שהם מרפאים כמשחז"ל חש בכל גופו יעסוק בתורה שנא' ולכל בשרו מרפא הילכך הוי כמו תכשיט כמשחז"ל וכן בקליפת שום ובצל ע"ד שאמר בן עזאי כל חכמי ישראל לפני כקליפת השום דהיינו שהוא טוב לרפואה וכן הם בעיני מועילים אבל לא ללמוד מהם חוץ מן הקרח הזה וכו' ואספלנית ומלוגמא ורטיה הכל מעניני התורה כי כלם הם מרפאים ואם נפלו מעל המכה והניח אותם לא יחזירם בשבת וכל שכן שלא יתנם בתחלה. אבל אסור לבדוק חוט הוא הציצית כמשחז"ל בשכר שאמר אברהם אבינו ע"ה מחוט ועד שרוך נעל נתן להם הקב"ה חוט של תכלת ולא במשיחה הם תפלין אסור לכרוך אותה על המכה הוא המכה של העון לצאת בהם דכיון שאין מרפאים דהא מצות לאו ליהנות מהם ניתנו הוו משאוי אבל באגד שכורך על הרטייה שלא תפול מעליו הוא משחז"ל ואגודתו על ארץ יסדה משל לספינות שהיו קשורות זו בזו כי הנה קשר זה מדבר על התורה שנאמר בה קשרם על אצבעותך כך הוא אגד שכורך על הרטייה של התורה שלא תפול מעליו לכן הוא לומד בחבורה כמו ששלחו מתם הזהרו בחבורה ונאמר חרב אל הבדים מי שעוסק בתורה ביחיד ולכן יכול לילך בו וקושרו ומתירו והוא רפואה למכתו:

[כג] הבנים יוצאים בזגים פעמוני זהב של תורה הארוגים להם בבגדיהם בענין משחז"ל בן יערי אורגים שהיו מעלים לו ההלכה והוא אורגה ומילת בן הוא ענין בינה כההיא דר"י כשהיה שומע דבר של בטלה אומר לא ירד בני עמכם אבל אם אינם ארוגים עמהם לא שהרי ר"א היה יוצא חוץ לתחום בשבת לפי שהיה מהרהר בתורה ביותר לקיים מש"ה באהבתה תשגה תמיד ולכן הבנים הנז' אין יוצאים בהם כאמור:

עוד זה מדבר בדינים אלו בסגנון הקודם ואומר אין יוצאים בתיבה זקופה היינו מש"ה ותנח התיבה ואיתא בזוהר פ' נח דף מ"ט וז"ל ת"ח ותנח התיבה בשעתא דדינא תלי על עלמא ודינא שרייא על עלמא וק"בה יתיב על כורסייא דדינא למידן עלמא בההוא כרסייא רשימין כמה פתקין וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי התיבה הוא כינוי אל הכסא של הק"בה ולכן הוא אומר אין יוצאין בתיבה זקופה היינו כסא כאשר הוא זקוף ר"ל עומד בדין שלכן שם נאמר ותנח התיבה שק"בה עומד מכסא דין ויושב בנחת על כסא רחמים ומחצלת היינו בחינת דין שורש של עשו שנא' בו גער חית קנה שנעץ קנה

בים המלאך כדאיתא בזוהר פרשת פנחס והענין דאע"ג כי בשבת אתלבש קב"ה בלבושין דבריאה כדאיתא בתיקונים אמנם לא יצא מן האצילות להתלבש בבריאה בבחינו' של דין כגון אלו אבל יוצאים בשק אדר' שער של עשו הוא הדבר הנ"ל שביום החרבן הק"בה תלה שק על פתחו ואינו זז משם עד בא יום ה' ולכן יוצאי' קב"ה ושכינתיה בבריאה כי שם הוא הפתח של עולם העליון אף על גב כי שם מאריהון דיבבא ויללא מאריהון דדינין כדאיתא בזוהר פרשת שמות והם שורש לאדרת שער של עשו ויריעה והמילה שהם דוגמא לבגדים של הבריאה:

יוצאים במוך וספוג שעל המכה הנה נתבאר למעלה כי מותר לבעול בתולה בליל שבת והיינו המכה זו שנותנים עליה מוך וספוג כדתנן המשמשת במוך לפי שהם מרפאי' הילכך הוו כמו תכשי' לה וכן בקליפ' שום ובצל המועילים או באספלנית מלוגמא שעליה עדיין ואם נפלו מעליה לא תחזירם וכל שכן שלא יתנם מתחלה אבל אסור לכרוך חוט הוא סוד קליפת נוגה ולא דמי לקליפת שום שמרבה הזרע אבל קליפת נוגה חלק משמן חכה ונוטלת החור לעצמה והיא נעשית כמו חוט סביב לברית קדש כדאיתא בזוהר פרשת ויקהל שנח' ונוגה לו סביב ולכן אסור לכרוך חוט או משיחה על המכה לצאת בו דכיון שאין מרפאים הוי משחוי אבל באגוד שכורך על הרטייה שלא תפול מעליו יכול לילך בו וקושרו ומתירו:

הבנים יוצאים בזגים הנה בנים אלו הם בסוד וכל בניך למודי ה' ולפי כי הם יועצי שלום שמחה ר"ל כי הם יועצים לצדיק הנקרא שלום להתחבר עם הכלה שהיא שמחה הנה הם שושבינים דמטרוניתא יש להם זגים היינו פעמוני זה כגון החכם שהיה מבעבע קודם שנכנס לבית על שם ונשמע קולו בבאו אל הקדש ועוד נמצא בזה תועלת להבריח הקליפות כההיא דהוה מכשכש בכילותא כדי שלא ירגיש בהם בריה ואפילו פרעושים שהם ענין הקליפות כמ"ש בזוהר כי אז נאמר ויקרא הוציאו כל איש מעלי אבל אם אינם ארוגים לא לפי כי הנה הארוגים הם מעשה אורג הצדיק שהוא אורג את ההלכה כמשחז"ל אצל בן יערי אורגים אבל אם אינם ארוגים והם דרך חול לא:

[כד] במילי דחסידות' דין זה מדבר כי מאחר שעיקר העבודה הנרצת לפני הבורא ית' צריך להיות ביצה"ט וביצה"ר כמש"ה ונעבדו בכל לבבכם וכמה ימצא האדם ערמה ותחבולה להחזיר לבו הרע לעבודת הקב"ה אם לא ע"י ההכנעה הלא הם דברי חז"ל אם רואה אדם יצרו מתגבר עליו יזכור לו יום המיתה והקשה בזוהר והלא יום המיתה הוא שמחה לשטן הוא יצה"ר כדאיתא בגמרא שהוא הולך ומרקד לפני הנשים ומה הנאה ימצא לאדם לזכור לו יום המיתה ומתרץ כי ענין זכירת יום המיתה מועיל לאדם

להיות נשבר לבו בקרבו וכאשר רואה היצר הרע כי הוסר כחו ואז לא יוכל להתגבר עוד עליו. ולכן יאמר נח יוצאים במיני עשבים ר"נ כמה צדדים במינים שונים ראשונה יאמר בעצמו מה הנאה ימצא לי במעשה זה לא טהור כי זה הוא מתוק לפי שעה ולמחר כאשר יוציאו אותך לשכון חדרים במדבר חורי עפר וכפים יעלו עשבים על לחייך ונהמת באחריתך ומה מועיל לך ולא עוד אלא כי תצטרך להתגלגל דוגמת העשב נבזה שנאמר ויציצו מעיר כעשב הארץ הלא טוב לך ללכת בדרכי ה' ואל תרדוף אחרי המותרות רק לקיים צדיק אוכל לשובע נפשו ואכלת את עשב השדה כך אמרו חז"ל כל עיר שאין בה ת"ח אסור לדור בתוכה ושנינו לעולם יעשה אדם עצמו תלמיד חכם ולית ביה משום יוהרא כפי' רש"י ז"ל ובזה יהיה לך יכולת לעשות צדקה שהיא שקולה כנגד כל המצות כמשחז"ל שנא' והעמדנו ענינו מצות לתת שלישית השקל בכל שנה התבונן מ"ש החכם לבנו אם אית לך איטיב לעצמך בני אדם דומים לעשבי השדה. כי ודאי שאין תכלית השלם זה לצוות את בנו שירדוף אחר הנחות הזמן שהם דבר בלתי תכלית רק לחזק לבו להדריך אותו להיות מחזיק ביד עמלי תורה ולעשות צדקה בהרחב' ובזה יתבונן כי בני אדם דומים לעשבי השדה דמשתמע מינה תרתי זה יצא ראשונה כי בני אדם דוגמא לעשבי השדה שהם יבשים וחוזרים ומציצים וכן הם בני האדם בענין הגלגול ומי יודע אם לא יזכה להתגלגל באדם זולת בצומח ומה גם לענין הפרנסה מתחדשים כעשבים שנה בשנה הקב"ה נותן קצבה לכל מזונות בני האדם כמשחז"ל כל מזונותיו של אדם קצובים לו מר"ה חוץ מהוצאת שבתות וי"ט שאם מוסיף מוסיפין לו:

ועוד חזור והתבונן בעשבים ותברח מן הגזל ומן הרבית מה הנא' ימצא לך אם אתה מרבה הונך בנשך ותרבית לחונן דלים כך אחז"ל אותם האוכלים רבית וגזל לעתיד נותנים בפיהם חול ומשברים שיניהם ומאכילים אותם שרשי רתמים ולכן על כל צדדים אלו הוא אמר יוצאים במיני עשבים הם דוגמא למיני רמז הנמצא בעשבים ואם עושה צדקה משלו כדת מה לעשות מתקיים בו וצדקה תציל ממות דהיינו שמצלת מדין גיהנם שכתוב בו יום עברה היום ההוא והעושים כן יוצאים מגיהנם במיני עשבים אלו ונצולים ממנו היינו שקושרים אותם תמיד עושים ותולים אותם לרפואה היינו רפאות הנפש כחמור:

[כה] אין יוצאים בקמיע שאינו מומחה והנה גם זה דבר ידבר כבראשונה כי הנה הקמיע זה הוא משחז"ל במדרש למלך שאמר לבנו צא לפרקמטיא א"ל מתירא אני מן הלסטים ומן הפרטוטין מה עשה נטל מקל וחקק בו ונתן לתוכו קמיע אמר לו טול מקל זה בידך ואין אתה מתיירא משום בריה כך אמר הקב"ה בני עסקו בתורה ואין אתם מתייראין משום בריה. ולכן חזר והגיד בדין זה דאף ע"ג כי האדם מתיירא מיצר הרע הוא הנרצה

בלסטים ופרטוטין ולכן כדי להנצל ממנו צריך קמיע הוא התורה ונפקא מינה נמי כי בזה ינצל נמי מדינה של גיהנם כי זה בזה תלוי וכך היה אומר אין יוצאים משני עניינים הללו ראשונה בעולם הזה אשר האדם משועבד ליצר הרע כמשחז"ל ועבד חפשי מאדניו האדם יש לו שני אדונים הקב"ה והיצר עשה רצון יוצרו מכעיס את יצרו עשה רצון יצרו מכעיס את יוצרו הלא זה דברי מה ש"ה לא אדונים לאלה ישובו איש לביתו בשלום הגיד הכתוב במתק דבריו כי היו צדיקים ולא היה להם שני אדונים לפי כי לא היו עושים רצון יצרם ולכן ישובו איש לביתו בשלום וכן נמי הוא אומר אין יוצאים מתחת רשות יצר הרע מהם משועבדים כעבדים כמ"ש התנא אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס בעבור מה שהכעיסו ליצרם לא בעבור המצוה והיינו דנקט פרס ולא אמר שכר והוא מלשון פרס פריסת מלכות אלא אותו חלק בעבור שהכעיס את יצרו אף על פי כן אין ראוי לעשות כך אלא הוו כעבדים וכו' נמי שאין לו רק רב אחד ויהי מורא שמים עליכם בודאי ולכן אין יוצאים מעבדות זה מתחת רשות היצר בעולם הזה ומכ"ש כי לא ינצל מדין גיהנם שנ' ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי בקמיע שאינו מומחה הוא התורה שלא לשמה ואם הוא מומחה יוצאים בו משעבוד יצר הרע שנאמר לאמר לאסורים צאו ולאשר בחשך הגלו וכן יוצאים מדין גיהנם כי כן אמרו לחכם שלום עליך בר חורין והקפיד אמר כלום שמעת עלי שאני עבד ואין הרצון כפי הנראה לפום ריהטא דאיקפד משום דקס"ד שהיה עבד אלא דמדקרי ליה בר חורין משמע שהיה מתחלה עבד ליצרו לעשות רצונו ונמצא כי הוא בעל תשובה ולכן הקפיד ח"ל כלום שמעת שאני עבד כלומר אשר לא טוב עשה דסבירא ליה כי צדיק עדיף לכן הקפיד אמר לאו להכי אמינא אלא שאתה בן חורין לעולם הבא צדיק גמור ולכן יוצאים בקמיע שהוא מומחה ולפי כי בענין הקמיע ימצא שני צדדים הקמיע עצמו היינו התורה צריך האדם ללמוד בטהרה וגם בענין הלימוד שיהיה מאדם צדיק הלא זה הדבר אשר הקשו חז"ל ור' מאיר היכי למד תורה מפי אלישע אחר והא כתיב כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו אימתי כאשר מלאך ה' צבאות הוא ואם אין הרב דומה למלאך אין למדים ומשני הא בקטן הא בגדול שנאמר הט אזנך ושמע דברי חכמים ולבך תשית לדעתי לדעתם אינו אומר אלא לדעתי ולכן בזה הצד האחד מספיק דהיינו אתמחי גברא שהוא דומה למלאך או אתמחי קמיעא הלמד בתורה שלמד בטהרה מספיק שהרי המסקנא הוא כי בגדול אין צריך שיהיה הרב דומה למלאך ולכן לא שנא אתמחי גברא ולא קמיעא כגון שכתב לאיש אחד בשלש אגרות ורפאו שלשתם שלשה בני אדם על ידי התורה שהיה מלמד אותם דאתמחי גברא לאותו לחש בכל פעם שיכתבנו אבל לא לשאר לחשים וגם אין

הקמיע מומחה אם יכתבנו אחר שאינו דומה למלאך ה' צבאות לא שנא אתמחי קמיעא היא התורה שלמד בטהרה ולא גברא שלמד מפיו תורה כגון שכתב לחש אחד באגרת אחת וריפא בו שלשה בני אדם שאותה אגרת היא התורה מומחה לכל אדם להצילו בעולם הזה ולעתיד וכל שכן אי אתמחי גברא המלמד היה דומה למלאך ה' ואתמחי קמיעא לפי שלמד תורה בטהרה שכתב לחש אחד בשלש אגרות דהיינו אף על גב כי זה הלמד לא שמש ת"ח לדעת פירוש המשנה כמ"ש רש"י ז"ל וזה נק' אמגושא דרטין רטין ולא ידע מאי קאמר שדומה ללחש כי אין ממש בחותם הדברים אבל אנו רואים בחוש הראות שהם מועילים כך אע"ג כי אדם זה כתב לחש אחרי זה הלימוד בשלש אגרות וכל אחד הועילה לאדם אחד שלשה פעמים או לשלש בני אדם הרי אתמחי גברא ללחש זה בכל אגרת שיכתבנו ותורה יבקשו מפיהו ואתמחי אגרות הללו של למוד לכל אדם להועיל לו בעולם הזה וגם להצילו מדין גיהנם לעתיד אבל אם כתב שלשה קמיעים מן הלימוד לאדם אחד ורפאו שלשה פעמים לא אתמחי גברא לא קמיעא מאחר כי אין מועיל אדם המלמד התורה וגם הלמד אינו לומד בטהרה אינו מועיל לא זה ולא זה והיינו משחז"ל על הלמד ועל המלמד נאמר לא כן הרשעים:

ומותר לצאת בקמיע מומחה נ"ש הוא של כתב היינו עסק התורה לחוד ל"ש של עיקרים היינו המצות שהם עיקר כי אמרו חז"ל האומר אין לו אלא תורה אפינו תורה אין לו בין בחולה שיש בו סכנה היינו אשר חטא על הנפש בענין כריתות מיתות ב"ד דאיכא סכנה ודאי בין חולה הנפש שחין בו סכנה דהיינו שעבר על מצות לא תעש' כמו שביארתי במאמר שאלו לחכמה חוטא מהו עונשו כי כל שאלה הוא על חלק אחד מארבע חלוקי כפרה שהיה רבי ישמעאל דורש ותשובה עם כל אחד מהם לחכמה שאלו חוטא מהו עונשו על דבר החוט' סתם דמשמע שעבר על מצות לא תעשה ולכן השיב חטאים תרדף רעה הם ייסורים אז חזרו ושאלו חוטא מהו עונשו משמע על ענין אחר היינו כריתו' ומיתות בית דין אז השיב הנפש החטאת היא תמות חזרו ושאלו אם יש הפרש בין שוגג למזיד לתורה והשיב יביא קרבן ויתכפר לו חבל המזיד אין לו תקנה ולכן שאלו מהקב"ה היתכן כי חוטא במזיד אין לו תקנה א"ל יתודה ולכן זה החולה שיש בו סכנה דהיינו שעבר על כריתות שבתורה ומיתות בית דין נמי יוצא בקמיע של תורה כמשחז"ל הרי שנכשל אדם בעבירה שחייב עניה מיתה מה יעשה ויחיה אם למד לקראת דף אחד יקרא שנים וכו' פ' קדושים תמצאנו ולא שנכפה כבר חטא ותולהו לרפואת נפשו כחמור אלא אפילו לא אחזו החולי אלא שהוא ממשפחת נכפין שהיה מתחבר עם אישים פועלי און ומתיירא ממשחז"ל לעולם אל יתחבר אדם לרשע אפילו להחזיר אותו בתשובה

ותלוהו הלימוד כדי שלא יאחזנו שהרי כך אמרו חז"ל אין אדם חטא אלא אם כן נכנס בו רוח של שטות שרי וקושרו ומתירו ברשות הרבים להודיע כח התורה לאותם בעלי כפיה שנופלים בעונם כענין ריב"ל דהוה מכרך בבעלי ראתן ועוסק בתורה שנאמר אילת אהבים ויעלת חן אם מעלת חן על לומדיה כל שכן דמצלה ובלבד שלא יקשרנו הלימוד בשיר או בטבעת משתף עמו מדברי הנאתו ויצא בו לרשות הרבים דאז יאמרו שיוצא בו לשם תכשיט וזה אסור כי התורה לאו תכשיט הוא לעולם הזה אלא דבר המועיל בעה"ז ולעתיד לעה"ב:

ועתה חזרתי לבאר הדינים אלו גם בדרך הנסתר ופנה למעלה והכי קאמר יוצאים במיני עשבים הוא מ"ש בזוהר פ' פנחס דף רי"ז. וז"ל מצמיח חציר לבהמה וכי שבחא דבהמה דאית לה חציר אתא דוד למימר ברוח קודשא אלא מצמיח חציר אלין אינון שתין אלף רבוא דמלאכין שליחן דאתבריאו ביומא תניינא דבראשית וכלהו אשא מלהטא אלין אינון חציר אמאי חציר בגין דצמחין כחציר דא בעלמא דכל יומא ויומא אתקצירו השתא ולבתר צמחין ומהדרין כמדלקדמין ועל דא כתיב מצמיח חציר לבהמה וגו'. והנה מבואר מדברי המאמר כי חציר היינו בחינת מלאכי הצומחים דוגמא לחציר בכל יום לצורך אכילת אותה בהמה שרובצת על אלף הרים. אמנם יש ענין עשבים שנאמר בהם ועשב לעבודת האדם היינו מ"ש שם וז"ל ועשב לעבודת האדם אלין אינון נשמתיהון דצדיקיא דההוא אדם דשליט ורכיב על בהמה דא אכיל ואעיל לון לגויה ובזכותיהון אתזן כל עלמא מההוא אדם דכתיב ביה ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם ועל דא כתיב האדם ההוא דאשתמודע בגין להוציא לחם מן הארץ לאפקא מזונא לעלמא מן הארץ קדישא עכ"ל. הנה מבואר מדברי המאמר מה הוא ענין עשב והם נשמות הצדיקים למאכל אדם עליון ולכן ברך יעקב ע"ה נפתלי שבע רצון לפי כי נפתלי בסוד נפת תטופנה שפתותיך כלה בסוד הנשיקין ואחר כך נעשה בסוד עשב לעבודת האדם לעבדה ולשמרה בסוד עובד אדמתו ישבע לחם נעשה בסוד עשב דהיינו בהיפוך שבע כמש"ה ושבע ילין בל יפקד רע כל המשביע עצמו מעצמי מדברי תורה אין מבשרים אותו בשורות רעות. ולכן יאמר יוצאים במיני עשבים ר"ל יוצאים כחתן לקראת כלה כמש"ה ויוצא משה את העם לקראת האלהים מן המחנה כמשחז"ל כחתן לקראת כלה במיני עשבי' הם נשמות הצדיקים כמה מינים הם כדאיתא פרשת ויקהל דף רי"ד וז"ל רזא דא למארי מארין כד האי נקודה אתעברת כאתתא דמתעבר' אתהני מההיא הנאה דאתכלילת ההוא נשמתא מהאי עלמא באינון עובדין ובההוא אורייתא דאשתדל בה ביממא ונטלה ההוא רעו דהאי עלמא וביה אתהני בחדוו' איתכלילת מכל סטרין לבתר אפיקת לון לבר ואולידת

לון כמלקדמין ורזא דא חדשי' לבקרים חדשים ודאי כו'. הנה מבואר כי אותה נקודה יש לה הנאה מלימוד התורה ומן המעשה של האדם והיינו מה ששנינו אשרי מי שעמלו בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו באותו לימוד ולפי כי הצדיקים הם מינים הרבה משונים במעשה ובלימוד לא ראי זה כראי זה ולכן יאמר יוצאים בעשבים הצד השוה שבהם דמאחר שהם סוג עשב לעבודת האדם יוצאים בהם שקושרים אותם קשר של צדיקים בקשרים יודעים שליש במקרא שליש במשנה שליש בגמרא כמש"ה על פלגי מים בשלש קדושות ותולים אותם לרפואה לחולים מן הגלות הצדיק והכלה שנאמר כי חולת אהבה אני כנ"ל:

אין יוצאים בקמיע שאינו מומחה והיינו כתנות עור כמשחז"ל בתורתו של ר' מאיר מצאו כתוב כתנות אור והנה בענין קמיע זה הם סוד התפילין כתנות אור ויש בו שני צדדים בענין הכותב אותם ובענין הקמיע עצמו כי הנה סוד הכתיבה מפורש פרשת תרומה דף קנ"ט. וז"ל ועוד דיו אוכם מלבר וחוזר מלגו הכי אינון מארי תורה וחכמים. אוכמים בהאי עלמא דאיהו לבר שפירין בההוא עלמא דאיהו לגו ובגין דא דיו לישנא דיו לעבד להיות כרבו דיו יוד ידו חכמה ותבונה ודעת דכתב בר נש בידו בדיו עכ"ל. הנה מבואר מדברי המאמר מה ענין הכתיבה ומה ענין הדיו והם חכמה ותבונה ודעת כי מהם נעשים התפילין שהם כתנות אור כדאיתא בזוהר פ' ויקהל ולכן בהם ימצא השני צדדין אתמחי גברא היינו הכותב אותם השלש מדות עליונות חכמה ותבונה ודעת הכל בסוד אימא עילאה שנאמר ויעש ה' אלהים והקמיע סוד התפילין היינו נמי בסוד חכמה ותבונה ודעת. ולכן יאמר אין יוצאים בקמיע שאינו מומחה הוא הענין כאמור שיוצא חתן לקראת כלה בקמיע שהיא מומחה היינו מ"ש בזוה' פרשת בלק דף ר"ט וז"ל תאנא מסטרא דאימא כד איהי מתעטרא נפקין בעטרהא אלף ות"ק סטרי גליפין בתכשיטהא וכד בעא לאזדווג' עם מלכא מתעטרא בחד עטרא דארבע סטרין וכו' כדין אימא בלחישו נגיד מתנן עילאין ושדר וקבע לון בההוא עטרא לבתר אנגיד נחלי דמשח רבות קדישא על רישא דמלכא ומרישיה נחית ההוא משחא טבא על דיקניה יקירא ומתמן נגיד על לבושי יקר דמלכא הה"ד כשמן הטוב יורד על הזקן לבתר אתהדר עטרא ומעטרא ליה אימא עילאה ופרישת עליה ועל מטרוניתא לבושי יקר בההוא עטרא כדין קלא אשתמע בכלהו עלמין צאנה וראינה וגו' בעטרה שעטרה לו אמו וכו' ולכן יאמר ואם הוא מומחה הקמיע זה יוצאים בו לא שנא אתמחי גברא ולא קמיעא כגון שכתב לחש אחד בשלש אגרות ורפאו שלשתם שלשה בני אדם הם החולים ת"ת ישראל והצדיק וכנסת ישראל דאתמחי גברא לאותו לחש הוא אימא עילאה דאנגידת מתנין עילאין על רישא דמלכא בלחש בחשאי

כאמור הרי אתמחי גברא לאותו לחש בכל פעם שיכתבנו אבל לא לשאר לחשים וגם אין הקמיע מומחה אם יכתבנו אחר זולת אימא עילאה שכותבת קמיע זה בסוד תורה שבכתב לא שנא אתמחי קמיע ולא אתמחי גברא כגון שכתב לחש אחר באגרת אחת וריפא בו שלשה פעמים שאותה אגרת מומחה לכל אדם. ולכן יוצאים בה כאמור וכל שכן אתמחי גברא וקמיעא כגון שכתב לחש אחד בשלש אגרות וכל אחד הועילה לאדם אחד והם שלשה בחינות ישראל וישורון ויעקב כמ"ש בזוהר פרשת וישלח דף קע"ח. וז"ל תלת דרגין הכא בקדמיתא יעקב ולבתר ישראל ולבתר ישורון וכו'. או לאדם אחד שלשה פעמים הרי אתמחי גברא ללחש זה בכל אגרות שיכתבנו ואתמחי אגרות הללו לכל אדם אם כתב ג' קמיעי' לאדם א' זה ת"ת ישראל ורפאו ג' פעמים לא אתמחי גברא ולא אתמחי קמיעא לפי כי סוד התפילין צריך להיות ארבעה פרשיות אע"ג שנעשים משלש בחינות נה"י דאימא. ולכן שנינו דעת חסרת מה קנית כי צריך להיות נחלק הדעת בשני פרשיות ושני בתים ומותר לצאת בקמיע מומחה כחתן לקראת כלה לא שנא הוא של כתב כאמור דיו יו"ד ידו לא שנא הוא של עיקרים הם סוד עשבים הנז' העיקרים שלהם והענין מ"ש בזוהר פרשת נח כי כל צדיק יש לו שורש למטה ונשמתו למעלה. ולכן כאשר יעשה תורה ומצוה מעורר למעלה היינו מ"ש בזוהר פרשת ויקהל דף ר"ט. וז"ל ידענא דכלהו מלין סלקין יומא דא לגו כרסייא עילאה ונטיל לון ההוא מארי דאנפין ועביד מנייהו עטרין למאריה וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי לימוד התורה נעשה עטרה לחי העולמים וכן התפלה כמשחז"ל המלאך מצפה עד שתכלה כנסייה אחרונה להתפלל ונוטל אותם עושה עטרה לחי העולמים וכן התפלה של יחיד כדאיתא בזוהר כי לכן הקב"ה מתאווה לתפלתן של צדיקים הנה נמצא כי עיקרי העשבים הם בכלל ועשב לעבודת האדם ולכן יוצאים בהם בין בחולה שאין בו סכנה הוא ת"ת ישראל בין בחולה שיש בו סכנה שנעשה עני ורוכב על חמור ועיר וכן הכלה הנקראת חולת אהבה יש בה סכנת מות שנאמר רגליה יורדות מות ולא שנכפה כבר ותולהו לרפואה אלא אפילו לא אחזו החולי אלא שהוא ממשפחת נכפין שכן אמר הקב"ה למדה זו לכי ומעטי את עצמך. ולכן נאמר נפלה ולא תוסיף כל המדות שלה נקראו נופלים שנאמר סומך ה' לכל הנופלים ותלוהו קמיע זה של התפילין כדי שלא יאחזנו הכפיה שרי וקושרו ומתירו הקשר של תפילין ברשות הרבים ובלבד שלא יקשרנו בשיר או בטבעת ויצא בו לרשות הרבים כי יאמרו שיוצא בו לשם תכשיט ואין התפילין תכשיט אלא דבר של עיקר דלא סגי בלאו הכי כאמור וזה אסור דלאו תכשיט הוא:

[כו] אשר נתבאר למעלה כי הרופא הוא החכם המלמד לאדם דעת התורה. אמנם צריך להיות מומחה דהיינו משחז"ל אם הרב דומה למלאך ה' תורה יבקשו מפיהו והיינו אתמחי גברא ולכן יאמר נאמן הרופא זה המרפא ע"י התורה שנאמר בה ולכל בשרו מרפא נאמן לומר הרופא זה עצמו שהוא מומחה כי כך אמרו חז"ל כתיב יהללך זר ולא פיך ואם אין זר פיך דהא באתר דלא ידעי ביה שרי לאודועי נפשיה:

[כז] יוצאין בשן שועל ובמסמר מן הצלוב בא להזהיר אדם זה המתנהג בדרכי יושר ובא ללמוד עם רופא זה שהוא מומחה לרבים על מה ששנינו הוי מתאבק בעפר רגליהם ולכן הוא אומר יוצאין בביצת החרגול התבונן בעניני הרפואה הטבעית הגשמית וממנה תדין לרוחניית הנפשיית כי יהיה דוגמא לביצה אם אין העוף יושבת עליה תהיה מוזרת וזה לך האות ביצת יוכני להיות מוזרת. שדיי' ועשתה כמה רעות ולכן הוי מתאבק בעפר רגליהם וחזור והתבונן מה ששנינו והוי זהיר בגחלתן שלא תכוה שנשיכתן נשיכת שועל וכנגד זה הוא אומר יוצאים בשן של שועל רוצה לומר התבונן בנשיכת שועל ועוד התבונן במסמר מן הצלוב כך תהיה קבוע ללמוד כמשחז"ל לשמור מזוזות פתחי מה מסמר זה קבוע בדלת כך אתה צריך להיות קבוע בבתי כנסיות ובתי מדרשות ונאמר וכמסמרות נטועים בעלי אסופות כך יעשה בין בחול בין בשבת ואין בזה משום דרכי האמורי וכן בכל דבר שהוא משום רפואה דהיינו רפואת הנפש אבל אם עשה מעשה מאחת מהנה ואין ניכר בו שהוא משום רפואה לנפשו אסור דמחזי כיוהרא להורות עליו אבל לא לעשות משום דרכי האמורי אומרים בפיהם בלבד כמשחז"ל רשעים אומרים הרבה ואפי' מעט אינם עושים אבל כל לחש מותר בין לענין לחישות של תפלה כמשחז"ל אם ישוך הנחש בלא לחש הם בעלי לחישות שיודע להתפלל וכן לענין לחישות של תורה ולא אסרו אלא באותם שבדקו ואינם מועילים שנאמר ואין יתרון לבעל הלשון ויש מי שחשש בכל קמיע בכל ענין לימוד שאינו מומחה דהיינו כי האדם אינו נתקן באותו לימוד ואינו לומד אלא בלתי שימוש כי העיקר הוא כי משמש תלמידי חכמים כמשחז"ל אשר יצק מים ע"י אליהו ז"ל שימושה יותר מלימודה דאי לאו הכי ואינו מומחה כאמור אסור משום דרכי האמורי כמשחז"ל הרי זה אמגושה דאמרי רטין רטין אמגושא ולא ידע מאי קאמר:

[כח] מי שיש לו מכה בפיס' רגלו גם זה בענין רפואת הנפ' מי שיש לו מכה פנימית בעצם אדם בפיסת הרגל שעליו נאמר רגלים ממהרות לרוץ לרעה וקשר עליו מטבע דאף על גב כי חז"ל אמרו אם עשית חבילות של עבירות עשה כנגדן חבילות של מצות רגלים ממהרות לרוץ לרעה ירוץ למילה שהיא בין הרגלים הנה אדם זה התבונן משחז"ל מה

ראה שלמה להפריש ענין הצדקה לחוד שהיא שקולה כנגד כל המצות שנאמר והעמדנו עליו מצות לתת שלישית השקל בכל שנה לכן אדם זה קשר עליה מטבע הוא מעשה הצדקה קשר עליה על המכה שברגלו כי אמר דאיכא בזה תרתי לטיבותא ראשונה שלא ינגף ברגלו בעבור העון מדה כנגד מדה ועוד שנית כי גם הוא מקפח מעשה הצדקה שנאמר והיה מעשה הצדקה שלום מותר לצאת בו והוא על הדרך הנזכר יוצא בו מן העון כמש"ה לאמר לאסורים צאו וגם לעתיד יוצא בשבת מגיהנם כמש"ה ויצאו וראו בפגרי האנשים וגו':

כאשר נתבאר למעלה כי להיות השכינה בגלות החיל הזה נעשית חולה ולכן אומרת לישראל בנהא סמכוני כו' לפי כי חולת אהבה אני וכמה רופאים אתכנשו לגבה כדאיתא בתיקונים לא לעזר ולא להועיל עד דאתא ההוא אסייא קרטינאה והכיר החולי שלה בארבע דפיקין דילה והביא לה תפוח כמ"ש רפדוני בתפוחים והנ' הדוגמא לזה שם מבואר בזוהר פ' שמיני. וז"ל ומאן דידע ליחדא שמא קדישא אף על גב דברכאן לא משתכחן עביד לה סמיכו וסעידו בגלותא ולכן יאמר נאמן לומר הרופא על עצמו שהוא מומחה לפני הקב"ה היודע לב בני האדם להועיל לעולם. יוצאין בביצת החרגול וכו' הנה חזר להגיד כי מאחר שהכלה אומרת לישראל סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים מפני כי חולת אהבה אני כלומר בעבורכם נעשית חולה מסיבת אהבה שלכם שנאמר למענכם שלחתי בבלה ואיתא בזוהר פ' תשא כי לפי שישראל היו חוטאים הקב"ה השליך אותם בגלות ולא היה רוצה להחזיר אותם והשכינה ערכה אותם ולכן כאשר חזרו וחטאו השליך אותם וגם לשכינה עמהם שנאמר ובפשעכם שולחה אמכם ולכן אומרת חולת אהבה מאחר כי זה שנגזר עליה נפלה ולא תוסיף. קום בתולת ישראל היה לפי כי חולת אהבה שלכם אני לכן סמכוני גו' ולכן יאמר יוצאים אף על גב כי היא בגלות החיל הזה: יוצאה כחתן לקראת כלה כד"א ויוצ' משה את העם לקראת האלהים בביצת החרגול וכן לענין יציאה מן הגלות שנאמר כי בשמחה תצאו ובשלום תובלון היינו חתן וכלה שלום ושמחה וכל זה יהיה כביצת החרגול וכו' היינו מ"ש בזוהר פ' משפטים לא תצא כצאת העבדים וז"ל דף צ"ה אית נשמתין עשיקין כד שלטא אדם באדם דכתיב את אשר שלט אדם באדם לרע לו לרע לו ודאי אבל האי נשמתא דהות לסטרא אחרא ואתעשקת מיניה דא איהי לרע לו להאי איש זר וכו' דאינון נשמתין כפיין לכל מה דאשכחן מסטרא בישא ושיצאן לון וסימנא לדא ארונא קדישא דאתעסק בו פלשתים לרע לון אוף הכי נמי הני נשמתין דאתעסקו בסטרא אחרא לרע לון עכ"ל. הנה מבואר מדברי המאמר כי הנשמה הנעשקת מסטרא אחרא כאשר יוצאה משם מוציאה

נמי נשמות אחרות מסטרא אחרא ולכן יאמר יוצאים בין לענין השבת כאשר יוצאה השכינה מלמטה מבין סטרא אחרא מוציאה עמה מסטרא אחרא מאותם מאנין תבירין ניצוצות כמש"ה דודי ירד לגנו בעה"ז לרעות בגנים של סטרא אחרא וללקוט שושנים אשר שם וביותר יהיה בזמן הגאול' כי הם יוצאים משם ראשונה בביצת החרגל וכו' כי הנה כבר נתבאר למעלה כי משחז"ל אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות היו מיד נגאלים כדי לתקן השתי שבתות שבת בראשית ושבת של סיני ולכן כשחטאו מיד ויבא עמלק ושם נאמר כי יד על כס יה מלחמה לה' בעמלק כי אין השם שלם ואין הכסא שלם עד שיכל' זרעו של עמלק ונוסף עוד בעבור העון ונחרבו שני מקדשים ושלטו בנו אדום וישמעאל ולכן יהיה הרמז בזה ביצת החרגול הקליפה שהוא שורש עמלק בשן שועל הקליפה של ישמעאל כד"א אכלה ומרקה ומסמר הצלוב הקליפה של אדום וזה יהיה בין בחול שהוא זמן הגאולה בין בשבת יוצאים בהם וזה משום רפואה לאותו חולה שאמרה כי חולת אהבה אני אבל אם עשה מעשה ואין ניכר שהוא משום רפואה כאמור אסור משום דרכי האמורי שעושים להרע ולא לתועלת אבל כל לחש מותר לא אסרו אלא באותם שבדקו ואינם מועילים הם מסטרא דנחש הקדמוני שהוא מלחש והורג אבל לחש של הצדיקים הוא המקיי' העולם שלכן אמרה סמכוני באשישות כאמור ויש מי שחושש בכל קמיע שאינו מומחה שאינו יודע לעשות רפואה לחולה זה משום דרכי האמורי כי לחש שלהם להרע לא להטיב:

מי שיש לו מכה בפיסת רגלו משום שנאמר כי נגע בכף יריכו וקושר עליה מטבע שטבעו חכמים בלימוד ובענין התפלו' לענין שלא ינגף ברגלו לפי שנאמר רגליה יורדות מות ובזה מגין עליה וגם הוא מרפא מן החולי שלה לפי כי על ידי התורה והתפלה האדם הוא יעשה עזר וסיוע לכנסת ישראל ולכן מותר לצאת בו בין לענין השבת כאמור ובין לענין העתיד שנאמר כי בשמחה תצאו:

[כט] הלא נמצא בענין השבת יציאות שתים שהם ארבע שהוא מורה על האדם כאשר יוצא מן העולם הזה לעולם הבא וחז"ל אמרו משל לשתי ספינות אחת נכנסת ללמן ואחר יוצאת מן הלמן וכו' כך נאמר ויום המות מיום הולדו נמצא כי כל אדם ימצא לו שתי יציאות האחת כאשר נשמתו יוצאת מלמעלה לבא לעה"ז מן הארץ ההוא יצא אשור מאושר והכל שמחים בו כמשחז"ל צדיק בא לעולם טיבה באה לעולם והכל שמחים ויציא' שניה הוא לענין הגוף אשר בצאתו מרחם אמו והפקח לא היה שמח כי לא נודע עדיין אם יחטא ואשמה הנפש ההיא ולכן ימצא שתים שהם ארבע אחת הוא לענין יציאתו מן העה"ז ויפרד הנפש מן הגוף ויציאה אחרת שנאמר בה ויצאו וראו בפגרי

האנשים הפושעים בי כי גם אם מתחייב להכנס לגהינם נאמר והיה מדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחוות לפני ויצאו וראו באותם פושעי ישראל בגופם שעליהם נאמר הפושעים בי כביכול הרי כי הם יציאות ב' שהם ד' וכאשר יתבונן האדם אשר הם ארבע רשיות לשבת כדלקמן א"כ מורה על ענין הגלגול כי הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר ושם נאמר בתורה פוקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים והם כנגד ארבעה עונות שנאמר על שלשה פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיבנו והם לעומת ארבע בחינות הנמצאים באדם נפש של הכללות ונפש רוח נשמה כאשר נתבאר בחלק הקודם ויבא בע"ה בענין ארבע רשויות לשבת אשר לכן בא דין זה היוצא בטלית מקופלת על כתפי דהיינו דוגמא רוח האדם שנאמר בו כי רוח מלפני יעטוף והוא דוגמא לטלית המתעטף בו האדם כך הרוח הוא מעטף לחלק הנשמה היא העיקר הנק' אדם וטלית זו הרוח מקופלת על כתפו לפי שנמצא בו כתף סוררת לכן נעקר הרוח ממקומו ופנה למעלה דהיינו לאחר שנתנה על ראשו כמש"ה החכם עיניו בראשו שהוא ענין אור השורה על ראשו כדאיתא בזוהר וזה יהיה כח אותו רוח השורה עליו ולאחר שזכה זה ונתנה על ראשו במעשה הטוב ומתפשט זה הרוח בקרבו בכל גופו מגביה שוליה בעבור העון על כתיפיו לפי שנמצא בו כתף סוררת כאמור חייב חטאת כדרך החוטאים בנפשותם אבל אם אינה מקופלת על כתיפיו מור' כי לא חטא על הנפש אלא משולשל' ברחבה למטה מכתיפיו מותר לצאת בה כאמור שמאחר שהוא מתעטף בטליתו זה הרוח ומתכסה בה כתפו וגופו אף על פי שמתקצר מעט מלמטה מותר אף על גב כי זה מורה שאינו נזהר בעון עקבי ולכן אינה מגיע עד הרגלים מותר ועל פי זה מותר להתעטף בטליתו זה הוא הרוח תחת הגלימא היינו הגוף ולהביאו לבית הכנסת להדריך עצמו בדרך ישרה וכן מותר לצאת לר"ה היינו גהינם דכתיב והיה מדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחות לפני ואחר כך ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים הרי כי יוצא מרשות היחיד יחידו של עולם מלפני ה' והולך לרשות הרבים גהינם דדשו ביה רבים וזה יהיה לו אף על גב כי לא ימצא לו זולת בחינת רוח מותר לצאת בר"ה בטלית האמור סביב הצואר אשר קנה אותו ברוח פיו בלמדו ספר מדה כנגד מדה זה היה לו סביב הצואר:

ואני אמרתי להגיד את דבר ה' בדינים אלו וכך הוא אומר היוצא בטלית מקופל' על כתפו כי זה יהיה כנגד כנסת ישראל הנקראת טלית כדאיתא בתיקונים והוא תכלת שבציצית כדאיתא בזוהר פרשת שלח לך דף קע"ה. וז"ל ציצית איהי נוקבא רזא דעלמא תתאה אסתכלותא לאדכרא ודא לכל בר נש ציץ לכהנא ותנינן אסיר לאסתכלא בשכינתא בגין דא אית תכלא גוון תכלת דאיהו כרסייא לבית דוד ואיהו דחלא מההוא אתר וכו' ומאחר

כי ענין הטלית הוא מורה על השכינה לכן הוא יאמר היוצא בטלית מקופלת על כתפו דהיינו שלאחר שנתנה על ראשו בסוד אשת חיל עטרת בעלה ובלי ספק כי אז היא בסוד נקבה תסובב גבר מגביה אותו על כתיפיו השוליים שלה ונתמעט קומתה חייב חטאת כי זה יהיה סיבה שהקליפות יונקים ממנו כי זהו ענין מוציא חמה מנרתיקה לפי כי לעולם נה"י של הזכר הם מתלבשים בתוך הנקבה כדאיתא בזוהר פרשת ויצא והנה שלשה עדרי צאן רובצים עליה אז נמצא תרתי לטיבותא ראשונה הרגלים שהם מנוגעים מזמן כי נגע בכף ירך יעקב ושם נאמר וכל אשר יגע בו הטמא יטמא כדאיתא בזוהר ובזה אין הקליפה מוצא מקום ליינק והיינו סוד מש"ה רגלי חסידיו ישמור היכן במדה הנקרא שמור ובעבור כן ורשעים הקליפות בחשך ידמו בנוקבא דתהומא רבא כי לא בכח יגבר איש אלא על ידי הכלה שהיא כח דיליה וכן נתבאר אצלי בפסוק שמור רגליך כאשר תלך אל בית האלהים דאיך יתכן לשמור רגליו ואם הרצון לומר שישמרם ממש כיצד ילך אל בית האלהים אלא הכי קאמר התבונן כשאתה מהלך לבית הכנסת היינו המהלך ארבע אמות בארץ ישראל כי אז בעבור כן נשמרים רגלים עליונים והולכים נמי אל בית האלהים עליון וקרוב לשמוע מתת הכסילים סטרא אחרא זבח מה להתפרנס בו אם הרגלים מגולים ולכן כאשר מגביה שולי' של הטלית על כתפיו ונשארו רגליו מגולים ולכן חייב חטאת כי הם יונקים ממנו ואיתא בזוהר חרבא דקב"ה הייה נרתק' דיליה אדני הרי כי חייב חטאת לפי כי בזה הקליפה שהיא חטאת נתאחזה בנקבה ומה גם ברגלי הזכר אבל אם אינה מקופלת על כתפיו משולשל' ברחבה למטה מכתפיו שרי שהרי נמצא שהיא בסוד נקבה תסובב גבר כאמור שמאחר שהוא מתעטף בטליתו ומתכסה בה כתפו וגופו אף על פי שמתקצר מעט מלמטה מותר שהרי לא נתגלו הרגלים לגמרי ועל פי זה מותר להתעטף בטליתו זה הנז' תחת הגלימ' הוא בסוד טלית גדול ולהביאו לבית הכנסת כי כן נמי למעלה אדם דקדושה מתעטף בטליתו ובא לו לבית הכנסת להתפלל כנ"ל כמשחז"ל מנין שהקב"ה מתפלל שנא' והביאותים וכו' ושמחתים בבית תפלתי תפלתם אינו אומר אלא תפלתי וכן מותר לצאת לר"ה היינו סוד האבות כמ"ש בזוהר ובתיקוני' הלכה כרבים בטלית סביב הצואר דכיון שעולים לשם אין ליירא עוד מסטרא אחרא כנודע מן הזוהר:

[לא] בדינים הקודמים נתבאר כי הטלית הוא דוגמא לאדם לאותו רוח שמרויח בקדוש' השבת ולכן יאמר היוצא מעוטף וקיפלה מכאן ומכאן: בטלית דהיינו בחינת הרוח כד"א כי רוח מלפני יעטוף ואמנם קיפלה מכאן ומכאן בידו או על כתפו אם נתכוין לקבץ כנפיו כדי שלא יתקרעו דהא כתיב מארבע כנפות באי הרוח ומתיירא שיתקרעו ויפסיד

צד מה מן הרוח אשר קנה או כדי שלא יתלכלכו באותם הבגדים הצואים שמלבישי' לחוטא ומכניסים אותו לגיהנם כדאיתא בזוהר פ' שלח לך דף קע"ד: וז"ל ת"ח כמה לבושין מזדמנין בההוא עלמא וההוא בר נש דלא זכי בהאי עלמא בלבושין דמצוה כד עייל להההוא עלמא מלבשין ליה בחד לבושא דאשתמודע לגבי מאריהון דגיהנם וההוא לבושא ויי למאן דאתלבש ביה דהא כמה גרדיני נימוסין זמינן לאחדא ביה ולאעלא ליה לגיהנם עכ"ל הנה מבואר מדברי המאמר כי אותם לבושים הם הנקראים בגדים הצואים ומלבישים אותם למי שמתחייב לירד לגהינם ולכן יאמר זה שאחז ארבע כנפות הטלית בידו או על כתפו נתכוון מיראתו שלא יקרעו דהיינו כי עשה כן מיראת העונש בעולם הזה או כדי שלא יתלכלכו ויהיה מוכרח ללבוש בגדים הצואים הרי עשה מירא' העונש של עה"ז ושל גיהנם ולכן אסור כדאיתא בזוה' פ' בראשית דף י"ח. וז"ל יראה אתפרש לתלת סטרין תרין מנייהו לית בהו עיקרא כדקא יאות וחד עיקרא ביראה אית בר נש דחיל מקב"ה בגין דייחון בנוהי ולא ימותין או דחיל מעונשא דגופיה או מממוניה ועל דא דחיל ליה תדיר אשתכח יראה דאיהו דחילו דקב"ה לא שוי לעקרא ואית בר נש דדחיל מקב"ה בגין דדחיל מעונשא דההוא עלמא ועונשא דגיהנם תרין אלין לאו עיקרא דירא' אינון ושרשא דיליה יראה דאיהו עקרא למדחל בר נש למאריה בגין דאיהו רב ושליט שורשא דכל עלמין וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי שני צדדים מן היראה העושה להמלט מהם אינם בכלל היראה דמתיירא מעונש העה"ז בגופו או בממונו או בעבור בניו אין זו יראה ומה גם המתיירא מדין גיהנם והם השני דברים הנרמזים בכינויים אלו שמקבץ ארבע כנפות הטלית הוא הרוח כדי שלא יקרעו בעונש העה"ז שלא יקרע מממונו או מחייו או יקרע על בניו או מעונש העתיד של גיהנם היינו שלא יתלכלכו באותם בגדים הצואים אסור לעשות כן ואם קבצם להתנאות בה כמנהג אנשי המקום הם הצדיקים שכוונתם להתנאות בחלוקא דרבנן מותר והני מילי בטליתות שלהם שהיו יריע' אחת מרובעת בארבע כנפות כאמור אבל מלבושים דידן היינו דוגמא לחלוקא דרבנן אשר יעשה האדם על ידי המצות כשהוא לבוש בהם ומוציא ידיו מתוכה מותר שהרי כבר זכה בהם ואינו דומה למי שעושה מעיקרא מפני יראת העונש אבל זה הוא מלבוש כבר מתוקן ולכן מותר לתפוס קצתם בידו מאותם המצות הנעשה מהם המלבוש והיינו קצת מן המלבוש עצמו ולהגביהם כדי שלא יתלכלכו בטיט של העון או כדי שלא יעכבוהו ללכת כאשר הולך האדם אל בית עולמו לא ימצא בהם דבר המעכבו: [לב] היוצא במעות הצרורי' לו בסדינו הנה שנינו מונבז המלך בזבז אוצרותיו בשני בצורות אמרו לו אבותיך היו גונזים אוצרות וכל אחד מוסיף ואתה בזבזת אותם אמר להם אבותי

גנזו לאחרים אבל אני גנזתי לעצמי שנאמר ולך תהיה צדקה כי כונתו היה בזה להא דאמר ר' חייא לדביתהו אקדימו רפתא לענייי' כי היכי דלקדמן לבנייכי אמרה ליה מילט את לייט לי אמר לה לאו אלא כך אחז"ל בגלל הדבר הזה גלגל הוא שחוזר בעולם אם לא בא הוא בא בנו או בן בן בנו כי יש קושיא גדולה בזה איך למד לאשה לעשות מצוה שלא לשמה ומה מאד יפלא כי היכי דלקדומי לבנייכו דמאחר כי כך הוא אומר אם לא בא הוא משמע כי נמצא ספק בו בעצמו והי' אפשר לדחות הקושי' בספק זה דמאחר כי השמיט עצמו ולא אמר לאשה אקדימי רפתא לענייא דאפשר דמעני כי כן גלגל הוא שחוזר בעולם ושמא יצטרך לצדקה לא אמר אלא לבנייכו נמצא כי בענין זה אינו שלא לשמה אמנם אמיתות הדברים כך הוא כי השלם זה הודיע לאשה שני עקרים גדולים במתק דבריו האחד הודיע כאשר אמר כי היכי דלקדמי לבנייכו גילה דעתו כי כן הוא היה בטוח שלא יבא לידי כך לפי כי כך אחז"ל גמירי ת"ח לא מעני והא קא חזינן דמעני אהדורי אפתחא לא מהדרי ועוד הודיע עיקר אחר דאף על גב כי מתחייב בגלגול לא יבא לידי כך הוא הדבר אשר ביארתי כמשחז"ל יגעתי ולא מצאתי אל תאמן דקשה איך חז"ל מכחישין המוחש שהרי כמה פתאים יגעים במורה ולא למדו אלא כי כונתם לומר על ידי גלגול לפי כי כאשר המלאך שואל מן הקב"ה ואומר טיפה זו מה תהא עליה אם יגע בתורה אומר חכם הרי יגע ומצא כך השלם זה היה בטוח להיות חכם וגמירי דאהדורי אפתחא לא מהדרי ולכן אמר לאשה כי היכי דלקדמי לבנייכי נמצא הוא היה בטוח לעולם דלא אתי לידי כך ובאשר לא הבינה האשה כונתו הטיחה עליו מילט קא לייט לי אמר לה לאו אלא אדרבא הודעה גדולה רמזתי לך כאשר אחז"ל אם לא בא הוא בא בנו ואני אמרתי אגלה אזנך כי לא זכרתי רק בניך ולכן הוא אומר כך כי זה הוא אדרבא לעשות המצוה כתקנה כך אמרו חז"ל יד ליד הנותן צדקה בידו א' ומבקש שכרו ביד אחר' כענין הא שקא והא סילעא רשע הוא כי אינו מניח לבניו כלום אם כן נקטינן דמאחר כי אין האדם עושה לקבל שכר מיד אלא להוריש לבניו אחריו שפיר דמי והוא הנרצה אצלי במשנת אנטיגנוס מה שכפל דבריו ואמר אל תהיו וכו' אלא הוו כעבדים וכו' אמנם השמיענו דבר גדול אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס שהרי נאמר יד ליד לא ינקה רע אלא הוו כעבדי' בזה אני מצוה אתכם כי כך תעשו על מנת שלא לקבל פרס ר"ל לכם דווקא אבל לבניכם מה טוב כי כך תעשו לפי כי בעבור כן ויהי מורא שמים עליכם ולא תבטחו על מעשה המצות ולכן יאמר במתק דבריו כי העושה כך בטוח כי גם כשיבא בגלגול לא יצטרך לבריות והיינו מה שאמר מונבז המלך גנזתי לעצמי רצה לומר כאשר מתגלגל פעם אחרת שנאמר ולך תהיה צדקה מדקאמר

תהיה היינו בגלגול ולכן יאמר היוצא במעות של צדקה הצרורים לו בסדינו כי יחשוב לצאת ידי חובתו מתחת רשות יצר הרע שהוא עבדו כמש"ה ועבד חפשי מאדוניו ובענין הצדקה שעשה גם כן לא היה כונתו אלא ליהנות ממנו על מנת לקבל פרס צרורים לו בסדינו לעצמו להנאתו חייב ולא יצא מחמת רשות יצה"ר וחייב באשר חטא על הנפש:
[לג] אסור לצאת בשבת אף מגיהנם שנאמר והיה מדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחות לפני שהוא רשות היחיד יחידו של עולם ואחר כך נאמר ויצאו לרשות הרבים אשר שם סטרא אחרא הם הרבים ודנים הנפשות בגהינם וראו בפגרי האנשים הפושעים בי שהם פושעי ישראל אסור לצאת בשבת במעות או כסף וזהב ממעשה הצדקה התפורים בבגדו היינו חלוקא דרבנן שנעשה מן המצות דאף על גב כי הצדקה מצלת מדין גיהנם כמשחז"ל אמנם אין בה כח לעושי אותה לראות בדינים הנעשים בהם והיינו התפורים בבגדו שנא' וילבש צדק' כשריון כי מן הצדקה נעשה בגד לאדם כנזכר פרשת ויקהל עוד ראוי לבאר דינים אלו על דרך ראשון וכך הוא אומר היוצא מעוטף בטליתו היינו תלמיד חכם דלא סגי ליה להלוך ארבע אמות בלא טלית כמשחז"ל היכי דמי חילול ה' כגון אנא דמסגינא ארבע אמות בלא טלית ובלא תפילין אמנם בשבת שהאדם פטור מן התפילין יאמר היוצא מעוטף בטליתו כי טלית זו היינו פורפירא דמלכא לבוש בגדי קדש הם מ"ש בזוהר ובתיקונים בשבת לביש לבושין דבריאה וקפלה מכאן ומכאן בידו או על כתפו אם מתכוין לקבץ ד' כנפיו כדי שלא יקרעו לפי כי כך הגיע לו בזמן החרבן שנא' בצע אמרתו בזע פורפירין דילי' או כדי שלא יתלכלכו מן הקליפה אסור לעשות כן דהא באלו הבגדים אין שולט סטרא אחרא שהם לבוש שבת ואם קבצם כדי להתנאות בה כמנהג אנשי המקום במלבושם מותר והני מילי בטליתו' שלהם שהיו יריעה אחת מרובעת כי זה הוא מורה על טלית של תכלת אשר הוא מכוון להפסיק בין הקדושה ובין סטרא אחרא כדי שלא יראו בקדושה כנז' פ' שלח לך לפי כי במצולות ים העליון שם הם הקליפה דכר ונוקבא צל ומות ולכן סדין עשתה אשת חיל הוא ענין הטלית של תכלת כי מתכסה בו מלבר כדי שלא יראו ועיני רשעים תכלינה אבל מלבושים דידן כשהוא לבוש בשם והוציא ידו מתוכו מותר לתפוס קצת בידו ולהגביה' כדי שלא יתלכלכו שוליו בטיט היון או כדי שלא יעכבוהו ללכת לקראת הכלה: היוצא במעות הצרורים לו בסדינו שהם נחלת אבות אחסנת' דירית מאבוי ואמיה חייב לפי כי אז אין לו רשות לצאת בהם וכן אסור לצאת בשבת במעות או בכסף וזהב התפורים בבגדו ואין אלו המעות מענין אחסנתא דירית מאבוי ואמיה אלא כסף וזהב אשר הם בבגדו הלא הם מש"ה ויעש ה' לאדם ולאשתו כתנות והם בגדי זהב ובגדי לבן אשר בהם נמצא כסף

וזהב ענין דין ורחמים כמש"ה לי הכסף ולי הזהב אמר ה' כדאיתא בזוהר פרשת ויחי דף ר"ז. שם נתבאר היות מן כסף וזהב זה נאמר בגדי קדש הם והם לבושין דיקר לעילא ותתא עיין שם:

[לד] כאשר נאמר כי סודר זה הוא כפי פשוטו כי זה הסודר הוא להורות שהוא מוסמך ואדם גדול הוא מורה על משחז"ל בפ' סביב רשעים יתהלכון כי סביב לרשעי' הצדיקים יתהלכון כמש"ה ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים כי כאמור. ולכן יאמר יוצא אדם החשוב בסוד המקופל על כתפו לפי כי דוגמא לזה יהיה לאדם השלם בג"ע כדאיתא בזוהר פרשת שלח לך דף קס"ט. וז"ל אמר רבי שמעין וכו' ודאי ידענא דצדיקייא בההוא עלמא מתלבשן בלבושא דאקרי לבוש מלכות ודאי והכי הוא ודאי א"ל אוירי דג"ע נשיבו דרוח קודשא אינון ומתלבשן בהו צדיקייא כגוונא דהוו בהאי עלמא ולבתר רוח קודשא שראת על רישא דכל חד וחד ואתעטר ליה עטרה וכך הוה למרדכי דכתיב לבוש מלכות לבושא דההוא עלמא ולבתר ועטרת זהב גדולה וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי בגן עדן נעשה לצדיקים לבוש והיינו סודר זה המקופל ומונח על כתפו שהרי בדין הקודם נתבאר ענין המלבוש שאמר המלבושים דידן מותר לצאת בהם ועכשיו חזר והגיד כי ימצא נמי בדרך זה בסודר המקופל על כתפיו והלובש אותו יוצא בשבת לראות בפגרי האנשים הפושעים דהיינו לר"ה אע"פ שאין נימא קשורה לו באצבעו ואם אין הסודר זה חופ' ראשו ורובו דהיינו כמו מלבוש האמור לבוש מלכות אסור לצאת בו אלא אם כן קשר שני ראשיו למטה מכתפיו זה זה עם זה והענין יהיה רמז למצות תפילין הנקראים טוטפת אשר חז"ל אמרו טט בכתפי שתים כלו' לפי שבתפילין נאמר וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך אמר רבי אליעזר אלו תפילין שבראש ואיתא בזוהר פ' פנחס לפי כי ר"ת שם ה' נקרא הוא שין ואות שי"ן הוא בתפילין של ראש ומהם מתייראי' עמי הארץ הם הקליפות ולכן כאשר מלבוש זה שנעשה מן המצות ודאי ימצא בו קשר שני ראשיו למטה מכתפיו שמורה על התפילין שהיה קושר אותם וזהיר בהם אז יוצא באותו סודר לר"ה לראות בפגרי האנשים הפושעים כי החיצונים תפול עליהם היראה כי שם ה' נקרא עליו וכאשר אין לו קשר זה אסור לצאת ולראות לפי כי החיצונים יתאחזו באותה סודר ומאחר כי המוציא נמי מרשות הרבים לרשות היחיד שהרי דין שניהם שוה כמות זה המוציא מרשית היחיד לרשות הרבים כן מות זה המוציא מרשות הרבים לרשות היחיד. ולכן יאמר יוצא אדם בסודר המקופל על כתפו דמאחר כי קדש יום השבת אש של גיהנם כבה כדאיתא בזוהר פ' תרומה כיון דאתקדש יומא כרוזין אזלין בכל אינון רקיעין מכריזין ואומרים הא מלכא קדישא אתא ואתקדש יומא אעברו דיני דחייביא וכו'

כדין אשא דגיהנם כבה ורשעים נינוחים זולת המחלל שבת בפרהסיא. ולכן יאמר כי היוצא משם מגיהנם שניתן רשות לצאת ולראות בפגרי האנשים הפושעים הם מחללי שבתות כנז' שם. יוצא אדם אדם בסודר המקופל על כתפו לפי כי מאחר שעדיין לא נטהר לגמרי אין לו לבוש חלוקא דרבנן ללבוש אותה כדי להכנס לגן עדן. אמנם להיות ערום לא יתכן שהרי גדול כבוד הבריות ולא ימצא אדם מישראל שאין לו מצות כבר אמרו חז"ל ריקנים שבישראל מלאים מצות כרמון. ולכן יוצא אדם זה בסודר המקופל על כתפו כי לפי שעדיין לא נטהר חין ראוי להתכסות בו כונו על כל גופו כך יוצא בו אף על פי כי אין נימא קשורה באצבעו הוא רמז נענין תפילה של יד כאמור ואם חין הסודר זה המלבוש חלוקא דרבנן נמצא בו שיעור שחופה ראשו ורובו אסור לצאת בו לראות בפגרי האנשים הפושעים אלא א"כ קשר שני ראשיו של סודר זה למטה מכתפיו זה עם זה כי הנה שני דברים הם עיקר להיות מלבוש זה סור מרע ועשה טוב וכאשר שניהם שוים לטובה יכול לראות בפגרי הפושעים ואין דבר מעכב אותו מראיה זו:

[לה] לבדים קשים הלא חז"ל הגידו למלך שהיה לו בן בזמן שעושה רצונו מלבישו בגדים נאים כך ותלבישך רקמה וכשאין הבן עושה רצונו מלבישו בגדי בדדין הה"ד איכה ישבה בדד. ולכן לבדים הקשים מורה על כי הבן ישראל אינו עושה רצונו הנח זה הדבר בפתח חיבור זה כי כל מצות כיבוס הבגדים ומצות לבישת בגדים נחים בשבת הוא לכפר על טומאת הבגדים שעשו מתחלה אדם וחוה בחותם כתנות אור וישראל שבו על עון אבותם. ולכן לאחר שנטהרו וכבסו בגדיהם והטהרו וקבלו התורה חזרו וטמאו הבגדים של א"ה אשר בהם הקריבו הבכורים לפני העגל ולכן ויתנצלו בני ישר' את עדים ובעונותינו יום שנזדווג נבוכדנצר לישראל העדה מהם שני לבושים בגדי כהונה שהם המכווני' לח"ה להקריב בהם קרבנות ובגדי מלכות לישראל שכן נאמר להם ואתם תהיו לי ממלכת כהנים ולכן התיקון הוא לכבס הבגדים לתקן העון וללבוש בגדים נאים. ולכן הוא אומר לבדים הקשים שהם בגדים דוגמא לבגדי בדד והנמשל לענין חותם הבגדים הצואים אשר מלבישים לחוטא כדי להכניס אותו לגיהנם כנ"ל. אסור להביאם ברשות הרבים או בכרמלית והם רשויות מוחלקים במדרגות של גיהנם כאשר יבא במקומו לפי דאף על גב כי החוטא מלבישים אותו בהם לא כן יהיה לו בשבת מאחר שנינוח מדין גיהנם גם אותם הבגדים צואים אין יוצאים בהם כשהוא מעוטף בהם כי כל זמן שהוא מעוטף באותם בגדים הצואים אין יוצאים מגיהנם כשהוא מעוטף בהם. אמנם אם אינם קשים הרבה דהיינו מפני כי לא הורגל במעשה הרע ויעבטוה. ולכן מותר לצאת באותם

לבדים שאינם כל כך צואים כאמור: [לו] מותר לצאת בשבת בשני מלבושים זה על גבי זה. והענין מ"ש בזוהר תלת לבושין אינון פרשת ויחי דף רכ"ד:

וז"ל אמר ר' אלעזר טורי דעלמא על דא פליגו אבל תלתא אינון חד דמתלבשי בההוא לבושא רוחא דבגנתא דעדן דארעא וחד יקירא מכלא דמתלבשא ביה נשמתא בגו צרירא דחיי בין פורפירא דמלכא וחד לבושא דלבר דקאים ולא קאים אתחזי ולא אתחזי בהאי מתלבשא ביה נפשא ואזלא ושטא בעלמא וכו'. ולכן יאמר מותר לצאת בשבת בשני מלבושים דהיינו דוגמא לשני לבושים מאותם שלשה לפי כי האחד הוא עליון והוא מלבוש אל הנשמה בצרור החיים ואין זז משם כי תמיד היא צרורה שם אבל שני לבושים אחרים שהם לרוח ונפש כי בשבת הם מתחברים כמפורש במאמר זה בסופו וז"ל וחד דאתחזי ולא אתחזי בהאי מתלבשא נפשא ואזלא ושטא בעלמא ובכל ריש ירחי שתא ושבתא אזלא ואתקשר ברוחא דבגנתא דבארעא דקיימא בין פרגודא יקירא ומניה אוליף מה דידע וכו'. הנה מבואר כי בשבת מתחברים נפש ורוח והם יחדיו השני לבושים ולכן בא הדין מותר לצאת בשני מלבושים בשבת זה על גב זה בין לצרכו בין לצורך חבירו כי כן נמי אלו השני לבושים שמתחברים בגן עדן הארץ היינו לצורך הנפש או לצורך הרוח בין שהם שני חלוקים שהם מלבושים בין שהם שני סרבלים בין שהם שני חגורות. והיינו מ"ש בזוהר פרשת בלק דף קצ"ח. וז"ל ר' חזקיה פתח והיה צדק אזור מתניו והאמונה אזור חלציו האי קרא כלא איהו חד מאי חידושא אתא לאשמועינן דהא צדק היינו אמונה מתניו וחלציו וכו' אלא לאו צדק באמונה אף על גב דכולא דרגא חד וכו' השתא אזור מתניו וחלציו מהו תרין אזורין הכא ומתנים וחלצים וכו' לגבורה ולקרבא צדק אזור מתניו והכי אצטריך לרחמנו ולטב האמונה אזור חלציו בחד דרגא ידין עלמא לתרין סטרין חד לישראל וחד דינא לכותים וכו' בתרין אזורין אלין אתאזרו ישראל כד נפקו ממצרים חד דקרבא וחד דשלמא וכו'. והנה הדבר מבואר מן המאמר כי שני אזורות הם וזה יהיה לשני לבושים הנז'. ולכן אמר בין שהם שני אזורות כי הכל סובב על יסוד אחד כשיצאו ישראל ממצרים נאמר ואעדך עדי וחז"ל אמרו פורפירין הלבישן ר"ש אמר זוניות היו והכל אמת וכן נאמר ויעש ה' לאדם ולאשתו כתנת עור וילבישם ונאמר ויעשו להם חגורות ולכן כך נמצא לאדם בצאתו מן העולם לבושים וחגורות כאמור וכלם יוצאים בשבת:

אפילו ב' חגורות זו על גב זו ואין מלבוש מפסיק ביניהם:

עדיין צריכים אנו למודעי מה ענין סודר זה והוא כי הנה מן המאמר הנז' מובן כמש"ה והיה צדק אזור מתניו משמע כי המדה הנקרא צדק הוא אזור מתניו של ישראל עליון.

ולכן יאמר נא יוצא אדם בסודר המקופל כי המדה של צדק עליה נאמר כי הוא כסותו לבדה היא שמלתו לעורו היינו מה ששנינו ועושין לה חלוק ואם לוקח אותה במה ישכב הרי אין שכיבה אלא עמה שנאמר וישכב במקום ההוא ואיתא בזוהר פרשת בראשית דף ר"ג. וז"ל ובגין דא כל מאן דחב כאלו אפשיט לשכינתא מלבושהא והאי איהו עונשא לאדם וכל דמקיים פיקודין דאורייתא כאלו לביש לשכינתא מלבושהא ובגין דא אוקמוה בכסויא דציצית ותפילין כי היא כסותו לבדו היא שמלתו לעורו במה ישכב עכ"ל. הנה מבואר כי המלבוש הוא להלביש לשכינה וכן נמי הפסוק מדבר כנגד הצדיק כדאיתא בזוהר ובתיקונים. ולכן הוא אומר יוצא אדם דקדושה כי הנה ה' יוצא ממקומו בסודר המקופל היינו הכלה בזמן שהיא קטנה כמו שאמרו למה הוולד דומה במעי אמו מקופל ומונח ראשו על ברכיו וכו' והיינו מקופל על כתפיו בסוד שתי כתפות חוברות אל שני קצותיו ואמרו חז"ל למלך שהיה לו בן בכה הרכיבו על ארכבותיו בכה נותנו על זרועותיו בכה הרכיבו על כתפיו ונתבאר במאמר זה אצלי כי בן זה הוא בסוד הכלה הנקרא בן כי כן הויה שבה עולה בגימטריא ב"ן והיא עולה למעלה עד כתפיו. ולכן יאמר יוצא אדם בסודר המקופל על כתפו אף על פי שאין נימא כרוכה לו על אצבעו כי לפי שעלה למעלה עד הכתפים. לכן לא יתכן להיות המדה האחרונה שבה שהיא סוד נימא כדאמרי בפלגש בגבעה נימא קשרה לו כך אין נימא קשורה באצבעו הוא הצדיק כדאמרינן לא כל האצבעות שוות כי צריך שהצדיק יעלה גם כן להתחבר עם הכלה מאחר שעלתה למעלה ואם אין הסודר זה חופה ראשו בסוד אשת חיל עטרת בעלה ורובו אסור לצאת בו מן הטעם הנ"ל לפי כי נשארים רגליו בלתי מכוסים ממנה ואז נעשים בחינת דינים לפי דהיינו סוד מוציא חמה מנרתקה ונאחזים משם החיצונים. ולכן אין יוצא בה לרשות הרבים אלא אם כן קשר שני ראשיה למטה מכתפיו זה עם זה בסוד שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. וכאשר מתעורר מדת החסד דוחה למאריהון דדינין ולכן מותר לצאת בה. לבדים הקשים אסור להוציאם ברשות הרבים. הנה נתבאר בתיקונים דאינון עשר כתרין דמסאבותא אתלבש בהון קב"ה ושכינתיה בגין לקיימא ומלכותו בכל משלה וכבר נתבאר שם בתיקונים כי בשבת וי"ט אתלבש קב"ה בלבושין שפירין דבריאה וכן הוא אומר וראיתיה לזכור ברית עולם וראיתיה כגוונין דנהרין ולכן לבדים הקשים שהם דוגמא למאריהון דדינים שהם קשים אע"ג שהם עליונים אלהים קדושים הוא אסור להוציאם לרשות הרבים לפי כי שם הם הקליפות שנא' כי אתם הרבים או בכרמלית והיינו כשהוא מעוטף בהם שהוא מתלבש בה כאמור. ואם אינם קשים הרבה כי הם דינים ממותקים מותר לצאת בהם:

מותר לצאת בשבת בשני מלבושים והיינו מש"ה ויעש ה' לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם והנה המובן מזה הוא כי מ"ש כתנות בלשון ריבוי מפני כי הם לבושים לאדם ולבושים לחוה אמנם העיקר של כתנות הם שני לבושים לכל אחד הלא הס בסוד מש"ה עד שיפוח היום הוא יום הששי יום הידוע ונסו הצללים שנים והם המכסים אותם ולכן מותר לצאת בשני מלבושים זה על גב זה בין לצרכו בין לצורך חבירו הוא הכלה חבר טוב והענין מ"ש בזוהר בפ' חכמות בחוץ תרנה כל זמן שת"ת ישראל למעלה אצל אימא עילאה הוא בחשאי אמנם בחוץ יצא לחוץ ידבר תרנה והיינו כי יוצא משם בשני לבושים אמנם פעמים יוצא לצורכו דוגמא לקטן היוצא ממעי אמו לצורכו כך נאמר מי יקום יעקב כי קטן הוא פעמים יוצא משם בעבור הכלה הנקרא חבירו שנאמר חבירתך ואשת נעורך כדאיתא בזוהר פרשת ויצא. וז"ל ותצא לאה דא אימא עילאה לקראתו של ת"ת ישראל ותאמר אלי תבא לאעלא לך תחות גדפאי לרוואה לך בתענוגין עילאין למיהב לההוא שדה בגין דלא יתוקד באשא תקיפא דיצחק ואז יוצא משם לצורך חבירו בשני לבושים והם זה על גב זה שהם צללים הנזכרים בין שהם שני חלוקים שהם מבפנים נמי מתפשטים בין שהם שני סרבלים בין שהם שני חגורות כאמור למעלה במאמר והיה צדק אזור מתניו והאמונה אזור חלציו כי הם שני אזורים. ולכן אפילו אין מלבוש מפסיק ביניהם יוצאים בהם לרשות הרבים בסוד האבות כדאיתא בזוהר ובתיקונים:

[לט] ועתה בא בדין זה התעוררות לאדם דאף על גב כי הלך בדרכי יושר וקיים סור מרע ועשה טוב ועשה לו בגדים נאים חלוקא דרבנן ועשה לו בית עוד ישתדל לעשות שם וילון נאה כדאיתא בזוהר פרשת ויחי דף רי"ח. וז"ל אמר ליה מה אנא התם אמר ליה תלת יומין הוו דחפי ביה אדרא דמשכבך ותקינו לך כוין פתיחן לארבע סטרין דעלמא וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי לר' יצחק ע"ה הציעו לו הבית וחפייתיה בקירות הבית דרך כבוד. ולכן יאמר כילה שיש בה רצועות שמותחין אותה בהם כי זה יהיה הדוגמא למש"ה לא תירא לביתה משלג כי כל ביתה לבוש שנים ואחז"ל זה טלית ותפילין ולכן הכילה יהיה מכוון לטלית שמתעטף בו האדם והתפילין היינו הרצועות וכמ"ש התם היכי דמי חילול השם כגון אנא דמסגינא ארבע אמות בלא תפילין. ועוד אמרו אביך במה הוה זהיר בציצית וכו'. ולכן כילה זו הכוללת ציצית והרצועות שלה שהם דומים לרצועות של תפילין שמותחין אותם בהם מותר להתעטף בה ולצאת לרשות הרבים ואין הרצועות חשובות כמשאוי לפי שמבוטלות אגבה הילכך מותר לצאת ברצועות התלויות באבנט והם דוגמא לענין הצדקה שנאמר והיה צדק אזור מתניו והרצועות הם דוגמא למדרגות הצדקה כמ"ש הר"מ במז"ל שמנה מעלות זו למעלה מזו אף על פי שאין

המנעלים קשורים בהם כי הנה חז"ל אמרו גדול המעשה יותר מן העושה שנאמר והיה מעשה הצדקה שלום וגו' והיינו דוגמא אל המנעלים כי בהליכה תלייא מלתא כד"א מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב בתו של אברהם שהיה נדיב פתו מצויה לעוברים ושבים. ולכן בטלים אגב האבנט שהוא צדק אזור מתניו העושה צדקה אף על גב כי אינו מעשה יוצא בה לרשות הרבים לראות בפגרי האנשים הפושעים כנ"ל. אבל אם היו של משי חשיבי ולא בטלי ר"ל אם היו רצועות אלו קברניטים של הצדקה והמצוה של משי כגון הרוכל שהוא מוכר ארגמן זה אדם חשוב הוא ואינו בטל אגב העושה מצוה ואסור לצאת לרשות הרבים לראות בפגרי הפושעים אלא הוא מסיב בגן עדן כדאיתא בזוהר פרשת תרומה והיה מדי שבת בשבתו יבא כל בשר יכנס לגן עדן להתענג שם עם הצדיקים ולכן לא בטלי אם אין המנעלים שלו הולכים בדבר מצוה קשורים בהם והו' הדין לכל דבר הנפסק מן הבגד של הצדקה שנאמר בו וכבגד עדים כל צדקותינו וראשו אחד מחובר כי נמצא בו צד אחד מחובר היטב לצדקה כגון לולאות ואינו חשוב להיות לבדו מותר לצאת בו ואם חשוב הוא המחזיר בני אדם לדרך ישר אסור לצאת בו לראות הפושעים בשבת כאמור:

[מ] כובע שהוא מתפשט להלן מראשו טפח אשר הובא במחמר החכם עיניו בראשו כי החכם תמיד הוא מתבונן על אותו אור שכינה שהוא שרוי על ראשו שלא יחטא ויסתלק מעל ראשו כמש"ה וה' סר מעליו ולכן מרבה במצות תמיד לתת שמן טוב לאותו נר שידליק היטב ולכן יאמר כובע שהוא שרוי על ראשו דוגמא למש"ה וכובע ישועה בראשו והוא גדול בענין המעשה עד שמתפשט להלן מראשו טפח להיות שעושה הצדקה בפרהסייא עד שמתפשט הדבר לכאן ולכאן אסור להניחו על ראשו אפילו בבית דהיינו קרבם בתימו לעולם משום אהל כי ענין זה היינו שלא לשמה רק משום אהל ליום הדין שנאמר כי היום בא בוער כתנור ואמר שמואל אין גיהנם לעתיד לבא אלא הקב"ה מוציא חמה מנרתקה רשעים נידונים בה שנאמר וניהט אותם היום הבא ואדם זה יודע כי הצדקה מועיל להנצל מדין זה שנאמר מה יקר חסדך אלהים גדול כחן של גומלי חסדים ועושה צדקה שהם חסים בצל כנפיו של מי שאמר והיה העולם ולכן עשה להיות צל ואהל על ראשו ולכן אסור לשים אותו על ראשו ולא יועיל לו והיינו מ"ש אח"כ בדין שלאחריו:

[מא] לצאת בשבת בכובע שבראשו הוא מעשה הצדקה כאמור העשוי להגין עליו מפני החמה שלעתיד אמנם יש הפרש גדול בין מעשה צדקה זו להאמורה למעלה דאלו אותה צדקה נמצא בה תרתי לריעותא בענין המעשה שהיה עושה אותה בפרהסייא עד מקום

שהכובע עודף טפח מעל ראשו ומתבייש העני וגם המחשבה הוא שלא לשמה להיות אהל עליו כדי להנצל מאותה חמה שיוצאת מנרתקה ולכן אינו מועיל לו ואסור להניחה ולהסתר בה אפילו בבית עולמו אבל צדקה זו הוא עושה אותה להגן עליו מן השמש שלעתיד הקופח על ראשו שנאמר וליהט אותם היום הבא נמצא כי במעשה היתה טוב אבל לא בענין המחשבה ולכן הדין הוא בספק יש מי שאוסר אף על גב דאמר רבי אליעזר לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוה אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה יש בזה מי שאוסר במה שעשה שלא לשמה משום דחיישינן שיגביהנו הרוח כובע זה של צדקה מראשו לפי שעשה שלא לשמה ימשך מזה כי הרוח של שטות יגביהנה מעל ראשו כי יהיה מתגאה בה לפי כי המצוה כתקנה מצילה מן החטא בשעתה אבל צדקה זו שנעשית שלא לשמה לא מצלה ולא מגינה ויכנס בתוכו הרוח כמשחז"ל אין אדם חוטא אלא אם כן נכנס בו רוח של שטות ולכן חיישינן שיגביהנו הרוח זה בגאוה ובגודל לבב מראשו אשר שם מושב אור המעשה כמש"ה החכם עיניו בראשו ואתי לאתויי ד' אמות ברשות הרבים ר"ל כי להיות הגאוה נמצא בה ארבע דברים רעים אשר חז"ל הגידו המתגאה כופר בעיקר שנאמר מי אדון לנו המתגאה סוף בא על אשה זונה וכו' ולכן אתי לאתויי ד' אמות ברשות הרבים הוא גיהנם דדשו ביה רבים כך אחז"ל כל המתגאה מעמיקים לו גיהנם שנאמר זד יהיר עשה בעברת זדון אלא אם כן מהודק בראשו בבינה או שהוא עמוק שנתן הצדקה בסתר שלכן ראשו נכנס בתוכו ומציל אותו מחמה הנזכר ואין הרוח של שטות יכול להפרידו לפי שנאמר מתן בסתר יכפה אף לכן אינו יכול להפרידו מעל ראשו מאחר שהוא מאיר שם כמש"ה החכם עיניו בראשו או שהוא קשור ברצועה תחת גרונו ר"ל לפי שנתן צדקה זו לאותו שרצועות העניות תלוים בגרונו כי אין לו מה לאכול והוא מפרנס אותו דבהכי ליכא למיחש למידי מן הסיבות האמורות וצדקה מעליא היא להועיל לו בעה"ז ולעתיד ולזמן התחיה כמשפט מעשה המצות כאמור:

וזה יהיה משפט הדינים אלו לצד עילאה כילה שיש בה רצועות היינו משחז"ל כל הישן בכילה שאיש ואשתו שם עליו נאמר נשי עמי תגרשון מעל תענוגיה וכו' לא צריכה אפי' אשתו נדה ולכן יאמר כילה זו אשר שם מתחברי' חתן וכלה שיש בה רצועות וסוד הענין בקיצור היינו מ"ש בזוהר פ' בלק דף ר"ט. וז"ל תאנא מסטרא דאימא כד איהי מתעטרא נפקין בעטרהא אלף ות"ק סטרי גליפין בתכשיטהא וכו' כדין מעטרא ליה אימא עילאה ופרישא עליה ועל מטרוניתא לבושי יקר בההוא עטרא כדין קלא אשתמע בכולהו עלמין צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה וגו' והנה מהמאמר זה נקח כי אימא עילאה נותנת לבושי יקר על מלכא ומטרוניתא אמנם מקום שנכנסים

שם דהיינו הכילה מבואר פרשת תרומה דף קל"ד. וז"ל כיון דאתת אנן מעלין לה לחופה לגבי בעלה מלכא עילאה בכל רעותא ובכל כונה דלבא וע"ד איהו אחד בשעתא דאיהי אתת בעולמתה אתת כמאן דאזדמנת למחמי ביקרא דמלכא ולא יתיר וכו' הנה מבואר מדברי המאמר שעולמתהא מעלים ומכניסים אותה לחופה והענין מפורש פרשת משפטים דף צ"ז. וז"ל הכא אית רזא לחכימין וכו' אית היכלא חדא דאקרי היכל אהבה ותמן אינון גנזין טמירין וכל נשיקון דרחימו דמלכא אינון תמן ואינון נשמתין רחימאן דמלכא עאלין תמן כיון דעאלו תמן בההוא היכלא תמן כתי' וישק יעקב לרחל וקב"ה אשתכח תמן להיא נשמתא קדישא קדים מיד ונשיק לה וחביק לה וכו' הנה מבואר מדברי המאמר המקום אשר מתחברים שם חתן וכלה תמן כתיב וישק יעקב לרחל ולכן הוא אומר כילה היינו של חתן וכלה הנזכר שיש בה רצועות שמותחים אותם בהם הם הנערות של הכלה כמ"ש בדין עולמתהא מעלים לה לחופה וכן נמי נשמות הצדיקים הם הסיבות והרצועות שמותחין אותה בהם היינו סוד משחז"ל עתידה ירושלם להגיע עד כסא הכבוד והצדוקים אומרים להקב"ה צר לי המקום גשה לי ואשבה והיינו שמותחין אותה בהם כמש"ה הרחיבי מקום אהלך ויריעות משכנותיך מותר להתעטף בה וכאשר נאמר כי הכילה זו ירמוז על הכלה עצמה יאמר כי הרצועות שיש בה בחינת נה"י של החתן שלשה עדרי צאן רובצים עליה ונמתחת ומתגדלת בהם מותר להתעטף בה החתן ולצאת לרשות הרבים הם האבות כדאיתא בתיקונים בענין יחיד ורבים הלכה כרבים ואין הרצועות חשובות כמשאוי כאשר נאמר שהרצועות הם עולמתה' אף ע"ג כי הם המעלים אותה למעלה כמשחז"ל במאמ' ויביאו את המשכן אל משה הה"ד בתולות אחריה רעותיה מובאות אמנם האמת הוא כי רוח החיה באופנים בסוד הארון שנושא את נושאיו ולכן אין חשובות משאוי שמבוטלת אגבה כאמור ולענין שנאמר שלשה עדרי צאן רובצים עליה הם הרצועות כדאיתא בזוהר פ' ואתחנן ברצועות של תפילין וכן מבואר פ' תרומה ירכין דהאי את מתפשטין לתתא ואינם משאוי אף על גב שנאמר רובצים עליה שמבוטלות לגבה הילכך מותר לצאת ברצועות התלויות באבנט סוד נ"ה עילאין דאימא עילאה שמתפשט עד האבנט אף על פי שאין המנעלים קשורים בהם שאין מגיעי' עד שם דלא חשיבי אותם נצח הוד דאימא ובטלים אגב האבנט של החתן כאמור אבל אם הם של משי שהראשונים של עור שנ' ויעש ה' לאדם ולאשתו כתנות עור אבל אם היו של משי בסוד נ"ה החדשים חשיבי ולא בטלי כמו הראשונים שהם ירכין לבר מגופא ואסור אם אין המנעלים קשורים בהם והוא הדין לכל דבר שנפסד מן

הבגד היינו כתנות אור וראשו אחד מחובר כגון לולאות ואינו חשוב מותר לצאת בו ואם חשוב הוא בסוד אימ' עילא' אסור לצאת בו כאמור:

כובע שהוא מתפשט היינו סוד העטרה כנזם במאמר צאינה וראינה במלך שלמה בעטרה כו' והיינו כובע שהוא מתפשט להלן מראשו טפח אסור להניחו בראשו בשבת אפי' בבית אין בית אלא אשה כי אין האיש בביתו משום אהל לפי דאיכא שני צדדין הלא הם כתובים בזוהר פ' תשא דף קצ"ד וז"ל וקרא לו אהל מועד וכי לא הוה בקדמיתא אהל מועד אלא בקדמיתא אהל סתם השתא אהל מועד ר' אלעזר אמר לטב ר' אבא אמר לביש ר' אלעזר אמר לטב מה מועד איהו יום חדוה דסיהרא דאתוספא בה קדושה ולא שלטה בה פגימות אוף הכא קארי ליה בשמא דא לאחזא' דהא אתרחיק מבינייהו ולא אתפגים ור' אבא אמר לביש דהא בקדמיתא הוה אהל סתם כמה דאת אמר אהל בל יצען גו' מכאן ולהלאה ובית מועד לכל חי וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי אהל נמצא בו שני צדדין לטב ולביש ולכן יאמר אסור להניחו בראשו אפילו בביתו היא הכלה משום אהל חיישי' שלא יהיה בסוד אהל מועד כד"א ובית מועד לכל חי:. לצאת בשבת בכובע שבראשו היינו עטרה הנז' העשוי להגין מפני החמה היינו סטרא אחרא כדאיתא בזוהר ובתיקונים דף ב' וז"ל ובההוא זמנ' דיתבני בנין ע"י דקב"ה לפיל' ותתא אתמר בשכינתא עילאה ותתאה והיה אור הלבנה כאור החמ' וחפרה הלבנה ובושה החמה דא סמאל ובת זוגיה וכו' הנה נתבאר מדברי המאמר דבר והפכו ולכן יאמר כי כובע זה שבראשו העשוי להגין מפני החמה להמלט מאשה רעם נוקביה דשמאל וממנו נמי הנקרא חמה וזה הכובע נמצא לו מאימה עילאה הנקראת חמה כאמור שכינתא עילאה היא הנותנת עטרה זו לת"ת ישראל כדאיתא בזה המאמר כדין אימא עילאה אעטרת ליה וכו' וקלא אשתמע צאנה וראינה במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו יש מי שאוסר משו' דחיישי' שמא יגביהנו הרוח מראשו שנא' ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה וכו' ואתי לאתויי ד' אמות ברשות הרבים לפי כי כאשר יגביהנו רוח חכמה ובינה לעטרה על ידי כן נמשך אור שלה לאות דלת קשר של תפילין ומשם נמשך האור לרשות הרבים היינו פרשת דרכים אשר שם רחל שנאמר ואקברה שם בדרך אפרת אלא א"כ מהודק בראשו ונעשה בסוד כתר שלו או שהוא עמוק ונכנס ראשו בתוכו לגמרי או שהוא קשור ברצועה תחת גרונו שמתפשט אור הכתר עד שם ומלביש לחבר' דת"ת ישראל כי בזה ליכא למיחש שיעבירנו בדרך העבר' בלבד אלא נכנס האור ודאי בכל הבחינות האמורות בקבע

[מב] היינו מ"ש בזוהר גם בתיקונים דף כ"ב: וז"ל האי תיקונא איהו לצדיקים גמורים דמתקנין בו כורסייא לקב"ה בציצית ונחתין ליה בתפילין וקיימין קדמוהי בצלותא

לבנוניים ציצית ותפילין אינון כשור לעול וכחמור למשאוי ובשבת אתמר למען ינוח שורך וחמורך לרשעים אינון קשורא לכל מקטרגין דילהון דהכי אינון עשרה כתרין עילאין וכו' ולכן בא הדין המוצא תפילין בשבת בבזיון מאותם שנא' בהם למען ינוח שורך וחמורך במקום שאין משתמרין כי צריך האדם להיות מתכוין בהם ולא ישיח דעתו מהם ולא להרהר באשה ואלו אין משתמרין כד"א אם נשמרו הנערים אך מאשה אם יש סכנה שגזרו שהמניח תפילין ענוש יענש לפי שהוא מאותם שהם קישורא לכל מקטרגין מכסן והולך לו שהרי נאמר וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ואמר רבי אליעזר אלו תפילין שבראש ויראו ממך אמנם זה המניח אותם כאשר רואים אותם עמי הארץ הם המקטרגי' אדרבא הם נאחזים מהם ולכן מכסן והולך לו ואם אין סכנה לפי כי אין זה המניח אותם מאותם הרשעים אם יש בהם רצועות שלכך ניכר שהן תפילין ולא קמיעין לצורך רפואה אלא לובש אותם לשם מצוה והן קשורות שיכול ללובשן מכניסם זוג זוג עמו לעתיד בערך המצות שנא' בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך בקבר והיינו השמירה שלהם שמכניס אותם זוג זוג דרך לבישה עד שיכניסם כלם להועיל לו בקבר ואם היו רבים שלא יספיק ללובשם לכי כי עברו רוב שנותיו ולא לבש תפילין יחשיך עליהם אפילו בסוף ימי חייו עד הלילה ויביאם עמו לאחר המיתה ואם ירא להחשיך מפני הלסטים על דרך משחז"ל למלך שאמר לבנו צא לפרקמטיא אמר לו מתיירא אני מן הלסטים ושם נתבאר כי פרקמטיא זו היינו מעשה המצות והלסטים היינו המקטרגים הוא יצר הרע הגוזלים אותם כמו שאמרו עבירה מכבה מצוה כך בענין זה אם מתיירא מן הלסטים המקטרגים הנקשרי' עמו עם התפילין שיקחו אות' על דרך עבירה מכבה מצוה מוליכם פחות פחות מד' אמות שהדוגמא לזה הוא להניח התפילין מעט קט דאף על גב כי מצות תפילין ללובשם כל היום אמנם לפי דרך הקדושה שצריך האדם לנהג בהם ולרוב ההכנה שצריך להמצא באדם כי אין להסיח דעתו מהם כלל לכן מניחים אותם בזמן של התפלה לחוד היינו ארבע אמות לפי כי התפלה זמנה עד ארבע שעות ביום או נותנם לחבירו דהיינו להרגיל אותו ללבוש אותם שהרי בזה נמצא שמזכה אותו כך יעשה עד שיגיע לחצר החיצונה כל זמן שהוא בעה"ז שדומ' לפרוזדור עד שילך לבית עולמו לחצר מות היינו חצר החיצונה כדי להכנס לטרקלין.

וכאשר נבאר ענין תפילין אלו למעלה כמ"ש חז"ל הקב"ה מניח תפילין ולכן הוא אומר המוצא תפילין לפי כי התפילין מניח אותם בימות החול אך לא בשבת דאילו היה מניחן ביום השבת היינו מניחים אותם בשבת גם כן אנחנו ולכן אמר שהם בדרך מציאה לפי כי בשבת עולה ת"ת ישראל למעלה ולוקח תפילין עליונים ולכן אמר המוצא תפילין בשבת

הם תפילין התחתונים של חול והם של הכלה כי גם היא מנחת תפילין כדאיתא בזוהר פ' ואתחנן דף רס"ד. והם סוד מ"ש בזוהר פ' ויצא והנה שלשה עדרי צאן רובצים עליה הם נצח הוד יסוד דדכורא למה רובצים עליה והלא הם מתפשטים בתוכה אלא כי זה הוא בסוד התפילין וכן נמי מיכל בת שאול היתה מנחת אותם כמשחז"ל אלא שהנשים פטורות לפי שהוא מצות. עשה שהזמן גרמא ולא בכל זמן יש לכלה תפילין אלו ולכן יאמר כי מצא החתן תפילין אלו בביזיון לפי כי תפילין אלו נעשים לה מן הנצחים שלו והם סוד הרגלים ועתה בשבת נשארו מגולים אין לך בזיון גדול מזה כי זה הוא בסוד העריות הנקראים ערוה שהוא נוטריקון רע זה כדאיתא בזוהר פרשת אחרי ובתיקונים לפי כי כאשר הרגלים עגולים נאחז מהם רע שהוא סמאל ויגע בכף ירכו והוא רע לאות ו' ולאות ה' ולכן תפילין אלו הם בבזיון כאמור לפי שהם במקום שאין משתמרין כמו שהוא בזמן שנכנסים בתוך הכלה ולכן אם יש סכנה שגזרו מלכות הרשעה שלא להניח תפילין מכס והדוגמא נמי בנה"י דאימא שהם תפילין של החתן כי בשבת הם מגולין ואין לך בזיון כמו זה והוא סוד עריה תעור קשתך כדאיתא בתיקונים ולכן אם יש סכנה שנהנים מהם סטרא אחרא בזמן החרבן כדאיתא פרשת אחרי מות לכן מכסן והולך לו למעלה לפי כי גם הכלה עולה ומלבשת אותם ואם אין סכנה של סטרא אחרא אם יש בהם רצועות הנמשכים למטה שבכך ניכר שהם תפילין ולא קמיעין דאלו התפילין הם בסוד הזכר והקמיעין כשהם בבחי' הנקבה כנ"ל. והם קשורות שיכול ללובשם מכניסם זוג זוג לפי שהם ארבע פרשיות מכניסם דרך לבישה כאשר עולה מלביש אותם עד שיכניסם כלם בתוכו ואם היו רבים שאינו יכול ללבשם ולהכניסם זוג זוג לפי כי יש נה"י דאימא נה"י דאבא נמי ולכן יחשיך עליהם עד הלילה חול מוצאי שבת ויביא אותם לפי כי אין תפילין בלילה ואם ירא להחשיך מפני לסטים שהדוגמא לזה הם מאריהון דדינים המתעוררים ליל מוצאי שבת כנ"ל. גם ההוא מדורא דאשא שהיתה טמירא בנוקבא דתהומא רבא יוצאה ולכן מוליכם פחו' מד' אמות והענין מתבאר ממ"ש בזוהר פ' חיי שרה דף קכ"ג. וז"ל ת"ח רזא דמלה מאי שנא בכלהו דאמר שנה שנה ובאינון שבע דאמר שנים דכתיב מאה שנה ועשרים שנה ולבתר ז' שנים אלא כלא חד מאה שנה כללא דכלא קב"ה דאתכליל מאתר עילא' סתימא דכל סתימין במאה ברזא דמאה ברכאן דכל יומא וכן עשרים שנה ובגין כך כתיב שנה רזא דיחודא דלא אתפרש מחשבה ויובלא לעלמין וכו'. הנה למדנו מדברי המאמר כי שני מדות עליונות מחשבה ויובלא נקראים בכלל שנה שנה לפי כי הם רזא דיחודא ולכן הם נמי בחינת מאות. ובפרשת פקודי מתבאר בסוד קו המדה מהו ענין אמה ע"ש דף רל"ג והענין כי במדות עליונות ההם סוד מאות

והם מאה באמה ולכן יאמר מוליכם תפילין אלו פחות מארבע אמות הם ארבע מדות חב"ד שלו או נותנם לחבירו בסוד יעקב עד שמגיע לחצר החיצונה שנא' נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות בית ה' והם סוד עזרת הנשים ועזרת ישראל כי חבירו זה יעקב נותן לחבירו יוסף והוא נכנס לשם ומוליכם עמו בסוד וכל נתיבותיה שלום כדאיתא בזוהר כל אינון ל"ב שבילין עילאין נקיט לון ברית יחידאי ואעיל לון לגו ימא רבא כד איהו בתוקפיה ועביד שלם הה"ד וכל נתיבותיה שלום:

[מג] לענין הרמז בזה על דרך הנזכר למעלה יהי' להעיר לב האדם על ענין הלימוד והקריאה בתורה יהיה לומד בטהרה וכמשחז"ל בזמן שאדם לומד תורה ודיבורו בנחת עם הבריות וכו' מה הבריות אומרים ראיתם פלוני שלמד תורה מה מתוקנים מעשיו אוי למי שלא למד תורה ועליו נא' ונקדשתי בתוך בני ישראל וההפך כשאדם למד תורה ומקולקלים מעשיו ואין דבורו בנחת עם הבריות אומרים איש פלוני מה מקולקלים מעשיו אשרי מי שלא למד תורה ועליו נאמר באמור להם עם ה' אלה ומארצו יצאו ולכן הוא אומר המוצא ספר תורה בשדה דהיינו אותו הלמד תורה ואינו מקיים אותה כראוי כד"א כי בשדה מצאה אם אינו שעת סכנה כלומר כי אותו תלמיד חכם מה שעבר עליו הוא דבר קל או אינו אלא מדברים שהם כריתות ומיתות בית דין ולכן אם הוא בשעת סכנה כי עבר על כריתות ומיתות בית דין יושב ומשמרו ומחשיך עליו כמשחז"ל אם ראית תלמיד חכם שחטא ביום אל תהרהר אחריו בלילה כי ודאי עשה תשובה ולכן כסהו בלילה שנאמר וכשל עמך גם נבי' לילה ולכן יושב ומשמרו ממתין לו כד"א ואביו שמר את הדבר עד הערב ומחשיך לקיים מש"ה וכשל גם נביא עמך לילה ובסכנה מכסן והולך לו כלומר אם איכא סכנה שעבר על כריתות ומיתות בית דין מניחו והולך לו ואינו חייב לכסות עליו אלא מניחו אינו למד עמו עוד תורה והולך לו שנאמר כי שפתי כהן ישמרו דעת אם הרב דומה למלאך ה' תורה יבקשו מפיהו ואי לאו לאו ואם היו גשמים יורדים והוא הדוגמא לענין הפרנסה כד"א יפתח ה' לך את אוצרו הטוב את השמים וכו' כמ"ש חז"ל גשמים היינו פרנסה כלו' שהוא מתפרנס ממנו ואם מניחו נמצא חותך פרנסתו לכן מתעטף בעור כד"א עור בעד עור וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו ולכן מתעטף בזה כד"א העטופים ברעב ובזה יש לו היתר שלא להניח אותו וחוזר ומכסה אותו כמ"ש חז"ל כסהו בלילה ונכנס בו ולמד עמו כאמור אע"ג שאינו הגון: [מד] הבא להציל כליו מפני הדליקה מאחר שנצטווה האדם על עצמו שנאמר ונשמרתם לנפשותיכם ואם לענין עסקי הגוף מצוה להחיות אותו מכל שכן לענין צורכי הנפש שהנה עד כמה פעמים הזהיר הכתוב ובחרת בחיים ולכן נאמר הבא להציל כליו הם דוגמא לאברים שהם כלים

שלו להשתמש בהם ולפי שהתבונן בדעתו שהוא טמוע בעונים וראה משחז"ל אם עשית חבילות של עבירות עשה כנגדן חבילות של מצות והיינו מ"ש הבא להציל כליו הם האיברים שלו מפני הדליקה הוא העון כי בערה כאש רשעה בקרבו ויקרא שם המקום ההוא תבערה כי בערה בו אש זרה לובש כל עה שיכול ללבוש היינו שיעשה צדקה ככל יכולתו לפי כי הצדקה שקולה כנגד כל המצות כמשחז"ל שנאמר והעמדנו עלינו מצות לתת שלישית השקל בכל שנה והיינו שאומר ולובש הוא מעשה הצדקה שנאמ' וילבש צדקה כשריון כל מה שיכול ללבוש אע"ג כי חז"ל אמרו המבזבז אל יבזבז יותר מחומש כך אמרו למי שרוצה לתקן מעשיו הרעים ע"י מעשה הצדקה ועוטף כל מה שיכול לעטוף בענין הסיגופים ותענית כענין שנאמר ותתעטף עלי רוחי ונאמר תפלה לעני כי יעטוף כד"א העטופים ברעב כדאיתא בזוהר פ' בלק ופושט וחוזר ולובש ומוציא ואין לזה קצבה רק עד שיראה שנתקן העון שלו:

[מה] מי שנשרו כליו במים עוד זאת מן הדברים ש העון המגיעים על אשי הזמן הם הלומדים בספרים החיצונים ויכל בהבל כל ימיהם ומניחים חיי העולם הוא התורה והקב"ה מתרעם על זה ואומר אותי עזבו מקור מים חיים היא התורה לחצוב להם בארות נשברים וכה"א ולמה תשגה בני בזרה ותחבק חיק נכריה כי אין לה שדים להניק רק חיק ולא תלמד מאותם ספרים כלום והנה לפניך התורה אילת אהבים ויעלת חן מעלת חן על לומדיה דדיה ירווך בכל עת יש בה ללמוד חקים ומשפטים צדיקים ודרך ארץ ולכן מי שנשרו כליו הם האיברים כאמור שהוא משתמש בהם וביותר הלב והמוח נשרו במים זרים אלו והדומה לזה הוא הנכשל באש' זרה כפי פשוטו ולכן אין לו תקנה אלא במים של התשובה ויהי מבדיל בין מים למים וללמוד בתורה מקור מים חיים ולכן מהלך במים אלו בשבת ואינו חושש שמא יבא לידי סחיטה לבכות כמשחז"ל מעין ישיתוהו שמורידים דמעות כמעין ונמצא מבטל עונג שבת מהלך בהם ואינו חושש שלא יבא לידי סחיטה ולא ישטחם העונות לפרסם אותם לנגבם מפני מראית העין שלא יחשדוהו שכבשן בשבת שכבש את יצרו ועשה תשובה בשבת ולכן אפילו בחדרי חדרים אסור לבכות ולהתמרר בשבת על העונות ועל הפשעים, אף על פי שאין שם בני אדם רואים אסור מפני שמבטל עונג שבת אמנם לא אסרו אלא לשוחטן בשבת לפרט ולפרש אותם אבל אם שטח מערב שבת ופרסה עונות הנמצאים עונות שעשה בכל אבר שבו שהם כלים המכוסים והתודה אשר חטא עליה אינו חייב לסלקן בשבת ולשכח אותם שהרי נאמר וחטאתי נגדי תמיד כי כל החוטא ועושה תשובה ומתוד' על חטאתיו וחוזר ומתודה עליהם אף על פי שלא שנה בהם אז טוב לו שנאמר וחטאתי נגדי תמיד כמו

ששנינו עבירות שהתודה עליהם ביוה"ך זה חוזר ומתודה עליהם ביוה"ך אחר שנאמר וחטאתי נגדי תמיד:

[מו] בגדים השרויים במים עוד חזר והגיד כי האדם הבא ליטהר אין הטהרה שלו שלימה אלא על ידי התורה כדאיתא בזוהר פרשת נשא דף קכ"ג. וז"ל כען צריך לאהדרא על פתח התשובה וכי מכמה מינין איהי תשובה דעבדין בני נשא כלהו טבין אבל לאו כל אפי' שוין אית בר נש דאיהו רשע גמור כל יומוי ואיהו עבר על כמה פקודין דלא תעשה ומתחרט ומודה עלייהו ולבת' כן לא עביד לא טב ולא ביש לדא ודאי ימחול לי' קב"ה אבל לאו דיזכה לתשובה עילאה אית בר נש לבתר דתב מחטאיו איהו אזיל בדרכי מצוה ומתעסק בכל כחו בדחילו ורחימו דקב"ה דא זכי לתשובה תתאה וכו' ואית בר נש לבתר דאתחרט מחובוי ויעבד תשובה ויתעסק באורייתא בדחילו ורחימו דקב"ה ולא על מנת לקבל פרס וכו' הנה למדנו מדברי זה המאמר כי כמה מדרגות יש לעושה תשובה ואין הכל שוים והעוסק בתורה אחר שובו מרשעו למעלה מן הכל הלא זה דברי כמש"ה אשת חיל מי ימצא היא הנשמה שמרויח העושה תשובה על ידי עסק התורה אילת אהבים מי ימצא אפילו צדיקים גמורים אין יכולים להגיע למדרגה זו וכל הפרשה מדבר בענין זה וחזר ואמר רבות בנות עשו חיל כמה בני אדם שתשש כחן כנקבה ואחר כך עשו חיל של מצות ואת העוסק בתורה שנאמר בה ותקם בעוד לילה לעסוק בתורה לא יכבה בלילה נרה לעסוק בתורה לכן עז והדר לבושה אין עז אלא תורה והדר זקנים שנאמר והדרת פני זקן זה שקנה חכמה ואת עלית על כללה ולכן יאמר בגדים השרוים במים היינו בגד בוגדים שחזר בו ועשה לו טלית על כנפי בגדיהם אשר תכסה בה העון כנ"ל לפי שהיא שקולה כנגד כל המצו' ולכן עשה לו חלוקא דרבנן כההיא דרבי יוחנן קריה למאניה מכבדותי' ובגדים אלו שרויים במים של תורה שנאמר הוי כל צמא לכו למים אסר לנגבם סמוך לאש דאף על גב כי היה בו מעשים רעים שאין נתקנים אלא ע"י אש של גיהנם לפי כי מן האש של העבירה יצאו כי בערה כאש רשעה בלבו לעבור עבירה ולכן האש של גיהנם תאכל אמנם העושה תשובה ועוסק בתורה אינו רואה פני גיהנם שנאמר הלא כה דברי כאש ולכן אסור לנגבם בגד בוגדים אלו סמוך לאש של גיהנם כי הנה נתלבנו על ידי התשובה והתורה והיינו מש"ה סמכוני באשישות שני אשות אש החרטה כי תבער בלבו אש ה' ואש התורה כי חולת אהבה אני היינו מה ששנינו בשעה שהאדם מצטער מה הלשון אומרת קלני מראשי קלני מזרועי ואם כך מצטער על הרשעים קל וחומר על הצדיקים והיינו כי חולת אהבה שלכם אני ולכן סמכוני אמרה השכינה בשני אשות הללו לצאת מן הגלות כך אמרו חז"ל אם אין עושים תשובה אין

נגאלים ולכן יחיד העושה תשובה מקרב הגאולה וביותר ע"י עסק התורה וניצול מאש גיהנם ולכן הוא אומר אסור לנגבם אפילו מעט דרך ניגוב סמוך לאש של גיהנם כאמור: עוד תשוב ותראה מה שאמר המוצא ספר תורה כי הנה נתבאר מן התיקונים כי קב"ה מתלבש בעשר כתרים דמסאבותא לקיים ומלכותו בכל משלה ולכן יאמר המוצא ספר תורה בשדה על דרך מש"ה כי בשדה מצאה לתורה שבעל פה כי המלך מצווה וכתב לו את משנה התורה הזאת על ספר אם אינו עת סכנה הוא מ"ש בזוהר עת לעשות לה' בגין דאית עת רעה כמש"ה לעת רעה כשתפול עליהם פתאום הוא משחז"ל בזאת תדע כי אני ה' מי שיש לו אויב בא עליו פתאום כדי שלא יוכל להמלט ממנו לא כן אני בזאת תדע כי אני ה' והיינו מ"ש לעת רעה כשתפול עליהם הוא פתאום הפך מן העת של הקדושה ולכן אם אינו שעת סכנה כי אינה קליפה גמורה למטה יושב ומשמרו כדאיתא בתיקונים כצפור דא שכינתא נודדת מקינה דא ירושלים כן איש ה' איש מלחמה נודד ממקומו בגין לנטרא יתה ומחשיך עליו ומביאו ובסכנה אם הוא בעולם התחתון אשר שם עשו שנאמר ויבא עשו מן השדה מניחו והולך לו והדוגמא לזה ויתן לשבי עזו הארון שנשבה בשדה פלשתים ואם היו גשמים יורדים גשם נדבות מתעטף בעור באותם כתנות עור וחוזר ומכסה אותו באותם כתנות עור לפי כי הם לשניהם שנאמר ויעש ה' לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם ולכן חוזר ומכסה אותו ונכנס בו לבית:

הבא להציל כליו מפני הדליקה כבר נתבאר למעלה כי לא נצטוינו על שביתת כלים אשר לכן הבא להציל כליו הוא משחז"ל כי חזק הוא ממנו אמרו אפילו בעל הבית אינו יכול להוציא את כליו משם והענין בקיצור הוא כי הנה כאשר מתו מלכין קדמאין ירדו הכלים שלהם למטה בעולמות ובעל הבית ת"ת ישראל הוא המתקן אותן הכלים או בסוד אבא עילאה כי אין ראוי להאריך בזה אמנם אמר בזוהר במחשבה אתבריר כלא והם אמרו כי אפילו בעל הבית זה אינו יכול להוציא כלים אלו משם ולכן הבא להציל כליו אלו מפני הדליקה אש זרה לובש כל מה שיכול ללבוש שהם בסוד עשר לבושים שנתלבש הקב"ה כדאיתא במדרש ה' אחד לעתיד לבושיה כתלג חזור ועוטף כל מה שיכול לעטוף מן הניצוצות ופושט וחוזר ולובש ומוציא וכל זה הענין צודק במדה האחרונה היינו בעל הבית של העולמות לפי כי כלם הם עלמא דנוקבא והכלים הם המלכים אשר בארץ אדום שהם שלה והיא הלובשת מהם להפרע מעשו כמ"ש חז"ל הוא אדום ר"ל מאשר מלכו בארץ אדום שנא' ארצה שעיר שדה אדום מאכלו אדום שנאמר הלעיטני מן האדום מאותם חמשה דמים טמאים ולבושו אדום מגן גבורתו מאדם ופורע ממנו אדום שנאמר דודי צח ואדום מצד הגבורה בלבוש אדום מדוע אדום ללבושיך והם אלו הלבושים ועוטף

כל מה שיכול לעטוף ופושט וחוזר ולובש ומוציא כי כך היא המדה לעולם שנאמר דודי ירד לגנו וגו' לרעות בגנים וללקוט שושנים. מי שנשרו כליו במים הנה דין זה בא מיוסד על הדין הקודם מוסב למאי דסליק מניה הם כלים האמורים שנשרו במים כי אלו הם כלי בית המקדש שנאמר בהם ואת הכלים הביא בית אוצר אלהיו ולכן לעתיד נאמר הברו נושאי כלי ה' כי הצדיקים מעלים אותם ואמנם מדי עלותם לבית ה' עם הכלים אלו צריך לעבור במים היינו מ"שה מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ואיתא בזוהר פרשת תרומה דף קמ"ו: וז"ל כיון דאזיל ההוא אהבה שלימא כלילא בכל אינון ארבע רוחין פגע בחד ממנא עילאה רברבא די ממנא על אלף ותשע מאה ותשעין רקיעין ואיהו ממנא על נגידו דתליסר נהרי אפרסמונא דכייא דנגדא מטלא דלעילא וההוא נגידו אתקרי מים רבים וכו' ועל דא אמר שלמה בסיום שבחיה מים רבים אלין מיין עילאין דנגדין גו טלא עילאה ונהרות לא ישטפוה אלין אינון נהרי אפרסמונא דכיא דאינון תליסר ההוא ממנא איהו שליח מן קדם ה' ודא איהו דקשיר כתרין למאריה וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר מה הם מים רבים ומה הם נהרות אלו ולכן יאמר מי שנשרו כליו במים אלו הולך בהם ועולה למעלה ואינו חושש שמא יבא לידי סחיטה ולא ישטחם לנגבם מפני מראית העין הנמצא שם שנאמר ויראו בני האלהים את בנות אדם וגו' שלא יחשדוה שכבסן בשבת ואפילו בחדרי חדרים באצילות שאין שם רואים אסור ולא אסרו אלא לשטחן בשבת אבל אם שטח מערב שבת כלים המכובסים שכבר עברו את הנהר ונתכבסו אינו חייב לסלקן בשבת וגם בגדים הללו השרויים במים של נהרי אפרסמונא דכייא אסור לנגבם סמוך לאש שהוא בחינת הדין שהרי נשרו במים רבים של החסד גם י"ג נהרי אפרסמונא דכייא שהם רחמים לא נכון אחר כך לקרבם לאש שורש הדין:

[מז] עוד חוזר ומזהיר את האדם להיות מפשפש במעשיו בכל אבר ואבר שבו כי בזה מקיים סור מרע ועשה טוב על הכלל ועל הפרט כי כאשר הוא ירא ה' וסר מרע מתקן עונות ראשונים של אדם וישראל כאמור וכאשר עשה טוב נמצא מזכה לראשונים אשר כן עשו ומה גם לעצמו נמצא השלימות כפול וכאשר ימשמש באיבריו אף על גב כי לא מצא כמו שאז"ל ויסב חזקיהו פניו אל הקיר אמר לפניו רבונו של עולם חזרתי על כל איברי ולא מצאתי אבר שהכעסתי בו לפניך ולכן אם פשפש ולא מצא יתלה בביטול תורה כמשחז"ל לענין הייסורין ולכן יאמר לא ישטח אדם את כליו הם האיברים שלו שהוא משתמש בהם אפילו מן הזיעה היינו הרהור רע הלא הם דברי חז"ל במלחמת מדין אמר להם משה חזרתם על עון שלכם אמרו משה רבינו ולא נפקד ממנו איש לדבר עבירה אמר להם אם כן קרבן למה אמרו לו ולא הזיע היצר בשעה שהיינו מפרקי' איש

אשר מצא עגול וכומז מיד ונקרב קרבן ה' הנה כי ההרהור כינו אותו לזיעה לכן כך הוא אומר אם כאשר אדם זה יזכור כי הזיע יצרו וחשב מחשבת פיגול בלי ספק כי צריך לעשות תשובה לפי כי אחז"ל הרהורי עבירה קשים מעבירה אמנם לא ישטח כלים אלו האיברים שלו לנגב אותם בשבת אפילו מן הזיעה הרהור רע לפי כי נמצא דואג עליהם והוא ממעט בעונג שבת:

[מח] מסתפג אדם באלונטית עודינו מדבר על מעשה החיפוש האמור באיברים לעשות תשובה על החטאות ועל העונות שעשה במעשה או במחשבה וכאשר ירחץ מטומאת מעשיו במים שעולה כל גופו בהם אחר כך מסתפג באלונטית וזה יהיה כינוי למצוה מיוחדת כמו שאמרו חכמינו ז"ל לכן הרחיבה שאול נפשה וכו' לבלי חק נמי שאין בו מצוה קבועה וענין הציצית גדול מאד שמסתפג בו כי כן אחז"ל שקולה כנגד כל התורה וכבר ביארתי בהלכות ציצית שמצוה זו תלויה בלב ובעינים שנאמר ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם ולכן אמר ומביאה בידו כי לא יזוז ממנה ואוחז הציציות בידו ולא חיישינן שמא יבא לסחוט וימנע מן המים לימוד התורה דמאחר שמדקדק במעשיו לא יבא לידי ביטול תורה ולא ימסור ללבנים מצוה זו למלבנים העונות על ידי התשובה בלבד כמשחז"ל הידעתם את לבן המלבן עונות ישראל לפי שהם חשודים על הסחיטה סומכים עצמן על התשובה שעושים ונמנעים מן התורה ואם יבינו על מצות ציצית ואז יתרחקו מן התורה לגמרי כאמור: [מט] רוחץ אדם ידיו למעלה נתבאר בדין הנטילה על כל דבר פשע המכונה לידים כי צריך לנקות עצמו ולמשוך ידיו מהם וכן נמי הוא אומר מותר לרחוץ ידיו מכל עון הנמצא בהם גזל ועריות בנהר הוא ענין עסק התורה כענין ששנינו רבי מאיר אומר העוסק בתורה לשמה נעשה כמעין המתגבר וכנהר שאינו פוסק והולך כך יעשה בשבת כי כך אמרו חז"ל לא ניתנו שבתות לישראל אלא כדי שיעסקו בתורה ובלבד שלא יוציאם עם המים של תורה שעליהם חוץ לנהר הוא מ"ש רבינו גלוי וידוע לפניך שיגעתי בעשר אצבעותי בתורה ולא נהנתי מהם אפילו באצבע קטנה ולכן אמר ולא יוציאם עם המים שעליהם של תורה לענין הנאה חוץ מארבע אמות היינו ארבע סעודות של שבת כדאיתא בגמרא ג' סעודות כנגד ג' היום דכתיבי אכלוהו היום מ"ס לבד מדאורת' הרי ד' ולדידן סעודת מוצאי שבת הרי ד' שהנה הד' אלה הסעודות הם מצוה מן התורה ואין זה לענין הנאת הגוף כי מצות לאו להנאת הגוף נתנו אמנם לבד מארבע אמות הם הסעודות לא יוציאם כי יפסיד מה שהוא יגע בתורה יצא שכרו מאכילת התורה בהפסדו של אכילה להנאת הגוף:

[ג] יוצאים בפשתן סרוק הואיל ונתן תרופה לעושה תשובה ביגיעת התורה ועסק המצוה חזר ואמר כי כן נמי מועיל מאד מצות הטלית להועיל לו ענין נוסף על המצוה כי יהיה מאותם יראי ה' שאינם תחת רשות יצרם לפי שנאמר ועבד חפשי מאדוניו כך אמרו חז"ל האדם יש לו שני אדונים עשה רצון יצרו מכעיס את יוצרו עשה רצון יוצרו מכעיס את יצרו ולכן על ידי מצות ציצית נאמר ולא תתורו אחרי לבבכם היינו לב רע יצה"ר והיינו מ"ש יוצאים בפשתן סרוק הוא הציצית של פשתן או של צמר ובזמן המקדש היה זה וזה כי שם נותנים פתיל תכלת ומתחברים צמר ופשתים אמנם יהיה פשתים סרוק שיהיה טווי לשמו כי בזה מועיל נמי להנצל מאשה רעה כמו שביארתי בהלכות ציצית מן הסמוכות גדילים תעשה לך וסמיך ליה כי יקח איש אשה והצמר נמי יהיה מנופץ דבהכי יוצא מתחת רשות יצה"ר ומתקיים בו לאמר לאסורים צאו היא יציאה של שמחה נמי כי לעתיד מתקיים בו ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים ופשתן וצמר זה הם שבראשי בעלי חטטין הנמצא בהם כל ראש לחלי מן הגאוה והקפת הראש ויעבור מלכם שבראשם ויאמרו נתנה ראש מועיל להם מצות ציצית כמ"ש אמו לר"י כסי רישך כי היכי דתהוי אימתא דמארך עליך ופורק עול היצר כאמור אימתי בזמן שצבען וכרכן שמתגאה במצות או שיצא בהם שעה א' מבעוד יום היינו לענין היציאה שנאמר ויצאו וראו בפגרי הפושעים זה יהיה נו כשיוצא שעה אחת מבעוד יום כאשר נינוחים הרשעים לפי כי אז כבה אש של גיהנם ובכן יצא לחוץ לראות באותם הפושעים:

[נא] מותר לצאת במצנפת שתולים בצואר הוא דוגמא למש"ה החכם עיניו בראשו שנתבאר במאמר מן הזוהר כי החכם מתבונן באותו אור הדולק על ראשו להרבות מעשה הטוב כדי שיהיה מדליק והולך ולכן מצנפת זו יהיה מענין שלשה כתרים ואמנם כתר שם טוב עונה על גביהן כד"א כשמן הטוב על הראש ולכן יוצאים בה למי שיש לו מכה בידו מגזל ועריות או בזרועו שעושה ביד רמה בזרוע וכן בסמרטוטין הם מצות שהם קלים בעיני האדם כגון ענפי מצוה הכרוכים על היד או אצבע שיש בהם מכה בענין יד ליד לא ינקה ידיכם דמים מלאו ונאמר כפיכם נגואלו בדם ואצבעותיכם בעון כגון סופרי הדיינים וכותבי פלסתר כמשחז"ל יוצאים בסמרטוטים ע"ד משחז"ל הני בגדי דבלו מנייהו הוי נמצא שהם כינוי ללומדי התורה והכי שרו ליה לרבי זירא ורבי אבהו כל מן דין סמוכו לנא ולא מסמרטוטי כי התורה מכפרת על כל הדברים יגעים:

שבתי וראה לבאר הדינים אלו לצד עילאה וכך היה אומר לא ישטח אדם את כליו על דרך משחז"ל היא הכניסה לו בשמים וכלים והוא נתן לה בשמים וכלים והנה יאמר לא ישטח אדם היא הכלה הנקרא אדם שנאמר כתפארת אדם שנא' בה וככלה תעדה כליה לפי כי

ביומין דחול יורדת ביצירה להתייחד עם הצדיק ע"י מטטרון כדאיתא בתיקונים אמנם בשבת אינה יוצאת משם גם הכלים שלה שכבר הכניסה אותם לחתן בשמים וכלים לא תשטח אותם אפילו מן הזיעה שמזיעה עם הצדיק וכן נמי החתן דין שניהם שוה לא ישטח אדם את כליו הם האיברים בבחינת הכלים שלהם כאשר הוא מתעלה במעלות העליונות לא מבעיא מן המים כמ"ש למעלה אם נשרו כליו במים הם מים תחתונים מיין נוקבין אלא אפי' מן הזיעה שהם מזיעים אבריו כשהוא מתייגע בתורה שבע"פ כמש"ה ולעג הרבה יגיעת בשר על דרך מה שביארתי במה ששנינו אשרי מי שעמלו בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו כך ביארתי בענין הכהן שהיה עשה ת"ק שיפה וש' בעיט' בלחם הפנים הכל בסוד מ"ש בזוהר שמן זית זך כתית למאור דמאחר שנעשה שמן כיצד הוא כתית אלא רמז הוא לשמשא בנוקבא לאפקא משחא טבא הצדיק הוא דכתיש כתישין ואפיק משח רבות מאינון זתין קדישין הם האיברים ובזה מזיע ודאי והיינו סוד משחז"ל לא יגעתי ומצאתי אל תאמן יגעתי ולא מצאתי אל תאמן יגעתי ומצאתי האמן כד"א מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה' על ידי יגיעת בשר:

מסתפג אדם באלונטית איתא בזוהר פ' פנחס בגד חשוב שלש על שלש ולכן יהיה אלונטות זו בסוד הכלה כי בה מסתפג הזכר בה ומביאה בידו להעלות אותה אליו למעלה ולא חיישינן שמא יבא לסחוט דמאחר שהיא בידו אז היא נעשית בסוד נקודה אחת כדאיתא בזוהר פרשת פנחס דף ר"ן וז"ל כיון דאיהי אזעירת גרמה בשירותא כדין כתיב וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי בת לוי ודאי מסטרא דשמאלא היך אחיד לה אושיט ידא דשמאלא תחות ריש' מגו חביבו ואי תימא כיון דאיהי נקודה חדא איך יכול לאחדא בנקודה זעירא אלא לגבי עילא כל מה דהיא מלה זעירא דא תושבחתא ודא איהו עלוייא ורב ברבו עילאה וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי שבח היא לכלה כאשר נעשית בחינת נקודה ואז היא נכללת ביד שמאל שלכן נקראת בת לוי והיינו מ"ש בזה ונוטל בידו אותה ולכן לא חיישינן שמא יבא לסחוט מפני שהרי היא כאלו נחית בחינת נקודה קטנה ולא ימסור ללבנים הם בחינת הכהנים שהם שושבינים דמטרוניתא והם מלבנים אותם כי אין האשה נטהרת אלא על ידי מימי החסד וכנז' במאמר הקודם כדין עאל כהנא רבא בהימנוי ובקישוטוי וכו' ואז מקדשים את החדש הרי כי הם חשודים על הסחיטה להוציא ממנה ענין טומאת הנדה:

מותר לרחוץ ידיו בנהר כמה מדברים שמנו חז"ל כי צריך לרחוץ ידיו בפרט המשמש מטתו ולכן אמר מאחר כי נסתפג באלונטי' הנז' ונטל אות' בידו כמש"ה וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי צריך לרחוץ ידיו כאמור ולכן בא הדין זה מותר לרחוץ ידיו ומה

גם אם רצונו לאכול הלחם אשר הוא אוכל בסוד אכלתי יערי עם דבשי ירחץ ידיו בנהר הגדול הוא פרת בשבת ובלבד שלא יוציאם עם המים שעליהם חוץ לנהר ארבע אמות לפי שהם מים קדושים:

יוצאים בפשתן סרוק כי הנה אף על גב כי קרבן קין היה פשתן כמשחז"ל ונאמר ואל קין ואל מנחתו לא שעה מפני כי הפשתן מכחיש הארץ כמו ששנינו ולא יזרענה פשתן אבל פשתן זה שהוא סרוק והוציא הקליפה מתוכו יוצאים בו וכבר ביארתי כי יציאה האמורה בענייני' הללו הוא סוד הוצאת המת תחלה הוא סמאל מת מעיקרו ולאחר שמעבירין מת זה מלפני הכלה אז יוצא חתן לקראת כלה כנז' ולכן יוצאין בפשתן סרוק כאמור וצמר מנופץ היינו קרבנו של הבל כמשחז"ל והיינו שבראשי בעלי חטטין סטרא אחרא כי לוקחים אותם מהם לצורך הייחוד אימתי בזמן שצבען וכרכן הרי נשתנו לשבח או שיצא בהם שעה אחת מבע"י כי אז אלו מועילים לאותו ייחוד של קבלת שבת ותו לא כי זה יהיה בסוד ההוא מדורא דאשא מסטרא אחרא שמתעורר באותה שעה ונפיק ההוא שלהובא מסטרא דימינא ומכניס אותה לנוקבא דתהומא רבה וכן ענין קליפת נוגה המתעוררת אז כדאיתא פ' ויקהל ע"ש. מי שיש מכה בידו או בזרועו רוצה לומר כי לפי שנמצא בידו מכה או בזרועו כמש"ה מה המכות האלה בין ידיך והוא אומר אשר הוכתי בין מאהבי ולכן אף על גב שנאמר הסר המצנפת בזמן החרבן תולים אותה בצוארו לרפאת אותם המכות וכן בסמרטוטין מאותם שנא' בהם בצע אמרתו ונעשו קרעים ויוצאים בהם הכרוכים על היד או על אצבע הוא הצדיק סוד הבריח התיכון שהוא מבריח מקצה אל הקצה כדאיתא בזוהר פרשת בלק והיינו כי כל בשמי' ובארץ כתרגומו דאחיד בשמי' ובארעא ולפי כי בזמן החרבן נמצא בו מכה שנ' עני ורוכב על חמור כורכין עליו סמרטוט כמו ששנינו ועושין לה חלוק:

סימן שב

[א] אחר כלותו לדבר בענין השלימות הצריך אל האדם בענין סור מרע ועשה טוב לתיקון האיברים שלו כדי שלא יהיה מחוסר אבר ועתה בא ההודעה מענין השלימות הצריך אל האדם בענין הבגדים שיעשה להלביש נפשו רוחו ונשמתו כענין שאחז"ל תלמיד חכם שנראה רבב על בגדיו ואמרי ליה רבד ואיתא להאי ואיתא להאי כאן בלבוש העליון כאן בלבוש התחתון והנה לבוש התחתון כמשמעו הוא הלבוש שמתלבש בו הרוח בגן עדן תחתון כאשר נראה שם רבד דבר עבירה חייב מיתה שנא' ונכרתה הנפש ההוא מלפני ולבוש העליון הוא חלוקא דרבנן אשר מתלבשת בו הנשמה למעלה כדי להיות

צרורה בצרור החיים עם ה' ולכן וסביביו נשערה מאד אם נראה בהם רבד איזה לכלוך כל משנאי אהבו מות משניאי שנא שלח אמ' ה' והוציאו חוץ למחנה שכינה ולכן יאמר המנער טלית חדשה והדוגמא לחלוקא דרבנן שהיא שחורה כמו שאחז"ל שחורה אני ונאוה וכו' אלו תלמידי חכמים שנראים שחורים מבחוץ בעה"ז מראיהם כברקים לעתיד ועתיד הקב"ה לחדש פניהם כגלגל חמה שנ' ואוהביו כצאת השמש בגבורתו ולכן יאמר המנער טליתו חדשה הוא דוגמא אל הגוף שלמד תורה כמשחז"ל וחרשה שחירשו בה דברי תורה והם מנערים זה הגוף כדין חיבוט הקבר כאותם שרביטים של אש מן הטל שעליה היינו טל תורה שנאמר כי טל אורות טליך וכן זה יהיה לו אחר כך שמנער טליתו הוא חלוקא דרבנן חדשה שעשה מן המצות והיא רק היא למענה מן הטל שעליה דנגיד מעתיק' קדישא כטל חרמון שיורד על הררי ציון וכל זה סיבה כי לעתיד חוזר ונעור לזמן התחיה שנא' הקיצו ורננו שוכני עפר כי טל אורות טליך כך אמרו חז"ל העוסק בטל תורה טל תורה מחייהו ולכן על כלם אמר חייב היינו חייב חטאת על דרך משחז"ל וחטאת אמו אל תמח חטאת שעשה עם אמו כך יאמר חייב להעביר החטאת מכל אחת מחלוקות אנו כדי שימצא שלם בכל פרטיו לא יעצרנו הגשם לפי שהניעור יפה לה כמו כיבוס להיות נקי בלי עון והוא שהוא מקפיד עליה כמש"ה וסביביו נשערה מאד שלא ללובשה בלא ניעור אז חייב להפריש ממנו כל חטא:

[ב] הלוקט יבולת שעל גבי בגדים והוא דוגמא ליבלת האמור בתורה שהיא בעצם אדם כך הוא אותה שנמצאת על גבי בגדים הנז' עליון ותחתון חלוקא דרבנן והם כגון אלו היבולת שבכלי הצמר הנשארים בהם מן האריגה חייב משום מכה בפטיש לפי כי בענין המעשה צריך להזהר מאד שתהא הכונה נכונה לא תחסר כל בה כדי שלא ישאר מן העון כלום וכאשר האדם קנה לו בגדים נאים לצורך ג"ע עליון ותחתון ולא נתכוין במעשה כדבעי למעבד נשאר איזה רושם בבגד כאמור שנראה רבד על בגדו והיינו כמו יבלת שנשאר מן האריגה כך משייר זה האורג את ההלכה ואורג את המצוה וכאשר יתן אל לבו לתקן הענין בשבת לא טוב עשה לפי כי כל ענין של תשובה לא נכון לעשות אותו בשבת לפי כי דרך התשובה הוא החרטה והוידוי בדמעה וכל זה נאסר בשבת ולכן ימצא כמו מכה בפטיש לשטן הוא יצה"ר והורג אותו ונמנע מעונג שבת והוא שיקפיד עליהם אבל אם הסירם דרך עסק כי סתם ידים עסקניות הם וכאשר יזכור בדרך העברה מתחרט ומעביר אותם מותר: [ג] מקפילין את הכלים בשבת הנה נתבאר למעלה כי בענין המעשה האדם קונה רוח ונשמה חדשה כפי מה שנתכוין כי לכן המצוה נקראת נר שנאמר כי נר מצוה ר"ל נשמה רוח כדאיתא בזוהר פ' משפטים ושם נא' זכה יתיר

יהבין ליה נשמתא וזה ימצא ביותר ביום השבת להיות מוכן לתוספת נשמה ולכן יאמר מקפלים כלים הם כלי הרוחניות שבאדם לתת בהם תוספת כי לכן ימצא באדם בו ביום ב' רוחות או שני נשמות או זה וזה כדאיתא פ' משפטים אם אחרת יקח לו דף צ"ז: וז"ל מאי אם אחרת וכי נשמתא אחרא זמין קב"ה לאתבא לצדיקייא בהאי עלמא ולאו האי נשמתא דאשלימת בהאי עלמא רעותא דמארא אי הכי לית אבטחותא לצדיקיא כלל וכו' ת"ח ביומא דשבתא כד מקדשי ישראל יומא בבי כנישתא נפקו נשמתין מגו אלנא דחיי ומנשבן נשמתין לתתאי קדישין ונייחין ביה כל יומא דשבתא הנה מבואר כי האדם ניתוסף בו רוח ביום השבת והיינו קיפול כלי שניתוסף הרוח או הנשמה בשבת ולכן הראשון מקופל ומונח והשני הוא מתפשט בכל גוף האדם בכל חלקיו ולכן יאמר דוקא ללובשה בו ביום ודוקא באדם ודוקא בחדשים שעדיין לא נתכבסו דשייך ברוח השורה מחדש ולבנים ואין לו להחניף אותה בו ביום ואם חסר מאלו התנאים אסור ויש מי שאומר דנקפלו שלא כסדר הראשון כי הנה הרוח הראשון של ימי החול מקופל ומונח בתוך בחינת הנפש אמנם רוח החדש של שבת אינו כן אלא שורה. על הרוח ונפש של חול נמצא כי אינו מתקפל הרוח השני כפי קיפול הראשון של חול ולכן בגשמי מותר לעשות כן בכל ענין: חזרנו לענין ראשון וכך הוא אומר המנער טלית חדשה והענין כי הנה נתבאר בהלכות ציצית מה ענין הטלית שמתעטף בו ת"ת ישראל והענין יהיה בשני פנים צדקו יחדיו זה יצא ראשונה כי הטלית הוא כינוי לכלה שהחתן מתעטף בה ונכרך עמה באהבתו אותה והיינו טלית חדשה לנוי שהיא מתחדשה בסוד חידוש הלבנה והיא שחורה שנא' שחורה אני ונאוה כלומר אין זה שחרות אלא על דרך כי אשה כושית לקח ולכן ונאוה ועוד נמי הוא במה ששנינו שחורי הראש כי הילדות והשחרות הבל אבל הוא נוי לה זה השחרות של השערות והטל עליון יורד עליהם מלמעלה למטה שנא' כטל חרמון שיורד על הררי ציון ובימי החול הצדיק מנער טלית זו כמש"ה אני ישנה מן הגלות ולבי ער ואז קול דודי זה יוסף דופק ומנער אותה כמש"ה התנערי מעפר קומי שבי ירושלים וזה מן הטל שממשיך מלמעלה מאותיות יה"ו שהם במילוי טל בגימ' כדאיתא בזוהר ובתיקונים ואז היא יורד על הררי ציון כי שם צוה ה' את הברכה מההוא מקורא דברכאן עילאין שהם נמשכים עד העולם למטה אמנם בשבת המנער טלית חדשה זו שחורה מן הטל שיורד עליה חייב מפני כי הניעור יפה לה כמו כיבוס והכיבוס הוא להעביר ממנה ס"א כמש"ה רחצתי את רגלי ואחז"ל בשבת לפי כי בחול נאמר רגליה יורדות מות אבל בשבת נאמר אם תשיב משבת רגלך ולכן נאמר רחצתי את רגלי איככה אטנפם ולפי כי הכיבוס יפה לה אבל בשבת כבר עלתה למעלה ולכן נאסר הכיבוס

בגשמי ולכן המנער בשבת חייב והוא שמקפיד עליה שלא ללבשה בלא ניעור כי כן נמי הצדיק מקפיד ואינו לובש טלית זו עד שמקיים מש"ה לאחוז בכנפות הארץ הם כנפי טלית זו וינערו רשעים ממנה ולכן נמי המלקט יבלת שעל גבי בגדים כי כן למעלה נאחזים סטרא אחרא בבגדים שלה כאשר נתבאר אצלי בפ' אדם כי יהיה בעור בשרו כי הכלה היא שאר בשרו שנאמר עצם מעצמי ובשר מבשרי והעור היינו הלבוש שנאמר כתנות עור ושם נאחזים הקליפות והם ארבעה שאת או ספחת או בהרת כי שאת היינו אשת זנונים הנמצאת עם קין שנאמר הלא אם תטיב שאת כי לכן הרג לאחיו מסטרא דילה וספחת היא מספחת לכאן ולכאן כמשחז"ל היא שפחה רעה ובהרת היא הגבירה שנא' ואם בהרת לבנה היא סוד נעמה שטעו אחריה בני האלהים הרי ארבעה ואלו הם בסוד היבולות שבכלי הצמר הנשארים בהם מן האריגה בסוד בן יערי אורגים כמו שחז"ל זה דוד שהיו מעלים לו את ההלכה ואורג אותה כדי שלא ישאר בה יבלת ולכן העושה כן בשבת חייב משום מכה בפטיש לאותם הקליפות והא ניתי בשבת והוא שיקפיד עליהם אבל מסירם דרך עסק כשמתעסק עם הכלה הוא עוסק בתורה לשמה פטור שנאמר באהבתה תשגה תמיד וכן מקפלים כלים הם המדות של הכלה היורדים בעולמות התחתונים בשבת מקפלים אותם ועולים למעלה באצילות ללובשם בו ביום כי הכלה מתלבשת בהם שנאמר וככלה תעדה כליה ודוקא באדם דאצילות ובחדשים שעדיין לא נתכבסו ולבנים שהם מסוד עול' הבריאה ואין לו להחליף אותם כי אלו הם לבושי שבת כדאיתא בתיקונים ואם חסר אחד מאלו התנאים אסור ויש מי שאומר דלקפלו שלא כדרך קיפולו הראשון כאשר נפלו בעולמות מותר בכל גוונא וכן עיקר כי כולם עולים למעלה בשבת בשינוי כי אין שבת זו כשבת אחרת לעולם והבן כל זה ובדרך שני שחזרתי לפרש הדינים כך הוא המנער טלית חדשה כי הלא לך לדעת כי ת"ת מתעטף בטלית שנותנת לו אימא עילאה בכל יום הם חדשים ואין הענין כי הם חוזרים ומתחדשים אלא כי הם חדשים ממש לא מבעיא שהם מתחדשים בענין הנשמות כמו שאמור הכתוב חדשים לבקרים ולכן ראשי תיבות חדשים לבקרים רב"ה רח"ל שמתחדשת בכל יום וגם הבגדים היינו משחז"ל בקהלת רבה וזרח השמש וגו' וכשם שהקב"ה מחדש פני הצדיקים כך מחדש בגדיהם בכל יום כי היום אליריקון ולמחר מין אחר ונתבאר אצלי כי זה יהיה להם מן הכונה שמתכונים בתפלה ובתורה בכל יום לא ראי זה כראי זה וכן נמי למעלה והכי מתבאר בזוהר פ' פנחס דף רל"ט. וז"ל כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם כל אשר עשה מבעי ליה אלא מקרא אחרא משמע כתיב עין לא ראתה וגו' יעשה למחכה לו עשית מבעי ליה אבל אתר עילאה הוא דנגיד ונפיק ואדליק בוצינין לכל עובר ואקרי

עולם הבא ומניה נפיק חד אילנא עילאה ויקירא הוא וכו' וההוא עולם הבא דנגיד ונפיק אשקי ליה מעטר ליה בעטרין עילאין וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי לעולם זאת על ישראל לחדש לו אורות בכל יום מחודשים ובפ' בלק דף ר"ט בפירוש אתמר ופרישת עליה ועל מטרוניתא לבושין דיקר ולכן יאמר המנער טלית חדשה שחורה לפי שהיא נמצאת הטלית מצד אבא שהוא סוד אות יו"ד שנאמר בה שחורה אני ונאוה כדאיתא בזוהר פ' בלק מן הטל שעליה אותיות יה"ו כאמור שעולים ט"ל בגימ' חייב שהניעור יפה לה כמו כיבוס שהוא אסור בשבת והוא שמקפיד עליה שלא ללובשה בלא ניעור לפי כי הניעור הוא צורך עתה וגם לעתיד כדאיתא באדרא רבה דף קכ"ח וז"ל ומההוא טלא דאנער מרישיה ההוא דאיהו לבר יתערון מתיא לעלמא דאתי דכתיב שראשי נמלא טל מלאתי לא כתיב אלא נמלא וכתיב כי טל אורות טליך אורות נהורא דחוורתא דעתיקא ומההוא טלא מתקיימין קדישי עליונין והוא מנא דטחנין לצדיקייא לעלמא דאתי ונטיף ההוא טלא לחקלא דתפוחין קדישין כו' הנה מבואר מדברי המאמר כי טל זה הוא צורך עתה למדות עליונות וגם לעתיד ולכן מקפיד אדם עליון שלא ללבוש אותו הטלית בלתי ניעור מן הטל שעליו אך לא בשבת:

הלוקט יבולת שעל גבי בגדים כי הנה נתבאר פר' בלק במאמר הנ"ל דף ר"ט. וז"ל ופרישא עליה ועל מטרוניתא לבושין דיקר כדין קלא אשתמע בכולהו עלמין צאנה וראינה וגו' כדין חדוותא איהו בכל בני מלכא ומאן אינון דאתו מסטרייהו דישראל וכו' וישראל נטלי כולא ומשדרי חולק מניה לשאר עמין וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי השמחה והשפע של לבושים הם לסטרא דקדושה וישראל ומשם נותנים תמצית לסטרא אחרא הם היבולות הנשארות באותם הבגדים לינק משם התמצית ולכן המסיר אותם חייב פי כך היא המדה והם צורך עליון והוא שיקפיד עליהם ולכן חייב משום מכה בפטיש וכן לא יעשה כך אמרו חז"ל יצר שמאל דוחה וימין מקרב' אבל אם הסירם דרך עסק פטור וכן מקפילים כלים בשבת והנה המקפל כלים משמע שלובש בגדים אחרים ולכן צריך שלשה תנאים ראשונה שיהיו לצורך שבת ללובשם בו ביום והא ליתי למעלה כי הכלים של המדות העולים למעלה אין חוזרים ללבוש אותם בו ביום ודוקא באדם של אצילות ובחדשים שעדיין לא נתכבסו והא נמי ליתי כי הכלים של העולמות העולים למעלה הם מכובסים ואינם חדשים ולבנים שהרי מזמן הבריאה כאן נמצאו וכאן היו ואין לו להחליף הא נמי ליתי ולכן אם חסר אחד מאלו התנאים אסור ויש מי שאומר דלקפלו שלא כדרך הקיפול ראשון מותר בכל ענין ונראין דבריו להתיר:

[ד] כאשר הקב"ה מטיב עם עמו אחת מן המדות הוא נושא עון היכי עביד כובש והנה מכבס זה של העונות בתחילה צריך כי כן האדם יהיה מכבס בגדיו ומנקה גופו מן העונות ונטהר על ידי התשובה ובהכי נמצא שהוא כובס אותם היינו משחז"ל עשה אדם תשובה זדונו' נעשו' כשגגות נמצא כי הם מתמעטים כדרך הבגדים שנותנים לכובס והוא נותן אותם בתוך שני דפים זה על זה והבגדים שבאמצע מתמעטים כך אמרו חז"ל הרי שעבר אדם עבירה שחייב עליה מיתה מה יעשה ויחיה אם למוד ללמוד דף א' ילמוד שני דפים והיינו הדוגמא לשני דפים של הכובס והבגדים של בעל הבית באמצע היינו בגד בוגדים והם מתמעטים על ידי כך וזדונות נעשות כשגגות ולכן מכבש זה של בעל הבית מתירין אותו בשבת דהיינו כי אינו חייב ללמוד כל כך בשבת כמו שהיה עושה בחול ולוקח כלים אלו היינו הבגדים שעשה מענין הלימוד לצורך השבת לקנות רוח או נשמה חדשה בכך להתלבש בהם ושל אומן אסור היינו הקב"ה הוא האומן אשר עשה את האדם והוא הכובס האמיתי כובס עונותיהן של ישראל שנאמר יכבוש עונותינו אסור להתיר אותו מכבש להוציא הבגדים שעושה האדם חלוקא דרבנן להשתמש בהם בעה"ז מפני שהוא תחוב בחזקה כי אין מדת הדין נותנת לעשות כן לאדם שחטא במעשה וכמשחז"ל אצל בהבראם העה"ז נברא בה"א מה ה"א זה פתוח כך אם רוצה האדם לצאת יוצא ולמה פתוח באותו צד מקום צר שאם עשה תשובה מקבלו הקב"ה משם ופריך ולעייל בהך ומשני מפני מדת הדין הרי שהוא כובש בחזקה של מדת הדין והתרתו דומה לסתירה לפי כי מתאחז' ממנו מדת הדין ונמצא השטן לקטרג עליו:

[ה] חלוק לאחר כביסה הוא מתקשה והדוגמא לזה הוא חלוק' דרבנן להיות כי אינו צריך כביסה לכן התוספת הנמצא בו על ידי הכביסה הוא שמתקשה ומתגבר מפני העונות הנמצאים שם ולכן משפשפים אותו בידים לרככו היינו מעשה הצדקה שמרכך אותו מן הקושי שהיה מצד הדין היינו מ"ש בזוהר פרש' פקודי דף רמ"ז. וז"ל בזמנא דבר נש עביד פיקודין דאורייתא בהאי עלמא כגוונא דאיהו אשתדל גרמיה הכי אתעביד ליה בהאי היכלא לעילא מלבושא לאתלבשא ביה בההוא עלמא וכד נשמתא סלקא ההוא ממנא נטיל ההוא לבושא דילה ואזיל עמה עד דימטא לנהר דינור די נשמתא אצטריכא לאתסחא' תמן ולאתלבנא וכו' אי זכאת האי נשמתא ואסתלקת האי ממנא צדקיאל נטיל לה להאי נשמתא ואלביש לה ההוא לבושא ואתתקנ' ביה וסלקא לקרבנא על ידו דמיכאל כהנא לקיימא תדיר כל יומין קמי עתיק יומין וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי אותם הבגדים הוא חלוקא דרבנן הנעשה על ידי מעשה הטוב אף ט"ג כי נעשה על ידי מעשה הטוב אינו מתלבש בו האדם עד שיטבול בנהר דינור ואז מי שאין בו מעשה הצדקה טובע

בתוך הנהר כדאיתא שם וז"ל ולזמנין דטבעא ההיא נשמתא תמן ואתוקדא ולא סלקא עד דכל יומא בצפרא כד אתער רוח דסטרא דדרום כדין קיימי כלהו ומתחדשן ואמרי שירתא ומזמרן כגוונא דמלאכי עילאי דאיתעבר שולטנהון ואתוקדן וקיימן ומתחדשן כמלקדמין ואמרין שירתא ואזלי לון הכי אינון נשמתין עכ"ל הנה מבואר מדברי המאמר כי יש נשמות שהם טובעים בנהר דינור ואין עולים משם ואמנם הם אותם שלא נמצא בהם מעשה הצדקה כדאיתא בזוהר פרשת מקץ דף ר"א. וז"ל ר"ש אמר בזמנא דנשמתא נפקת מהאי עלמא בכמה דינין אתדנת עד לא תיעול לאתרה לבתר כל אינון נשמתין אית לון למעבר בהך נהר דינור דנגיד ונפיק לאתסחאה תמן ומאן איהו דיקום מתמן ויעבר בלא דחילו כד"א מי יעלה בהר ה' וכו' ומאן דאשתדל בצדקה בהאי עלמא ויתן ממוניה בצדקה כדין ועבר בההוא אתר בלא דחילו וכו' הנה למדנו ממאמר זה כי המועיל להציל מנהר דינור שלא יטבע הוא מעשה הצדקה ולכן אמר כי כאשר חלוק זה מתקשה משפשפין אותו בידים הוא הצדקה הנתנת ביד דאף על גב כי חלוק זה הוא חלוקא דרבנן שלם בכל פרטיו הרי פעמים אינו מועיל ונשאר המלאך והמלבוש בידו והנשמה טובעת בנהר כי לכן אמרו חז"ל בפ' זה וכן נגוזו ועבר משל לשתי רחלות גזוזה עוברת שאינה גזוזה אינה עוברת ולכן מותר לעשותו בשבת שאינו מתכוין אלא לרככו אבל סודר אסור לפי כי הסודר אינו לבוש גמור שהוא כולל כל המצות אמנם הסודר מורה על שלימות מצוה אח' וזה פשוט הוא כי אינו מציל מנהר דינור ולכן אסור לרככו ביד מפני שמתכוין לצחצחו והוי כמלבן:

[ו] טיט שעל רגלו שהדוגמא לזה הוא שחטא בעון עקבי ולכן נתלכלכו רגליו מקנחו בכותל אבל לא בקרקע לפי כי הכותל הוא דוגמא למש"ה ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ואחז"ל שהתפלל מקירות לבו וכן אמרו ז"ל המתפלל לא יהיה דבר מפסיק בינו לבין הכותל ולכן מקנחו בכותל ר"ל על ידי כי ירבה בתפלה הוא משחז"ל אמרו ישראל להק"בה לכל נתת קרבן ולנו לא אשר נשיא יחטא וגו' אמר להם עסקו בתורה אמרו אין אנו יודעים אמר להם התפללו לפני ושם נאמר כמה נענו על ידי תפלה ולכן נמי יקנח אותם עון עקבי בתפלה פניו בכותל אבל לא בקרקע דהיינו בור קרקע כי זה אין לו תקנה בתפלה שהרי שנינו אין בור ירא חטא דילמא אתי לאשווי גומות כלומר כי יחשוב שגם העבירו' גדולו' שאדם עושה מתכפר בתפלה כי העונות נקראים גומות כמש"ה חופר גומץ בו יפול וימצא משוה גומו' שנעשה על דברי העבירות בהשואה אחת עם עון עקבי וגזרה רעה בארץ שנאמר בה ארץ פרי למלחה מרעת יושבי בה ולא די שנתקלקלה פעם אח' בעון אדם שנאמר ארורה האדמה בעבורך וכבד עליה פשעה בעון קין שנאמר ארור

אתה מן האדמה וכו' ונוסף נמי עתה על ידי העון הפרטי זה שמקנח רגליו בארץ בקרקע ויש מי שאוסר אף בכותל כי לא יספיק לכפר העון שברגליו ענין התפלה:
ואמנם נחזור להבין מ"ש הדין זה המכבש של בעל הבית כי הנה נתבאר בזוהר פרש' עקב ובכמה מקומו' כי בעל הבית הוא סוד ת"ת ישראל ולכן מכבש זה שהם שני דפים יהיה בסוד הזרועו' כדאיתא בזוהר פרש' ויקהל דף רי"ד. וז"ל ארון דא איהו רזא לאעלא תורה שבכתב ואתגניז ביה ואינון שית לוחין וכו' הנה נלמד מזה המאמר כי שש קצוות של תורה שבכתב הם שש לוחות הדפים של הארון וכן יהיה שני דפים אלו סוד השני זרועו' שבתוכם נכבסים הכלים והבגדים של הכלה שנאמר שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני מתירין זה המכבש ליטול ממנו בגדים לצורך השבת ושל אומן אסור דהיינו משחז"ל ואהיה אצלו אמון אמון פדגוג אמון מוצנע וכו' דבר אחר אמון אומן כי הענין מדבר בסוד חכמה ובינה שבהם נאמר ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה והתורה אמרה אני הייתי כלי אומנותו של הקב"ה שנאמר בראשית בי ראשית ה' קנני ראשית דרכו ולכן של אומן זה אסור להתירם לפי שהוא תחוב בחזקה והתרתו דומה לסתירה ואין להוציא משם ללבוש בשבת אבל המדו' עולים למעלה אצל אומן זה ושם לובשים בגדים עליונים: חלוק לאחר כביסה מתקשה הנה המדות עליונים יש להם דוגמא לחלוק ובגדים ודאי שהרי נאמר ויעש ה' לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם ולכן יאמר כי דרך החלוק שמכבסין אותו כאשר נתבאר באותם ארבע' שהותר להם הכיבוס במועד הבא ממדינת הים כו' והכיבוס נלמד מדור המדבר שהיו מתגהצין בגדיהם בטל היורד עליהם כך אלה הבגדים מתכבסים על ידי הטל אמנם כדרך שבזמן המדבר לא היה יורד בשבת לכן נמי נאסר הרחיצה והכביסה בשבת ולכן חלוק לאחר כביסה מתקשה מאותו טל לפי כי נמצא בו בחינת דין דהכי איתא באדרא רבא אורות תרי בתרי גווני וכן באדרא זוטא דף רצ"ג והיינו דין ורחמים כמ"ש ועינו כעין הבדולח ולכן מתקשה החלוק ומרככין אותו בידים העליונים מותר לעשותו בשבת וכן הענין בחלוק תחתון של הכלה שהרי נאמר ויעש ה' לאדם ולאשתו כתנות והחלוק שלה מתקשה על ידי הכביסה במים של החסד המתגברים לדחות סטרא אחרא למטה והדינים הנאחזים בחלוק שלה כדאיתא בזוהר בפסוק ואל זועם בכל יום כי בכל יום מתגברים הדינים בעולם וחסד עליון נהירו רב דחכמתא עילאה יעיר בבקר בבקר והוא זועם למאריהון דדינין שנאמר וישכם אברהם בבקר ויחבוש את חמירו וכאשר מתכבס חלוק שלה על ידי מדת החסד ודוחה כל הטומאה לחוץ החלוק מתקשה ולכן מרככין אותו בידים הוא סוד הפסוק קמתי אני לפתוח לדודי דאף על גב דכתיב נפלה ולא תוסיף קום הרי קמתי אני בשבת

לפתוח לדודי וידי נטפו מור זה אברהם כמו שאחז"ל ואצבעותי נמי מור עובר וזה על כפות המנעול הם שני לוחות של מכבש הנזכר כי החלוק כתיכו ללבוש אותו ולכן משפשפין אותו בידים בשבת שאין זה מתכוין אלא לרככו וסוד הדבר משחז"ל תמר בקשו חכמים למתקה לכן מיעכה באצבע וכן הכא אבל סודר אסור שנאמר והיה צדק אזור מתניו וצריך להמצא בו בחינת דין כדאיתא בזוהר הובא למעלה חד דינא וחד רחמי צדק דין ואמר והיה צדק אזור מתניו ולכן סודר אסור שמכוין לצחצחו והוי כמלבן טיט שעל רגליו הנה נאמר רחצתי את רגלי והיינו בשבת כמשחז"ל לפי שנאמר רגליה יורדות מות וכן בזכר ת"ת ישראל נאמר ויגע בכף ירכו ולכן כאשר יש בהם טיט בשבת מקנחו בכותל היינו מש"ה הנה זה עומד אחר כתלינו זה כותל בית המקדש כי לא זזה שכינה משם ובכותל זה של הכלה מקנח רגליו היינו מ"ש בתיקונים כ"ו ת"ל בסוד בחינת נוגה כדאיתא בזוהר פרשת ויקהל דף ר"ג. וז"ל ונוגה לו. סביב וכו' מהכא אוליפנא דאף על גב דלית סטרא אלא סטרא דמסאבו נוגה לו סביב ולא איצטריך ליה לבר נש לדחיי' ליה לבר מ"ט בגין דנוגה לו סביב סטרא דקדושא דמהימנותא אית ליה ולא איצטריך לאנהגא ביה קלנא ועל דא איצטריך למיהב ליה חילקא בסטרא דקדושה דמהימנותא ולכן אמר מקנחו טיט זה היינו קצת קליפה בכותל הכלה והיינו כדי שלא לדחות קליפה זו לגמרי לתת לה מקום בסטרא דמהימנותא שנאמר ונוגה לו סביב: [ז] עוד חזר והגיד להזהיר האדם שיהיה שלם בכל הפרטים שלו לא מבעיא בגופו באיברים שלו כי צריך שיהיו שלמים כדי שישרה עליהם הקדושה כמש"ה ושכנתי בתוכם בתוכו של מקדש אינו אומר אלא בתוכם של כל אחד ולכן מתחייב כי כל איש אשר בו מום לא יקרב אליו הקדושה מאחר שהוא מחוסר איברים מצד העונות איך תשרה בתוכו הקדושה ולא זו בלבד אלא כי גם צריך להיות נזהר בענין נעשה דאילו סור מרע מועיל לשלימות איברים והגוף אבל המעשה מועיל לעשות לו בגדים ממינים שונים כנ"ל ואמנם אחר שקנה חלוקה דרבנן צריך להזהר לא יעשה בה פגם כנ"ל בענין משחז"ל ת"ח שנראה רבב בגדיו חייב מיתה שנאמר כל משנאי אהבו מות ואמרי לה רבד ולא פליגי רבב בחלוק רבד במלבוש ולכן יאמר טיט שעל בגדו שנפל במקרה בשוגג איזה העדר באותו בגד שקנה ללבוש בג"ע משפשפו מבפנים בענין החרטה כי אין מכיר בה שום נברא שנאמר אני ה' חוקר לב כדי שלא יהיה מתחסר מענין תוספת שבת שהוא מבפנים נמי זה כנגד זה דלא מוכחא מלתא למחזי כמלבן בענין התשובה המלבנת העונות לפי כי כאשר האדם עושה תשובה ניכרים מעשיו לעין כל ולכן נאסר בשבת כנ"ל לפי שנמנע מלקיים עונג שבת אבל בענין החרטה שהוא בפנים בלב לא מוכחא מלתא לאתחזויי כמלבן העון אבל

מבחוץ לא דהיינו כי לא יעשה דבר מדרכי התשובה כי יהיה היכר לרואים אותו שדומה למלבן היינו המלבן העונות ומגררו בצפורן אותו הטיט הוא העון על דרך משחז"ל אם עשית חבילות של עבירות עשה כנגדן חבילות של מצות אם חטא באצבע וצפורן היינו שלח אצבע ודבר און ואומר כפיכם נגואלו בדם ואצבעותיכם בעון יעשה מילה וכנגד הצפורן חטאת יהודה כתובה בצפורן שמיר יעשה פריעה ויראה צפורניו בהבדלה ולכן נאמר מגררו העון בצפורן באותם מצות מכונות לצפורן להעביר טיט העון הנזכר ויש אומרים דהני מילי לח ר"ל כאשר העון עדיין לח לא נתיישן בו ולא הושרש באותו עון אבל יבש אסור דהוי טוחן כי שב על רשעו ונשתרש בעון זה:

[ח] אין מגררין מנעל כי הנה אמר הכתוב מה נאוו פעמיך בנעלים כנסת ישראל משתבחים בענין הרגלים בנעלים דהיינו ההולכים במרוצה לב"ה ולבית המדרש דמצוה למרהט אפילו בשבת שנאמר ונדעה נרדפה לדעת את ה' כאשר נתבאר למעלה כי שני ידיעות נמצא בפסוק א' הוא לימים של חול לפי שאמרו אסור לפסוע פסיעה גסה ולכן צריכה לחלק בין כאשר הולך האדם לצורכו אסיר אבל לדבר מצוה מצוה למרהט וידיעה אחרת לשבת שנצטוינו אם תשיב משבת רגליך ומצוה נמי למרהט בשבת לדבר מצוה הרי צריך שתי ידיעות לפי ששנינו אין בור ירא חטא ולא עם הארץ חסיד ולכן יאמר מאחר כי לא נעלם מעין הקורא כי מצוה למרהט לבית הכנסת ולבית המדרש אפילו בשבת שלכן משבחן הכתוב מה יפו פעמיך בנעלים שרוצה לומר כשהולך לבית הכנסת ועדיין הדלת נעול להמנות עם עשרה ראשונים שנאמר אשרי אדם שומע לי לשקוד על דלתותי יום יום ולכן אם באולי יהיה טיט כפשוטו על המנעל טוב לגרור אותו שהרי שנינו לא יכנס להר הבית וכו' ולא באבק שעל רגליו מכל שכן טיט שעל מנעליו כי צריך לקנח אותו ואחר יכנס ומה גם לענין הדוגמא לזה הייני העון שנאמר ויעלני מטיט היון ולכן יאמר כי אינו כן הדין אין מגררין מנעל לא חדש ולא ישן כפי פשוטו ומה גם לענין העון אין מגררין אותו בין חדש בין ישן כי כבר. נתבאר כי ענין התשובה נאסרה בשבת כדי שלא יהיה מיצר ודואג ונמנע מעונג שבת וכן נמי בענין זה אסור דהוי כמו ממחק מפני שקולף העור:

[ט] מותר ליתן מים אין מים אלא תורה שנאמר הוי כל צמא לכו למים על גבי מנעל שחטא בו כמדובר לשכשכו אבל לכבסו דהיינו שמשפשף זה על גב זה זה בצד זה שהדוגמא לזה הוא לנקות עצמו מן העון של עון עקבי לגמרי אסור מן הטעם האמור כי התשובה נאסרה בשבת כי היא הפך מכל דברי העונג שהאדם מחוייב להתענג בשבת אבל בגד שיש עליו לכלוך מן מעשה הרע שנתלכלך בו אסור אפילו לשכשכו כי בשלמא

מנעל לפי כי נמצא בו דבר טוב שעושה בו בשבת דהיינו למרהט לפרקא או למרהט לב"ה לכן אסור לכבסו זה בצד זה אבל לשכשכו מותר אבל הבגד אין נמצא דבר של מצוה בו לצורך שבת זה אסור אפילו לשכשכו מפני כי זה הוא כיבוסו אלא מקנחו בסמרטוט בקל ולא בדוחק שלא יסחוט והדוגמא בזה לקנח העון הנמצא בבגד שעשה ללבוש בגן עדן ונתלכלך מטיט היון של העון בסמרטוט איזו מצוה גם שאינה כתקנה ולא בדוחק מן ההרגל בה כדי שלא יסחוט ויבא להתבונן לדחות העון לחוץ על ידי התשובה כאמור:

ומאחר שנעשה הנחה כי אין לדחות סטרא אחרא ולא לזלזל בה מפני שנאמר ונוגה לו סביב דמאחר כי נמצא בה נוגה של סטרא דקדושה צריך שיהיה לה אחיזה בצד מה ולכן יאמר טיט שעל בגדו דהיינו צד מן הקליפה הנאחזת בבגדי הקדושה תמיד כמשחז"ל הני מאני דרבנן דבלו מנייהו הוי ולכן משפשפו מבפנים כי הנה נתבאר בדין הציצית כי כל מה שנמצא כתוב בספר הזוהר גם בתקונים מאמרים חלוקים מהם אומרים כי אין קליפה מגיע בעולם האצילות שלכן נאמר לא יגורך רע ונמצא בהפך מזה כמה מאמרים בפרט פרשת אחרי מות בפי' איתמר בענין אוי לנו כי פנה היום וההפרש הנמצא בין מלת אוי למלת הוי דבר גדול כל עניינים מפורשים שם באורך וכלל הדברים הוא כי בענין הפנימית אין שם קליפה נוגע כלל שלכן נאמר אני ה' לא שניתי אין שם שינוי כלל כל ענין אתאחזות סטרא אחרא והקליפה הוא בבחינת החיצוניות המכונה בבחינת כלים או בבחינת בגדים ובזה יובן מ"ש בדין זה טיט שעל בגדו היינו ענין הקליפה הנאחז' בבגדו בסוד בגדי החיצוניו' כאמור משפשפו מבפנים כי לפי שבפנים אין נכנס שם סטרא אחרא לכן משפשפו משם מפני דלא מוכחא מלתא דמחזי כמתלבן ר"ל שאין מזה מובן לעין כל הרואה שדעתו להלבין הבגד ולנקות אותו דהיינו להעביר ממנו הטיט סטרא אחרא כי לא נכון להעבירו מן הטעם האמור וצריך לתת לו מקום ובהכי מותר אבל לא מבחוץ דמחזי כמלבן וכבר אמרנו כי מלבן אסור לדחות הטומאה היא הקליפה לגמרי אמנם מגררו בצפורן כי בזה מתרצה הקליפה לפי כי הקליפה נאחזת בצפורנים כדאיתא בכמה מקומות מן הזוהר והתיקונים ואיתא בזוהר פרשת ויקהל דף ר"ח. וז"ל לבוש' קדמאה דאתלבש אדם בגנתא דעדן הוה מאינון מלבושין וכו' ואקרון לבושי טופרא וכד הוה בגנתא הוו סחרן ליה כמה רתיכין ומשריין קדישין והוה אתנטיר מכלא ולא הוה יכיל מלה בישא למקרב בהדי' כיון דחב אתעדו מני' אינון לבושין ודחיל ממילין בישין ואסתלקו מניה אינון ומשריין קדישין ולא אשתארו ביה אלא אינון טופרי דאצבען דסחרין לטופרין סטרא דזוהמא אחרא ובגין כך לא לבעי ליה לאניש לרבאה

אינון טופרין דזוהמא וכו' ובעי לספרא לון ולא ירמי לון דלא לאחזאה קלנא בההוא אתר דיכיל לאתזקא וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי הקליפה נאחזת בצפורנים כאמור ולכן אמר מגררו בצפורן כי בזה נמצא אף על גב שמגרר הטיט הוא הקליפה ומעביר אותה מן הבגד של הקדושה הרי נתן לה אחיזה שם כי גררה בדבר שנאחזים בו הוא בצפורן כאמור ויש מפרשים דהני מילי שמגררין לח דהיינו דהיינו דאיכא תרתי לטיבותא ראשונה כי לח מורה כי מעתה נאחזה שם הקליפה לפי שעה ולכן ימצא יכולת לגרר אותה אבל יבש שהוא שנאחז מזמן רב דהיינו אותה שנאחז בעקב יעקב שנא' בכף ירכו אסור להעביר אותה דהוי טוחן ועוד ימצא טובה אחרת בזה כי כאשר הוא לח מורה היות בו צד מן הקדושה מים חיים בסוד ואתה מחיה את כלם ולכן מגררו כי די לו בחלק זה שנמצא בו שנא' ונוגה לו סביב אבל יבש שמורה שהוא קליפה גמורה ולכן יבש היה נקודים דהיינו מ"ש בזוהר למה נקרא סטרא אחרא מלך זקן וכסיל לפי שאינו מתחדש והיינו מ"ש שהוא יבש ועוד מטעם מ"ש בזוהר פרשת משפטים אל אחר אסתרס ולא עביד פירין ולכן הוא עץ יבש ולכן אסור לגררו משום דהוי טוחן ואל אחר אסתרס ואינו טוחן ולכן תטחן לאחר אשתו דרך אשה מנאפת ולכן צריך לתת לה אחיזה כנזכר במאמר:

אין מגררין מנעל בין חדש בין ישן כי הנה המנעל הוא בבחינת אשה יראת ה' כדאיתא בזוהר פ' חקת דף ק"ן וז"ל של נעלך מעל רגלך הכא פקיד ליה על אתתא לאתפרשא מנה ולאזדווגא באתתא אחרא דנהירו קדישא וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי המנעל הוא רמז באשה יראת ה' ולכן יאמר אין מגררין מנעל בסוד האשה הנז' אשר רגליה יורדות מות אף על גב כי בשבת נאמר רחצתי את רגלי ונאמר אם תשיב משבת רגלך אין מגררין מעליו טיט בשום ענין אפי' בצפורן כאמור בין חדש בזמן של חידוש הלבנה בין ישן בזמן של המיעוט שלה מפני שקולף העור שלה מקום שנאחזים משם הקליפות שנא' אדם כי יהיה. בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת כנ"ל והוי ממחק וכבר נתבאר מן המאמר למעלה כי לא נכון לאנהגא קלנא בסטרא אחרא מאחר שנאמר ונוגה לו סביב וצריך לתת מקום לקליפה להתאחז משם כדי להתפרנס: מותר ליתן מים על גבי מנעל היא האשה אשר אמר במאמר שצריך לתת מקום לקליפה וזה המנעל שלה מפני כי משם נאחזים שנא' רגליה יורדות מות וביום השבת צריך לעשות שינוי בענין הרגלים שנא' אם תשיב משבת רגלך שלא יהא הילוכך של שבת כהילוכך של חול ולכן ביומין דחול מתקיים בה לכי ומעטי את עצמך בהליכה תלייא מלתא ולכן בשבת נצטווינו בהשבת' הרגלי' וביותר מה ששנינו לא יכנס להר הבית באבק שעל רגליו ושלמה מפרש לה הכי שמור רגלך כאשר תלך אל בית האלהים שלא יהיה עליהם טיט או אבק גשמי ולא בענין עון

מפני כי מתאחז בהם הקליפה מתת הכסילים סטרא אחרא זבח כי אתה נותן בזה להם זבח גדול בבמה ואזהרה זו לאותם שאינם יודעים לעשות רע אמנם זה יהיה לענין טומאת הרגלים אבל לענין ההליכה מצוה למרהט כאמור ולכן אמר מותר ליתן מים היינו של תורה שנא' הוי כל צמא לכו למים במרוצה היכן מצויה בב"ה וב"ה על גבי מנעל זה היא האשה לשפשפו מן הטיט היא סטרא אחרא כאמור לדחות אותה ממנה מעט קט אבל לכבסו דהיינו שמשפשף צדו אחד של זה על צדו של זה אסור שהרי מעביר מהם הליכלוך לגמרי כאמור אבל בגד של הכנה שיש עליו טיט ליכלוך מסטרא אחרא אף על גב כי בשבת מעלה רגליה למענה כחמור ופירשה מסטרא אחרא כאשר מתבאר מן הזוהר חבל בגד זה שיש עניו לכלוך אסור אפי' לשפשפו דהוי כיבוס שזהו כיבוסו ואין ראוי לדחות ונעקור הקליפה מן הקדושה לגמרי שנח תינק לפי כי לעולם הם יונקים והתמצית הוא להם כדאיתא פ' בלק בפ' במשעול הכרמים היינו שביל דקיק כי דרך שם יורד להם התמצית להתפרנס ולכן תלמד מזה כי אסור לכבסו אבל מקנחו בסמרטוט כדין הרואה, קרי והבן וזה יעשה בנקל כי בכך לא ישאר ממנו מאומה להיות יונק משם ולא בדוחק פן יסחוט ויעקור סטרא אחרא לגמרי ולא יתכן להיות זה עד לעתיד שנאמר בלע המות לנצח:

[י] דבר טוב הוא אף על גב כי המים שעל גבי הידים הנשארים מעט הם ואין בהם כדי שריית בגד ראוילנהזהר האדם בכל האפשר ומה גם לענין הדוגמא לזה יהיה כמעט מן החטא נקל ראוי להזהר כדי שלא יהיה שום ענין עקב דבר נמצא בו להיות מונע תוספת נשמה ולכן יאמר הרוחץ ידיו דהיינו העושה טהרה בידיו מן העבירות הנוגעים לידים כדאיתא בזוהר פ' עקב עמי הארץ מה מועיל לון טהרה וטבילה ושרץ בידם מן גזל ואשר גוזלים להקב"ה הברכות שנאמר גוזל אביו ואמו ואומר אין פשע ולכן הרוחץ ידיו ובא ליטהר מגזל ועריות נמצא בהם שנאמר יד ליד לא ינקה רע ונאמר ידיכם דמים מלאו ולכן לאחר שרחץ אותם מכל עון ואשמה טוב לנגבם להנצל ממש"ה ככה יאכלו בנ"י את לחמם טמא בגוים ואמרו חז"ל לחמם לח מים כי נענין הרמז יהיה כאשר המים של התשובה מעטים לפי כי התשובה נמשלה למים שנא' שפכי כמים לבך נכח פני ה' ולכן טוב להיות המים רבים דהיינו שתהיה התשובה שלימה ככל הצריך לה כמ"ש רב חסדא אנא משאי ידי מלא חפני מיא ויהבו לי מלא חפני טיבותא וכאשר הם מצומצמים מרביעית דהיינו כי אינו מקיים רביעית היום לקבוע עתים לתורה אחר התפלה או הלחם שהוא אוכל עדיין טמא לח מים לפי שאין בהם שיעור וכן נמי אחר כלותו להזהר בכל אלה טוב לנגבם בכח במש"ה כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה כמו שנתבאר

בזוהר כי כח זה היינו של הנשמה הקדושה בכח זה ונגב אותם מכל טומאה זו בזו דהכי אמרו חז"ל יד ליד נא ינקה רע מי שנתן מעות לזונה בידו אחת ועשה צדקה בידו אחת לא ינקה מן העון עדין רע הוא ולכן טוב לנגבם בכח הנשמה זו בזו ואין צורך לנגבם במפה כי כבר נטהרו מתחילה וכן מי שנתלכלך ידו בטיט הוא העון טיט היון שלכן נתלכלך ידו הגשמית כי אין האדם מגיע לו שום דבר בדרך מקרה רק בהשגחה גמורה שנאמר ואם תלכו עמי בקרי והלכתי אף אני עמכם בחמת קרי ולכן מקנחם בזנב הסוס כדי להעיר לבו שעבר על מש"ה אל תהי כסוס כפרד שהם אוהבים הזנות או בזנב הפרה להעיר אותו שעבר על מש"ה כפרה סוררה היו ישראל על שפרק עול התורה ובמפה הקשה שעשוי לאחוז בה קוצים. חבל לא במפה שמקנחים בה הידים שהיא רכה ואין מעבירים בה קוצים העונות אלא חטא שוגג של ידים עסקניות שנא יעש' כדרך שהוא עושה בחול לרדוף אחרי המותרו' ואתי לכבס המפה הוא משחז"ל בקהלת רבה לשועל שראה כרם מלא כל טוב התבונן להכנס ונא מצא רק נקב קטן התנ' שלשה ימים עד שהכחיש ונכנס ואכל עד שנתמלא כרסו בא לצאת בדרך הנקב ולא יכול כי קטון הוא הוצרך להתענו' ג' ימי' אחרים עד שהכחיש ויצא כך מה יתרון לאדם לעומת שבא כן ילך והדוגמא לאדם הרודף אחרי המותרו' למלאת רסן בטנו מה הנאה יהיה לו מזה בצאתו מן העה"ז הדומה לכרם כמשחז"ל לאחר ג' ימים כרסו נבקעת ונהפכת על פניו ואומר לו טול לך מה דיהבת בי וכו'. ולכן זה שנתלכלך בטיט הוא מאכל כי סוף נעשה טיט היון אחר שמתבונן בכל הערו' האמורות זנב הסוס והפרה והמפה הקשה הוא המלבוש כאשר הוא קשה כלומר אינו רק משופע כי הלובש בגדים נחים מעותד על החטא כמשחז"ל ראית איש חכם בעיניו מסלסל בשערו מתנאה בבגדו תקוה לכסיל ממנו חומר יצר הרע הדין דידי הוא. וכבר נתבאר מאמר זה ולכן מקנח ידיו מן העון במפה קשה כי זו עשוייה להעביר קוצים של העונות לפי כי אין מתגאה במלבוש זה אבל לא במפה רכה שמקנחים בה הידים שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול אע"ג כי בשבת מצוה להרבות בסעודה צריך שתהיה כונתו לשמים שלא יהיה כדרך שעושה בחול למנא בטנו ויבא לכבס המפה הוא העונש שלאחר המיתה חיבוט הקבר כדי לטהר אותו:

[יב] אסור לנגב כוס שהיה כוס מים או יין דאף ע"ג שאדם מוזהר למנוע עצמו מלרדוף אחרי המותרו' של אכילה ושתיה לא כך הוא לענין שבת כחמור כי אדרבה מצוה קא עביד ולכן בא הרמז כי אסור לנגב כוס שהיה בו מים ר"ל כינוי של יין כמ"ש חז"ל וברך את לחמך ואת מימיך זה יין כי מי שאין נשפך בביתו יין בריבוי כמים אין בו ברכה או יין

מעט אין לנגב אותם למנוע עצמו מהם אסור דאתי לידי סחיטה להמנע לגמרי ממאכל ומשתה בשבת ואסור לעשות כן כחמור נעול:

[יג] חין מסתכנין בשבת במראה של מתכת דבר זה ראוי למנוע האדם עצמו ממנו אפילו בחול לפי כי המראה הוא כלי שהוא מוכן לפורעניות כדאיתא בזוהר פרשת פקודי דף רס"ג וז"ל נגו דהחי היכלא קיימא חד ממנא אחרת וחתער ליה לבר נש לבתר דאיהו מתקן גרמיה ומסלסל שעריה נטיל חד מראה דאיהו חיזו לאסתכנא ביה שוי ליה בידיה ואסתכל ביה וחמי דיוקני' בהאי חיזו ובהאי אתער להההוא רוחא אחר' וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי תחלת מפלת האדם שנעשה מוכן לחטא הוא המראה שמסתכל בה והוא מעורר לסטרא אחרא. ואמנם בשבת ימצא איסור נוסף בזה כי אין מסתכלין במראה של מתכת שהיא חריפה כאזמל בשבת דחיישינן שמח יסיר בה נימין המדולדלין ואפילו היא קבועה בכותל וכבר נתבאר מן המחמר כי בכל גוונא אסור:

מדה שנית בדינים אלו לצד עילאה ימנל וכך הוא אומר הרוחץ ידיו הוא הענין שנתבאר בנטילת ידים כי למעלה הידים הם עסקניות נמי להיות כי חוש המישוש שבח הוא לנו ענין ממשמש בתפילין בכל שעה וכן בציצית. ולכן כאשר תיקן שהע"ה נטילת ידים לחולין יצאת בת קול ואמרה בני אם חכם לבך ישמח לבי גם אני. והנה הרחיצה הוא מאותם המים עליונים בלכתו להשיב ידו בנהר פרת לפי כי ידיו רב לו והם עושים מלאכת שמים שנאמר שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. ואיתא בזוהר פרשת פנחס ובהיכלו כלו אומר כבוד דף ר"ן וז"ל מאן היכלו דא היכלא עילאה פנימאה תמן מקדשין למאן דאתחזי לאתקדשא היך מקדשין ליה בההוא היכלא בקדמיתא אתפתחו תרעין וכו' כדין עאל כהנא רבא בההוא פתחא ואזדרז בהימינוי ותיקונוי ואתעטר עטרה דקדושה ולביש חושנא ואפודא ומעילא וכו'. ופתח פתחא אחרת דבסטר נפון כדין עאל נוי מעשרא דיעקב דאפריש לקב"ה וכנור דעשר נימין עמיה וכו' מיד כהנא רבא אחיד לה וחביק לה וכו' ויתבא בין תרין סטרין חנין כדין ההוא עמודא דקיימא באמצעיתא אתחבר בהדה ברחימו דנשיקין מתדבקן דא בדא בלא פירודא כדין וישק יעקב לרחל וגו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי כהן ולוי הם הגורמים הייחוד וישק יעקב לרחל והם סוד הידי' כנודע מן הזוהר. ולכן הם רוחצים בההוא מקורא עילא' נהר היוצא מעדן. ואמנם אותם המים קדושים הם נבלעים בהם בכ"ח תיבו' הנרמז בהם. כדאיתא בזוהר פרשת עקב דף רע"ב שם נאמר שלשה יד גם הכח שלהם של כ"ח אותיות נמצא שהם מתנגבים ידים אלו בכח זה זו עם זו ואחר כך מתקנחים במפה בסוד כנסת ישראל:

מי שנתלכלכה ידו בטיט וכו' הנה תקנות אלו גם שהם גשמיים ואין הכרח להיות כך למעלה. אמנם כדי שלא להוציא הדין חנק ראוי לתת רמז בהם כי לא דבר ריק הוא. ולכן יהיה טיט זה בסוד הקדושה והיינו סוד שם מהיטבאל שהוא כולל זכר ונקבה שבקדושה חתן וכלה כדאיתא באדרא רבה מה ענין מנך השמיני ואשתו שהוא נקרא הדר ושם אשתו מהיטבאל היינו חתן וכנה ושם נרמז ענין טיט זה וכאשר נתלכלכה ידו של החתן בטיט קדוש זה כדאיתא בזוהר פ' בנק דף קפ"ו: וז"ל והבריח התיכון באמצעיתא רב ועילאה על כנח ביה קיימן שאר אחרנין וכו'. וברית קדיש' אתער בחמש אצבען דידא ומנה תימא הוא על מה דאמרת וע"ד כל ברכאן דכהנא באצבען תניין פרישו דידא דמשה ע"ד הוה אי כל דא אית בהו לית דינא למהוי בנקיו כד מברכין בהו לקב"ה בגין דבהו ובדוגמא דילהון מתברך שמא קדישא עכ"ל. והנה מבואר מה מועיל היד העליונה ומהו הפעולה שלה ולכן מתחייב לקנח אותה. ואמנם אחז"ל כאשר הכלה מתלכלך ידיו אם מקנח אותם במפה המפה מתפחמת ואין ידה נקיות וכאשר מקנח אותם בשערה ידה מתנקו' ושערה מתנאה. ולכן מקנחם בזנב הסוס כדאיתא בזוהר איהי סוסיא דיליה לית דרכא דמלכא למרכב על חמרא אלא על סוסיא דאין מזלזלין בכבוד מלכות. ולכן זנב הסוס יהיה מדה אחרונה שלה וזנב הפרה נמי היא סוד פרה אדומה דרגא תמינאה ובמפה הקשה העשויה להעביר הקוצים היינו מפה של תכנת כי היא מעברת סטרא אחרא קוצים כסוחים. כדאיתא בזוהר פרשת שלח לך דף קס"ג וז"ל השתא פריש במתיבתא דסיהרא קדישא שפירא איהי בחוורו וכל גוונין מנצצן בה ומרקמן ואיהו כההוא שפירו וחוורו דשמשא ממש ובההוא ימא דינה גו שבעין שנין נפקא נונא חדא ואפיק מינה גוון תכלת ואיהו נטלא גוון דא ותקינ' ליה וחתחפייח לבר בהאי גוון לאו דהאי גוון לבושא דילה דהא שש וארגמן לבושה אבל חופאה דלבר האי גוון הוא וכו'. מאי טעמא בגין דחתות ים דא אית מצולות י"ם כלל דכר ונוקבא ואית לון עינא בישא לאסתכלא וכד מסתכלין זמין לעיניהו גוון תכלא ולא יכלא עינייהו לשלטאה וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי בגד תכלת הוא כדי למנוע הסתכנות עין הרע של הקליפות והיינו המפה קשה העשויה ליטול בה את הקוצים הקליפות ולדחות אותם כאמור. אבל לא במפה שמקנחים בה ידים והיא בסוד עד של האשה והבן שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול ויבא אחר כך לכבס המפה ולנקות אותה: אסור לנגב כוס שהיה בו מים או יין זהו מה שאמר הכתוב כי כוס ביד ה' ויין חמר מלא מסך כי כוס זה הוא סוד הכלה ע"ד מה שאמרו לא ישתה אדם בכוס אלא אם כן בודקו תחלה ונאמר כי יתן בכוס עינו. ואיתא בזוהר פרשת עקב וז"ל כוס על דרך החכמה אלהים בגימטריא

ולפי שנאמר מלך אלהים על גוים. לכן אסור לנגב כוס זה שהיה בו מים בסוד מים קרים על נפש עיפה או יין שנאמר ויבא לו יין וישת דלא סגי בלאו הכי להיות בתוך כוס זה בחינת דין ורחמים מימי החסד הוא הענין מה שביארתי בפ' ולך ה' חסד כי שם זה כתוב אדני ונתן הפסוק טעם מאחר שהוא אדני דין דינא דמלכותא כיצד ימצא בה חסד והשיב לפי כי עתה תשלם לאיש כמעשהו כי ישלם לעושה הרעה כרעתו וכן גומל לאיש חסד כמפעלו. ולכן מוכרח כי ולך ה' נמצא כך חסד ולכן אסור לנגב כוס זה שהיה בו מים או יין במפה שלה כאמור משום דאתי לידי סחיטה ולא ישאר ממנו מאומה וכן לא יעשה מפני תיקון העולם:

אין מסתכלין בשבת במראה איתא בזוהר פרשת תצוה דף קפ"ה. וז"ל תא חזי עלמא תתאה קיימא לקבלה תדיר והוא אקרי אבן טבא ועלמא עילאה לא יהיב ליה אלא כגוונא דאיהי קיימא אי איהי קיימא בנהירו דאנפין מתתא הכי נהרין לה מלעילא ואי איהי קיימא בעציבו יהבין ליה בקבליה וכו'. הנה נתבאר מדברי המאמר כי המדה האחרונה הנקראת אבן טבא הוא דוגמת אבן שמקבלת כל הגוונין. וזה גורם לה לקבל כל הגוונים העליונים ומה גם של התחתונים. ולכן נקראת מראה אספקלרייא דלית לה מגרמה כלום שלכן נאמר במראה אליו אתודע והנה מראה זו נכלל בה צורה העליונה הלא זה משחז"ל צורתו של יעקב חקוקה בכסא הכבוד ובמדה זו מצוה לראות ולהסתכל בה פנים בפנים. שלכן נאמר פנים בפנים דבר ה' עמכם וממנה ראו כל הנביאים כמשחז"ל כל הנביאי' ראו מתוך אספקלריא דלא נהרא. אמנם מה שנאסר להסתכל במראה היינו מפני כי יש מראה מסטרא אחרא. כדאיתא בזוהר פרשת פקודי דף רמ"ה. וז"ל היכלא קדמאה שירותא גו מהימנותא והאי איהו שירותא לרזא דמהימנותא ובדרגין דחיזו דמהימנותא נביאי קשוט וכו' ובגין דהאי איהו שירותא דמהימנותא כתיב תחלת דבר ה' בהושע וגו' ובגין דהושע חמא מגו שירותא דא סופא דכל דרגין אצטריך וכו' בגין דישראל אתאחדן מתמן לתתא וכו'. ועל דא כתיב קח לך אשת זנונים וגו' וכי נביאה דקשוט אצטריך לדא אלא בגין דבר נש אסיר לאעלא באינון היכלין בגין דנא יתמשך אבתרייהו כגוונא דעבד נח וישת מן היין וישכר ויתגל והושע דחיל לאסתכלא באינון היכלין דאסתאבו בהו ישראל עד דאמר ליה קח לך אשת זנונים גו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי סטרא אחרא נמי היא מראה אבל הוא בהיכלות הטומאה. ועוד מפורש פרשת ויצא דף קמ"ד. וז"ל ויעקב עאל בהאי רישא דמהימנותא כיון דאתדבק במהימנותא דא אצטריך לאתבחנא בההוא אתר שאממהיני אבהתא דיליה דעאלו בשלם ונפקו בשלם אדם עאל ולא אסתמר ואתפתא אבתרהא וחטא בההיא אשת זנוני' נחש קדמאה נח עאל ולא אסתמר ואתפתא

אבתרה וחטא דכתיב וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה אברהם עאל ונפק דכתיב ויעל אברם ממצרים וכתיב וירד אברם מצרימה יצחק עאל ונפק דכתיב וילך יצחק אל אבימלך מלך פלשתים גררה וכתיב ויעל משם יצחק וכו'. הנה מבואר כי סטרא אחרא דוגמא של סטרא דקדושה בכל הפרטים. ולכן יאמר אין מסתכלין בשבת במראה מלוטשת היינו הקליפה אשת זנונים לפי כי קדוש היום לאלהינו שהוא חריפה כאזמל לפי שהוא עושה כמה מיני חריפות להכשיל בני אדם. כדאיתא בזוהר פרשת ויצא דף קמ"ח. וז"ל רוחא דנוקבא בכמה אורחין ושבילין אתפרש' קשיטת גרמא כזונה קיימת לפתאה בני נשא שערהא מתתקנין סומקין כוורדא אנפהא סומקין וחיוורין וכו' לישנא חדידא כחרבא שעיען מלהא כמשחא שפויהא יאן סומקין כוורדא מתיקן בכל מתיקו דעלמא וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר היוב אשה רעה זו מראה עצמה בכמה מיני קישוטין כדי להטעו' בני אדם ועל הכל חדידא בלישניה. ולכן אין מסתכלין בשבת במראה של מתכת שהדוגמא לאשת זנונים נחש נחשת שהיא חריפה כאזמל שנאמר בחלק שפתיה תדיחנו דחיישינן שמא יסיר בה נימין המדולדלין כי זו רעה אחרת לעקור צינורות מן הקדושה של הזקן ואפילו אם הוא קבועה כותל לפי שיונקת מסטרא דקדושה הנה זה עומד אחר כתלנו וכדאיתא בזוהר משה הוה חמי סטרא אחרא כמאן דחמי נהירו דקיק מבתר כותלא אבל מותר להסתכל במראה על דרך ארבעה שנכנסו לפרדס כל אחד הציץ כפי הבנתו כדאיתא בזוהר פרשת בראשית ולכן הוא אומר מותר להסתכל במראה הקדושה שנאמר בה במראה אליו אתוודע ומראה כבוד ה' וגו' לעיני בני ישראל מראה כבוד שאין בה חשש זה לעקור נימין לפי כי שם הוא כל אחדות אפי' אינה קבועה לפי שמדה זו מתפשטת בכל העולמו' וחוזרת לעלו' למעלה ואינה קבועה במקום אחר ועוד ירצה דאף על גב כי האדם יזכה ויסתכל במראה זו אינה קבועה עמו דאיפשר שיחטא בדבר דק ובזה מסתלקת ממנו נשמה שאינה קביע' ונוסף עוד דאף על גב כי עומד בצדקו אינה קבועה עמו לגמרי היינו מ"ש בזוהר פרש' פנחס דף כ"ך. ז"ל מנ"ל מצדיקו של עולם כי יהיב לה רשו למהוי נו צדיקייא בהאי עלמא ויתבא ככלה בקישוטהא עמהון וצדיקא דעלמא חדי וחדי אבל בין דרועי דבעלה שכיבת ותבת לבעלה כד"א בערב היא באה ובבקר היא שבה לגבי צדיקייא דעלמא וכו' ולכן אינה קבועה כאמור:

סימן שג

[א] מפני שנצטוינו לא יהיה כלי גבר על אשה ולא ילבש גבר שמל' אשה ויש כלים ובגדים השוים לאיש ואשה ונוסף עוד בענין שבת דאף על גב כי במעשה העגל היו

הנשים צדקניות כי לא נתנו מנזמיהן לעגל אמנם ישראל עשו אשר לא כן הנה בענין הקלקלה היו שוים איש ואשה והורידו עדיין ומה גם כי אחר כך חטאו ביותר כאשר מפורש בירמיהו שמעו דבר ה' בית יעקב אלו הנשים שהיו עיקר לעבוד' עכו"ם שנאמר הנשים לשות בצק לעשו' כונים למלאכת השמים ולכן צריכים להיות זהירו' בענין העדי שלהם בשבת בענין סור מרע ועשה טוב דוגמא לאנשים כנ"ל ואמנם גם בזה יהיה דוגמא לאישי הזמן אשר בעונם נשתה גבורתם היו לנשים ולכן יאמר הדין לא תצא אשה בחוטי צמר והנה יציאה זו יהיה על דרך הנזכר לעיל למעלה שנרמז בהם שני דברים האחד גורם לשני ראשונה יהיה שיוצא משעבוד יצר הרע כמו שחז"ל ועבד חפשי מאדוניו האדם יש לו שני אדונים עושה רצון יצרו מכעיס את יוצרו עושה רצון יוצרו מכעיס את יצרו וכאשר עושה רצון יצרו הנה הוא אסור במאסר תחת רשותו ולכן יאמר לא תצא אשה בחוטי צמר ר"ל אדם העושה מאלו הדברים לא יוכל לצא' מתח' רשות יצה"ר ולא במהרה יוכל להמלט ממנו ולכן מוכרח שילך לידון בגיהנם ולא יוכל לצאת משם בנקל לפי כי משפט רשעים בגיהנם שנים עשר חדש ואין הענין כפי פשוטו כי יש סוד בענין הלא הוא מבואר מדברי הזוהר פרש' פקודי דף רס"ג. וז"ל אלין שבעה היכלין דאינון שבעה מדורים דגיהנם תריסר ירחין אקרון בגין דהא כמה דאית לסטרא מהימנותא תריסר ירחין דרגין קדישין הכי נמי אית לסטרא אחרא דא תריסר ירחין דחייביח אתדנו בהו ונשמתא דילהון אתדנת בהו וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי משחז"ל משפט רשעים בגיהנם שנים עשר חדש היינו בתוך סטרא אחרא הנקרא גיהנם ושנים עשר חדש הם מדרגות הנמצאים בה ולכן נאמר לח תצא אשה כפשוטו לפי כי הנשים אין בהם תורה הם נידונים בגיהנם ומה גם האיש אשר דוגמא לאשה כחמור לא תצא בחוטי צמר ולא בחוטי פשתן כאשר הובא בדין הציצי' כי לפי שנמצא חטאת בקרבן קין והבל והיה סיבה לשפוך דם נקי של הבל אמר ה' לא יתחברו לעולם ולכן כמה מן העונות הם מכונים לצמר וכן נמי פשתן כנז' שם ולכן נאמר באשת חיל דרשה צמר ופשתים למה הם נפרדים לפי כי נמצא בהם עון ולכן ותעש בחפץ כפיה הציצית להיות טווי לשמה ולא ברצועות שבראשה ענין קלות ראש שהוא מרגיל לעבירה מפני כי דעתן קלה וטעם לדבר מפני שצריכה להסירם בשעת טבילה כאשר האדם מתחרט ממעשיו והסכים בדעתו להיות טובל מטומאתו כמו שאמר הכתוב רחצו הזכו ומאחר כי צריך להסיר כל הדברים האלו כדי להיות טובל ונטהר נאסרו בשבת וביותר כי צריך להסירם בשעת טבילה כאשר נכנס בגיהנם מלטבול מטומאתו להצטרף ולהתלבן שם ולכן נאסרו כאמור חיישינן שמא יוליכם ארבע אמות ברשות הרבים דאף על גב כי דברים הללו הם

קלים חיישינן כי מעבירם עובר עליהם ברשות הרבים נמצא שחוטא במזיד ומה גם יראו רבים וילמדו לעשות כן ואם הם קלועות בשערה מותר כלומר אם יודע אדם זה איש או אשה אשר יעשו מכל חטאת האדם נקשר בהם האמונה ויודעים שאין הקב"ה וותרן כי מאן דאמר רחמנא וותרן יוותרו בני מעוהי אלא מאריך אפיה וגבי דיליה וביותר וסביביו נשערה מאד מדקדק עם חסידיו כחוט השערה מותר כי בלי ספק ישתדל לצאת מתחת רשות יצר הרע ויש מי שאוסר אפילו בהודעה זו ואם הם מעשה אריגה ר"ל כי כבר הוא רגיל בלימוד כי בזה ימצא לו הידיעה כי חוטים אלו גם שהם סיבות לחטא ועניינים קלים הם אמנם הם יודעים כי אלו העונות הקלים עון עקבי הם מעשה אורג הרגיל בהם אינו יכול לפרוש מהם ונעשים קבע לו וכמ"ש הר"ם במז"ל כ"ד דברים אלו אף על פי כי הם קלים הם סותמים את התשובה אם הוא יודע כי הם מעשה אורג וקשה לפרוש מהם מותר לצאת בהם ר"ל ודאי כי משתדל לצאת מתחת יצר הרע על ידי התשובה וכיוצא שאינה צריכה להסירם בשעת טבילה כאשר יורדת ליטהר בגיהנם לטבול שם אינה צריכה להסירם קודם שתכנס בעולם הזה כי גם הם בכלל מה שנטהרים שם: וכאשר נאמר עוד שמדבר למעלה יהיה כונת הדין כך לא תצא אשה בחוטי צמר כי כאשר עולה אשה כשרה מן העולמות למעלה בע"ש עוד אינה יוצאה משם עד זמן החול ולכן יאמר נא תצא אשה בזמן של ערב שבת שיוצאין לשדה להזמין סטרא דקדושה כחתן היוצא לקראת כלה כי אז נקראת חקל תפוחין קדישין ושנינו יוצאה בהינומא וראשה פרוע להודיע כי היא בתולה ואיש לא ידעה לפי שנאמר דודי ירד לגנו לעולם הזה לרעות בגנים ונאמר ויבא עשו מן השדה ואחז"ל בא על נערה המאורסה שנאמר כי בשדה מצאה אינה אלא בתולה טהורה היא כאשר ביארתי בהלכות ציצית צעקה הנערה נער כתיב והיא בצדקתה עומדת ולכן לא תצא אשה כשרה זו לא בחוטי צמר ונא בחוטי פשתן שהם דוגמא לעון קין והבל בענין הסוד שלהם כנ"ל ולא ברצועות שבראשה הם הרצועות של התפילין עליונים שמגיעים עד ראשה מפני שצריכה להסירם בשעת טבילה כדאיתא בזוהר פ' אמור דף צ"ח: וז"ל לבתר עיינת לבי כלה חמאת עולמתהא דקא מתקני עטרהא ולבושהא ותכשיטהא לתקנא לה אמרה לון הא אתקנית בי טבילה אתר דמיין נבעין וכל ריחין ובוסמין סוחרני אינון מיין לדכאה לכלתי ליתי כלתי מטרוניתא דברי ועולמתהא ויתדכון בההוא אתר דאתקינת בההוא בי טבילה דמיין נבעין דעמי וכו' הנה מבואר כי אשה כשרה זו טובלת באותם מים עליונים ולכן חיישינן שמא תוליכם ארבע אמות ברשות הרבים והם ארבע מדות שנאמר בהם והנה שלשה עדרי צאן רובצים עליה וכאשר הולכת לשם עוברת ברשות הרבים ולא נכון להוליך את אל

בשבת ואם הם קלועות לה הרצועות אלו שהם מדובקים לראשה בשערה מותר ויש מי שאוסר אמנם אם מעשה אריגה כמ"ש חז"ל בן יערי אורגים זה דוד שהיו מעלים לו את ההלכה ואורג אותה מותר שאינה צריכה להסירם בשעת טבילה לפי שכבר הם קבועים בה ואינם חוששים: [ב] וכאשר ימצא באופן שיוכל האדם לצאת מרשות יצר הרע מתקיים בו לאמר לאסורים צאו לכן מותר לצאת נמי בשבת להתבונן באותם פושעי ישראל שנאמר ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי וכן נמי לזמן העתיד לזמן הגאולה שנאמר כי בשמחה תצאו כי הנה נתבאר כי בכל מעשה של איש הישראלי מועיל לו לשלש זמנים וכן נמי מועיל לו לזמן התחיה שיוצאים מן הקבר שנאמר בפתחי את קברותיכם והוצאתי אתכם וגו'. מותר לצאת בחוטין שבצורה היינו מצות ציצית שצריך להתעטף בהם כשמברך ונותנם על צוארו סביב כי בהם זוכה האדם להנצל מדין גיהנם וכדאיתא בזוהר פ' שלח לך דף קע"ה. וז"ל מאי קמ"ל דכל בר נש דלא זכי בהאי עלמא לאתעטפא בעטופא דמצוה ולא לאתלבשא בלבושא דמצוה כד עייל בההוא עלמא מלבישין ליה בחד לבושא דאשתמודע לגבי מאריהון דגהינם וההוא לבושא ווי למאן דאתלבש ביה דהא כמה גרדיני נימוסין זמינין לאחדא ביה ועייל ליה לגיהנם ושלמה מלכא צווח ואמר בכל עת יהיו בגדיך לבנים עכ"ל. הנה מבואר מדברי המאמר מי שאינו מתעטף בציצית מוליכין אותו לגיהנם ולזמן התחיה נאמר הקיצו ורננו שוכני עפר כי טל אורות טליך היינו מי שנמצא בו טל אורות של הציצית כדאיתא בזוהר פרשת פנחס ולכן יוצאה הנשמה מגיהנם ולזמן התחיה בחוטים שבצוארה של ציצית אבל בקטלה שבצוארה אסור מפני שצריכה להסיר אותה בשעת טבילה היינו ענין הגאוה כי הנה הוא בראש ואחז"ל וכראש שבולת ימלו מי גרם לו לפי שמתגאה. אמנם לת"ח שרי אחת משמנה בשמינית היינו משחז"ל הנה רבי צוה לבנו נהוג נשיאותך ברמים והא יהושפט מלך יהודה כשהיה רואה לת"ח קם מכסאו מחבקו ומנשקו ואומר לו רבי רבי מארי מארי ומשני כאן בצנעא כאן בפרהסייא. ולכן יאמר כי זה התכשיט שבצואר בביטוי פה תלוי לומר בצנעא רבי רבי ובפרהסייא זרוק מרה בתלמידים ונהוג נשיאותך ברמים צריך להסיר אותה בשעת הטבילה כשהוא יורד לטבול בגיהנם ולהטהר מן העונות גם זה הוא בכלל כמ"ש מי זוטר מאי דכתיב תועבת ה' כל גבה לב. ולכן אפי' אחת משמנה בשמיני' דהיינו להתגאות על הרשע ולהוכיחו על פניו דהיינו במזמור למנצח על השמינית שנאמר כי פסו אמונים מבני אדם שוא ידברו איש אל רעהו וגו' סומכין על משחז"ל מותר להחניף לרשעים בעולם הזה מדקאמר לא יקרא לנבל נדיב משמע דבהאי עלמא מותר לא הותר זה לתלמיד חכם להחניף שלכן מתרעם הכתוב כי מאת נביאי

ירושלם יצאה חנופה לכל הארץ כי היו מתירים לעצמן להחניף לרשעים כאמור. ולכן בענין הגאוה מותר לתלמיד חכם להתגאות בזה כדי להוכיח לרשע מומו אמנם התבונן כי צריך להסיר קטלה זו בשעת טבילה כאשר יעבור בנהר דינור כי שם טובלים הנשמות כדאיתא בזוהר פרשת ויקהל הובא למעלה שם נידון על כך שנאמר תועבת ה' כל גבה לב והטעם מפני שהיא מהדקת אותם לפי כי באותה תוכחת מגולה לא סגי בלאו הכי כי מהדק ודוחק עליו באותו תוכחת לפרט מה מעשיו כדי שתראה בעלת בשר שהוא בן תורה בא עליו בחזקת היד והתורה אמרה ולא תשא עליו חטא. התבונן שלא יתבייש מדבריך כי יחשב לך לחטא גמור וחיישינן דילמא אתייא לאתויי ארבע אמות ברשות הרבים כי ההרגל נעשה טבע ומזה התוכחת שדוחק על העובר עבירה ימשך להיות עמו בקנין ברשות הרבים להוכיח הרשע ברבים וימשך להיות נוהג כך בענין הרבים להתנהג עמהם ברמות רוחא. ולכן תכשיט זה שבצוארו ילין עז אסור ולא תצא בטוטפת והוא כמין ציץ שמגיע מאזן לאזן הרמז לענין עזות מצח ולא בשרביטין והוא ג"כ ציץ ואינו מגיע עד לחיים דהיינו עזות נמי אלא שאינו מגיע עד לחייו להוציא מתוך פיו הדבר של עזות שכורכתו על ראשה ואינו מגיע למטה לבטא בפיו אלא תולה לה עד לחיים מכאן ומכאן והוא שאינם תפורים בשבכה והוא משולח בלשונו דחיישינן דילמא שלפה לאתויי ברשות הרבים לדבר בעזות מצח אבל אם תפורים והאדם גורר עצמו מזה מותר שהרי שנינו הוי עז כנמר לעשות רצון אביך שבשמים

עדיין צריכים אנו למודעי בדינים אלו לצד עילאה והכי קאמר דרך קצרה יוצאה אשה כשרה מותר לצאת לקראת החתן בחוטים שבצוארה הם חוטים של הציצית שהם רפויים ואינם שלה אלא נמשכים לה מלמעלה כדאיתא בזוהר פרשת שלח לך דף קע"ה: וז"ל תאנא יסודא ושרשא במלכא מתעטרן כחדא והאי הוא כתרא ופתחא לכל שאר כתרין דכתיב פתחו לי שערי צדק וכתיב זה השער לה' ועל דא כתיב וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' לאכללא בהאי כל שאר כתרין וכו'. אמר רבי יצחק אינון חוטין לאחזאה היך תליין מכאן ומכאן לארבע סטרי עלמא מהאי אתר ואיהי שלטא על כלא ברזא דלב דאיהו לבא דכל האי עלמא ולבא דעילאי ותלייא בלב עילאה וכלא הוא בלב דנפק מחכמה עילאה עכ"ל. והנה מבואר מדברי המאמר כי חוטי הציצית הם בסוד אשה כשרה אמנם באים לה מלמעלה מחכמה עילאה והיינו מ"ש יוצאה אשה אשת חיל זו בחוטין שבצוארה שהם סוד חיטי הציצית מפני שהם רפויים ואינם מעצמה ואינה צריכה להסירם בשעת טבילה כאשר היא עושה טבילה באותו מקוה עליון מים עליונים כנ"ל. ועוד ירצה לרמוז חוטין שבצוארה הם בתולות אחריה רעותיה שנאמר

צוארך כמגדל השן בנוי לתלפיות מפי פיות הרבה הם הצדיקים הגשמיים שמתקנים צוארה על ידי לימוד התורה ועטיפת ציצית בצואר כדי שיהיה לה ד' כנפות מארבע רוחותיה כמ"ש במאמר תליין מכאן ומכאן לארבע סטרי עלמא ואינה צריכה להסירם אלו הצדיקים המקשטים אותה בשעת שעושה טבילה דהכי איתא במאמר כנ"ל. ליתי כלתי מטרוניתא דברי לאתדכאה היא ועולמתהא בבי טבילה דאינון מיין נבעין דעמי וירמוז נמי לבתולות שלה שבע עולמתאן דמטרוניתא שמכינים לחוטין שבצוארה לפי שהם מעלים אותה למעלה. כדאיתא בזוהר פרשת תרומה בפרות שמעלים הארון הוא כסא הכבוד למעלה לבית שמש כי שמש ומגן ה' צבאות והנה גם אלו הם רפויים ואינם קבועים עמה רק השורש שלהם הוא בבריאה ומעלים אותה בשבת למעלה ואינה צריכה להסיר איתם בשעת טבילה שכן כתוב במאמר הנ"ל פרשת אמור ז"ל ליתי כלתי מטרוניתא דברי ועולמתהא ויתדכון בההוא אתר דאתקינת בבההוא י טבילה דמין נבעין דעמי וכו' אשתכח דמלכא ומטרוניתא וחברייא מדוריהון כחדא ולא מתפרשין לעלמין. הה"ד ה' מי יגור באהליך וגו' הולך תמים ופועל צדק מאן הוא אלא אינון דמתקני למטרוניתא לתכשיטהא בלבושה' בעטרהא כל חד פועל צדק אקרי עכ"ל הנה מבואר מדברי המאמר כי אין צריכה להסירם בשעת הטבילה. אבל בקטלה שבצוארה שמתקנת בה אימא עילאה כדאיתא בזוהר פרשת בלק דף ר"ט. וז"ל כד אימא מתעטרא וכו' כד מזדווג מלכא דמטרוניתא סלקא עטרא דא ואתיישבת ברישא במטרוניתא וכו'. והנה תכשיט זה צריכה להוציאה בשעת הטבילה האמורה לפי שהיא מהדקת אותה כדי שתראה בעלת בשר בפני בעלה וחיישינן דילמא אתיי לאתוי ארבע אמות ברשות הרבים ולא תצא בטוטפת והוא כמין ציץ שנותנת מאזן לאזן ולא בשרביטין נמי והם דומה לציץ וכל זה הם האורות הנמשכים לה מלמעלה בסוד ישר יחזו פנימו כדאיתא בזוהר כאשר פנים עילאין דעתיקא קדישא מאירים בפנים דזעיר אנפין וכן הוא כאשר מאיר באשת חיל שנא' תמיד עיני ה' אלהיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה כדאיתא בזוהר בפסוק עיניך תראינה ירושלים נוה שאנן וכו' ולכן יש הארה שאינו מגיע זולת עד לחיים מכאן ומכאן והוא שאינם תפורים בשבכה והדוגמא רשת גידים הנזכרים בזוהר דחיישינן דילמא שלפא לאחזויי ואתייא ברשות הרבים כאמור למעלה שמעברה איתם דרך ארבע מדות ברשות הרבים אבל אם תפורים וקבועים בה ליכא למיחש להכי ומותר להתקשט בהם כאמור:

[ג] הנה הכיפה היינו על ראשה והוא מ"ש בזוהר בענין מש"ה החכם עיניו בראשו תמיד כי היודע כל פניותיו ומחשבתו להשתדל במעשיו להיות צל על ראשו מאור של השכינה.

ולכן יהיה בראשו כיפה של חשבונות דהיינו חיטי דעמרא היינו מה ששאל רבי יהודה כל עמר דנחית ליורה סליק אמר כל דנקי אגב אמיה. ולכן הללו דגדילן ועבידי כי הוצא ורחבים כשתי אצבעות אין יוצאים בהם כאמור ולא באצטייעא דהיינו מטלית שתולין בו חוטין של צבעונין ותולין אותו לכלה היינו טלית של תלמיד חכם כי צריך להיות דוגמא לכלה כמשחז"ל להפריד ממנה הזבובים היא היצר כמשחז"ל בפ' זבובי מות יצה"ר דומה לזבוב והוא יושב על שני מפתחי הלב. ואמנם אמרו חז"ל כל המתגאה בטלית של תלמיד חכם ואינו תלמיד חכם וכו'. ולכן אין יוצאים באלו התכשיטים שהם מכוונים לתלמיד חכם:

[ד] לא תצא בעיר של זהב היינו אותו השלם דסיים מסאני אוכמי פגעו ביה דבי נשיאה אמרו ליה מאי האי אמר להו מתאבלנא על ירושלם חבשוהו עד דאמר להו גברא רבא אנא ובדקו בענין הדין האי מאן דקץ כופרא מאי יהיב וכו' ולכן לא כל אדם רשאי לעשות כך ולכן הוא אומר לא תצא בעיר ופירש רש"י שהוא תכשיט עגול ומציירין בו כמין עיר ויש בתוכו לשון שמחברים אותו למלבוש ור"ת פירש שהוא כעין עטרה לראש ואמנם ר' עקיבא מפייס לבת כלבת שבוע שהי' עני וגני גו תבנא והוה שקיל ממזייא תבנה אמר לה אי הוה לי עבידנא לך ירושלם די דהבא היינו עיר של זהב עיר ה' זו ירושלם וכל זה נאסר כדי שלא יהיה מתגאה האדם לפרוש מדרכי הציבור והכתוב אמר אתהלך בתום לבבי בקרב ביתי:

וכאשר ניתן לב להבין בדינים הללו לצד עילאה כדי שלא להוציא אותם חלק לכן יאמר לא תצא בכיפה צמר כי הנה הכיפה הוא סוד מה שאחז"ל משיביא שתי שערות ויעגלו ראש בכיפה וכיפה של צמר ר"ל מ"ש בזוהר פרשת פנחס דף רמ"ח וז"ל אשכחנא בספרא דחנוך דאמר כמה דבראש חדש דאתדכיאת סיהרא לקרבא בבעלה איצטריך למיהב לסטרא אחר חולקא דא בההוא זינא דיליה אוף הכי נמי אצטריכת לאתתא למיהב חולקא חדא להההוא זינא בשעתא דאתדכת לאתקרבא בבעלה ומאן איהו ההוא חולקא טופרהא בטינופא דילהון ומזעיר מריש דשערה ולאכרכא לון דא בדא ולא יזיל אבתרה ההוא סטרא בישא לאבאשא לה ויתפרש מינה בכל סטרין עכ"ל וזה הטעם של שעיר בראש חדש אמנם בקרבן התמיד הוא כבש מפני כי השעיר תלי שערא כדאיתא בזוהר פרשת ויקרא עז דתלי שערה דיליה ומפני כן אמרו חז"ל ויצא לך שם בגוים ביופיך כי כלול הוא כי בנות ישראל לא היה להם שער בית השחי ובית הערוה ולכן לא תצא אשה בכיפה של צמר ומה גם עתה בזמן הגלות שהקב"ה תלה שק על פתחו וה' יכפר בעד כי הוא היודע ועד שהכונה להודיע ליודעים כמה מן הצורך ימצא בפרטי הדינים

ועומק הדברים עד היכן מגיעים וזה כפי קוצר דעתי ולא יהיה המצות בעיני ההמון גזרות וחוקים בלתי טעם ולכן יזהר האדם בהם והנה כיפה של צמר היינו חוטי דעמרא דגדילן ועבידי כי הוצא ורחבים כשתי אצבעות כשיעור ציץ כמש"ה מציץ מן החרכים, ולא באצטייעא דהיינו מטלית שתולין בו חוטין של צבעונין והדוגמא לטלית של תכלת שהם פורסים כדאיתא בזוהר פרשת שלח לך הובא למעלה בגין דבההוא י"ם איכא סטרא אחרא מצולות ים דכר ונוקבא צלומות דעיניהון בישא לאסתכלא ונותנים בגד תכלת זה לנגדם ועיני רשעים תכלינה ואין יכולים להביט בקדושה והיינו מ"ש שתולין אותו לכלה כדי להפריד ממנה הזבובים הם סטרא אחרא כאמור שלא יביטו בה בשעת הייחוד. לא תצא בעיר של זהב וה דוגמא מס"ה עיר קטנה ואנשים בה מעט כדאיתא בזוהר פרשת אחרי מות דף ס"ח. וז"ל ר' אבא פתח עיר קטנה כד"א עיר עז לנו וכתיב ולא אבא בעיר עיר קטנה זעירא היא דהיא בתראה מכלא תתאה מכלא שירוי רברבין תקיפין קדישין וכו' ולכן יאמר לא תצא בעיר של זהב ופירש רש"י שהוא תכשיט עגול וכו' אמנם לדידן ירצה אם הכלה הקדושה היא בסוד המיעוט אז היא יוצאה ויורדת בעולמות למטה כאשר נגזר עליה לכי ומעטי את עצמך ולכן היא יורדת בעולמות למטה לארץ אבל בשבת כיון שעלה לא ירד ומאחר כי נכנסה בעולם האצילות לא תצא משם ואפילו בזמן שהיא בסוד קטנה כד"א עיר קטנה כאמור לא תצא בעיר של זהב כי הנה הוא בסוד מנורת זהב. כלה:

[ה] בענין כלילא מצינו שאסרו אותו חז"ל וסמכו על פסוק הסר המצנפת והרם העטרה שהמצנפת בראש כהן גדול תהיה המצנפת בראש כל אדם ניטלה המצנפת מראש כהן גדול ניטלה העטרה מראש כל אדם. ולכן אף על גב כי נאסר על האנשים יוצאה אשה בו. אמנם הדוגמא לזה הוא ענין הענוה כי הוא עטרה בלי ספק לאנשים ולנשים וכמו ששנינו מאד מאד הוי שפל רוח כאשר ביארתי בפסיק הוי עטרת גאות שכורי אפרים כי יתרעם עליהם הנביא הוי על עטרה שהיה ביד אפרים שהיה מקטין עצמו כמ"ש חז"ל והוא הצעיר כי מדה זו היא על הגאוה להשפיל גאות אדם ימעט עצמו ישפילנה עד עפר וציץ שהי' להם על מצחו תמיד לרצון להם לפני ה' הוא הבושה כמ"ש חז"ל שלשה מדות טובות ביד אומה זו ביישנים הפך ממש"ה ומצח אשה זונה היה לך וציץ זה נובל צבי תפארתו כענין ההוא דחזא בבואה שלו על המעין. וכן המתגאה בתפארתו הענוה שלו חבושה כאשר הוא מתבאר בס' תורת חכם וכל זה היה נובל אשר על ראש גיא שמנים המדות הללו הם עטרה לראש דוגמת השמן שעולה על הכל והם החליפו זה השבח להיות הלומי יין שהוא בראש ולכן אמר כלילא זה הכליל והעטרה אע"ג

שנאסרה העטרה הגשמית הנה לך תמורתה והיא רוחנית כלילא יוצאה בו מתחת רשות יצה"ר כאמור ויצא מן הקבר לזמן התחיה שנאמר הקיצו ורננו שוכני עפר מי שהיה שכן לעפר בעולם הזה כמשחז"ל כי ישפיל עצמו הדק לעפר כמ"ש אברהם אבינו ע"ה ואנכי עפר ואפר והיינו מ"ש תכשיט שמניחתו על פדחתה מסוה הבושה והענוה על מצחו תמיד מאזן לאזן היינו משחז"ל שמעו והאזינו שמעו לדברי תורה אל חגבהו והוא הנרצה אצלי בפ' להקשיב לחכמה אזנך שניהם כי כזה נחשב שמקיים נעשה ונשמע כמ"ש חז"ל וקשרתו ברצועות זה התכשיט של הענוה כי יראה נעדר מסוה בראש ושפל אנשים מתגדל עליו כמ"ש הרחק ממקומך כו' כי טוב אמור לך עלה הנה ואם באולי לא יאמרו עלה ותשאר למטה התבונן מ"ש הלל השפלתי שאני משפיל עצמי היא הגבהתו ולכן קושרתו ברצועות התלויות בה של השפלות והענוה. ולכן מותר' לצאת בו כאמור בין שהוא עשוי מחתיכות שמשפיל עצמו לפעמים לפני מי שהוא גדול ממנו בחכמה ובמנין כי זה הוא דוגמא שהוא עשוי מחתיכו' של זהב היא התורה חרוזות בחוט היינו משחז"ל לעתיד מביא הקב"ה:

ליצר הרע ושוחטו לפני הכל הללו בוכים איך לא יכולנו לכבוש את זה שהוא כחוט ולכן זה נזהר ומשפיל עצמו ברצועות אלו חרוזות רגיל בהם על ענין אותו החוט בין שאותם חתיכות קבועות במטלית לא ימיש ממנו מדת השפלות והענוה מועיל לו בהווה וגם לעתיד בגן עדן ונוסף עוד לזמן התחיה כאמור:

[ו] רסוקיא דהיינו חתיכת מעיל רחבה והוא על דרך משחז"ל בענין מעיל של כהן גדול יבא קול ויכפר על הקול של לשון הרע. ושם נתבאר דאהנו מעשיו הא דלא אהנו מעשיו. ולכן מדמה הענין חתיכת מעיל רחבה ויש הפרש בזה אם יש בה רצועו' היינו משחז"ל מאי תקנתה של מספרי לשון הרע יעסוק בתורה שנאמר מרפא לשון עץ חיים:

ופריך והרי כרתו דוד ברוח הקדש יכרת ה' וגו' לשון מדברת גדולות אלא מאי תקנתו ילך אצל חכם וילמדנו שלא יספר לשון הרע הנרצה אצלי דלימוד זה ר"ל שילמדנו הא דרבינו שאמר לפניו אין זו כתיבתי אלא של פלוני. ופריך בשלמא כשהיתה כתיבה רעה ואמר של פלוני איכא לשון הרע. אמנם כשאמר על הכתיבה תמה אין זו שלי אלא של פלוני למה אמ"ל רבי כלך מלשון הרע ומשני משחז"ל לעול' לא יספר אדם בשבחו של חבירו שמתוך כך בא לספר בגנותו זהו הלימוד דבענין לשון הרע זיל קארי בי רב הוא יכרת ה' כל שפתי חלקות וגו' ומה גם מענין בר חובץ. ולכן הוא אומר שתחת מעיל רחבה היינו לשון הרע דאהנו מעשיו כאשר הרחיב פיו לדבר כמש"ה אל תרבו תדברו גבוהה גבוהה וגו'. אם יש לו רצועו' קצרות תלויות בה דלא אהנו מעשיו או מענין שלא

הלך אצל חכם ללמוד מהו סגנון לשון הרע והוא לא ידע ואשם כגון שסיפר בטובתו של חבירו וכיוצא בזה. ולכן והוא דוגמא שהרצועות קצרות תלויות בה לקושרם בהם ולהדק סביבותיה כגון משחז"ל עשה הקב"ה ללשון שני חומות השינים והשפתים לגדור הלשון שלא לדבר לשון הרע ולכן דמהדק שרי ואם יש לו רצועות מאלו הדברים המונעים האדם מדבר לשון הרע כי לא למד ולא מנע הלשון אסור:

עוד זה מדבר בעד הנעש' למעל' וכך הוא אומר כלילא והוא תכשיט שהניחתה על פדחתה ואזן לאזן והדוגמא לזה הוא משחז"ל המלאך יושב ומצפה עד שמשלימין כנסיה האחרונה התפלה וקושר אותם עטרה לראש חי העולמים שנאמר שומע תפלה עדיך כל בשר יבאו עדיך בלשון ואעדך עדי. ואמנם יש בענין זה עטרה לאשת חיל וגם התפלה שלה היא עטרה לבעלה שנאמר אשת חיל עטרת בעלה ויש תפלה כמשחז"ל שהקב"ה מתפלל ואומר יהי רצון שיעשו בני רצוני ואתנהג עם בני במדת החסד וכו'. ועוד אמרו חז"ל ויהי בשלם סוכו מלמד כי מאז מתפלל הקב"ה ואמר יהי רצון שאראה בבנין ביתי. ולכן על כל צדדים אלו יאמר כלילא והוא תכשיט שמניחתו על פדחתה וכו' היינו מ"ש בזוהר פרשת תרומה דף קמ"ו וז"ל כיון דאזיל ההוא אהבה שלימא כלילא מכל אינון ארבע רוחין פגע בה חד ממנא עילאה רברבא די ממנא על אלף ותשע מאה ותשעין רקיעין ואיהו ממנא על נגידו דתליסר נהרי אפרסמונא דכייא דנגדא מרזא דטלא דלעילא וההוא נגידו אחקרי מים רבים וכו' ההוא ממנא איהו מלאכא דשליט מן קדם ה' ודא איהו רב משיריין דקשיר כתרין למאריה רזא אכתריאל מעטר עטרין למאריה וכו', ולכן על עיקר זה יאמר כלילא והוא תכשיט שמניחתו על פדחתה שממשיך עליה הארה ממצח הרצון מאזן לאזן על ידי התפלה של התחתונים שאומרים בלחש כך אחז"ל המשמיע קולו בתפלתו הרי זה מקטני אמנה שנאמר וקולה לא ישמע רק מאזן של המתפלל כי כן צריך להשמיע לאזניו לאזן של מעלה שנאמר שומע תפלה ואם שומעים אותה פסולה וקושרתו ברצועו' התלויו' מן המוליכם התפלה לקשר הכתר שלה כמ"ש בזוהר פרשת אמור מאן פועל צדק אלין אינון חבריא דמתקנין לבושהא ומעטרין כתרהא למטרוניתא מותרת לצאת בו לפני בעלה לקיים מצא אשה מצא טוב בין שהוא עשוי מחתיכו' של זהב הוא משחז"ל למלך שעשו לו עטרה זהב ואבנים טובות ומרגליות בא עני אחד והשליך את העופרת אל פיה אמר המלך וכי בשביל זה אני מניח העטרה וכו'. לכן בין שהוא עשוי מחתיכות של זהב חרוזות בחוט על פי האדם חורז בדברי תורה ותפלה כמש"ה צוארך בחרוזים בין שאותם חתיכות של תורה ותפלה קבועות במטלית דוגמא למי שהשליך העופרת מותר לצאת בה כמדובר וכן נמי הוא הדין בתפלה שהכלה

מתפללת שנאמר ואני תפלה ונאמר אלהים אל דמי לך ונעשה עטרה לחי העולמים היינו כלילא והוא תכשיט שמניחתו על פדחתה ובכלל נמי התפלה שמתפלל הקב"ה בקיצור והוא תכשיט שמונח על הפדחת מאזן לאזן היינו מה שכתוב בזוהר פרשת נשא דף קל"ו. וז"ל מצחא דגלגלתא אשגחותא וכו' ותאנא כד אתגלייא האי מצחא אתערו כל מאריהון דדינא וכל עלמא בדינא אתמסר בר ההיא שעתא כד סליקו צלותהון דישראל לקמי עתיק יומין. ובעי לרחמא על בנוי גלי מצחא דרעוא דרעוין ונהיר בהאי דזעיר אפין ואשתכיך דינא ע"כ לשונו ולכן יאמר שהוא תכשיט שמניחתו על המצח מאזן לאוזן כי זה מועיל לחתן ולכלה כמ"ש בזוהר ישר יחזו פנימו אתגלייא עתיקא קדישא בזעיר אפין ומסתכלין כל אינון אנפין באנפין עילאין סתימין וכו' וכדין אתקרי ה' אחד ושמו אחד עכ"ל. הנה מבואר מדברי המאמר כי העיקר הוא כאשר מסתכל פנים בפנים כל המדות והיינו העיקר על המצח כאמור לתקן מש"ה ומצח אשה זונה היה לך ולכן אז התפלה היא מאזן לאזן כך אמרו חז"ל כל אשה שמדברת ושכיניה שומעין קולה יוצאה בלא כתיב' וכן נמי מן החתן לה כמו שביארתי במזמור השמים מספרים בתחלה לצורך פייס ולכן מספרים עם הכלה כבוד אל לזאת יקרא אשה כדאיתא בזוהר אבל בשעת מעשה אין אומר מצד הזכר אליה ואין דברים מן הכלה אליו דשייך בה דברים רק הכל מאזן לאזן וקושרתו ברצועות אהבה התלויות ביניהם שנאמר אחזתיו ולא ארפנו עד שהבאתיו אל בית אמי הוא ההיכל ואל חדר הורתי זה ק"ק בסוד החדר והפרוזדור. ולכן מותרת לצאת בו בין שהוא עשוי מחתיכו' של זהב הם שבעה מיני זהב שנאמר בזוהר פרש' תרומה שהיו במקדש כד"א מנורת זהב כלה בסוד שמאלו תחת לראשי והם חרוזות בחוט כמו שאמר הכתוב כחוט השני שפתותיך בין שהם קבועים במטלית של הכלה והבן מותר לצאת בו כאמור:

רסוקי' היינו חתיכת מעיל רחבה כד"א ומעיל קטון תעשה לו אמו אם יש בה רצועו' קצרו' בסוד ציציו' לקושרם בהם ולהדקן כי דיכותיה כי כן הציציו' הם בארבע רוחות סביבותיה של הכלה כדאיתא בזוהר פרש' שלח לך כנ"ל דמהדק שרי ואם יש לו רצועו' ציציות אסור:

[ז] גם בזה באה הערה לאדם על ענין סור מרע דהיינו כי לענין המשכת קדושת שבת על האדם צריך לדקדק במעשיו ולאו דוקא עונו' אלא כל ענין של קריבות אסרה תורה שנאמר לא תקרבו לגלות ערוה ואמרו חז"ל שלא יאמר אדם נהי כי הערוה אסורה אמנם אנשקנה אחבקנה לכן נאמר לא תקרבו כל מין קריבו' אסור ולא זו בלבד אלא במראית העין כך אמרו חז"ל יפה ראיה אחת באשה יותר מן המעשה עצמו שנאמר טוב מראה

עינים וכו' שלכן נאמר ועין נואף ואומר כי יתן בכוס עינו יתהלך במשרים דומה עליו שהוא מותר ואין איסור בדבר. ולכן הוא אומר לא תצא בקטלה דהיינו בגד שיש לו שנצים כעין מכנסים כי כמו שהאדם מתחייב לפרוש מן האיסור גם האשה מצווה להיות אשה צנועה שלא תהא פדרנית כך אמרו חז"ל כשברא הקב"ה לחוה התבונן מאיזה מקום נבראת אותה שנאמר ויבן ה' את הצלע לאשה אמר איני בורא אותה מן הרגל שלא תהא פדרנית וישבת לפתח ביתה לקרא לעוברי דרך לפי כי פדרנית קורא לגנב וכן בשאר. ולכן יאמר נא לא תצא בבגד זה בגד בוגדים שדומה למכנסים שנאמר אשתך וגו' בירכתי ביתיך ומכניסים בו רצועה רחבה וקושרה סביב צוארה להיות דברנית נמי והבגד זה תלוי על לבה כך אמרו חז"ל מדה זו יפה בנשים שאינה תובעת בפה שנאמר אסורים ידיה. אבל מתאוה בלבה וזה הוא חשוב ומצויין בזהב לאשה כשרה שאינה יוצאה בזה:

[ה] לא תצא בנזמי האף כפי פשוטו ויש בזה נמי אזהרה שלא תצא מבושמת כך אחז"ל ולא תנאף לא תהנה אף מריח של הנשים ולכן גם היא תזהר שנא להכשיל בני האדם כאשר תצא לחוץ בריח טוב אנא תצא בנזמי האזן והדוגמא לזה הוא משחז"ל אמר הקב"ה לא אברא איתה מן החזן שלא תהיה צייתנית כמש"ה ושרה שומעת. ולכן אמר אבל יוצאה בנזמי החזן דהיינו שהוא צייתנית ולפי כי במדה רעה זו אין בה רעה לזולת רק היא מריעה לעצמה לכן יאמר אבל יוצאה בנזמי האזן כי לדידה תכשיט הוא לה ואיהי דאפסיד אנפשיה:

[ט] לא תצא במחט נקובה אשר חז"ל אמרו מה יעשה אדם עצמו בעולם הזה כאלם שנאמר לך דומיה תהלה וכן הוא אומר וידעת היום והשבות אל לבבך אל תהיה מטיח דברים כלפי מעלה חשוב בלבך מה מעשיך וכן אמר רבי יהושע לר"י חשיק שפתיך ואומר תאלמנה שפתי שקר הדוברו' על צדיק חי העולמים ולכן לא תצא במחט נקובה שהוא דוגמא לחוטא בביטוי פה כי מחט מורה על העון כמש"ה ואחשוך גם אנכי אותך מחטא לי דלא תעקוץ לי במחטך אמנם היות נקובה מורה על הדיבור כד"א ונוקב שם ה' מות יומת לכן אם יצאת חייבת חטאת כי עון גדול הוא ואם אינה נקובה אם מעמד' היא קשוריה כי דרכן של נשים דברניו' אמנם אם אין זה לדבר עבירה רק להעמיד הקשר שבין איש לאשתו דמרצי ארצויי ומשדלת בעלה בדברים כמשחז"ל בענין לאה שאמרה כי שכור שכרתיך בדודאי בני מותר לצאת בו שנאמר ותצא לאה לקראתו ואם אינה מעמדת קשוריה כגון ותעמוד מלדת כי עמדה עם בעלה מסיבה שילדה והיא אינה מעמדת קישוריה עם בעלה אלא שהוא חצופה תובעת בפה והיא נקובה נמי אסור:

חזרנו לענין ראשון וכך הוא אומר לא תצא בקטלא והרי נתבאר כי ענין איסור יציאה הוא למעלה כי מאחר שקדש היום כבר עלתה הכלה למעלה בסוד חקל תפוחין קדישין ואסור לצאת משם עוד עד מוצאי שבת כי לא יהיה יום שבת כמו יום של חול שנאמר בה בערב היא באה ובבקר היא שבה אל בית הנשים שני אלא לא תצא משם בקטלה מאחר שיש לה תכשיט זה הנקרא קטלה וזה הוא בגד שיש לו שנצים כמין מכנסים ומכניסים בו רצועה רחבה וקושרת סביב צוארה דהיינו השבח שנאמר בה צוארך בחרוזים והבגד תלוי על לבה והדוגמא לענין התפילין הנעשים לה מבחינ' הרגלים של הזכר כדאיתא בזוהר פרש' ואתחנן וכן אתמר פ' ויצא בפסוק והנה שלשה עדרי צאן רובצים עליה אלין נצח הוד יסוד וקושרת הרצועה סביב צוארה היינו התפילין של ראש הרצועה שלהם והבגד עצמו חשוב ומצוייר בזהב לפי כי כן כל המדו' שלה הם נוטים לדין כי היא מנורת זהב כלה וכדאיתא בזוהר וכן בענין דוד שהי' מתנוצץ בו שבעה מיני זהב ולא תצא בנזמי האף לפי כי מן החוטם הם מתעוררים הדינים כדאיתא בזוהר אדרת האזינו דף רצ"ד. וז"ל חוטמא דזעיר אפין תיקונא דפרצופא וכו' והאי חוטמא מתרין נוקבין נפקא אשא דאכלא כל שאר אשין מחד נוקבא תננא ומחד נוקבא אשא והא והאי אשתכך במדבחא ואתגלייא האי עתיקא קדישא ואשתכך כלא והיינו דאתמר ותהלתי אחטם לך וכו' בספרא דרב המנונא סבא אוקים הני תרי נוקבי מחד תננא ואשא ומחד נייחא ורוחא טבא דאית ביה ימינא ושמאלא דכתיב וריח לו כלבנון ומה בנוקבתא כתיב וריח אפך כתפוחים כל שכן ביה עכ"ל הנה מבואר מדברי המאמר כי מן החוטם יוצא מחד נוקבא תננא וחשא ומחד נוקבא נייחא ורוחא ולכן לא תצח בנזמי האף לפי כי נמצא בהם מציאות דין כאמור אבל יוצאה בנזמי החזן שנאמר אזן שמעת תוכחת חיים לא תצא במחט נקובה איתא בזוהר פ' תנח דף רע"ח. וז"ל ומאן דבעי לאתקפא בסלע דמארי מתניתין דאינון תנחים בעי למיהויי תקיף לישנא חדידא חריפא כי ינקוב עד דמטי לתהומ' דבח דתמן ויפח לקץ ולא יכזב ואוקמוה דהאי קרא נוקב ויורד עד תהומא רבא מאן הוא נחית לתהומא רבא לאשכחא דא זמנא אלא אנת דאתמר בך צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבא כמה מארי מתניתי בעו לנחתא לעומקה של הלכה דא לאשכחא קץ דפורקנא ונחתו תמן ולא סליקו ואף על גב דלישנהון הוה כפטיש יפוצץ סלע וכו' ובזמנא דנוקבא פתיחא כל מאן דהוה נפיל לא סליק וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי אותם השלמים הוה לישנהון חדידא חריפא ולא סליקא משום דהוא נוקבא פתיחא כמו שאמר הכתוב כי יפתח חיש בור כנז' לקמן ולכן יאמר לא תצא במחט הוא הלשון חריפי וחדיד כמחט וזה להיות נקובה הבור שלה וחם יצאת חייבת שנאמר בעל הבור ישלם

ושאינה נקובה אם מעמדת בה קשוריה במחט זו סוד הצדיק לשון למודים שנקרא כל כמש"ה כי כל בשמים ובארץ כתרגומו דאחיד בשמיא ובתרעא והוא המחבר הקשרים שלה עם בעלה ולכן מותר לצאת בו בשבת ואם אינה מעמדת בו בצדיק קישורי' אסור אמנם חשה כשרה לעולם היא מעמדת בו בצדיק קישורי' כאמור:

[י] אשר חכמים הגידו כי ישראל מתרעמים לפני הקב"ה רבונו של עולם כתבת עלי בתורה לאמר הן ישלח איש את אשתו הישוב אליה עוד והקב"ה משיב איזה ספר כריתות אמכם אשר שלחתיה וביארתי בפירוש התורה דאיך יתכן מחלוקת במציאות והרי הכתוב אומר שלחתיה ותתן ספר כריתותיה אליה ובפסוק עצמו הוא אומר ובפשעכם שולחה אמכם אלא כי הכל אמת מש"ה שלחתיה ואתן ספר כריתותיה חניה היינו בעשרת השבטים שלכן נחלקו במשנה ואמרו עשרת השבטים אינם עתידים לחזור שנאמר וישליכם אל ארץ אחרת כיום הזה ר"י אמר אם הם מעשיהם דומים כיום הזה אין חוזרים כלומר כי יהיה מש"ה שלחתיה וחתן ספר כריתותיה אליה על הדור ההוא שאינם חוזרים אבל בניהם חוזרים. אמנם לשבט יהודה ובנימן לא נתן הקב"ה. גט כריתות אלא גט זמן ולכן משיב הקב"ה איזה ספר כריתות אמכם אשר שלחתיה אין זה אלא גט זמן שנאמר למנאת לחרבות ירושלם שבעים שנה. ולכן גם הגט זה נפסל כי כן שנינו נתן גט וכו' והיה הולך ובא נפסל הגט מאחר שנתייחד עמה וכן נמי כאשר עולליה הלכו שבי לפני צר מיד הלכה שכינה עמהם שנאמר ויצא אן בת ציון כל הדרה. ולכן נפסל הגט והיינו מ"ש לא תצא אשה זו כנסת ישראל אינה מתגרשת בטבעת שיש עליה חותם אין שייך בה ענין יציאה של גירושין מאחר, כי היא עדיין בקידושיה שנתקדשה מהקב"ה בטבעת שיש עליה חותם אין שייך בה ענין יציאה של גירושין מאחר כי היא עדיין בקידושיה שנתקדשה מהקב"ה בטבעת שיש עליה חותם של הקב"ה שנאמר כי לי בני ישראל ביום הוציאו אותם מארץ מצרים על ידי המילה חותם של הקב"ה בהם לכן לא ימכרו ממכרת עבד לנבוכדנצר שהרי אחז"ל מאי דכתיב לנבוכדנצר עמדי אלא צפה הקב"ה כי כן עתידים לומר ישראל עבד שמכרו רבו כלום יש לו עליו. לכן הקדים וקרא אותו עבד ר"ל עבד שקנה נכסים למי הרי כי עדיין אשת חיל אלו ישראל הם בטבעת שיש עליה חותם מן הקב"ה. ולכן אם יצאת חייבת כי לכן כשאמרו לפני הנביא נהיה כגוים אמר להם חי אני כי בחמה שפוכה אמלוך עליכם. וכשאין עליה חותם זה של אות ברית קודש אעפ"כ לא תצא כי כן במצרים הפרו ברית מילה אמרו נהיה כמצריים ועם כל זה אם יצאת פטורה וכן נמי היה להם בבבל כי נשאו נשים נכרי' הרי טמאו

חותם הקב"ה המילה כמאן דליתיה דמי. ולכן לא תצא לא היו ראוים לצאת מן הגלות ואם יצאת פטורה:

[יא] לא תצא בכולייאר והוא תכשיט שקושרת בו מפתחי חלוקה ויהיה כדרך כינוי על דרך משחז"ל מחוטבות תבנית היכל שהם אוגדות פתחיהן לבעליהן כך זה התכשיט של אשה כשרה שקושרת בו מפתחי חלוקה לבעלה לכן לא תצא והיינו השבח של ישר שלכן הם נקראים כלה וככלה תעדה כליה לבעל נעוריה ולא לזולת כך הוא אלהינו ואין עוד אחר ולכן לא תצא בג"פ ולא בכובלת שנאמר לא תצא מן הגלות כצאת העבדים שהם בורחים ממה שהם בכבלי ברזל שנא' כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכון והיינו כינוי כובלו' וכפי מה שמבואר והוא קשר שקשור בו בושם שריחו טוב היינו שמייחדים שמו בכל יום פעמים ואומרים ה' אחד לא בא כבושם ההוא אשר נתנה מלכת שבא הם ישראל למלך שהשלום שלו. ולכן מפני כל אלו השבחים הנמצאים באשת חיל אלו ישראל לא תצא אינה מגורשת והקשר אמיץ ביניהם וכן נמי לעתיד לא תצא כצאת העבדים אלא כבתולה שיוצאה בהינומא וכו':

וזה יהיה משפט דינים אלו לצד עילאה לא תצא בטבעת שיש עליה חותם כי לאחר שנתקדש היום ועלתה למעלה לעולם האצילות לא תצא עוד משם עד מוצאי שבת מפני כי היא מאז בטבעת שיש עליה חותם כי היא בייחוד עם הצדיק שניהם יחדו כי הוא בסוד חותם באות ברית קדש בתוך טבעת של הכלה אשר עליה חותם הוא הצדיק ואם יצאת דהיינו חוץ לעולם האצילות חייבת לפי כי נאחז ממנה סטרא אחרא דוגמא של ימי החול כי רגליה יורדות מות וכשאין עליה חותם זה הצדיק כי זה מורה שאינו בייחוד עמה באותה שעה ולכן לא תצא מן הקדושה מעולם האצילות ואם יצאת פטורה מעולם האצילות: לא תצא בכוליאר איתא בזוהר פ' תצא שכינתא איהי בבית האסורין בתי סוהר ובתי שבתי והם כבלי ברזל לא תצא כצאת העבדים אלא בת חורין בארמא על רישא וכאשר היא כובלת היינו קשר שקשור בה בושם שריחו טוב יהיה בסוד מש"ה אוהב שערי ציון שערים המצויינים בהלכה, כי שם נקשר הקב"ה עמה ונותן בה י"ג מיני בשמים נרד וכרכום וכו':

[יב] להיות כי חז"ל אמרו אם. עשית חבילות של עבירו' עשה כנגדן חבילו' של מצות ולכן יהי' האדם מתבונן בכל מעשיו לתקן אותם. ולכן יאמר אם חסר אחד משיניה מפני רוע מעללה אשר חז"ל הגידו בפסוק שיני רשעים שברת משל לשנים שנכנסו לפונדק הצדיק אמר לבעל הפונדק תן לי מעט ירק ופת לחם ואכל הרשע היה מתלוצץ עליו אמר ראה פונדק מלא כל טוב וזה מעלה את נפשו אמר לפונדקי תן לי כמה בצים תן

לי גלוסקאות תן לי יין כשבא לילך הצדיק א"ל כך אכלת נתן לו א"ל לך לשלום הרשע אין לו מה לתת התחילו שוברים שיניו לכך נאמר שיני רשעים שברת כי הנה במשל זה בא התוכחת לאדם משני דברים ראשונה שיהיה בורח מן הגזל כי כן הרשע אבל הרבה אדעתא לגזול הפונדקי כנז' שם והצדיק בורח מן הגזל ועשה עמו חשבון באמת. זאת ועוד אחרת בא בזה תוכחת מגולה כי זהו דרך לכל הרודף אחר רסן בטנו לאכול לשבעה ולמרווח עתיק כך שוברים שיניו לעתיד וכרסו נבקעת ונהפכת לו על פניו ואומרת לו טול לך מה דיהבת בי. ולכן יאמר אם חסר א' משיניה מפני כי כן היה מאותם הנאה בהם שיני רשעים שברת. ולכן נאמר שן רועה ורגל מועדת ומשימ' אחר במקומו לתקן העון כי כך אחז"ל הגזלנין ומלוין ברבי' אע"פ שבאו להחזיר אין מקבלים מהם ולכן אין לו תקנה אלא משימה אחר במקומו ר"ל מצוה אחרת במקום העון שנתחסר המקום אם הוא של זהב דהיינו מעשה הצדקה או ענין תורה וזהב הארץ ההוא טוב לא תצא בו לפי כי אין האשה נתקנת במעשה הצדקה כי אסור ליקח ממנה כי אם דבר מועט. ולענין התורה הרי אין לה תורה ולכן לא תצא בו דכיון שמשונה במראה כי הנה אין הנשים רגילות בזה נמצא משונה משאר שינים דילמא מבזו לה מפני כך ושקלה ליה וממטייא. אבל של כסף והוא ענין צדקה מעוטה שדומה לשאר שינים שנותנים להם לאכול כמו שחז"ל אשה מקרבה הנייתה לפי שנותנת לעני לחם לאכול תכף וכל שכן שן דאדם כי כן הוא:

[יג] לא תצא במנעל הקרוע למעלה אשר חז"ל הגידו תלמיד חכם אסור לצאת במנעל טלאי על גבי טלאי ובלי ספק כי דבר זה הוא ענין הערה לתלמיד חכם כי מדבר זה הקל הגשמי יתבונן לענין החמור לרוחני בשני עניינים. אם לענין סור מרע כי בלי ספק הוא יהיה מחלל את השם לפי כי אינו דומה מעשה הדיוט למעשה אומן. ולכן אחז"ל תלמיד חכם אין צריך התראה ונאמר והגד לעמי פשעם אלו תלמידי חכמים כי שגגות נחשב להם כזדונות ולבית יעקב חטאתם אלו עמי הארץ כי שגגות נחשב להם כזדונות. וכן נמי יתן אל לבו לקיים ועשה טוב דמאחר כי מנעלים מטולאים. גנאי הוא לו מכל שכן אם יחסר המנעלים לגמרי מכל שכן אם נמצא חסר המלבוש שהוא חלוקא דרבנן הנעשה ממעשה המצות קל וחומר אם הוא מחוסר אבר כי לא קיים המצוה המכוונת לו ולכן על כל אלה הדברים החי יתן אל לבו ולכן יאמר לא תצא במנעל הקרוע למעלה דבר הנראה לחוש דמחכו עלה ואתייא לאתויי ולא במנעל חדש גם זה מענין אזהרה כי צריך האדם כי יהיו דרכיו מתוקנים ולא יהיה למד ואינו מקיים או מוכיח לרשע מומו והוא צריך להוכיח כי יאמרו לו טול קורה מבין עיניך אלא יקיים צדק לבשתי וילבישני שיהיו

מעשיו ודברים מכוונים והיינו דוגמא למנעל חדש שמא לא יבא למדתה ואין מכוון לה אלא אם כן נסתה לילך בו מאתמול שהוא למדתה אבל איש מותר שאינו מקפיד כל כך לפי כי כל עניינים של הצניעות צריכים ומכוונים אל האשה יותר מן האיש. אמנם כיון אחז"ל לא ילבש אדם מנעל דחוק שהוא קשה לחולי הרגלים והיינו הדוגמא בזה ממש כי כאשר חין המעשה מכוין למדתו קשה להמשך לעון עקבי:

[יד] יוצאה בחוטי שער המובן מזה כי צריך להזהר לענין הצניעות דוגמא נשער שאסור להראות ממנו לחוץ כלל כדאיתא בזוהר. ולכן כמו שבענין השער מי שאינו נזהר בו גורם כל הרעה האמורה לה ולבעלה ולבניה אשר תוליד כך צריכה להזהר בחוט השערה ככל הדברים כדי שלא ימצא תקלה על ידה. ולכן נמי בענין שהאדם מוזהר על חבירו כי כלנו בני איש א' אנחנו וערבים זה לזה. ולכן בא החיוב הוכח תוכיח את עמיתך כמו כן האשה יראת ה' חייבת להוכיח לחברותיה ולכל מה שתראה במשפטי הנשים מן השגיאות והיינו מ"ש הדין יוצאה בחוטי שער בין שהם עשויים משערה בין משער חבירתה צריכה להודיע אותה על דקדוקי הדברים ואפילו משער בהמה ר"ל אם עשתה מעשה בהמה ובלבד שלא תצח זקנה בשל ילדה ולא ילדה בשל זקנה כי כל אחת צריך להתנהג עמה לפי רוב השנים ומה גם להזהר כמו שאמרו חז"ל תמיה אני אם יש מי שיודע להוכיח וכן אמרו מי שיכול להוכיח וכן נמי מי שמקבל תוכחת כל זה בא הדוגמא בדין זה מ"ש שלא תצא זקנה בשל ילדה בענין שהיו אומרים אשרי ילדותינו שלא ביישה את זקנותינו אז לא תצא הזקנה בבזיון בשל ילדה במעשה ילדות לא יאמרו לה טול קורה מבין עיניך לא תצא בבזיון בשל זקנה כי אין ראויה להוכיח ושאר הצדדים מובנים אין להאריך:

ובענין השבחים של כנסת ישראל נאמר שיניך כעדר הרחלים, ונאמר שיניך כעדר הקצובות ונתבאר אצלי כי פסוק אחד מדבר בשבח הכהנים כתרגומו וכהניא אכלין קורבניך ופסוק שיניך כעדר הקצובות מדבר, על המלכים שהם דוגמא לשינים כד"א אכלה ומדקה ויאכלו ישראל בכל פה משבח ואומר שהיו כעדר הקצובות פתגמין קצובין מה שהיו לוקחין מישראל חק המלכות הוא שנאמר ויכתוב בספר וינח לפני ה'. ומה גם לענין מעשים רעים שבהם נתעלו מן הרחצה מהם רחצו בתשובה כגון מנשה והשאר נתעלו מן הרציחה כי נהרגו ואחז"ל נתנו את נבלת עבדיך וכו'. היינו עבדיך היינו חסידיך ומשני עבדיך אותם שמתו שלא כדרכן אף על גב שחטאו נקראו עבדיך. וכן נמי הנהרגים יש להם חלק לעולם הבא נמצא שכלם מתאימות הם תמימים כערך הצדיקים שלא חטאו ולענין מעשה ושכולה אין בהם כי ריקנין שבך מלאים מצות כרמון

ושכול מן המצוה אין בהם הרי כלם מתאימות שוים לטובה ולענין דידן נמי אנה שני בני היצהר כהנים ומנכים אם חסר אחד משיניה של כנסת ישראל הוא א' מיוחד לה הכהן שהוא שושבינא דמטרוניתא כדאיתא בזוהר פרשת בשלח דף מ"ט. וז"ל פתח ואמר עוד היום בנוב לעמוד מאן יומא דין אלא כתיב ויקח אהרן את אנישבע וגו' ורזא הוא על כנסת ישראל דאהרן הוא שושבינא דילה לתקנא ביתא ולשמשא לה ולמיעל לה למלכא לאזדווגא כחדא מכאן ולהלאה כל כהן דמשמש בבי מקדשא בגוונא דא וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי הכהן הוא שושבינא דמטרוניתא לעשות כל צורכה. ולכן יאמר אם חסר אחד משנים הנז' הוא אחד משניהם היינו הכהן שהרי נחרב הבית ומשימה אחר במקומו הוא הצדיק כדאיתא בזוהר פרשת אמור מאן פועל צדק אלין חברייא דמתקנו למטרוניתא בתכשיטהא בלבושהא בעטרהא וכל חד פועל צדק אקרי. ולכן יאמר במקום שן שתפר לה הוא הכהן משימה אחר במקומו לעשות כל צרכה יש בזה חילוק אם הוא של זהב היינו המתקנים אותה על ידי עסק התורה כגון חברייא הנז' דמתקני למטרוניתא בתכשיטהא בלבושהא בעטרהא לא תצא בו דכיון דמשונה משאר שינים הם הכהנים כי התיקון שהיו עושים לה היה על ידי מעשה. אמנם חברייא מתקנים אותה על ידי התורה נמצא משונה דילמא מבזו לה כנ"ל. כל מכבדיה הזילוה ושקלה לה ומטייא שמא לא יהיה ראוי שנאמר הן בעבדיו לא יאמין. אמנם אם הוא של כסף שנמצא בו מעשה דומה לשינים הם הכהנים מותר וכל שכן שן דאדם היינו מה שאמר בזוהר, פרשת ויקהל דף רי"א. וז"ל הכא רזא דרזין כד בעי קודשא בריך הוא לאתתקנא בתיקונוי ולאתקשטא בשבתי ובזמני ובחגי משדר ארבע אנפין דנשר כו' ויהבין קלא ולית מאן דישמע לון בר אינון נשמתין דאתחזון לסלקא לעילא ומתכנשין תמן והמאמר ארוך כללו של דבר כי על ידי אותם הנשמות שעולים אצל הכלה בסוד אור חוזר מתייחדים חתן וכלה ונעשה הזווג ולכן יאמר הדין אם הוא של כסף כמשחז"ל בפ' קערת כסף על שם כסף נבחר לשון צדיק שדומה לשאר שינים שהם הכהנים שושבינים דילה כי על ידי מעשה הקרבן היו מייחדים אשה בבעלה מותר וכל שכן שן דאדם כאמור:

לא תצא במנעל הקרוע למעלה כי הנה בימי החול מדה זו יורדת למטה בעולם היצירה ומתייחדת שם עם הצדיק על ידי שליח שלה מטטרו"ן כדאיתא בתיקונים כי עוף השמים דא מטטרון על ידו מתייחדים צדיק וצדק ביומין דחול בסוד הייבום כי ישבו אחים יחדיו אמנם כאשר הכלה עולה אז נאמר שלף איש נעלו ונתן לרעהו ולכן נחלקו חז"ל מי נותן למי הקונה או המקנה בועז נתן לגואל רבי יהודה אמר הגואל נתן לבועז וסוד הענין כי אלו ואלו דברי אלהים חיים הא והא אתנהו בועז שהוא הצדיק עליון

נתן לגואל זה מטטרו"ן הנעל היא האשה כמו ש"ה של נעלך כדאיתא בזוהר דפקיד ליה על אתתא לאתפרשא מינה כך עתה שלף איש הצדיק נעלו אשה יראת ה' ונתן לרעהו הגואל וזה נקיים כל דבר הם חתן וכלה כי החתן נקר כל בסוד יוסף הנקרא כלכל והכלה נקראת דבר והעיקר לקיים כל דבר כמו ששנינו ראוה מדברת. ולכן בועז נתן לרעהו הגואל הנעל וכן נמי לאחר שנעשה הייחוד שם ביצירה שלף איש נעלו זה הגואל היינו בסוד מטטרו"ן ונתן לרעהו בועז הצדיק לקיים כל דבר חתן וכלה למעלה באצילות וזאת התעודה הוא בישראל עליון הוא מארי דביתא ולכן יאמר לא תצא אשה כשרה זו במנעל הקרוע למעלה בשלמא ביצירה מנעל זה הוא שלם והוא צורך להם אי אפשר זולתו אבל כאשר היא העלה למעלה באצילות מנעל זה שהוא הוראה על הייחוד בסוד היבום ביצירה שהוא ע"י מטטרו"ן נקרע ולא יועיל עוד ולכן אשה כשרה לא תצא בפני הבריות במנעל קרוע מלמעלה דמחכו עלה כי איך בשבת נעשה ייחוד שלה ע"י מטטרו"ן ולא כן הוא ולכן אתיא לאתויי ולא במנעל חדש שמורה על ייחוד עליון שנעשה מחדש שמא לא יבא למדתה שלכן אחז"ל לא ישא אדם גרושה לפי כי לא כל האצבעות שוות אלא אם כן נסתה ללכת בו מאתמול שהוא למדתה אבל איש צדיק מותר שאינו מקפיד כל כך: יוצאה בחוטי שער הנה ביארתי בשבח הכנה נאמר שערך כעדר העזים מה עז זה חשוף כך השער שלה תנינן שער באשה ערוה אמנם אין היקש זה בהשואה אחת לעזים רק הצד השוה הוא אותם שגלשו מהר גלעד הוא סוד מ"ש בזוהר פ' יתרו אתר דא הר לאומו' ובית לישראל וזש"ה אל הר בית ה' וסוד הענין כי שני מדרגות הם בכלה הם ששנינו משל משלו באשה החדר והפרוזדור והנה החדר הוא סוד בית שנאמר חדר הורתי מקום ההריון הר הוא סוד הפרוזדור והנה בחינה זו היא בעדר העזים אותם שגלשו מהר שנמרט השער ממקום הנקרא הר והוא גל ועד לאומו' העולם כמשחז"ל לפי שבנו' ישראל אין להם שער שם כמש"ה ויצא לך שם בגויים כמשחז"ל ולכן יאמר יוצא' בחוטי שער בין שהם שלה בזמן החרבן שהם עשויים משערה כמש"ה שגלשו מהר גלעד או משער חבירתה אפילו משער בהמה והדוגמא לבהמה הרבוצה על אלף הרים וכדאיתא בזוהר פרש' אחרי מות דף ס'. הנה מטתו שלשלמה וגו' וכלהו אתחפיין בשערה' ובלבד שלא תצא זקנה בשל ילדה והיינו כשני פנים ילדה בזקנה ע"ד מש"ה אל תבוז כי זקנה אמך כשיורדת בעולמו' ילדה בסוד מולד הלבנה או איפכא ילדה היינו חדשים מקרוב באו זקנה למעלה והכל אמת:

[טו] גם בענין דין זה ימצא דוגמא להועיל לאדם ילמד מן המפורש אל הסתום כי לענין הגשמי של עין הרע עושה לו תרופה איך לא יעשה לענין הרוחני הם עיני ה' המשוטטים

בכל הארץ לראו' מעשה האדם וכאשר לא כן ידמה ולבו יקבוץ און לו והוא נהנה ממראית העין להסתכל בדברים הא לכן נמי שולט בו עין הרע הם סטרא אחרא להפרע ממנו בבית ובכל מקום כדאיתא בזוהר פרש' ואתחנן דף רס"ה:

וז"ל רבי חייא אמר האי מאן דבעי דיסתמר ארחוי לא יעבר על מיא דאושדין קמי פתחא בגין דתמן שארי חד שידא והוא בין תרין דשין דפתחא ואנפוי לקבלי' דפתחא ואסתכי כל מה דעבדין בביתא וכו' ולא עוד אלא דיהדר רישיה לקבלי ביתא וכל מה דאסתכל אתלטייא תלת מאה ושתין וחמש כחושבן ימי שתא אית ליה שמשין דהוא שליט עלייהו וכלהו נפקין עם בר נש כד נפיק מתרעא דביתיה וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כמה מקטרגים הם בעלי עין הרע המביטים בבית להשרו' עין הרע שם גם הולכין עמו לראו' מה מעשיו אולי יחטא במראית העין לשלוט עליו ולכן כדרך שהאדם עושה קשר גשמי לרפוא' עין הרע גשמי גם ראוי לעשו' קשר להמלט מעין הרע שלהם על דרך משחז"ל לפרתך אתה עושה דרבן וליצר המחטיא אותך אין אתה עושה ולכן קשר זה יהיה מש"ה קשרם על אצבעותיך והיותר מוכן לבטל זה היא קשר של תפילין כי הרצועה מועיל לקשור המזיקין וסטרא אחרא כדאיתא בתקונים הובא למעלה ויוצאה במוך הקשור מהודק באזנה היינו אזן שומע' תוכחת חיים ובמוך שבסנדלה היינו מה ששנינו הוי רץ לדבר מצוה ובורח מן העבירה וזהו הקשור בסנדלה ובמנעל וסנדל החתומים מכל צד הוא ענין מה ששנינו לא יכנס להר הבית במנעלו ובסנדלו שהוא דוגמא לעון עקבי שהם מינים ממינים שונים הצד השוה שבהם כי האדם דש אותם בעקיביו ובשבת נאמר אם תשיב משבת רגליך כי צריך לעשו' תשובה מהם כדי שישרה עניו קדושת שבת ותוספת נשמה ומאחר שהם סתומים דהיינו משחז"ל כל שמעשיו סתומים אף על גב שאינם קבועים המדו' טובו' אלו בו יוצא בהם ובמוך שהתקינה לנדתה היינו כמשחז"ל ומה אשה זו שפירשה שבעה ימים נקראת דוה אנו שפירשנו מבית חיינו כמה שנים על אחת כמה וכמה ולענין דידן הוא קל וחומר לחוטא שפירש מחי העולמים ומחיי עולם הבא ולכן ראוי לתקן מוך לענין נדות של האדם הכל לפי מעשיו ותיקון זה אף ע"פ שאינו קשור עמו תמיד מותר לפי שהוא מאוס בעיניו כמש"ה נבזה בעיניו נמאס לא חיישינן דילמא שקלא ליה וחוזר לחטא ואפילו יש לו בית יד הוא ע"ד כל ידות הכלים שניטלים בהם והיינו דברים של קריבו' לעון כמש"ה לא תקרבו לגלות ערוה כמש"ה יד ליד לא ינקה רע המרצ' מעות לאשה מידו לידה כדי לראו' ידה רע הוא ובפלפל ובגרגיר מלת ובכל דבר שתתן לתוך פיה כדי להעביר ריח רע של העון צא תאמר לו והוא מונע' אותו ע"י סם שהוא פלפלא חריפא לענין סור מרע וגרגיר מלח ממון חסד

ובכל בשם מן המצות שחייבת בהם ובלבד שלא תתן לכתחילה בשבת שהנה נתבאר כי כל דבר רפואה נאסר בשבת וביותר רפואת הנפש לפי כי צריך חרטה ודברי וידוי ונמנע מעונג שבת ולכן נמי אם נפל מעשה התשובה בשבת ולא גילה עצמה בענין הצריך לו לא תחזיר לפי שמבטלת עונג שבת כאמור ובבתי שוקים שקושרים במשיחה סביב השוקים והיא ענין השתוקקו' כך פירשוהו חז"ל בשיר השירים שוקיו עמודי שש שוקו זה העולם שנשתוקק הקב"ה לבראתו וכן נמי בענין זה בתי שוקים הוא ענין השתוקקו' דאע"ג כי נכספה גם כלתה נפשה לאיזה איסור כמשחז"ל זה חלק טוב בנשים אף על גב שמתאוה בלבה אינה תובעת בפה אסורו' ידיה ולכן אף ע"ג שעברה על מש"ה ואל אישך תשוקתך באיזה צד שיהיה הנה יש לזה רפואה מדה כנגד מדה שתהלך לדבר מצוה כמו שלמדנו קיבול שכר מן האלמנה והיינו משיחה שקושרים סביב השוקים כי משיחה הוא ענין מדידה כי כן אמר ר' יוחנן לאותה אלמנה דאתייא לצלויי בב"ה שלו א"ל ולא ב"ה בשכינתך אמרה לו ר' ולאו שכר פסיעו' אית לי ולכן כאשר מספקת משיחה במשיחה למדוד שכר פסיעו' זהו שקושרים סביב הירכים לרפואה של חטא שלהם גם אם היא במחשבה והשתוקקו' בא זה ואבד את זה אף על פי שאין המשיחה קשורה בהם ואינה נוהגת כך לעולם מותר ולא חיישינן שמא ישתלשלו למטה ותבטל מלהלך בדרך הזה עוד ויוצאה באצעדה שהוא סביב לזרוע או לשוק והוא כמשמעו שמביטים בה בני האדם עכ"ז שחטאה באצעדה זו בזרועה או בשוקה כד"א איש אשר מצא אצעדה וצמיד יש לה תקנה נמי בדומה לזה להיות מקדמת לענין בירך ושוק וזרוע נטויה כמש"ה וידיה שלחה לאביון והוא שתהיה דבוקה מצוה זו לבשר כי הנה אחז"ל ענייך ועניי עירך ענייך קודמים ולכן תהיה מצוה זו דבוקה לבשר היינו שאר בשר ולא תשמט כך אמרו חז"ל הרגיל לתת צדקה לעני אחת ופסק אותה כאלו הרג אותו ולכן צריך שלא תשמט לעולם ויש מי שאוסר בשל זרוע הוא ענין מפורסמת רק בענין השוק שמורה על צדקה בסתר כענין משחז"ל מה ירך בסתר וכו':

ולענין הנוגע בדרך הסוד והנה ענין דין זה מדבר על אשת חיל הנ"ל יוצאה בקשר שעושים לרפואת עין הרע אלו קשרים של הציצית בחוט התכלת כדאיתא בזוהר פרש' שלח לך דף קס"ג השתא פריש במתיבתא דסיהרא קדישא שפיר' איהי בחוורו וכל גוונין מנצצן בה ומרקמן ואיהו כההיא שפירו וחוורו דשמשא ממש ובההוא ימא דילה גו שבעין שנין נפקא חד נונא ואפיק מניה גוון תכלת ואיהי נטלה גוון דא ותקינת ליה ואתחפייא לבר בהאי גוון לאו דהאי גוון לבושא דילה דהא שש וארגמן לבושה. אבל חופאה דלבר האי גוון הוא וכו' מאי טעמא בגין דתחות ים דא אית מצולו' י"ם צלמות דכר ונוקבא

ואית לון עינא בישא לאסתכלא וכד מסתכלן זמין לעינייהו גוון תכלא ולא יכלא עיניימו לשלטאה וכו'. הנה הדבר מבואר מן המאמר כמה מועיל לכלה העליונה ענין התכלת ואמנם הענין הוא בסוד הטלית דווקא וכן הוא מפורש בזוהר פרש' שלח דף קע"ה: וז"ל ותאנא יסודא ושרשא במלכא מתעטרין כחדא והאי היא כתרא ופתחא לכל שאר פתחין דכתיב פתחו לי שערי צדק וגו' אמר רבי יצחק אינון חוטין לאחזאה היך תליין מכאן ומכאן לארבע סטרי עלמא מהאי אתר ואיהי שלטא על כלא ברזא דלב דאיהי לבא דכל האי עלמא ולבא דעילאי ותלייא בלב עילאה וכלא הוא בלב דנפק מחכמא עילאה עד כאן לשונו הנה מבואר הדבר כי ענין הטלית היא במדה אחרונה שהיא לב ולכן מה שאמר דאיהי אתחפייא בגוון תכלא היינו בענין הטלית שנמצא בו תכלת כאמור ולכן הוא אומר יוצאה בקשר שעושין לרפואת עין הרע היינו הטלית כדי שלא יסתכלו בה עין הרע הנקראים מצולות ים והם דכר ונוקבא צל מות שלא ישלוט ובמוך הקשור ומהודק באזנה מן התפלה של התחתונים ובמוך הקשור לה בסנדלה שנא' שם מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב כנז' למעלה ובמנעל ובסנדל הסתומים מכל צד הלא זה הדבר שנתבאר למעלה בענין מנעל הקרוע מלמעלה כי זה הוא בסוד מטטרו"ן כי בימי החול נעשה הייחוד על ידו אמנם בשבת שלף איש זה נעלו בסוד הכלה ונתן לרעהו הצדיק חי העולמים וזאת התעודה נעשית בישראל עליון ולכן יוצאה במנעל וסנדל הסתומים מכל צד כי זה מורה כי היא בתולה ואיש לא ידעה כמו שאחז"ל בתולה כדרכה איש לא ידעה דהיינו מוכת עץ כי בזה הסוד הוא שהיא בתולה מבחינת מטטרון ואיש יודע ציד לא ידעה היינו שלא כדרכה והבן ולכן מאחר שהם סתומים מותר אפילו אינו קשור זה הסנדל ומנעל שהם סוד סנלפון ומטטרון מאחר כי הם סתומים ולא נגעו בה אפילו אינו קשור עמה ולא אחד מהם מותר ובמוך שהתקינה לנדתה הוא מ"ש בזוהר ויספתי לייסרה אתכם דהיינו מש"ה ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים גו' אפילו אינו קשור עמה הוא מה שביארתי בפ' ואת דמי ירושלם ידיח מקרבה וזה ברוח משפט על ידי הצדיק וברוח בער היא אימ' המבערת כל סטרא אחרא והיינו מוך שהתקינה לנדתה הוא הצדיק הדוחה ממנה כל מאריהון דדינא גם הימין עליון בסוד ואל זועם בכל יום כדאיתא בזוהר בכל יום יעיר בבקר בבקר יזעום למאריהון דדינים המתעוררים היינו מש"ה וישכב אברהם בבקר ויחבוש את חמורו חמור צועק של משמרה ראשונה וזהו מוך שהתקינה לנדתה אפילו אינו קשור עמה דכיון שהוא מאוס לא חיישינן דילמא שקלא ליה וכאשר נעמיק בענין מוך זה יהיה מ"ש בזוהר פרש' פנחס על אילת השחר כאשר כורעת לילד זמין לגבה חוייא רברבא ואתי ונשיך לה ונפק דמא ואין להאריך

בזה וזהו מוך שהתקינה לנדתה דלא סגי בלאו הכי יוצאה בו על פי שאינו קשור עמה ביום השבת דכיון שהוא מאוס סטרא דחוייא כדאיתא בזוהר שנאמר בזוי אתה מאד לא חיישינן דילמא שקלא ליה אף על גב כי יש לו בית יד שנאמר והידים ידי עשו הוא השורש שלו למעלה שנאמר שממית בידים תתפש זה עשו כמשחז"ל והיא בהיכל מלך מלכו של עולם פשט ידו בבית המקדש והבן ובפלפל ובגרגיר מלח ובכל בושם שתתן לתוך פיה להתבשם ובלבד שלא תתנם לכתחילה בשבת לפי כי כל זה הוא דרך חול אבל בשבת יש בשם יותר עליון שנא' ברח דודי ודמה לך לצבי על הרי בשמים ברח מלמטה ועלה למעלה דודי היא הכלה ודמה לך לצבי הוא הצדיק שמחזיר ראשו למקום שיצא ממנו כך תעשה גם כן לעלות עתה על הרי בשמים וחוזר נמי לצבי הנז' שהוא עולה על הרי בשמים הם הררי ציון ולכן לא תתנם לכתחילה בשבת ואם נפל לא תחזיר אותו ובבתי שוקים שקושרים במשיחה היינו מ"ש פ' ויצא והנה שלשה עדרי צאן רובצים עליה הם בתי שוקים שלה שקושרם במשיחה סביב שוקים ואין אלו עדרי צאן שוקיה אף על פי שאין המשיחה קשורה בהם ולא חיישינן דילמא ישתלשלו למטה גם יוצאין באצעדה שהיא סביב הזרוע או בשוק והוא שתהא דבוקה לבשר ולא תשמט היא סוד הגבורה שנותנת לה אימא עילאה בסוד ויביאה אל האדם ואמרו חז"ל כ"ד קישוטין עשה לה כמנין ויביאה ולכן צריך שתהיה סמוכה לבשר היינו הבשר החי בבשר היורד מן השמים ויש מי שאוסר בשל זרוע כי לא תצא בו לפי כי הזרוע הוא סוד שמאלו תחת לראשי לפי שעה אבל אחר כך העיקר הימין:

[טז] הוסיף להודיע הקדמה אחרת בדין זה כי הנה ענין יציאה והכנסה דשבת כבר נתבאר שהוא כולל כמה דברים ראשונה יגיד באיזה דברים יכול אדם לעשות כדי לתקן עונות ראשונים של אדם הראשון וגם של ישראל אשר שבו על עון אבותם והמה כאדם עברו ברית וכל זה בענין הכולל ומה גם לצורך עצמו כיצד יתקן נשמתו לצאת מן העון שגורם לו להיות אסיר במאסר יצר הרע כיצד תהיה הוצאה מתחת רשותו כי בזה הוא הוצאה מרשות הרבים כי הם הרבים ובזה חטא רבי' נשא של הקודמים וכאשר מתקן מעשיו נכנס ברשות היחיד יחידו של עולם ובזה ימצא כי נמלט מדין גיהנם וכי יצא משם בכח ואחר המות בפועל ונכנס ברשות היחיד ג"ע מושב אלהים אשר משתעשע עם נשמות הצדיקים ובכן נמי ימצא יוצא מרשו' היחיד מגן עדן והולך לרשו' הרבי' שנאמר ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי. ובכן אחר שניר עשר חדש הנשמה עולה למעלה ויוצא' מרשו' הרבים הצדיקים כי ברבים היו עמדי ונכנס ברה"י יחידו של עולם שנ' והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את ה' סוף דבר יוצאה מרשות היחיד יחידו של

עולם ונכנסת ברשו' הרבים לזמן התחיה בעה"ז שנאמר בפתחי את קברותיכם והוצאתי אתכם וגו'. ולכן הוסיף להודיע בדין זה בכל מה שיכולה לצאת היינו כינוי אל הנשמה הנקראת אשה כדאיתא בזוהר או יהיה הגוף בערך אשה אל הנשמה הלא זה מש"ה ויוסף אברהם היינו הנשמה ויקח אשה הוא הגוף ושמה קטורה שנקשרת תמיד הגוף עם הנשמה. ולכן בכל מה שיכולה לצאת בכל מיני יציאות השבת שתים שהם ארבע כאמור יכולה להתירו ברשות הרבים מן הקשרים האמורים ואתה תבחר שב וברור לעצמך ולא חיישינן דילמא מתיא ליה:

[יז] ויש אוסרים להביא מפתח אפילו בחצר הבית כי הנה ענין המפתח הוא יהי' דוגמא לענין התשובה כענין שנאמר ותפתח ותראהו ואיתא בזוהר פרשת שמות דף י"ב וז"ל אמר רבי יהודה כל מלין דעלמא תליין בתשובה ובצלותא דצלי בר נש לקב"ה וכל שכן מאן דאושיד דמעין בצלותיה דלית תרעא דלא עאלין אינון דמעין מה כתיב ותפתח ותראהו את הילד ותפתח דא שכינת' דקיימ' עלייהו דישראל כאימא על בנין והיא פתחא תדיר בזכותיהון דישראל כיון שפתחה ותראהו את הילד ילד שעשועים דאינון ישראל דחטאן קמי מלכיהון בכל' ומיד הדרן בתשובה ובכאן קמי' כברא דבכי קמיה אבוי מה כתיב והנה נער בוכה כיון דבכי אתעדו כל גזרין בישין דעלמא מיד ותחמול עליו וגו'. הנה מבואר מדברי המאמר כמה מועיל התשובה לאדם כי השכינה תחמול עליו ומשבר כל גזרי דינין אפילו גזר דין שיש עמו שבועה אינו עומד בפני התשובה כמשחז"ל שהרי נאמר חי אני אם יהיה כניהו חותם על יד ימיני וכו':

ולאחר שעשה תשובה נאמר בני כניהו אסיר בנו שאלתיאל בנו כי לאחר שאסר הקב"ה עצמו בשבועה נשאל על השבועה בבית דין של מעלה והתירו לו. ולכן יאמר יש אוסרים להביא מפתח של תשובה שנא' פתחי לי אחותי כמ"ש חז"ל פתח של תשובה ולא מפתח של תפלה שנאמר אדני שפתי תפתח אפילו בחצר הבית בית הכנסת שנאמר אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך כי אם בידו שיהיה מוכן ורגיל בו מקודם אבל לא בחגורתו באזור שעל מתניו בדרך קבע שמא ישכח מענין השבת ויוציאנה לר"ה ויעשה הדבר בפרהסייא וימנע מלענג את השבת כאמור שהרי נאמר ועתה פן ישלח ידו ואמרו חז"ל מלמד שפתח לו הקב"ה פתח של תשובה אין ועתה אלא תשובה שנא' ועתה ישראל וכו' ונתבאר אצלי משחז"ל אין ועתה בלשון שלילה שר"ל לא יתכן להיות דבר בעולם מן התורה והמצוה בשעה אחת ברגע אחד אלא תשובה שהרי שנינו המקדש את האשה על מנת שהוא צדיק גמור ואינו אלא רשע גמור מקודשת דאיפשר הרהר בתשובה אם כן הרי אין מלת ועתה צודק אלא תשובה. ולכן א"ל הקב"ה ועתה והשיב פן ר"ל אינו רוצ'

כדאחז"ל השמר פן ואל אינו אלא לא תעשה ולמה השיב כן פיו הכשילו לפי כי עבירה גוררת עבירה דקאמר ליה הנחש אף כי אמר אלהים וגו' פן תמותון וקבל ממנו לכן אמר נמי פן אז אמר נמי הקב"ה ישלח ידו ואכל גם מעץ החיים כלומר אני אמרתי יעשה תשובה ועתה ברגע זה וזה ימצא בהרהור הלב ועל הרוב בביטוי פה כי יתודה בפיו ולא רצה וזה בא לו מפני שחטא במחשבה כנ"ל לכן והיינו שאמר לו הקב"ה איכה לאן נטה לבך כמשחז"ל מין היה. ולכן לא יכול לשוב במחשבה. ולכן אמר הקב"ה ישלח ידו ויעשה תשובה במעשה כנגד מה שחטא במעשה ויקח מפריו ויאכל ואכל וחי לעולם הבא. ולכן אמר בדין זה כי מפתח זה של תפלה ותשובה לא יביאם אלא בידו במעשה ולא בחגורו שהוא על הלב שמא ישכח ענין שבת ויוציאנה לרשות הרבים לפי שהוא מהרהר בזה נמנע מעונג שבת והרבים אין מכירים בו להוכיח אותו אבל בידו במעשה הוא נראה לכל וימנע ויחזור לעשות עונג שבת כאמור:

והודעה זו נמי יהיה הסוד שלה לצד עילאה ימלל וכך היה אומר כל מה שיכולה לצאת היינו אשה יראת ה' האמורה למעלה כי יש דברים רבים שמותר לה לצאת בהם מרשות הרבים לרשות היחיד והם נמי יציאות השבת שתים שהם ארבע כי יש יציאה מרשות הרבים של העולמות והכנסה לרשות היחיד הוא עולם האצילות כי הוא רשות יחידו של עולם וגם יציאה משם מרשות היחיד זה והכנסה לרשות הרבים בעולמות וכל אחד נחלקת לשתים כנזכר לעיל ואמנם נמי נתבאר כי ענין יציאת השבת היינו כאשר יוצאת מן העולמות כי לאחר שנגזר עליה לכי ומעטי את עצמך ויצאת מרשות היחיד הוא יחידו של עולה והלכה לרשות הרבים לעולמות למטה בסוד יציאה של גלות כד"א ויצא מן בת ציון כל הדרה שלכן נאמר שלחתיה ואתן ספר כריתותיה אליה שנאמר למענכם שלחתי בבלה עוד חזרה ויבא אותה מרשות הרבים מן העולמות ונכנסה לרשות היחיד ברשות יחידו של עולם ויצאה בהינומא כדין הבתולה וענתה שמה כימי נעוריה וכיום עלותה מארץ מצרים שנאמר וה' הולך לפניהם יומם כדאיתא בזוהר פ' בלק כמה מעלה היה לכלתא דא שיצאה בארמה על רישה וכו' ולכן ו"ה זקיף טעמא לעילא ולכן יאמר שמענה ואתה דע לך בכל מה שיכולה כלה זו לצאת מרשות לרשות ומה גם לצאת לחופה להראות לפני בעל נעוריה יכולה להתירו ברשות הרבים ולא חיישינן דילמא אתיא ליה אמנם יש אוסרים להביא מפתח בסוד בנימין הצדיק שפתח דלתי בטנה ויהי בצאת נפשה כי מתה אפילו בחצר הבית שלה היינו עזרת הנשים כי אם בידו יד הגדולה מדת החסד כי הוא שושבינא דמטרוניתא אבל לא בחגורתו כמש"ה והיה צדק אזור מתניו שמא ישכח כי בזה שולט השכחה כדלקמן ויוציאנה לרשות הרבים ושם

נאמר ותקבר בדרך אפרת. עוד יהיה מדבר כנגד החתן והכי קאמר בדרך כלל בכל מה שיכולה לצאת בסוד ותצא לאה לקראתו וכל זה הוא עוד יציאות השבת כאשר מתבאר בענין ארבע רשויות לשבת כי רשויות אלו כדרך שמתבארי' בסוד העולמות כך יצדק לפרש אותם בעולם האצילות יען כי הוא השורש של העולמות כלם וכן נמי מתבאר בענין מה ששנינו יציאות השבת שתים שהם ארבע בשלשה מקומות הנקראים שבת והוא מפורש בזוהר שבת דמעלי שבתא שבת של יום בבקר שבת של מנחה ובכל אחד משלשה אלו יצדק יציאות שתים שהם ארבע ר"ל כי הוא מלמד כל מה שמתבאר מענין המקומות אמנם כל מדה מהם בעצמה הם שתי תיבות בסוד שם יה כי שם זה הוא יצא ומתעלה תחילה שנאמר כי ביה ה' צור עולמים בתחילה שם יה ואחר כך נעשה שם הויה בשלימות לפי כי בי"ה צייר שני עולמות העולם הזה ועולם הבא הם שני אותיות י"ה ונשלם שם הויה ואמנם יציאות השבת שתים שהם ארבע ועוד השני אותיות בעצמן הם שתים שהם ארבע כאשר הם במלוי כזה יו"ד ה"א בגימ' כ"ו היינו הוי"ה העולה כ"ו ועוד עיקר הדבר אין לנו רשות לדבר בזה כי הם שתי יציאות שנאמר אך יצא יצא יעקב שהם ארבע יעקב יעקב ישראל וישורון והשורש למעלה ה"ו שתי יציאות שתי הכנסות והם שתים שהם ארבע והבן ולכן על כל הצדדין והמדות של שבת חזר הדין ואמר בכל מה שיכולה לצאת והוא כינוי לכל האצילות בסוד מה שהיה הכהן מונה ואומר אחת אחת ושתים בלשון נקבה ואינו אומר אחד ושנים והבן מאד זה ולכן כל מה שהוא יכולה לצאת בכל הדרכים האמורים של יציאות השבת יכולה להתירו ברשות הרבים גם בענין רשות הרבים הוא בכל המקומות הנקראי' רשות הרבים ולא חיישינן דילמא מתיא ליה. יש אוסרי' להביא מפתח גם בזה חוזר על כל צדדים הנזכר ראשונה מפתח זה היינו מ"ש בזוהר פ' בראשית דפתח רחמה באות ה' בסוד פטר רחם אפי' בחצר הבית הוא בית עליון בית דבראשית כד"א בחכמה יבנה בית אלא אם בידו יד העליונה אבל לא בחגורתו כי שם הוא בסוד ישראל סבא שמא ישכח כי מתגבר סוד האחורים שהם תשכח בגימ' ויוציאנה לרשות הרבים אצל האבות הם הרבים כדאיתא בתיקונים בסוד יחיד ורבים הלכה כרבים ועוד יהיה מפתח זה נתיב לא ידעו עיט והכי קאמר יש אוסרים להביא מפתח אפי' בחצר הבית שלה כי אם בידו אבל לא בחגורתו כאמור בסוד התבונה ונתן טעם שמא ישכח כאמור מפני השכחה של האחורים ויוציאנה לרשות הרבים ולא כן הוא צריך להכנס בתוכם ועוד יתבאר בסגנון אחר ושם נאמר יש אוסרים להביא מפתח היינו מ"ש בס"ד אתא מפתח' דכליל שית וכסי פתחה' ומאחר כי מפתח זה צריך להיות מלביש אותה מבחוץ לכן אסור להביא אותו להכנס אפילו

בחצר הבית שלה כי אם בידו כי פעמים עולה ת"ת ישראל לבינה כמש"ה ותצא לאה דא אמא לקראתו של ת"ת ותאמר אלי תבא לאעלא לך תחות גדפאי ולרווא' לך בתפנוקין עילאין וכו' אמנם עולה לשם בידו רוצה לומר כי מעלה סוד מ"ן בידו לצורך הייחוד שלה שנא' וישכב עמה בלילה הוא יעקב לא נאמר אלא הוא ההוא דסתים ההוא דמתחזי למשכב עמה וכן נמי עולה לצורך הכלה הנקראת ידו כדאיתא בזוהר ובתיקונים וכנזכר שם פ' ויצא למיהב להההוא שדה דלא יתוקד באשא תקיפא דיצחק הרי שעולה בידו לצורך עליון ותחתון הנקרא יד ה' שנאמר היתה עלי יד ה' אבל לא בחגורתו אינו נותן מפתח עליון זה דאתפתח לחמשין תרעין כנזכר בזוהר ובתיקונים שמא ישכח ויוציאנו לרשות הרבים היינו מאריהון דדינים כדאיתא בזוהר אימא אף על גב דלא איהו דינא דינין מתערין מינה וכן נמי ירצה במאמרו יש אוסרים להביא מפתח הוא ת"ת ישראל כי הוא יסגור על איש צדיק זה יוסף ולא יפתח אף על גב שנאמר בו וזה שער השמים ולכן אסור להביא מפתח זה אפילו בחצר הבית היינו חצרות בית ה' שנאמר שער החצר הפנימי יהיה סגור ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח אסור להביא שם מפתח זה כי אם בידו הוא סוד מ"ש בזוהר פ' בלק דף קפ"ו: וז"ל ואינון חמש בריחים דאקרון חמש מאה שנין דאילנא דחיי אזיל בהו וברית קדישא אתער בחמש אצבען דידא ומלה תימא הוא ועל דא כל ברכאן דכהנא באצבען תליין פרישו דידא דמשה על דא הוה וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי הייחוד אינו נעשה אלא ביד ולכן אסור להוליך מפתח זה אלא ביד אבל לא בחגורתו שמא ישכח ויוציאנו לרשות הרבים למעלה ואמנם עיקר מ"ש אלא אם בידו היינו סוד מ"ש בזוהר פ' בלק דף ר"ד. וז"ל נהורא קדמאה דברא קב"ה הוה נהיר עד דלא הוו יכלין עלמין למסבליה מה עבד קב"ה עבד נהורא לנהורא לאתלבשא דא בדא וכן כל שאר נהורין עד דעלמין כלהו אתקיימו בקיומייהו ויכלין למסבל וכו' עד דמטו להאי בקר דיוסף ואיהו נטיל כל אינון נהורין עילאין ומגו דנטיל כל נהורין זיויה סליק מסייפי עלמא עד סייפי עלמא ולא יכלין למסבל אתא דוד ואתקן חופאה להאי בקר וכו' הה"ד בקר אערוך לך ואצפה כד"א ויצפהו זהב טהור עכ"ל הנה מבואר כי עיקר האור הנמשך ליוסף הצדיק הוא אור קדמאה והיינו מ"ש דין זה אסור להוציא מפתח זה יוסף כאמור אפי' בחצר הבית אין בית אלא אשה יראת ה' זו וחצר שלה כאמור חצר בית ה' כי אם בידו הוא סוד ה' אצבעו' כמ"ש במאמר ברית קדישא אתער בחמש אצבען דידא אבל העיקר הוא להמשיך האור לשם אותו אור קדמאה של מעשה בראשי' עד יוסף הצדיק כאמור באותו יד ואז יכנס בחצר ובבית כאמור אבל לא בחגורתו לא

יתן מפתח זה שם לעורר ייחוד עליון של לאה שמא ישכח כי סוד השכחה נמשך מן האחורים אשר שם ויוציאנה לר"ה ויתאחזו הקליפה משם:

[יח] ועתה חזר והגיד על עיקר אחר וכך הוא אומר כל שאסרו חכמים לצאת בו לרשות הרבים דהיינו כי אסרו חז"ל לעשות הדבר בפרהסייא כגון מה שחז"ל כתוב אחד אומר אשרי נשוי פשע כסוי חטאה וכתוב אחד אומר מכסה פשעיו נא יצליח ומשני כאן בדברים שבין אדם למקום ועוד תשובה אחרת כאן בחטא מפורסם כאן בחטא שאינו מפורסם דאמר מר חציף עלי מאן דמפרש חטאיה ולכן הוא חומר כלל הדברים כל שאסרו חכמים לצאת בו לרשות הרבים בין לענין העון כמאן דאמר חציף עלי מאן דמפרש חטאיה בין נענין התשובה מה שאסרו לצאת בו לר"ה דהיינו כי אסור לעשות תשובה מפורסמת בשבת אף על גב כי לא ידע האדם את עתו ועובר על מה ש"ה בכל עת יהיו בגדיך לבנים ואמר רבי אליעזר שוב יום אחד לפני מיתתך נאסר הענין בשבת לצאת בו לרשות הרבים היינו בדברים שבפרהסייא מפני שיבא להמנע מעונג שבת כאמור ולכן כלל זה יהיה בידך כל שאסור לצאת בו לרשות הרבים אסור נמי לצאת בו לחצר שאינה מעורבת וזה יהיה נמי דוגמא כי באדם נמצאים שתי חצרות בלב כמו ש"ה לב חכם זה יצר הטוב לימינו ולב כסיל זה יצר הרע לשמאלו ולכן חצר המעורבת יהיה כאשר האדם מקיים ולעבדו בכל לבבכם יצה"ט ויצה"ר נמצא מערבין יצר הרע עם יצר הטוב ועובד להקב"ה בשניהם וההיפך חצר שאינה מעורבת כי לא נכנס היצר לעבודת הקב"ה ולכן אסור להוציא שם ולפרסם ענין התשובה כאמור לפי כי צריך הכנעה גדולה ואין לעשות כן בשבת ולכן אסור לצאת בו חוץ מכבול היינו החוטא שהוא נלכד בעונו בכבלי ברזל של העון ולכן הוא במאסר יצר הרע כמו שנתבאר אצלי במה שהיו ישראל מצדיקים עליהם את הדין וחומרים כי היצר שהחטיא אותם במחשכים הושיבני כמתי עולם רשעים בחייהם קרויים מתים ועוד גדר בעדי כדי שלא אצא מתחת רשותו הכביד נחשתי ואני בכבלי ברזל תחת רשותו ולא תצא כמו ש"ה לאמר לאסורים צאו ולכן אמר חוץ מכבול היינו החוטא שהוא ברשות היצר בכבלי ברזל לפי שנשתרש בחטא אם יכול לצאת מתחת ידו הנה מה טוב ופאה נכרית היינו אותם ההולכים לבתי קרקיסאות שלהם כפאת מטה דהיינו קליעת שער ההולך בשערי צלמות שלהם שקולעת בתוך השערה לא מבעיא שהקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה וזה מוסיף על חטאתו פשע שקולע בתוך שער שלו במקום שצריך נקיים פתחו שערים ויבא גוי צדיק אלו ישראל לאותם שערים של ב"ה שנאמר אוהב ה' שערי ציון שערים המצויינים בהלכה כי נח נתנו שבתות לישראל אנח כדי שיעסקו בתורה על שער בת רבים והוא הפך השיטה

והלך לחותם שערי מות ושערי צלמות נמצא קליעת שער חיצון בתוך שערה אם ירצה נחזור בו הרי זה משובח ויש אומרים דכל שאסרו לצאת בו כאמור בפרהסייא אפי' להתקשט בו בבית קישוטי הנפש מענין התשובה כאמור אפי' בבית דיחיד חסור מפני שממעט בעונג שבת כאמור וכל שכן לחצר המעורבת חוץ מכבול ופאה נכרית שני דברים מותר לעשות אותם כאמור ויש אומרים להפך הכל מותר לעשות בשבת לצאת בו לחצר אפי' אינה מעורבת שיצר הרע לא נתערב עם יצר הטוב והאדם עובד בשניהם להקב"ה ועכשיו נשי דידן נהגו לצאת בכל תכשיטין מי יתן שהאדם יעשה תשובה אפי' בשבת ויעשה תענית וכל הצריך לעשות לו זה הוא עונג הנפשות ויש אומרים דמדינא אסורות מפני שהם מבטלים עונג שבת אלא שכיון שלא ישמעו כי האדם בהול לחזור בו כי לא יאמין בעצמו מוטב שיהיו שוגגות ולא יהיו מזידות ויש שלמדו עליהם זכות לומר שהם נוהגין כן על פי סברא אחרונה שכתבתי שלא אסרו לצאת בתכשיטים של הנפש לחצר שאינה מעורבת ואינם שניהם שוים לטוב יצר הרע עם יצר הטוב לעבוד ה' בכל לבבך והשתא דלית לן רשות הרבים גמור בפרהסיא תשובה של רבים הוה ליה כל רשות הרבים שלנו מה שעושים רשות הרבים הוא בחינת כרמלית ודינו כחצר שאינה מעורבת שעדיין לא נתיישבו יצר הרע ויצר הטוב בהשואה אחת לעבוד את ה' מיהו טבעת שיש עליה אותם לאשה ושאין עליה חותם לאיש דתנן בה חייב חטאת אם בכרמלית אסור לדידן והדוגמא היא בענין העון כאשר האדם עושה תשובה יש הפרש בין איש לאשה כי הנה חז"ל אמרו כתיב אשרי נשוי פשע כסוי חטאה וכתיב מכסה פשעיו לא יצליח ומשני כאן בחטא מפורסם כאן בחטא דלא ידעו ביה רבים ולכן יאמר כי הנה בכל הדברים הנאמרים למעלה רבו בהם הסברות אם יוצאים בהם אם לאו דהיינו הדוגמא לענין התשובה שיוצא האדם מרשות יצר הרע וכחותיו הם הרבים ונכנס ברשות היחיד הוא יחידו של עולם כי להיות השבת נצטוינו לענגם לכן לא נכון לעשות תשובה בו ביום לפי כי מגביר הדאגה והעצבון על ידי החרטה של וידוי אמנם בחטא מפורסם ליכא מאן דפליג כי טוב לעשות בו תשובה לפי כי זה יהיה העונג האמיתי לנפשו כגון טבעת שיש עליה חותם לאשה ושאין עליה חותם לאיש וההפרש בזה הוא דאע"ג שנעשה הפרש בין חטא מפורסם לחטא סתום זה יהיה משפט האיש אבל האשה לא כן וזה נראה מן הסברא דאיך יתכן כי האשה שחטאה תפרסם הענין לעין כל כי גנאי גדול הוא לה כנראה בגלוי לחוש וגדול כבוד הבריות שדוחה לא תעשה שבתורה לאמר הן ישלח איש את אשתו והלכה והיתה לאיש אחר הישוב אליה עוד ואת זנית רעים רבים ושוב אלי נאם ה' דמאחר כי בא הלימוד של התשובה מן האשה שזינתה תחת בעלה אם כן נלמוד מזה

לאשה עצמה שאם זנתה ועשתה תשובה כדרך שהאיש בתשובה זו אין צריך לפרסם החטא כך האשה וההפרש ביניהם יהיה בחטא מפורסם ולכן יאמר ומיהו טבעת שיש עליה חותם לאשה היינו חטא דידעו בו הרבים כחותם המפורסם ושאין עליה חותם לאיש היינו חטא דלא ידעו ביה רבים הם בהשואה אחת מאחר כי דבר גדול הוא דתנן בה חייב חטאת לכן אף בכרמלית אסור אפי' לדידן והוא הדין לכל מאי דאתמר חייב חטאת אין יוצאים בהם בשבת לפי שמבטל עונג שבת כאמור אמנם ויש אומרים שבזמן הזה שנהגו האנשים לצאת בטבעת הוא העון שאין עליה חותם היינו שאינו מפורסם הרי זה תכשיט להם ענין התשובה ועונג נפשות ושרי ולפי זה איפשר דכיון שנהגו עכשיו הנשים להביא טבעת שיש עליה חותם שהוא עון מפורס' הרי הוא להם כתכשינו ענין התשובה ושרי בכל גוונא כי הוא עונג שבת האמיתי ומכל מקום צריך להזהיר לנשים שלא יצאו אלא במחטין שהם צריכים להעמיד קישורין בו היינו עונות כנ"ל מחט היינו מחטונך לא יצאו ויפרסמו אלא אותם שהם צריכין להעמיד קישוריהן שבין איש לאשה על דרך משחז"ל ואת ערובתם תקח דבר המערב בינו לבינה ולא יותר כי בזה שאין להם תועלת בו בענין הפרסו' ישמעו לכן ודאי כי כן דרך הנשים רצונם לזכות עצמן לעולם:
ובדברים הנוגעים למעלה יהיה הענין דרך קצרה כל שאסרו חכמים לצאת בו לרה"ר דהיינו ענין היציאה בכמה פנים מפנים שונים כנ"ל אם לענין איסור היציאה מעולם האצילו' הוא רשות היחיד יחידו של עולם לרשו' הרבים הם העולמו' למטה כי שם נמצאת סטרא אחרא כי הם הרבים גם לענין יציאה מרשו' היחיד כי לאחר שעלתה מן העולמו' בערב שבת וקדש היום הנה היא ברשו' החתן בעלה בסוד חקל תפוחין קדישין והוא יחידו של עולם אין לה רשו' לצאת מאצלו ולילך לרשו' הרבים הם האבות כמ"ש בתיקונים יחיד ורבים הלכה כרבים ולא יותר למעלה ולכן נמי אסור לצאת בו לחצר שאינה מעורבת כי הם שתי חצירו' בית ה' היינו מה ששנינו משל משלו באשה החדר והפרוזדור והנה החדר נקרא חצר המעורב' כי שם מתערב עמה הצדיק על דרך משחז"ל ואת ערובתם תקח דברים המעורבים בינו לבינה והפרוזדור הוא מכונה לחצר שאינה מעורבת דאף על גב כי שם נכנס הצדיק הוא בדרך העברה בלבד וכן נמי הוא הענין הודעה לחתן כל דבר שאסרו חכמים לצאת בו מרשו' היחיד היא הכלה שהיא מתייחדת עמו משעת הכנס' שבת שאומרים באי כלה אסור לצאת מייחוד שלה לעלו' לרשו' הרבים הוא לבדו לפי כי האשה עולה עמו ואינה יורדת וכן נמי אסור לצאת בו לחצר שאינו מעורבת כאמור חוץ מכבול הוא מש"ה ויקרא לה ארץ כבול עד היום הזה הוא דוגמא לנקודה שלה הנשאר' במקומה ואינו עולה רק בחינ' הכלי ופאה נכרית היינו קליע

של שער בסוד מדרגה האחרונה וכבר נתבאר למעלה אין ראוי לשנו' עליו משום כבוד אלהים הסתר דבר ויש אומרים דכל מה שנאסרו לצאת בו אפילו להתקשט בו בבית כגון מ"ש בזוהר פ' אמור תכשיטהא ומלבושהא וכתרהא וכל שכן לצאת בו לחצר המעורבת חוץ מכבול ופאה נכרית כאמור ויש אומרים שהכל מותר לצאת בו בחצר אפילו לחצר שאינה מעורבת והנה אנו מבארים כל אלו אלו החלוקו' של דברי הפוסקים להודיע כי לא דבר רק הוא והכל יש לו שורש למעלה אמנם המסקנ' בזה באחרונה לקיים כל דבר המחלוקו' ולכן יאמר והאידנא נשי דידן נהגו לצאת בכל תכשיטין דהיינו להתראו' לבני בעלה מקושטת עד שיאמר לה יפה את רעיתי כתרצה בשעה שאת מתרצה לי כמו שחז"ל נאוה כירושלים ויש שאמרו דמדינא אסורו' אלא שכיון שלא ישמעו כי כונתה להתגאו' מוטב שיהיו שוגגו' ואל יהיו מזידו' ויש שלמדו עליהם זכות לומר שהם נוהגו' כן על פי סברא אחרונה שכתבנו שלא אסרו לצאת בתכשיטין לחצר שאינה מעורבת וכך הוא הענין למעלה כי יוצאה אשת חיל בתכשיטין שלה האמורים לחצר שלה המעורב' כאמור וביותר עם התכשיטין האמתיים הם הצדיקים כדאיתא בזוהר פרש' ויקהל כד בעיא לאתקשטא בשבתין וזמנין וחגים עולים הנשמו' של הצדיקים מגן עדן תחתון למעלה והם נכנסים דרך העמוד הנקרא מכון הר ציון עד שנכנסים בתוך אותה נקודה ומעוררים את האהבה והיינו מקום הנקרא חצר המעורבת כאמור הרי כי האשה עליונה יוצאה בתכשיטים שלה לחצר המעורבת ועוברים דרך החצר שאינה מעורבת להכנס שם ולכן הוא אומר מותר לצאת האשה הגשמית בתכשיטין שלה לחצר שאינה מעורב' והשתא דלית לן רשו' הרבים גמור לפי שהם נתקנים המדו' עליונו' כאשר יבא הביאור במקומו והדברים נלמדים ממ"ש בזוהר פרש' וירא ובכל שיתין ושתין שנין מההוא אלף שתיתאה אתתקף ה"א וסלקא בדרגוי לאתקנא דף קי"ז תמצאנו ולכן צדק החכם במאמרו והשתא דלית לן רשות הרבים גמור שהיא סוד סטרא אחרא תדע שהרי אחז"ל שני בצים שני אגוזים הלכה למשה מסיני והשתא דשו ביה רבים ואין מי שניזוק מדברים של הזוגות יען כי למעלה מתגבר סטרא דקדושה והולך כאמור ולכן ליכא רשו' הרבים כמשפט הראשון לכן הוה ליה כל רשו' הרבים שלנו ככרמלי' ודינו כחצר שאינה מעורבת. הנה ביארתי למעלה כי כדרך שנאמר ארבע רשויו' בארבע עולמו' כך יהיה נמי שורש ארבע רשויו' בעולם האצילו' עצמו ובכן ימצא כרמלית בחינת חצר שאינה מעורבת כדלקמן ומותר ומיהו טבעת שיש עניה חותם לאשה ושאין עליה חותם לאיש שהדוגמא למעלה הוא טבעת בסוד המדה האחרונה של הכלה שיש עליה חותם כי כן צריכה חותם כאשר יבא במקומו בע"ה והוא מפורש בחותם של יוה"ך ושל הושענה רבה והם חותם בתוך

חותם שיש לאשת חיל להראו' לבעלה כי טהורה היא בתולה ואיש לא ידעה שלא כדרכה כנ"ל וטבעת שאין עליה חותם לאיש דאף על גב כי הוא חתום באות ברית אין זה חותם לפי כי הוא מעצמו ולכן נקרא טבעת שאין עליה חותם והבן שנים אלו דתנן בה חייב חטאת ליוצא בהם לפי שנדבק שם הקליפה חטאת היא אף בכרמלית אסור אפי' לדידן היינו החצר שאינה מעורבת כנ"ל והוא הדין לכל מאי דאתמר ביה חייב חטאת:

ויש מי שאומר שבזמן הזה שנהגו האנשים לצאת בטבעת שאין עליה חותם הרי זה להם כתכשיט ושרי ולפי זה איפשר דכיון שנהגו עכשיו האנשים להביא טבעת שיש עליה חותם הרי זה להם כתכשיט ושרי והכל עם הישר הולך דבזמן הזה ליכא רשו' הרבים כאמור ומכל מקום צריך להזהיר לנשים שלא יצאו אלא במחטין שהם צריכו' להם כי זה הדוגמא למעלה כמו ש"ה צדיקים ירשו ארץ וכל אחד הוא סוד מחט כנ"ל לפי שהוא מחבר חתן וכלה שנאמר כי כל בשמים ובארץ ומתרגמינן דאחיד בשמיא ובארעא שהם צריכו' להעמיד קשוריהן שהוא הקשר שבין החתן עם הכלה ולא יותר כי בזה שאין להם תועלת נשים הגשמיו' ישמעו לנו:

[יט] בהיות כי נתבאר למעלה כי דינים אלו שייך באנשים החוטאים לה' אשר בעונם נשתה גבורתם היו לנשים ועל הכל יצדק מ"ש הדין צריך להזהיר לנשים שלא יטלטלו מחט הוא ענין עון כאמור למעלה שנאמר ואחשוך אותך מחטוא לי מחטונך לי כמשחז"ל והוא היצר המחטי' לבני האדם והוא קוץ מכאיב בעצם אדם כי בנפשו הוא ולכן צריך להזהיר שלח יטלו מחט שניטל חודה או עוקצ' היינו שניטל חודה שניטל התאוה לעבירה שהיא חד וחריף לעבור עליה ועתה לא כימים הראשונים או עוקצ' דהיינו הנקב שהיה נוקב במעשה כד"א ונוקב שם ה' ואמרו חז"ל הרשע דומה לנוקב בספינה וכו' וזה ניטל ממנו חודה או עוקצה של עבירה לפי שהם מקיימים מה שחז"ל אם פגע בך מנוול זה מושכהו לבית המדרש אם ברזל הוא מתפוצץ שנאמר וכפטיש יפוצץ סלע ולכן נוטל חודה או עוקצה לא יטלטלו לשים בסעיפיהם היינו חלוקה דרבנן הנעשה להם אלא אם כן ניטל מערב שבת חודה ועוקצה לשם כך והוא רגיל להכניע היצר בהכי ואם לאו לא יעורר אותו בשבת:

[כ] הבנו' קטנו' שנוקבו' אזניהן הדוגמא להן היינו משחז"ל קטן שלא כנו לו חדשיו שנוקבו' אזניהן כמש"ה ולא שמעתי נקול מורי ולמלמדי לא הטתי אזני כדי לתת בהם נזמים ותכשיטין להגביר יצר הרע על דרך משחז"ל כאשר היצר רואה אדם מסלסל בשערו ממשמש בבגדיו מתנה בעקיבו חומר הדין דידי הוא מה טעם שנאמר ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו וכדי שלא יסתמו הנקבים ויתקיים בהם מש"ה החרשים

שמעו מי חרש כי אם עבדי לכן נותנים קסמים באזניה' והדוגמא ובית עשו לקש כלומר כי לא תהיה אחרית לרע ובליעל כקוץ מולד כלהם ולכן נכנסים דברי מוסר באזניהם מותר לצאת בהם כי בלי ספק יוצאים מלהיות עבדים ניצר הר יוצא לחירו' מלהיות עבד שנאמר ועבד חפשי מאדוניו והוא הדין אם נותנים חוטים כי זוכרים מה שעתיד להיות כמו שאמרו חז"ל לעתיד מביא הקדוש ברוך הוא יצר הרע ושוחטו לפני הכל רשעים נדמה להם כחוט והם בוכים וחומרים איך לא יכולנו לכבוש חוט זה ולכן קטנו' אלו שהם מקטני אמנה נותנים באזניהם חוטים כאלו קול קורא באזניהם כי יצר הרע דומה לחוט וכאשר האדם מתעורר עליו בנקל כובש אותו ולכן מותר לצאת בו מתחת עבודת יצר הרע כאמור אם אינם צבועים כלומר כי אין עושים התשובה לפנים כדרך הצבועים דחפי גונדי ואם הם צבועים אסור כי נמצא נמנע מעונג שבת לבלתי הועיל:

עוד זה מדבר בענין הרומז למעלה וכך הוא אומר צריך להזהיר לנשים וכו' כי הנה כשנכנס קדושת שבת אז כל הנשים שהם רוחניו' יש להם אזהרה כל א' לפי דרכה שלא לעבור עליה כי הנה הנשים שנאמר בהם אז תבאנה שתים נשים זונות אל המלך רב אמר רוחות היו והם זונות ממש נשים אלו הם זהירות שלא יטלטלו מחט הוא המחטיא את הבריות יצר הרע הוא דכורא שבקליפה שנוטל חודה או עוקצ' לתת בצעיפיה' כבר נתגבר' הקדושה במעלי שבת וכאשר נתגברה המדורה דאשא מסטרא אחרא נפק ההוא שלהובא מסטרא דימינא והשפיל אותה והכניס אותה בנוקבא דתהומא רבא כדאיתא בזוהר פרשת ויקהל וכן נמי קליפת נוגה כאשר מתגברת ומדלגת לתוך הגוונים ומתקרב' אצל הנקודה הפנימית בקדושה למיטל נהורא דילה אז נעשה חשמל מהו חשמל חש ומתגלה מל כד"א מל יהושע וכן נמי סטרא אחרא בפרוח רשעים למעלה הוא סיבה כי יתפרדו כל פועלי און כדאית' פ' בלק אשר הלך חשכי' דשארי בחיבורא וסיים בפירודא והיינו מ"ש בזוהר פרש' משפטים אל אחר אסתרס ולכן נשים אלו אשות הזימה לא יטלטלו מחט זה סוד אל אחר המחטי' בני האדם כנז' שנוטל חוד' ועוקצה כדוגמת הנחש שקצצו ידיו ורגליו ולשונו והולך על גחונו לשים בצעיפיהם אלא אם כן ניטל מערב שבת חודה או עוקצה כאמור לשם כך כי לא יועיל להתחבר עוד עם נשים הללו משימי' אות' בצעיפיהם כי לא יועיל להם כמדובר. ואמנם נמי הנשים כשרות הצנועו' אין מטלטלי' מחט הוא הצדיק התופר הבגדים של הכלה. כדאיתא בזוהר פרש' פנחס דף רכ"ד וז"ל לאומן דחתך לבושין דמלכותא ועבד מנהון חתיכן סגיאן אינון דידעין אתר דחסרין אינון חתיכו' או אינון דמשתארין אינון מתקנין לבושים לון וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי הצדיקים הגשמיים אשר המה חיים עד הנה הם מתקנין הבגדים

לכלה. וכן הוא מפורש בזוהר פ' אמור וז"ל ה' מי יגור באהלך הולך תמים ופועל צדק מאן פועל צדק אלין דמתקנין למטרוניתא לבושהא ותכשיטהת ועטרהא כל אחד פועל צדק אקרי הרי מבואר לענין הצדיקים הגשמיים שהם בעולם הזה וכן נמי הצדיקים שהם בגן עדן למטה שהם עונים למענה דרך העמוד הנקרא מכון ציון כנז' בזוהר. ולכן על כלם כאחד יאמר כי הנשים הצנועות לא יטלטלו מחטהם אלו הצדיקים בין מן החיים בגוף בין מן המתים בנפש שלהם היינו מחט שניטל חודה או עוקצה הוא יצר הרע שבהם וכלם קדושים לשים בסעיפיהם המלבושים שלהם כאמור לפי כי הנשמות נכנסים תחת המלבוש הנקודה הפנימית בסוד אור חוזר לעורר הייחוד בין חתן וכלה כאמור אלא אם כן ניטל מערב שבת חודה ועוקצה מן החטאות שנאמר שגיאו' מי יבין וכן נמי נשים כשרות אין מטלטלין מחט הוא הצדיק התופר ומחבר איש ואשה ת"ת ישראל עם הכלה כמש"ה כי כל בשמים ובארץ כתרגומו דאחיד בשמיא ובארעא שנוטל חודה או עוקצ' הוא הקליפה הסותם הצדיק סוד קליפת נוגה היינו חודה או עוקצה הוא האשה שית זונה כמש"ה עני ורוכב על חמור אלין כתרין תתאין כדאיתא בזוהר פרש' אחרי מות לשים אותו בצעיפיהם להתחבר עמו אלא אם כן ניטל מערב שבת חודה עוקצ' לשם כך ולהתפרש מסטרא אחרא שנאמר הקב"ה אנכי אשלח גדי עזים כדאיתא בזוהר למלכא דאזדווג במטרוניתא עילאה אמר מה יהיב לי מלכא אמר לה אנא אתרך ברא דאמהו מהיכלא דילי כך הדוגמא כאשר ניטל חודה ועוקצה ממחט זה הצדיק היינו מש"ה חמור ועיר בן אתנות דרכיב עליהון ביומין דחול מה שאין כן עתה בשבת הבנות קטנו' שנוקבין אזניהם גם בענין זה באה הדוגמא לאותה נערה קטנה בתו של אברהם אבינו ע"ה שהוא מגדל אותה בי"ג מדות של רחמים וכאשר עדיין היא קטנה נוקבת אזנה לשמוע כאשר קול ה' לעיר יקרא ואומר קול דודי דופק פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי והיינו כדי לתת בהם נזמים כשיגדלו שהחתן נותן לה תכשיטין וכן אימא עילאה מקשטת אותה ויביאה אל האדם כמנין ויביא' נותנת לה כ"ד קישוטין והוא פסוק ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד שהוא כ"ד אותיו' דהיינו משחז"ל משל לבת מלך שהריחה ציקי קדרה תאמר גנאי היא לה לא תאמר היא מצטערת מה עשו לה עבדי' הביאו לה בחשאי היינו ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. ולכן כדי שלא יסתמו הנקבים מה עושה נותנים בהם קסמים כמש"ה קסם על שפתי היינו שצריך להשמיע לאזניו קריאת שמע פסוק ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד אע"ג שהוא בחשאי צריך להשמיע לאזניו מותר לצאת בהם לפני החתן להתראות לפניו בתכשיט זה והוא הדין אם נותנים חוטין ע"ש שנאמר כחוט השני שפתותיך בסוד וישק יעקב לרחל כי מותר לצא' בהם אם אינם

צבועים לפי כי סטרא אחרא שפוהא סומקין כוורדא כדאיתא בזוהר פרשת ויצא. אמנם אין זה השבת שלה מעצמה רק מתקשטת בו לפי שעה לפי שנאמר והחזיקה לו ונשקה לו. אמנה אח"כ הכל מתבטל אמנם הבת היקרה זו שניתנה לאברהם החוט שלה אינו צבוע שהרי אברהם אמר אם מחוט ולכן נותן לה זה החוט כחוט השני שפתותיך ומאחר כי חוטים הללו אינם צבועי' כאמור מותר לצאת בהם לפני החתן כאמור:

[כא] נחזור לומר על עיקר הקודם כי מלבד פשט הדברים נמצא בהם הרמז והדוגמא לחוטאים בנפשותם אשר בעונם הורע כחם היו לנשים. ובזה יהיו כל דינים הללו צודקים בהם לא יעדר דבר ולכן הוא אומר יוצאה אשה קשת רוח הנז' מפני העון דעולה והוא שמעטפת כל ראשה חוץ מהפנים הא כך אמרו חז"ל עשר קללות נתקללה האשה אחת מהנה שמתעטפת כאבל והכא בנדון דידן אין לך ענין אבילות כמו החוטא שהוא אבל לב כמש"ה ואשלם ניחומי' לו ולאביליו הם האברים שמתאבלים עליו לפי שבעונותיו הוא פוגם אותם ולכן מותר לצאת בהם בשבת כדי להנצל מיצר הרע להיות עבד חפשי מאדוניו ובענין התשובה יוצא לחירות לפי שנדבק בתשובה עליונה. ולכן נאמר אשרך ארץ שמלכך בן חורין כההוא דאמר שלם עליך בר חורין אקפד אמר ליה כלום שמעת עליו שהיה עבד אמר ליה לאו אלא שאתה בן חורין לעולם הבא. ולכן משבח ואומר הכתוב אשרך שמלכך מאן וכו' רבנן המיוחד לכך הוא בן חורין ואינו משועבד ליצרו כי לכן ימצא ושריך בתורה בעת יאכלו לאחר שקובעים עת לתורה. ולכן יוצאה אשה רעולה בפרט תלמיד חכם כמו שחז"ל אלו ת"ח שתשש כחן כנשים והם עושים גבורה כאנשים דאשר לא טוב עשה בקרב עמיו איכא תרתי לריעותא כי היו לנשים וצריך להתעטף כנשים כי אין להם מצח להרי' ראש. אמנם מותר לצאת כמשחז"ל האי צורכא מרבנן דסנן שומעניה ילך למקום שאין מכירין אותו וילבש שחורים ויתעטף שחורים ויעשה מה שלבו חפץ. ולכן חזר הדין שיוצא ממקומו לרשות הרבים שאין מכירים אותו ומתעטף ראשו חוץ מהפנים ללמד תורה כי כן צריך להראות פנים לגמרא כמשחז"ל אצל פנים בפנים דבר ה' עמכם פנים למקרא פנים למשנה פנים לגמרא:

[כב] פורפת בשבת על האגוז ועל האבן שיחדו לכך הוא משחז"ל אל גנת אגוז ירדתי למה נמשלו דברי תורה לאגוז מה אגוז זה שנתלכלך לא נמאס מה שבתוכו כך תלמיד חכם אף על פי שסרח אין תורתו נמאסת. ועל האבן נמי כמשחז"ל אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית הכנסת אם אבן הוא נימוח מאחר שייחדו לכך ויוצאה בו מרשות יצר הרע כאמור אבל לא על המטבע אע"ג כי הצדקה שקולה כנגד כל המצו' אין יוצא בה החוטא מן החטא שלו מרשו' יצה"ר ולכן על המטבע אסור לפרוף עליו בשבת דלאו בר טלטול

הוא לפי כי חז"ל אמרו האי צורבא דרבנן דסנן שומעניה ילך למקום שאין מכירים אותו הנה אין לו תקנה אלא על ידי טלטול וכן כל אדם שפגע במנוול הוא היצר צריך למשוך אותו לבית המדרש הרי כי התקנה על ידי טלטול והיינו דוגמא לאגוז ואבן כאמור אבל מעשה הצדקה הוא המטבע לאו בר טלטול הוא. ולכן אין יוצאים בו בשבת מרשות יצר הרע ולא מהני ביה יחוד אפילו עשה צדקה בקבע ואם פרפה עליו מערב שבת כנראה שמהלך ברגליו לעשו' הצדקה דאהנייא ליה שהוא מענין טלטול ולכן מותר לצאת בו בשבת מרשות היצר כאמור:

[כו] ואם נחזור ונאמר שמדבר הדין על דבר הנזכר לעיל הכי קאמר אם היתה צריכה להוציא אגוז לבנה הוא ענין למוד התורה כאמור כי אע"ג שאמרו חז"ל האיש חייב ללמד את בנו תורה אבל האשה אינה חייבת אם היתה צריכה להוציא אגוז לבנה כי הנה האגוז הוא דרך שחוק לתינוקו' כמשחז"ל והדוגמא מש"ה הייתי שחוק לכל עמי. ולכן צריכה להדריך אותו בדרך טובה ופרפה עליו כדי להוציאו כאמור אם לר"ה אסור ואם לכרמלי' מותר כי אין ראוי לפרסם לעין כל מה מעשיו:

ואלו הדברים הנאמרים גם כן למעלה והכי קאמר יוצאה אשה רעולה היא אשת חיל יוצאה יציאה של שמחה כמשחז"ל הנה הוא יצא לקראתך וראך ושמח ולכן יוצאה ככלה על דרך שנאמר ויוצא משה את העם לקראת האלהים כדרך חתן לקראת כלה כמשחז"ל וזה יהיה הענין שמעטפת כל ראשה חוץ מהפנים וזה יצדק בענין הטלית שהיא מתכסה בה כדאיתא בזוהר פרשת שלח לך דף קס"ג. וז"ל השתא פריש מאן דפריש במתיבתא דסיהרא קדישא שפירו איהי בחוורו וכל גוונין מנצצן בה ומרקמן ואיהי כההיא שפירו וחוורו דשמשא ממש ובההוא ימא דילה גו שבעין שנין נפקא נונא חדא ואפיק מניה גוון תכלא ואיהו נטלת גוון דא ותקינת ליה ואתחפיאת לבר בהאי גוון לאו דהאי גוון לבושא דילה דהא שש וארגמן לבושה אבל חופאה דלבר הוא גוון דא וכו' מ"ט בגין דתחות ים דא אית מצולות י"ם כלל דכר ונוקבא ואית לון עינא בישא לאסתכלא וכד מסתכלין זמין לעינייהו גוון תכלא ולא יכלא עינייהו לשלטאה וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי אשה יראת ה' היא מתכסה באותו לבוש של תכלת כדי שלא יראו אותם החיצונים הנק' צל מות. ולכן יוצאה אשה רעולה דהיינו שמעטפת ראשה חוץ מהפנים לפי כי החיצונים אינם יכולים להביט רק באחורים לא בפניה ואיפשר לדרוש מלת רעולה מלשון רע לה דהיינו כי זה הלבוש אינו שלה דהא שש וארגמן לבושה אלא מפני כי רע לה מאותם דתחות י"ם דילה הנקראים צל מות שה בעלי עין הרע ולכן מתכסה בלבוש זה של תכלת

כאמור ועוד אפשר לומר כי זה יהיה ענין הטלית המקיף אותה על ראשה כאשר נתבאר למעלה כמ"ש במאמר פרשת שלח לך ואין להאריך:

פורפת בשבת על האבן אשר נתבאר בזוהר כי אבן הוא כינוי לכנסת ישראל. ואמנם עוד תשכיל ותדע ממוצא דבר מ"ש בזוהר פ' נח דף ע"ב. וז"ל פתח ר' יהודה ואמר והאבן הזאת אשר שמתי מצבה וגו' אמר ליה שאילנא על מה דאמרת בפסוקא והאבן הזאת דא אבן שתיה והא אבן שתיה הוה עד דלא אתברי עלמא וכו'. פתח ואמר אני בצדק אחזה פניך דוד מלכא חביבותיה ודבקותיה בהאי אבן הוה ועליה אמר אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה וכד בעא לאסתכלא בחזו יקרא דמאריה נטל להאי אבן בידיה בקדמיתא ולבתר עייל בגין דכל מאן דבעי לאתחזאה קמיה מארי לא אעיל אלא בהאי אבן דכתיב בזאת יבא אהרן אל הקדש וגו' והנה ענין מאמר זה נורא מאד ממנו תבין מאמרים רבים ועוד תבין למה נצטער כל כך יעקב אבינו ע"ה על האבן. ועוד תבין מהו כונת די התגזרת אבן דילא בידין ולכן הענין בקיצור כי להיות כי מזמן הבריאה כאשר קטרגה הלבנה ואמרה אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד לכן נגזר עליה לכי ומעטי את עצמך. ולכן יורדת בעולמות התחתונים עד מקום העשיה למטה. ואמנם בכל עולם ימצא ממנה כמה חלקים במספר. אמנם הנשאר לחלק עולם העשיה הוא החלק האחרון שבה הלא זה הדבר מ"ש בתיקוני' ה' תתאה מקננא בעשיה והנה חלק זה עליו נאמר משם רועה אבן ישראל מתפרנס לפי כי עליו נאמר דודי ירד לגנו לעולם הזה לרעות בגנים. והנה כאשר תתבונן לא יתכן להבנות מלכות שמים אלא כאשר תאסוף חלקיה אליה כי זהו תכלית התפלה להעלות חלקים הללו שבעולמות ולבנות הכלה שתהיה ראויה לזווג נמצא כי חלק זה האחרון הוא הנרצה והנבחר יותר ועליו נאמר אוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב והם שערים המצויינים בהלכה והנה חלק זה עליו נאמר אבן מאסו הבונים לפי שיורד למטה במקום הקליפות ואין להאריך בזה. ולכן אמר דוד המלך ע"ה אני בצדק אחזה פניך אני דוקא לפי כי ידעתי עומק הדברים ואע"ג דאיהו לא חזי מזליה חזי ולכן דבקותיה וחביבותיה בהאי אבן לפי כי עמה הוא מתייחד למעלה ועליה אמר אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה כי הכל צריכים לה לענין היחוד והנה מזה תבין למה נאסר טלטול אבן בשבת לפי כי מתחלה היינו חטא אדם הראשון לפי כי מדה זו חלק הטוב הוא. אמנם מתלבשת בעשיה בחלק הרע כדאיתא בתיקונים באלין עשר כתרין דמסאבותא אתלבש קודשא ב"ה ושכינתיה בגין לנטרא להו לישראל ולקיימא ומלכותו בכל משלה. וכאשר אכל אדם הראשון מעץ הדעת נאחזו ממנה הקליפות לפי כי רגליה יורדות מות. והנה ביום השבת חוזרת לעלות למעלה ולכן בא דין מוקצה דמאחר דאתקץ

לביני שמשי נאסר לטלטל אבן זו שהרי עלתה למעלה ואינה יוצאה משם בשבת ולכן יאמר. נא פירפת על האבן היינו סוד אבן זו או על האגוז שהוא בסוד המרכבה כדאיתא בזוהר פרשת שמות דף ט"ו: וז"ל א"ל רבי עקיבא מהו דכתיב אל גנת אגוז ירדתי א"ל ת"ח ההיא גנתא נפקא מעדן ודא היא שכינתא אגוז דא היא רתיכא קדישא דאינון ארבע רישין דנהרין דמתפרשן מן גנתא כהאי אגוזא דאינון ארבע רישין לגו וכו'. הנה הדבר מבואר מן המאמר כי אגוז הוא המרכבה שהשכינה יורדת מלמעלה ומתלבשת שם ומ"ש ירדתי הוא כד"א ירד פלוני למרכבה כנז' במאמר ולכן הוא אומר כי אשה כשרה זו פורפת על האגוז ועל האבן הנז' שייחדתו לכך לפי כי זה מורה על אבן זולת הקדושה האמורה לפי כי כמה אבנים הם תחת אבן זו כדאיתא בזוהר פ' ויצא דף קמ"ז: וז"ל ויקח מאבני המקום אבני המקום לא כתיב אלא מאבני המקום אלין אינון אבני יקר מרגלאן טבאן דאינון תריסר אבנין עלאין כמה דכתיב שתים עשרה אבנים ותחות אלין תריסר אלף ורבוון אבני פסילן וכלהו איקרון אבנין בגין כך מאבני המקום ולא אבני עכ"ל. הנה מבואר מדברי המאמר כי מלבד אבן העליונה שנאמר ויקח את האבן יש נמי אבנים מסטרא דקדושה. ולכן כאשר ייחד אבן לכך יוצאה בו אבל על המטבע אסור לפרוף בשבת דלאו בר טלטול הוא והם כמה מיני מטבע הלא הם בסוד המתכות שנאמר בהם לי הכסף ולי הזהב אמר ה' ודוק מ"ש לי ולא לזולת לפי כי הם אחסנתא דאבוי ואמיה ות"ת ישראל היורש אותם נעשים אצלו מטבע וזה לאו בר טלטול הוא כי אין יוצאים מאצלו רק חלק מהם נותן לכלה לעת מצא שנא' מצא אשה מצא טוב והיינו ויפק רצון מה' והבן. ולכן לא להני ביה יחוד ואם פרפה עליו מע"ש דמשמע כי הם מדות הללו דרך חול מותר לצאת בו בשבת:

אם היתה צריכה להוציא אגוז שהוא חלק מן המרכבה לבנה היינו מה ששנינו משמרה שלישית תינוק יונק משדי אמו וכדאיתא בזוהר בדין ההוא תינוק שנאמר בו ונער קטן נוהג בם יונק משדי אמו בגין לדכאה להו והיא היתה צריכה להוציא אגוז זה אחד מן הנהרות אשר שם לבנה זה מטטרון ופרפה עליו כדי להוציאו אם לרשות הרבים אסור לפי שהוא מקום מיוחד לקליפות ואם לכרמלית מותר:

[כד] אשר חכמים ז"ל הגידו מה הן פירותיו של צדיק מצו' ומעשים טובים שנאמר פרי צדיק עץ חיים ומאחר כי למדנו מזה כי הבנים העקריים הם המצו' ומעשים טובים באה הערה אל האדם בדין זה שני דברים טובים הבאים כאחד ראשונה כי החי יתן אל לבו להיות לו בנים אלו שעליהם נאמר אשתך כגפן פוריה כי הנה הנפש הזאת היא דוגמא לאשה שמשתמש בה האדם לצורך ביתו וכמשחז"ל ומה גם להוליד בה בנים מן המצו'

והיא יושבת בירכתי הגוף. ולכן כי יהיה לה בנים כשתילי זתים שיהיו קבועים כמ"ש ז"ל ופערה פיה לבלי חק למי שאין בו מצוה שתציל אותו והיינו מצוה קבועה כאשר נתבאר במקומו ובלי ספק כי זה ימצא ביותר סביב לשלחנך מענין הצדקה וגמילו' חסדים כי כן יבורך גבר ירא ה' על ידי מעשה המצו' וצריך שתהיה המצוה קבועה בו ולכן יאמר נא יוצאה באבן תקומה כי הנה נתבאר למעלה ענין היציאה מרשו' לרשו' בכמה פנים ואין לחזור עליהם אמנם זה יצא ראשונה לפי שנאמר לכן הרחיבה שאול נפשה ופערה פיה לבלי חק למי שאין בו מצוה אחת לכן באה ההודעה בדין זה כי יוצאה נפש זו מכלל זה וניצולת מגיהנם רשו' הרבים והולכת לרשו' היחיד הוא גן עדן שהוא ברשו' יחידו של עולם כאבן תקומה היינו אבן שקולט שלא תפיל דהיינו כי נפש זו נתגברה על היצר הנקרא אבן במעשים טובים קבועים או יהיה כפי פשוטו על דרך משחז"ל הני נשי במאי זכיין וכו' כי כאשר מוליכו' את בניהם ללימוד התורה וממתינו' לבעליהן העוסקים בתורה יש להם חלק כמש"ה כחלק היורד למלחמה היא מלחמתה של תורה וכחלק היושב על הכלים היא האשה הממתנת לו בבית יחדיו יחלוקו ולכן יוצאה באבן תקומה שעל ידי כך אין מפלת פרי בטנ' הם המצו' ומעשים טובים שהם פרי צדיק עץ חיים ונשארים בה קבועים ובמשקל ששקלו כנגדו היינו משחז"ל אם עשית חבילות של עבירו' עשה כנגדן חבילו' של מצות עינים רמו' והיו לטוטפו' בין עיניך והנה ימצא כי המצות כנגד העבירו' משקל ששקל כנגדו וגם בזה יוצאה מן הדוגמא האמורה ואף על פי כי עדיין לא נתעברה כי אין לה מצוה ידועה כדי להכין לה שתהיה בה קבועה עם כל זה יוצאה מדין גיהנם והולכת להתראו' לפני הקב"ה בגן עדן כאמור:

[כה] אסור לאשה שתעביר סרק על פניה בשבת והדוגמא לזה מה שהיו משוררים לרבי זירא ע"ה לא סרק ולא כחל ויעלת חן דהיינו לומר כי הנה התלמיד חכם על ידי ההגדה והדרשה שאומר ברבים מוצא חן בעיניהם ובמעשה דרבי אבהו ורבי חייא כי רבי אבהו דרש הגדה ורבי חייא שמעתתא שבקוה כוליה עלמא והלכו אצל רבי אבהו וכמשחז"ל רודף צדקה וכו' צדקה וכבוד נותן לו הקב"ה בנים בעלי הגדה דהיינו הכבוד לעיני ההמון ולכן היו משוררים לפני רבי זירא כד סמכוהו לא כחל ולא סרק דהיינו כי בלאו הכי אף ע"ג כי הוא לא ידרוש בדברי הגדה ודרשה הוא מעלה חן וזו היתה כונת ריב"ל שהיה כורך עצמו בבעלי ראתן ועוסק בתורה כי אמר אילת אהבים ויעלת חן אם מעלת חן על לומדיה פשיטא דמצלה ואגוני מגינה כי כן אורייתא בין בעידנא דעסיק ביה בין בעידנא דלא עסיק בה מגינה ומצלה. ולכן יאמר אסור לאשה זו הנפש שתעבר סרק על פניה בשבת היינו ענין הגדה ודרשה ואל תתמה אם נאמר אשה ממשמעו כי כן אחז"ל למה

נמשלו הנביאים לנשים מה אשה זו אינה מתביישת לתבוע צרכי ביתה מבעלה כך אין מתביישין לתבוע צרכי ישראל מהקב"ה וכן נמי הצדיקים ועוד אמרו אליכם אשים אקרא אלו תלמידי חכמים העושים גבורה כאנשים ותשש כחן כנשים. ולכן יאמר אסור לאשה זה תלמיד חכם להעביר סרק על פניה דברי הגדה ודרשה משום צובע כלומר לא ענין הדרשה בצבור וההגדה אסורה שהרי משה תיקן להם לישראל לדרוש הלכו' פסח בפסח הלכו' עצרת בעצרת ועוד אמרו חז"ל מאחר כי אין לך יום שאין בו קללה על מה קאים עלמא על קדיש של ההגדה אבל זה שאמר אסור היינו משום צובע לעושה שלא לשמה לפרסם עצמו בקהל עם שלא לצורך ותועלת אסור ודאי ומטעם זה אסורה לכחול בשבת היינו הלימוד למראי' העין בלבד ומטעם זה אסור לטוח על פניה בצק היינו שאומר קריאת שמע ועושה בפניו תנועו' כגון קורץ בעיניו בענין בהלה כדי שיאדימו פניו כך אמרו חז"ל כל הקורא קריאת שמע ומורה באצבע וכיוצא עליו נאמר ולא אותי קראת יעקב ולפי כי חז"ל אמרו משל לבת מלך שהריחה ציקי קדרה בה הדוגמא בענין הבצק לטוח על פניה וכשנוטלתו ומגלה פניו לעין כל מאדים הבשר כמו שנתייגע הרבה בענין ייחוד בק"בה כגון זה אסור:

[כו] אסור לקלוע שער' כך אמרו חז"ל כאשר היצר רואה בן אדם מסלסל בשערו מתלה בעקיבו אמר הדין דידי הוא מה טעם ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו. ולכן האדם אשר ירצה להשלים עצמו צריך להתרחק מן הכיעור ומן הדומה לו ולא יקלע שערו לתקן אותו ומכל שכן בשבת ולא להתיר קליעתו כך אמרו חז"ל באותו בחור שהיה שערו שחור ויפה ועמד על המעין ופחז יצרו עליו אמר מה אתה מתגאה בעולם שאינו שלך העבודה לגלחך לשמים וכך עשה. ולכן אסור נמי להתיר קליעתו כי בכך מתראה נמי יפה קווצותיו תלתלים שחורו'. אבל יכולה לחלוק שערה מכאן ומכאן ומה גם אשר חז"ל הגידו אצל ויען ה' את איוב מן הסערה משערו' ראשו מי פלג לשטף תעלה כי הנה ברא הקב"ה לכל שערה גומא אחת כדי שלא יינקו שתי שערו' מתוך גומא אחת כדי שלא יכחיש מאור עיניו של אדם וכל זה ימצא בהשגחת הבורא יתברך כי עיניו על דרכי איש והוא מדקדק עם חסידיו כחוט השערה שנאמר וסביביו נשערה מאד ולכן אסור לאשה הירא את דבר ה' לקלוע ולא לסתור השער היינו עיקר זה אשר הוא בנוי על ענין השער אבל יכולה לחלוק שערה ללמוד מזה כמו שאמר הקדוש ברוך הוא לאיוב ומה בין שער לשער בין גומא לגומא לא נתחלף לי בין איוב לאויב נתחלף לי כך ראוי לחלוק בענין השער:

[כז] אסור לסרוק במסרק בשבת הנה דוגמת זה לפי פשוטו כדי להתראו' להתגאו' ואפילו אותו שעושים משער חזיר כי הוא חזק והענין כי יהיה האדם נזהר מכל דבר קל כגון עון עקבי ואף על גב כי דבר קל הוא בענין מסרק שהוא להוציא את הכנים ונפיק מניה חורבא שמשיר השער בשבת. וכן יזהר מלהביא עצמו לידי נסיון שיחשוב להתגדר על היצר ולדחות ממנו הקליפה ואחר כך יהיה להפך וגם שינצח הרי שער באשה ערוה אפילו שער חזיר כלומר כי חוזר בו ולא יחטא לא כך יעשה דילמא יעקור איזה שער של מחשבה או דיבור והיינו חטא ודאי:

מדה שנית בדינים הללו לצד עילאה והכי קאמר יוצאה באבן תקומה היינו מ"ש בזוהר פרש' וישב דף קפ"א. וז"ל תא חזי בההיא שעתא דההיא נהר דנגיד ונפיק אפיק כל אינון נשמתין ואתעברת נוקבא כלהו קיימין לגו בקורטא דלגו בסיטו קורטא וכד סיהרא אתפגים בההוא סטרא דחוויא בישא כדין כל אינון נשמתין דנפקין אף על גב דכלהו דכיין וכלהו קדישין הואיל ונפקי בפגימו בכל אינון אתרי דמטו אינון נשמתין כלהו אתברו ואתפגימו בכמה צערין בכמה כאבין ואלין אינון נשמתין אתרין דאתרעי בהו קב"ה לבתר דאתברו ואף על גב דאינון בעציבו ולא בחדוון וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי אותם נשמו' הנמצאו' בזמן המיעוט מגיע להם הייסורין. ואמנם יש נשמו' שהם בסוד נפלים הלא הם דברי חז"ל וקטן שלא כלו לו חדשיו כי אמרו דבר גדול במתק דבריהם כי הנשמה שלו לא מטוהרה היא מפני כי היה בסוד נפל שנאמר הנפילים היו בארץ בימים ההם ואמרו חז"ל נפלים כתיב שהיו מפילים ביותר. ולכן יאמר כי אשה כשרה זו יוצאה באבן תקומה כדי שלא תפיל וסוד הענין משחז"ל משל לבת מלך שהריחה ציקי קדר' תאמר גנאי הוא לה לא תאמר מצטערת מה עשו עבדיה הביאו לה בחשאי. ולכן אנו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בלחש. והנה סוד הדבר תבין עתה כי בת מלך שהריחה ציקי קדרה למה תהיה מצטערת אלא מפני כי היא מעוברת ומתייראה שלא תפיל וכי תימא ומנין היה לה העיבור והרי עדיין לא עלתה למעלה באצילות עד שאומרים תהילות לאל עליון גואלם כי אז מלכא נפיק לקדמותה ומעלה אותה למעלה ואחר כך נעשה הייחוד ומתעברת אמנם סוד הענין הוא כי הלא נתבאר בתיקונים בפ' כי עוף השמים דא מטטרו"ן יוליך את הקול וכו' כי על ידו מתייחדין בשית יומין דחול צדיק וצדק בסוד קול ודיבור ולכן מאז הכלה היא מעוברת מן הצדיק למטה ולכן כשעולה למעלה בסוד הבריאה והריחה מן הייחוד עליון הנעשה באצילות מתייראה שלא תפיל לפי כי עדיין אינן בני קיימא ולכן עבדיה הצדיקים מביאים לה בחשאי לפי כי אם תשאל גנאי הוא לה יאמרו הנה היא הרה לזנונים לפי

כי הם לא ידעו כי הצדיק נתחבר עמה בפתח עינים בדרך תמנת ולכן יאמר יוצאה באבן תקומה היא אבן ישראל כי לכן אינה מפלת פרי בטנה ובמשקל ששקלו כנגדו והנה ענין המשקל מובן מן הזוהר פ' תשא דף קפ"ז. וז"ל מאן מחצית השקל דא ו' ממוצע בין שני ההין אבנא למשקל בה דא יו"ד וכו' הנה נלמד מדברי המאמר כי משקל היינו סוד ההויה ששוקלין כנגדו היינו כי אותיות השם הם כפולים י' יש במילוי שלה ו' ד' היינו י' נמי וכן אות ה' במילוי שלה ה' אחרת וכן אות ו' במלוי שלה ו' אחרת וכן אות ה' אחרונה במילוי שלה ה' אחרת הרי נמצא משקל זה ששוקלין כנגדו משקל אחר וזה כדי שלא תפיל לפי כי שם זה עולה בגימטריא ב"ן ולכן מועיל שלא תפיל בן של העיבור ואפי' לא נתעברה עדיין לפי כי אותו הייחוד תחתון אינו נחשב לעיבור רק הייחוד עליון הוא היצר העובר שמתעבר' ממנו כנודע. אסור לאשה וכו' כי הנה בזמן החול אשה כשרה זו נמצא למטה בין הצדיקים כדאיתא פ' פנחס דף ר"ך. וז"ל לא אצטריך לאפקא לאתתא למהוי באתר אחרא עד דבעל יהיב לה רשו מנ"ל מצדיקו של עולם דיהיב לה רשו למיהוי גו צדיקי בהאי עלמא ויתבא עמהון ככלה גו קישוטהא וצדיקיא דעלמא חמי וחדי בהאי אבל בין דרועי מלכא שכיבת ואתהדרת למהוי בהדייהו ותבת לבעלה כד"א בערב היא באה ובבקר היא שבה וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי אשת חיל יושבת עם הצדיקים למטה וכדאיתא בזוהר כי לכן הם נקראים פני שכינ' לפי דאסתתרת בגווייהו אמנם יאמר כי זה יהיה בימים של חול אמנם בשבת לא כן נאמר בערב היא באה לגבי בעלה ובבקר היא שבה אצל הצדיקים כי אסור לאשה זו להעביר סרק מן הצדיקים אלו על פניה שהם פני השכינה בשבת משום צובע אבל בשבת הוא באופן אחר כדאיתא בזוהר פ' ויקהל דף רי"א. וז"ל כד נקוד' דא בעיא לאתקשטא בשבתי וזמני וחגי משדר ארבע אנפין דנשר וקיימין על היכלא דאקרי מר דרור ויהבין קלא כדין כל אינון נשמתין דאתחזון לסלקא מתכנשין תמן וכו' כדין נשמתין סלקין בההוא פתחא עד ההוא עגולא דסחרא וכו' ואיהי תאיבה לגבייהו ומתקשטא בהו כדין אלביש קנאה מנהורא חד צדיק עילאה ואסתכל בשפירו דהאי נקודה ובתיקונהא ואחיד בה וסליק לה לגביה ונהיר נהורא בנהורא הוו חד וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי בשבת זהו הקישוט של הכלה עליונה ולכן אסור לאשה להעביר סרק על פניה בשבת משום צובע אבל קישוט זה הוא פנימי ומטעם זה אסורה לכחול בשבת נמי ומטעם זה אסורה לטוח על פני' בצק וכשנוטלתו מאדי' הבשר: אסור לקלוע האש' שער' איתא בזוהר פ' אחרי דף ט' וז"ל לית חושבנא לאינון דמתאחדין בשערהא ולכן אסור לקלוע שער' בשבת כדי שלא יבאו להתאחז משם לכן אמרו חז"ל שער באש' ערוה וכדאיתא באדרא רבה וכן אסור להתיר קליעתו אבל מותר

לחלוק שערה לפי כי בתוך השער יש דרך ישר הנמשך משם שפע כדאיתא באדרא רבה דף קל"ו. וז"ל בפלגותא דשערי אית ארחא דקיק דמאחדא מארחא דעתיק יומין ומההוא ארחא אתפרשן שית מאה ותליסר ארחין דאתפלגון ארחין דפקודי אורייתא וכו'. ואמנם בענין הכלה נאמ' דף קמ"א. וז"ל כד אתברי פרצופא דרישא דנוקבא תלייא חד קוצא דשערי מאחורא דז"א ותלי על רישא דנוקבא ואתערו שערי ברישא כלהו סומקי דכלילן בגו גוונ' ההי"ד ודלת ראשך כארגמן וגו' ולכן יכולה לחלוק שערה. אסור לסרוק במסרק בשבת דמאחר שנת' כי השערות הם מחנות הנמשכים ממנה כדאיתא בזוהר שערהא כל הפקודים דלית לון חושבנא ומאחר כי כל השערות שלה נרמזים בהם מחנות עליונים אסור לסרוק במסרק בשבת ואפילו אותו שעושים משער חזיר היינו מ"ש הרשב"י ע"ה פרשת פקודי דף רל"ז:

וז"ל ת"ח להאי רוח מסאבא קב"ה יהב ליה שלטנו למשלט בעלמא וכו' ועל דא רזא חדא אית לן דבעינן למיהב ליה דוכתא זעיר בגו קדישא דילן דהא מגו קדושה נפיק שלטנו דיליה דבעינן גו רזא דתפילין לאצנעא חד שערא דעגלא דיפוק לבר ויתחזי וכו'. הנה הענין מבואר מדברי המאמר דמאחר כי צריך לתת מקום לסטרא אחרא לכן אפילו מסרק של שער חזיר לא תסרוק בו דלא סגי שלא יתעקר איזה שער כאמור:

סימן שד

[א] אשר חז"ל הגידו בפ' ועבד חפשי מאדניו כי האדם יש לו שני אדונים יוצרו ויצרו עשה רצון יצרו מכעיס את יוצרו עשה רצון יוצרו מכעיס את יצרו ואמנם כאשר האדם זוכה נהפך היצר לעבד לו כמ"ש בזוהר פרשת תולדות דף קמ"ד: וז"ל אתי בר נש לאתדכאה ולאשתדלא בפקודי אורייתא ההוא יצר הטוב דאזדווג ביה כבר איהו אתתקף על ההוא יצה"ר ואשתלים בהדיה ואתהפיך ליה לעבדא וכו' מאי ועבד לו דא יצר הרע וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי יצה"ר שהאדם עבד לו כשהוא הולך בדרכי יושר מתהפך ונעשה עבד לאדם ולכן יאמר נא אדם מצווה על שביתת עבדו היינו יצה"ר שנאמר ולעבדו בכל לבבכם איזו עבודה שבלב זו תפלה וכל ענין עבודה של קדושה שהאדם עובד להקב"ה שנא' כי אדם לעמל נברא מצווה על שביתת עבדו זה יצה"ר דאף על גב כי סורו רע ולא ישקוט ממלאכה של איסור להטעות את האדם להעביר אותו על דעת קונו האדם מצווה על שביתתו לעשות באופן שישבות ממלאכה של איסור כמש"ה ואליך תשוקתו ואתה תמשול בו והיינו עבד שמל וטבל לשם עבדות כמש"ה הסירו את ערלת לבבכם וטבל כמ"ש בזוהר פרשת ויצא ולבן הלך וגו' מאי לבן דא יצר הרע דטבל

ממסאבותיה ואתדכי וזה טבל לשם עבדות להיות עבד לאדם כמש"ה כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכך וקבל עליו מצות הנוהגות בעבד וכדאיתא בזוהר פרשת פנחס דף רל"ח. וז"ל ובג"ד אוקמוה איזהו גבור הכובש את יצרו ואית למאן דאתהדר ליה חמור דלאו איהו מצטער וכו' ושם נאמר כמה מצות שעושה האדם כי בהם יצה"ר נהפך לעבד לו ונעשה יצה"ט במקום שד נעשה שדי אבל אם לא מל וטבל כאמור אלא קבל עליו שבע מצית בני נח כד"א שבע ביום הללתיך שאמרו חז"ל שהם ציצית ותפילין ומזוזות כי על ידי מצות הללו הוא נכנע הרי הוא כגר תושב לפי כי היצר הוא בכמה פנים כי היצר הוא קבוע באדם מיום שיצא לעולם שנאמר לפתח חטאת רובץ אמנם לכל עבירה אשר יעשה האדם לחטא בהנה נמצא לו יצה"ר כי זולת זה הלא הם דברי חז"ל אין אדם חוטא אלא אם כן נכנס בו רוח של שטות וכה"א אצא והייתי רוח שקר בפי כל נביאיו ולכן זה יקרא גר תושב ומותר לעשו' מלאכה לעצמו להטעות בני האדם כי זו היא מלאכתו המיוחדת לו אבל לא לרבו לפי שהוא הולך בפקודי אורייתא כאמור ואסור לכל ישראל לומר לו לעשות מלאכה שלו שהיא של איסור לצורך ישראל אפי' מי שאינו רבו ואם לא קבל עליו שום מצוה אלא עדיין הוא כותי גמור יצה"ר דינו הוא שוה למקבל עליו שבע מצות ולפי זה צרכי חולה שאין בו סכנה אשר נתבאר למעלה כי החולה הוא החוטא כמשחז"ל אין ייסורין בלא עון ולפי כי יש ארבעה חלוקי כפרה שהי' ר' ישמעאל דורש כי ימצא שעבר על מל"ת ויש מי שיעבור על כריתות שבתורה ומיתו' בית דין והיינו חולה שיש בו סכנה אמנם זה החולה שאין בו סכנה לפי שעבר. על מצות לא תעשה ולכן אמר עושה צרכי חולה שאין בו סכנה דקיימא לן אומר לעכו"ם ועושה והיינו משחז"ל אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש אם אבן הוא נימוח וכן מת ביום טוב ראשון דהיינו החוטא בזמן הבחרות כי זה הוא יום טוב ראשון שלו שנאמר שמח בחור בילדותך והטיבך לבך בימי בחורותיך דקיימא לן יתעסקו בו כותים הם כחות הטומאה לפי שכן אמרו חז"ל בא נטמא מטמאין אותו מלמטה מטמאין אותו מלמעלה בעולם הזה מטמאין אותו לעולם הבא הנה מבואר כי ישמעאלים רבים מתעסקים בו אסור לומר לעבד ישראל אפילו הוא עובדי עו"ג דכיון דמלאכת העבד אסורה מן התורה לא הותר בדבר שאין בו פיקוח נפש ויש חולקים ומתירים בזה לפי כי יש צדדים בדין זה ומכל מקום אם היה עושה מלאכת רבו כי נכנע לפניו כמש"ה טוב נקלה ועבד לו נעשה לו עבד או כדאיתא במאמר שנעשה כדוגמת חמור לרכוב עליו כדי שלא יצטער רבו ונמצא עושה מלאכת רבו לעבודת הבורא שלא מדעתו וניכר שאינו עושה לדעתו מותר ואינו צריך להפרישו כי כן אמרו חז"ל יצר לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת. ולישראל אחר שאינו רבו

אפילו עושה לדעת ישראל מותר כל שאין שם אמירת ישראל ובלבד שלא יהנה ישראל בשבת מאותה מלאכה לפי כי מצות לאו ליהנות ניתנו. יש אומרים שכל שלא קבל עליו שבע מצות בני נח היינו הדוגמא שבע ביום הללתיך כיון דעו"ג גמור הוא אין רבו מוזהר עליו להחזירו למוטב על דרך אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש יהיה בדרך אחרת ולפי זה צרכי חולה שאין בו סכנה הוא החוטא ועבר על מל"ת וכן צרכי מת ביום טוב ראשון שהוא רשע גמור מותר לומר להם לעשותו כדי להעניש חת שניהם כפי ראות השגחתו יתברך:

ועוד צריך להבין בענין הפרש הנמצא בעבדים הלא זה הדבר מ"ש בזוהר פ' תצא דף רע"ז ושם נאמר דשכינתא אית לה כמה עבדים וכמה שפחות מהם נכריו' ומהם עבריות שעליהם נח' וגם על העבדי' בימים ההם אשפוך את רוחי ואיתא במדרש קהלת ראיתי עבדים רוכבים על סוסי' שרא' נבוזראדן רוכב ומיכאל מושך ברסן שלו ומכניס אותו לק"ק ואיתא בזוהר פרש' בא דף מג. וז"ל ותקין לכרסייא כיתות לשמשא ליה דאינון מלאכים אראלים וכו' והם עשר כתות דמלאכיא ולאילין עבד שמשין סמאל וכל כיתות דיליה דאינון כסוסוון לון וכו' הנה מבואר כי יש כמה מיני עבדים ועל הכל יתגדל מ"ש בזוהר פרש' בלק דף קע"ה וז"ל בקדמיתא עבד לסדרא שבחא קמיה מאריה ולזמרא קמיה ודא בתושבחן דקמיה צלותא ולבתר עבד לבתר דצלי צלותא דעמידה איהו עבדא דסדר צלותא דמאריה ולבתר עבד לבתר דצלי כל לותיה ואזיל ליה ועל דא תלת זמנין עבד גרמיה בצלותא דא עבד דכתיב הושע עבדך אתה אלהי שמח נפש עבדך וכתיב תנה עזך לעבדך הא תלת זמנין אצטריך נשוחה גרמיה עבד וכו'. הנה מבואר כי הם שלשה מיני עבד אמנם אינם שוים לעבדים הנז' כי הננו שלשה עבדים דקדושה אמנם אין להאריך בזה רק נבחר הדין הנוגע בהם בקיצור והכי קאמר אדם מצווה על שביתת עבדו שנאמר לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ועבדך. ולכן אדם דקדושה מצווה על שביתת עבדו ומענה אותו למעלה לשבות אצלו והיינו מל וטבל לשם עבדות. ובכלל הדבר הזה הוא הגר שנאמר וינפש בן אמתך והגר שניהם שוים לטובה בענין זה. והעבד קבל עליו ז' מנות הנהוגות בעבד טוב שהוא מסטרא דמטטרו"ן שהוא עבד שנא' עבד אברהם אנכי. אבל אם לא מל וטבל ולא קבל עליו שבע מצות בני נח הרי הוא כגר תושב ומותר נעשו' מלאכה בשבת לו לעצמי' והם ט"ל מלאכות שהם צורך לעה"ז שהוא מתנהג בהם אבל נא לרבו סטרא דקדושה כי אסורים עליו ט"ל מלאכות של חול ואסור לכל ישראל שהוא מסטרא דקדושה לומר לו לעשו' מלאכה לצורך ישראל לפי כי כל מלאכה מט"ל מלאכות שהעולם מתנהג בהם אינם נעשים לצורך ישראל כגון ירידת גשמים וכיוצא

הוא לצורך העולם אבל לא לצורך ישראל וכן לענין הרוחני בענין הנשמות שהם עונות למעלה ונעשה בהם מלאכה לצורך ישראל עליון מלאכ' הקדש חינם נעשי' על יד עבד זה נמצא כי מכל מקום אסור לכל ישראל לומ' לו לעשות מלאכה בשבת לצורך ישראל אפילו מי שאינו רבו אלא ישראל בכלל והם הנשמו' כאמור. ואם לא קבל עליו שום מצוה היינו עבד השלישי הגרוע מן השלשה עבדים הנז' אלא עדיין הוא כותי גמור הוא סמאל עבד רע דינו שוה למקבל עליו שבע מצות לענין זה אבל הוא עו"ג גמורה שנאמר לא תעשה לך תמינת כל סמל הוא סמאל ולפי שהתעה לאדם הראשון ועשה עצמו אלוה. נתחסר ממנו אות אלף ונעשה עו"ג גמורה כאשר ביארתי כמ"ש בפרקי ר"א סמאל מלאך גדול היה בשמים נתקנא באדם הראשון ובקש חכם להרע ולא מצא כמו הנחש שנאמר והנחש היה ערום ורכב עליו והחטיאו אותו מה עשה הקב"ה קצץ כנפיו והפילו ממקום קדושתו כי לאו דוקא מן המקום אלא מה שהיה מתאחז ממקום הקדושה נמי והיינו אות אלף שבתוכו ונקרא סמאל כאמור והיינו ע"ז גמורה. ולכן יאמר על עבד רע זה שלא קבל שום מצוה דהכי איתא בזוהר פרש' בלק קרא הקב"ה לסמאל אמר לו תבעי אורייתי אמר לו מה כתיב בה אמר ליה לא תרצח אמר והא כל הכח שלי הוא החרב שנאמר ועל חרבך תחיה אי הכי לא בעינא אורייתא הא כנוי דיעקב וכו'. הנה בפירוש אתמר כי לא רצה לקבל עליו אפילו מצוה אחת. ולכן עדיין הוא כותי גמור ודינו שוה למקבל עליו שבע מצות ולפ"ז עושה צרכי חולה שאין בו סכנה. והענין בקיצור כי הנה הכלה יש בה מציאות דוגמא לחול' שיש בו סכנ' דהיינו כשמתלבשת בקליפות כדאיתא בתיקונים וכן נמי הצדיק יהיה בזה חולה שיש בו סכנה לפי כי שניהם נקראים חולים מסיבת החרבן והגלו' כי כן נאמר כי חולת אהבה אני כדאיתא בזוהר פרשת שמיני כי לכן אומרת לישראל בניה סמכוני לפי שנאמר נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל למה כי חולת אהבה שלכם אני וכנ"ל. וכן נמי נאמר בצדיק איך נפלת משמי' הילל בן שחר כדאיתא בזוהר פרשת פנחס והוא חולה מאהבת הכלה ושניהם מתלבשים בקליפות כדאיתא בתיקונים באלין עשר כתרין דמסאבותא אתלבש קב"ה ושכינתיה בגין לנטרא להו לישראל הרי אלו חולים שיש בו סכנה מאותם עשר כתרין דמסאבותא שהם סוד המות וגם פעמים הם בסוד חולה שאין בו סכנה כאשר הם מתלבשים ביצירה אין שם סכנה לפי שהם מתלבשים בסוד מטטרון כי הוא עבד טוב כי מל ועשה טבילה ולכן לעבד זה הרע שהוא כנעני גמור לענין צרכי חולה שאין בו סכנה דקיימא לן אומר לכותי המתלבש שם ועושה. וכן מת ביום טוב ראשון שנתבאר במקומו כי מדבר באדם רשע הנקרא מת. אמנם הוא בי"ט ראשון והוא זמן הבחרות כי הנה שני ימים טובים הם לאדם

שנאמר בהם וזכור את בוראך בימי בחרותך מעוט רבים שנים הם ימי והם שני זמנים שהאדם שמטיב בהם מעשיו נקרא בן להקב"ה כדאיתא פרש' משפטים האחד נאמר עליו ה' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך והשני מש"ה כי בן הייתי לאבי האחד בזמן שנתחייב במצות. והשני כשהוא בן עשרים שנתחייב בדיני שמים. אמנם בלי ספק כי מי שהוא בשני ימים אלו בשני הזמנים הם י"ט אליו קדש הוא לאלהיו וזה הרשיע ביום טוב ראשון שלו ולא עשה תשובה ומת בלא תשובה לכן בכל זמן שימות יקרא מת ביום טוב ראשון ולכן יתעסקו בו כותים והם מלאכי חבלה ואינו מקביל פני שכינה ולא עוד נמי כי מתגלגל בכותים כדאיתא בזוהר אם רעה בעיני אדוניה הנשמה והפדה האדם פודה נפשו על ידי התשובה אז הקב"ה נמי לעם נכרי לא ימשול למכרה וההפך מובן כי מי שלא פדה נפשו לעם נכרי ימשול למכרה ויתעסקו בו כותים ואין לו רשות להניחו עד יו"ט שני שלו שנאמר לא תלין נבלתו על העץ כדאיתא בסוף התיקונים ולכן עבד רע זה סמאל שהוא כנעני מתעסק בו אסור לומר לעבד ישראל אפילו הוא עעו"ג כיון דקיימא לן דמלאכת העבד אסורה מן התורה וכו'. ואמנם מת ביו"ט ראשון נמי הוא נרמז למעלה כי הנה ראשונה מתבאר על סמאל הנקרא מת כדאיתא בזוהר פרשת שופטים אצל על פי שנים עדים יומת המת דא סמאל מת מעיקרו כלומר מזמן הבריאה נעשה מת לפי שניטלה ממנו קדושתו הוא אות אל"ף ונעשה סמל כנ"ל. וזה מת ביום טוב ראשון שהיה מזמן הבריאה לפי כי בראש השנה נברא העולם. ולכן יתעסקו בו כותים נעשה ראש לסטנים ולמלאכי חבלה ולכן דין זה נוהג לעולם כאשר הוא יום טוב מת הוא ואינו עולה לעולם הענליון עולם החיים כמו שאר המלאכים שהם מסטרא דקדושה כדאיתא בזוהר פ' קרח קריאי מועד חכמת שלמה זמינת לכל חילהא לאעטרא יתהון וכו'. לא כן הוא לסמאל אנא מתעסקים בו כותים והמן נדחף אל ביתו אבל וחפוי ראש ונדחה מסעודת אסתר דזמינת לכל חילהא ומה גם בכל יום ויום דשייך יום טוב ראשון ושני לסטרא דקדושה כי הנה בזמן קריאת שמע הוא יום טוב ראשון לגבי הקדושה מלמטה למעלה כי אז הוא סוד בת מלך שהריחה ציקי קדרה ועבדיה הצדיקים מביאים לה בחשאי הוא נדחה משם סמאל כדאיתא בזוהר פרשת תרומה כבר נתבאר בענין הוצאת המת והכנסת כלה. וכאשר נדחה סמאל מתעסקים בו כותים סטרא דיניה וכן הוא בענין התפלה בפ' אשר הלך חשכים סטרא אחרא שנדחית למטה בזמן התפלה וזה הוא נעשה ע"י עבד כותי זה כאמור. ואמנם כל זה נעשה מפני כי סטרא דקדושה מפני החרבן והגלות נק' מת שנאמר הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי ולכן נאמר רחל מבכה על בניה, וכן הצדיק נאמר בו מפני הרעה נאסף הצדיק וביארתי כמשחז"ל שלשה

נקראים מתים מי שאין לו בנים כאמור. ומי שירד מנכסיו זה הצדיק. כדאיתא בזוהר ומיומא דאתחרב דבי מקדשא נא אתעטר קב"ה בעטרוי ומצורע זה סמאל כמשחז"ל הני סלעין שבלחש צרעת הוא ולכן מת ביום טוב ראשון יתעסקו בו כנענים הוא סוד מ"ש בזוהר פרשת תרומה דף קמ"ב וז"ל ואי תימא נפש לעילא דאתיישבת גו גופא בקברא אן הוא קברא אלא בההוא קליפה תקיפא וכן לענין הצדיק וכבר נתבאר בהלכות יום טוב כל הצורך אין להאריך בזה ומכל מקום אם היה עושה מלאכת רבו שלא מדעתו וניכר שאינו עושה להיות כי כן סטרא אחרא מפתה האדם ומעביר אותו על דעת קונו ועושה מלאכת רבו זה הקב"ה אשר הפקיד אותו לפתות בני אדם כדאיתא בזוהר לזונה שצוה אותה המלך לפתות את בנו כדי לראות אם יעמוד בצוויו נמצא כי הפיתוי הוא מלאכת רבו שליחותיה קא עביד אבל הוא שלא מדעת רבו כי לא היה רצונו בנך כי הנה כשהאדם צדיק גמור אין לו רשות עליו כגון אותם שהיו מכריזים עליהם ברקיעא הזהרו בפלוני ובתורתו וניכר שהוא אינו עושה לדעתו מותר ומה גם לענין אחיזה הקליפה למעלה שנ' והנה אשה לקראתו שית זונה ונצורת לב וגו' והחזיקה בו ונשקה לו נמצא שעושה מלאכת רבו שנאמר ויבא הביתה נעשית מלאכתו והוא שלא מדעתו מותר ואינו צריך להפרישו כי הנה קליפת נוגה נמצא בה צורך ולישראל אחר שאינו רבו שנאמר בו כי נער ישראל אפילו עושה לדעת ישראל מותר כל שאין שם אמירת ישראל עליון רק מעצמו נעשה בזמן המיעוט של הלבנה ובלבד שלא יהנה ישראל בשבת מאותה מלאכה לפי כי ישראל זה עלה למעלה בסוד הכלים כנ"ל ויש אומרים שכל שנא קבל עניו שבע מצות בני נח הוא סמאל כאמור כיון דכנעני גמור הוא אין רבו שבקדושה מוזהר עניו שהרי מרד בו כדאיתא בזוהר פ' תצא בתר דעבד גרמיה אלוה קב"ה עתיד לאעברא ליה מעלמא וכדאיתא בתיקון ח' לפי דאחזי קב"ה לסמאל דהוו ישראל עתידין למהוי תחות רשותיה ואוחמי ליה אנריה כו' ואינון מבזין יתהון ואמרין איה אלהיך שנא' כל מכבדיה הזילוה ולכן אין רבו מוזהר עניו שהרי מרד בו ולכן לפי זה צרכי חולה שאין בו סכנה וכן צרכי מת ביום טוב ראשון מותר לומר להם לעשותו דהיינו מה שדוחים אותם לחוץ ונעשה אח"כ היחוד כנזכר לעיל:

[ב] מאחר עלות ההסכמה כי העבד היינו יצה"ר דאף על גב כי האדם הוא עבד נו כמו ש"ה ועבד חפשי מאדוניו הרי נאמר ברצות ה' דרכי איש גם אויביו זה יצר הרע ישלים אתו נהפך לעבד לו שנאמר טוב נקלה ועבד לו זה יצר. הרע כנ"ל ולכן יאמר עתה והיכא דמותר העבד זה לעשות מלאכה לעצמו והיינו מלאכה הידועה לו לפתות בני אדם להחטיא אותם וזה עושה לעצמו להנאתו להיות כי נפש רשע אוותה רע אם אמר

לו האדון זה הקב"ה אדון כל הארץ יקרא שיעשה לעצמו ויזון עצמו ביום השבת לפי כי המלאכת הפיתוי והעונות הם פרנסתו כדאיתא בזוהר ובפירוש אתמר פ' תרומה וההוא זונה וכו' כך יצר הרע אתתקף בעבור העון ומתחזק ולכן כיון שהתנה עמו אדון כל הארץ מבעוד יום עושה הוא לצורכי מזונותיו ובלבד בצנעא כגון הרהורי עבירה שהם קשים מעבירה שמתחזק בהם שלא יהא בדבר חשש רואים כנזכר:

[ג] כותי גמור זה יצר הרע שהוא שכיר שהרי נהנה מן העבירה ובעבור כן נמצא ונאמר ואתה מחיה את כלם אין רבו מצווה על שביתתו שהרי אף על גב כי שבת קודש הוא הנה הקליפה מענישים לחוטא גם ביום השבת לאותם שהם מחללים שבת בפרהסיא וכן נמי הם מפתים בני אדם וכמה מעשים רעים נעשים ביום השבת וכל צרכי עוה"ז נעשה ביום השבת לפי שאינו מצווה על שביתתו שהנה מעיקרא לא רצו לקבל התורה כנ"ל ולכן נמי הם נמצאים כבני אדם שהם מחללים השבת לפי שהם דוגמא לערב רב שעשו להם אלהי זהב בעבור יום השבת שנאמר ביני ובין בני ישראל וכדאיתא בזוהר פ' בראשית וכאשר נמצא ערב רב אינון נחתין לאתגשמ' בהון וזה לך האות כי הם מחללים שבת בפרהסייא ואין רבו מצווה על שביתתו כי הבחירה בידו:

וכאשר חוזר למעלה עיקר דין זה הכי קאמר והיכא דמותר העבד לעשות מלאכה לעצמו כי הנה נתבאר כי שלשה עבדים הם עבד רע זה סמאל עבד טוב זה מטטרון ולכן יאמר והיכא דמותר העבד לעשות מלאכה לעצמו היינו מ"ש בזוהר פרשת בלק אשר הלך חשכים הלך לשון יחיד חשכים לשון רבים והיינו הקליפה דשארי בחיבורא וסיים בפירודא כי כאשר סטרא אחרא מתעוררים להתייחד זה עם זה בסוד זכר ונקבה דוגמא אל סטרא דקדושא מיד מתפרשאן לפי כי בא כח מסטרא דקדושה ומפריד אותם דאלמנא כן היו מטרטישי עלמא וכדאיתא בזוהר פ' ויקהל כד אתער ההוא מדורא דאשא מסטרא דשמאלא ומתגבר ועייל מלגו מאותם גווינין ומתקרב אצל ההיא נקודה פנימית למיטל נהורא כדין אתער חד שלהובא דאשא מסטרא דימינא ופוגע בה ומכניע המדורה דאשא ואעיל לה לנוקב' דתהומ' רבא ולכן יאמר היכא דמותר העבד כי כל ס"א מכלל עבד רע הם וזה מותר נעשות מלאכה זו לעצמו ואינו מתבטל שהרי במוצאי שבת חוזר ויוצא מנוקבא דתהומא רבא וחוזר לאיתנו לתנאו הראשון ולכן ימצא שמותר לעשות מלאכה זו לעצמו אם אמר לו האדון שיעשה לעצמו ויפרנס עצמו ביום השבת כיון שהתנה עמו מבעוד יום עושה הוא לצרכי מזונותיו שנאמר אכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און ומה גם אותה קליפת נוגה שנאמר בה והנה אשה לקראתו שית זונה והחזיקה בו ונשקה לו ואמרה לו שכבה עמי לפי שנאמר בה וחלק משמן חכה כדאיתא בזוהר פ'

ויקהל כיון שהתנה עמו מבעוד יום עושה הוא לצרכי מזונותיו כי בכך פרנסתם לפי שלוקחים מאור סטרא דקדושה וממנה הם מתפרנסים והם חיים עדינה שנאמר ואתה מחיה את כלם ובלבד בצנעא שלא יהא בדבר חשש נראים ודבר זה משתמע לתרי אנפי ושניהם אמת והם מעכבי זה לזה ואמנם לענין אותה מדורה דאשא הנה היא טמונה בנוקבא דתהומא רבה כל יום השבת ולא תתראה לחוץ כלל שלא יהיה בדבר חשש רואים. וכן לענין קליפת נוגה כי מפרישין אותה ונעשה חשמל כדאיתא בזוהר פרשת ויקהל מהו חשמל חש ואתגלייא מל כד"א מל יהושע וגם זה יהיה בענין שאינו נראה והיינו מ"ש ובלבד בצינעא שלא יהא בדבר חשש רואים וגם מזה מובן כי הם נמי לא יהיו מתבוננים ורואים בסטרא דקדושה מפני כי כל אלו נמצא בהם מין הרע וכדאיתא בזוהר פרשת שלח לך במתיבתא אתמר דסיהרא קדישא וכו'. ואיהי אתכסייא בלבושא דתכלת לאו דאיהו לבושא דילה דהא שש וארגמן לבושה אלא בגין דתחות ימא דא אית מצולו' י"ם ואינון דכר ונוקבא ואית לון עין הרע וכו' ולכן יאמר ובלבד בצנעא דאע"ג כי סטרא אחרא הוא יעשה הדברים האלה לצרכי מזונותיו כאמור אמנם ובלבד בצנעא כאשר מתחבאים כל אחד במקום הראוי לו שלא יהא בדבר חשש רואים כי הם לא יהיו רואים בסטרא דקדושה. ואמנם השני דברים האחד סיבה לשני כי להיות שהם נטמנים בנוקבא דתהומא רבא לכן אין מציאו' לראו' בסטרא דקדושה עו"ג גמור היינו סמאל אל אחר עו"ג גמור' שהוא שכיר שהרי נוטל שכר טרחו מן התמצית של ארץ ישראל כדאיתא בזוהר פרש' בלק במשעול הכרמים היינו שביל דקיק דמתפרנסין מניה כתרין תתאין ודא קרינן ליה תמצית והיינו מה שאמרו חז"ל כל העולם שותה מתמצית ארץ ישראל ואינו מצווה על שביתתו. ולכן הוא עולה ומקטרג יורד ומשטין לפי כי סטרא אחרא אין מקיימין השבת שנאמר ביני ובין בני ישראל:

סימן שה

[א] הנה נצטוינו בתורה למען ינוח שורך וחמורך והיינו שביתת בהמה והדוגמא להם זה העוש' מעשה בהמה כמשחז"ל מן הבהמה תקריבו אלו עמי הארץ והם אמרו נמי זה העושה מעשה בהמה. ולכן ימצא כינוי בהמה משתמע עלתה או יהיה עם הארץ דומה לבהמה שאין בו לא תורה ולא מצוה. אמנם אין עושה עבירה ונמצא נמי כינוי בהמה לרשע עושה מעשה בהמה שנאמר בו אדם ביקר בל יבין נמשל כבהמות נדמו והם מעוט רבים שנים והם המפורשים בפסוק ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע והם המוזהרים עליהם בתורה שנאמר למען ינוח שורך וחמרך. והעיקר

בא הצווי לתקן עון ישראל כאמור שהוא נוגע בכבוד השבת לפי שעברו על התורה שניתנה להם בשבת כמשחז"ל המודה בעו"ג כופר בכל התורה כלה ומה גם כי אמרו עשה לנו אלהים ופרקו עול הקב"ה שנאמר וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר אנכי ה' אלהיך והם אמרו אלה אלהיך ישראל והנה העגל היה דמות שור וחמור יחדיו כמשחז"ל קרא משרע"ה לעגל לעיני כל ישראל א"ל מי עשה אותך פתח פיו ואמר ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע אלא הגרי' עשו אותו ולכן לתקן עון זה נאמר למען ינוח שורך וחמרך כאשר איש הישראלי שומר שבת מחללו מתקן עון הקודם וגם מתקן עון עצמו שהוא דוגמא לזה. ולכן כמו שהאדם מצווה על שביתת בהמתו גם אנו מצווים על הדוגמא שלהם שנאמר הוכח תוכיח את עמיתך. ואמנם נמצא עוד כינוי בהמה לשלמי' כמשחז"ל אדם ובהמה תושיע ה' אלו בני אדם שהם ערומים בדעת ומשימים עצמן כבהמה ולכן יאמר אלו הדינים סובבים על ג' חלקי אנשים הללו המכונים לבהמה מן התור' וכך הוא אומר בהמה יוצאה במה שמשתמרת בו זה יצא ראשונה על שהוא עושה מעשה בהמה זה חלק אדם רשע מאל כי כאשר יוצא מגיהנם בשבת הנה נפשו לא מטוהרה עדיין. לכן נפשו יוצאה מגיהנם במה שמשתמרת בו היינו הלבוש שמלבישים הנפש כדי להכניס אותה לגיהנם הם בגדים הצואים כדאיתא בזוהר ואלו אינם נשרפים לגמרי עד תום חלאת העון לפי כי אלו הם תמור' חלוקא דרבנן הנעשה על ידי המצות אמנם במעשה העבירו' נעשים בגדים צואים שנאמר הסירו הבגדים הצואים מעליו ואחז"ל לפי בניו לקחו נשים נכריו'. ולכן כאשר הרשע ביום השבת נותנים לו רשו' לצאת מגיהנם יוצאה במה שמשתמרת בו הם בגדים הצואים כי לכן מוכרח לחזור לגיהנם במ"ש למרק אותם אבל אם אינה משתמרת בו אז הוי נטירותא יתירתא מאחר שנתקן והוי משאוי ולכן אינה יוצאה בו רק הולכת לג"ע והוא הדין לנקרא בהמה לפי כי אין בו תור' ולא מצוה שנאמר לכן הרחיבה שאול נפשה ופערה פיה למי שאין בו חק מצוה שתציל אותו כיצד יצא אם לא שמלבישים אותו לבוש זה עד תום זמן הנגזר עליו. ואמנם לאותו השלם שהוא אדם ומשים עצמו כבהמ' בא הדין בהמ' זו יוצאה מגן עדן הארץ לעלו' למעלה כמו שאמרו חז"ל כל שנים עשר חדש הנשמה עולה ויורדת ויוצא' במה שמשתמרת בו היינו אותו עמוד הנקרא מכון ציון כדאיתא בזוהר פרשת ויקהל בתוכו נכנס ואין רואה אותה אבל אם אינה משתמר בתוכו אז הוי נטירו' יתירתא אם המלאכים מעלים אותה והדוגמא להההוא צורבא מרבנן דאמר לאליהו ז"ל הראיני תלמידי חכמים שעולים לישיבה אמר בכל הסתכל חוץ מגוהרקא דרבי חייא אמר מאי סימניה אמר כלם מלאכי השרת מעלים אותם וגורהקא דרבי חייא עולה מעצמה ולכן

יאמר בהמה זה השלם יוצאה במה שמשתמרת בו הם המלאכים ומר אותם הנמצאים עמו מתחילה שנאמר כי מלאכיו יצוה לך לשמרך והיינו נמי מלת כל לרבו' כל הדרכים אפילו העליונים שנאמר יש דרך ישר לפני איש ואחריתה דרכי מות היינו מ"ש בזוהר פ' משפטים דף צ"ז. וז"ל עלובתא איהי נשמתא דכד נפקת מעלמא בעאת לסלקא לעילא זכתה כמה משיריין דמלאכין קדישין קא מתעתדאן לה לאתחברא בהדא ולמיעל לה לג"ע לא זכתה כמה משריין נוכראין מתעתדין בארחא דגיהנם ואינון משריין זמינין למעבד בה נוקמין וכו' ולכן אמר הכתוב לשמרך בכל דרכיך ומה גם בעלותם למעל' כך אחז"ל כל הדרכים בחזקת סכנה ולכן נשמת צדיק זה שנעש' כבהמה יוצאה במה שמשתמרת בו בעולם הזה הם המלאכים הממונים לשמרו אבל אם אינה משתמר' בו הנשמה על כל צדדים האמורים אז הוי נטירותא יתירתא ביותר והוי משוי וכן כל דבר שהוא לנוי ולא לשמור לא תצא בו הילכך נאקה יוצאה בזממא דפרזלא שהוא טבעת של ברזל ונוקב חוטמו ומכניסו בו והדוגמא לזה אותו שהוא קשה עורף שהוא יותר רע מעע"ז שנאמר ראיתי והנה עם קשה עורף הוא ואלו עשו העגל לא קאמר לפי כי עעו"ג יש לו תקנה וקשה עורף אין לו תקנה אמנם על אפו ועל חמתו נוקבין נחיריו ומכניס טבעת של ברזל היינו משחז"ל משל לאותו שקנה עבד רע התקין לו מגבלין של ברזל ובזה אף על גב כי מנחיריו יצא עשן הכעס כך עושים לו מן הייסורין ויוצא בהם. וכן חמרא לובא הוא סוג השני מן הבהמה כאמור כי אין בו לא תורה ולא מצוה כך אמרו חז"ל טיפש שבבהמה חמור כרזא דפרזלא דהיינו ברזא שהוא נוקב כך שולטין בו הייסורין עד שיאמר הלא על כי אין אלהי בקרבי מצאוני הרעות האלה. והגמל שיש בו סימן טומאה וסימן טהרה כן אדם זה פעמים צדיק פעמים רשע יוצא באפסר שהוא רסן מסוה הבושה תעמוד לו כמו שביארתי בפסוק ורסן מפני שלחו היא רסן הבושה שבפנים ופרד וחמור וסוס כל הנמצא אתו מדברים הרעים הנמצאים כבהמות אלו יוצאין באפסר או ברסן אבל לא בשניהם ומותר לכרוך חבל האפסר הם ייסורין חבלי יולדה יבואו לו להשפיל גאותו שהוא סביב צוארו ותצא בו ומותר לטלטל האפסר אף על גב כי לא יהיה בו ייסורין בקבע אלא טלטולי גברא ובלבד שלא ישען עליה כי אין זה עיקר אלא התשובה:

[ב] אם קשר חבל בפי הסוס היינו האדם הרודף אחר המשגל כסוס ונתן אל לבו מה שאמרו חז"ל וחבל נמרץ זה הבא על אשת איש והוליד ממנה פסק החבל מה ש"ה ישראל חבל נחלתו כדאיתא פ' נשא הרי זה משוי לפי שאינו משתמר לו בכך כי יאמר

נהי בו הבא על הערוה והוליד ממזר נפסק החבל אם לא הוליד לא נפסק ואינו משתמר מן העבירות:

[ג] לצאת חמור זה שהוא ע"ה גמור בפירומבי' רסן ברזל היינו הייסורין כאמור אסור כי מאי מהנייא ליה לענין הלימוד ולא כלום:

אדברה וירווח לי בדינים אלו בענין הרומז למעלה דמתרויחא שמעתתא כמו שאמר הכתוב ברחובות תתן קולה וכך הוא אומר בהמה יוצאה במה שמשתמרת בו והענין כי גם בזה ימצא דוגמא לג' בהמות הנז' בדרך הפשט לעומתם ימצא בסוד שרפי קדש בהמה א' זה חלק אדם רשע סטרא אחרא הנקרא בהמה כדאיתא בהיכלות פקודי כי סטרא דקדושה בסוד אד ולכן הקשרים מבפנים שנא' וכל אחוריה' ביתה וסטרא אחרא בסוד בהמה קשריהם לחוץ ובעטי באינון דבעטי במאריהון ויש חלק בהמה טהורה דוגמא לחלק האדם שהוא ע"ה דוגמא לבהמה כאמור היא הבהמה הרבוצה על אלף הרים כמש"ה הנה נא בהמות אשר עשית עמך דוגמא לך שאין אתה בן תורה חציר בבקר יאכל כך ע"ה לא נאה לו לאכול לחם רק מי שיש בו דעת כמשחז"ל אילן שאכל ממנו אדם הא' חטה היה תדע כל זמן שאין התינוק אוכל לחם אין בו דעת וחלק שלישי מן הבהמה הוא בסוד הכלה לעומת מי שהוא ערום ביראה ועושה עצמו כבהמה ולכן אמר בדרך כלל בהמה יוצאה במה שמשתמרת בו זה יצא ראשונה בהמה קדושה המוכנת לרכוב עליה הצדיק ולא יהיה חרפת אדם כמ"ש קיסר אמריתו משיחא אתי על חמרא דכתיב עני ורוכב על חמור אשדר ליה סוסיא ברקא דאית לי ואיתא בזוהר פרשת תצא לית דרכא דמלכא ומטרוניתא למרכב על חמרא דאין מזלזלין ביקרא דמלכותא הה"ד כי תרכב על סוסיך מרכבותיך ישועה ולכן יאמר בהמה זו היא הכלה שהגיע לה בזמן החרבן מעוף השמים ועד בהמה נדדו הלכו נ"ב שנה כמנין בהמה אפילו עוף לא פרח בארץ ישראל הוא הצדיק שנאמר ועוף יעופף על הארץ כדאיתא בזוהר עתה יוצאה כד"א יוצא לקראתך כחתן לקראת כלה לקיים מש"ה כי בשמחה תצאו היא הכלה הנק' שמחה בזוהר ואחר כך יוצא' לעומת החתן כד"א ויוצא משה את העם מלת את היינו בסוד הכלה כמשחז"ל כחתן היוצא לקראת כלה במה שמשתמרת בו הוא הצדיק שומר ישראל אבל במה שאין משתמרת היינו מטטרון אמר שומר כדאיתא פ' תרומה אין בו יכולת לשמור אותה אזי הוי נטירותא יתירתא והוי משאוי וכן כל דבר שהוא לנוי בסוד המרכבה ולא לשמור לא תצא בו וכן נמי הוא בענין בהמה הרבוצה על אלף הרים יוצאה במה שמשתמר' בו היא מטטרון הנקרא שומר אבל אם אינה משתמרת בו היינו אותם ממונים שהם אלף הרים מה מועילים לה והרי היא רבוצה עליהם והוי נטירותא יתירתא

ביותר והוי דרך משוי וכן כל דבר שהוא לנוי ולא לשמירה לא תצא בו ולכן בא הביאור לחלק שלישי מן הבהמה לעומת חלק אדם רשע היינו מ"ש הילכך נאקה יוצאה בזממא דפרזלא שהוא טבעת של ברזל ונוקב חוטמו ומכניסו בו על דרך מש"ה ונתתי חחים בלחייך כל אלו הם בחינת הקליפות שנותנים בהם בחינות דין והוא קדוש כדי להעמיד אותם ולמנות אותם שלא יחריבו העולם כל אחד מהם נותנים בו בחינת דין קשה כפי היכול' למנוע אותם מלהחריב את. העולם צא ולמד ממה שכתוב בזוהר בענין התנין הגדול ושם נאמר זעירין אינון דידעין לרמז ביה ומה נענה אחר זה רק לקיים משחז"ל יפה שתיקה לחכמים קל וחומר לטפשים כמוני. אם קשר חבל בפי הסוס זה סמאל וסיעתו כנז' בזוהר פ' בא דף נ"ג. וז"ל:

ולאילין עבד שמשין סמאל וכל כיתות דיליה דאינון למרכב בהון לנחתא בארעא ואינון כסיסוון לון וכו'. הנה מבואר כי סמאל הוא נקרא סוס ולכן אם קשר חבל בפיו הרי זה משוי לפי כי חבל הוא מסטרא דקדושה כדאיתא בזוהר בפסוק וימדדם בחבל דהיינו יעקב חבל נחלתו לא יועיל בו לפי שאינו משתמר בכך כי הוא עבד מורד באדוניו וצריך כבלי ברזל מצד הדין וכן לצאת חמור שהוא קליפה גמורה כדאיתא בזוהר אסור לצאת בפרומביא הוא רסן של ברזל דין חזק כי אין לצריך לזה והוי נוי: [ד] עוד הוסיף מן ההודעה על שלשה מיני בהמה כנ"ל זה כלל גדול לא מבעיא חלק האדם מן הבהמה שהוא רשע וגם לא מחלק שהוא בהמה עם הארץ אלא אפילו הבהמה השלישית חלק אדם השלם שהוא עדיף כאדם ועושה עצמו כבהמה העיקר הוא מי שיש בו מדות טובות כי כן דרך ארץ קדם לתורה ולכן יאמר כל בהמה מדוגמת שלש בהמות האמורים שעסקיה רעים דהיינו כי נמצא בו מנהגים רעים ומדות רעות אעפ"י שאין בנות מינה צריכות לאותה שמירה לפי שהיא מיותרת כאמור ואינה לצורך מאחר כי היא צריכה לכך מותר לצאת בה כדמפרש ואזיל:

[ה] בעלי השיר כגון כלבים של ציידים והם עזי פנים שבדור חצופים ככלבים והם צדים את הבריות בפיהם וילמד לטרוף טרף אדם אכל וחיות קטנות הם רשעים הנמשלים לחיות כההוא דרבי אלעזר דאמר לתופס הגנבים איך מצית להו והא נמשלו לחיות שנאמר בו תרמוש כל חייתו יער ולכן חיות קטנות אלו שיש להם כמין אצעדה סביב לצוארן וטבעת קבועה ר"ל כי נמצא בהם ענין תורה שנאמר וענקים לגרגרותיך וטבעת בה היינו הלכה או דבר תורה ומושכין אותה בה לפי כי התורה היא תמשכם למוטב כך נאמר אותי עזבו ואת תורתי לא שמרו דאילו שמרו התורה השימור שבה מחזיר אותם

למוטב וכן אמרו חז"ל אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש ולכן מותר שיצאו בשיר זה שעל צוארן ויכולים למשכם בהם ולהחזיר את זה למוטב:

[ו] אילים יוצאים לבובים גם זה בחלק שלישי מן הבהמה הנ"ל שהוא מן השרידים אשר ה' קורא אמנם הוא קשה עורף אינו מקבל תוכחת כנ"ל בענין והנה עם קשה עורף הוא ולכן בא הכינוי זה להם כך אמרו חז"ל כתיב היו שריה כאילים וכתיב ורעו כבשים כדברם לא קשיא כשהם רכים נמשלים לכבשים וכשהם קשים נמשלים כאילים ולכן בזה בא הכינוי לאילים שהם קשים כאמור יוצאים לבובים והיא עור שקושרים להם תחת זכרותם שלא יעלו על הנקבות והרחלות שהם דוגמא כשהם רכים כאמור יוצאות שחוזות והוא שקושרים אליתן כלפי מעלה כדי שיעלו עליהם הזכרים והיינו זה הפך מזה דאלו אותם שהם דוגמא לאילים קשים מונעים אותם מן העבירה ומה גם גודרים אותם שלא יהיו נמצאים אצל נשותיהן כתרנגולים והרחלות שהם לאידך גיסא חסידים עושים להם הכנה ויוצאות שחוזות כדי שיהיו נוהגים דרך ארץ הצריך להם מן הדין הטיילין בכל יום וכיוצא ויוצאות כבונות שקושרין בגד סביב לצמר שיהא נקי היינו מה ששאל החכם כל עמר דנחית ליורה סליק א"ל ההוא דנקי אגב אמיה ולכן כדי שיהא אדם נקי מן העון יקשור בגד הטלית תמיד עליו שנאמר בו על כנפי בגדיהם כי הוא מציל מן החטא כאותו שניצול מן הזונה מפני הציצית והעזים צרורות והדוגמא לזה אותם עזי נפש עזי פנים שבדור קושרים ראשי דדיהן כדי שלא יהיה להם ממון ודוקא כשקושרים אותם כדי שיצטמקו דדיהן ולא יחלבו ממון לתת לזולת כי בזה יושפל גאון עוזם דאי מהדק שפיר והעוני מחזיר אותם למוטב אבל אם קשר לשמור חלבן שלא יפול לארץ דהיינו כי יהיה להם דוחק כי אין יכולת בידם להוציא לזולת ושומרין חלבן הוא הממון להם לבדם שלא יפול לארץ לזולת אסור דלא מהדק שפיר ואין זה נקרא דוחק דילמא נפיל ואתי לאתויי ועדיין העזות הוא לתפארת בין עיניו:

נחזור ונאמר כנגד הנרמז למעלה וכך הוא אומר כל בהמה שעסקיה רעים כלומר כי הנה אף על גב כי כבר נאמר שהם שלשה בהמות לא ראי זה כראי זה אמנם הנני מודיעך בפעם הזאת כי ימצא הפרש גדול ביניהם וזה לך האות כל בהמה שעסקיה רעים יודע לך כי אין זו מסוג הבהמה הקדושה העליונה רק בסוד הבהמות אחרות שהם בעולמות למטה ולכן עסקיה רעים לפי כי הם מסטרא דאלנא דטוב ורע ומה גם כי יש בהמה טמאה כלה רע גמור ולכן אף על פי כי בנות מינה אין צריכות לאותה שמירה והיא צריכה מותר לצאת בה ואיתא בזוהר פ' שמות דף ט"ו: וז"ל אמר רבי עקיבא האי לכליכא דהיא בקליפוי דאגוזא למאי רמיזא וכו' ת"ח מנהון מרירן ומנהון מתיקן ורמיזא

אית לון אית מארי דדינא קשיא ואית מארי דשירותא וכו'. הנה ממאמר זה נקח כי יש מלאכים מארי דדינא קשיא ויש יותר מסטרא דדינא רפיא ויש מלאכים הנקראים מלאכי שלום ואין להאריך ולכן אומר כלל זה כי אין להתבונן על כללות הבהמה דאף על גב כי בהמה זו הרמז שלה בעול הבריאה לא מפני כך מתחייב להיות כל החלקים שלה בהשאו' כי ימצא בה מאריהון דדינין מאריהון דיבבא ויללה כדאיתא בזוהר פ' שמות ואית מארי רחמנותא וכן בכל העולמות אפי' בקליפות אין הכל בהשואה אחת ולכן כל הצריך שמירה יוצא בשמירה הצריך לה כמדובר: בעלי השיר כגון כלבים של ציידים כי הנה חז"ל אמרו משמרה שנייה כלבים צועקים ואיתא בזוהר פ' בהר דף ק"ז: וז"ל ת"ח כיון דעאל ליליא ותרעין סתימין דינין תתאין מתערין בעלמא ואזלין ושאטין חמרי ואתני וכלבי חמרי הא אוקימנא וכלבי ואתני לא שטאן ולא אזלין אלא בהו עבדי חרשייא לבני נשא וכו' הנה מבואר כי אלו הג' מיני קליפות הם השולטים בלילה ולכן הוא אומר כגון כלבים של ציידים כי הדוגמא להם הם קליפות החוטפים הנשמות כי לזה התפלל דוד המלך עליו השלום הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי הוא כלב זה הידוע כי הוא דוגמא לכלבים של הציידים וחיות שעליהם כמין אצעדה סביב צוארן וטבעת קבועה בה ומכניסן בה רצועה ומושכין אותה והדוגמא כי מלמעלה בא בחינת החסד ומתעורר עליהם בכל יום ומונע אותם שלא יזיקו את הבריות ולכן מותר שיצאו בגשמי בשיר הכרוך על צוארן ויכולים למשכה בהם ואיתא בזוהר פ' צו דף ל"א. וז"ל אל בכל אתר נהירו רב דחכמתא עילאה הוא וקיימא בקיומיה ואלמלא דהאי אל אתער בעלמא לא יכיל עלמא למיקם אפי' שעתא חדא מקמי דינין תקיפין דמתערין בעלמא בכל יומא הה"ד אלה תולדות השמים והארץ בהבראם באתערותא דאברהם קיימי וכל דינין דמשתכחין בכל יומא ויומא דחילון לבר ולא קיימין קמיה הה"ד ואל זועם בכל יום זעום או נזעם אינו אומר אלא זועם בכל יומא דדינא אשתכח דחי לון לבר וקיימא איהו ומבשם עלמא וכו' הנה למדנו מדברי המאמר כי המונע הדינים מלעשות פעולתם הוא מדת החסד היינו הרצועה של מרדות הנמשך בה והוא בטבע המלך הקדוש המנהיג עולמו במדת החסד כדי שיוכל לעמוד:

אילים יוצאים לבובים והנה הללו הם מסטרא דבהמה הקדושה ואיתא בזוהר פרשת שמות דף ד'. וז"ל מהו דכתיב איש וביתו באו אמר ליה ודאי הכי הוא אלא הא תנינן כל דמקבל מאחרא איהו ביתא מההוא דיהיב ועל דא איש וביתו באו עכ"ל. הנה מבואר מדברי המאמר דשייך לומר במלאכים זכר ונקבה ולכן יאמר אילים הם הזכרים שבהם המשפיעים לכיתות אשר הם למטה מהם יוצאים לבובים והוא עור הקשור' לתת תחת

זכרות' שלא יעלו על הנקבות דהיינו כי פעמים הם נמנעים מלהתחבר אלו עם אלו בסיבת מעשה התחתונים כדאיתא בזוהר פ' פקודי דבר והפכו באורך בהיכלות והרחלות שהם הכיתות תחתונים המקבלים השפע של העליונים דוגמת הנקבות כאמור יוצאות שחוזות והוא שקושרים אליתן כלפי מעלה כדי שיעלו עליהם הזכרים מדרגות עליונים וישפיעו עליהם ויוצאות כבונות שקושרים בגד סביב לשמור הצמר שיהיה נקי והדוגמא למעלה לפי שהם מדות החסד וצריך להיות מן הדין ולא יתאחזו הקוצים הקליפות ממנו והעזים צרורות לפי כי העזים מתאחזו סטרא אחרא בשער שלהם כדאיתא בזוהר פ' צו ע"ש. ולכן קושרים ראשי דדיהן שלא יהיו משפיעים להם ודוקא כשקושרים אותם כדי שיצטמקו דדיהן שלא יינקו מהם החיצונים ולא יחלבו להם דאז מהדק שפיר ואין לחוש אם יוצאים בשבת אבל אם קשר כדי לשמור חלבן שלא יפול לארץ וילך לאיבוד אסור דלא מהדק שפיר וחיישינן דילמא נפיל ואתי לאתויי ברשות הרבים ולכן אסור לצאת בו בשבת כאמור:

[ז] עתה חוזר הדין לבאר על חלק הבהמה אשר הוא עם הארץ כאמור ולכן בא הדוגמא שלו לחמור כי הוא טיפש כמשחז"ל טיפש שבבהמה חמור ולכן יאמר כי הוא יוצא במרדעת והוא לימוד בלתי הבנה כדאמרי בגמרא סודרא דמר כמרדעת של חמור כי הנה חז"ל אמרו חמרא אפילו בתקופת תמוז קרירא ליה והיינו הטיפש בלתי מרגיש והוא מצונן כי לא ייחם לבבו מאש התורה ולא חלי ולא מרגיש ולכן יוצא במעט מן ההכנה בלימוד התורה ינצל מדין גיהנם כאמור דמאחר שנגזר עליו להיות טיפש קלקלתו תקנתו אמנם צריך שתהיה קשורה לו זאת התורה מערב שבת היינו בעולם הזה הדומה לערב שבת כמו שאומרים לחוטא עולם שיצאת ממנו דומה לערב שבת וזה דומה לשבת מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת ושאר כל הבהמות אסור דהא לפי כי זה הוא טיפש נמצא חוטא נשכר אך לא עמי הארץ ניצולים בטענה זו כי אפשר להם לעסוק בתורה ויבינו במקרא ולא יצא באוכף אף על פי שקשור לו מערב שבת כי לא יועיל לו:

[ח] מותר ליתן מרדעת על החמור היינו ענין הלימוד ואם מעט הוא מפני הצנה כי לא די שהוא טיפש עם הארץ אלא גם כן מתרשל מללמוד בתורה ובלבד שלא יקשרנו בו הלימוד אלא מעט מזער לפי שאינו מקבל בדעתו ויאבד הכל מפני שכשקושר צריך ליקרב אליו כדי ללמדו התורה ונמצא משתמש בבעלי חיים ואסור ליהנות מדברי תורה כמו ששנינו אל תעשם עטרה להתגדל בהם ולא קרדום לחפור בהם אבל על הסוס כי אין זה מכלל ע"ה שאינו לומד בתורה אבל אין בו עבירה אבל הסוס נמצא בו דברים רעים כי אוהב הזנות כמשחז"ל ואינו מצטנן אלא תמיד יחם לבבו לענין המשגל ולכן אין

לו צער צנה ולכן אסור ליתן עליו מרדע' היינו התורה שנא' ולרשע אמר ה' מה לך לספר חקי ולהסיר מרדעת בשבת בין מן החמור בין מן הסוס אסור כי יאמר מפני עונג שבת נתיר להם שלא ללמוד אסור דכיון שהם צריכים ביותר הלימוד לתיקון שלהם כיון דלית ליה צער אם לא יסירנה דהא יכול לאכל ולשתות וללמוד נמי ואוכף אסור בין ליטול בין להניח בין לחמור בין לסוס והדוגמא לזה הוא מה שאחז"ל אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש אם אבן הוא נמוח שנאמר אבנים שחקו מים וכו' היינו אוכף דבר שכופה אותו ליצר והיינו לימוד התור' ואמנם באופן זה אסור מפני כי הוא נכפה ונכנע לפי שעה וחוזר וניעור ואין זה דומה למרדעת שהוא ענין לימוד של קבע ולכן בסגנון זה אסור:

וכאשר אשוב להתבונן בדינים אלו מה משפטם לצד עילאה כך היה אומר חמור שהוא הקליפה האמור' למעל' כי היא נוער במשמרה ראשונה וחוזר וניעור ולכן כך יעשה לו כי יצא במרדעת והוא שתהא קשורה לו והיינו כי בהכי משתמר מפני הצנה דאף על גב כי הם קליפו' נהי כי צריך לעשו' להם ענין שמירה כדי שלא יזיקו את הבריו' לפי כי הם מועדים לקלקל אבל מכל מקום אין חפץ להקב"ה לבטל אותה לפי כי הם צורך העול' להעניש את הרשעים ולהחזירם למוטב הלא הם דברי חז"ל כשם שקילוסו של הקב"ה עולה מג"ע מן הצדיקים כך עולה קילוסו מגיהנם היינו הקליפ' מן הרשעים שהם מצדיקין עליהם את הדין ואומרים יפה דנת וכו' ולכן חמור זה יוצא במרדע' שלו להנאתו והוא שתהא קשורה לו מערב שבת כדי שלא יתבטל בשבת מרוב הקדושה ושאר כל הבהמות אסור לפי כי לא לעזר' להם ולא יצא באוכף אף על פי שהוא קשור לו מערב שבת לפי כי הוא מעט מזער להגן עליו ולהעמידו כאמור מותר ליתן מרדעת על החמור מפני הצנה, כי הלא זה הדבר כי לפי שנמצא בהם צורך לעולם לכן אין לבטל אותם ומה גם כי צריך לתת להם מקום בסטרא דקדושה כמו שאמר הרשב"י ע"ה פרש' פקודי דף רל"ז. וז"ל תא חזי להאי סטרא דאיהו רוח מסאבא קב"ה יהיב לי' שולטנא למשלט בעלמא בכמ' סטרין ויכיל לנזקא ולית רשו לאנהגא ביה קלנא דבעינא לאסתמרא מיני' דלא יקטרג עלן ועל דא לגו קדוש' דילן גו רזא דתפילין בעינא לאצנעא חד שערא דעגלא דיפוק לבר ויתחזי וכו' וההוא שערא בעי לאעלא ליה בגו קדוש' עילא' דילן ולמיהב לי' דוכתא דלא יקטרג עלן וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי יש צורך אל הקליפ' וראוי לחלוק לה כבוד וצריך לתת להם מקום בתוך הקדוש' לפי כי כן מתוך סטרא דקדוש' נפקי ולכן יאמר כי צריך לתת מרדעת על החמור בהמ' טמא' סטרא אחרא להגן עליו מפני הצנ' כדי שלא יתבטל ובלבד שלא יקשרנו בו מפני שכשקושר עליו מסטרא דקדוש'

צריך ליקרב אליו ונמצא משתמש אדם הקדוש' מבעלי חיים בשבת ואסור אבל על הסוס שהוא בסוד סמאל כדאיתא בזוהר פ' בא. וז"ל ועבר שמשין לאלין סמאל וסטרא דיליה דיהון כסוסוון למרכב בהון כיון דלית לי' צער צנה לפי שהוא יוצא מפסולת הגבורו' אסור ליתן עליו מרדעת כלל אמנם להסיר מרדעת והוא ענין המועיל להם כאמור. בין מן החמור בין מן הסוס בשבת אסור כיון דלית ליה צער אם לא יסירנה ואוכף שהוא מועט מן המרדעת אסור בין ליטול בין להניח כענין שאמרו לא מעלין ולא מורידין בין לחמור בין לסוס כי הנה הכל הם סטרא אחרא כמדובר: [ט] עודנו מדבר בענין עם הארץ כי הוא נמשל כבהמו' נדמו ולכן יאמר אוכף דהיינו אותו הלימוד שילמד כדי לכוף ליצר הרע ולהתיש כחו בענין משחז"ל אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש אוכף זה שבא עליו שבא מן הדרך כמ"ש אם פגע בך מנוול זה דהיינו בזמן שמהלך בדרך כל הארץ ונתייגע כי כן התור' נקראת תושי' שמתשת כחו של אדם וצריך להסירו לצננו מן הלימוד ולא יטלנו בידו בקום עשה אלא מתיר החבק מתחתיו היינו ענין המחשב' טהור' כי היא מתחבקת ומדבקת האדם לתור' וכיון שהסיר המחשב' והחשק של הלימוד מתחתיו כד"א תכבדך כי תחבקנה ובין שמתיר חבק זה מתחתיו ומוליכו ומביאו בחצר הוא נופל מאליו זה הלימוד ובכן יהי' מקיים עונג שבת:

[י] אין תולין לחמור זה עמא דארעא טרסקל הלא זה דברי חז"ל במדרש חזית משל הטיפש לטרסקל נקוב השכיר פועל מהו אומר מאחר שאינו מתמלא מים למה אני מתייגע הפקח מהו אומר ולא שכרי אני נוטל כך הטיפש מהו אומר מה אני לומד תורה ושוכח אות' הפקח מהו אומר ולא שכרי אני נוטל ולכן יאמר אין תולין לחמור זה עם הארץ טרסקל בצוארו לומר לו כך ליתן מאכלו היינו שכר עמלו שהוא בתוכו שיאכל משם אין להכריח אותו על הלימוד מטעם זה אבל עגלים וסייחים כי הדוגמא להם משחז"ל כי אש יצאה מחשבון גו' אם הולך אדם כסיח זה שהולך אחר החמור' וכו' וכן לענין העגל נאמר בו כעגל לא לומד כגון אלו שצוארן קטן ואין סובלים עול תורה שנאמר בה וענקים לגרגרותך ואין יכולים לאכול על גבי קרקע היינו אכיל' בתור' שנאמר בה לכו לחמו בלחמי לפי כי הם בור קרקע שרי לתת להם אכיל' של תור' בטרסקל האמור וזה בחצר דהיינו כאשר יזכור לו יום המית' והוא לקברו' יובל לחצר מות אבל אין יוצאין בו מדי דופיו לקיים מש"ה לאמר לאסורים צאו שהם האיברים הנתונים תחת רשות יצה"ר כנ"ל וכן אין יוצאין בו מרשות הרבים של הקליפו' והרשעים כי הם הרבים להכנס ברשות היחיד יחידו של עולם בגן עדן:

וכאשר נעמיק בענין על דבר אמת כדרך האמור בענין שלש בהמות מן הבהמ' הטמא' שהם ענין סטרא אחר והקליפות הוא הי' אומר אוכף שעל גבי החמור דסטר' אחרא המשמ' אותו ומעמידו ומקיימו בשעה שבא מן הדרך דאזלין למשטטא במשמר' ראשונ' חמור נוהק שלכן יוסף שלח לאביו עשר' חמורים ועשר אתונות כי הם עשר' כתרין דמסאבותא להודיע לאביו כי העולם צריך להם ולא מפני שלמד ממנו ענין עגל' ערופה ואנחנו מצווים לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו תיסק אדעתין כי לפי שאין צורך לעולם בהם ולכן נאסר להתחבר זה לזה בו לכך המה יאבדו אין זה אלא הצווי הוא כדי שלא יתאחז במד' שור העליון ויתגברו בעולם ויהי' תקל' ולכן נאסר התחברות שלהם אבל עכ"ז הם צורך לעולם והנ' הם נושאים מטוב מצרים ומכניסים אל הקדוש' אצל יעקב וכן בדוגמא שלהם ולכן אוכף זה שעל גבי החמור תמיד כאשר בא מן הדרך כי כן יהי דרכם חשך וחלקלקות ונתייגע וצריך להסירו ממנו כדי לצננו מעט לא כביר מצד הדין אשר נתגבר עליו בסוד אלהים אחרים לא יטלנו בידו האדם כי כן נמי אדם דקדוש' עליון לא יטלנו בידו מעליו כי מחליש כחו לגמרי אלא מתיר החבק מתחתיו אותו הנז' המחבר האוכף אתו ומוליכו ומביאו בחצר והוא נופל מאיליו ואיתא בזוהר פרש' ויחי דף רמ"ב: וז"ל תא חזי בשעתא דעאל ליליא פתחין סתימין וכלבי וחמרי שריין ושאטן בעלמא ואתייהיבת רשו לחבלא וכל בני עלמא ניימי בערסייהו ונשמתהון דצדיקייא סלקין לאתענגא לעילא כד אתער רוח צפון ואתפליג ליליא אתערותא קדישא אתער בעלמא ואתמר בכמ' דוכתי זכא' ההוא בר נש דאיהו קאים בההיא שעתא ואשתדל באורייתא כיון דאיהו פתח באורייתא כל אינון זינין בישין אעיל לון לנוקבא דתהומא רבא וכפית לי לחמו' ונחית ליה בטפסרי דתחות טפרא דזוהמי קסרא מפני כך יששכר דאשתדלותי' באורייתא כפית ליה לחמור ונחית ליה מההו' גרם המעלו' דאיהו סליק לנזקא עלמא ושוי מדורי' בין המשפתים בין זוהמי דטפסרי דעפרא עכ"ל. הנה מבואר מדברי המאמר כי עסק התור' הוא המכניע חמור זה ומשפיל גאותו ומוריד אותו למט' לאחר שעל' בגדר המעלו' לנזקא בני עלמא ולכן הוא אומר החבק הוא כח המגביר אותו ומעמידו וזה יהי' על ידי התור' תכבדך כי תחבקנה ומוליכו ומביאו בחצר הוא עולם העשיה הנקרא חצר כנ"ל והוא נופל מאליה אין תולין טרסקל לחמור זה בצוארו לאכול והיינו סוד הפרנסה הנמשך אליו מלמעלה אותה הארה לפי שהוא המתגבר בצוארו ילין עז כאשר יתן מאכלו בתוכו שיאכל משם אלא יוריד ראשו לארץ שיהיה רובץ בין המשפתים בטפסרי עפרא אבל עגלים שהיא מסטרא דקדושה וסייחים כי עדיין קטנים הם וצוארו קטן ומצטערים לאכול על גבי קרקע שהוא מצד הדין גמור כדאיתא בזוהר בפ' ומן העפר אשר יהיה

בקרקע המשכן אלין אינון מאריהון דדינין כד"א יתן בעפר חרבו וכן נמי יהיה קרקע זה מאריהון דדינין קשה להם להוסיף על בחינת הדין שבהם ולכן שרי לתת להם המאכל שלהם באותו טרסקל האמור וזה יהיה להם בחצר בעולם העשיה במקום המיוחדת להם אבל אין יוצאים בזמן שהם יוצאים משם למשטטא בעלמא דיכלין לנזקא וברשות עבדי כאשר מבואר בדברי המאמר:

[יא] כאשר נתעורר על דינים אנו כפי הרמז שלהם כך הוא אומר על היסוד הקודם כי ידבר בחנק הבהמה השלישית שהוא העושה מעשה בהמה ועתה באה הדוגמא נענין הסוס לפי שמוזהרים מן הכתוב אל תהיו כסוס כפרד דהיינו אזהרה לאדם לא מבעיא שהוא צריך להזהר מן העריות שהוא מפורש בתורה לית דין צריך בשש אבל אזהרה זו למנוע האדם מריבוי המשגל ולא ידמה לסוס להיות שאוהב זנות וכן צריך לקדש עצמו במותר לו שאם יחטא במחשבת פיגול ימצא כי בני זנונים המה כמשל מלך הכושי שהוליד בן לבן ולכן יאמר לא יצא הסוס זה הרודף אחר המשגל ואם במותר לו הרי נמשל לסוס לא יצא מדי דפיו מרשות יצר הרע כאמור לאמר לאסורים צאו בזנב שועל דהיינו ענין תחבולה אשר יעשה לאשמה בה להיות נהנה בעיניו ולמנוע עצמו מן המעשה שנאמר ועין נואף. להודיע משחז"ל טוב מראה עינים טוב ראיה באשה מגופו של מעשה אם כן מה מועיל לו שנותן זה נגד עיניו שלא תשלוט בו עין הרע של היצר להתגבר עליו וזה רע ומר ולא בזהורית שעושים לנוי אף על גב שאמרו חז"ל גדולה עבירה נשמה ממצוה שלא לשמה היינו לענין קיבול שכר אבל לתיקון זה לצאת מתחת רשות יצר הרע ונא יועיל לו זה הזהורית היינו אם יהיו חטאיכם כשנים עבירה לשמה כשלג ילבינו אבל אם יאדימו כתולע שעשה מעשה ומחשבה רעה כצמר יהיו ולכן יצא בזהורית שעושים לו לנוי דהיינו לשמה ולא עזים בכיס שלהם והדומה לאדם חצוף במעשיו ועשה בעזות מצח לא יצא מדי דפיו במעשה הצדקה דהיינו בכיס שנו כמשחז"ל כי ה' יהיה בכסלך בכיס שלך ואף על גב כי חז"ל אמרו אם עשית חבילות של עבירות עשה כנגדן חבילות של מצות והצדקה היא שקונה ככל המצות כמשחז"ל שנאמר והעמדנו ענינו מצות לתת שלישית השקל בכל שנה אינו מועיל לו לפי שצריך שיהיו מקבילות המצות לעומת העבירות כך אמרו עינים רמות והיו לטוטפת בין עיניך אם כן אין יוצא בכיס שבדדיהם שקושרם שלא יסרטו דדיהם בקונים מן העונות שעשה שהם קוצים כסוחים ונא פרה זה חנק מן הבהמה טהורה דוגמא לאדם השלם דקאמר ליה רבי עקיבא לרבי שמעון עליו השלום יותר ממה שהעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק כי השלם כל חפצו להטיב לזולתו ללימוד התורה. ולמעשה המצות כי גדול מעשה יותר

מן העושה וכן המלמד תורה ולכן הפרה שהוא המלמד להועיל לא תצא בחסום שבפיה שחוסמים פיה מלדבר בתורה ולהורות בענין המצוה כענין להפריש מן האיסור דמאחר שהוא נחסם פיו נמנע מלהדריך את הבריות בתורה ובמצות לפי שחוסמין פיו שלא תרעה בשדות אחרים מבני אדם שמוכיח אותם שמפקירין עצמן כשדה ופושטים ידיהם בגזל בענין הפקר נפל בשדה והוא רועה ומתפרנס לענין הרוחני לצורך נשמתו בשדות אחרים אלו ומונעים אותו אעפ"י כן מפני שנמנע ואינו מקיים הוכח תוכיח עד נזיפה עד הכאה אינו יוצא ידי חובת דין שמים שהרי נאמר וכל איש אשר עליו התי"ו אל תגשו וכאשר טענה מדת הדין ואמרה איזה מהם נפצע מוחו על שמך מיד ויחלו באנשים הזקנים אשר בפני הבית ומאחר כי אין יוצא מדין שמים כן נמי אינו יוצא מרשות יצר הרע לאמור לאסורים צאו ולכן אינו יוצא מגן עדן הארץ שהוא דוגמא לרשות הרבים לעלות לגן עדן עליון לרשות היחיד ליחידו של עולם כדאיתא בזוהר פ' ויקהל שעולים נשמות הקדושים דרך העמוד הנקרא מכון הר ציון להיות בסוד קישוטין כמ"ש כד קב"ה בעי לאתקשטא בשבתי ובזמני ובחגי כדלקמן ולא כל בהמה אף על גב כי הוא אדם צדיק מחלק שהם ערומים בדעת ועושים עצמן כבהמה אם נמצא בו עון עקבי לא תצא בהמה זו ולא תעלה במעלות למעלה בסנדל שנועלים ברגליה שלא תנגף אעפ"י שמקיים משחז"ל אם עשית חבילות של עבירות עשה כנגדן חבילות של מצות רגלים ממהרות לרוץ לרעה ירוץ למילה ולבית הכנסת ולבית המדרש אמנם אף על גב שעשה סנדל שנועלים ברגליה שלא תנגף כמש"ה פן תגוף באבן רגליך שמועיל לו לתקן העון לרדות ממנו היינו לפי שעה אך אין זה תיקון גמור כמו שנתבאר במקומו ולכן אין יוצא בו אבל יוצאה באגד שעל המכה כך אמרו חז"ל הבונה בשמים מעלותיו אימתי כאשר ואגודתו חל ארץ יסדה משל למדינה שהיא על הים כל זמן שהספינות קשורות עומדת כך אם באולי נמצא באדם מכה מן העון כדאיתא בזוהר אותו ששגג באחותו בלילה וביום נכנס להציל בין שני אנשים שהיו מריבים ובא בראשו מכת חרב ונסתכן לולי שעשה תשובה וניצול כי אין יסורין בני עון לכן מי שהיתה בו מכה מצד העון יוצא באגד שעל גבה שלומד באגודה כמש"ה הסכת ושמע ישראל עשו כיתות וחבורות לשמוע דברי תורה וכן שלחו מתם הזהרו בחבורה ובקשקשים שעל השבר והם לוחות שקושרים סביב העצם הנשבר והדוגמא לחוטא באותם הדברים הנאמר בהם ותהי עונותם על עצמותם ולרפואה של העין קושרים לוחות סביב העצם על דרך משחז"ל הרי שאדם נכשל בעבירה שנתחייב מיתה לשמים מה יעשה ויחיה אם למוד לקראת דף אחד ילמוד שני דפים וזה מועיל לשבירת זה העצם של העון ובשליה שיצאת מקצתה ותלוייה בה כמש"ה ובשילייתה

היוצאת מבין רגליה ר"ל שהוא יחשוב משאחז"ל בעון האדם בניו מתים ולכן יכנע ויעשה תשובה ובכן אין צריך שימות הוולד אלא עדיין תלוי ועומד כאשר האדם מהרהר בזה יוצא מן העון והיינו שיצאה מקצתה ותלוייה בה ופוקק זוג שבצוארה מן הלימוד ומטייל בו בחצר שבגן עדן הארץ שנאמר בו כי טוב יום בחצריך אבל לא לרשות הרבים דהיינו ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי כי הם הרבים אין בזה כח לכל כך אע"פ שהוא פקוק בין אם הוא בצוארה כד"א וענקים לגרגרותיך בין אם הוא בכסות' מצות ציצית דכתיב ביה על ארבע כנפות כסותך לא תצא:

וכבר נתבאר למעלה בדין הקודם דוגמת הסוס הוא סמאל והמצומתין לו כדאיתא בזוהר פרשת בא וז"ל ולאלין עבד משמשין סמאל וכל כיתות דיניה דאינון כסוסוון למרכב בהון ולכן יאמר לא יצא הסוס זה שהוא מועד לקלקל בזנב שועל שתולין בין עיניו היינו משחז"ל מה שועל רץ ומביט לאחוריו כך תולין בין עיניו לזכרון על שם סופו דעתיד קב"ה לממחי יתהון מעלמא שנאמר יפקוד ה' על צבא המרום במרום שמפיל אותו ולשבעים שרים שלו לגיהנם ולכן זה יהיה לו על תפארת רום עיניו שמתגאה יזכור לו מה נעשה בפלשתים על ידי שמשון שנאמר וילכוד שלש מאות שועלים ויפן זנב אל זנב ולפיד אש בתוך וישלח בשדות פלשתים וגו' כך זה סימן לעתיד והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש ודלקו בהם ואכלום כך ישים לנגד עיניו כדי שלא תשלוט בו עין הרע לזולת וגם שנאמר כפשוטו כדי שלא תשלוט בו עין הרע דסטר אחרא על הממשלה שלו לפי כי העולם צריך לו כמ"ש לעיל במאמר צריך לאנהגא בהו יקר וכן בחז"ל ויצום אל פרעה צוה לחלוק כבוד למלכות ולא בזהורית שעושים לו לנוי כי לכן סטרא אחרא נאמר בה שית זונה כדאיתא בזוהר פ' ויצא שפווהא סומקין כוורדא זהוריתא לבשה כדי להטעות בהם את הבריות ולכן לא יצא באנו להטעות את הבריו' מפני קדושת השבת המגין עליהם ולכן אומרים ופרוש עלינו סוכת שלום להגין מסטרא אחרא כאמור ולא עזים לפי דתלי שערא דילהון ונאחזים בהם החיצונים כדאיתא בזוהר ולכן עושים להם כיס בדדיהם וקושרים אותם כדי שלא ישרטו דדיהן בקוצים הם הקליפו' ליינק מהם ולא פרה הקדושה אף על גב כי היא מצד הדין כדאיתא בזוהר בענין פרה אדומה בחסום שבפיהם שחוסמים פיה שלא תרעה בשדות אחרים שנאמר דודי ירד לגנו לרעות בגנים של אומות העולם וללקוט שושני' אמנם בשבת איננה יוצאה כלל ולא כל בהמה אע"פ שאינה מסטרא דמסאבותא אלא בהמה טהורה ומאחר שהם בסוד בהמה הקשרים שלהם לחוץ כדאיתא בזוהר כי אותם שהם בסוד אדם הקשרים שלהם לפנים שנ' וכל אחוריהם ביתה אבל המחנות שהם בחינת בהמה הקשרים שלהם לחוץ

ולכן לא תצא כל בהמה בסנדל שברגליה נעולים כדי שלא תנגף בהם אבל יוצאה באגד שעל גבי מכה שבה מצד הדין כמש"ה בזוהר ויק את האתון במקל דאטעין לה בחרשוי ובקשקשים של עץ שעל גבי השבר שנה והם לוחות שקושרים להם סביב העצם שנשבר בהם היינו מ"ש בזוהר פ' ויקהל דף רי"ד וז"ל פתח ואמר הכל נתן ארונה המלך למלך וכו' אמאי אקרי ארונה אלא כתיב ארונה וכתיב ארון בעוד דההוא חתר הוה תחות ידי' אקרי ארון ארון דסטרא אחרא ועל דאיתוסף בו אתוון יתיר הכי בעינן לאתוסף להההוא דאקרי רע עין דסטרא אחרא וההוא תוספ' דלהוי גריעותא וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי יש ארון מסטרא אחרא והם על דרך מ"ש למעלה שית לוחין מסתחרן וכו' ולכן נמי בענין זה הם אלו הלוחות שקושרים סביב לעצם שנשבר בסטר' אחרא הנז' ובשליה שיצאת מקצתה ותלויה בה והסוד כי סטרא אחרא חוטפת מסטרא דקדושה אותם הוולדו' שעליהם נאמר והנה דמעת העשוקים כדאיתא בזוהר פרש' תרומה אינון ינוקין דמתין גו תוקפא דאמהון ופוקק זוג שבצוארה ומטייל בה בחצר באותו עולם שהם בתוכו אבל לא תצא בה לר"ה אע"פ שהוא פקוק שלא תזיק לבריות בין אם הוא בצואר' בין אם הוא בכסותה הכל בהשואה אחת:

[יב] חזר הדין לענין כללי בסוג הבהמה של שלשה חלקים הנמצאים בכינוי שלה כי לא תצא בחותם והדוגמא כל הנמצא אתו חותמו של הקב"ה שהוא מצויין במצות בין שהוא בצוארו דהיינו דברי תורה שנאמר בהם וענקים לגרגרותיך בין שהוא במצוה בבגדו היינו מצות ציצית דכתיב על כנפי בגדיהם הכל בהשואה אחת לא תצא בהם:

[יג] אין הגמל יוצא הנה הדוגמא לזה הוא כי הגמל יש נמצא בו סימן טומאה סימן טהרה כך אדם זה פעמים צדיק פעמים רשע ולכן אין יוצא במטוטלת והוא כר קטן שנותנין תחת זנבו והדוגמא לזה למשפט המשגל שהיה מתחילה מורדף בלי חשך אחר כך נרחב ונמשך לדבר עבירה ועתה נתמעט והוא כר קטן והוא תחת זנבו כינוי למעט התאוה נמי ועם כל זה לא יצא ידי חובתו בזה גם נא יצא מגיהנם רשו' הרבים להכנס בגן עדן הוא רשו' היחיד יחידו של עולם שנאמר מתהלך בגן לרוח היום אפי' היא קשורה לו בזנבו ונהג בה זמן מה אלא אם כן היא קשורה בזנבו ובחטוטרתו היינו מקום שחטא בו ונתעוות דוגמא לחטוטר' כי בזה נמצא לו תקנה מאחר שעשה התיקון במקום שחטא על דרך מה שכתב בזוהר פרשת פנחס נגד השמש למקום שחטאו ומי שאינו מתוקן במקום שחטא אין לו תקנה לעולם:

[יד] לא תצ שום בהמה חזר הדין לבאר דרך כלל מין בהמה על דרך הנ"ל והכי קאמר לא תצא שום בהמה משלש חלקי בהמה האמורה למעלה נא עקוד ולא רגול פירוש עקוד

שעוקד יד אחת עם רגלה והענין משתמע לתרי אנפי כי חנק הבהמה שהוא עושה מעשה בהמה לא יצא באחת מהנה מאחר כי ידיו לא אסורות לדבר עבירה ורגליו לא לנחושתי' הוגשו והוא ממהר לעשות העבירה אלא יצא גם חלק השני מן הבהמה שהוא טיפש עם הדומה לחמור הרי ידיו ורגליו אסורו' כי אינו יודע לחלק ולהפריש בין איסור והיתר ומשפטי התורה אם כן איך יצא מרשות יצר הרע ומה גם כי נתחייב לרדת גיהנם ואיך יצא משם ואין בידו תורה ולא מצוה ובחלק הבהמה שהוא ערום בדעת ועושה עצמו כבהמה ועתה הנה הוא עקוד ורגול בידיו וברגליו ולא קיים הוכח תוכח את עמיתך ואינו יוצא לקראת עושה הרעה למנוע אותם ולהחזיר אותם נדרך ישרה לא יצא נמי מרשו' יצר הרע ואחריו אל המתים כאשר הם יוצאי' מגן עדן הארץ לעלו' למעלה דרך העמוד הנקרא מכון הר ציון כדאיתא בזוהר פ' ויקהל לא יצא נמי מכלל היושבים שם כי הוא דוגמא לרגול שקושרין אחת מרגליה כלפי מעלה שלא תלך אלא על שלש רגלים. מדה שנית בענין הבהמה בכל מין שיהיה לא תצא בחותם והענין מובן כמ"ש בזוהר פ' שמיני וז"ל דף מ"א. אמר ר' אלעזר זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה מכל אינון דאחידן מן סטר דא שארי לכו למיכל וכל אינון דלא אתיין מסטרא דא אסיר לכו למיכל בגין דאית בעירן דאתיין מסטרא דא ואית דאתיין מסטרא אחרא מסאב' וסימנא דילהון כל מפרסת פרסה וגמרינן כלהו רשימן וכלהו חרשים להו קרא וכו' רבי שמעון אמר כלל כלא כמה דאית עשר כתרין דמהימנותא לעילא כך אית עשר כתרי דחרשי מסאבא לתתא וכל מה די בארעא מנייהו אחידן בסטרא דא ומנייהו אחידן בסטרא דא וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי כל מה שהוא מסטרא אחרא נרשם בו סימן למענה גם דוגמא שהוא למטה מפרסת פרסה וכו' ולכן חזר הדין לא תנח בחותם דהיינו החותם שנרשם בה למעלה כל אחת מסטרא דינה בין שהוא בצוארה כי יהיה למעלה ענין מענה גרה בין בבגדה בכסותה ע"ד משחז"ל הני סילעין דבנחש צרעת הוא ועוד חמרו בענין העור כל ענין שינוי צרעת הוא כגון לבן בשחור או שחור בלבן וכיוצא בזה כל שינוי רע ואינה יוצאה בו או יהיה יציאה לרעה מפני שהוא שבת ונקדש קדש אין להם רשות לצאת ולשלוט בעולם להרע וכן לענין הטוב וכל מין בהמה שיש בה חותם של הקדושה מפרסת פרסה ושוסעת שסע פרסות על פי שנים עדים או שיש בה מעלה גרה למעל' בשבת ונתקדשה בעולם עליון ואינה יוצאה משם עד מוצאי שבת כי כל זה הוא נקרא יציאה מרשות הרבים לרשות היחיד או מרשו' היחיד לרשו' הרבים כאשר נתבאר יציאו' השבת שתים שהם ארבע דשייך בכל בחינו' בהמות הללו בדרך כלל עד מקום שיכלול נמי המדה העליונה שמכונה בשם בהמה מפני כי כן הוא בגימ' והיינו שם הנכלל בה כך יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה

ועוד מפני כי היא מוכנת לרכוב עליה הצדיק ולכן יאמר לא תצא בחותם לפי כי בה סוד הדברים הצריכים שני חותמו' כנודע מן הזוהר והתיקונים כי היא סוד בשר מבשרי ולכן צריך חתימה ומאחר כי יש בה חותם עליון להודיע כי היא בתולה ואיש לא ידעה לא תצא חוץ מעולם האצילו' בשבת כי קדש היא ואמנם לא חותם דווקא אלא בין שהוא בצוארה כי זה הוא תכשיטין של הכלה בין שהוא בבגדה כי שש וארגמן לבושה לפי כי מתפשטת מבגדים של חול ולובשת בגדי הבריא' כדאיתא בתיקונים ולכן לא תצא כלל אין הגמל יוצא במטוטלת אשר חז"ל הגידו הרואה גמל בחלום ישכים ויאמר אשירה לה' כי גמל עלי כי ניצול מן המיתה והם נמי אמרו היה רכוב עליו וכו' למדנו שהוא קליפה גמורה ואמנם להיות כי הכל בידי שמים לכן חזר הדין אין הגמל יוצא במטוטלת והוא כמין כר קטן שנותנים תחת זנבו והוא להטעין אותו ולהכניע כחו ועם כל זה אין לו רשות לצאת בשבת לרשות הרבים שנא יזיק את הבריות אפילו היא קשורה לו בזנבו אלא אם כן תהיה קשורה בו בשני מקומות בזנבו ובחטוטרתו כי בזה הורע כחו ולא יוכל להזיק כאמור: לא תצא שום בהמה גם זה ענין כלל חוזר על שלשה מיני בהמה הנ"ל לא תצא לא עקוד ולא רגול כי הנה עקוד הוא שקושר ידה עם רגלה לפי כי הם הכח שלהם הוא בידים ורגלים כי ביד הוא שולטת באדם והרגל מועדת לקלקל ורגול היינו שקושר אחד מרגליה כלפי מעלה שלא תלך אלא על שלש רגליה וסוד הענין כי הנה בדרך שהוא ענין המרכבה שבסטרא דקדושה כך הוא בסטרא אחרא כדאיתא בזוהר פרשת בא דף ל"ז: וז"ל מבכור פרעה היושב על כסאו כתרא תתאה דקוזמיטא דמלכותא דלעילא עד בכור השפחה כתרא שמאלא תתאה מינה דקוזמיטא מבתר ארבע רחיין ארבע משריין משמע דכתיב אחר הריחיים ולא מן הריחיים וכל בכור בהמה תתאין מתתאין נוקבא מנוקבתא דאשתכחו באתני בבעירי וחמרי ברברבי בזוטרי ומקבלין מנהון גוברין ונוקבין וכו':

[טו] אשר נתבאר למעלה כי אין מספיק לאדם לקיים סור מרע ועשה טוב צריך נמי להוכיח את כל הקרב לקיים מה שאמר הכתוב וחרפה לא נשא על קרובו ואם הוא אדם גדול צריך להוכיח את הרבים ולהחזיר אותם למוטב כך אחז"ל אשר לא למד אינו אומר אלא אשר לא יקים הרי שלמד ולמד והיה ספק בידו להחזיק ולא החזיק הרי זה בכלל ארור הרי שלא היה ספק ללמוד ולא לעשות ולא להחזיק והחזיק הרי זה בכלל ברוך וכן מצינו שנענשו הזקנים אשר בפני הבית שהעיד עליהם הקב"ה שהיו צדיקים גמורים וקיימו את התורה מאלף ועד תי"ו וגזר עליהם הקב"ה וכל איש אשר עליו הת"ו אל תגשו וכאשר קטרגה מדת הדין ואמרה איזה מהם נפצע מוחו על שמך חזר בו הקב"ה ואמר וממקדשי תחלו וייחלו באנשים הזקנים אשר בפני הבית ולכן חזר הדין להעיר

לב הנלבב לא יאחר מלהיות עשה מלאכת הרוכל לומר מאן בעי סם חיי יתי לגבאי ולכן יאמר לא יקשור גמלים זה אחר זה ותוספו ר"ל כי הנה בענין התוכחת נאמר הוכח תוכיח את עמיתך ופירשו חז"ל בתחילה הוכח שלא לנוכח כמדבר בעד הזולת וזהו הנרצה אצלי בפ' אל תוכח לץ פן ישנאך וכו' דקשה טובא איך החכם עקר מה שכתוב בתורה הוכח תוכיח עד כמה פעמים והוא אומר אל תוכח ועוד קשה מ"ש פן ישנאך מה טעם יש בזה וכי מפני שלא ישנא אותו ויעבור על מצוה של תורה אמנם בספר תורת חכם ביארתי שני פירושים ע"ש ואמנם זה יהיה טעם נכון כפי הדין דאלו מה שכתוב בתורה הוכח תוכיח לא חלק הכתיב וביותר כי אמר את עמיתך ואמרו חז"ל עם שהוא אתך בתורה אם כן נלמוד מזה כי כאשר הרשע יעבור עבירה אין להוכיח אותו כלל ואיך יתכן הדבר הזה ולכן מפרש לה שהע"ה כי לעולם מצוה מן התורה להוכיח לרשע מומו אבל צריך להיות בסגנון זה כדי לקיים מש"ה ולא תשא עליו חטא הא כיצד אל תוכח לץ בפרהסיא לנוכח ונמצא שעברת על ולא תשא עליו חטא לפי כי ישנאך והכתוב אומר ולפני עור לא תתן מכשול אמנם כיצד אתה מקיים הוכח תוכיח הוכח לחכם בפניו של לץ ואמור לו תראה כי העושה כך עונשו כך ובכן הלץ יבין כי חוזר עליו התוכחת ונהגת בו כבוד ויאהבך הלץ וכן הוא אצלי מש"ה תחת גערה במבין מדלא קאמר למבין משמע כי אין הגערה לו אלא המוכיח הוא גוער בזולת והמבין שומע ועושה בו רושם יותר מהכו' כסיל מאה ולכן יאמר נא אזהרה למוכיח לא יקשור גמלים זה אחר זה דהיינו דוגמא לבני אדם שהם בלתי הגונים כענין הגמל שנמצא בו סימן טומאה וסימן טהרה כך זה פעמים צדיק פעמים רשע יזהר לא ימשיך גמלים בני אדם אלו הדומים לגמל למשוך אותם בענין התוכחת לנוכח זה אחר זה כלם כאחד והוא תופס באפסר הראשון הוא העון שלו וכלם נמשכים על ידו דאוושא מלתא וזה יהיה להם בזיון גדול והתורה אמרה ולא תשא עליו חטא בידו אחת דהיינו שלא בפרהסייא מותר ויש מי שאוסר אבל אם תופס כמה אפשרים שהם העון של כל אחד לבדו. גם בזה ולא התיר בענין המשך התוכחת אלא בהמה אחת לבדה שלא בפני רבים כי אז אינו מתבייש מן התוכחת ויהיה בחבל היינו מ"ש חז"ל פרשת נשא וחבל נמרץ זה הבא על הערוה פסק החבל דאלו ישראל הם חבל נחלתו מה החבל אין פחות משלשה חוטים כך ישראל משולשים מן האבות והם מיוחסין פ' בן פ' עד אברהם וכאשר בא על הערוה והוליד ממנה בן נפסק החבל איך הוא אומר בן פלוני והא ליתי ולכן כאשר מושך המוכיח לחוטא יהיה בענין חבל כמש"ה בחבלי אדם אמשכם מהו חבלי אדם זה הענין כי כאשר הוליד בן ממזר

נפסק החבל שהוא חבל אדם זה אברהם אבינו ע"ה הנקרא אדם שנאמר אדם אחד מאלף מצאתי זה אברהם וכה"א האדם הגדול בענקים כך יעשה והוא מושכה בחבל:
[טז] המוציא בהמה זה העושה מעשה בהמה ונתן לב להוציא אותו מן העון כמו ש"ה לאמר לאסורים צאו אלו הם האיברים של החוטא שהם נתונים במאסר יצר הרע כנ"ל והיא מושכה באפסר הוא העון על דרך מש"ה מושכי העון בחבלי השוא צריך ליזהר שלא יצא ראש החבל מתחת ידו ר"ל לא יפרסם העון שלהם כדי שלא יבא תקלה מתחת ידו שיהיה שונא אותו כמש"ה וישנאך ולכן צריך ליזהר שלא יצא ראש החבל ויפרסם מה ענין החבל ולא יצא מתחת ידו טפח למטה דדמי כמי שנושאה בידו והוי מש"ה ולא תשא עליו חטא ולא מתחזייא מאפסר הבהמה מאותו עון אלא דומה כי אין כונת המוכיח אלא כמתכבד ומתנשא על החוטא וגם לא יניח הרבה מן החבל הוא העון חבלי השוא בין ידו לבהמה כי אם מרויח לו בענין האיסור ימעט בעיניו ואם הרבה מניח נמצא מכביד עליו העון וימנע מן התשובה ולכן יתבונן עד שלא יגיע בטפח הסמוך לארץ כי ישפיל גאותו עד עפר עד הארץ ולא עד בכלל כי גדול כבוד הבריות שדוחה לא תעשה שבתורה שלכן נאמר אל תוכח לץ לנוכח כאמור ואם הוא ארוך כי נשרש בעון יכרוך אותו סביב צוארה דמאחר שיוצא ידי חובת התוכחת העון יהיה כרוך בצוארו של החוטא משם ואילך. מפני כי מעשה האדם הגשמי הוא מעורר המדות עליונות לכן צריך ליזהר בענין השבת הדק היטב בכל הפרטים כאמור ולכן נמי חזר הדין להזהיר לאדם לא יקשור גמלים זה אחר זה וימשול כי הנה נתבאר כי הגמל הוא סטרא אחרא וכדאיתא נמי בזוהר פ' וגם לגמלך אשאב אלין עשרה דרגין דהאי עבד שליט עלייהו ולכן לא יעורר האדם הגשמי כחות אלו למעלה והוא תופס באפסר הראשון וכלם נמשכים על ידו והדוגמא לזה הוא אור הנמשך מלמעלה מסטרא דקדושה להנהיג אותם באופן כי לא יזיקו לבריות אבל אם תופס כמה אפסרים גמלים בידו מותר מפני כי בזה ימצא שכל אחד ימשך בו מצד הקדושה להנהיג אותו ויש מי שאוסר גם בזה האופן להוציא גמלים הרבה ביחד ולא התיר אלא להוציא בהמה אחת לבדה כי כן פיזור לרשעים הנאה להם והנאה לעולם וכדאיתא בזוהר פ' בלק אשר הלך חשכים כי הלך לשון יחיד חשכים לשון רבים והיינו דשארי בחיבורא וסיים בפירודא לפי כי בתחלה סטרא אחרא מזדמנים להתחבר שניהם כאחד דכר ונוקבא ותיכף מתפרשים לפי כי בא עליהם מונע מסטרא דקדושה ומפריש אותם ולכן ימשוך כל א' לבדה כדי שלא תהיה אחרית לרע ולא יהיה להם חיבור כלל והוא מושכם בחבל שהיא מבחינת הקדושה ומפריש אותם ולכן ימשוך כל אחת לבד' כדי שלא תהי' אחרית לרע ולא יהי' להם חיבור כלל והוא מושכ' בחבל

שהוא מבחינ' הקדוש' כדאיתא בזוהר פרש' בלק דף ק"ע. וז"ל אמר דוד כד כל עלמא מדידנא ישראל חבל נחלתו הוה דכירנא מה דעבדו בההוא חבל נחלת ה' כל אינון דהוו מההוא חבל חבל אחיד בהו מהו מלא החבל ההוא דכתיב מלא כל הארץ כבודו הוה אמר דא לאחייא ודא הוא לקטלא ובג"כ אחיד בחבל וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי החבל הוא מסטרא דקדוש'. ולכן יאמר והוא מושכ' בחבל כי על ידי כך לא תוכל להרע כלל:

המוציא בהמה מן הבהמו' הללו והוא מושכ' באפסר והוא כח הנמשך עליה מסטרא דקדוש' כדי למנוע אותה שלא חזיק לבריות כאמור. צריך ליזהר שלא יצא ראש מחבל של סטרא דקדוש' מתחת ידו טפח למט' לפי דדמי נמי שנושא' בידו החבל של הקדוש' לעצמו ולא מתחזייא מאפסר הבהמ' שהוא כדי לעכב אות' שלא תזיק וגם לא יניח הרבה מן החבל של הקדוש' בין ידו לבהמ' כדי שלא יכביד נמי על סטרא אחרא לבטל אותם לגמרי עד שלא יגיע בטפח הסמוך לארץ ונמצא מתבטל סטרא אחרא ואם הוא ארוך יכרוך אותו סביב צואר' ובהכי אינה מתבטלת לגמרי:

[יז] הנה אנכי הגדתי למעל' כי ענין החמור משתמע לתרי אנפי ראשונ' כפי פשוטו היינו עם הארץ כמשחז"ל טיפש שבבהמ' חמור ואמר רבי עקיבא כשהייתי עם הארץ הייתי אומר מי יתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור למה לפי שהחמור משבר העצם הלא הם הנמצאים במקומינו היום. חמש' מינים שאמר בזוהר פרש' בראשית עליהם נאמר היו צריה לראש. ועתיד קב"ה לממחי יתהון מעלמא דאתי. ולכן חזר הדין אין חמור יוצא במרדעת ר"ל כי להיות שאמרו חז"ל דרך ארץ קדם לתור' שנאמר לשמור את דרך זו דרך ארץ עץ החיים זו תורה ולכן סוג זה אין חמור יוצא במרדעת דאע"ג כי ימצא בו מעט דעת הוא מר כלענה מענין עץ הדעת רע לעקור מילי דרבנן כדאיתא בזוהר פ' נשא דף קכ"ה וז"ל ר"מ הא שעתא איהי לסלקא לעילא דהא בגינך אנא בעי לסלקא דיהיב לי קב"ה רשו לאתגלייא לך בבית אסורין דילך ולמעבד עמך טיבו דאנת מחולל בחובין דעמא וכו'. ואנא חשיב בעינייהו בין ערב רב רשיעייא ככלב מת דסרח בינייהו דחכמת סופרים תסרח בינייהו כל קרתא וקרתא ובכל אתר דישראל מפוזרין בין מלכוון אתהדרו אינון ערב רב רעיין על ישראל עאנא דק"בה וכו' וכל חכמים ואנשי חיל ויראי חטא בצערא בדוחקא ביגונא חשיבין ככלבים בנים המסולאים בפז איכה נחשבו לנבלי חרש בראש כל חוצות דלא אשכחו אכסנייא בינייהו ואינון ערב רב עתירין אינון בשלוה בחדוא בלא צערא בלא יגונא כלל גזלנין מארי שחד דאינון דיינין רישי דעמא כי מלאה הארץ חמס מפניהם וגו'. הנה מבואר מדברי זה המאמר כי אותו הדעת הנמצא באותם

הבלתי הגונים הוא לרעה הוא הנרצ' במלת מרדעת כדאמרי בגמר' ירושלמי סודריה דמר דמי למרדעת של חמור ולא נפלאת היא מן התלמוד בבלי ההוא דאוקמוה כי נשיאה גחין עליה ולא אמר ליה מדיפתח ואמר הוי אומרים לעץ הקיצה וכו'. ולכן אין חמור זה הטיפש יוצא מרשות הרבים הוא גיהנם כאמור באותו מרדעת שלו דבהכי נעש' לו בגדים הצואים בזמן שאינה קשור' לו מערב שבת דהיינו בעולם הזה כמו שאומרים לרשעים העולם הזה דומ' לשבת ועולם שיצאתה ממנו דומ' לערב שבת אם אין אדם מבשל מערב שבת מהו אוכל בשבת. אמנם אם קשור' לו מערב שבת יוצא משם הוא מ"ש בזוהר פרש' אחרי מות דף ע' בענין משחז"ל נפשותן של רשעים הן הן המזיקים בעולם אם כן טוב להם שאינם נידונים בגיהנם אלא אין הענין כן אלא כי נפשותן של רשעים הם נידונין תמיד בגיהנם. אמנם שלשה פעמים בכל יום יוצאים משם ומשוטטין ומזיקין לאותם אשר נסתם פתח התשובה בפניהם וחוזרים לגיהנם להיות נידונים שם. ולכן חזר הדין אם אינה קשורה מרדעת זו לטיפש מערב שבת אינו יוצא מגיהנם עד תום חלאת עונו כמשפט הרשעים שמתלבנים שם בגיהנם ויוצאים משם בשבת ונכנסים בגן עדן. אמנם אם היתה קשורה לו כמש"ה אולת קשורה בלב נער מערב שבת יוצא משם כאמור לרעה ונעשה כאחד מן המזיקין לבריות וחוזר לידון בגיהנם ולא בזוג אעפ"י שאינו פקוק והוא דוגמא לענין התפילין שאין מועילין לו שהרי נתבאר למעלה כי לרשעים הוא קשר למזיקין עמו ולא בסולם שבצוארו הוא ענין התפלה סלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה אי עסק התורה והיינו לוחות שעושים וקושרים סביב צוארו שלא יחכך מכתו ע"ד מה שחז"ל אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש אם אבן הוא נימוח וכבר נתבאר כי זה יהיה תועלת למי שאינו יכול להתגבר על יצרו מפני כי כבד עליו פשעו וירא כי לא יכול לו אז ימשוך אותו לבית המדרש. וכאשר מתיש כחו בהכי אח"כ יעשה תשובה אבל אין הרצון לומר כי זה יהיה תקנה לרשע שהרי מקרא מלא הוא ולרשע אמר ה' מה לך לספר חקי אלא כאמור. ולהכי נקט לשון פגיע' אם פגע בך בד"א ויפגע בו וימות וכבר חטא אז ימצא לו עזר בהכי להתגבר על יצרו. ולכן הוא אמר אין יוצא בלוחות הברית אלו שקושרים סביב לצוארו בלימוד שלא יחכך מכתו של העביר'. ולא ברצועה שברגלו והוא כמין טבעת עבה שעושים מקש וקושרי' ברגלי הבהמ' זה הטיפש שבפסיעותיה קצרו' בדבר מצוה כמשחז"ל לעולם ירוץ אדם לבית הכנסת ולבית המדרש אפילו בשבת שנאמר ונדעה נרדפה לדעת את ה' כנ"ל. וטיפש זה פסיעותיו קצרו' גם אינו הולך אחר שכר פסיעו' כההיא שלמדנו קיבול שכר מן האלמנה וגם מכה רגליה בענין עון עקבי. ולכן עושים לה זה כדי להגין שלא תכה זו בזו כאמור לא לעזר' לו. ואין

התרנגולים יוצאים בחוטים והוא דוגמא לחוטא הנמצא אצל אשתו כתרנגולים וקושרים ברגליהם סימן והיינו חוט של ציצית שנאמר בה כחוט השני שפתותיך אבל זה נותנים אותה ברגלים, כד"א וברגליהם תעכסנה וכדי שלא ישברו הכלים הם האברים שהם לצורך האדם ולפי כי הטיפ' מושכת הכח מן הראש ונוטלת כח כל הגוף כמ"ש הר"ם במז"ל וכדי שלא ישבר אותם ברוב המשגל ילבש הטלית המונע העבירה כנזכר בהלכות ציצית גם בזה לא בחר ה'. ואין האילים יוצאים בעגלה שעושים להם תחת אליתם. והנה נתבאר משחז"ל כשהם רכים נמשלים ככבשים שנאמר ורעו כבשים כדברם וכשהם קשים נמשלים כאילים שנאמר היו שרי' כאילים. ולכן יאמר אין האילים אל הקשים יוצאים בעגלה דהיינו שמראי' להם עון שלהם כי גדול הוא כמש"ה כעבותו' העגל' חטא' וזה הוא תחת אלייתם. ולכן יתבוננו כי לא לעולם חוסן וגלגל הוא שחוזר בעולם וזה יהיה להם תחת אלייתם כעין אליה וקיץ בה שעושים להם כן כדי שלא תהי' האליה והעושר שלהם נגררת בארץ כלומר על יושבי הארץ כד"א וכל הארץ באו מצרימה שלא היה להם מציאות להתגדר עליהם כאמור. ואין העזים כמשמעו בני אדם עזים חצופים כמו העזים שהם חצופות אין יוצאים בעץ ידוע שנותנים בחוטמיהם שהם מודיעים אותם מש"ה עץ חיים היא למחזיקים בה ולא נאמר ללומדים בה אלא למחזיק שהוא העיקר כנ"ל מחז"ל כך נותנים עץ זה הלימוד בחותמיהם אע"ג כי הוא מעלה עשן באפו כדי שיתעטשו ויפלו התולעים שבראשו הם הסברות והאמונות הרעות שבראשו להחזיר אותם לדרך ישרה ולא העגל בעול קטן שנותנים על צוארו כאשר האדם כעגל לא לומד בדרכי התורה והמצוה נותנים על צוארו עול תורה ומצוה ולא בזמם שנותנים בחוטמו של עגל דהיינו פועל הרעות עגל מרבק בכרה קלה מסרכת דרכיה ונותנים זמם של תורה על אפו ועל חמתו להודיעו העונש של העובר על מצות לא תעשה כדי שלא יינק מאותם דברים הרעים חיק נכריה ולא פרה זה המועיל לזולת ע"ד מ"ש יותר ממה שהעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק. לא תצא בעור שנותנים על, דדיה כדי שלא יינקו השרצים היינו מה שחז"ל המלמד תורה לתלמיד שאינו הגון כזורק אבן למרקוליס. ולא ברצועה שבין קרניה הוא המרדות יתבונן כי לא לעולם חוסן שנאמר ועוללתי בעפר קרני בין אם עושה כן לשימור מן החטא בין לנוי לפני הקב"ה מדת חסידו'. ולא תצא פרה ושור אנשים טהורים. לא תצא בחבל שבצוארה חבל נחלתו מאחר שהם נגדרים מן הערוה ויש להם שלשלת היחס יעקב חבל נחלתו כנ"ל עד אברהם אבינו ע"ה ראש החבל לפי כי חבל זה שבצוארה ללא צורך לפי שאינה צריכה שימור שהם צדיקים. ולכן לא תצא בהם מרשות היחיד יחידו של עולם מגן עדן לרשות הרבים גיהנם כי הם הרבים אפילו לראות ברשעים

שנאמר ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי. אבל עגלים מותרים לפי שהם כעגל לא לומד לכן הם מורדים בקל. ולכן צריכים שמירה באותו חבל כאמור: חזרנו לענין ראשון לבני אדם שהם ערומים בדעת והם עושים עצמן כבהמה והיינו חמור בתורה. כדאיתא בזוהר פרשת ויחי דף רמ"ב. וז"ל ישששכר חמור גרם אי בגין דישתדל באורייתא קרינן ליה סוס או אריה או נמר אמאי חמור אלא אמרי בגין דחמור נטיל מטולא עליה ולא בעיט במארי כשאר בעירי ולא אית ביה גסות הרוח ולא חייש למשכב באתר מתתקן אוף הכי ישששכר באשתדלותיה באורייתא נטיל מטולא דאורייתא ולא בעיט ביה בקב"ה ולא אית ביה גסות הרוח כחמור ולא חייש ליקרא דמאריה רובץ בין המשפתים כדאמרינן ועל הארץ תישן עכ"ל. הנה מבואר הסיבות שנקרא ת"ח חמור וכדאיתא בזוהר פרשת פנחס דף רל"ח. וז"ל ואית למאן דמתהדר ליה חמור ולאו איהו מצטער ואלין אינון דמשתדלין בקל וחומר ובגין דא אתמר באברהם ויחבוש את חמורו ובגין דא אתמר על משיח עני ורוכב על חמור. הנה למדנו מדברי המאמר כי כינוי חמור יהיה לטובה ושבח על צדדים הנאמרים בו מן השבח. ולכן הוא אומר אין חמור יוצא במרדעת היינו העוסק בתורה בענין קל וחומר אין יוצא מגן עדן הארץ היינו דוגמא לרשות הרבים לעלות למעלה דרך אותו עמוד הנקרא מכון הר ציון כדאיתא בזוהר פ' ויקהל כד ההיא נקודה בעי לאתקשטא בשבתי וזמני וחגי משדר ארבע אנפין דנשר ועומדים על היכל מר דרור ויהבין קלא ומתכנשין תמן אותם נשמות הראויות לעלות למעלה זה הצדיק המשתדל בענין קל וחומר בלבד לא יעלה מרשות הרבים זה למעלה לרשות היחיד יחידו של עולם במרדעת זו בזמן שאינה קשורה לו מערב שבת כי אם עדיין לא נתיישב בג"ע הארץ זמן מה לא יוכל לעלות תכף ולא בזוג אע"פ שהוא פקוק לענין המצות ולא בסולם שבצוארו היינו לענין התפלה. ואמנם כאשר ניישב הדוגמא במטטרון כי בלי ספק נמצא בו כל צדדי השלימות הנזכר כי לכן בחר בו הקב"ה והעלה אותו למעלה ונעשה מלאך משרת ואיתא בזוהר פ' וישב דף קפ"א: וז"ל הנה ישכיל עבדי דא הוא רזא דמהימנותא הנה ישכיל דאתער אתערותא לעילא וכו'. עבדי רזא דמפתחן דמארי' בידיה כד"א אל עבדו זקן ביתו וכד"א ויאמר אברהם אל עבדו דא סיהרא כמה דאתמר מטטרו"ן דאיהו עבד שליחא דמאריה זקן ביתו כד"א נער הייתי גם זקנתי המושל בכל אשר לו. בגין דכל גוונין אתחזיין ביה ירוק וחוור וסומק עכ"ל והנה למדנו מדברי המאמר כי מטטרון כלול בתוכו סיהרא קדישא הוא הנא' עליו עבדו זקן ביתו וגו'. ולכן יצדק בזה כינוי חמור דנטיל עליה מטולא דרביה וכל הדברים הנז' לעיל ובזה צדק הפסוק במאמרו כי הצדיק הוא עני ורוכב על חמור זה ולכן כאשר אמר שבור מלכא לר"י אמריתו דאתי משיחא על

חמור אשדר ליה סוסיא ברקא דאית לי השיב לו החכם בר כמה גווני מי אית לך הנה כי צדק במאמרו כי כאשר מתלבש הצדיק עליון במטטרון הנקרא חמור ונכלל בו כל הגוונים ירוק סומק וחוור כאמור. ולכן יאמר אין חמור זה יוצא במרדעת מאחר שכבר עלה למעלה מפני קדושת השבת כנ"ל. אינו יוצא משם במרדעת היינו דוגמא לכסא שנותנים לרכוב עליו שנאמר דמות כמראה אדם עליו מלמעלה וכאשר ימצא בו בחינה זו לא יצא מרשות יחידו של עולם לרשות הרבים בזמן שאינה קשורה לו מערב שבת אמנם משעה שקדש היום ע"ש כבר נמצא בו תוספת קדושה ולא בזוג אע"פ שהוא פקוק בענין שנאמר ותחל רוח ה' לפעמו שהיתה שכינה מקשקשת לפניו כזוג ולא בסולם שבצוארו שהנה נאמר והנה סולם מוצב ארצה ואיתא בזוהר פרשת ויצא דף קמ"ט. וז"ל סולם מצב ארצה וגו' חמא מטטרון סבא דביתא דשליט בכל דיליה דאיהו קאים בשלטנו על האי עלמא שד"י וסליק לעילא בסליקו דשמא דמאריה יהו"ה אתר דיעקב אשתלים ביה לבתר וראשו דשם שד"י איהו י' ודא מגיע השמימה וגו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי סלם הוא בסוד מטטרון והיינו מ"ש ולא בסולם שבצוארו וא"ו לוחות שקושרים סביב צוארו שלא יחכך מכתו היינו מ"ש בזוהר פרשת ויקהל דף רי"ד. וז"ל ארון דא איהו רזא למיעל תורה שבכתב ואתגניז ביה בשית לוחין מסחרין ודא אקרי ארון כד סחרין אינון שית למהוי כחדא כדין איהו גופא חד לאעלא ביה רזא דאורייתא בשית סטרין ואינון לוחין אינון חמש ועאלין ביה חמש ספרים ואינון חמש אינון שית בחד דרגא דאעיל בה בגניזו דמקרי רזא דכלא ואיהו רזא דברית וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי ארון נקרא למען השש לוחות שהם מסבבים ובכן הוא מקום להכנס שם התורה והדוגמא לזה מטטרון כאשר נמצא בו אלו הלוחות שקושרים בו כדאיתא בתיקונים שית ספיראן מקננן במטטרון והם סביב לצוארו לפי כי בצוארו נעשה הייחוד בסוד קול ודיבור כדאיתא בתיקונים כי עוף השמים דא מטטרון יוליך את הקול וכו'. וכל זה נעשה לו שלא יחכך מכתו כשהוא בסוד המיעוט ולא ברצועה שברגלו והוא כמין טבעת עבה שעושים מקש וקושרים ברגלי הבהמה אותה הרבוצה על אלף הרים הוא טבעת המלך וזה נתון לרגלי של מטטרון לסוף וירמוז לבת זוגו של מטטרון שפסיעותיה קצרות ואלו למעלה הם סוד פרסאות לא כך הוא למטה. ולכן מכה רגליה זו בזו לפי כי שם נאמר רגליה יורדות מות ועושים לה טבעת זו כדי שלא תכה זו בזו להגין עליה. ואין יוצאים התרנגולים וכו' הנה נודע מן הזוהר כי הוא בעולם המלאכים כד אתער ההוא שלהובא דאשא ובטש תחות גדפוי דתרנגולא וקארי וכו' ושם הם התרנגולים אלו יוצאים בחוטים שברגליהם כדי שלא ישברו את הכלים והייני חוט של חסד דאברהם כדאיתא

בזוהר פ' שלח לך דף קע"א: וז"ל מבתר פלגי ליליא שלהובא דעמודא דיצחק נפק ובטש בהאי תרנגולא דאקרי גבר כגוונא דגבר אחרא עילא' עליה כיון דבטש ביה האי גבר קרי ויהיב שית קלין וכלהו בסכלתנו וכו' ודא איהו תרנגולא דקארי ולא שכיך ולבתר קארי כמלקדמין ומאי קרי כל עובדין דבני עלמא בגין דאיהו מאריה דאחמת' וקסת הסופר בחרצוי וכל עובדין דבני עלמא כתב בכל יומא ובליליא בתר דקארי כל קריאן אלין קרי כל מה דכתב ביומא ואלמלא רגלוי אצבעאן דיליה דאינון תרין דרגין וחד ההוא דקיימא באמצעיתא דאיהו רב וההוא דקיימא מאחורא דאיהו זעיר דקא מעכבין ליה יהא מוקיד עלמא בשלהובוי ומה עבדי כיון דסליק צפרא וחוטא דנהירו נפיק מסטר דרום כדין מתחברן כלהו ואתעבדין תרין רגלין וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי הרגלים שלהם הם מתבסמין על ידי אותו חוט של אור היוצא מסטר דרום שהוא מדת החסד והיינו. ואין התרנגולים יוצאין בחוטים שברגליהם לסימן. ולא ברצועה שקושרים ברגליהם מצד החסד כאמור כדי שלא ישברו את הכלים מחמימות הדין שלהם ואין האילים יוצאים והם בחינת מחנות מלאכים כדאיתא בזוהר פרש' וירא דף קי"ז וז"ל וירא והנה איל כד"א אלי נביות ישרתונך ומתרגמינן רברבי נביות כך אילים אלו המחנות אין יוצאים בעגלה הוא בחינת המרכבו' אשר שם תחת האליה שלהם כדי שלא תהא האליה נגררת בארץ ואין העזי' יוצאות בעץ ידוע גם זה מבואר מן הזוהר פ' שמיני דף מ"א וז"ל רבי שמעון אומר כלל כלא כמה דאית עשר כתרין דמהימנותא לעילא כך אית עשר כתרי דחרשי מסאבא לתתא וכל מה די בארעא מנייהו אחידן בסטרא דא ומנייהו אחידן בסטר' דא ואי תימא האי עז דשרייא עליה רוח מסאבא לגו לאו הכי דאי רוח מסאבא שרייא ביה אסיר לן למיכל אלא אעברן בגווייהו ויתחזון לקבליהון ולא שריא לדיירא בהו דכד אינון שריין רוח אחרא אעבר עלייהו ופרישן מגרמייהו ובג"כ אתחזון לקבליהו מקטרגי בגווייהו ולא שלטי בהו בגרמייהו ועל דא שרי לן למיכל וכו' והנה נתבאר מדברי המאמר כי מין העז הוא טהור אבל רוח אחרא מקשקש בתוכם ומקטרג בהם ולכן חזר הדין ואמר ואין העזים אלו יוצאים בעץ ידוע שנותנים בחוטמם כדי שיעטשו ויפלו התולעים שבראשם היינו רוח אחרא דשרייא בגוויהו כאמור ולא העגל והם מחנו' אחרי' שנאמר בהם וכף רגליהם ככף רגל עגל בעול קטן שנותנים על צוארם כאשר הם בסוד המרכבה פני שור ואדם העליון למעלה כי בזה נמצא עול מלכות שמים עליהם ונא בזמם שנותני' בחוטמו של עגל זה כדי שלא יינק זולת חלק הראוי לו כדאיתא בזוהר פרש' פנחס דף רמ"א וז"ל פני שור כלהו פנים דמתפשטן לאינון זינין כדקאמרן כלהון מתקרבי לעיקרא דיסודא דילהון וכו' אבל לית רשו לחד מנייהו למיכל לא לדרגי עילאי ולא לדרגי תתאי למתהני

שום הנאה ולא לאושיט ידא בקרננא עד דמלכא עילאה אכיל ואתהני ויהיב להון רשו לבתר כיון דיהיב לון רשו כל חד וחד אתהני ואכיל כדקא יאות והיינו דכתיב אריתי מורי עם בשמי וכו' מכאן ולהלאה יהיב רשו אכלו רעים וכו' ולכן יאמר לא בזמם שמניחים בחוטמו של עגל כדי שלא יינק עד שנותנים להם רשו' כאמור ולא פרה בעור שנותנים על דדיה היינו בסוד אותה בהמה הרבוצה על אלף הרים ומניחים עור להפסיק בינה ובין החיצונים הוא ענין עור זה על דדיה שהם סוד דדי בהמה והבן לפי כי מהם יונקים סטרא דקדושה ועל ידי זה ההפסק אין יונקים מדדיה השרצים סטרא אחרא ולא ברצועה שבין קרניה הוא אור עליון כאשר אחז"ל ואף בהמות בהררי אלף היו זכר ונקבה והרג הקב"ה לנקבה וצינן את הזכר היינו הרצועה שבין קרניה בין אם הוא לשימור כדי לצנן חותה כאמור בין אם הוא לנוי מכאן ואילך שאין צורך לשימור ולא תצא פרה ושור בחבל שבצואר' מטעם החמור לפי שאינה צריכה שמירה דהא אינה מקלקלת וכבר נצטננה אבל עגלים שהם בסוד הגבורות מותרים בהכי לפי כי הם מורדים בנקל להיות שהם דינים וצריך להם חבל שהוא מבחינה עליונה מדת הרחמים למנוע אותם כנ"ל במאמר: [יח] באשר נתבאר למעלה היות כינוי בהמה נמצא בשלשה סוגים מבני אדם ולכן חזר הדין זה להגיד על שלשה בני אדם אלו בדרך כלל הוא אומר אין רוכבים על גבי בהמה דהיינו כי זה חלק אדם רשע סמאל להיות יוצא מכללות ישראל דאילו לכל איש הישראלי נאמר ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ואחז"ל בתוכו לא נאמר אלא בתוכם ר"ל של כל א' מישראל נעשה משכן להקב"ה ומשרה שכינתו בתוכו אמנם לא כך יהיה לרשע כי הוא אינו נעשה מרכבה להקב"ה ולכן אמר אין רוכבין ע"ג בהמה ולא זו בלבד אלא כי ג"כ לא ישרה היינו העוש' מעשה בהמה עליו מצד הקדוש' כלום כשאר איש ישראל כי בע"ש שורה עליו חלק מן הקדושה כפי הראוי לו רוח או נשמה כמו שנתבאר למעלה ממאמר הזוהר אמנם זה העשה מעשה בהמה אינו שורה עליו צד מן הקדושה ולכן אמר אין רוכבים. על גבי בהמה סתם ולא זו בלבד אלא ולא נתנים עליה כי כאשר האדם זוכה כל העולמו' נתלים בו דהיינו לפי כי האדם נמצא בו חלק מכל עונם ועולם כדאיתא בתיקונים מעשיה נפשין מיצירה רוחין מבריאה נשמתין אמנם הרשע בל יראה ובל ימצא בו חלק מאלו לפי שהוא עובר על כריתות שבתורה שנאמר ונכרתה הנפש ההיא מלפני ואין לו קשר בעולמו' הרי כי צדק במאמרו ולא נתלים עליה ואפילו בצדה אסור כך שנינו ואל תתחבר לרשע ואחז"ל אוי לרשע ואוי לשכנו ומה גם כאשר קוברים אותו כל המתים מתרגזים לפי שמתחדש עליהם העונש בעבורו כדאיתא בזוהר אמנם צדי צדדים כגון שדבר אחר מונח על צדה והוא משתמש בו מותר והיינו רמז למשחז"ל

אבל אין חברו מטפל עמו בטיחה שנאמר ועפר אחר יקח וטח את הבית הוא לבדו והנני מודיעך סוד הענין כי מאחר דקים לן כי הקב"ה בחסדו חשב מחשבו' לבלתי ידח ממנו נדח לכן נאמר הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר דהיינו בענין הגשמי נגעי בתים נגעי בגדים נגעי אדם כמשחז"ל אין בעל הרחמים פוגע בנפשות תחינה וזה הוא ענין הערה לאיש הנלבב ילמד הסתום מן המפורש לפי כי האדם הוא כולל נפש רוח ונשמה כאמור והם משלש עולמות ולכן החוטא בתחילה בא עניו הנגע ונפרע ממנו בבית היינו בעולם הזה הגשמי לא חזר בו בא הנגע ונדבק ברוחני סוד הרוח והיינו כי פוגם חלוקא דרבנן לא חזר בו מטמא אדם בשורש נשמתו היינו מ"ש בזוהר מטמא עצמו מלמטה בגשמי מטמאין אותו למעלה ברוחני הוא בסוד הרוח שמפסיד חלוקא דרבנן ונעשה לו בגדים הצואים מטמא עצמו בעולם הזה מטמאין אותו לעולם הבא היינו בשור הנשמה שהוא מן הבריחה נתקן כל זה בא סוד הגלגול הרי מתקיים שלש פעמים אחרים ונמצא צדק הכתוב פעמי' שלש עם גבר ר"ל שני פעמים של שלש עשה הקב"ה עם גבר והנה המגולגל הוא צדיק ורע לו כדאיתא בזוהר פרש' פנחס לפי שהרוח חטא בתחלה נמצא כי אוי לרשע ואוי לשכנו אמנם אין חבירו מטפל עמו בטוחה שהוא בניין הגוף לפי כי הגוף נידון עד תום חנחתו והוא נקי ומזומן לזמן התחייה ולכן חזר הדין בצדה אסור דהיינו גוף הראשון לפי כי אוי לרשע ואוי לשכינו אבל צדי צדדין דהיינו גוף אחר כגון שדבר אחר מונח על צדה והוא משתמש בו מותר ואם עלה עליה אפי' במזיד ירד משום צער בעלי חיים שהרי נא' כי לאיש אשר לא טוב עשה אין הקדושה רוכב' עליו ולכן הגשמי שרכב אפי' במזיד ירד משו' צער בעלי חיים דמאחר כי אין הקדושה שורה על האדם תכף שורה עניו כח הטומאה כמשחז"ל בא לטמא פותחין לו ומטעם זה פורקין משאוי שעלי' כיצד הוא עושה מכניס ראשו תחת המשאוי כך אחז"ל לאחד שהיה עובר בנהר ומשאוי על ראשו והמים שוטפין אותו אמרו לו השלך משאוי מעל ראשך ועבור כך בסיבת העון נאמר כי עונותי עברו ראשי כמשא כבד יכבדו ממני השליך אותם עבר ולכן משום צער בעני חיים פורקן משאוי שעלי' בשבת מן הקליפה מפני העון כיצד עשה מכניס ראשו תחת המשאוי ומשפיל גאותו ותלוי ראש שהי' לו כי זה הוא הגורם הראשון לחטא שנאמר גאות אדם תשפילנו ומחלקו לצד אחד הוא לצד של מנלך זקן וכסיל לשמאל של הלב ובכן מתגבר יצר הטוב והוא נופל העון מאליו ולא ישוב לחטא:

[יט] בהמה שנפלה לאמת המים הוא דוגמא למש"ה אותי עזבו מקור מים חיים לחצוב להם בורות וגו' ולכן אם המים עמוקים לפי כי נשתרש בחטא ומפני כך אינו יכול לפרנסה במקומה כמשחז"ל אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש אינו יכול

לפרנסה פרנסת הנפש בתורה מביא כרים וכסתות על דרך משחז"ל אם עשית חבילות של עבירות עשה כנגדן חבילות של מצות היינו כרים וכסתות ענין גמילות חסדים ונותן תחתיה משום צער בעל חיים אף על פי שמבטל כלי מהיכנו כי הנה נתבאר כי האיברים נקראים כלים לתשמיש האדם ועכשו שעשה מצוה מקביל לעון שהוא באותו אבר מבטל אותו לפי כי אינו נטהר בזה האבר אלא לפי שעה נמצא כי אין אבר זה מוכן להשראת הקדושה נמצא שמבטל כלי זה מהיכנו משום צער שבה מותר:

וכאשר נחזור לדרך ראשון כי בהמה זו הוא רומז בסטרא דקדושה בסוד בהמה הרבוצה על אלף הרים ומה גם יותר למעלה על הכלה שהוא בסוד אדם ערום בדעת ועשה עצמו כבהמה להיות מוכנת לרכוב הצדיק ולכן הוא אומר אין רוכבין על גבי בהמה דאלו בחול נעשה הייחוד על ידי מטטרון כדאיתא בתיקונים כי עוף השמים דא מטטרון על ידו מתייחדין צדיק וצדק שית יומין דחול אמנם בשבת אסור אין רוכבין על גבי בהמה זו ואיתא בזוהר פרשת חקת דף ק"פ. וז"ל אסור לחרוש בשבת חרישה דשור דחתמר על גבי חרשו חורשים ושכינת' תתאה איהו פרה אדומה מסטרא דגבורה תמימה מסטרא דחסד דאיהו דרגא דאברהם דאתמר ביה התהלך לפני והיה תמים אשר אין בה מום מסטרא דעמודא דאמצעיתא אשר לא עלה עליה עול מסטרא דשכינתא עילאה דאיהו חירו באתר דאיהו שלטא והזר הקרב יומת לית רשו לסטרא אחרא לשלטאה לא שטן ולא משחית ולא מלאך המות דאינון מסטרא דגיהנם עכ"ל. הנה מבואר מדברי המאמר כי אין רוכבין על בהמה זו דהכי כתיב אשר לא עלה עליה עול אמנם זה יהיה לזולת אבל לצדיק לא כן יהיה כדלקמן ואין נתלין עליה דאף על גב כי בחול כמה מחנות מן העולמות נתנין עליה עד מקום שנאמר רגליה יורדות מות לא כן הוא בשבת שנאמר בה רחצתי את רגלי ואפילו בצדה אסור להשתמש שהם סוד עולמתאן דמטרוניתא שמענים אותה למעלה וכדאיתא בזוהר פרשת תרומה בסוד הפרות שמעלים הארון זה לבית שמש כי שמש ומגן ה' אבל צדי צדדים כגון שהיה דבר אחר מונח על צדה והוא בסוד היצירה והוא משתמש בו מותר דהיינו בסוד מטטרון ואם עלה עליה עול אפילו במזיד אחד מן הבחינות הנזכר ירד לפי כי אין עולים למעלה באצילות אלא סטרא דקדושה ולכן אם עלה זר ירד משום צער בעלי חיים שהכלה מצטערת מזה ומטעם זה פורקין משאוי שעליה כמש"ה אשר לא עלה עליה עול כיצד יעשה מכניס ראשו תחת המשאוי ומסלקו לצד אחר והוא נופל מאליו לעולמות למטה כמדובר:

בהמה שנפלה לאמת המים איתא בזוהר פרשת תרומה דף קמ"ו: בספרא דרב המנונא סבא קדמאה הוה אמר על האי קרא נשיקא דרחימו אתפשט לארבע רוחין וארבע

רוחין אינון כחדא ואינון גו רזא דמהימנותא וכו' כיון דאזיל וסליק ההוא אהבה שנימא כלילא מכל אינון ארבע רוחין פגע בחד ממנא עילאה רברבא די ממנא על אלף ותשע מאה ותשעין רקיעין ואיהו ממנה על נגידו דתליסר נהרי אפרסמונא דכיא דנגדא מטלא דלעילא וההוא נגידו אתקרי מים רבים כיון דפגע לגבי ההוא רב משריין קאים לגביה ולא יכיל לאעכבא ליה עד דאעיל לגבי היכל אהבה וכו' והנה מבואר מדברי המאמר כי מים רבים הם תליסר נהרי דפרסמונא דכיא ולכן יאמר אם נפלה בהמה זו לאמת המים הוא נגידו דתליסר נהרי דאפרסמונא אם המים עמוקים מביא כרים וכסתות ונותן תחתיה כי הנה המים אלו עמוקים מאד כדאיתא במאמר ולכן מביא כרים וכסתות היינו מ"ש בזוהר פרשת פנחס דף רמ"ב. וז"ל וילפינן מהאי אורחא דעלמא דמאן דמזמן לאחרא ההוא דאתי לגביה אית ליה למעבד רעותיה אע"ג דלאו אורחיה בכך ויקח מאבני המקום הואיל ואתא חתן לגבי כלה אף על גב דלאו ארחיה למשכב אלא בכרים וכסתות ואיהי יהבא ליה אבנין למשכב כלא יקבל ברעותא דלבא הה"ד וישכב במקום ההוא על אינון אבנין אע"ג דלאו אורחוי בכך וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי מן החתן הם כרים וכסתות ולכן משם נותן תחתיה כרים וכסתות משום צער בעל חי אף על פי שמבטל כלי זה מהיכנו מלמעלה מותר כדי לחת לה נחת רוח כאמור:

[ב] הנה נתבאר למעלה כי בענין כינוי בהמה משתמע על שלשה מיני בני אדם והנה בדין שעבר נתבאר לענין הרשע העשה מעשה בהמה. אמנם עתה מדבר על חלק האדם השלם שהוא ערום ביראה ועושה עצמו כבהמה כמשחז"ל בפסוק אדם. ובהמה תושיע ה' ולכן יאמר מותר לומר לכותי זה היצר כנ"ל לחלוב בהמתו זה השלם הנקרא בהמה והחלב שלו יהיה התורה והמצוה ודאי ולפי כי האדם מצווה לענג את יום השבת במאכל ומשתה ומלבוש ועונה ואד זה עקב נמצא בו חלב של תורה שנאמר דבש וחלב תחת לשונך. ואמנם בכל הדברים שהאדם יעשה בשבת יש לו הנאה מהם מענין אכילה ושתיה ומלבוש ועונה ולכן ניחא ליה בהכי. אמנם לענין התורה לא כן לפי כי התורה מתשת כחו בלי ספק כי יהיה מונע ענין הלימוד בשבת ביותר ומקטרג לאדם למנוע אותו מן התורה והרי חז"ל אמרו לא ניתנו שבתות לישראל אלא כדי שיעסקו בתורה ומה לעשות ולכן יאמר מותר לומר לכנעני זה היצר לחלוב בהמתו בשבת כדי ללמוד בתורה או ללמד תורה ברבים משום צער בעלי חיים מפני השומעים נמי ולפי שהחלב מצערה שלכן בא המשל בזה כמ"ש רבי עקיבא לר' שמעון ע"ה יותר ממה שהעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק נמצא שהחלב מצערה אמנם החלב אסור בו ביום לעשות מעשה כי ימנע מעונג שבת כדלעיל. ויש אומרים שצריך לקנותו מן המצרי הוא היצר בדבר

מועט כי אין לדחות אותו לגמרי. וצריך על כל פנים לתת לו הנאה מן הדברים שנהנה מהם מעט לא כביר כדי שלא יתגבר עליו שלא יהיה נראה כחולב לישראל. ולכן צריך לתת לו מקום שמאל דוחה וימין מקרבת:

[כא] גבינות שעושות השפחות מעצמן מחלב של ישראל והדוגמא לזה יהיה היצר עצמו דפעמים נעשה כנקבה לבני אדם כדאיתא בזוהר פרשת ויצא ומקרא מלא הוא והנה אשה לקראתו ומשמש לפניו כשפחה ובכלל מעשיו כך יעשה גבינה מחלב של ישראל דמאחר כי החלב הוא ענין התורה פעמים עשה מהם גבינות על דרך משחז"ל אם זע עליך יצרך שמחהו בדברי תורה ובכן יעשה גבינה הבין שמועה מותר כיון שאינו אומר להם שיעשו:

[כב] מי שיש לו נער כנעני ורוכב על הבהמה זו מתגבר עליו כשמוליכה להשקותה דהיינו משחז"ל אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש אם אבן הוא נימוח שנאמר אבנים שחקו מים ואז הוא מגבר עליו כי אינו נכנע בהכי ומה לעשות אין צריך למנעו שהחי נושא את עצמו ואדם זה חי הוא מאחר שנתן אל לבו לתקן ליצר הרע המתגבר עליו ומוליכו לבית המדרש חי הוא והוא נושא את עצמו לא יפול לפניו של היצר ודאי אבל צריך למונעו שלא יתן עליו בגדיו לפי כי בכך חוזר ונעור כך אמרו חז"ל כשהיצר הרע רואה בן אדם מסלסל בשערו מתגאה בבגדיו אמר הדין דידי הוא ומה טעם ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו ולכן חזר הדין אבל צריך למונעו שלא יתן עליה בגדיו היינו בגד בגדו ולא שום דבר מהם שלא להזכיר בשבת להתענג בו בלבד:

[כג] מותר למסור סוס או פרד או חמור נרמז הכותי והדוגמא לזה חוזר על כל מין בהמה כנ"ל והם שלשה מינים לכן הרועה זה הוא. רועה האניל עו"ג יצה"ר מוסרים לו בהמות הללו הנמצא בהם דברים הרעים כי הסוס והפרד הם דוגמא לאותו רע מעללים הרודף אחר הזנות והחמור הטיפש מוסרים אותם ליד יצר הרע על כי הם עושים ברצונם בשבת דמאחר כי אין נעשות ענייני התשובה בשבת כנ"ל לפי כי הוידוי והחרט' מוליד באדם העצבון והדאגה ונמצא נמנע מעונג שבת ומאחר כי דברים הללו הם נמנעים בשב' לכן ימנ' כי אלה בני האדם שהם דוגמא לסוד ופרד וחמור הם מסורים עדיין ביד יצרם לכך הוא אומר מותר למסור אותם לרועה כותי כאמור אף ע"פ שמשתמש בהם בשבת לרצונו כי אלו אין פורשים ממעשיהם וכל אחד מהם כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת אין בכך כלום כיון דשלא מדע' ישראל הוא עשה עתה בכל הדברים של עונג שבת ישראל עש' לשם קדושת שבת לשם עונג שבת אבל היצר לא מדעת ישראל עשה אלא להנאתו ואינו ממתין שכירו' והנא' ממנו בעבור כך חמנם אם רואהו זה האדם ליצר שמתגבר עליו

ביותר דהיינו משתמש בה בשבת לכל הדברים של עונג ממשיך אותו ביותר וממחה בידו שלא יכשל בעבירה. מדה שנית. בדינים אל לצד עילא' ימלל וכך הוא אומר מותר לומר לכנענים לחלוב בהמתו דמאחר כי הקליפ' היא ניזונת מסטרא דקדושה כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת שאם לא כן מתבטל העולם דלא סגי בלאו הכי ולכן אדם דקדוש' מותר לומר נמנרי סטרא אחרא לחלוב בהמתו בשבת היינו סוד אות' בהמ' שרובצת על אלף הרים כי צריך לה להניק נכמ' מחנו' עליונים בשבת נמי לא יעדר דבר משום צער בעל חי שרוצ' להניק שהחלב מצער אות' והחלב אסור בו ביום ואיתא בזוהר פ' ויקהל דף ר"ד. וז"נ ת"ח רזא דמנ' כל אינון שית יומין קיימא מל' דכלא אתאחד' ברז' דחד נקוד' קדיש' וכלהו יומין אתאחדן ביה ואית יומין אחרנין דקיימין לבר בסטרא אחרא וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי כמ' ימי' מתאחדין באות' נקוד' פנימית של הקדוש' וממנ' הם יונקים וניזונים כלם והחלב אסור בו ביום כי כן נאמר במאמר זה וז"ל וכיון דעאל שבתא כדין סלקא ההיא נקוד' ואתעטר' ואתאחד' לעילא וכלהו טמירין בגווה ולכן החלב אסור בו ביום ויש אומרים שצריך לקנותו מן הכותים בדבר מועט כדי שיהי' לו הנא' קצת להתפרנס ממנה בו ביום שלא יהא נראה כחולב לישראל שהם סטר דקדוש' בלבד לצורך שלהם דווקא ואינו כן כי כן נמי מתפרנסים כל העולמות והחיצונים:

גבינו' שעושים השפחו' מעצמן איתא בזוהר פ' תצא כמה שפחות נכריו' אית לה למטרוניתא לקיימ' ומלכותו בכל משנה ולכן מה שעושים כן ביום השבת מעצמן מחלב והשפע של ישראל מותר סטרא דקדושה סטרא דישראל לפי שאינו אומר להם שיעשו כך:

מי שיש לו נער מצרי זה סמאל עבד הוה לקב"ה ורוכב על הבהמה שרובצת על אלף הרים כשמוליכה להשקותה כך אמרו חז"ל כל מה שהירדן עשה לי"ב חדשים עשה אותה גמיעא חדא הה"ד יבטח כי יגיה ירדן אל פיהו ולא יש בהם לכלוך פה ולכן הוא מכניס ראשו לגן עדן ושותה מאותו נהר והנ' כאשר היא צמח' הוא מהתעוררות סטר' אחרא הוא עכו"ם הנז' נמצא שהוא הסיבה כי הולכת לשתות ולפי שמתגבר עניה נקרא שרוכב עניה להוליכה להשקותה אין צריך למונעו שהחי נושא את עצמו בגשמי למטה וכן הוא אף על גב כי סמאל נקרא מת שנאמר על פי שנים עדים יומת המת דא סמאל כדאיתא פרש' שופטים אמנם נקרא חי עתה בדרך השאלה אבל צריך למונעו שלא יתן עליה בגדיו לפי שהם בגדים צואים ולא שום דבר:

מותר למסור סוס או פרד או חמור והם בחינות שונות כנ"ל לרועה מצרי כי הוא המנהיג כדאיתא בזוהר פ' ויקהל ויקרב אליו רב החובל זה יצר הרע המנהיג הספינה ואף על פי

שהמצרי משתמש בהם בשבת לפי כי סמאל נא רצה לקבל את התור' ולכן אינו שומר שבת מחללו אין בכך כלום כיון דשלא מדעת ישראל הוא עשה היינו ישראל עליון ואינו ממתין שכירות ממנו כי הנה אין לו שכר ועונש ואם רואהו משתמש בה בשבת מוחה בידו למונעו:

סימן שו

[א] לא נפלאת היא ממך מה שהקדמתי בחלק זה כי ענין השבת מיוסד על התיקון של חטא אדם הראשון ואחריו ישראל אשר שבו על עון אבותם ולכן נאסרו ט"ל מלאכות בשבת אשר מתחיל' נתהוו בעון אדם הראשון שאל"כ לא היה צריך לכלו' שהרי היה מסיב בגן עדן ומלאכי השרת משמשים לפניו ובחטאו נתקללה האדמ' נמי ולעומת הקללות באו המלאכות וכן נמי ישראל עד שבא להם התיקון במלאכות המשכן והם ט"ל ואמנם להיות התיקון לעולם נאסרו ט"ל מלאכו' בשבת כאמור והיינו לענין מקביל כנגד המעשה ואמנם אדם הראשון חטא בכל חלקיו במחשבה בדיבור במעשה כנ"ל מה שחז"ל מין היה שנאמר ויאמר נו איכה לאן נטה לבך. גם בדיבור מ"ש האשה אשר נתת עמדי וחזר ואמר ואוכל אכלתי ואוכל נמי. ובמעשה שלקח הפרי ואכל וכן נמי ישראל חטאו במחשבה כי כאשר ראו המרכבה שמטו פני שור. בדיבור קום עשה לנו אלהים. מעשה וישתחו לו ויזבחו לו וכו' ולכן בא הצווי על הדיבור בשבת וכן נמי מלאכת מחשבת אסרה תורה ולכן אמר הכתוב ממצא חפציך חפציך אסורים אפילו בדבר העושה שום מלאכה ואמנם זה התיקון הוא על מה שעבר וביותר נמצא כי צורך לפרטים להעיר לב האדם שיהי' רודף אחר השלימות כי הנה מה שאכל אדם ועזרו מאותו אילן לפי כי חשבו כי בו ימצא השלימות שנאמר ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכו' ואחז"ל ג' דברים נחמרו באותו העץ כונתם הוא להגיד דמאחר שנאמרו ר"ל בתורה כך הוא האמ' נמצ' כי רדפו על צורך השלימו' וכן במעש' העגל שנאמר עשה לנו אלהים אשר ינכו לפנינו להיות להם אמצעי כדרך שעשו דור אנוש כמ"ש הר"ם במז"ל לתועלת אשר ילכו לפנינו שתפו שם שמים ודבר אחר וכאשר נודע שחטאו בכל הפרטים כאמור לכן לתקן זה נאסר בשבת כל ענין שלימו' לצורך עולם הזה כדי שיתבונן האדם נקנו' שלימו' האמיתי בהווה בתוספת שבת וביותר לעת מצא זו מיתה ונוסף עוד לזמן התחיה כי הנח חנה הם דברי חז"ל בפ' בהתהלכך תנח' אותך בעולם הזה בשכבך תשמר עליך בקבר והקיצות היא תשיחך לזמן התחיה ולכן יאמר חפציך אסורים אפי' בדבר שאינו עשה שום מלאכ' שהרי מלאכת מחשבת חסרה תור' חבל חפצי שמים מותרים לכן

בכל דבר מאלו המפורשים אחר כך ימצא דבר והפכו כי זה המפורש נחסר שהוא בענין הגשמי אבל בענין המקביל לעומתו בדבר הרוחני מה טוב לאדם לעשו' אותו ולכן יאמר שמעיין נכסיו לראו' מה צריך לעשותו למחר והנרצ' בזה נענין הרוחני לשלימו' הנפש שמעיין בנכסי הנפש כמ"ש החכם אורחא רחיקא וזוודין קנינין עמד ובזבז מנכסיו ומה גם יתבונן כי צורך זה למחר כי לא ידע האדם את עתו כמ"ש יעשה תשובה היום שמא ימות למחר או לילך לפתח המדינ' כדי שימהר לצאת בליל' למרחץ אבל לענין צורך נפשו מה טוב לו לילך לפתח המדינ' הוא גופו כמשחז"ל עיר קטנ' זה הגוף והפתח הוא הפה יתבונן בזה בכמה דברים רעים הנמצא בו כמש"ה כל עמל האדם לפיהו שבועת שוח ושקר ונבלו' הפה ודברים בטלים שנאמר בהם הוגעתם ה' בדבריכם יתבונן למהר לצאת מהר' מעונו' אלו בלילה בהיותו בעולם הזה לילך למרחץ שנאמר רחצו הזכו על ידי וידוי דברים גם החרט' וכן אין מחשיכים על התחום לשכור פועלים אבל מחשיך לשכור פועלים בתור' להחזיק ביד עמלי תורה ומחשיך על התחום להבי' בהמתו הוא הגוף שרוכב עליו הנשמ' שהוא חוץ לתחום בעשותו אשר לא כדת להביאו בדרכי יושר ויש אומרים שאם אין הבהמ' יכול' ללכת ברגלי' כגון שהוא טלה קטן והדוגמא קטן שלא כלו חדשיו כי הנה חז"ל אמרו האי צורבא מרבנן דסנן שומעניה ילך למקום אחר כו' אבל זה הקטן טלה טהור אינו יכול להלך ברגליו ולכן בגשמי אינו רשאי להחשיך עליו דאינו רשאי לטלטל בעל חי שהם מוקצים אבל בענין טלה טהור זה מותר לטלטל אותו טלטולי גברא והוא בעל חי שצריך טלטול ותנוע להתעורר לתקן מעשיו קודם שיהיה לו עונש טלטול בגופו או בממונו או כי יהיה צריך לטלטול בענין הגלגול ולכן החי יתן אל לבו:

[ב] היתה בהמתו עומד חוץ לתחום כי הדוגמא לזה הוא על הבהמה הוא הגוף שלו כאמור הוא חוץ לתחום של הקדושה כמשחז"ל מפני מה נברא העולם הזה בה"א שאם רוצה לצאת יוצא וכן זה יצא חוץ לתחום של הקדושה יכול לקראת כדי שתבא והיינו בקול וזה יהיה על דרך מה שחז"ל בקולה שנואה ובקול שלה אהובה שלכן אדם זה יצא בעבור הקול שנאמר נתנה עלי בקולה על כן שנאתיה ובקולה אהובה השמיעיני את קולך על ידי וידוי והחרטה כמש"ה הקול קול יעקב ונתבאר במקומו שהם שני קולות קול תורה וקול תפלה. עוד זה מדבר ופנה למעלה ממצ' חפצך הלא זה הדבר מ"ש בזוהר פ' יתרו דף פ"ח וז"ל ובחרו כאשר חפצתי סתם מאי באשר חפצתי סתם זווגא דמטרוניתא עכ"ל הנה מבואר מדברי המאמר כי חפץ הוא בסוד מטרוניתא והעיקר לענין הייחוד כי בו ענין החפץ כש"ה באשר חפצתי ולכן על עיקר זה ידבר בראשונה ממצא חפצך חפציך

אסורי' לא כך יהיה בענין חפצי שמים כדלקמן אמנם גם בענין דינים אלו יובן כי כן זה יהיה הדוגמא למעלה ולכן יאמר חפציך אסורים אפילו בדבר שאינו עושה שום מלאכה כגון שמעיין נכסיו לראות מה צריך למחר כן הענין למעלה יהיה דבר המקביל כי מאחר שהאדם הגשמי על ידי מעשיו גורם החיבור והייחוד במידות העליונות לכן כאשר האדם מעיין מעשיו לראות מה צריך לעשות למחר יהיה פועל כך למעלה שהרי קים לן הרהורי עבירה קשים מעבירה לפני כי הוא פוגם במחשבתו למעלה וכאשר ימנע מחשבה זו מתקיים חפץ עליון וכמו ש"ה עצתי תקום וכל חפצי אעשה אשר חז"ל הגידו הקורוא פסוק זה סבור שמא יש נקמה למעלה ומהו וכל חפצי אעשה שאני חפץ לצדק את הבריות שנא' חי אני אם אחפוץ במות הרשע כי אם בשובו מדרכיו וחיה והנרצה אצלי רעם משחז"ל אפריון זה עה"ז עשה לו מלך שהשלום שלו מעצי הלבנון בעצת התור' המלובנ' בדברים ובעצ' התשובה המלבנ' במעשי' והיינו מ"ש בזוהר כשרצה הקב"ה לבראת העולם אמרה התורה רבש"ע האי אדם דאת בעי למברי זמין הוא לארגז' קמך אי את עביד ליה כעובדוי למה לך למברי יתיה אמר לה הקב"ה וכי למגנא אתקרינא ארך אפים וברא קב"ה תשובה שאם חטא יעשה תשובה ויתכפר לו ולכן יאמר הקב"ה עצתי תקום של זמן הבריאה שאמר שהוא ארך אפים וברא העולם בעצת התורה והתשובה וכל חפצי אעשה כאשר הם נמי בחרו באשר חפצתי אלו המצות שנאמר וכל חפציך לא ישוו בה ועל ידי עסק התורה מתעורר רצון עליון ונעשה היחוד למעלה וכאשר המלכים נועדו אז עברו כל העונות ומאריהון דדינין לפי כי הם יחדיו כדאיתא בזוהר ולכן נמי אסור לילך לפתח המדינה כדי שימהר לצאת בלילה למרחץ דבהכי נמי נמצא ממהר אדם דקדושה לילך לפתח המדינה עליונה הנקרא עיר קטנה כדאיתא בזוהר וממהר לצאת תכף כשתחשך למרחץ בסוד העולמות וכן אין מחשיכים לשכור פועלים כי הנה הפועלי' עליונים הם בתוך התחום וגם התחתוני' כדאיתא בזוהר פרשת אמור הולך תמים ופועל צדק מאן פועל צדק אינון דמתקנין למטרוניתא מנהא ותכשיטהא ועטרהא כל חד פועל צדק אקרי ואלו הפועלים הם בתוך התחום של הקדושה וכן נמי הפועלי' עליונים הם בתוך התחום הלא זה הדבר מ"ש בזוהר פ' תרומה מעצי הלבנון אלין שית יומין עילאין דעבדין בהאי אפריון סדורא דאתחזי ליה וכו' הנה מבואר כי גם פועלים אלו הם בתוך התחום של הקדושה ולכן אין להחשיך על התחום לשכור פועלים אבל מחשיך על התחום להביא בהמתו דבהכי נמי ימצא כי אדם דקדושה מחשיך על התחום עליון של הקדושה להביא בהמתו אשר היא למטה כדאיתא בזוהר פרש' פנחס דף ר"ך:

וז"ל לא אצטריך לאפקא אתתא למשרי באתר אחרא עד דבעלה יהיב לה רשו וכו' מנ"ל מצדיקו של עולם דיהיב לה רשו למהוי גו צדיקי בהאי עלמא ויתבא עמהון ככלה זו קשוטה' וצדיק' דעלמא חמי וחדי בה אבל בין דרועוי דבעלה שכיבת ואתהדרת. למהוי בהדייהו ותבת לבעלה כד"א בערב היא באה ובבקר היא שבה לגבי צדיקיא דעלמא וכלא ברשותא דבעלה הה"ד וצדיק חונן ונותן עכ"ל הנה נתבאר מדברי המאמר כי הכלה נמצאת ביום למטה בין הצדיקים ברשות בעל' הצדיק אמנם בלילה חוזרת בין דרועי בעלה ולכן הצדיק נמצא שהוא מחשיך על התחום להביא בהמתו זו שהיא למטה עם הצדיקי' ואמנם ביום השבת נמצא ענין נוסף הוא מ"ש בזוהר פ' ויקהל דף ר"ד וז"ל האי רוחא אתהני כל שתא יומין מרוחא עילאה עתיקא דכל עתיקין וביומא דשבתא כיון דנחית ואתסחי בגנתא דעדן בליליא אתענג מעינוגא דגופא מסעודתי' דמהימנותא כו' ההוא אתפשטות' כד אתוסף קדישן וברכאן מלעיל אתנהיר כלא ואתעביד רוחא נהירא בכל סטרין אתפליג לעילא ונהיר אתפליג לתתא ונהיר ודא הוא דכתיב ביני ובין בני ישראל חולק' אחסנ' אית לן בחדא וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי אותו רוח עליון שורה על ישראל בשבת ואחר כך הולך לו ולכן אדם העליון בהכי מחשיך על זה התחום של הקדושה להביא בהמתו זו אשר היא שורה למטה על איש הישראלי ויש אומרים שאם אין הבהמה יכולה להלך ברגליה כגון טלה שהוא קטן וזה יהיה בסוד מטטרון כי אין לו רשות ללילך ברגליו אלא על ידי כאשר רוח עברה בו כדאיתא בזוהר פרש' פנחס דא רוח עילאה דאתכליל בגויה ולכן ואיננו כד"א ואיננו כי לקח איתו אלהים והוא דוגמא טלה קטן כד"א ונער קטון נוהג בם לכן אינו רשאי להחשיך על התחום להביאו דאסור לטלטל בעל חי בשבת לפי שהם מוקצים מבערב ואין עולי' למעל':

היתה בהמתו עומדת חוץ לתחום עוד נוסף מן ההודעה בדין זה כי הנה נתבאר מן הזוהר פרשת ויקהל דף רי"א וז"ל כד בעי קב"ה לאתתקנא בתיקינוי ולאתקשטא בשבתא ובזמני ובחגי משדר ארבע אנפין דנשר וקיימין על היכלא דאקרי מר דרור ויהבין קלא ולית מאן דישמע ליה בר אינון נשמתין דאתחזון לסלקא ואינון מתכנסין תמן ונטלי לון אלין ארבע אנפין ועאלין לון לגו בההוא עמודא דקיימא באמצעיתא וכו' ומגו נהירו דחדווא מההוא דחמאן סלקין ונחתין קרבין ורחקין ואיהי תאיב לגבייהו ומתקשט' בנהירו כדין אלביש קנאה מנהירא חד צדיק עילאה ואסתכל בשפירו דההיא נקודה ובתיקונא ואחיד בה וסליק לה לגביה ונהרין נהורא בנהורא והוו חד וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי נשמות הצדיקים הם עולים מגן עדן תחתון למעלה ומתקשטת בהם הכלה ובהם נעשה הייחוד העליון בשבת ולכן חזר הדין והכי קאמר היתה בהמה עומדת חוץ לתחום כי

הדוגמא לנשמת הצדיק כי הוא נעשה בסוד בהמה כמו שאחז"ל אדם ובהמה תושיע ה' אלו בני אדם שהם ערומים בדעת ועושים עצמן כבהמה ואלו הם חוץ לתחום הנה הם למטה בגן עדן הארץ חוץ מעולם העליון וקורא אותה אדם דקדושה מלמעלה להעלות איתה אליו ע"י ארבע אנפין דנשר כאמור והנשמה באה אליו למעלה: [ג] בכלל הדינים שנאמרים מענין השבת הוא התיקון לפרטים שהרי נאמר למעלה כל דיני השבת יש צורך בהם בכלל ובפרט על הכלל היא לתיקון עונות ראשונים של אדם וישראל ועל הפרט כל אחד לעצמו. ולכן יאמר נא כי כן נמי מחשיכין על התחי' לעשו' צרכי כלה או מת כי זה חוזר בתחלה לתיקון האדם שהקב"ה עשה עמו חסד לעשי' לו עזר והוא נתרעם ואמר האשה אשר נתת עמדי. וכאשר חטא נפק מניה חורבא כאשר פירש מן האשה ק"ל שנה אוליד מזיקין ורוחין ולילין כמש"ה והוכפיו בנגעי בני אדם למז"ל ולהיות כי נמצא שלימות בזה אנשי דור המדבר זולת אותם הנשים משבט שמעון שהיו לנשים לערב רב כדאיתא בזוהר אשר על כן חזר הדין להתיר מחשיכין על התחום לעשות צרכי כלה וצרכי המת דוגמא לאדם שנגזר עליו מיתה וכן ישראל שנאמר אכן כאדם תמותון והדוגמא בזה הוא כי ראוי לאדם להתבונן בעצמו לתקן מעשיו כדי לקנות השלימות בהווה ביום השבת וביותר על העתיד ולהיות כי כל מה שנמצא שלימות באדם כך צריך להזהר יותר בכל פרטיו להיות כי וסביביו נשערה מאד. שלכן חז"ל אמרו תלמיד חכם צריך להיות דומה לכלה שמתקשטת בכ"ד קישוטין שנאמר ויביאה אל האדם כך צריך להיות בקי בכ"ד ספרים להשיב אמרים נכוחים והם אמרו מה אם אותם דברים שדורש אינם ערבים על שומעיהם ככלה על בעלה ויהיה צנוע ככלה וכו' אשר לכן כי נמצא כי ת"ח הוא דוגמא לכלה בכל פרטיו. ואמנם בקצה האחרון הוא הרשע הנקרא מת בחייו כמש"ה ואתה חלל רשע. ולכן בא הדין מחשיכים על התחום לעשות צרכי כלה או צרכי מת. וענין זה יהיה לפי כי לענין התיקון של האדם בא הדוגמא לענין זה כי כן אחז"ל וינפש כיון ששבת ווי נפש כי אותו תוספת נפש יתירה הנמצא לאדם בשבת ליל ראשון מסתלק ממנו.. ולכן זה יהיה דוגמא לחוטא נמי כי מסתלק ממנו הרוח בעון שלו. ולכן יאמר בענין הרמז מחשיכין על התחום לעשות צרכי כלה זה תלמיד חכם מן הדברים הרוחניים אם מתבקש לו דבר לצוק השלימות או צרכי מת הוא הרשע ממה שנתחסר ממנו כפי רשעו אשר פגם אבריו לפי מעשיו מעט או הרבה להביא לו ארון ותכריכים התורה והמצוה להשלים אבריו כאשר יזכור לו ענין המיתה כמשחז"ל לעולם ירגיז אדם יצר הטוב על יצר הרע אם נצחי מוטב ואם לאו יזכור לו יום המיתה שנאמר ודומו סלה והיינו צרכי מת זה הרשע להביא לפניו ענין ארון ותכריכים לצורך המיתה אז

יכנע לבבו הערל וישוב אל ה' בתשובה ותהיה תורתו רצויה לפני הקב"ה לאחר שנאמר ולרשע אמר ה' מה לך לספר חקי כאשר נכנע ומתודה אז ראוי להביא לו ארון של תורה ותכריכין של מצוה ויכול לומר לחבירו שיחשיך ר"ל כי יזכור לו יום המיתה כאשר לקברות הובל לארץ עפתה כמו אופל והוא נותן דין לפני אדון הכל שנאמר אין חשך ואין צלמות להסתר שם פועלי און ויכול לומר לו לך למקום פלוני למחר ואם לא מצאת במקום פלוני לך למקום פלוני שהדוגמא להודיע לחוטא כמה מקומות יש לו לעבור דרך שם ונידון בכלם והם מדרגו' גיהנם ושבעה עידנין יחלפון עלוהי לא מצאת במנה טול במאתים כך אחז"ל כתיב לא יועיל הון ביום עברה וצדקה תציל ממות וכתיב לא יועילו אוצרות רשע וצדקה תציל ממות שתי צדקות הללו למה אחת שמצלת ממיתה משונה ואחת שמצלת מדין גיהנם דכתיב ביה יום עברה היום ההוא. ולכן נמי אומר לא מצאת במנה קח במאתים והיינו לענין הצדקה. ואמנם לענין התכריכין ממש יש נפקותא כפי פשוטו. הלא זה הדבר הוא בזוהר פ' תרומה דף קכ"ח. וז"ל בספרא דחרשי דאוליף אשמדאי לשלמה מלכא כל מאן דבעי לאשתדלא לאעברא מניה רוחא מסאבא ולאכפייא רוחא אחרא ההוא עובדא דבעי לאשתדלא ביה בעי למקני ליה באגר שלים בכל מה דיבעון מניה בין רב בין זעיר וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר ענין גדול כי הרוצה להעביר ממנו רוח הטומאה שלא ישרה עליו צריך לקנות הדבר הצריך אליו בכל מה ששואלים ממנו במבטא שפתים ובזה נכנע כח הטומאה ומה מאד נמצא צורך בזה למת להעביר ממנו רוח הטומאה ששרתה עליו בשעת המיתה. לכן צריך להזהר כשקונים התכריכים שלא להקפיד בערכם אלא מה ששואל יתן לו דבהכי מעביר רוח הטומאה מן המת וכן יעשה בכל דבר המצטרך למת. ולכן אומר לו לא מצאת במנה קח במאתים ובלבד שלא יזכור לו סכום מקח כלומר שלא יאמר לו סך ידוע שלא להוסיף עליו. וכן אם לקח ממנו בשמנה לא יאמר לו תן לי שנים ואהיה חייב עשרה וכן לענין הצדקה אע"ג שאמר אל יבזבז אדם יותר מחומש זהו מחיים אבל בפר' המיתה נותן כל מה שירצה כענין מר עוקבא ע"ה:

ועתה בא הדין ברוב ענין מחשיכין על התחום כי הנה התחום של הקדושה מוכרח לומר כי זה יהיה עד סוף עולם העשיה לפי כי כך נאמר בתיקונים ה' תתאה מקננא באופן בעשיה. ולכן כך הוא אימר מחשיכין על התחום כי לפי שהקליפה הוא סוד חשך כנודע מן הזוהר והתיקונים. ולכן יאמר מחשיכים על התחום של הקדושה לעשות צרכי כלה. וסוד הענין איתא בזוהר פרשת בלק דף קצ"ו פתח רבי אלעזר ואמר מי בכם ירא ה' וכו' וכי בגין דלא אתא לצלויי הלך חשכים אלא אוקמוה אבל עד לא יתכנשון ישראל לצלאה

בבתי כנסיות סטרא אחרא קיימא וסגיר כל נהורין עלאין דלא יתפשטון ויפקון על עלמא ותלת זמנין ביומא אזלי סטרא אחרא דכר ונוקבא ומשטטין בעלמא וההוא עידן אתקן לצלותא בגין דלא הוי תמן קטרוגא כנ"ל וכדין איהו עידן לצלותא בגין דאינון אזלין לשטטא בטורי חשוך והר נשפה כדין פתחן כוי נהורין עילאין ושריאן על בתי כנסיות על רישיהון דצלאן צלותין ומתפלגין נהורין על רישייהו וקודשא ב"ה שאיל על ההוא דלא אשתכח תמן וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי בשלש זמנים ביום סטרא אחרא הולכים למשטטא בהרי חשך והיינו מש"ה אשר הלך חשכים ולכן בא הדין ברוב ענין מחשיכים על התחום של הקדושה ר"ל דוחים אותם הנקראים חשכים וזה לעשות צרכי הכלה הקדושה הם ענייני התפלות שאומרים ישראל כי הם צורך הכלה קדושה לתקן אותה ולייחד אותה עם בעלה ומחשיכין נמי לעשות צרכי מת וזה ימצא בכמה פנים זה ראשונה כמה שביארתי. מה שאחז"ל שלשה נקראים מתים כי שלשתן נאמרים באשה יראת ה' בזמן החרבן זה יצא ראשונה הסומא היינו עולמתא שפירתא דלית לה עיינין שנא' ורחל היתה יפת תאר ויפת מראה. ואמנם לא נזכר בה עינים מפני שנא' תמיד עיני ה' אלהיך בה ובעבור החרבן נאמר במחשכים הושיבני כמתי עולם. ועוד כי הנה האשה לוקחת עישור נכסים מבית אביה לא כך בזמן החרבן אין לך יום שאין בו קללה ולא ירד הטל עליה לברכה דאלו מתחלה נאמר וברדת הטל על המחנה לילה כדאיתא בזוהר. ועוד כי תקשיח בניה ללא לה שלכן נאמר הבה לי בנים ולכן ראוי להחשיך לדחות הקליפה למטה לעשות צורך מת זה שאמרה ואם אין מתה אנכי להביא לה ארון שנא' הנה ארון הברית אדון כל הארץ ר"ל ומי הוא זה אדון כל הארץ המדה שהיא ארון הברית ולעשות לה תכריכין הם המלבושים עליונים שנא' ויעש ה' לאדם ולאשתו כתנות עור. ולפי כי בזמן הגלות נאמר בצע אמרתו אשר צוה בימי קדם ואחז"ל בזע פורפירה דיליה ונאמר מעדה בגד ביום קרה יום שנזדווג נבוכדנצר לישראל העדה מהם שני לבושים בגדי כהונה ובגדי מלכות. לכן מחשיכים על סטרא אחרא להביא למת זה התכריכים אלו ויכול לומר לחבירו וכו'. ועוד ירצה לצרכי המת בסוד הצדיק שנאמר כי מפני הרעה נאסף הצדיק כאשר נאמר והנה אשה לקראתו שית זונה והחזיקה בו ונשקה לו העזיה פניה ותאמר לו לכה נרווה דודים עד הבקר אז מפני הרעה זו נאסף הצדיק. ולכן צריך לעשות צרכו להביא לו ארון זה שנאמר הנה ארון הברית אדון כל הארץ ותכריכים בגדי זהב. וכן נמי מת זה פנה למעלה משאחז"ל אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה וכאשר ממית עצמו אז צריך להביא לו ארון היינו מ"ש בזוהר פרשת ויקהל דף רי"ד. וז"ל ארון דא איהו רזא למיעל תורה שבכתב ואתגניז ביה ואינון שית לוחין

מסחרין ודא אקרי ארון כד סחרן אינון שית למהוי כחדא כדין איהו חד גופא לאעלא ביה רזא דאורייתא בשית סטרין ואינון לוחין אינון חמש ועאלי' ביה חמש ספרים וכו' והנה למדנו מדברי המאמר כי ארון הוא סוד ת"ת ישראל בשית לוחין דסחרן שש קצוות לאעלא בהון התורה דכתיב בה עץ חיים היא למחזיקים בה ר"ל אע"פ כי ממית עצמו לקיים התורה היינו שנותנת לו חיים לחתן ולכלה המחזיקים בה ותומכיה הוא מאושר תמיד בסוד שביל דקיק ולכן מת זה עושים צורכו להביא לו ארון זה ותכריכים היינו לבושין דיקר כדאיתא בס"ד. ולכן על כל צדדין אלו יכול לומר לחבירו שיחשיך כדי שיביא לו היינו הדין כי תלמיד חכם מאפיל בטליתו ובועל ויכול לומר לו לך למקום פלוני למחר אצל מטטרון לעשות שם הייחוד הנעשה בחול על ידו של צדיק וצדק. ואם לא מצאת מקום במקום פלוני בהיכל אהב' כי שם נאמר וישק יעקב לרחל כדאיתא בזוהר פרש' משפטים גם פרשת פקודי לך למקום פלוני אצל מטטרון להתייחד שם כי בכל המקומו' נמצא שם ארון ותכריכים והם בגדי שרת דלביש כהנא רבא לשמש' כי הוא השושבין למט' ולא מצאת במנה קח במאתים שנאמר ומאתים לנוטרים את פריו ובלבד שלא יזכיר לו סכום לפי כי אין הברכה שורה על המנוי כדאיתא פרש' פקודי כלומר שלא יאמר לו סך ידוע שלא להוסיף עליו. וכן אם לקח ממנו בשמנ' היא דרגא תמינאה לא יאמר לו תן לי שנים ואהיה חייב לו עשר' לפי כי אין קדושה פחות' מעשרה לכן נמי זה השפע שנמשך מלמעלה לקנו' התכריכים לא יהיה פחו' מעשר והם כתנו' אור והבן:

[ד] חזר הדין להזהיר על הנזהר. להמציא שלימו' לנפשו לקנות לו תוספ' שבת בהוו' להשאיר אחריו ברכ' לעתיד. ולכן יאמר השוכר את הפועל היינו אדם השלם כי אדם לעמל נברא להיות פעולתו תמימה ושלימ' לפני הבורא יתברך כי הנה הוא מצווה. והאדם שוכר לפועל הוא יצר הטוב הוא עיקר המעש' וזה היה לשמור זרעים כך אחז"ל כל הנוטל אשה לשם יופי לשם ממון חדש נכנס חדש יוצא הכל נאבד אוי לו לפוגם זרעו הקב"ה כופתו ואליהו רוצעו ולכן זה השכיר אותו במעשה המצות לשמור זרעים הם כמה מיני זרעים ראשונ' לשמור זרעו שלא יהי' רע בעיניהם כענין דור המבול משחיתים ארצה כמש"ה שוחטי הילדים וזאת שנית שלא יהיה פוגם זרעו בענין ביא' אסור' נשג"ז וכדאיתא בתיקונים כמשחז"ל אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו במה לשמור לה הטיפו' שלא יזרוק אותם בביאות אסורו' ועל הכל יתגדל להזהר מליטול אשה לשם יופי או ממון כי הוא פוגם זרעו הרי כי ישכור זה הפועל לשמור זרעים שלו זרע אדם או דבר אחר מן האיסורים אינו נותן לו שכר שבת שהנה שנינו אלו דברים שאדם אוכל

מפירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא וכו' ואלו שבת לא קאמר לפיכך אין אחריות שבת עליו כי כן האדם צריך לענג אותו גם במצות עונה ולא יאמר לו תן לי של שבת היה שכיר שבת שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע דהיינו כי כן פועל זה יצר הטוב הוא שכיר עמו לעולם. אמנם להיות כי הבחירה ביד האדם כי אפשר לו לחטא לכן ימצא כי אינו שכיר קבוע לעולם פעמים הוא שכיר שבוע פעמים שכיר חדש וכו'. ולכן מאחר כי אדם זה נשתרש בצדקו עם שכיר זה נותן לו שכר שבת ממעשיו כך אמרו חז"ל כל הוצאה של האדם קצוב' לו מראש השנה חוץ מהוצאת שבת ולכן מוסיף בענין העונג לתת לו שכרו בכל הדברים ולא יאמר לו תן לי של שבת בפירוש אלא אומר תן לי שכר השבוע או החדש או תן לי שכר עשר' ימים וכל זה דוגמא כי לפי שהאדם צריך לשאול מזונותיו מן הקב"ה והוא הפועל שעשה באמונה עם בע"ה זה הקב"ה. אמנם אין זה מן הראוי שיאמר לו תן לי שכר שבת וכההיא דר"ש בן חלפתא שראה פועלים צועקים אמר שואלים מב"ה אמר ואעשה כן גם אני ושאל מהקב"ה ונתן לו. אמנם לא שאל בעבור השבת אלא סתם שאל וכן ראוי לשאול האדם מן הקב"ה הפרנסה בסתם:

[ה] אסור להשכיר חזנים להתפלל בשבת ויש מי שמתיר ובהבלעה מותר ודאי והדוגמ' לעשה כמו הרוכל שמכריז מאן בעי סם חיי ייתי לגבאי כי זה יש לו שכר טוב בעמלו כדאיתא בזוהר פרשת תרומה מאן דעביד נפשאן דחייבא שכרו מרובה ע"ש:

ועוד ימצא דרך האמת בזה דרך הקדש יקרא לה השוכר את הפועל. כי הנה בענין עבודת הקב"ה יש פועלים על התורה. ועל העבודה הלא זה הדבר הובא בזוהר פרש' פנחס דף רנ"ד. וז"ל לאומן דחתך מאני לבושין דמלכותא ועבד מנהון חתיכן סגיאין אינון דידעין אתרין דחסרין אלין חתיכו' או אילין דמשתארין אינון מתקנין אינון לבושין ושווין אינון חתיכו' דאתוספן באתר דמעוטין וחתיכו' דאינון מעטין מוסיפין עלייהו והאי איהו על פי התורה אשר יורוך וגו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי שלומי עדתינו הם האומנים הפועלים באמונה עם הכלה לתקן לה הלבושים ועוד איתא בזוהר פרש' אמור ה' מי יגור באהלך וגו' הולך תמים ופועל צדק מאן פועל צדק אינון דמתקנין למטרוניתא מנהא ותכשיטהא ועטרהא כל חד פועל צדק אקרי. ולכן הוא אומר השוכר את הפועל הוא הקב"ה ששוכר פועל צדק זה לשמור זרעים היינו מ"ש בזוהר פרש' ויחי דף רל"ה. וז"ל רבי אלעזר שאל לרבי שמעון אמר הואיל וקב"ה גלי קמיה דבני נשא ימותין אמאי נחית נשמתין לעלמא ואמאי איצטריך ליה וכו' אבל קב"ה יהיב נשמתין דנחתין להאי עלמא לאשתמודעא יקריה ונקיט לון לבתר אי הכי אמאי נחתי אלא רזא דא הכי הוא פתח ואמר שתה מים מבורך וכו' בור אחר דלא נביע מגרמיה ואימתי נבעין הני מיא בשעתא

דאשתלים נשמתא בהאי עלמא כד סלקא להההוא אתר דאתקשר ביה כדין הוא שלים מתתא ומעילא ומכל סטרין וכד נשמתא סלק' כדין אתער תיאובת' דנוקב' לגבי דכורא וכדין נבעין מיא מתתא לעילא ובור אתעביד באר מיין נביעין וכדין אתחברותא ויחודא ותאובתא ורעוא אשתכח להאי צדיקא דהא אשתלים ההוא אתר ואתער חביבותא ורעותא לעילא ואתחבר בחד וכו':

והנה נמי מבואר מדברי המאמר שהצדיק גורם ייחוד עליון ולכן שולח הקב"ה הנשמה לעולם הזה והיינו שהקב"ה שוכר פועל זה הצדיק לשמור זרעים עליונים של חתן וכלה כי לא יצאו לחוץ שלכן נא' ונוזלים מתוך בארך או דבר אחר כי כן נשמת הצדיק עולה יותר למעלה ואינו לשמור זרעים אלא להוריד אור עליון בסוד תפילין שהם כתר להקב"ה שנאמר ישראל אשר בך אתפאר אינו נותן לו שכר שבת רק גנוז הוא לעתיד ועוד ירצה במאמרו זה השוכר פועל לשמור זרעים היינו בסוד ת"ת ישראל ששוכר למטטרון כדאיתא בזוהר פרש' תצ דף רע"ח:

וז"ל פתח רעיא מהימנא ואמר פקודא דא לתת שכר שכיר בזמנו הה"ד ביומו תתן שכרו וגו' מטטרון איהו ש"ש מחי עלמין שליח דילי' לקבלא ח"י ברכאן דצלותא בכל יומא תלת זמנין ובגין דא ביומו תתן שכרו דא צלותא דשחרית ולא תבא עליו השמש דא צלותא דמנחה דאי עבר יומו בטל קרבנו וכו', ואליו הוא נושא את נפשו דא צלותא דערבית וכו' והנה מבואר מדברי המאמר כי מטטרון הוא שכיר מחי עלמין ולכן הוא אומר השוכר את הפועל זה והוא לשמו' זרעים או דבר אחר לפי כי קבלת התפלה היינו לפי כי על ידו נעשה היחוד ולכן נותן לו שכרו בענין התפלות כי כן הייחוד נעשה על ידו אמנם בשבת לא כן כנזכר בתיקונים בשבת נחית קב"ה לקבל התפלה וכן בזוהר ולכן יאמר אינו נותן לו שכר שבת לפי כי התפלה של שבת מתקבלת על ידו לפי' אין אחריו' שבת עליו כי הנה אין היחוד הנעש' בשבת של חתן וכלה על ידו אלא למעל' היה שכיר שבת שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע נותן לו שכר שבת כדמפרש לקמן. לפי' אחריו' שבת עליו כי הנה שית יומין דחול מתפרנסים ממה שנמשך לו בהשפעת שבת כדאיתא פרש' ויקהל הובא למעלה:

ולא יאמר לו תן לי של שבת אלא אומר תן לי שכר השבוע כו' והיינו מה ששנינו תינוק יונק משדי אמו וזה ימצא גם בשבת. ואיתא בזוהר דא מטטרו"ן יונק שדי אמו בגין לדכאה להו וזהו שכרו. ואמנם כאשר נאמר כי ת"ת ישראל הוא השוכר את הפועל זה הצדיק כאשר ביארתי בפ' פעולתי השמיני כי ברכו אלהים. אשר חז"ל הגידו שעשה פעולה גדולה לפני הארון שהיה מדליק לפניו נר בשחרית ונר בין הערבים כי הנה

עובד אדום נמצא בו סמך בסוד עובד אדמתו. ולפי כי היה מארץ אדום אמרו חז"ל שלא היה הגון. ולכן הוליד שמנה בסוד שמנה מלכים אשר מלכו בארץ אדום אמנם פעולתי השמיני בסוד הדד לפי כי אשתו היתה מהיטבאל לכן עשה פעולה גדולה לפני הארון שהיה מדליק לפניו נר בשחרית ונר בערב כדאיתא בזוהר פרשת תרומה כי נר מצוה מאי נר אלא כד מקבלא רמ"ח שייפין עילאין מבין תרין דרועין ופתחת תרין דרועין דילה אתעביד נר כך עשה פעולתו לפי שהיה פועל פעולה גדולה בסוד הצדיק כדאיתא בזוהר פרשת פנחס שמן זית זך מאי כתית דא צדיק דכתיש כתישין ואפיק משח רבו מאינון זתין קדישין ויהיב לכלה כך פעולה זו עשה פעולתי זה לפי כי ברכו אלהים ומשתמע לתרי אנפי חוזר לעובד אדום וחוזר לפעולתי כי ברכו אלהים במעשה בראשית. לכן המשיך זה השמן מאינון זתין קדישין והאיר לפני הארון ולכן אמר השוכר פועל זה הצדיק לשמור זרעים או דבר אחר היינו מ"ש בזוה' פרש' תרומה דף קס"ו: וז"ל וכגנה זרועיה תצמיח מאן זרועיה אלין זרועי דאור קדמאה דאיהו זרוע תדיר ושם נאמר האי אור זרע ליה קב"ה בגנתא דעדנוי ועביד ליה שורי שורין על ידיה דהאי צדיק דאיהו גננא דהאי גנתא ונטל להאי אור וזרע ליה זרוע דקשוט. הנה מבואר מדברי המאמר כי הצדיק הוא גננא דגנתא הוא הלוקח הזרעים וזורע אותם בגן עדן ולכן יאמר השוכר את הפועל זה הצדיק לשמור זרעים שנאמר וכגנה זרועיה תצמיח או דבר אחר לעולם הוא פועל הזורע בגן עדן עליון כאמור. אינו נותן לו שכר שבת רק השכר הוא לכל' לפי' אין אחריות שבת עליו היא הכלה הנקראה שבת לפי שהי' עולה למעלה שנא' ושמרתם את השבת כי קדש היא היה שכיר שבת שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע נותן לו שכר שבת כי כן הצדיק הוא שכיר שבת כאמור וגם שכיר חדש שהנה בראש חדש אומרים מוסף וגם הוא שכיר שנה ושכיר שבע' שנים עליונים שני שבוע. ולכן נותן לו שכר שבת של הכלה לפיכך אחריות שבת של הכלה לעולם הוא עליו. כדאיתא בהקדמת התיקונים וז"ל בצפר דא שכינתא נודדת מקינה דא ירושלם כן איש דא איש צדיק נודד ממקומו בגין לנטרא יתה ולא יאמר לו תן לי של שבת אלא אומר לאימא עילאה תן לי שכר השבוע או החדש דמשמע שהוא שואל מעצמו או יאמר לו תן לי שכר עשרה ימים ר"ל שכר מן עשרה מדות כל אחד יתן בו חלקו. וכך היא המדה אסור להשכיר חזנים להתפלל בשבת דמאחר כי הצדיק יכול להיות חזן הכנסת עם הכלה אין צורך לזולת ולכן יש מי שמתיר:

[ו] למעלה נתבאר וזאת תורת האדם אשר חטא במחשבה בדיבור ובמעשה וכן נמי ישראל שבו על עון אביהם ולכן נאסרו מחשבה דיבור מעשה של חול בשבת כדי לתקן

הפגם ומה גם כי עון זה יוקשים בני האדם בכמה מינים ממינים שונים שבועת שוא ושקר ניבול פה ועל אודות הרעה הגדולה של דברים בטלים כי אמר ה' הרואה הרים וגבעות אלו חושב שיש לפני יגיעה אינו כן שנאמר לא ייגע ולא יעף ובמה אני מתייגע בדברים בטלים שנ' הוגעתם ה' בדבריכם ולכן חזר הדין דאלו הדברים שהם צרכי אדם אסורים אמנם חפצי שמים מותר לדבר בהם דלהכי קאמר קרא ודבר דבר לא הוה קרא צריך למימר אלא דבר מהו ודבר דבר אלא למעט דיבור של חול אבל דבר של קדושה מותר כגון חשבונות של מצוה גם לפסוק צדקה ומה גם בכלל הדבר הזה יחשוב אדם חשבונות של מצוה בינו לבין עצמו כדרך שאמרו חז"ל ויסב חזקיה פניו אל הקיר אמר לפניו רבונו של עולם חזרתי על כל איברי ולא מצאתי אבר שהכעסתי לפניך בו וכן יעשה האדם לחשוב חשבונות של מצוה אלו לפי כי האדם קרוב אצל עצמו שנא' גומל נפשו איש חסיד ושנינו איזהו חסיד המתחסד עם קונו ואין מספיק לאדם לחפש בו באיבריו להוציא הטומאה מהם ולנקות אותם מן העון אלא כי גם צריך לחשב חשבונות של מצוה כמו ששנינו והוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה שר"ל המצוה כאשר הוא לצורך ע"ד מה שאמרו חז"ל אם עשית חבילות של עבירות עשה כנגדן חבילות של מצות עינים רמות והיו לטוטפות בין עיניך ובסגנון זה אף על גב כי עשה מצוה מפסיד אותה לפי כי הנה עשה אותה לתקן העבירה בא זה ואיבד את זה כמו ששנינו עבירה מכבה מצוה כך מצוה מכבה עבירה והיינו הפסד מצוה כמאן דליתיה דמי הוי מחשב הפסד מצוה אם תעשה כך כנגד שכרה אם אין בך חבילות של עבירות ואתה עשה מצוה שכרה מרובה ושכר עבירה כשאדם לא עשה בסגנון זה אם עשי' חבילות של עבירות עשה כנגדן חבילות של מצות לא כך עשה אנא כי עשה תשובה מעול' על עונותיו ובכן זדונות נעשו זכיות הוי מחשב שכר עבירה כשתעשה בסגנון התשובה כנגד הפסדה אם תעשה חבילות של מנות כנגד חבילות של עבירות אמנם טוב משניהם הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה ולכן צריך לעשות חשבונות של מצוה לעצמו ונפסוק צדקה ולפקח על עסקי רבים כענין הרוכל שמכריז וחומר מתן בעי סם חיי ייתי לגבאי ונשדך התינוק ליארס למנוע אותו מן הרהור רע כמשחז"ל מנוה וגוף טהור ישא אשה ואח"כ יעסוק בתורה וללמדו ספר או אומנות ודוקא אם רוצה להשתכר לדבר עמו אבל לשכרו להזכיר לו סכום מעות אסור:

[ז] מותר למדוד בשבת מדידה של מצוה הלא זה דברי בפ' ומדדו את תכנית כי הנה האדם כשיחזור בתשובה אינו מספיק כי יתודה ויתחרט סתם אבל צריך להרהר בעון שנו נמדוד בדעתו כמה מן השיעור עשה פגם בעצמו באיבריו ובנפשו דאם אחרים למדו

ממנו ופנה למעלה עד היכן נגע העון שלו עד כי יגדל בעיניו שיעור העון ואם קל הוא הוא הנרצה בפ' השמן לב העם הזה וכו' ולבבו יבין שיעור העון ושב ורפא לו כך מותר למדוד בשבת מדידה של מנוה משיעור העון ואף על גב כי ענין התשובה מנועה הוא בשבת כנ"ל לפי שנמנע מעונג שבת אמנם ענין זה מותר כגון נמדוד אם יש במקוה מ' סאה דהיינו שיכול לטהר אותו מעונותיו וכדברי חז"ל בפ' וים רחוקים נמשל' התפלה למקוה והתשובה לים. המקוה הזה פעמים סגור פעמים אדם שם ומתבייש ממנו והולך לו אבל הים לעולם הוא פתוח אם יהי' שם אדם מפליג ממנו קמעה וטובל ולכן יאמר הפ' דרשו ה' בהמצאו בעבור שהוא נמצא תמיד כמ"ש הר"ם במז"ל מצוה לידע שהוא נמצא ולכן מותר למדוד בשבת המקוה זה נמי שרוצה לטבול מטומאת עונו אם יש בו מ' סאה דהיינו על ענין התפלה ולמדוד חזור מי שהוא חולה היינו חולי הנפש דאמר רבי אמי אין ייסורין בלא עון וללחוש עליו והדוגמא לענין התפלה ואף על גב שהוא מן השפה ולחוץ כמש"ה יען כי נגש העם הזה בפיו ובשפתיו כבדוני ולבו רחק ממני וכמ"ש רטין אמגושא ולא ידע מאי קא רטין כך ותהי יראתם אותי מצות אנשים מלומדה והיינו כמו שנוהגות הנשים שדעתן קלה מותר דהוי מדידה של מצוה כחמור:

גם עתה יהיה הענין על דרך הנ"ל כי ירצה במאמרו לזה חפצי שמים מותר לדבר בהם לפי כי הדיבור עשה רושם למעלה כדאיתא בזוהר פרשת בשלח דף מ"ז וז"ל ממצא חפצך ודבר דבר הא אתמר בגין דההיא מלה סלקא ואתער מנה דחול לעילא וכו' ת"ח ההיא מלה דנפיק מפומיה סלקא ואתער אתערותא לעילא אם לטב אם לביש ומאן דיתיב בעינוגא דשבתא אסיר ליה לאתערא מנה דחול דהא פגים פגימו ביומא קדישא וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי הדיבור הוא עושה רושם למעלה ומפריד הקדושה ולכן יאמר כי חפצי שמים מותר לדבר כי הדיבור זה קדש הוא וגורם ייחוד למעלה וכדאיתא בזוהר פ' אמור ה' נתן לי לשון למודים וכנ"ל כי לעולם הדיבור מעורר למעלה אי טב טב ולכן חפצי שמים מותר לדבר בהם כדאיתא בזוהר פרשת יתרו דף פ"ט ובחרו באשר חפצתי סתם מהו אשר חפצתי דא זווגא דמטרוניתא ואיתא בזוהר פרשת מקץ דף קצ"ד ז"ל רוצה ה' את יראיו כתיב ולא ביריאיו מאן דרעי ברעותיה לאחרא ואתרעי ליה לאתפייסא בהדיה ובגין כך רוצה ה' את יראיו ולא ביראיו עכ"ל. והנה מבואר מדברי המאמר כי הקב"ה רוצה אפי' למי שגורם להתרצות כלה לבעלה והיינו לפי שנאמר ובפשעכם שונאה אמכם וכך אמרו חז"ל עתידה כנסת ישראל לומר כתבת עלי נחמר הן ישלח איש את אשתו וכו' הישוב אניה עוד ולכן רוצה חותם יראי ה' שמרצים הכלה עם בעלה והיינו ובחרו באשר חפצתי נתקן הכנה ולהיות מפייסת עם בעלה והיינו זווגא

דמטרוניתא ולכן חפצי שמים אלו מותר נדבר בהם כגון חשבונות של מצוה כדאיתא בזוהר פ' פנחס דף ר"ך:

וז"נ חמר ר' יוסי כתיב אחת לאחת למצא חשבון חשבון דגמטריאות דקיימין בסיהרא באן דרגא דיניה אינון וכו' עד דהוה נפיל על אנפוי נפל בפומיה החי קרא דכתיב עיניך בריכות בחשבון על שער בת רבים ואלין עיינין דילה פרפראות לחכמה עילאה דאתמשכא מנעילא ומגו חשבון ותקופין ועבורין אתמניין ואתעבידו בריכות דנפקן מימין לכל סטרין עד דנפקין לכל חושבן ועבורין דסיהרא וכו' לכן מותר לחשוב חשבונות של מצוה ולפסוק צדקה שמתקן הכלה הנרצה בפ' עשה צדקה בכל עת דהיינו כי הנה שנינו היו לו מאתים חסר דינר אפי' אלף נותנים לו כאחד ה"ז יטול וסוד הענין כי הנה הבתולה יש לה מנה מאתים בסוד ומאתים לנוטרים את פריו הם הצדיקים השומרים את הכלה לפי כי הם מחצר חקל ולכן ימצא להם דוגמא מה שנוטלה הכלה עצמה ופשוטן של דברים לפי כי הם מאה ברכות שמברך אדם בכל יום שתיקן אותה דהע"ה שנאמר נאם הגבר הוקם על ואיתא בזוהר פ' חיי שרה וז"ל דף קכ"ג. וז"ל ת"ח רזא דמלה מ"ש דאמר בכלהו שנה שנה כו' אלא כלא חד מדה שנה כללא דכלא קב"ה דאתכליל מאתר עילאה סתימא דכל סתימין במאה ברזא דמאה ברכאן דכל יומא וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי מאה ברכות הם נמשכים מלמעלה ולכן הכנה נעשית בסוד מחה בזה הציור אדן י' שהנה האלף הוא בגימ' בו ואות נ' נעשית סוד י' למעלה ותחתיה ן' וחות ד' פשוטה הרי בגימ' ק' נמצא כי יש לכלה הנקראת אדני מנה מחתים והנה זה יהיה לה בשעת התפלה לא כן אחר כך נמצא כי יש נה פחות ממאתים ולכן אפילו אלף נותנים נה כאחד הם מש"ה האלף לך שלמה והוא חול כמשחז"ל ואינון אלף יומין דחול כדאיתא בזוהר כל אלו נותנים לה שפע בסוד אור חוזר נמצא כי הצדיק הגשמי עשה צדקה בכל עת כלומר כי לפי שהכלה נמצא עמה אורות כמנין צדקה שהם מחתים חסר דינר לכן עשה צדקה בכל עת נתת לה אורות מחדש ע"י התורה והמצות ולכן פוסקין נמי צדקה ונפקא על עסקי רבים כי בזה נמי נעשה צרכי רבים עליונים ולשדך התינוק ניתרס היינו תינוק יונק משדי חמו מטטרון בדרך שהוא היה עושה להביא הכנה דבקה לבעלה כך במדה זו נמי משדכין לו אשה כשרה כדאיתא בזוהר פ' פנחס אנוש כחציר ימיו דא מטטרון כי רוח עברה בו דא רוח עילאה דאתכליל בגויה ולכן ואיננו כד"ח ואיננו כי לקח אותו אלהים וללמדו ספר דא ספרא דחנוך הנזכר בזוהר או אומנות כדאיתא בפר"ח חמר מטטרון תופר מנעלים הייתי ועל כל תפירה הייתי מייחד שמו של הקב"ה ולכן נמי

מלמדו אומנות זו לעשות למעלה בסוד הייבום ודוקא נכבד אבל לשכרו בתורת מעשה להזכיר לו סך המעות אסור:

מותר למדוד בשבת מדידה של מצוה היינו מ"ש בזוהר פ' פקודי דף רנ"ג. בענין קו המדה וקנה המדה והיינו מדידה של מצוה שנעשית בשבת כי הכנה מתגדלת במדידה זאת ועוד יש מדידה נמדוד המקוה חם יש בה ארבעים סאה היינו מ"ש בזוהר פ' פנחס דף ר"ן. וז"נ משכו יומין עילאין לגבי תתאין למהוי כלהו כחדא בחיבורא חדא ומאן משיך לון אינון עשרה דלסטר ימינא דכתיב בעשור בעשרה מבעי ליה מאי בעשור תנא תשע אינון לכל סטרא ונקודה חדא דאזלא באמצעיתא וההיא נקודה אשלימת לעשרה וכו'. הנה מבואר בדברי המאמר שיעור ארבעים סאה דהיינו ט' לכל סטר והנקודה אמצעית משלמת עשרה הרי מ' כן איתא בזוהר פ' אמור דף כ"ח וז"ל לבתר עאלת לבי כלה חמנות ענימתהת דקא מתקני עטרהא ולבושהא ותכשיטהא אמרה לון הא אתקינית בי טבילה חתר דמיין נבעין וכל ריחין ובוסמין סוחרני אינון מיין לדכאה וכו' הנה מבואר מדברי המאמר ראשון ושני היות נמצא למעלה ענין מקוה מ' סאה לטבול הכנה בו הקדושה וזה ימצא ע"י מעשה התחתונים שמודדים למקוואו' ומודדים אזור מי שהוא חולה ויש סמך לזה על דרך מש"ה והיה צדק אזור מתניו כדאיתא בזוהר פ' בנק דף קצ"ח: וז"ל והיה צדק אזור מתניו והאמונה אזור חלציו צדק היינו אמונה מתניו וחלציו כלא חד לא אשכחן קרא כגוונא דא אלא תרין דרגין אינון חד לעילא וחד לתתא וכו' כד אתתא בצערא מנתקן אינון חנצים מריש ירכין ושואית ידהא בכאיבא עלייהו ובגין כך לגבורה ולקרבא צדק חזור מתניו והכי אצטריך לרחמנו ונטב אמונה אזור חלציו וכו' ולכן יאמר מודדים אזור מי שהוא חולה היינו הכנה שנאמר כי חולת אהבה אני וללחוש עליו כמו שנוהגים הנשים מותר דהוי מדידה של מנוה דבהני מתייתב' דעתי' עלוי':

[ח] הלא זה הדבר אשר דברתי אליך מתחלה דאע"ג כי ענין התשובה שקונה ככל התורה כנה שנא' כי המצוה הזאת וכו' כי קרוב אליך הדבר מחד בפיך ובלבבך לעשותו אמנם אין ראוי לעשות אותה בשבת לפי כי כל ענייני התשובה הם מנגדים לעונג שבת ומבטלים אותו וזה לך האות כי חזר הדין להודיע כי הרהור שהאדם מהרהר בעסקיו מותר לפי מלאכת מחשבת חסרה תורה ונא' ודבר דבר דיבור אסור הרהור מותר חבל חמרו חכמים לא נכון לעשות כן משום עונג שבת צריך שלא יחשוב בהם כלל ויהי' בעיניו כאלו כל מלאכתו עשויה וכה"ח תחת אשר לא עבדת את ה' בשמחה ובטוב לבב מרוב כל דהיינו שיחשוב כי אין לו צורך כלל אין מחסור כל דבר והיינו בזמן שמתפלל אפי' בחול:

[ט] אסור לומר לכותי שילך חוץ לתחום בשבת אחר קרובי המת היינו הרשע כמו שאחז"ל רשעים בחייהם קרויים מתים לפי שנאמר ותשלם ניחומים לו ונחביניו היינו המלאכים המנוים לאדם כדאיתא בזוהר פרשת משפטים והם נמי האיברים המתאבלים עליו ולכן כאשר האדם פקר טפי עד שנקרא מת אז הקרובים שלו הם איבריו חוץ לתחום של הקדושה גם המלאכים פורשים ממנו ולכן יאמר אסור לומר לכותי הוא היצר כאמור לילך חוץ לתחום בשבת אחר קרוביו שנ מת זה חלל רשע שיבוא להספידו מטעם האמור למעלה כי ימנע מעונג שבת אבל חולה דתקיף ליה עלמא הוא מזנה נפש כי אין ייסורין בלא עון אמנם לפי כי לא עבר על כריתות ומיתות ב"ד אינו נקרא אלא חולה ולפי שהוא מצטער על מעשיו אחר שישלחו בעד קרוביו היינו האיברי' שלו לבוא לנוד לו לפי כי הוא מתחרט על מעשיו מותר נעשות כן אף על גב כי נמנע מעונג שבת זהו עונג שלו:

[י] להחליף משכון לכותי הנה נתבאר למעלה כי האדם על מעשיו אשר יעשה ימצא שהאיברים שלו הם אסורים תחת יד יצר הרע כדין מי שיש לו עניו מלוה וכדאיתא בזוהר פ' פנחס דף רמ"ז. וז"ל ובזמן דחשך דאיהו יצה"ר מכסה על יצה"ט דאיהו אור איהו כמאן דתפוס בבית האסורין דיליה אוף הכי כד יצה"ט איהו תפוס ברשו דיצה"ר הכי אינון תפוסין חיילין דיליה ברשו דחיילין דיצר הרע ובזמנא דיתבר בר נש רוחי' בכל איבריו דיליה קדם ה' מה כתיב לאמר לאסורים צאו לאשר בחשך הגלו עכ"ל. הנה מבואר מדברי המאמר כי כפי העונות אשר יחטא איש הכי הם תפוסים איברים שלו ואסורים ברשות יצה"ר לכן הוא אומר להחליף משכון לכותי בשבת מותר דהיינו כי הנה בעבור העונות נמצאו האיברים של החוטא ממושכנים בידו עד שיפרע מהם מכל אבר מהם כפי מה שחטא נמצא משכון זה של החוטא ביד העו"ג אמנם כבר נתבאר למעלה כי נמנע ענין מעשה התשובה בשבת מפני כי ימצא האדם מרוב הכנעתו והווידוי והחרט' מבטל עונג שבת עד מקום כי בדוחק התירו ענין הרהור ואעפ"כ לא טוב להרהר בעון כנ"ל ולכן יאמר כי הגם שנמנעה מעשה התשובה ביום השבת מטעם האמור אמנם להחניף המשכון מותר דהיינו לעשו' כמ"ש ז"ל אם עשית חבילו' של עבירו' עשה כנגדן חבילות של מצות עינים רמו' והיו לטוטפת בין עיניך וכיוצא היינו שמחליף זה בזה מותר כי אין מתבטל בזה מעונג שבת היינו אם הוא מלבוש שהנה במקום עבירו' שעשה לו בגדים הצואים עתה מחליף זה הבגד במעשה המצות והוא חלוקא דרבנן ויוציאנו העכו"ם דרך מלבוש שהי' לו בגדים הצואים כאמור:

נחזור לענין ראשון והכי קאמר הרהור מותר כי מאחר שנתבאר למעלה ודבר דבר ענין דיבור של חול אסור לפי דעביד פגימו וההפך לדבר בעניינים של מצוה מה טוב לאדם

לכן חזר והגיד כי הרהור נמי בדברים הצריכים מותר ומזה תלמד לענין הרהור של הכונו' הטובו' כמה הם מועילו' בעצם אדם ומה גם למעלה כי כך אמרו חז"ל תפלה בלא כונה כגוף בנא נשמה וכבר הסכימו כי מצות צריכו' כונה כאשר נתבאר בחלק הקודם אמנם בענין הכונה ימצא הפרש גדול לפי שכלו יהלל איש להקב"ה כי לאו כל מוחא סביל דא ונאמר סוד ה' ליראיו ואיתא בזוהר פרש' פנחס. וז"ל מאן דמזלזל בפירורין דנהמ' הכי כל שכן מאן דמזלזל בפירורין דאורייתא וכו' או מסר רזין לאנשים דלאו אינון הגונים וכו' ואמנם שנינו לעולם יעשה אדם עצמו תלמיד חכם ופרש"י ז"ל ולית ביה משום יוהרה ואית' בזוהר פ' ויקהל דף ר"ט. וז"ל ידענא דכלהו מלין סלקין יומא דא לגו כרסייא עלאה ונטיל לון ההוא מאריה דאנפין ועביד מנייהו עטרין למארי' ויומא דא מתעטראן שתין רתיכין קדישין ליקר' דכרסייא באילין מנין דאתאמרו הכא יומא דא וכו'. הנה מבואר הדבר הגדול הזה מענין דיבור בתורה אמנם לענין הרהור וכונה נמי מבואר בזוהר פ' חקת דף קפ"ד. וז"ל ת"ח כל מאן דידע לסדרא עובדא כדקא יאות ולסדרא מנין כדקא יאות הא ודאי מתערי לקב"ה לאמשכא מנין עילאין אי הכי כל בני עלמא ידעי לסדרא עובדא ולסדרא מלין מאי חשיבו דילהון דצדיקייא דידעי עקרא דמלה ועובדא ולכוונ' לבא ורעות' יתיר מאילין אחרנין דלא ידעי כל כך אלא אלין דלא ודעי וכו' משכין עלייהו משיכו דבתר כתפוי דקב"ה וכו' ואלין דידעי ומכווני לבא ורעותא מפקי ברכאן מאתר דמחשב' ונפקי בכל גזעין ושרשין בארח מישר כדק' יאות עד דמתברכן עילאין ותתאין ושמ' קדיש' עילאה מתברך ע"י וכו' והנה מבואר מדברי המאמר כמה תועל' יעשה המכוין בכל המעש' אשר יעשה והכל בעבור המחשב' כי כן מגיע עד מחשב' העליונ' וממנה ממשיך השפע על כל המדות עליונים והעולמו' ומה מאד מועיל לעצמו נמי דהכי איתא בזוהר פ' ויקהל דף ר"י. וז"ל זכא' איהו מאן דזכי להני לבושין דקאמרן דאתלבשן בהו צדיקים בג"ע אלין אינון מעובדין טבין דעביד בר נש בהאי עלמא בפיקודי אורייתא ובאילין קיימא נשמתא בגנתא דעדן ואתלבשא בהני לבושין אחרנין יקרין כד סלקא נשמתא בההוא פתחא דרקיעא לעילא אזדמנן לה לבושין אחרנין יקירין עילאין דאינון מרעותא וכוונה דלבא באורייתא ובצלותא כד סלקא מתעטרא מההוא עטרא מאן דמתעטרא ואשתאר חולקיה לההוא בר נש ואתעביד מיניה לבושין דנהורא לאתלבשא בהו נשמתא לסלקא לעילא ואף על גב דאוקמוה דאינון לבושין בעובדא תליין אלין לא תליין אלא ברעותא דרוחא כמה דאתמר לקיימא גו מלאכין קדישין ודא איהו ברירא דמלה ובוצינא קדישא אוליף הכי מאליהו ז"ל וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כמה מועיל הכונה כי נעשה ממנה עטרה למעלה לחי העולמים וממנה נעשה לאדם לבושים

להתלבש נשמתו למעלה להיות נמנה בין מלאכין רוחין קדישין ולכן יאמר הרהור מותר בעסקיו מכל שכן בכל מלאכת הקדש כי אין זה רשות אלא מצוה ומכל מקום משום עונג שבת מצוה שלא יחשוב בהם כלל ויהיה בעיניו כאלו כל מלאכתו נעשית וההפך מזה מה טוב חלקו למהרהר בתפלתו לייחד המדו' עליונו' כנז':

אסור לומר לעו"ג הוא הקליפה שילך חוץ לתחום אחר קרובי המת והנה נתבאר למעלה ענין המת מהו וכל הפירושים צדקו יחדיו ועוד נחזור לומר כי מת זה היינו בסוד העשיה מחותם מלכין קדמאין דמיתו היינו מ"ש פרש' תרומה דף קמ"ד וז"ל ותנינן ביומא תנינא לעובדא דבראשית דאתברי ביה גיהנם אתעביד חד גופא רזא דאדם ואינון שייפין ממנן דמתקרבין לאשא מתין ומהדרן כמלקדמין ודא בגין דאינון אתקריבו לגבי האי חויא ואיהו אדם דאתפתא גו משכנא דהאי חויא ועל דא מית וחויא גרים ליה מיתא דאיהו קריב ליה וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי נמצא אדם שהוא מת למעלה והוא שנתפתה מן הנחש ויש לו אברים שהם סוד דיניה ועל זה יאמר אסור לומר לעו"ג ההוא נחש קדמאה דאתפתא ביה שילך חוץ לתחום של הקדושה עילאה בשבת אחר קרובי המת זה הם ממנין דילי' שיבואו להספידו כאשר מת גו משכנא כחמור אבל חולה דתקיף ליה עלמא והדוגמא לו אדם עליון דקדושה שנקרא חולה מפני החרבן והגנות ואמר שישלחו בעד קרוביו הם ממנן דילי' להתחבר עמו ודאי שם:

להחליף משכון מכותי אשר חכמים הגידו בפ' פקודי המשכן משכן לומר שנתמשכן שני פעמים שנאמר חבול חבלנו לך והנה אף על גב כי הפשט לא יופשט שהרי הוא ביד זרים בעונותינו אמנם אינו צודק הענין בעצם אלא על המשכן עליון שהוא רוחני ואמרו חז"ל משכן נקרא מקדש שנאמר ועשו לי מקדש והנה המקדש עליון הרוחני הוא שנתמשכן למעלה כדאיתא בזוהר פ' שלח דף קס"ז. וז"ל כד אתא צפרא זקף עינוי וחמא חד נהירו דהוה נהיר ברקיעא מאיך עינוי לתתא אהדד כמלקדמין וחמא נהירו בכל רקיעא דנהיר וסליק בההוא נהירו דיוקנא דביתא בכמה ציורין חדי ר"ש ולפום שעתא אגניז ההוא נהורא אדהכי הא אינון תרין שליחן אתיין אשכחוהו רישיה בין ברכוי אמרו ליה שלמא עליה דמר וכו' קם ר"ש וחדי בהו אמרו ליה ולא חמית נייחא דרוחא דעביד לן מארך חמית נהירו דביתא ברקיעא אמר לון חמינא אמרו ליה ביה שעתא אפיק תהומא בי מקדשא ואעבריה קב"ה בימא רבא ומנהירו דילי' הוה נהיר ברקיעא וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי בית המקדש ממושכן ביד הקליפה ולכן אמר להחליף משכון למצרי סטרא אחרא הוא המקדש הממושכן בידו ולתת תמורתו מותר וכן הדין למי שנדר שלא לשתות יין יום שבן דוד בא בשבת אסור דאיפשר שיבא בשבת דאין

תחומין למעלה מעשרה כדלקמן וכן נמי בא הדין זה ברוב ענין דאע"ג דקים לן כי אור של גיהנם כבה בשבת והרשעים יש להם מנוחה אמנם ההוא טיקלא דעשיקת נשמתין אין לה ביטול אפילו בשבת כדמוכח מלשון הזוהר פ' משפטים דף צ"ה. וז"ל בעמודא דקיימא לטיקלין גו אוירא דנשבא אית טיקלא חדא בהאי סטרא ואית טיקלא אחרא בהאי סטרא בהאי סטרא מאזני צדק ובהאי סטרא מאזני מרמ' והאי טיקלא לא שכיך לעלמין ונשמתין סלקין עאלין ותבין אית נשמתין עשיקין כד שלטא אדם באדם דכתיב עת אשר שלט האדם באדם לרע לו וכו' וכד אתנהגן בני עלמא בסטרא דטוב טיקלא קיימא ואכרע לסטרא דטוב וכד אתנהגן בסטרא דרע אכרע להההיא סטר' וכל נשמתין דהוו בההיא שעתא בטיקלא הוא עשיק לון ונטיל לון וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי האי טיקלא לא שכיך לעלמין דמשמע לא בחול ולא בשבת ומוכרח להיות כך מפני הפעולה שלו והנה מפורש כי זה דרכו לעשוק הנשמו' מפני רוע מעשה התחתונים ולכן יאמר ראה זה דין חדש כי להחליף משכון זה שביד המצרי הוא הטיקלא דעשיקת נשמתין שנקראים משכון כדאיתא בזוהר וז"ל יבושו כי ידברו את אויבים בשער מאריהון דדינא בגין דמשכונין שבקו בהאי עלמא ובאמת הם משכון לפי כי הם ערבים בעבור אבותם והם ממושכנים בעונם ולכן אין הטיקלא בטל ביום השבת דעשיקת נשמתין נמי ביום השבת ויוצאים נמי הנשמות משם ביום שבת הרי כי מותר להחליף אלו המשכונו' ביום השבת לכותי ומה גם לענין אדם דקדושה חזר הדין לפי שנתבאר בתיקונים וז"ל באילין י' כתרין דמסאבותא אתלבש קב"ה ושכינתי' בגין לקיימא ומלכותו בכל משלה וביום השבת קדש היא מתעל' הקדוש' למעל' ונשאר שם איזה חלק מלמטה שמתעלה ונכנס במקומו כפי סדר עליית העולמו' נמצא כי אותו המשכון שהיה ביד עו"ג בזמן החול מתחלף ביום השבת ועל הכל אמר אם הוא מלבוש כי בכל ענין מאלו הוא דרך מלבוש ויוציאנו עו"ג דרך מלבוש ודאי:

[יא] הנה זאת חקרנוה למעלה כן הוא כי כל איש מישראל יש לו חלק בגיהנם וחלק בגן עדן זכה נוטל חלקו וחלק חבירו בגן עדן שנאמר לכן בארצם משנה יירשו נתחייב נוטל חלקו וחלק חבירו בגיהנם שנאמר ומשנה שברון שברם ולכן חזר הדין ואמר מותר לקנות בית היינו הבית האמיתי קרבם בתימו לעולם בארץ ישראל הוא כינוי לגן עדן והוא הנרצה בפסוק ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ זו גן עדן דאלו ארץ ישראל הגשמי' מאי איריא אלא על ארץ הרוחנית וזה הבית שהוא בגיהנם נשאר לו ולכן נקרא שקונה מן הכותי לפי שכאשר זוכה האדם ונוטל חלק חבירו שבגן עדן נמצא כי נשאר חלקו שבגיהנם לאותו שנתחייב ולפי כי גיהנם הוא של עו"ג הממונים שם להעניש

החוטאים ולכן יאמר כל כי האי גוונא מותר לקנות בית זה מן הכותי סטרא אחרא בשבת וחותם ומעלה בערכאות כי כן מלאך רע עונה בעל כרחו ואמנם קנין זה צריך לקדם קנין אחר בתחלה הנה זאת תורת הבית הוא הגוף של האדם אשר הוא של היצר משעה שנולד שנאמר לפתח חטאת רובץ ואמנם אחר כך על ידי תורה ומצות הוא קונה אותו האדם מיד היצר כאשר נתבאר אצלי בפ' כי תבנה בית חדש כי צריך ליזהר מאד בדברי חז"ל שנאמר ויותר מהמה בני הזהר לא יהיה פורץ גדרן של חכמים הוא המעקה לבית זה הגוף ובכן נמצא קונה בית חדש ממש אותו חלק שהיה לחבירו בגן עדן כי זה גורם לזה וכן נמי בנדון דידן כי יקנה הגוף שלו מן היצר אז קונה נמי הבית בגן עדן:

[יב] מותר להכריז בשבת על כל אבידה הלא זה הדבר נתבאר בזוהר פרשת פנחס דף רי"ג. וז"ל ר' שמעון אמר האי בר נש דנטיל גלגולא דנשמתא ולא זכי לאתתקן בה כאלו משקר בקושטא דמלכא ואנא קרינא עליה האי קרא או מצא אבידה וכחש בה ונשבע על שקר וכחש בה טב ליה דלא אברי עד כאן לשונו הנה מבואר מדברי המאמר כי אבידה נקרא גלגול הנשמה ולכן יאמר מותר להכריז בשבת על האבידה היא הנשמה שאני אבודים דשכיחי הוא משחז"ל איקונין של מ"ה הולכת לפני האדם ומכריז ואומר פנו מקום וכן מבואר בזוהר פרשת אחרי מות דף ט"ו. וז"ל ותאנא כל אינון עיני ה' דאזלין ומשטטין בעלמא למנדע אורחוי דבני נשא כלהון זקפין לו עייניו ומסתכלין באנפוי דההוא בר נש ותמאן להו וכלהי פתחי ווי ווי וכו' הכי נמי מאן דעבר על פתגמי אורייתא משכאן עליה רוחא דמסאבא ואתרשים באנפוי ומניה ערקין עילאין ותתאין וכל' מכריזי קמיה אסתלקו מסחרני' דפלניא דעבר על פקודא דמאריה וכן לענין הטובה מפורש שם ולכן הוא אמר מותר להכריז בשבת על אבידה דהיינו על אותו שנאבד בעונו שמכריזין אסתלקו מסחרניה דפלניא וכן על אותה אבידה של הגלגול הנשמה שנתגלגלה חוטא ילכד בה וכחש בה ונשבע להקב"ה להיות צדיק ונשבע על שקר אפילו היא דבר שאסור לטלטלו הוא רוח בני אדם דאף על גב שחטא אינו מת באותה שעה ואינו מטלטל מזה העולם מותר להכריז בשבת על קרקע הנמכר והיינו על דרך הנזכר כי הנה הקרקע היינו גוף האדם ומשמע נמי על קרקע הרוחני והיינו כי החוטא מאבד הקרקע שלו הוא הגוף בעבור העון ונמסר ביד היצר וכחות הטומאה כנ"ל ואז הכרוז מכריז ואומר אסתלקו מסחרניה דפלניא כאמור וכאשר הפליג ברשעו ונשתרש בו ונגזר עליו מיתה אז מכריזין עליו שכל מי שיש לו זכות עליו יבא ויגיד כדאיתא בזוהר פרשת אמור דף צ"ט. וז"ל בהאי גוונא שוי קב"ה קמיה להאי דתבע דינא על כל בני עלמא וכו' תרין שופרין קיימין תדיר קדם מלכא בשעתא דדינא סהדין כל סהדי קמיה מלכא וכו' כרוזא קם וכריז פלוני

עבד כך מאן יוליף עליה זכות וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי מכריזין על החוטא אם יש עליו מלאך מליץ ללמד עליו זכות יבא ויגיד ואם לאו יאבד זכותו אסור אבל מכריזין סתם ולכן אומרים לחולה יכולה שבת שתרחם עליך ומשמע מינה כי כן יהיה לענין קרקע של הרוחני שיש לאדם בגן עדן כי להכריז עלי' בשבת על קרקע זו הנמכר לאותו שזכה בו בעבור מעשיו כאמור שכל מי שיש לו זכות עליו יבא ויגיד ואם לאו יאבד זכותו אסור:

[יד] מי ששלחו לו שהוציאו בתו מביתו בשבת להוציאה מכלל ישראל והדוגמא לזה הוא מ"ש בזוהר פרשת משפטים וכי ימכור איש דא קב"ה ה' איש מלחמה את בתו דא נשמתא לאמה למהוי משתעבדא בהאי עלמא וכו' ולכן הוא יאמר מי ששלחו לו שהוציאו בתו מביתו כי הנה זה השליחות הוא מן הקב"ה הנכנס בלב האדם הרהורי תשובה כדאיתא בזוהר פרשת משפטים דף ק"ו: וז"ל ת"ח מה כתיב וילך שובב בדרך לבו וכתיב בתריה דרכיו ראיתי וארפאהו וכו' קב"ה חמי אורחוי דקא אזלן בחשוכא בלא תועלתא אמר קודשא ב"ה אנא אצטריכנא לאתפקא בידיה הה"ד דרכיו ראיתי דקא אזלין בחשוכא אנא בעי למיהב ליה אסוותא וכו' והיינו מי ששלחו לו מן השמים שהוציאו בתו זו הנשמה בתו של הקב"ה הוציאוה בעונו בשבת להוציאה מכלל ישראל כי בעונו נמסרת הנשמה לבעל חובו להוציאה מכלל ישראל שלכן אנו אומרים בכל יום שלא עשאני עכו"ם מצוה לשים לדרך פעמיו להצילה כד"א ואני את נפשי הצלתי וזה לו על ידי התשובה שהיא מצוה מן התורה שנאמר ושבת עד ה' אלהיך ושמעת בקולו וימהר להשתדל בהצלתה כי לא ידע האדם את עתו ולכן נאמר ושוב יום אחד לפני מיתתך ויוצא אפילו חוץ לשלשה פרסאות שהוא תחום שבת מן התורה והיינו כאשר הפליג נשתרש ברשעו שהוא משתלח חוץ לשלש מחנות כדין טמא מת תחת אשר הערה למות נפשו בעונו ומחזיר אותה כענין חלוקי כפרה שהיה רבי ישמעאל דורש אי לא בעי כייפינן ליה מן הדין היינו מ"ש בזוהר במאמר הקודם דרכיו ראיתי דאזלין בחשוכא וארפאהו כי באים עליו היסורין ובזה נמצא עושה תשובה בעל כרחו: עדיין צריכין אנו למודעי להבין דינים אלו על העיקר שלהם וכך הוא אומר מותר לקנות בית בארץ ישראל לפי כי חז"ל אמרו לעולם יראה אדם עצמו כאלו כל העולם תלוי בו עשה מצוה הכריע עצמו וכל העולם לכף זכות והנה חז"ל אמרו המפנה עצמו ומניח תפילין ומתפלל מעלה עליו הכתוב כאלו בנה מזבח והקריב עליו קרבן ומה טוב לאדם אם מצד מעשיו ראוי כי יבא הגואל ויבנה בית המקדש ועל עיקרים אלו הוא אומר מותר לקנות בית בארץ ישראל הוא הבית שאנו מצפים שירד בנוי מן השמים כדאיתא בזוהר פרשת פנחס דף רכ"א. וז"ל

ועד כען בנינא דקב"ה לא הוה בעלמא דכתיב בונה ירושלם ה' איהו ולא אחרא ובניינא דא אנן מחכאן ולא דבר נש דלית ליה קיומא כלל בית ראשון ושני יחית לון קב"ה כחדא מלעילא בית ראשון באתכסייא ובית שני באתגלייא וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי שני בתים אנו מצפין מעשה ידי הקב"ה ולזה יהיה מעשה האדם גורם לקנות בית זה ומה גם כי זה גורם לשני בתי ישראל לחזור היינו בית אהרן לכהונתם ובית דוד למלכותם ובכן הבית העליון הוא השכינה תשוב כימי קדם להיות שם כדאיתא במדרש חזית בין שדי ילין זו השכינה שהיתה במקדש כלולה ככלה בתוך חופתה והנה כל הדברים האלה יש יכולת ביד איש הישראלי הגשמי לקנות בית מן המצריים שאנחנו בתוכם ואם לאו הקב"ה יעשה כמש"ה אם יגאלך טוב יגאל שר"ל אם יגאלך הנקרא טוב כמ"ש יבא טוב ויקבל מטוב לטובים אלו ישראל יגאל על ידי מעשים טובים בדור שכולו זכאי ואם לא יחפוץ לגאלך לקיים מש"ה חי אני אם אחפוץ במות הרשע כי אם בשובו מדרכיו וחיה וגאלתיך אנכי בדור שכולו חייב ולכן מותר לקנות בית בארץ ישראל מן הישמעאלים כמו שאמרו חז"ל אם יאמר לך אדם צור וירושלים שניהם חרבו או נבנו אל תאמן חרבה צור ונבנית ירושלם האמן שנאמר אמלאה החרבה אם חריבה זו מלאה זו וחותם ומעלה בערכאות מן הדין שנאמר ציון במשפט תפדה:

מותר להכריז בשבת על אבידה היינו הכהונה ומלכות בית דוד שנאמר בהם תעיתי כשה אובד ובעבור כן מכריזין על האבידה כדאיתא פרשת משפטים דף קי"ד וז"ל פקודא בתראה להשיב אבידה וכו' עיקרית שנאמר בה אבדה האמונה זו הכלה ובעבורה גם בעלה הצדיק נקרא אובד שנאמר יש צדיק אובד בצדקי להחזיר כל א' על מקומו יבא בשלום אפי' הוא דבר שאסור לטלטלו טלטולי גברא ואתתא כי לא מלאו הימים הרי נאמר בעתה אחישנה להכריז בשבת על קרקע הנמכר כמ"ש אסתר קרקע עולם היתה ונאמר ומכרתי את הארץ ביד זרים שכר מי שיש לו זכות עליו יבא ויגיד ואם לאו אבד זכותן אסור הוא משחז"ל אבקש להשמיד את כל הגוים אבקש מי מעכב אלא אבקש בפנקס שלהם אם נמצא להם זכות ואז אני מאבד אותם ועוד אמרו לשעבר היה אדם עושה מצוה והנביא מגיד לו עכשיו אדם עושה מצוה והקב"ה כותב ואליהו ומלך המשיח כותבים שנאמר אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו וגו' ויכתב בספר זכרון לפניו והנה דבר והפכו כתובים באצבע אלהים לפניו יתברך ולכן יאמר להכריז וכו' ואם לאו איבד זכותו אסור וכן לא יעשה הקב"ה לא בזכות ישראל ולא בזכות אומות העולם:

עד בא יום ה' הגדול:

מי ששלחו לו שהוציאו בתו מביתו היא התורה כמשחז"ל למלך שהיה לו בת יחידה וכו' כך אמר הקב"ה לישראל בת יחידה היתה לי ונתתי' לכם איני יכול לפרוש ממנה אלא ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ולכן נקראו ישראל בת שנא' שמעי בת וראי נמצאת אומר שלשה בחינות של בת הם התורה וישראל והקב"ה ולכן יאמר מי ששלחו לו שהוציאו בתו מביתו בשבת כי כן נחרב הבית ליל מוצאי שבת וגלתה שכינה ואין האיש בביתו ישראל והקב"ה נדדו הלכו להוציאם מכלל ישראל כי הנה ישראל הגשמי כך הוא כי כמה גזרות עשו להם להעביר אותם על דת ושרפו התורה והגלו השכינה לבין האומות כמש"ה ויצא מן בת ציון כל הדרה וכמו שאחז"ל גלו לבבל שכינה עמהם וכו' עד גלו לאדום שכינה עמהם שנאמר מי זה בא מאדום ולכן מצוה לשים לדרך פעמיו להשתדל בהצלתה ויוצא אפי' חוץ לשלש פרסאות היינו שלש עולמות כדאיתא בזוהר פרשת אמור דף פ"ט. וז"ל ר' אבא פתח מי זה בא מאדום וכו' זמין קב"ה ללבשא לבושי נוקמא על אדום דאחריבו ביתיה ואוקידו היכליה וגלו לכנסת ישראל ביני עממיא למעבד בהון נקמת עלמין וכו' וכל כך למה בגין דגרמו לכנסת ישראל למנפל לארעא הה"ד נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל ובשביל כך קב"ה ילבש לבושי נוקמא עלייהו לסאבא לון בסגיאו דקטוליא דכתיב וכל מלבושי אגאלתי וכל כך למה דכתיב ולאחותו הבתולה לה יטמא עכ"ל והיינו מ"ש ואי לא בעי כייפינן ליה היינו מן הדין כאמור לה יטמא ואיתא במדרש קומי אורי אמר הקב"ה עלי לילך לפייסה לפי שעברתי על הדין לא תשנא אחיך ולא תעבוד בבכור שורך וכו' וכדאיתא בגמרא אני מחוייב מן הדין שנא' כי תצא אש וכו' שלם ישלם המבעיר את הבערה ואני הצתי אש בציון שנאמר ממרום שלח אש ולכן אני אהיה לה חומת אש סביב במהרה בימינו אמן:

סימן שז

[א] מאחר כי כל עניני השבת הם תיקון לעונות ראשונים אשר נתבאר למעל' כי אדם הראשון חטא במעשה בדיבור ובמחשבה וישראל נמי המה כאדם עברו ברית שנאמר וישתחוו לו ויאמרו אלה אלהיך ישראל ולכן בא הציווי על כל ישראל לענין הדיבור ומה גם לענין הפרט כי נמצאו בעמי כל פה דובר נבלה ושבועת שוא ושקר וכנגד הכל דברים בטלים הלא זה הדבר מפורש אצלי בפ' אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות כי בדברים אין שייך עשיה דקאמר לעשות אלא שאמר להם משה אתם חטאתם בדברים שנאמר ויאמרו אלה אלהיך לכן תנו זה כנגד זה אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות לתקן אותם דברים ולכן יהיה תיקון נמי לפרט כי אמר ה' בכל איני מתייגע שנא' לא ייגע ולא יעף

ובמה אני מתייגע בדברים בטלי' שנא' הוגעתם ה' בדבריכ' ולכן נאמר ודבר דבר שלא יהא דיבורך של שבת כדיבורך של חול שמדבר דברים של שמועות קרובות או רחוקות כי אין זה עונג נגע הוא ופוגם הנפש המדברת ואותו תוספ' נשמה הנמצא לו בשבת מפסיד אותה הילכך אסור לומר דבר פלוני אעשה למחר או סחורה פלונית אקנה למחר כי בעבור כך מתחסר אותו דיבור ומתחסר מה שקנה מן הקדושה בתחלה אם מעט או הרבה כנודע מן הזוהר ואפילו בשיחת דברים בטלים שמתענג בהם אסור להרבות זולת לענין המצטרך בשבת לפי כי זהו התיקון שלו:

[ב] אסור לשכור פועלים והענין כי הנה האדם הוא שכיר בעולם הזה כמש"ה וכשכיר יקוה פעלו ונאמר תזרח השמש וכו' יצא אדם לפעלו והיינו מלאכת שמים ואמנם אין להם שכר כמש"ה כי ישר דבר ה' ר"ל אדם המקיים דבר ה' נעשה ישר שהרי נאמר אשר עשה ה' את האדם ישר אבל והמה בקשו חשבונות רבים ונתעותו וכאשר לב האדם רע מנעוריו משעה שננער מבטן אמו כאשר עשה דבר ה' מעשה המצוה נעשה ישר אבל וכל מעשיהו באמונה בהקפה כמשחז"ל שכר מצוה בהאי עלמא ליכא ולכן, אף על גב כי ימצאו פועלים רבים כל האיברים של האדם הם פועלים ברמ"ח מצות עשה אבל שכר אין להם ואפי' בשבת ואסור לומר לכותי הוא היצר לשכור לו פועלים בשבת כי הנה נאמר ואהבת את ה' בכל לבבך בשני יצרך ביצר הטוב וביצר הרע דלא יחשוב כי יבין היצר שהאדם עובד להקב"ה על מנת לקבל פרס כדי להחזיר אותו לעבודת הקב"ה אסור לומר לו שעובד על מנת לקבל פרס דהיינו השכירות זה כי כך שנינו אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס אלא הוו כעבדים המשמשים את הרב על מנת שלא לקבל פרס ר"ל שיאמר בפי' אני עושה על מנת שלא לקבל פרס ואע"פ שאין ישראל צריך לאותה מלאכה אלא לאחר השבת כי הנה לא נעלם מאיש הישראלי כי עיקר העבודה הוא להועיל לו לעתיד מכל מקום כך צריך לומר בפירוש לפי כי בזה ימצא מתקן חלק הדיבור כאמור שכל מה שהוא אסור לעשותו אסור לומר לכותי לעשותו ואפילו לומר לו קודם השבת לעשות מלאכה בשבת אסור שהרי נמצא שעושה על מנת לקבל פרס אבל מותר לומר לו אחר השבת והענין הוא מה שאחז"ל כי יאמרו לרשע הטוען הניחוני ואעשה תשובה אומרים לו עולם הזה דומה לשבת ועולם שיצאת ממנו דומה לערב שבת אם אין אדם מבשל בערב שבת מה יאכל בשבת ולכן אדם זה כשהוא מדבר עם הכותי הוא היצר ורוצה להחזירו אליו כמו שאחז"ל וארדון שרידה את יצרו אז מדבר עמו דברים המתיישבים על הלב והם בכלל ודבר דבר כד"א קחו עמכם דברים והוא הנרצה אצלי כי מה טוב לאדם שלא יצטרך לזולת להוכיח אותו אלא הוא

עצמו מרדה את יצרו והיינו קחו עמכם בעצמיכם דברים דברי כיבושים ושובו אל ה' ולכן האדם זה אומר לכנעני זה יצרו ודבר דבר שהוא מותר לומר לו אחר השבת למה לא עשית כך בשבת שעבר כלומר התבונן מ"ש החכם אין איבוד כאיבוד הזמן כי בזה נאמר מעוות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנו' אם כן למה לא עשית כך וכך בשבת שעבר שר"ל מענין התשובה אף על פי שמבין מתיך דבריו שרצונו שיעשנו בשבת הבאה מותר ואין לומר כי בזה יהיה מתגבר עליו: [ג] אסור ליתן לכותי זה היצר מעות מערב שבת לקנו' לו בשבת והדוגמא לענין זה הם המצות שנקנים בכסף לקנו' לו נשמה בשבת כאשר יבא בעזרת האל כי האשה זו הנשמה נקנית בכסף הם המצות שנאמר שדה בכסף יקנו היא הנשמה הנמשכת מן השדה אשר ברכו ה' בשטר היא התורה בביאה לבית הכנסת שנאמר ברוב חסדך אבוא ביתיך ולכן אדם זה אסור ליתן ליצר זה העו"ג מעות אלה המצות על דרך משחז"ל אם עשית חבילו' של עבירו' עשה כנגדן חבילו' של מצות כי בזה נמצא שנותן אותם מצות לעו"ג במקום העונו' לקנות לו בשבת נשמ' יתירה אבל יכול לומר לו קנה לעצמך הנה אלה המצות תמור' אותם העונו' זה תמורת זה ואם אצטרך אקנה ממך מהם לאחר השבת גם יהיה ענין הקניה זו לשבת היינו לעתיד לזמן שאומרים לאדם מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת ולכן יאמר כדי לרדו' את יצרו כאמור כדברים האלה להביאו למוסר ולכן יאמר אסור ליתן לכותי זה היצר האמור מצות מענין המצו' מע"ש בעולם הזה הדומה לערב שבת ולקנו' לו בשבת היינו לעולם הבא כדי לזכות לקנו' לו בית מושב ולקנו' חיי הנפש שכן שנינו ואל יבטיחך יצרך שהשאול בית מנוס לך דקשה מה הבטחון הזה אשר מבטיח האדם על שקר וכי השאול הוא מנוס והלא רע ומר הוא אמנם הענין על דרך זה כי יאמר תעשה חבילות חבילו' ושים אלו נוכח אלו ואז יהיה השאול בית מנוס לך כי כך אחז"ל לך חסד שאינו מוציא העונו' כנגד הזכיו' אלא תשלם לאיש כל ענין לבדו כמעשהו העונות נענש עליהם ואחר כך נכנס בגן עדן בשכר המצות לכן שמענה ואתה דע כי זה יהיה למי שכבר חטא שכן אמרו אם עשית אבל לא אמרו לאשר יעשה בזדון ויעשה מצות לפי כי העושה כן אין מספיק לו עונש של גיהנם כי על כרחך אתה נוצר וכו' מוכרח לבא בגלגול לתקן מעשיו ולכן אסור לעשות כן לתת מעות מצוה לכותי היצר בעולם הזה מע"ש לקנו' לו כל צרכי שבת חיי הנפש כאמור אבל יכול לומר לו קנה אתה לעצמך טול לך מה שבחרת מן העונו' ואם אצטרך אקנ' ממך למחר היינו בדרך זו בעבור החבילו' של מצות שיעשה יחזור לקנו' העונו' מן הכנעני הוא היצר כנז':

[ד] מותר לומר לכותי זה היצר מערב שבת היינו בעולם הזה הדומה לערב שבת לקנות לו כאמור חבילו' של עבירו' כנגד חבילות של מצות ובלבד שלא יאמר לו קנה בשבת הבאה מטעם הנזכר ואמנם לענין הפשט אף ע"ג כי מן הדין מותר לומר לכותי ולתת לו מעות לקנו' ועו"ג קונה בשבת לא ראינו ולא שמענו מי שהצליח בענין זה ודין עסק ביש הוא:

עוד לאלוה מלין בדינים אלו וכה יאמר ודבר דבר שלא יהא דיבורך של חול כדיבורך של שבת הלא זה הדבר שנתבאר בזוהר פרשת בראשית גם בתיקונים כי בענין שמפייס האדם לאשתו צריך להראות חיבה יתירה והיינו שינוי מן החול כנזכר דף מ"ט וז"ל ובגין דא תא חזי עונתן מלילי שבת ללילי שבת לשנויי שבת מיומא דחולא בכלא ואם אית לון שלמא בכל שית יומין דחולא ועבדין תוספת בשבתא בפיוסא דא לדא ברחימו סגי כגוונא דלעילא דאתמר לגבי שכינתא פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי תוספת מלין דפיוסא וכו' לא מבעיא כי אין דנין בשבת אלא לומר בענין דיבור כך אני עשה למחר אסור לומר דבר פלוני אני עושה למחר או סחורה פלונית אקנה למחר אפילו בשיחת דברים בטלים אסור להרבו' וזה ימצא למעל' בענין גזר' לרעה ח"ו כענין שנאמר ויחר אפי בהם ואכלם כי הוא מגזים ואינו עושה אפי' בענין זה אסור ומכל שכן לאיש הישראלי מלכא ומלכתא יתבין וי למאן דעייל ביניהון מלין בטלין. אסור לשכור פועלים הנה נתבאר מן הזוהר כי הצדיקים וכל העוסקים במלאכת הקדש נקראים פועלים כדאיתא בזוהר פרש' פנחס לאומן דחתך לבושי מלכותא חתיכו' סגיאין ונתערבו ההתיכו' והוא יודע מקום אותה חתיכה שחסירה ונותנה שם. ולכן נאמר על פי התורה אשר יורוך וגו' וכן איתא נמי בזוהר פרש' אמור הולך תמים ופועל צדק מאן אינון פועל צדק דמתקנין למטרוני' מנהא לבושהא ועטרהא כל חד פועל צדק אקרי ולכן יאמר אסור לשכור פועלים הללו בשבת לפי כי תיקון של הכלה מאתמול מאי דאפשר לתקוני מתקנינן אבל ביום השבת אין שייך עוד תיקון רק היא עולה אצל בעלה כפעם בפעם למעלה וכן אסור לשכור פועלים לכרות לו ארזים עצי הלבנון לבנות לו בית שהרי נבנה נמי מבערב וגם לא ישכור פועלים לדחו' הקליפה מאותם הצדיקים מחצדי חקלא לפי כי זה נעשה נמי מערב שבת כדאיתא בזוהר פרשת ויקהל בההוא מדורא דאשא שמתגבר על אותם גוונים ונכנס למיטל נהורא בההוא נקודה ומתעורר ההוא שלהובא מסטרא דימינ' ומתגבר עליו ומכניס אותה בנוקב' דתהומא רבה ולא לומר לכותי לשכור פועלים והענין כי הנה אי' בזוהר פרש' תרומה דף קנ"א. וז"ל בכל מעלי שבתא כרוזין אזלין בכל אינון מדורין דגיהנם סליקו דיני דחייביא דהא מלכא קדישא אתיא ויומא אתקדש ואיהו אגין

על כלא ומיד דינין מסתלקין וחייביא אית לון נייחא וכו'. ולכן יאמר לא יאמר לכותי זה סטרא אחרא לשכור לו פועלים בשבת והם פועלים מסטרא אחרא לעשו' מלאכת הרשעים כמשחז"ל מנין כי העונש והפורענו' של רשעים נקר' מלאכה שנאמר פתח ה' את אוצרו ויוצא את כלי זעמו כי מלאכ' היא. ואיתא נמי בזוהר פרשת ויקהל דף רי"א. וז"ל הכא רזא דרזין כד בעי קב"ה לאתקשטא ולאתתקנא בתיקונוי בשבתי ובזמני ובירחי משדר ארבע אנפין דנשר וקיימי על היכלא דאקרי מר דרור ויהבי קלא כו' כדין מתכנשין תמן כל אינון נשמתין דאתחזיין לסלקא לעילא ונטלי לון ארבע אנפין ועאלין לון בההוא עמידא וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי אותם הנשמו' עולו' למעלה ומעלים אותם ארבע אנפין דנשר. ולכן אין צורך לשכור פועלים לעשו' מלאכה זו לפי כי זה לא נעשה על ידי עו"ג כלל רק על ידי סטרא דקדושה כאמור ואף על פי שאין ישראל צריך לאות' מלאכ' כי היא נעשית מאליה ביום השבת מפני קדושת היום ואינו צריך לאותה מלאכה אלא לאחר השבת לפי שכל מה שהוא אסור לעשותו סטרא דקדושה אסור לומר לכותי סטרא אחרא לעשותו אבל מותר לומר לו לאחר השבת למה לא עשית כך דבר פלוני בשבת שעבר אף על פי שמבין מתוך דבריו שרצונו שיעשה לשבת הבאה:

אסור ליתן לכותי סטרא אחרא מעות מערב שבת היינו מן השפע העליון לקנות לו בשבת כי לפי שכל ענין מעשה הנעשה למטה הוא גורם התעוררות למעלה להיות נעשה דוגמא שלו לכן אסור לתת לו מעות לעו"ג מע"ש לקנות לו בשבת לפי כי בזה נמצא שנוטל הקליפה למעלה אור נוסף יותר על התמצית שנותנים להם אבל יכול לומר לו קנה לעצמך ואם אצטרך אקנה ממך לאחר השבת כי בענין זה לא יוכל למעלה ליקח יותר ממה שלוקח לעצמו תמיד:

מותר לתת לכותי מע"ש מעו' לקנו' לו ובלבד שלא יאמר לו קנה בשבת כי הנה בזה ימצא הנאה לישראל ומתעורר למעלה המשכת שפע ועו"ג אין לו ריוח בזה רק בענין צורך ישראל טרח:

[ה] עוד חזר והגיד כלל אחר על דבר שאינו מלאכה והוא מיוסד על האמור כי הנה אלה המלאכות נאסרו לתקן עון הקודם אותם ט"ל קללות של זמן הבריאה ואע"ג כי נתקן העון של ישראל לאחר שנתפייס הקב"ה עמהם במעשה המשכן בט"ל מלאכות צריכים אנו לשמור אותם מפני כי נתמשכן בעונותינו. ומה גם לענין צורך הפרטים יש צורך כנ"ל. לכן מאחר כי נודע באמת כי החוטא נידון בגיהנם לכן בא הודעה בדין זה דבר שאינו מלאכה ואינו אסור לעשותו בשבת אלא משום שבות והדוגמא לזה הוא הענין שנתבאר בזוהר כל מעלי שבתא כרוזין אזלין בכל רקיעין סליקו דיני דחייביא דהא מלכא קדישא

אתיא ואתקדש יומא ואיהו אגין על כלא כדין נורא דגיהנם אשתכך וכו'. הנה מבואר מלשון המאמר כי בערב שבת קול קורא להסיר העונש מעל הרשעים. והנה ענין זה הוא מלאכה גמורה כמשחז"ל מנין שפורענותן של רשעים הוא מלאכה שנאמר פתח ה' אוצרו ויוצא את כלי זעמו כי מלאכה הוא לה'. אמנם ענין אשר נעשה במחלל שבת אין זו מלאכה דהכי איתא התם דף קנ"א וז"ל וכל אינון מחללי שבת וזמני וחגי בפרהסיא דינין סלקין מינייהו אבל נורא דגיהנם לא אשתכך מעלייהו לעלמין וכל חייבי גיהנם שאלי עלייהו מאי שנא אלין דלית לון נייחא מכל חייבין דהכא אינון מאריהון דדינא תייבין להון אלין אינון חייבין דכפרו ביה בקב"ה ועברו על כל אורייתא כלה בגין דלא נטרו שבת תמן בגין כך לית לון נייחא ואינון חייבין כלהון נפקין מדוכתייהו ואתייהיב לון רשו למיהך למחמי בהו ומלאך אזיל ואפיק להההוא גופא דילהון ועייל ליה לגיהנם לעיניהון דחייביא וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי מחללי שבתות המלאך מוציא הגוף מן הקבר ומוליך אותו לגיהנם לידון שם. ולכן יאמר הדין כל דבר שאינו מלאכה היינו דין של מחלל שבת לפי כי אינו נידון בגיהנם רק האש נשאר מלהט על גופו ואינו אסור לעשות בשבת דבר זה לפי כי נעשה מעצמו ואינו אסור אלא משום שבות שהיה נינוח בשבת מותר ישראל לומר לכותי לעשותו לפי כי כן נמי אותו המלאך כך הוא עושה שמוליך הגוף לגיהנם לעין כל אף על גב כי אינו נידון אותה שעה בשבת והוא שיהיה שם מקצת חולי ואין לך חולי כאותו חולי של מחלל שבת או שיהיה צריך לדבר צורך הרבה ואין צורך הרבה יותר מאותה שמוליך גוף מחלל שבת בפרהסיא לפי שהוא צורך עליון שהרי מכריזין עליו זהו פלוני שכפר בהקב"ה וכפר בכל התורה והוא נמי צורך גדול למחלל שבת לקבל העונש שנו כדי שיהיה לו כפרה או מפני מצוה כיצד אומר ישראל למצרי זה היצר בשבת לעלות באילן להבי' שופר והענין להעיר עצמו על כי עון אדם הראשון עדיין כלנו טמועים בו שאכל מעץ הדעת ושם היו כל הנשמות. וכדאיתא בתיקונים דף ק"מ. וז"נ ד"ח לא תלין נבלתו על עץ דא נבלות הפה על העץ דא לישנא בישא דא גרים דימות קודם זמניה ודא איהו כי קבור תקברנו ד"א לא תלין נבלתו דא יצר הרע על העץ דא נשמת חיים דמאן דמחלל בה אתמר ביה כי קבור תקברנו וימו' בעלמא דין ובעלמא דאתי דא איהו בחלק מאן דעבר על דא עכ"ל:

והנה הדברים מבוארים וכל עניינים הללו החי יתן אל לבו כדי לרדות את יצרו כמשחז"ל אם רואה אדם את יצרו מתגבר עליו יזכור לו יום המיתה וכדאיתא בזוהר דאין הכונהלנהכניע היצר שהרי זה הוא יום שמחתו שעשה והצליח להמית האדם אלא מפני כי על ידי שהאד' יזכור יום המיתה אז יכנע לבבו הערל ולכן נדחה ממנו יצר הרע

אמנם לדידי מפרשה הכי יזכור לו ליצר יום המיתה שלו לפי כי כך חמרו חז"ל לעתיד מביא הקב"ה ליצר הרע ושוחטו בפני הכל דבהכי ימצא לו תרתי לריעותא כדי בזיון שמביאו בפני הכל וגם שוחטו ולכן יכנע ודאי וילך לו ולכן יאמר לעלות לאילן יזכור לו כל אלו הדברים. ועניין השופר שמערבב אותו כי לכן תוקעין בראש השנה נזכור נו חיך עתיד להתבטל וזה יהיה לתקוע תקיעת מנוה להכניע יצרו כחמור דאין לך מצוה כמו התשובה שהיא שקונה כנגד כל התורה או להביא מים של תורה שנאמר הוי כל צמח לכו למים דרך חצר שלא ערבו כי הם שתי חצרות בתוך הלב לב חכם לימינו זה יצר הטוב ולב כסיל לשמאלו זה יצר הרע והקב"ה צוה לאהבה וליראה אותו בשני יצרים שנח' ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך בשני יצרך ביצר הטוב וביצר הרע דהיינו לערב השני חנרות יצר הרע עם יצר הטוב לעבוד ה' וזה עדיין נא עירב ורוצה להביא מים שנ תורה לרחוץ מטומאת העון המצטער ממנו כמשחז"ל חם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש. ויש אוסרין לעשות כן את כל אלה בשבת מפני כי מתבטל מעונג שבת כי ימשך על לבו הדאגה והעצבות מדברים אנו וימנע מלענג חת השבת:

[ו] אסור לחשוב חשבונותיו היינו מ"ש בזוהר פרשת קרח דף קע"ח וז"ל מאן דאיהו מארי דחושבנח הא אוקמוה בגין דכל ליליא ולילא עד לא ישכב ועד לא נאים בר נש בעי למעבד חושבנא מעובדוי דעבד ההוא יומא וייתוב מינייהו ויבעי עלייהו רחמי וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כמה מועיל לאדם לעשות חשבון ממעשיו בכל לילה ולילה. והיינו הנקראים מאריהון דחושבנא. ולכן יאמר אסור לחשוב חשבונותיו כגון אלו אף על גב שעברו ולא חטא בהווה אלא מחשב וחומר כך וכך הוצאתי על דבר פלוני הפסדתי ענין הראיה בחיסור או השמיעה כיוצא או הפסיעות לדבר עברה ואין לך הפסד כאיבוד הזמן כי על כל אלה נאמר ויכל בהבל ימיהם בהבלים רעים שיוצאים מפה האדם ואיתא בזוהר פרש' ויחי בפ' ויקרבו ימי ישראל למות כי הצדיק הימים שנו חיים וקיימים מתקרבים לפני הקב"ה והרשע ימיו כצל עובר אינם קרבים. לפני הקב"ה כי אותם הימים שחטא בהם הם עומדים בחוץ וחותם הנמצא בהם זכות יקרבו והימים הראשונים יפנו ולכן יאמר כך וכך הוצאתי על דבר פלוני אשר לא טוב עשה ודווקא שעדיין שכר הפועלים אצלו הם האברים שהם נקראים פועלים אצלו כי בהם יעשה מלאכתו לכל צרכו ולפי כי לא שב אל ה' עדיין ימצא כי לא נתן להם השכירות לפי כי הוציא ימיו בשה"י פה"י לכן אסור כל זה משום שמתבטל מעונג שבת כאמור. אבל אם נתן להם השכירות כבר ועשה תשובה רק כי יזכור בדרך העברה אלה הדברים לקיים

מש"ה וחטאתי נגדי תמיד מותר דהא בהכי אינו נמנע מעונג שבת אדרבא ישמח לבו כי נדבק להקב"ה:

[ז] מותר לומר לחבירו הנראה בעיניך שתוכל נעמוד עמי בערב כי חבר זה היינו חבר רע והוא מבקש להביא אותו למוסר לקיים ולעבדו בכל לבבכם בשני יצרים. ולכן כדי לרדות את יצרו כך אומר לו הנראה בעיניך שתוכל נעמוד עמי לערב בזמן שיעריב שמשו ונוט' נמות התעמוד עמי בשעה שאני נותן דין לפני הקב"ה שנאמר כי לך תכרע כל ברך תשבע כל לשון תוכל לעמוד עמי לטעון בעדי היחזק לבך להשיב בעדי להצילני מיד האלהים האדירים האלה אעפ"י שמבין מתוך דבריו שצריך לו לערב לכבדו שידבר בעבורו כי מתגבר יותר כאשר יזכור לו יום המיתה יכנע. אבל לא יאמר לו היה נכון עמי לערב דמשמע כי הוא ברשותו שהרי נאמר ואתה תמשול בו כי הבחירה מסורה ביד האדם ויכול להכניע אותו ולעשות תשובה:

ולהרחיב הענין כמש"ה ברחובות תתן קונה כך הוא אומר דבר שאינו מלאכה כי הנה נתבאר למעלה מאמר מפרשת ויקהל ז"ל כד בעי קודשא בריך הוא לאתקשטא ולאתתקנא בשבתי וזמני משדר ארבע אנפין דנשר וקיימין על היכלא דאקרי מר דרור ויהבין קנא ושם מתכנשים הנשמות הראויות לעלות למענה ומכניסים אותם דרך אותו עמוד הנקרא מכון הר ציון וכו'. ומתקשטת בהם הכלה ונעשה הייחוד באמצעותם ובכן ימצא כי מלאכה היא ענין זה שנאמר וככלה תעדה כליה. אמנם דבר שאינו מלאכה ואינו אסור נעשות בשבת אלא משום שבות. מותר ישראל עליון דקדושה לומר לכותי סטרא אחרא לעשותו בשבת והוא שיהיה שם מקצת חולי שהנה נאמר כי חולת אהבה אני. וכדאיתא בתיקונים הא כלא בבי מרעא צריך לאתערא לגבה בדפיקו דילה יתיר דהא קול דודי דופק קול רחימהא דפיק לגבה בתקיפו סגי לארבע סטרין וכו'. או שיש בדבר צורך הרבה כגון לאותם שנא' בהם מי יעלה בהר ה' וגו' הולך תמים ופועל צדק מאן פועל צדק אילין אינון דמתקנין מנה' ותכשיטהא ועטרהא של הכלה כל חד פועל צדק אקרי וזה נמצא בו צורך גדול ביום השבת כי זה מצוי מן הנשמיים התחתונים והוא דבר שיש בו צורך הרבה או מפני מצוה כיצד אומר ישראל עליון לכותי סטרא אחר בשבת לעלות באילן להביא שופר היינו משחז"ל עץ מאכל זה ת"ח וסטרא אחרא יכול לעלות באילן זה ת"ח להביא שופר וזה ימצא בכמה פנים כי פעמים היצר מקנה בת"ח כההיא שראה רבי מתיה בן חרש עוסק בתורה דומה למלאך פניו וכו'. ונתן לו רשות להחטיא אותו ובזה נתעלה הקב"ה פעמים צריך לת"ח כההוא דרבה בר נחמני שנתנו רשות למ"ה להביאו כדי שיכריח הדין אם בהרת קדמה לשער לבן וכל זה הוא נקרא שעולה באילן זה ת"ח

להביא שופר כמשחז"ל שפרו מעשיהם לפני. ועוד איתא בתיקונים דף ק"מ וז"ל לא תלין נבלתו על העץ דא תלמידי חכמים דאשתדל באורייתא דאיהי עץ חיים היא למחזיקים בה על העץ דא שבת דירית בר נש נשמתא יתירא לא אצטריך לאתחזאה קדמהא נפשה דחול דשלטא בבר נש במלאכה דאיהי אסורה בשבת וכו'. והענין כדי שיהיה מלאך רע עונה בעל כרחו ומעיד שאדם זה צדיק כי בזה ימצא שמתעלה הקדושה למעלה באילן עליון הנקרא עץ החיים להביא ולהמשיך בחינת השופר עליון היא אימא עילאה לתקוע בו כדאיתא בזוהר פרשת בראשית דף י"ג: וז"ל פרשתא תניינא והיה כי יביאך דא ה' היכלא דאתפתח רחמא דילה מגו יו"ד בחמשין פתחין אכסדראין ואדרין סתימין דביה דההוא פטר דעביד יו"ד בהאי היכלא למשמע בה קלא דנפקא מגו שופר בגין דשופר דא איהו סתים מכל סטרין ואתא יו"ד ופתח ליה לאפקא מניה קלא וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר מהו ענין השופר והיינו לתקוע תקיעה של מצוה שמתחבר אות יו"ד עם אות ה"א בההוא שביל דקיק ואפתח רחמה כמו ששנינו התוקע ליבמתו או להביא מים היינו סוד מים הנז' במעשה בראשי' ה"פ כדאיתא בזוהר פרשת תרומה בסוד אור מים רקיע כי הוא סוד הטיפה בתחלה אור ואח"כ נעשה בחינת מים והיינו מ"ש להמשיך מים אלו דרך חצר שנא ערבו היא הכלה באותו חצר שנאמר נכספה גם כלתה נפשי לחצרות בית ה' לחצר פנימי של ערבי עדיין לא נעשה דבר המערב בינו לבינה של חתן וכלה. וצריך להמשיך שם מים אלו לרחוץ בו המצטער זה הצדיק שהוא מצטער עד מתי יבאו לו מים קרים אלו לקיים מש"ה מים קרים על נפש עיפה ויש אוסרי' להמשיך בסגנון זה ולא היא ואסור לחשוב חשבונותיו כי הנה נאמר ולא אבא בעיר נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלים של מעלה עד שיכנסו ישראל בירושלים של מטה. ואיתא בזוהר ובתיקונים ירושלם של מעלה הוא ה' עילאה ירושלם של מטה ה' תתאה ודבר זה יש לו קץ שנאמר ואתה לך לקץ. אמנם כך אמרו חז"ל טיפח רוחן של מחשבי קיצין. ולכן אסור לחשב חשבנותיו אדם דקדושה היינו חשבון זה אפילו אם עברו כי הנה כמה קיצין עברו ואין בן דוד בא כגון כך וכך הוצאתי על דבר פלוני מן הטובות היינו מ"ש בזוהר פרשת פנחס דף רנ"ט. כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם כל אשר עשה מבעי' ליה וכו'. אלא אתר עילאה איהו דנגיד ונפיק ואדליק בוצינין לכל עובר ואקרי עולם הבא ומניה נפיק חד אילנא לאשתקייא ולאתקנא והאי אילנא עילאה ויקיר' הוא על כל אינון שאר אילנין והא אוקמוה וההוא עולם הבא דנגיד ונפיק אתקין ליה להאי אילנא תדיר אתקין ליה בעבידתי' מעטר ליה בעטרין לא פסיק מבועי מניה לעלם ולעלמי עלמין עכ"ל. הנה מבואר מדברי המאמר כי האלהים הנז' אתקין להאי אילנא תדיר הוא ת"ת

ישראל והיינו מ"ש הדין כי אין לאדם לחשוב כגון כך וכך הוצאתי לדבר פלוני כי הנה למעלה נמי אין מחשב אבא עילאה כמה מן האורות המשיך לת"ת ישראל ומה גם השכר הגנוז לצדיקים אע"ג כי נותן להם אינו מחשב מה שנתן להם שהרי נאמר עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה ולא אמר עשה אלא תמיד יעשה וחוזר ועשה למחכי לו. ודוקא שעדיין שכר הפועלים עמו כי בזה שייך לתרי אנפי שכר הפועלים הם הצדיקים שהם פועלים פעולה גדולה למעלה על ידי הנשמה שלהם הם גורמים ייחוד בין אבא ואימא כנודע מייחוד ק"ש וכן נמי משתמע לפועלים הם זו"ן הפועלים פעולה גדולה היינו מ"ש בזוהר פ' ויצא וז"ל ותצא נאה דא אימא עילאה לקראתו של ת"ת ישראל ותאמר אני תבא לאעלא לך תחות גדפאי ונרוואה לך בתפנוקין עילאין וכו' מיד וישכב עמה בלילה הוא וישכב עמה מאן דאתחזי לאתערא לגבה הוא ההוא סתים יעקב נא כתיב אלא הוא וכו'. הנה מבואר כי עניית ת"ת ישראל למענה אצל אימא עילאה גורם ייחוד בין אבא ואימא וכן נמי כשעונה הכנה למעלה והיינו הפועלים שלהם שעדיין השכר אצלו. אבל אם פרעם כבר מותר מותר לומר לחבירו כי הנה יובן הענין כי ת"ת יש אל יאמר נצדיק כך וכן נמי אימא עילאה אמריה תמר לת"ת ישראל כך הנראה בעיניך שתוכל לעמוד עמי ולעלות אלי לערב אע"פ שמתוך כך מובן כי צריך לו לערב שנאמר ויבא יעקב מן השדה בערב מיד ותצא לחה לקראתו אבל לא יאמר לו עמוד עמי לערב או היה נכון עמי לערב כי זה הוא בפירוש אתמר כי רוצה לשכור אותו וכן נח יעשה למעלה כאמור:

[ח] כבר נתבאר למעלה כי גדול הוא ענין הערבנות שאנחנו ערבים זה לזה אשר על כן בא לנו הצווי בחזקת היד הוכח תוכיח את עמיתך אשר על כן היה הרוכל מחזר בעיירות ומכריז ואומר מאן בעי סם חיי ייתי לגבאי דמשמע כי כך היה עושה לקיים מש"ה הוכח שלא לנוכח ואח"כ תוכיח לנוכח דאפשר להבין כי לעולם מחוייב האדם להוכיח ולומר דברי כיבושים אע"ג. כי לא ראה בחבירו שעשה מעשה בלתי טהור. ולכן זה יהיה משפט התוכחת זה שלא לנוכח ובזה מקיים מ"ש תמיה אני אם יש מי שיכול להוכיח. וכן אמרו מי שיודע להוכיח ובלי ספק כי לכן נענשו הזקנים שבפני הבית דליכא למימר כי אותם השלמים היו רואים דבר ערוה ואינם מוכיחים אלא לפי כי היו יודעים שהולכים בדרך לא טוב ולא היו מוכיחים סתם. ולכן יאמר יכול לומר לחבירו לכרך פלוני אני הולך למחר והדוגמא לזה הוא כי יאמר בפני חבירו מה האדם בעולם הזה היום כאן ומחר בקבר וכבר אמרו שוב יום אחד לפני מיתתך וכי אדם יודע מתי ימות אלא ישוב היום שמא ימות למחר. ולכן זה יהיה לו ענין התעוררות כדי שיתן אל לבו לשוב אל ה' וכן מותר לומר לו לך עמי למקום פלוני למחר ר"ל גם את צריך לדבר הזה כי הולך האדם אל

בית עולמו לכרך פלוני אני הולך למחר לך עמי כיון שהיום יכול לילך שם על ידי בורגנין והיינו דוגמא לארבעה חלוקי כפרה שהיה רבי ישמעאל דורש ותשובה עם כל אחד מהם עבר אדם על מצות עשה וחזר בו לא זז משם עד שמוחלים לו שנאמר שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם מיד עבר על מצות לא תעשה תשובה תולה ויום הכפורים מכפר וכו'. ולכן יאמר כיון שהיום יכול לילך דרך בורגנין דאע"ג כי מעשה התשובה לא נכון לעשות אותה בשבת מפני שנמנע מעונג שבת כנ"ל. אמנם לענין שעבר על מצות עשה יכול לעשות דאין בזה ענין דאגה ועצבון שהרי באותה שעה נמחלין לו והיינו דרך בורגנין לאט לאט ואח"כ יעשה תשובה על השאר וכן כל כיוצא רזה שיש בו צד היתר לעשותו היום יכול לומר לחבירו לעשותו למחר ובלבד שלא יזכור לו שכירות היינו שכר המזומן לבעלי תשובה מקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד כדי שלא יעשה על מנת לקבל פרס. אבל בדבר שאין בו צד היתר לעשותו היום אפילו אין בו אלא איסור דרבנן שהדוגמא הוא לאותם השאר חלוקי כפרה שהיה רבי ישמעאל דורש כאמור כי הנה העושה תשובה מהם יום השבת ומלא מן הדאגה והעצבות וימנע מעונג כאמור כגון שיש לו חוץ לתחום פירות מוקצי' היינו כי העושה תשובה בלי ספק כי יש לו פירות שכר פעול'. אמנם הם מוקצים לפי כי שכר מצות בהאי עלמא ליכא. ולכן כיון שאי אפשר להביאם היום שהרי נאמר אנכי מצוך היום לעשותם ולמחר ליטול שכרם. אסור לומר לחבירו שיביאם לו למחר שהרי כדוגמא שלו אי אפשר כאמור:

וכן אסור לומר לו להחשיך בסוף התחום כדי שימהר הלילה לילך שם להביאם כי הדוגמא לזה הוא האדם שלא יעשה תשובה אנא עד שחשכה עליו מן הייסורין והוא בסוף התחו' שהגיעו עליו ימי הרעה של הזקנה לסוף ימיו וימהר בלילה כיון שחשיכה עליו להביאם אותם הפירות. אבל יכול להחשיך חוץ לתחום שהדוגמא בענין עבירה לשמ' שמחשיך בתוך התחום בזמן שבאו ימי הפקודה והוא בסוף התחום של ימיו שנאמר ימי שנותינו בהם שבעים שנה והיינו כדי למהר לילך שם לעה"ב לשמרם שאפי' היום היה יכול לשמרם אם היו בתוך התחום היה יכול לעשות מצות לאכול פירותיהן בעה"ז והקרן קיימת לו לעה"ב. ואם לא כיון להחשיך עד שיהיה בסוף ימיו לעשות תשובה אלא לשמרם רוצה לומר למצות לא תעשה יכול אף להביאן על ידי התשובה כי הפורש מן העבירה נותנים לו שכר כעושי מצוה. חזרתי לבאר דין זה מה שנוגע למעל' וכך יהיה הענין יכול לומר אדם עליון לחבירו זה מטטרון ע"ד מש"ה שלף איש נעלו ונתן לרעהו:

וכן נמי יאמר אדם הצדיק לחבירו לכרך פלוני אני הולך למחר היינו לעולם היצירה לפי כי ביום השבת מטטרון הוא חלוץ הנעל והייחוד נעשה למעלה באצילות אמנם בחול נעשה ביצירה ע"י כדאיתא בתיקונים מטטרון על ידו מתייחדים צדיק וצדק בשית יומין דחול ולכן יאמר לכרך פלוני אני הולך למחר שהוא יום חול כי הולך הצדיק שם להתייחד עם כלתו וכן מותר לומר לו לחבירו היינו הכלה חבר טוב שנאמר הלא היא חבירתך ואשת נעוריך מותר לומר לו לך עמי לכרך פלוני ליצירה דהיינו לצורך הייחוד כי שניהם מתייחדים שם על ידי מטטרון בסוד קול ודיבור כמש"ה כי עוף השמים דא מטטרון יוליך את הקיל כיון שהיו' יכול לילך לשם ע"י בורגנין כי ילך לעולם הבריאה תחלה ואח"כ הולך האדם אל בית עולמו ביציר' וכן כל כיוצא בזה שיש בו צד היתר היום יכול לומר לחבירו שיעשנו למחר כי כן מותר לעשות נמי למעלה ובלבד שלא יזכור לו שכירות למטטרון הכי איתא בזוהר פרשת תצא דף רע"ח וז"ל פתח ר"מ פקודא דא לתת שכר שכיר בזמנו הה"ד ביומו תתן שכרו וגו' מארי מתיבתאן עילאי ותתאי שמעו מטטרון איהו שכיר מחי עלמין שליח דיליה לקבלא ח"י ברכאן דצלותא בכל יומא תלת זמנין ובגין דא ביומו תתן שכרו דא צלותא דשחרית ולא תבא עליו השמש דא צלותא דמנחה. הנה מבואר מדברי המאמר כי מטטרון הוא שכיר לקבל התפלה. ולכן הוא אומר אך ע"ג שיכול לומר לכרך פלוני אני הולך למחר דהיינו שהולך אצלו ליצירה עכ"ז לא יזכור לו שכירות שהרי שנינו אלא הוו כעבדים המשמשים את הרב על מנת שלא לקבל פרס וזהו מטטרון עבד נאמן וסטרא דיליה עבדי' המצומתין לו בכך עובדים להקב"ה על מנת שלא לקבל פרס והיינו מ"ש ויהי מורא שמים עליכם הוא ענין הבטחה דכי היכי שעבד זה משמש את רבו שלא על מנת לקבל פרס ובזה זוכה ששורה יראת ה' עליו הוא הכלה כאמור. כמו כן יהיה לכל העובד בתנאי זה שלא ע"מ לקבל פרס ובזה יזכו ויהי עליכם מורא שמים זו היא היראה היא הכלה ששורה עליו. אבל בדבר שאין בו צד היתר לעשותו היום היינו ענין ההליכה למטה בעולמות אפילו אם אין בו אלא איסור דרבנן כגון שיש לו חוץ לתחום פירות מוקצים והם נשמות מן הצדיקים שעדין לא נתקנו לגמרי או שהם בג"ע הארץ:

אמנם עדיין הם מוקצים לפי כי אין ראויים לעלות למעלה. כדאיתא בזוהר פ' ויקהל כד בעי קב"ה לאתתקנא ולאתקשטא בשבתי וזמני וחגי משדר ארבע אנפין דנשר וקיימין על היכלא דאקרי מר דרור ויהבין קלא ומתכנשין תמן אינון נשמתין דאתחזון לסלקא לעילא. והנה מבואר מדברי המאמר כי יש נשמות של צדיקים היושבים בגן עדן אבל עדיין אין ראוים לעלות למעלה לצורך חתן וכלה כנז' שם. ולכן הם מוקצים מאתמול

פירות אלו הצדיקים שכן נאמר פרי צדיק עץ חיים הם הנשמות דכולהון נפקין מההוא נהר דנגיד ונפיק וכדאיתא בזוהר בפ' ממני פרייך נמצא ואלו אין בהם איסור של עון כלל אלא מדרבנן צדיק וצדק הם מוקצים כאמור כיון שאי אפשר לו להביאם היום למעלה לאצילות אסור לומר לחבירו מטטרון להביאם לו למחר כי הנה אמרו חז"ל פקודי המשכן משכן. למה ב' פעמים מלמד שהראה הקב"ה למשה משכן למעלה ומזבח בנוי ומטטרון מקריב עליו נשמות הצדיקים וכן איתא בזוהר פרש' תרומה המשכן הוא של מטטרון והמלאך מיכאל מקריב הנשמות עליו. ולכן יאמר אסור לומר לחבירו להביאם לו הנשמו' למחר שהם עדיין לא נתקנו וכן אסור לו להחשיך בסוף התחום כדי למהר בלילה לילך לשם להביאם. והענין הוא מ"ש בזוהר חדש אצל ולקח הכהן הטנא מידך זה המלאך שלוקח הנשמה ומעלה אותה למעלה ונפקדת ביד קונו. ולכן אחז"ל אע"ג שהוא ת"ח ותורתו אומנותו מבעי ליה למימר חד פסוקא דרחמי בידך אפקיד רוחי הרי כי אסור להחשיך בסוף התחום שלו למהר הלילה לילך שם להביאם. אבל יכול להחשיך בסוף התחום כדי למהר לילך שם לשמרם כי הוא נקרא שומר. כדאיתא בזוהר פרשת תרומה שומר מה מלילה דא מטטרון שומר ישראל. וכן אנו מתפללים ושמור צאתינו ובואינו מן המזיקים כדאיתא בזוהר פרשת תרומה שאפי' היום בשבת היה יכול לשמרם אם הם בתוך התחום שלו בישיבה של מטטרון ואם לא כיון להחשיך אלא לשמרם בלבד יכול אף להביאם בלילה למעלה כאמור.

[ט] אף על גב כי אמרו חז"ל שכר מצות בהאי עלמא ליכא כך שנינו אלו דברים שאדם אוכל מפירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לעולם הבא. ולכן בא הדין להתיר לאדם לעשות על פי הדברים האלה מאלו המצות ואף על גב כי חז"ל אמרו אורח חיים פן תפלס שלא תהא יושב ומשקל במצותיה של תורה ותאמר זו אני עושה וזו איני עושה היינו בזמן כי הוא יושב ובטל ואינו רוצה לעשות אותה המצוה מפני שהיא קלה בעיניו. אבל לעשות מצוה מאותם שאוכל מפירותיהן בעולם הזה מותר לו לעשות בכונה לכך ולכן יאמר מותר להחשיך ולהמתין לתלוש פירות הם המצות כמשחז"ל פרי צדיק עץ חיים מה הן פירותיו של צדיק מצות ומעשים טובים ועשבים נמי מגנתו שהוא גן עדן המזומן לו לחלקו כמשחז"ל כל אדם יש לו חלק בגן עדן כו'. וזה שעוקר ר"ל להיות נהנה מהם בעולם הזה וכן מחרבתו מאותו חלק שיש לו בגיהנם עוקר משם מצות לתועלת שלו שבתוך התחום כלומר שאין זה תולש דהיינו שעוקר אותם על ידי עון או שהוא מאותם שהם תוהים על הראשונות אין זה נקרא אלא חוץ לתחום. אבל זה נקרא תולש בתוך התחום לפי כי אין כונתו לעקור המצוה אלא מן הפירות שלה רוצה להיות נהנה

מהם מותר. ולא אסרו להחשיך אלא בסוף התחום שנראה שכונתו לעקור המצוה כאמור משום דמנכרא מלתא ומתגלה מהו סברתו בזה שעושה:

[י] מותר לומר לחבירו שמור לי הוא הדבר אשר חכמינו ז"ל הגידו כל אחד יש לו שני חלקים חלק בגן עדן וחלק בגיהנם זכה נוטל חלקו וחלק חבירו בגן עדן שנאמר לכן בארצם משנה יירשו נתחייב נוטל חלקו וחלק חבירו בגיהנם שנאמר ומשנה שברון שברם. ולכן יאמר מותר לומר לחבירו שמור לי פירות שבתחומך הם המצות פרי צדיק עץ חיים. שבתחומך באותו חלק שבגן עדן ואני אשמור פירות שלך הם המצות שיש לך בתחומי בחלק גן עדן שלי וכל אחר נשאר בחלק המצות שעשה לו לבדו:

[יא] השואל דבר מחבירו לא יאמר לו הלויני דמשמע לזמן מרובה והדוגמא לזה יהיה בשני מציאיות ושניהם אמיתיים ראשונ' יהיה הלואה זו לענין הבית הלא הוא מפורש בדיני הביעור כמה בתים אפשר להיות לאדם אחד וכיצד ימצא השכירו' שמשכיר הבית שלו לזולת. וכן יהיה ענין הלוא' זו לענין בית מושב לשכון שם לא יאמר לו הלויני דמשמע לזמן מרובה ואיכא למיחש שמא יכתוב. וכן נמי יהיה הלוא' מענין הנשמה לפי כי בשבת כל א' שורה עליו חלק הראוי לו כדאיתא בזוהר ובתיקונים הובא למעלה ויכול להלות אדם לחבירו אותו חלק נשמה או רוח שהיה בו מתחלה לזולת לזכו' אותו הגם כי בענין זה האדם אינו יודע אבל נפקא מינה. כי יתכן להיות הלואה זו בשני עניינים הנז' ואם ירצה האדם לקיים הדבר באמת ישמש תלמידי חכמים ומקרא מלא הוא נחה רוח אליהו על אלישע לפי שיצק מים על ידי אליהו ומאחר דאיפשר להרויח הרוח שלו בדרך קבע מכ"ש בדרך הלואה דאפשר להיות אבל לא יאמר לו הלוני בלשון הלוא' דמשמע לזמן מרובה ואיכא למיחש שמא יכתוב לפי כי זה הוא גמילו' חסדים ובלי ספק כי נכתב בספר שנאמר ויכתב בספר זכרון לפניו:

[יב] זימן אורחים והכין להם מיני מגדים הנה נתבאר מן הזוהר פרש' ויקהל כי האדם על ידי מעשיו יקנה נשמה חדשה בכל יום דהכי משמע דף ר"ד. וז"ל תא חזי רזא עילאה דמלה כל אינון שית יומין קיימא מלה דכלא אתאחדאן ברזא דחד נקודה קדישא וכלהו יומין אתאחדן ביה ואית יומין אחרנין דקיימין לבר בסטרא אחרא ואית שית יומין אחרנין דקיימין לגו מעגול' קדישא ואתאחדן בנקודה קדישא וישראל קדישין וכל אינון דמתעסקין בקדוש' כל יומין דשבתא אתאחדו כל אינון שית יומין באינון שית יומין דלגו דאתאחדן בהאי נקודה אתאחדן בגין לנטרא לון וכו'. הנה הדברים מבוארים מן המאמר כי האדם המתעסק בתורה ומצוה הוא מתאחז באותם ימים פנימיים ולכן זה הרוח השורה על האדם בכל יום נקרא אורח כאשר ביארתי בחלק הקודם בההיא דהלל

הזקן שהיה פורש מתלמידיו אומרים לו להיכן הולך והוא אומר להם לגמול חסד עם אורח שיש לו אמרו לו וכי בכל יום יש לך אורח אמר להם וכי הנפש זו אינה אורח היום כאן ומחר הולכת כי דוגמא זו צודקת בענין זה על הרוח שהוא שורה על האדם בכל יום לא ראי זה כראי זה כי בכל יום הוא במדרגה א' כפי מעשיו ולכן יאמר מי שזימן אורחים כדאיתא בזוהר אושפיזא בשבת כי בשבת הוא ענין נוסף על ימי החול ודאי כי בכל ערב שבת באים אורחים אלו ושריין על עמא קדיש' איש כפי הראוי לו כנ"ל והכין להם מיני מגדים ממעשים טובים וכתבם בכתב כמה זימן שנאמר ויכתב בספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו וכתב נמי כמה מגדים מן המצות הכין להם אסור לקראתו בשבת אפילו אם הוא כתוב על גבי כותל גבוה הרבה משום גזרה שמא יקרא בשטרי הדיוטו' דהיינו שטרי חובות של העונו' והחשבונו' ליתן זה כנגד זה כמו שחז"ל אם עשית חבילו' של עבירו' עשה כנגדן חבילו' של מצות ויבא לעשו' חשבונו' להקביל אלו כנגד אלו וכן לא יעשה בשבת לפי שמבטל עונג שבת אבל אם חקוק בכותל חקיקה שוקעת שהדוגמא הוא לאדם שהורגל במעשה המצות ונשתרש בהם דליכא למיחש לטענו' אלו מותר אבל בטבלא ופנקס כי לא נשתרש הרבה במעשיו אפי' אם הוא חקוק אסור לקראתו וההפרש הוא לענין המצוה אם הם חקוקים בכותל דהיינו שעשה על דרך מה ש"ה ויסב חזקיהו פניו אל הקיר אשר חכמים ז"ל הגידו אמר לפניו רבונו של עולם נסתכלתי בכל אבר ואמר שבי ולא מצאתי אבר שהכעסתי לפניך כך אדם הפך פניו לכותל שבלבו וחקק שם אותם המצות אלו כנגד אלו מותר אבל אם עשה על טבלא ופנקס שאין זו אלא בדרך הזדמן אסור לעשות כן לקראתו בשבת דאתי להמנע מעונג שבת ולחשוב במעשיו אם מקבלים אלו לאלו:

ובדרך זה אשר בו נלך מתחלה לשמור דרך עץ החיים ירצה במאמרו זה מותר להחשיך לתלוש פירו' ועשבים מגנתו הוא הדבר אשר הובא בזוהר פרש' בלק דף קצ"ו. וז"ל אשר הלך חשכים וכי בשביל אשר הלך חשכים אין נוגה לו בשביל דלא אתא לצלויי אבל עד לא יתכנשון ישראל לצלאה לבתי כנסיו' סטרא אחרא קיימא וסגר כל נהורין עילאין דלא יתפשטון ויפקון על עלמין ותלת זמנין ביומא אזלי סטרא אחרא דכר ונוקבא ומשטטין בעלמא וההוא עידן אתקן לצלותא בגין דלא הוי תמן קטרוגא כלל וכדין איהו עידן לצלותא בגין דאינון אזלין לשדדא בטורי חשוך והר נשפה כדין פתיחין כוי נהורין עילאין ונפקין ושריין בבתי כנסיות ברישיהון דצלאן צלותין ומתפלגין על רישייהו דאינון דצלאן וכו' הנה מובן מדברי המאמר כי סטרא אחר נקראים חשכים והם הולכים שלש פעמים בכל יום להררי חשך כי הם נדחים מלמעלה והוא עת רצון כדי להתפשט הקדושה

לשרות בבתי כנסיו' על ראש המתפללי' ולכן יאמר מותר להחשיך דהיינו לדחו' סטרא אחרא עד שפנה יום השבת שהגיע עת ערב ואין זה כמו בימי השבוע כי ג"פ ביום הלך חשכים ותו לא כי בשבת מותר להחשיך עד הערב לתלוש פירות היינו נשמו' וניצוצו' מגנתו מעה"ז וחרבתו משבעה מלכין קדמאין דמיתו שנאמר דודי ירד לגנו העולם הזה לרעות בגנים של החומו' וללקוט שושנים מאותם שהם בתוך התחום של הקדושה ולא אסרו להחשיך אלא בסוף התחום כי זה מורה על סוף עולם העשייה משום דמוכחא מלתא והוא מבטל כח סטרא אחרא לגמרי וזה לא יהיה בזמן זה עד לעתיד שנאמר ואת רוח הטומא' אעביר מן הארץ מותר לומר לחבירו שמור לי פירות שבתחומך היינו מ"ש בזוהר בפ' ממני פרייך נמצא כי החתן אומר לכלתו ממני פרייך נמצא וכן נמי הכלה אומרת לו ממני פרייך נמצא ולכן ימצא כי כל הנשמו' הם יוצאים מלמעלה זוגות זוגות זכר ונקבה כדאיתא פרשת תזריע ולכן אומר אדם לחבירו זו הכלה הנקראת חבר טוב שנאמר והיא חבירתך ואשת נעורך אומר לה שמור לי פירות שבתחומך הם הנשמו' מסטרא דדכורא:

השואל דבר מחבירו והיינו ענין כינוי לייחוד של חתן וכלה כד"א ראוה מדברת ולפי כי הכלה מתחברת תמיד עם הצדיק ואסור לאפרשא לון לא ברעיוני ולא בדכירו כדאיתא בזוהר פ' וארא ומהכא אית למילף שנא' ואזכור את בריתי אמנם יכול לומר אדם הגשמי לחבירו זה הקב"ה שנאמר למען אחי ורעי ונאמר חברים מקשיבים אומר לו השאילני דבר פלוני היא הכלה שלו כדאיתא בזוהר פ' פנחס דף ר"ך. וז"ל לא אצטריך לאפקא אתתא למשרי באתר אחרא עד דבעל' יהיב לה רשו ואודעין לבעלה בקדמיתא וכו' מנא לן מצדיקו של עולם דיהיב לה רשו למהוי גו צדיקי בהאי עלמא ויתבא עמהון ככלה גו קישוטהא וצדיקא דעלמא חמי וחדי בהאי אבל בין דרועי דבעלה שכיבת ואתהדרת למהוי בהדייהו ותבת לבעלה כד"א בערב היא באה ובבקר היא שבה וכו'. והנה למדנו מן המאמר כי אין ראוי להוציא הכלה שתלך למקום אחר אלא ברשות בעלה צדיקו של עולם ולכן בא הדין ברוב ענין השואל דבר מחבירו היא הכלה הנקראת דבר כנודע שואל מהצדיק עליון הנקרא חבירו כאמור לא יאמר לו הלויני דמשמע לזמן מרוב' ולא יתכן להיות שהרי נאמר בערב היא באה ובבקר היא שבה ואיכא למיחש שמא יכתוב שנאמר ויכתב בספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו כדאיתא בזוהר שהוא לשון קישוט כד"א בחשב האפוד אלא אימר לו השאילני לשון השאלה לשעה להיות עמו בזמן שעוסק בתורה כי אז שכינה כנגדו וכן נמי משמע מינה אומר ת"ת ישראל לצדיק חי עלמין להשאיל לו הכלה והיינו מ"ש השואל דבר הוא הכלה הנקראת דבר כדאיתא

פ' וארא ופ' ואתחנן וזה השואל ת"ת ישראל השואל דבר זה מחבירו לא יאמר לו הלויני דמשמע לזמן מרובה כי אין הייחוד רק לשעה אחת ואיכא למיחש שמא יכתוב ת"ת ישראל בספר עלמין ומתעסק באות' כתיבה עליונה ומניח צורך הכלה וכן נמי חיישינן שמא יכתוב הצדיק בספר תורה שבעל פה אלא יאמר לו השאילני שמובן כי הענין לפי שעה ולעולם הכלה מתייחדת עם הצדיק:

זימן אורחים והכין להם מיני בגדים הוא מ"ש בזוהר פרשת אמור דף צ"ג: וז"ל למלכא דזמין אושפיזין לסעודתי' אעטר קמייהו מכל זיני מיכלא דעלמא אפתח להו גרבי חמרא שפיר בריחא שפיר למשתיי' דהכי אתחזי מאן דמזמין למיכלא ומשתייא זמין כך מקראי קדש כיון דאינון זמינין לסעודתא דמלכא זמינין לחמר טב ושפיר דמנטרא כד"א כי טובים דודיך מיין. הנה מבואר מדברי המאמר כי מלכא ת"ת ישראל זמין אושפיזין והם האבות ויש טעם לדבר לפי כי הם היו מגדלים הכלה ואי איפשר להיות הייחוד בין חתן וכלה אלא עמהם שנאמר שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. ולכן בא הדין ברוב ענין זימן אורחים שהם אושפיזין עילאין והכין להם מיני מגדים כאמור וכתב בכתב בסוד תורה שבכתב בבחינת הזרועות כמה זימן וכמה מגדים הכין להם אסור לקראתו בשבת אפי' הוא כתוב על גבי כותל גבוה הרבה כותל בית המקדש שהוא סוד כ"ו ת"ל כדאיתא בתיקונים וזה משום גזרה שמא יקרא בשטרי הדיוטות שבעולמו' כי הנה כבר נתבאר למעלה שהעולמות עולים למעלה ביום השבת והנה שם נמצא שטרות רבים והענין בשני הבנות ושניהם צדקו יחדיו ראשונה יהיה שטרות אלו מעשה הגשמיים לפי כי כל מעשה של איש הישראלי נכתב למעלה עד מקום אשר שם מגיע הנשמה שלו להרע או להטיב ולפי כי באדם נמצאים נפש רוח ונשמה מן העולמות כדאיתא בתיקונים גם בזוהר נפשין מעשיה רוחין מיצירה נשמתין מבריאה לכן כפי שורש הבחינות הנמצאים באדם זה כך נכתבים למעלה באותה מדה וכל זה מפורש מן הזהר וכאשר ביום השבת עולים למעלה כל העולמות נמצא כי אותם שטרות הם באצילות לפני הבורא יתברך ולכן חיישינן שמא יקרא שטרי הדיוטות אלו מעשיהם של התחתונים וימשך מזה איזה העדר מן השמחה למעלה וכן נמי ימצא שטרי הדיוטות היינו מ"ש בזוהר כתיב אשרך ארץ שמלכך בן חורין וכתיב אי לך ארץ שמלכך נער ל"ק מש"ה אי לך ארץ דא שאר ארעאן ומש"ה אשרך ארץ היינו ארץ עילאה ארץ החיים וכן הענין בזה כי שטרי הדיוטות היינו שאר ארעאן אבל ארץ החיים נקרא ספר ונק' אגרת כנ"ל בדין השולח אגרת אמנם שאר הבחינות העולים למעלה הם נקראים שטרות והם שטרי הדיוטות כאשר מתבאר בדין שלאחר זה והיינו מ"ש שהם שטרי חובות וחשבונות ובמקום שהוא קורא בספר בתורה שבעל פה

חיישינן שלא יקרא באותם שטרי הדיוטות כי יהיה מתייחד עמהם אבל אם חקק בכותל זה של בית הכנסת שהוא חיבור שני שמות כ"ו ת"ל חקיקה שוקעת שהוא מסטרא דצדיק מותר וכדאיתא בזוהר פרשת וילך דף רפ"ו. וז"ל באר חפרוה שרים דאולידו לה אבא ואימא לעילא כרוה נדיבי העם אלין אבהן נדיבי עמים כרוה אתר לאזדווגא בה מלכא בברכן ובמה הוא זווגא במחוקק דא יסוד כו' הנה מבואר מדברי המאמר כי מחוקק הוא היסוד ולכן כאשר חקק בכותל חקיקה שוקעת עד היסוד בה מותר לקראת אבל בטבלא ופנקס היינו סוד החצר החיצונה אפילו אם הוא חקוק אסור לקראתו דלא שייך חקיקה שם: [יג] במעשה האדם ימצא חילוקים רבים והם ד' חלוקי כפרה שהיה רבי ישמעאל דורש ותשובה עם כל אחת מהם עבר אדם על מצות עשה ועשה תשובה לא זז משם עד שמוחלים לו שנאמר שובו בנים שובבים וכו' עבר על מצות ל"ת תשובה תולה ויום הכיפורים מכפר שנאמר כי ביום הזה יכפר עליכם עבר על כריתות ומיתות בית דין תשובה ויום הכיפורים תולים וייסורין ממרקין שנאמר ופקדתי בשבט פשעם וגו' ולכן יאמר שטרי הדיוטות היינו חוטא כי אין לך הדיוט כעובר על דת שלכן אמרו חז"ל אין עני אלא מן התורה ומן המצות ואמרו בלשון שלילה לומר כי העוני הגשמי אין זה נחשב העדר כי אין זה נחשב להעדר לאיש הישראלי אדרבא שבח הוא לו כך אמרו חז"ל בקש הקב"ה מדה יפה לישראל ולא מצא אלא עניות ואמנם אין עני אלא מן התורה ומן המצות ובלי ספק כי זה יקרא הדיוט ולכן יאמר שטרי הדיוטות אלו דהיינו שטרי חובות שיש על אדם הגשמי מצד מעשיו הרעים כחשבונות אשר פעל ועשה במחשבת פיגול ואגרו' של שלום שעבר על משחז"ל לעולם ירגיז אדם יצר הטוב על יצר הרע שנאמר רגזו ואל תחטאו ואדם זה בשלום ובמישור הולך עם יצרו והיינו אגרות של שאלת שלום כי כל זה כתוב למעלה מה מעשיו ומה גם ביד כל אדם יחתום כמ"ש חז"ל והיינו מה שמסיים קרא הכי לדעת כל אנשי מעשיהו של הקב"ה כל אלו אסור לקרות אותם בשבת בין למעלה לפי כי אין דנין בשבת בין למטה אם האדם נתן אל לבו לחזור מהם אפילו לעיין בהם בלא קריאה אסור לפי כי ישבר רוחו בקרבו ויבא להמנע מעונג שבת כנ"ל: [יד] לקרות באגרת השלוח לו שהדוגמא לזה יהיה ענין גזר דין שנכתב עליו מפני מעשיו אם אינו יודע מה כתוב בה אמנם ברי לו כי כן נכתב עליו מפני מעשיו דלא סגי בלאו הכי לפי כי כאשר האדם חוטא תכף כותבין עליו גזר דין כפי מעשיו אבל לא נודע ודאי מה כתוב בה מותר לקראת מה ראוי להכתב עליו כפי חטאו כמו שכתוב בתורה אבל לא יקרא בפיו בתורה מה שנגזר על עון זה שנמצא בידו אלא יעיין בה כדי שלא ימנע משמחת שבת והעונג ואם הובאה בשבילו מחוץ לתחום שהדוגמא לזה אם יראה ייסורין

באים עליו נראה שהגיע הגזרה ויצאה מלמעלה הגיע לארץ זה עולם השפל שהוא. חוץ לתחום עליון ולכן טוב ליזהר שלא יגע בה בשבת היינו להיות מפשפש כמשחז"ל אם רואה אדם ייסורין באים עליו יפשפש במעשיו וכו': [טו] כותל או וילון שיש בו צורות חיות משונות היינו אשר חז"ל הגידו אין אדם מושלים בו החיות אלא אם כן נשתנית צורתו שנאמר נמשל כבהמות נדמו והנה אדם שמתהפך צורתו למטה בעולם הגשמי משתנה למעלה ברוחני אל מקום שהנשמות חקוקות שם ולכן יאמר כותל או וילון שיש בו צורות חיות משונות שהענין דוגמא לחוטאים בנפשותם שהם משתנים צורתם לחיות רעות וכדאיתא בזוהר פרשת משפטים או דיוקנאות של בני אדם כגון מלחמת דוד וגלית וכותבין זו צורת פלוני וזו דיוקן פלוני אסור לקראת בהם בשבת ואיתא בזוהר פרשת קדושים דף פ"ד. וז"ל תא חזי אסור לבר נש לאסתכלא באתר דקב"ה מאיס ביה ורחיקא ביה נפשיה ומה במה דרחים קב"ה אסיר לאסתכלא ביה במה דמאיס עאכ"ו ות"ח אסיר לבר נש לאסתכלא בקשת וכו' אסיר ליה לבר נש לאסתכלא באצבעאן דכהני בשעתא דפרשי דייהו בגין דתמן שריא יקרא דקב"ה ומה באתר עילאה קדישא אסור לאסתכלא באתר מסאבא רחיקא לא כל שכן בגין כך אל תפנו אל האלילים וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי כל ענין צורה אסור להסתכל בה שנאמר ושכנתי בתוכם: [טז] מליצות ומשלים של שיחת חולין אין צורך להאריך בזה שהרי גם בחול נאסר כי אמר הקב"ה מן הכל איני מתייגע שנאמר לא ייגע ולא ייעף אבל אני מתייגע בדברים בטלים שנא' הוגעתם ה' בדברכם וכ"ש בשבת ואמרו חז"ל ואת שלום הצאן מכאן שמותר אדם לשאול בדבר שיש לו הנאה ממנו משמע שהשאר אסור ואם לענין דברי חשק הוא בכלל ואלהי מסכה לא תעשו לכם כנ"ל במאמר והרי אמרו חז"ל לא ניתנו שבתות לישראל אלא לעסוק בתורה וכל ההולכים בדרכי חשך אלו והעושים להם ספרים הם בכלל מגלה פנים בתורה ואין להם חלק לעולם הבא ומחטיאי הרבים עונשם מפורש אמנם בכלל הדברים האלה המנהיגים הרבים מנהגי' שלא מן הדין ומחזיקים ביד הטועים מדרך השכל לבקש להם צד היתר על מה שיסמוכו ולא די שאין מוכיחים אותם אבל מבקשים להם סמך עליהם נאמר וחנפי לב ישימו אף לא ישועו כי אסר רחמנא לשזבינן:

עוד אמרתי להשיב על דינים בדרך אלו הנ"ל וכך היה אומר שטרי הדיוטות וכו' כי הנה אחז"ל אין הקב"ה עושה דבר עד שנמלך בפמליא של מעלה שנאמר בגזרת עירין פתגמא וכו' והקב"ה חותם והנה נודע מן הזוהר והתיקונים כי ב"ד הם בסוד מטטרון והוא אב בית דין כדאיתא פרשת פנחס והנה מטטרון נקרא הדיוט ואיתא בזוהר אף ע"ג דמטטרון הדיוט איהו לגבי מארי מלך איהו לתתא ובגין דא אוקמוה אל תהי ברכת הדיוט קלה

בעיניך ולכן על עיקר זה הוא אומר שטרי הדיוטות דאע"ג כי הם בית דין ונאמר בגזרת עירין פתגמ' ובמאמר קדישין שאלתא כדאיתא בהיכלות פקודי דף רנ"ז עכ"ז להיות כי הם בית דין של מטטרו"ן הנק' הדיוט כאמור גם הם יצדק בהם כינוי הדיוטות לגבי בית דין עליון מתיבתא עילאה והכי קאמר שטרי הדיוטו' אגזרי דינין שהם עושים דהיינו שטרי חובות מן העונות של בני האדם שכבר נכתב גזר דין עליהם וחשבונו' היינו מה שנכתב עליהם בספר ועדיין הדבר תלוי ועומד ואגרות של שאלת שלו' אשר חז"ל הגידו בזמן שהצדיק נפטר מן העולם שלשה כיתות של מלאכי השרת הולכין לקראתו אחת אומרת יבא שלום וכו' וכל זה בלי ספק כי יהיה על פי הדין כפי הראוי לו. ועוד איתא בזוהר פרשת וירא דף צ"ח וז"ל אמר ריב"ז בההיא שעתא אזיל קב"ה ובגין דשמעין אבהתא אברהם ויצחק דקודשא ב"ה אזיל תבעין מן יעקב למיזל עמהין ולאקדמא ליה שלם ואינון קיימין עלויה מאי דכתיב וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו שלשה אנשים דקיימין אלין אבהתא אברהם יצחק ויעקב דקיימין עלוהי וחמו עובדין טבין דעבד וירץ לקראתם וגו' הנה מבואר מדברי המאמר כי כל אלו הם הולכים אצל הצדיקים וקוראים להם שלום ולכן יאמר ואגרות של שאלת שלום אסור לקרות ואפילו לעיין בהם בלא קריאה אסור. לקרות באגרת השלוח לו וכו' כאשר נכתב בענין המגילה הנקראת ספר ונקראת אגרת והיינו הכלה כי נמצא בה ב' בחינות להיות כי היא הולכת מן האצילות בכל העולמות עד למטה בעולם העשיה לכן נקראת אגרת וכאשר השורש שלה נמצא למעלה בעולם האצילות לכן נקראת ספר שנאמר וכתב לו את משנה התורה הזאת על ספר. ולכן יאמר נא לקרות באגרת השלוח לו כי הנה מדה זו יורדת למטה שנאמר דודי ירד לגנו לעולם הזה ומטטרו"ן הוא שליח להביא אותה מעם לבן הארמי לזווג אותה עם יצחק בעלה בסוד קץ חי נמצא שהוא שליח הולכה כנז' במקומו והוא השולח מדה זו למעלה בסוד החליצה כאשר אומר לו חלוץ הנעל שולח אגרת זו למעל' להתייחד עם דודה עם הצדיק עליון אינו יודע מה כתוב בה לפי כי מדה זו בה אתרשימו כל עובדין דבני עלמא ואיתא בזוהר פרשת ויקהל דף ר"ט וז"ל אמר רבי אנא עד הכא לא ידענא דכל אלין מלין סתימין הוו תחות ידייכו השתא דחמינא דברעותא דמאריכון אתאמרו מלין אלין ידענא דכלהו מלין סלקין יומא דא לגו כרסייא עילאה ונטיל לון ההוא מאריה דאנפין ועביד מינייהו עטרין למאריה ויומא דא מתעטרין שתין רתיכין קדישין ליקרא דכרסיא באלין מלין דאתאמרו הכא. הנה מפורש בשום שכל מזה המאמר כי דברי תורה הנאמרים בתחתונים הגשמיים הם נחקקים למעלה בכרסייא עילאה היינו אגרת זו. ולכן אמר אם אינו יודע הצדיק מה כתוב בה מותר ולא יקרא בפיו דהיינו בסוד

וישק יעקב לרחל בהיכל אהבה כדאיתא פ' משפטים ופ' פקודי היכל חמישי אלא יעיין בה בדעתי הוא סוד והאדם ידע את חוה אשתו ואם הובאה בשבילו מחוץ לתחום טוב ליזהר שלא יגע בה והיינו בגשמי למטה אבל אגרת עליונה אינה באה מחוץ לתחום שנאמר בערב היא באה מערב שבת ואינו יוצאת משם עד יום ראשון:

כותל או וילון שיש בו צורות גם בזה יתבאר כי מדה האחרונה הוא נקראת כותל כאמור. וגם נקראת וילון שאינו משמש כלום נכנס שחרית ויוצא ערבית כך מדה זו צייר בה כל ציורין חקק בה כל גליפין. כדאיתא בזוהר והנה חיות רעות הם דוגמא כמ"ש רבי אלעזר לתופס הגנבים היכי מצית להו והלא נמשלו לחיות שנאמר תשת חשך ויהי לילה בו תרמוש כל חייתו יער. ולכן למעלה הם הקליפות שהם חיות משונות ובפרט ארבע מלכיות שנאמר ארבע חזוון רברבן סלקן מן ימא וכדאיתא פרשת בראשית והיה לארבע' ראשים הם ארבע מלכיות ודיוקנאות של בני אדם. ולכן בגשמי אסור לקרות בעניינים אלו לפי כי על ידי כך מתעורר הרוחני למעלה. ואיתא בזוהר פ' מצורע דף נ"ג. וז"ל במלה דלתתא אתער מלה אחרא פתח ואמר איכה היתה לזונה קריה נאמנה מאן דהות מהימנא אתהדרת לזונה וכו' צדק ילין בה דא כנסת ישראל בגין אתערו דמלה אחרא אסתלק מינה קב"ה ושריא בה רוחא דקטולי וכו':

ומבחר כי כן הוא מה לנו לדבר בעניינים אלו עוד כי בלי ספק הם יותר מן העבירות גדולות המפורשות בתורה ולולי יראה האדם בעיניו העונש הגדול הנעשה לעושה כן ולמעתיק ספרים אלו לבריות גם כי בל יראה ובל ימצא בזה רק איבוד הזמן הנה חז"ל אמרו אשרי האיש אשר לא הלך וגו' מפני שגורמים איבוד הזמן ואין לך רע ומר מאיבוד מזמן הלא זה דברי בפ' אם ימות גבר היחיה כי אמר איוב אם אחר שימות גבר יחזור ויחיה אפילו שעה אחת כל ימי צבאי איחל לפי כי הוא יגיד לנו העונש המגיע לחוטא בפרט הדברים אלו אבל הבריות רואים כי הוא יושב בראש והכל אוהבים אותו ומכבדים אותו ומה יש לנו לתקן בדברים הללו זולת להודיע לבריות דרך קצרה שהם מתגלגלים בדברים שיהיו ללעג וקלס לעין כל כפי רשעתם כי אין להם תשובה כך אמרו חז"ל כל המחטיא את הרבים אין מספיקין בידו לעשות תשובה רחמנא לשזבינן. אסור ללמוד בשבת ויום טוב זולת בתורה והנה זהו קל וחומר רב הערך בכל הדברים הקודמים וכדאיתא במאמר הקודם אי במלין דקדושה אסור לאסתכלא בהון דאסור לאסתכלא בקשת וכן אסור לאסתכלא בידוי דכהנא בשעתא דפרסי ידייהו בגין דשכינתא שרייא עלייהו ומה במילין קדישין אסור לאסתכלא במלין דקב"ה מאיס עאכ"ו. וכן נמי תשוב ותדין בענין זה אם לענין הלימוד בספרי החכמו' אסור כל שכן באותם דברים בטלי'

שאסור מכל שכן בדברים של חשק שהאדם נידון עליהם בגיהנם אף על גב שילמוד בהם בחול. ולכן יאמר אסור ללמוד בשבת ויום טוב זולת בתורה כי הנה אמרו חז"ל לא נתנו שבתות וימים טובים לישראל אלא לעסוק בהם בתורה ואפילו בספרי החכמות אסור רק בחכמת התורה. וכן שואלים מן האדם עסקת בתורה ואין שואלים עסקת בחכמות הן אמת כי בכל הדברים התירו חז"ל להתלמד דווקא. אבל לא להתעסק בהם שהרי הובא במאמר כפי מה שמדבר האדם כך מתעורר למעלה. וכן לענין לשאול מן השד אין בזה איסור זולת לעשה מעשה אמנם לשואל אין ענין איסור. אמנם יזהר שלא ישימו קטורת זרה ואמנם איש הישראלי הנשאל בזה מטמא את נפשו בלי ספק והכי איתא בזוהר פ' תזריע דף נ"א וז"ל אמרו נזיל בהדי האי גברא ונחמי אמר רב יצחק אסיר לן וכו' בריך רחמנא די שזיב לן מנייהו והאי בר נש אסיר ליה אמר רבי יהודה והא תנינן בכל מתרפאין חוץ מעצי אשרה אמר ליה ודא עו"ג איהו ולא עוד אנא דכתיב לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש וגו'. והמאמר ארוך למדנו מזה כי אין זולת המפורשים בפ' איסורם. אמנם מטמא נפשו כאמור ויותר עון נמצא במי שעושה קבלה מעשיות אין סוף לרעתו ואין להאריך בדברים הללו לא הותר זולת לשרידים הפועלים על ידי מחשבה כענין רבא דברא גברא ובראו עגלא תלתאי ע"י ספר יצירה כי בזה מתגדל שמו של הקב"ה:

[יט] בדברי קדשם של חז"ל נאמר משל נאות למלך שאמר לבנו צא לפרקמטייא א"ל מתיירא אני מן הלסטים ומן האפרטוטין שבים מה עשה המלך נטל קמיע ונתן לבנו א"ל טול זה ואין אתה מתיירא משום בריה כך אמר הקב"ה בני עסקו בתורה ואין אתם מתייראים מכל אומה ולשון. הנה למדנו כי הסחורה היא התורה וכן אמרו דברים שאתה נושא ונותן בהם דברי תורה וכן הוא אומר כי טוב סחרה מסחר כסף והנה סחורה זו התורה הנפסדת בשבת אשר חז"ל אמרו לא ניתן שבת לישראל אלא לעסוק בתורה ואין הרצון בזה לומר לא נצטוו על השבת אלא כדי שיעסקו בתורה כי הנה יום השבת מוכרח היה לקדש אותו מזמן הבריאה. אמנם הרצון לומר לא נתן בו כל כך צווי על אכילה ושתיה ועונג אנא כדי שיעסקו בתורה וכן נמי איכא למידק ממ"ש במחמר לא ניתנו שבתות וימים טובים לישראל בכל כך צווי על העונג ועל השמחה אלא שיהיו שמחי וטובי לב לעסוק בתורה ואמנם חזר הדין כי פעמים סחורה זו של התורה הנפסדת בשבת וזה ימצא בא' מב' פנים או נפסדת בקום עשה או נפסדת בשב ואל עשה מפני שאינו עוסק בה ושני הצדדים שנפסדת בהם בשבת הוא מרוב גשמים היינו ברבות הטובה על האדם ואכל ושבע ודשן ופנה אל אלהים אחרים או כי יעזוב אל לימוד התורה כי הנה

הגשמים היינו פרנסה כמשחז"ל וכה"א בברכות גשמי ברכה יהיו וכן אמר חולי עמך ישראל אין מקבלים רוב טובה על ריבוי הגשמים או דבר אחר מן התענוגים והיינו על העדר עסק התורה או אתי בידקא דמיא הם מים הרעים כד"ח אותי עזבו מקור מים חיים לחצוב להם בארות אשר לא יכינו המים היינו כינוי למש"ה ובאר צרה נכריה וזה מפסיד ממונו דאין לך דבר מפסיד הממון וגורם עניות כמו הזנות שנאמר כי בעד אשה זונה עד ככר לחם סוף שמבקש לחם לאכול ואינו מוצא. או שנתרועעה חבית של יין מן התורה שנאמר ושתו ביין מסכתי. מותר לקרות כותי זה יצר הרע היינו משחז"ל אם רואה אדם יצרו מתגבר עליו יזכור לו יום המיתה, אף על פי שהוא יודע שהכותי יציל הממון ויניח מלהחטיא אותו מפני כי יזכור לו יום המיתה, אז יכנע לבבו הערל ולא יחטא מותר ואף על גב כי בזכירה זו ימנע ממנו השמחה ואינו מענג השבת. וכן מותר לומר לכותי זה היצר ע"ד מה שאחז"ל המרדה את יצרו כך יאמר לו כל המציל אינו מפסיד כי הנה כבר נתב' למעלה כי היצר הנתון באדם הוא שד אחד וכאשר עובד להקב"ה עם היצר ומקיים ולעבדו בכל לבבכם חוזר ונכנע לעשות רצון האדם אז נעשה שדי מלאך טוב כדאיתא בזוהר פרשת פנחס כנ"ל. ולכן על עיקר זה יאמר מי שהוא מציל מן החטא אינו מפסיד כאמור כמו שהתירו בדליקה שמותר לומר כל המכבה אינו מפסיד ויש מי שאומר שלא התירו אלא בדליקה דוקא כההיא דרב עמרם חסידא שנתגבר עליו היצר וצעק בקול מר נורא בי עמרם: [כ] ישראל שאמר לכותי לעשות לו מלאכה בשבת מדברים הצריכים אליו לענג את השבת והישראל הוסיף על הציווי דהיינו כי היצר מתגרה בו בכך מותרים לערב בכדי שיעשו מונע עצמו מהם זמן מה ואחר כך מותר בהם: [כא] אסור לומר לעו"ג זה היצר בשבת הרי לך בשר זה בשל אותו לעצמך דהיינו כינוי כמש"ה מי יאכילנו בשר אשר חז"ל אמרו שנתאוו לעריות כד"א אל כל שאר בשרו לא תקרבו ואדם זה כאשר ראה שגברה עליו התאוה אז אמר כי טוב לקדש עצמו במותר לו אז אמר ליצר הא לך מה שבחרת בשר עזים שחורות או לבנות הכל בהשותה ולכן הילך בשר זה ובשל אותו לצרכך כי בזה ימצא שנעשה רצונו במקצת ואפילו אין מזונותיו עליו שהרי הרבה רשעים יש לך אצלם להתפרנס כדאיתא בזוהר שאומר אברהם הוא נשמת הצדיק אל לוט זה היצר המקולל כתרגומו ליטא הפרד נא מעלי לך אצל הרשעים. וכן וישא לוט את עיניו וירא את כל ככר הירדן הרשעים שנא' בהם כי בעד אשה זונה עד ככר לחם כי כנה משקה הכל חוטאים מפני משקה היין וכן נמי יאמר ליצר מאחר כי אין מזונותיו עליו כלך אצל הרשעים ואני נתתי לך חלקך בבשר תאוה זה מן המותר לי אף על פי כן

אסור כמ"ש הר"ם במז"ל משום דאתי למסרך ולכן אע"ג שרואה אדם יצרו מתגבר עליו אל יאמר אנך למותר לי אלא מתגבר על יצרו ומונע תאותו אז טוב לו:

[כב] כל שבו' דרבנן מותר בין השמשות לצורך מצוה כגון לומר להדליק לו נר בין השמשות דהיינו נר מצוה הבאה בעברה או אם היה ישראל טרוד מן היצר והוצרך לעשר בין השמשות:

ולענין הנוגע למעלה כך הוא אומר סחורה הנפסדת בשבת על ידי גשמים כי הנה סחורה זו היא כנסת ישראל טעמה כי טוב סחרה והיה סחרה ואתננה קדש לה' והיא נפסדת בשבת כי קדש היא על ידי גשמים הנמשכים עליה מלמעלה מפני שהם מטשטשים את הארץ ואינה מספקת לבלוע אותם או דבר אחר או אי אתי בידקא דמיא ומפסיד ממונו והענין כי הנה המלכיות נמשלו לנהר כדאיתא בב"ר ונאמר הנה ה' מעלה את מי הנהר העצומים את מלך אשור דהיינו כי הם נאחזים מזאת המדה ומפני כך מפסיד הממון אחסנתא דאבוי ואמיה דירתין חתן וכלה כדאיתא בזוהר פרשת תרומה דף קמ"ה: וז"ל כגוונא דא ירתין חתן וכלה ירותא דאבא ואימא ואתהדרו אחסנת ירותא בגוונא אחרא ירותא דאבא ירתא ברתא בסליקו דשמא קדישא ואתקרי דא אוף הכי חכמה וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי הכלה יורשת עטרה מאביה ונקראת חכמה ואמנם כאשר נאחזים ממנה סטרא אחרא מפסדת שלימות זה או שנתרועעה חבית של יין כי הנה נמי נמשך לכלה יין עליון המשומר בענביו מששת ימי בראשית שנאמר שתו ושכרו דודים ונתרועעה החבית והולך לאיבוד מותר לקרות לכותי הקליפה אע"פ שיודע כי הכותי יציל הממון לפי כי הקדושה כשנקרב סטרא אחרא להתאחז שם מסתלק למעלה הן אמת כי הכלה מפסדת בזה אמנם וכן נמי מותר לומר לכותי כל המציל אינו מפסיד כמו שהתיר בענין הדליקה לומר כל המכבה אינו מפסיד כשמתגברים הגבורות כך בענין זה ויש מי שאומר כי דווקא בדליקה התירו מפני כי האש אין לה שיעור:

ישראל שאמר לכותי לעשות לו מלאכה בשבת והיא מלאכה של חול אסור ליהנות בה לערב בכדי שיעשו:

אסור לומר לכותי סטרא אחרא בשבת הילך בשר זה ובשל אותו לצרכך לפי שנאמר ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשליכון אותו והדוגמא לזה הוא בענין הנשמה שהיא טרפה מפני כי הוא טורף נפשו באפו מתוך הכעס ונוסף עוד מן העון זה כשנעשה בשבת לפי שנא' לא תבערו אש בכל מושבותיכם והוא ענין הכעס כדאיתא בזוהר אף על פי כן שהאדם נעשה טרפה ונכנס בתוכו אל זר כמו שאחז"ל לא יהיה בך אל זר זה הכועס אסור לתת בשר זה לעו"ג בשבת לומר בשל לך זה לצרכך רוצה לומר להעניש אותו

בשבת לפי כי לא הותר להעניש אותו בשבת זולת המחלל שבת בפרהסייא כדאיתא בזוהר פר' תרומה כל מעלי שבתא כרווין אזלין בכלהו רקיעין סליקו דיני דחייביא דהא מלכא קדישא אתיא ואתקדש יומא ואיהו אגין על כלא וכו' בר אינון דמחללי שבתי וזמני בפרהסיא וכו' דאע"ג כי אש של גהינם כבה אינו מכבה מעליהם שנא' ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי כי תולעתם לא תמות מן הגוף ואשם לא תכב' מן הנפש דוקא אלו אין להם מנוח' לא כן הרשעים אפי' טורף נפשו באפו יש לו מנוח' בשב' ולכן אסור לומר לכותי בגשמי הילך בשר זה ובשל אותו לצרכך שהדוגמא חוזר על אותו שנאמר ובשר בשדה טרפ' גו' ומה גם כי עושה פגם למעלה כי יהיה סטרא אחרא נאחז בסטרא דקדושה ח"ו ואפי' אין מזונותיו עליו כי אין הדוגמא כך למעלה שהרי נאמר ואתה מחיה את כלם ונותנים להם התמצית כדאיתא בזוהר פ' בלק בענין שביל הכרמים עם כל זה נחסר משום נדנוד עבירה:

כל שבות דרבנן מותר בין השמשו' לצורך מצוה וסוד הדבר מ"ש בזוהר פרש' פקודי דלית לאנהגא קלנא בסטרא אחרא ובעינן למיהב ליה חונק בגו קדושא דילן וכנז' שם כי צריך לתת שער בתוך התפילין כדי לתת להם מקום ליינק מתוך הקדושה כדי שלא יקטרג על ישראל וכן נמי בדוגמא לזה מותר לומר לעו"ג להדליק נר בין השמשו' כי הנה נר של שבת קדוש הוא כי כן אז הכלה קונה השלימות שהיא בסוד נר כדאיתא בזוהר פ' תרומה כי נר מצוה מאי נר אנא כד מקבלא מבין תרין דרועין רמ"ח שייפין עילאין ופתחת תרין דרועין דינה כמנין נ"ר ועכ"ז מותר לומר לכותי להדליק לו נר בשבת בין השמשו' דבהכי נמצא שנותנים נו צד אחיזה בסטרא דקדוש' כדי שלא יקטרג על ישראל וכן אם היה טרוד ואין לו פנאי לעשר אומר לעו"ג בין השמשות לעשר כדי נתת להם מקום לינק מן הקדושה כך אמרו חז"ל יצר תינוק ואשה תהא לעולם שמאל דוחה וימין מקרבת בכי האי גוונא כדי שנא יקטרג ענינו כחמור:

סימן שח

[א] בענין הטלטול יש צדדים רבים והם דוגמא לענין היציאה והכנסה שהם יציאות השבת כמו ששנינו שתים שהם ארבע וכן הוא לענין הטלטול שהדוגמא הוא לענין טלטולי גברא שהם קשים כמשחז"ל שנאמר הנה ה' מטלטלך טלטלה גבר וסוד הענין לפי כי האיש יש לו ענין גלגול אבל לא האשה שנאמר הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר ר"ל עם גבר דוקא אבל נא עם האשה וזהו הסוד אצלי בכינוי איש ואשה על דרך משחז"ל שהן אש אש וראשה עדיף האי מצרף והאי נא מצרף כי חז"ל במתק

דבריהם הודיעו סוד גדול כי דין גיהנם הוא נוהג יותר בנשים מן האנשים לפי כי אותיו' אש הם מרוחקו' באיש כי אות יו"ד מפסיק באמצע וסוד לאות יו"ד של ברית קדש כי כל הזהיר בו אין מכניסים אותו לגיהנם כלל רק מתגלגל עד תום חלאת עונו אבל אש דאשה מצרף לפי שאין בה ברית ותורה לכן הדין שלה הוא בגיהנם דוקא הרי כי טלטולי גברא עדיף לפי כי אין באשה דין גלגול זולת בענין ויצאת אשתו עמו כדאיתא פרש' משפטים ולכן בא דין הטלטול בשבת כי ימצא טלטול אסור ויש שהוא מותר והיינו דין מוקצ' ולכן בא הדין כל הכלים ניטלים בשבת חוץ ממוקצה מחמת חסרון כיס והענין כי הנה נתבאר מן הזוהר פ' תרומה כי בכל מעלי שבתא כרוזין אזלין בכל רקיעין אעדו דיני דחייביא דהא מלכא קדישא אתיא ואתקדש יומא ואיהו אגין על כלא ואז ניתן רשו' לרשעים לצאת מגיהנם ולראו' בפגרי האנשים הפושעים שהם מחללי שבתות בפרהסיא ואמנם הרשע שלא שקעה האש מעליו כמש"ה ואשם לא תכבה והיה זה מוקצ' לבדו חוץ מכל הרשעים אשר שם שכבה האש שלהם חסרון כיס לפי שלא נתנו ממונם לצדק' כך אחז"ל שתי צדקות הללו למה דכתיב לא יועיל הון ביום עברה וצדקה תציל ממות וכתיב לא יועילו אוצרות רשע וצדקה תציל ממות אחת שמצלת ממיתה משונה ואחת שמצלת מדין גיהנם זו שכתוב בה עברה נמצא שלמדנו דאנו רשע זה היה עשה צדקה כראוי היה ניצול מדין גיהנם נמצא מי גרם לו להיות מוקצה ונשתנה לרעה מכל הרשעים חסרון כיס שלו ועוד נמצא מוקצה אחר מחמת חסרון כיס הוא מ"ש בזוהר פ' תרומה כי הנה הרשע אף כל גב כי עדיין לא נתקן לגמרי והוא עדיין בגיהנם מכניסים אותו לגן עדן בשבת ואחר כך חוזר שם עד תום חלאת עונותיו שנאמר והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחות לפני אמר ה' אמנם ימצא מי שאין מכניסין אותו בשבת והיינו מי שלא עשה צדקה לפי כי בה נאמר אני בצדק אחזה פניך וזה אין בו כדאי לראות והבדילו ה' לרעה מכל הרשעים מחמת חסרון כיס ועוד ימצא מוקצה אחר מחמת חסרון כיס הלא הוא מ"ש בזוהר פרשת ויחי דף ר"א. וז"ל בשעתא דנשמתא נפקא מהאי עלמא בכמה דינין אתדנת לבתר כל דא אית לון למעבר בהך נהר דינור דנגיד ונפיק לאתסחא' תמן ומאן איהו דיעבר תמן בלא דחילו מאן דאשתדל בצדקה ויהב מממוניה בהאי עלמא בצדקה כדין ועבר בההוא חתר ולא דחיל וכרוזא קארי להיא נשמתא ועניתיך לא אענך עוד מאן דזכה למעבר תמן לית ליה דינא יתיר כלל. הנה מבואר מדברי המאמר כי הצדקה מצלת מנהר דינור אמנם יש מוקצה נמי מש"ה והבדילו ה' לרעה וטובעת הנשמה בנהר זה מחמת חסרון כיס לפי שלא עשה צדקה כדאיתא בזוהר פ' פקודי דף רמ"ז. וז"ל וכד נשמתא סלקא האי ממנא נטיל ההוא לבושא

דינה ואזיל עמה עד די מטא לנהר דינור די נשמתא אצטריכת נאתחייא ולאתנבנא תמן ולזמנין דטבעא ההיא נשמתא תמן ואתוקדא ולא סלקא וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי יש נשמה שהיא טובע' בנהר דינור לפי שנא עשה צדקה ואע"ג כי יש לה מצות וקנה מלבוש חלוקא דרבנן והמלאך עומד והלבוש בידו על שפת הנהר להלביש אתו טובע בנהר הרי כי הוא נעשה מוקצה מחמת חסרון כיס שלא עשה צדקה ולכן מפרש והולך מה ענין מן הרעה ימצא לאיש מוקצה זה כגון סכין של שחיטה או של מינה ואזמל של כפרים וסכין של סופרים והנה לבאר הענין אקדים דיש ענין מוקצה אחר אע"ג כי הוא איש צדיק הוא המאמר פ' ויקהל דף רי"א. וז"ל כד בעי קב"ה לאתתקנא בתיקונוי ולאתקשטא בשבתי ובזמני ובחגי משדר ארבע אנפין דנשר וקיימין על היכלא דאקרי מר דרור ויהבין קלא ולא שמעין ליה בר אינון נשמתין דאתחזון לסלקא ואינון נשמתין דאתחזון לסלקא ואינון מתכנשין תמן ונטלי לון אינון ארבע אנפין ועאלין לון לגו עמודא דקיימא באמצעיתא וסלקין לון לעילא וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי יש נשמות שעולים למעל' באותו עמוד הנקרא מכון הר ציון כדי לקשט הכנה בהם והם משמחים חתן וכלה ויש נשמו' אחרו' שאין עונים למעלה ונקראים מוקצה מחמת חסרון כיס של מעשה הצדקה כדבעי למעבד לא עביד ואותם העולים באמת לקיים מש"ה אני בצדק אחזה פניך ולכן ימצא ענין מוקצה מחמת חסרון כיס בשני פנים בצדיקים ורשעים כי הם יציאות שתים שהם ארבע ובכן יהיה אנו הדברים דוגמא סכין של שחיטה וכו' כלם הם מקבילים למעשה הצדיקים אמנם הם מוקצים כי לא מלאו הימים כך אמרו חז"ל שנים עשר חדש הנשמה עולה ויורדת ולכן הדוגמא לסכין של שחיטה היינו משחז"ל אלו ת"ח שמראים בעצמן הלכות שחיטה ושל מילה וסכין של סופרים שהם מענישים לחוטאים ובההוא דיהיב עינוי ביה ואתעביד תנא דגרמי והיינו שמתקני' בו הקולמוסין זה בני אדם החוטאים בנפשותם כיון שמקפידים שנא לעשות בהם תשמיש אחר אסור לטלטלו בשבת ואפילו לצורך מקומו או לצורך גופו והענין מה שכתב בזוהר פרשת ויקהל כי הנה מאחר שהנשמות עונות למעלה מאחר שהמקום נשאר פנוי אילו כן אלא נשמתין אזלין ונשמתין אתיין ואתר לא יתבא ברקנייא בגוונא דלחם הפנים הנה מבואר מז כי יש נשמות שהולכים ויש נשמות באים לגן עדן מחדש אותם שנתלבנו אמנם יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים שיש בהם דין מוקצה ואסור לטלטלו בשבת אפילו לצורך מקומו או לצורך גופו לתיקון שלו והוא הדין לקורנס של בשמים שהדוגמא לאדם צדיק הנמצא אתו מצות ושם טוב עולה על גביהן וריח לו כלבנון שמקפידין עליו שלא יתלכלך בצד עון שאסור לטלטלו וכאשר נחזור לומר כי הטלטול הוא ענין גלגול

טלטולי גברא כאמור יהיה הנרצה בדין זה כל הכנים שהם הגופים שהם באמת כלים מוכנים לתשמיש האדם ואמנם יכלול בזה צדיקים ורשעים כי הנה הצדיקים נקראים כנים שנאמר וצמית והלכת אל הכלים אלו הצדיקים שנאמר הברו נושאי כלי ה' והכי קאמר כל הכלים שהם הגופים של הצדיקים והרשעים ניטלים בשבת דהיינו לעתיד על דרך שאומרים לאדם עולם שיצאת ממנו דומה לערב שבת ועולם הזה דומה לשבת חוץ ממוקצה מחמת חסרון כיס כאמור כגון סכין של שחיטה וכו', כי אף על גב כי הם דוגמא לצדיקים כאמור אסור לטלטלם בשבת בגלגול אפי' לצורך מקומו שבגן עדן או לצורך גופו לענין שלימותו וכן הקורנס כאמור:

[ב] כל כלי אפילו הוא גדול הנה חזר הדין להודיע כלל גדול בענין זה כי לא מבעיא בענין ההדיוטות כי הגלגול מוכרח בהם לשתי סיבות אחת הוא לעונש על העונות והשנית על העדר המצות אבל עוד ימצא עוד גלגול בצדיקים גמורים לענין זכות להם ולדור כמש"ה פוקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים לשונאי ולצדיקים ועשה חסד לאלפים לאהבי ולשמרי מצותי ולכן יאמר כל כלי דהיינו הצדיק הנקרא כלי שנאמר הברו נושאי כלי ה' אפילו הוא גדול בענין החשיבות שלו וכבד הרבה והיינו ענין כבוד כמו שאמר הכתוב וידי משה כבדים כתרגומו יקירין חשובים ומכובדים לא נתבטל שם כלי ממנו להועיל לו להיות כלי מוכן להשראת שכינה כמו ש"ה ושכנתי בתוכם ולא נתבטל שם כלי ממנו לא מפני גדלו במצוה ולא מפני כבדו בתורה הנקראת כבוד כמשחז"ל. כלי שמלאכתו לאיסור חזר הדין להודיע מה משפט האיש אשר לא טוב עשה והוא הפך מכלי הקודם לפי כי זה מלאכתו לאיסור שעושה דברים של איסור מותר לטלטלו נמי טלטולי גברא ואין מספיק לו עונש של גיהנם אבל צריך לגלגול בין לצורך גופו כגון קורנס של זהבים לפי שהיה בוטח בעשרו וישמן ישורון ויבעט או נפחים נופח באש פחם של עבירה מותר לטלטלו טלטולי גברא לפצוע בו אגוזים היינו משחז"ל למה נמשלו ישראל לאגוז מה אגוז זה חלק ומי שאיני יודע לענות נופל ממנו כך המנהיג לישראל יזהר שלא יטול את שלו מתחת ידיהם ולכן אע"ג כי אדם זה מלאכתו לאיסור צריך ליזהר בכבודו לפי כי מפצע אגוזים וכן קורדם לחתוך בו דבילה אם מלאכה של איסור היינו שהיה משתמש בכתרה של תורה כמו ששנינו אל תעשם עטרה להתגדל בהם ולא קרדום לחתוך בהם בכך מטלטל לצורך גופו לתקן אותו נמי נוטל לצורך מקומו דהיינו שצריך להשתמש במקום שהכלי מונח שם מותר לו ליטלו משם להוליכו בגלגול לצורך מקום גופו ולהניחו באיזה מקום שירצה הקב"ה לגלגל אותו שם מחמה לצל דהיינו מגיהנם שהוא דוגמא לחמה כמש"ה כי הנה היום בא בוער כתנור שהקב"ה מוציא חמה מנרתקה

רשעים נידונים בה שנאמר וליהט אותם היום הבא ולכן אין מוליך כלי זה הרשע מחמה של גיהנם לצל של גן עדן דהיינו כשאינו צריך לטלטלו אלא מפני שישבר או יגנב אסור הוא משחז"ל מה נגזר מיתה על הרשעים לפי שכל זמן שהם חיים מכעיסים לפניו וכיון שמת נינוח באופן זה אסור לטלטלו בשבת:

וכאשר נחזור על ענין דינים אלו לבאר אותם כנ"ל הכי קאמר כל הכלים ניטלים בשבת כי הנה כבר נתבאר למעלה כי בשבת עולים כל העולמות למעלה בסיד מקראי קדש כדאיתא בזוהר פרשת קרח גם פרשת תרומה דף קל"ח. וז"ל בשעתא דאינין חיות נטלי כורסייא לסלקא ליה לעילא אינון אמרי תושבחתא דא וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי הכסא מעלים אותו למעלה חיות הקדש וכך היא המדה בכל העולמות שהם עולים זה אחר זה ואמנם מה שעולה למעלה הם הכלים דוקא ולא העצמות ואמנם אותם מלכין קדמאין דמיתו עולה מן העצמות שבהם ולא הכלים ולכן הוא אומר כל הכלים נטלים בשבת דהיינו הכלים של כל העולמות שהם עולים כל אחד למעלה ממדרגתו כאמור חוץ ממוקצה מחמת חסרון כיס וזה יהיה באותם מלכין קדמאין שהנה כל הכלים של העולמות כשעולים למעלה ממדרגתם הם מרויחין בענין לפי כי הם מלבישים את המדות שלמעלה מהם והמדות שלהם נמי אשר נשארים למטה עולים הכלים תחתונים ומלבישים אותם אבל אלו אין למטה מהם מי ילביש העצמות שלהם ולכן נקראים מוקצה מחמת חסרון כיס וכן הוא בענין הקליפות שאם יעלו הכלים שהם למעלה הם מתחסרים לפי כי תחשכנה עיניהם מראות כנודע מן הזוהר פרשת שלח לך ולכן אמר כגון סכין של שחיטה הוא סוד סמאל כמ"ש מ"ה לריב"ל שאלמלא דחייסנא ליקרא דברייתא פרענא להו בית השחיטה כבהמה וזה מוקצה מחמת חסרון כיס כי יתן בכוס עינו ולכן אסור לטלטלו וכן סכין של מילה היא הקליפה הנקראת נוגה הוא מ"ש בזוהר פרשת ויקהל דף ר"ג:

וז"ל ומתוכה כעין החשמל מתוכה דמאן מתוכה דההוא נוגה כעין החשמל וכו' כד ערלה שארי על קיימא קדישא לסאבא מקדשא כדין ההוא מקדשא אתעכב מלאתגלאה רזא דאת קיימא מגו ערלה וכד האי נוגה עאל לגו ואפריש בין ערלה ובין מקדשא כדין אקרי חשמל חש ואתגלייא מל מהו מל כד"א מל יהושע רזא דאת קיימא דלא אתעכב מלאתגלאה מגו ערלה עכ"ל. הנה מבואר מדברי המאמר כי קליפת נוגה הוא המפריש בין הערלה והקדושה ולכן יהיה הכינוי לה סכין של מילה ואזמל של ספרים שמעביר הדין הוא השער וסכין של סופרים נמי שמתקנים הקולמוסים בהם והדוגמא בחינת החסד היוצא משני מדות עליונות שהם סופרים לתקן בחינת ואז הוא קולמוס לכתוב

בספר כיון שמקפידים שלא לעשות בהם מלאכה אחרת דהיינו תשמיש אחר אסור לטלטלם בשבת אפילו לצורך מקומו כדי שיהיה פנוי מהם או לצורך גופו אסור כאמור והוא הדין לקורנס של בשמים שמקפידים עליו שלא יתלכלך והדוגמא לזה הוא בקדושה בסוד הכלה הקדושה בחינת בנימין הצדיק ששוחק בו הבשמים של הכלה שהם י"ג מיני בשמים שנאמר נרד וכרכום וגו' והיינו כלי של הכלה שנאמר וככלה תעדה כליה שמקפיד עליו שלא יתלכלך מן הקליפה שרחל קראה לו בן אוני ולכן אף על גב כי אביו תכף קרא לו בנימין יש יראה שלא יתלכלך שלכן יעקב יצא מבית לבן קודם שנולד ולכן אסור לטלטלו טלטלה גבר מחמת חסרון כיס כי המדה אחרונה יהיה לה העדר כאשר מטלטל ממקומו כי היא נקראת כיס כד"א כי יתן בכוס עינו ולכן ממקומו לא ימיש:

כל כלי חזר והגיד כלל אחר כל כלי מאלו הנזכרים אפילו הוא גדול וכבד לא נתבטל שם כלי ממנו והענין יובן עם מ"ש בזוהר פרשת בא דף מ"ב: וז"ל ווי ליה מאן דישוה ליה לשום מדה אפילו באילין מדות דיליה וכו' אלא דמיונא דליה כפום שולטנותיה על ההוא מדה וכו' כאתפשטותא דמיא דימא על מאנא דאיהו ארעא אתעביד דמיון ויכילנא למעבד חושבן תמן כגון המקור דימא הא חד נפיק מניה מעיין כפום אתפשטותא דיליה בההוא מאנא כעגולא דאיהי יו"ד הא מקור חד ומעין י' נפיק מניה הא תרין לבתר עבד מאנא רברבא כמאן דעבד חפירא רברבא אתקרי ים והוא מאנא תליתאה וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר שמכנה הספירות לכלים שהם מאנין ועוד למדנו שהספירה השלישית הוא כלי גדול והיינו מה שכתבתי בדין זה אפילו היה כלי גדול וכבד מאד לא נתבטל שם כלי ממנו לא מפני גדלו ולא מפני כובדו. כלי שמלאכתו לאיסור והיינו הקליפה סטרא אחרא כי כל מלאכתו הוא להטעות בני אדם לעשות איסור שיעברו על דת מותר לטלטלו כדי להרחיקו מן הקדושה כדי שלא יהיה מעכב ענין הייחוד כדאיתא בזוהר פרשת תרומה בין לצורך גופו כגון קורנס של זהבים או נפחים דאצטריך כדי לפצוע בו אגוזים להפריש הקליפות שהם דוגמא לקליפת האגוז ולברר ממנו המאכל וקורדום לחתוך בו דבילה היא הכלה המתוקה בפי הכל כדבילה והקרדום דוגמא לצדיק שנותן רשות לכלה לילך אצל הצדיקים ביום וחוזרת אליו בין דרועי מלכא שכיבת כדאיתא בזוהר פרשת פנחס בערב היא באה אצל בעלה ובבקר היא שבה אצל הצדיקים נמצא שחותך דבלה זו לתת ממנה חלק לכל צדיק אפילו יחיד עוסק בתורה שכינה כנגדו וגם יהיה לו חלק ממנה כאמור ולכן אין מטלטלין אותו וכן לצורך מקומו דהיינו שצריך להשתמש במקום שהכלי נתון שם כי הנה אף על גב כי הכלי של הכלה עלה למעלה במקום אימא עילאה הנה יש צורך בכלי זה להשתמש בו במקום שהכלי מונח

שם כי לא יתכן להתחסר מן השימוש הוא הייחוד ביום השבת ומותר לו ליטלו משם ולהניחו בכל מקום שירצה לעשות הייחוד שם אבל מחמה שהוא דין לצל הוא בחינת הת"ת דהיינו שאינו צריך לטלטלו אלא מפני שירא שישבר מפני החמה מדת הדין חמה מנרתקה או שלא יגנב מן סטרא אחרא הנאחזים מן הגבורה אסור לטלטל כלי זה של הכלה אלא הטלטול יהי' לצורך הייחוד בלבד או מן החמה בחינת הדין לצל מותר לפי כי כן מתקיים שמאלו תחת לראשי ואחר כך וימינו תחבקני:

[ג] מאחר שנתבאר למעלה כי גוף האדם הוא נקרא כלי מפני שהוא מוכן להשתמש בו לכל המצטרך לו לכן חזר הדין זה להגיד על אישי הזמן ההולכים בדרכי יושר כי הם כלי שמלאכתו להיתר אינו הולך אחר דברים הרעים של איסור זולת במותר לו מן התורה מותר לטלטלו טלטולי גברא והיינו סוג אחד של בני אדם שהם כשרים ובא עליהם יסורים בעה"ז או כי ימות בלא עתו דהיינו מש"ה יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים והיינו מ"ש בדין זה מותר לטלטלו בעולם הזה על ידי יסורין או מיתה אפילו אינו אלא לצורך הכלי זה האדם שלא ישבר על ידי אשר יחטא ואשם ולכן הקב"ה מביא עליו יסורין והם יסורין של אהבה כדי לכפול שכרו ואם יתראה בהשגחת הקב"ה כי עתיד לישבר על ידי עון מסלק אותו קודם זמנו כמו שעשה לחנוך כענין בעל התאנה כי הוא יודע מתי עונתן ולוקח אותם קודם שישבר על ידי עון או יגנב מן היצר המתעה אותו אבל שלא לצורך כלל אסור לטלטלו עד ימלאו ימיו הקצובים לו שנות דור ודור כמשחז"ל אם חרוצים ימיו מזמן הבריאה חרץ הקב"ה ימיו של כל אחד זכה משלימין לו וכתבי הקדש הם תלמידי חכמים הלומדים בהם ואוכלים הם בעלי מצות כמשחז"ל עץ מאכל הוא אלו ת"ח מותר לטלטלם להוליך אותם טלטולי גברא בין לענין המיתה שתבא עליהם פתאום או לענין יסורין או לענין טלטול מגוף זה לגוף אחר על ידי הגלגול מותר לטלטלם אפילו שלא לצורך כלל אלא כדי לכפול להם שכרם ואיתא בזוהר פרשת תרומה אמר רבי שמעון ברעותא דקב"ה לארחא בהאי תפוח וכו':

[ה] יש מתירין לטלטל כלי שמלאכתו לאיסור דהיינו העובר על איסורים שבתורה לטלטל אותם לא מבעיא בטלטול לטובה שהוא בגן עדן ממדרגה למדרגה אלא אפילו מחמה לצל דהיינו מגהינם שהיא דוגמא לחמה כמ"ש אין גהינם לעתיד לבא אלא הקב"ה מוציא חמה מנרתקה וכו' וזה הטלטול מותר על ידי ככר הוא מעשה הצדקה שהיא שקולה ככל התורה כמשחז"ל שנאמר והעמדנו עלינו מצות לתת שליש השקל בכל שנה וכמשחז"ל צדקה מצלת מגהינם שכתוב בה עברה שנאמר לא יועיל הון ביום עברה של גיהנם שנאמר יום עברה היום ההוא וצדקה תציל ממות מרדת לגהינם והיינו ככר

שנותן לעני ותינוק נמי מציל לאביו ברא מזכי אבא כמש"ה בניך כשתילי זתים וסיים. בה הכי לא יבושו כי ידברו את אויבים אלו מאריהון דדינין לפי דשבק משכונין בהאי עלמא כדאיתא בזוהר:

[ו] כל הכלים שנשברו עוד חזר והגיד כל הכלים שנשברו אפילו בשבת מותר לטלטל שבריהם היינו מ"ש בזוהר פ' וישב דף קפ"א: וז"ל תא חזי בההיא שעתא דההיא נהר דנגיד ונפיק אפיק כל אינון נשמתין ואתעברת נוקבא כולהו קיימו לגו בקורטא דלגו וכד סיהרא אתפגים בההוא סטרא דחויא בישא כדין כל אינון נשמתין דנפקין אע"ג דכלהו דכיין וכלהו קדישין הואיל ונפקי בפגימו בכל אינון אתרי דמטו אינון נשמתין כלהון אתברו ואתפגימו בכמה צערין בכמה מכאובין ואלין אינון נשמתין אתרין דאתרעי קב"ה וכו' ובגין כך איהי שרייא בגוויהו תדיר דלא שבקת לון כד"א ואת דכא ושפל רוח וכתיב קרוב ה' לנשברי לב וגו' ולכן יאמר נא כל הכלים שנשברו הם הגופים שהם נשברים בעולם הזה והם בשני פנים או שהם בעצמם השפילו עצמן ונשבר גאון עוזם וגאותם כרצונם להתרצות לפני בוראם להיות כי קרוב ה' לנשברי לב או כי נשברו ביסורין בהשגחת הבורא עליהם מפני כי כך היה מוכרח להם מסיבת עת התולדה שלהם כאמור במאמר בין כך וכך אפילו שנשברו בשבת ואין זה מן הראוי לפי כי ימנע מלענג את השבת וימצא אצלו העצבות והדאג' אין זה מעכב דהא קיימי כגוונא דלעילא כנזכר שם ולכן מותר לטלטל שבריהם בסוד הגלגול ובלבד שיהיו ראוים לשום מלאכה כגון שברי עריבה לכסות בה החבית ושברי זכוכית לכסות בה פי הפך והדוגמא לזה אם קדם זה ושבר את עצמו על דברים ערבים הנמצא בו ונתחרט עד שמתקיים בו כי קולך ערב ונמצא באותה שבירת הלב שיעור לכסות פי החביות שעליו וכן הזכוכי' הוא הנמצא בו הייסורין שנשבר ככלי זכוכית ובשיעור היסורין יש כדי לכסות פי הפך איזה דברים בטלים היוצאים כלו הפך לבן אז מטלטלין אותם בשבת ומוליכין הנשמה למעלה בשבת ומטלטלין אותם בענין הגלגול להרבות שכרם כאמור אבל אם אין ראוים לשום מלאכה לא:

עוד נעמיק בענין דינים אלו וכך הוא אומר כלי שמלאכתו להתיר מותר לטלטלו בשבת כי הנה נתבאר כי הכלים של כל העולמות הם מתעלים בשבת ואמנם גם הכתות של המלאכים הם נקראים איברים וכלים כדאיתא בזוהר פרשת וישלח דף ק"ע. וז"ל גיד הנשה מתקיף ליצר הרע דאיהו זיניה וישראל לא אכלין ליה וכו' בגין דאית בבר נש רמ"ח שייפין לקבל רמ"ח פקודין דאורייתא דאינון למעבד אתייהיבו ולקבל רמ"ח מלאכין דאתלבשת בהון שכינתא ושמא דילהון בשמא דמאריהון וכו' הנה מבואר מדברי המאמר

כי יש כתות מלאכים שמתלבשת בהם השכינה שלכן נקראים כלים שלה שהיא פועלת בהם וכן מבואר פ' וירא ולכן יאמר כלי שמלאכתו להיתר לפי שהם מסטרא דטוב ומה גם הנקראים מלאכי שלום ומה גם הכלים עצמן של העולמות כלי שמלאכתו להיתר שהוא מסטרא דקדושה מותר לטלטלו כאשר עולה למעלה ומה גם הכלים דאצילות עצמן שהם כלים שמלאכתן להיתר ודאי מותר לטלטלן והם מתעלים יותר ביום השבת אפילו אינו אלא לצורך הכלי שלא ישבר או יגנב כמו שאמר יוסף כי גנב גנבתי ובדברי חז"ל כתוב לאמר אלה תולדות יעקב יוסף כל מה שאירע לזה אירע לזה יעקב נגנב שני פעמים שנאמר גנבתי יום וגנבתי לילה ויוסף נגנב שני פעמים וכדי שלא להוציאך חלק מדבר זה הקשה שם לבך בדרוש של ההונאה שכתב מורי הרב זלה"ה אז תבין קצת מזה ואמנם שטחיות המאמר יהיה עם מה שאמרו חז"ל כל מה שאירע לאבות סימן לבנים ושם נאמר ויצא יעקב כד"א ויצא מבת ציון כל הדרה וישכב במקום נשכבה בבשתינו וכו' וכן נמי שני פעמים נגנב הוא ויוסף בשני חרבנות בית ראשון ושני שנגנבו ממנו והם עצמן נקראים שנגנבו לפי כי יעקב נטמן בבית עבר יוסף נטמן מפני אביו ואחיו יסוד הדבר מה שכתוב בזוהר פרשת אחרי מות כד אתחרב בי מקדשא כדין סליק מלכא עילאה לעילא לעילא ואנגיד ליו"ד רישא דיסור עמיה וכו' וזה היה שני פעמים בשני חרבנות ולכן ימצא מציאות שלא ישבר הכלי שלהם או יגנב והבן ולכן מותר לטלטלו ולהעלותו למעלה אבל שלא לצורך כלל אסור לטלטלו וכתבי הקדש הם הקצוות ואוכלים דהיינו נשמות של הצדיקים שהם בסוד קרבן וכן אוכלים הנמשכים מלמעלה למדות עליונו' כי לכן נאמר אכלתי יערי עם דבשי מותר לטלטלם לעולם אפילו שלא לצורך כלל דלא שייך בהם דין מוקצה לפי כי לעולם יש בהם צורך ואינם פוסקים:

יש מתירים לטלטל כלי שמלאכתו לא יסור מן העולמו' ולהעלותו מן הארץ ההיא אל ארץ טובה ורחבה באצילות אפי' מחמה לצל שנאמר בה וחפרה הלבנה ובושה החמה אבל על ידי ככר או תינוק היינו סוד מטטרון תינוק יונקי משדי אמו וככר הנקבה שלו שהוא פת קיבר והתכלית לתת מקום להם בקדושת שבת על דרך שפירש הרשב"י ז"ל פ' פקודי דבעינן לשוא' שערא דעגלא בגו קדושה דילן דהא מתמן נפקא כדי שלא יקטרג ואין להאריך בזה. כל הכלים שנשברו אפילו בשבת כי הרצון בזה על אותם מלכין קדמאין דאינון מאנין תבירין מותר לטלטל שבריהם ולא תקשה לך מידי ממה שנתבאר למעלה בענין מוקצ' מחמת חסרון כיס שלכן אין מטלטלין אותם כי בזה הותר זה הספק במה דברים האמורים שמותר לטלטל שבריהם ובלבד שיהיו ראוים לשום מלאכה כגון שברי עריבה הגשמיי' לכסות בהם פי החבית שברי זכוכית הגשמים לכסות בהם פי

הפך כך צריך להמצא באותם שברי כלים שהם מאנין תבירין צורך עליון לכסו' פי חבית הקדוש' כד"א אכלה ומחת' ופי הפך פכי' קטנים שלה לקיים וככל' תעד' כליה אז מותר לטלטל' דאי לא תימא הכי הבריר' אסור' בשבת כדלקמן אלא מה יש לך לומר כי שברים אלו הם מוכנים ועומדים לצורך זה אבל אם אינה ראוים לשום מלאכה לא:

[ז] למעלה נתבאר שני מיני בני אדם שנשברו והם שברי עריבה ושברי זכוכית האחד נשבר לבו בקרבו לרצונו לפני ה' אף על גב כי אין בו מום וקולו ערב והשני של זכוכית כי נשבר משעת ההולדה לפי שנולד בזמן חסרון הלבנה כנ"ל ושני האנשים אלו מסוג הצדיקים מטלטלין אותם כנ"ל אמנם עוד זאת ימצא בני אדם דוגמא לכלי חרס והם עמא דארעא כדאיתא בזוהר פרש' בהעלותך דף קנ"ג. וז"ל ואי נשמתין חומריים דאינון כמאני חרס שבירתן זו היא טהרתן כד"א נשברו נטהרו ורזא דמלה זבחי אלהים רוח נשברה עכ"ל. הנה נתבאר מדברי המאמר כי אלו הם חומריים והיינו עמי הארץ ולכן יאמר חתיכת חרס שנשברה בחול כי נשבר לבו בקרבו מכלי שהיה מתחילה כלי שלם וראוי לכסות כלי כד"א כסוי חטא' ר"ל באות' שבירה שנשבר לבו בקרבו יש בה כדאי לכסות איזה עון אשר חטא והוא כלי מותר לטלטלה מגיהנם לגן עדן שנאמר והיה מדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחות לפני אפילו במקום שאין כלים מצוים שם לא מבעיא שמותר לטלטלו טלטולי גברא מגיהנם למקום שנמצאים כלים אחרים והם הנשמו' שהותר להם הטלטול לצאת מגיהנם שנאמר ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים כי הוא בכלל זה אלא גם במקום שאין שם כלים היינו בגן עדן שעולים הנשמות לגן עדן עליון בשבת ואין שם כלים בגן עדן תחתון שאין כלים מצויים שם לכסות בה לפי שהרוח מכסה לנשמה שנאמר כי רוח מלפני יעטוף כדאיתא בזוהר פרשת משפטים אף על פי כן מותר לטלטלה להוליכה לגן עדן ואם זרקה לאשפה מבעוד יום כי מסר אותה לקליפה שהיא אשפה מטונפת כדאיתא בזוהר פרש' תצא וזה ימצא במי שכועס שנאמר בו טורף נפשו באפו כי עוקר הנשמה ממקומה והולכת לקליפה ונכנס במקומה אל זר כדאיתא בזוהר כנ"ל זה זורק אותה לאשפה ובפרט אם השליך מידו איזה דבר לארץ מתוך הכעס כי נעשה קרבן לע"ז כדאיתא בזוהר שלוקחים הכלי סטרא אחרא ומכריז ואומר זה הקרבן של פלוני שהקריב לסטרא דילן ובת קול מכריז ואומר אוי להם כי נדדו ממני שלכן אמרו חז"ל מה ששנינו שאומר עשרתן ערבתן הדליקו את הנר בעי לממרינהו בניחותא כדי שלא לעורר צד כעס כלל ולכן אם זרקה לאשפה מבעוד יום על ידי עון של הכעס אסור לטלטלה אחר כך אינה נכנסת לגן עדן בשבת כיון שניטלה מהיות עוד כלי להשראת הקדושה כך היא המדה נמי בעה"ז לענין טלטול הנשמה

מלמעלה להביאה אליו לא מבעיא כי לא יהיה לו עוד תוספת שבת אלא גם הרוח שלו כבר זרקו לאשפה ואין עוד הקנה לטלטלו להחזירו אליו כיון שביטלה מהיות עוד כלי ברצונו ודוקא חתיכת חרס משום דאתיא משברי כלים שנאמר לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה אבל דבר שאין בו שייכות כלי שאינו מקבל מרות שנ' והנה עם קשה עורף הוא כגון צרורות או אבנים שהיצר נמשל בהם היינו לב האבן אף על פי שראוים לכסות כלי דהיינו כסוי חטאה אסור לטלטלם ואין יורד עליהם תוספת שבת בעולם הזה וגם לעתיד אסור לטלטלם מגיהנם כמו אותם שנאמר בהם ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים כגון אלו אסור לטלטלם: [ח] כל הכלים הניטלים בשבת וכו' חזר ואמר כלל אחר דהיינו על כל אשי הזמן הנקראים כלים כאמור לפי כי הגוף הוא כלי לעשות בו האדם כל צרכו. ולכן יאמר כל הכלים הנטלים בשבת שמותר לטלטל אותם דלתותיהן שנתפרקו מהם היינו דלת של התשובה אשר חז"ל הגידו העולם הזה נברא בה"א לומר מה ה"א פתוח אף האדם אם בקש לצאת יוצא ומאי טעמא תלייא כרעא דה"א שאם חוזר בו ליעול בהאי ואיתא בזוהר ותפתח ותראהו כיון דפתחת בתשובה וכו'. וכן הוא אומר פתחי לי אחותי פתחי בתשובה פתח כחודה של מחט. הנה מכל זה נלמוד כי הוא דלת של תשובה ועוד יובן ענין דלת של צדקה וגמילות חסדים כדאיתא בפרק הבונה הנהו דרדקי דאתי לבית הוועד ואמרו ג"ד גמול דלים וכדברי חז"ל שלא לנעול דלת. ועל שני עיקרים אלו חזר הדין כל הכלים הניטלים בשבת שראויים לטלטל דלתותיהן שנתפרקו מהם בין לענין מעשה הצדקה בין לענין התשובה שהיו רגילים בה ניטלים בין נתפרקו בחול שהניחו אותם אשי הזמן הרגילים בהם בין נתפרקו בשבת שהניחו אותם לסיבו' כדמפרש ואזיל הכל ניטלים בשבת: [ט] דלת של שידה תיבה ומגדל והם דוגמא לבני אדם שיש להם ממון דוגמא לכלים אלו והוא טמון אצלם ועתה הרגישו בעצמם כי לא טוב הדבר להיות קמצנים בממונם ועושים תשובה והלב שהיה סגור פותחים אותו. ולכן יאמר כי דלת שלהם יכולים ליטלה מהם ולפתוח סגור לבם בתשובה ואסור להחזירם שאם הגיע להם שבזבזו יותר מדאי אסור להחזירם דאף על גב שאמר הר"ם במז"ל כי בכל הדעו' הרעו' כשחוזר בו צריך להטו' לאידך גיסא כדי לבא אחר כך אל הצד השוה הממוצע הנקרא דרך ה' כיצד הרי שהיה כילי קמצן יטה לצד אחר לבזבז יותר מדאי כדי שיבא אחר כך אל הממוצע. אמנם הכי קאמר הדלת יכולים ליטלה מהם לפתוח לבם לעשו' צדקה. ואסור להחזירם לסגור דלת הצדקה מהם גם אם מבזבזים גזירה שמא יתקע חיישינן שיחזור לתקוע עצמו במה שהיה רגיל מתחלה. ושל לול של תרנגולים אם אדם זה היה רגיל אצל אשרו כתרנגולים וחזר בו אסור בין ליטול לפתוח לו פתח להיתר

בין להחזיר שהוא למנוע אותו דכיון דמחובר לקרקע אדם זה להוט אחר האשה קרקע עולם כמשחז"ל אסתר קרקע עולם היתה איכא בהם בנין וסתיר' ואין זה כשאר האדם שהם ממוצעים בזה אמנם זה האיש אם נפתח לו ימצא בנין ליצר הרע ואם יסגר הפתח למנוע ממנו המנהג יהי' לו ענין סתירה שמבטל מצות עונה והוא עונג שבת כאמור ולכן אסור בין ליטול בין להחזיר כאמור:

[י] כיסוי בור ודות הנה בזה באה הדוגמא לעושה מעשי' אשר לא יעשו כד"א כי יכרה איש בור. ואיתא בזוהר פ' נשא דף קכ"ב וז"ל פתח רבי יהודה ואמר כי יפתח איש בור וגו' מה כתיב בתריה בעל הבור ישלם ומה על דא כך מאן דגרים לאבאשא עלמא בחובוי עאכ"ו אלא תווהנא דאף על גב דאבאיש עלמא אית ליה תשובה דכתיב איש או אשה אשר יעשו מכל חטאת האדם והתודו את חטאתם וגו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי ענין פתיחת בור הוא דוגמא לחוטא והיינו משחז"ל הקודח בספינה. ולכן יאמר כיסוי בור ודות כי זה הוא כינוי לחוטא שכרה הבור ועשה לו כסוי מענין התשובה כד"א כסוי חטאה כסוי זה אין ניטל אלא אם כן יש להם בית אחיזה והוא לצורך שעה בדבר המוכרח דאז מוכח שהוא כלי ורוצה להשתמש תמיד בענין התשובה ושל כלים בני אדם אחרים אפילו הם מחוברי' בטיט שהם להוטים אחר אכילה ושתיה למלאת רסן בטנם ואין בהם עון אחר יכולים ליטלם אפילו אין להם בית אחיזה ואין להם סיבה והכרח להתרשל מהתשובה והוא שתקנו כמשמעו ועשה בהם מעשה של התשובה והכינם לכך הכלים אלו האברים שלו או שנשתמש בהם מבע"י וכיסוי חביות הקבורים בקרקע לגמרי כי זה מורה על מעשים רעים שבו שנקראת חבית קבורה כד"א ובכן ראיתי רשעים קבורים ובאו צריכים בית אחיזה להוציאם ע"י התשובה שהוא בית יד של הקב"ה כי ימינו פתוחה לקבל שבים שנאמר וירא לכרובים תבנית יד אדם וזה ימצא לאדם בכח הצדקה הנעשה ביד כאמור כי לכן עוד ידו נטויה עלינו אע"ג דאהדרינהו אפיה כמ"ש ר"י למין שחיק מחיק:

שבתי וראה לבאר דינים אלו בדרך ישר וכך הוא אומר חתיכת חרס שנשברה וכו'. כי הנה סטרא אחרא נק' חרש כדאיתא בזוהר פרשת פנחס דף רנ"ט וז"ל אם יתן איש וגו' דא סמאל באהבה דישראל למהוי ליה חולקא בהדייהו באינון מים דרשימין הכא בוז יבוזו סימנא דאינון בוז יבוזו לו דהא כלהו אתחשיבו לגבן חרש נשבר דלית להו תקנה לעלמין מים דילהון אתפליגי ביומין בוז אשתארו שאר יומין וסי' חרש וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי סמאל והקליפות סימן דילהון חרש. ולכן יאמר חתיכת חרש שנשברה בחול דהיינו חלק מכלי של הקליפה וראויה לכסות בה כלי של הקדושה לפי כי הקליפה לא

יצדק בה בחינת כלי כאשר נתבאר בחלק הקודם ומקרא מלא הוא אותי עזבו מקור מים חיים לחצוב להם בארות נשברים אשר לא יכילו המים לפי שהם נשברים ומנוקבים. ולכן אם בחלק הקליפה זה יש בו כדי לכסות כלי של הקדושה מותר לטלטלם. וכדאיתא בזוהר פ' ויקהל בענין קליפת נוגה שמכס' על קיימא קדישא דף ר"ג תמצאנו. ולכן מותר לטלטלם דהכי נמי מטלטלין אותם למעלה אפי' במקום שאין כלים של סטרא דקדושה נמצאים שם לכסותם בה מותר ואם זרקה לאשפה כי לכן אותו חלק מן הקליפה חוזר אצל הקליפה שהיא אשפה מטונפת כדאיתא בזוהר פרשת תצא אם זרקה מבעוד יום אסור לטלטלם ולהעלות אותם למעלה כיון שבטלה מהיות עוד כלי וזרקה חתיכת חרש משום דאתייא משברי כלים של הקליפות שהם כלים נשברים כאמור. אבל דבר שאין בו שייכות כלי שהם צרורות או אבנים שהם ענפים מהם כגון היצר שנקרא אבן לחז"ל שנאמר לב האבן אף על פי שראוים לכסות בהם כלי של הקדושה אסור לטלטלם לפי כי אלו אינם ראוים לעלות למעלה לכסות על קיימא קדישא:

כל הכלים הניטלים בשבת שהם מסטרא דקדושה הנקראים כלים דלתותיהן שנתפרקו מהם וסוד הענין מ"ש בזוהר פרשת וירא דף ק"נ: וז"ל פתח האהל דא הוא פתחא דצדק כד"א פתח"ו ל"י שער"י צד"ק דא פתחא קדמאה לאעלא ביה ובהאי פתחא אתחזון כל שאר פתחין עילאין מאן דזכי להאי זכי למנדע ביה ובכלהו שאר פתחין בגין דכלהו שראן עליה והשתא דפתחא דא לא אתיידע בגין דישראל בגלותא וכלהו פתחין אסתלקו מניה ולא יכלין למנדע ולאתדבקא. אבל בזמנא דיפקון ישראל מן גלותא זמינין כלהו דרגין עילאין למשרי עליה כדקא יאות כו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי כל המדות עליונות יש להם פתחים ובעבור הגלות אינם ידועים היינו משחז"ל משחרב ב"ה כל השערים ננעלו:

ולכן הוא אומר כל הכלים ניטלים בשבת הם מדות העליונות שהכלים ניטלים בשבת ועולים למעלה דלתותיהן שנתפרקו מהם בעבור החרבן והגלות ניטלים והיינו הסוד מש"ה טבעו בארץ שעריה היא ארץ הידוע ארצה שעיר ולעתיד נא' שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ולכן ניטלים ועולים למעלה בין נתפרקו בחול בין נתפרקו בשבת:

דלת של שידה תיבה ומגדל כל בחינות הללו הם במדה האחרונה. ולכן יאמר יכולים ליטלם מהם כדי לפתוח אותה כי כן נמי הכלה פותחת דלתותיה לצדיק כשאומר פתחי לי אחותי רעיתי מה כתיב תמן פתחתי אני לדודי ואסור להחזירם לסגור אותם דאף ע"ג שהיא בסוד בתולה היינו בחול אבל בשבת כאימ' בתה שנקראת אשה לפי דלא מתפרשן אבא ואימא וכן היא הכלה בשבת ולכן אין מחזירין גזרה שמא יתקע וישאר

סגור ושל לול של תרנגולים שהדוגמא יהיה בסוד הצדיק מצד הגבורות אסור בין ליטול בין להחזיר דכיון דמחובר לקרקע היא רחל קרקע עולם אית ביה בנין וסתירה. ולכן לית לאפתיא להו כלל:

כסוי בור ודות שהם במדה האחרונה שניהם דמאחר שהיא בסוד בתולה יש להם כיסוי אין ניטלים בגשמי אנא אם כן יש להם בית אחיזה ולמעלה היא היד עליונה שנוטל הכיסוי זה היינו סוד תמר שמעיכבה באצבע דאז מוכח שהוא כלי. ולכן אין האשה כורתת ברית אנא למי שעשאה כלי ושל כנים כהדוגמא לכלים של הכנה שנאמר וככלה תעדה כליה אפילו הם מחוברים בטיט בסוד מהיטבאל יכולים ליטלם אפי' אין להם בית אחיזה והוא שתקנם בסוד ויבן ה' את הצלע לאשה ועשה בהם מעשה של הייחוד והכינם לכך להיות מתחבר עמהם או שנשתמש בה מבע"י בזמן קבלת שבת וכיסוי חביות הקבורות בקרקע שהדוגמא הוא כאשר טבעו בארץ שעריה לגמרי צריכים בית אחיזה שנא' ביום ההוא אקים את סכת דוד הנופלת:

[יא] אשר נתבאר בזוהר בפסוק ואחשוך גם אנכי אותך מחטא לי דהיינו מחטונך וכן בחז"ל למדנו כי זה הוא היצר המחטי' האדם ועוקץ אותו במחט עד שהורג אותו וגורם לו התולעת שקשה למת כמחט בבשר החי. ולכן כאשר זה היצר הוא חוזר להיות בהשואה אחת עם האדם לעבוד ה' דהיינו משחז"ל ברצות ה' דרכי איש גם אויביו זה יצר הרע ישלים אתו נמצא כי ראוי לכנות שם ליצה"ר זה מחט שלימה בזמן שהוא בשלום עם האדם לעבוד את ה' כמש"ה גם אויביו ישנים אתו. ולכן חזר הדין כי מחט שלימה מותר לטלטלה דהיינו כי כאשר האדם מושלם עם היצר בא אליו גם כן שם זה והוא נקרא מחט שלימה והיינו על שם הפעולה אשר הוא עשה על ידי העבודה ולימוד התורה הלא זה דברי חז"ל בפסוק אחו' לנו קטנה זה אברהם שאיחה כל באי עולם עם הקב"ה כקרע זה שמאחין אותו. ולכן מטעם שהאדם אוחז מעשה אברהם להיות מאחה היצר עמו ושניהם מאחים הקרעים של האברים שמתפרקים מסיבת העון ועל ידי העבודה איש באחיהו ידובקו ובכן אחר שנקרע מן הקב"ה ונאמר רחוק ה' מרשעים נעשה קרוב לכל קראיו כמ"ש הר"ם במז"ל בהלכו' תשובה אתמול היה זה אדם משוקץ מתועב קורא ואין הקב"ה עונה אותו ועתה על ידי התשובה נעשה אהוב וקרוב וכו'. ולכן יאמר מחט שלימה מותר לטלטלה היינו טלטולי גברא אשר בתחלה מטלטל ממדרגה למדרגה ואשר בתחלה היה נקרא מת והוא היה לאבן כי אסור לטלטל אותו עתה חוזרים הבחינו' של רוח ונשמה אשר הלכו ממנו מפני העון מטלטלים אותם וחוזרים עליו ונוסף עוד אשר בצאתו מן העולם מותר לטלטלו להכניסו לגן עדן וחוזרים לטלטלו במקום שבעלי

תשובה עומדים אין צדיקים יכולים לעמוד ועוד מטלטלים אותו כמש"ה ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי ועוד מטלטלים אותו כמשחז"ל צדיקים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא שנאמר ילכו מחיל אל חיל ומוליכים אותם מישיבה לישיבה ועוד חוזרים ומטלטלים אותה נשמה מגן עדן תחתון לגן עדן עליון להיות בצרור החיים עם ה' אלהיו ובכל אחד מן הטלטולים הללו היינו ליטול בה את הקוץ כי הנה כאשר הוא מטולטל בעולם הזה בייסורין וכיוצא מועיל ליטול את הקוץ הם הרשעים קוצים כסוחים כההיא דר' מאיר שהיה מתפלל שימותו הנהו בריוני דהוו בשביבותיה א"ל ברורי' דביתהו מאי דעתיך משום דכתיב יתמו חטאים מי כתיב חוטאים אלא התפלל עליהם שיעשו תשובה וכן היה הרי כי מותר לטלטלם ביסורין ליטול הקוץ ובכן יתמו חטאים מן הארץ ולפי כי כך אמרו חז"ל רשע בא לעולם רעה באה לעולם נאבד הרשע הלכה הרעה לכן בהתבטל הסבה יבוטל המסובב כש"ה ועוד מעט ואין רשע ורע תדרוש רשעו שגורם בעולם בל תמצא הרי כי ניטל הקוץ לגמרי ונוסף עוד כי על ידי תורתם ועבודתם הם מחצדי תקלא קדישא ונוטלים משם הקוצים כדאיתא בזוהר כי כרם ה' בית ישראל מה הכרם צריך לעדור ולזמור ולעקור הקוצים כך כנסת ישראל גם אחרי מותו מותר לטלטלו ליטול הקוץ כי מאחר דקי' לן גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם לכן נמי עוקרים הקוצים והצרות מישראל וביותר מ"ש בזוהר פרש' פנחס דף ר"ך. וז"ל כי אין מעשה וחשבון בשאול אשר אתה הולך שמה וכי כל בני עלמא אזלון לשאול אין אבל סלקין מיד דכתיב מוריד שאול ויעל גו' ואפי' צדיקים גמורים נחתין תמן אמאי נחתין בגין דנטלין כמה חייבין מתמן וסלקין לון לעילא ותמן עבדין לון להרהר בתשובה וכו'. הנה צדק הדין במאמרו מטלטלין אותה נשמה מוריד שאול ויעל ליטול בה הקוץ אותו רשע קוץ מכאיב שהוא בשאול ולהעלותו מן הארץ ההוא אל ארץ טובה זו ג"ע ועוד חוזר ומטלטל נשמה זו ועולה מגן עדן תחתון למעלה גם בדרך שהולך נוטל את הקוץ הוא משחז"ל לשני דרכים האחד מופנה יתהלך למשרים מעט קט ואחר כך מלא צרורו' וקוצים ודרך שני בהיפך תחילתו קוצים ואבנים וצרורות מעט ואחר כך כלו מישור כך יש דרך ישר לפני איש ואחריתה דרכי מות. וכן איתא בזוהר פרש' משפטים דף צ"ח. מאן עם נכרי עלובתא איהי נשמתא דכד נפקת מעלמא בעאת לסלקא לעילא גו משריין קדישין וכו'. זכתה נשמתא כמה משריין קדישין קא מתעתדן לה לאתחברא בהדה ולמיעל לה לגן עדן לא זכתה כמה משריין דמלאכי חבלה זמינין למעבד בה נוקמין אתא קרא ואוכח לעם נכרי לא ימשול למכר' וגו' והנה נמצא כי מותר לטלטלה מלמטה למעלה ליטול בה את הקוץ אלו מלאכי חבלה. אמנם ניטל חודה היינו השלימו' שפעל

ועשה כל הגדולו' האלה ע"ד ששנינו הוי עז כנמר לעשו' רצון אביך שבשמים ואינו חד או ניטל חור שלה הוא דוגמא לתשובה הוא הנרצ' אצלי בפסוק דודי שלח ידו מן החור ואמרו חז"ל מה טיבו של חור מגדל שרצים ר"ל דאע"ג כי האדם הוא מגדל שרצים בעונו דודי זה הקב"ה שלח ידו שהיא פשוטה לקבל שבים מן החור של אות ה"א כמ"ש חז"ל מפני מה העולם הזה נברא בה"א מה ה"א פתוחה כך אם בקש אדם לצאת יוצא ומאי טעמא תלייא כרעא דה"א שאם חוזר בו מכניסו משם הקב"ה ולכן כאשר ניטל חוד שלה אסור לטלטלה. וחדשה שלא ניקבה עדיין דהיינו אף על גב כי עודינו לא ישוב מותר שהרי יש לה חודה קיים ובזה יהיה חד וזריז לעשות רצון אביו שבשמים:

[יב] שיירי מחצלאו' מותר לטלטלם והדוגמא לזה בני האדם אשר השפילו עצמן להיות מדרס לישב עליהם ונעשו שיריים כמשחז"ל אין העולם מתקיים אלא במי שעושה עצמו שיריים שנאמר לשארית נחלתו. ולכן בא דין זה שיירי מחלצאו' מותר לטלטלם טלטלה גבר על כל הדרכים האמורים דחזו לכסות בהו טינופא על כל דברי הטינוף של העונו' ההכנעה היא מכפרת כמש"ה הראית כי נכנע אחאב מלפני לכן בימיו לא אביא הרעה מפני שנכנע ואמר צדיק ה' ואם זרקן לאשפה מבעוד יום וחזר בו כמ"ש החכם מ"ד וממדבר מתנה אם אדם עושה עצמו כמדבר כעפר לדוש נותנים לו התורה מתנה וכיון שניחלו נחלו אל ואם נתגאה מנחליאל במות הקב"ה משפילו מבמו' הגיא כך כיון שזרקן לאשפה מבעוד יום והוא תוהה עליהם אסור לטלטלם: [יג] שירי מטלניות כך אמרו חז"ל יאכל אדם כפי ערכו וילבש יותר דהא ר' יוחנן קארי למאניה מכבדותי ואדם זה נתן אל לבו לעשו' עצמו שירים ללבוש מטלניו' סמרטוטים כדי להכניע יצרו לובש מטלניות שבלו אם יש בהם שלש אצבעו' על שלש אצבעות כלבוד דמי ובודאי הוא דבק בענין השפלו' ומותר לטלטלן כאמור ואם לאו אסור כי אין זה נחשב לשפלו' ויש מתירין אפי' אין בהם שלש על שלש אצבעו' מאחר שתפס מדת השפלו' אע"ג ששנינו מאד מאד הוי שפל רוח אע"ג כי אינו כל כך מותר ובלבד שלא יהיו טליתות של מצוה לפי כי אין רשות לאדם להתבזו' בענין תורה ומצוה כמ"ש רבי לבנו נהוג נשיאותך ברמים ושנינו לעולם יעשה אדם עצמו תלמיד חכם ולית ביה משום יוהרא ושאול שמחל על כבודו נענש:

[יד] מנעל חדש זה יהיה דוגמא לאדם שטוב לפניו ודש בעקיביו איזה חטא בשוגג דהיינו מנעל חדש אין דרכו בכך לכן מותר לשמטו מעל הדפוס כי להיות שהרשע מתקלקל צורתו שנא' נמשל כבהמו' נדמו והיינו הדפוס' של הצלם שלו כך אמרו חז"ל אדם טובע כמה חותמו' בחותם אחד וכולם דומים זה לזה והקב"ה טבע כל אדם בחותמו של אדם הראשון ואין פרצופותיהן דומין זה לזה ולכן שומטו מעל הדפוס צלם דפוס תבניתו כי

אין מתקלקל צורתו להיות שהוא חדש כשגגה היוצאת אף על גב שמלאכתו לאיסור אשר חטא על הנפש כיון דשם כלי עליו דהיינו צדיק הנקרא כלי שנאמר והלכת אל הכלים ונאמר הברו נושאי כלי ה' מותר לטלטלו לצורך מקומו ר"ל דהא לצורך עצמו אין צריך טלטול מן הייסורין וכיוצא לפי כי שגגה הוא. אמנם לצורך מקומו לקיים העולם להיות צדיק יסוד עולם אצטריך טלטול ובזה יקנה מקומו הראוי לו בגן עדן ואפשר כי יזכה לחלק חבירו כמ"ש חז"ל כל אדם יש לו חלק בגן עדן זכה נוטל חלקו וחלק חבירו שנאמר לכן בארצם משנה יירשו הרי לצורך מקומו כענין כל הקובע מקום לתפלתו: [טו] סנדל שנפסקה הרצועה הפנימית כך אמרו חז"ל הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים שנאמר מה ה' שואל מעמך כי אם ליראה ופריך והא אין להקב"ה באוצרו אלא יראת שמים שנאמר יראת ה' היא אוצרו ומשני לגבי משה מלתא זוטרתי משל למלך ששאל כלי זהב וכו' כי הנה להיות שהם ב' מיני יראה והקב"ה שאל מישראל היראה החיצונה היינו יראת העונש וזו אינה כלום לגבי משה לכן יאמר זה האדם שעשה עצמו דוגמא לסנדל כעפר לדוש אמנם נפסק ממנו רצועה הפנימית היינו היראה הפנימית יראת הרוממו' עדיין תורת כלי עליו וצדיק הוא מאחר כי נמצא בו השפלו' מפני יראת החיצונה יראת העונש מותר לטלטלו כאמור נפסקה החיצונה היראה החיצונה בטל מתורת כלי לא מבעיא לסברת ר"ג שהיה אומר מי שאין תוכו כברו שימצא בו יראה פנימית והחיצונה אל יכנס לבית המדרש הנה זה בטל אלא אפילו לסברת רבי אליעזר שאמר לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוה אף על פי שלא לשמה דהיינו ביראה החיצונה הרי נפסקה ובטל תורת כלי ממנו ואסור לטלטלו ואם הוא בכרמלית שהוא רשות בפני עצמו ואין מכירים בו כורך עליו גמי לח יתבונן כי אנוש כחציר ימיו אע"ג כי הוא לח רוח עברה בו ואיננו כי זה הוא מאכל בהמה עם הארץ העושה מעשה בהמה מבעט ברבו דאלו היה ת"ח אין צריך להתבונן בדוגמת הגמי הוא החציר אבל להיות זה מאכל בהמה צריך אדם זה להתבונן בו לתקנו שלא יפול מרגלו כי יהיה רגלים לדבר רגיל לחטא ודש ברגליו. אמנם בחצר שהוא נשמר שם היינו הלב כי שם שני חצרות כנ"ל מאחר שהוא שם עם יצר הרע הצפון בלבו ונקרע שם אסור לטלטלו בכל הדרכים הנ"ל:

האמנם ענין מחט זו יהיה הסוד זה בב' מקומות זה יצא ראשונה מדבר במטטרון לפי שכן היה אומנתו מעשה של מחט כדאיתא בפרקי רבי אליעזר אמר מטטרון תופר מנעלים הייתי ועל כל תפירה ותפירה הייתי מייחד שמו של הקב"ה ולכן יאמר מחט שהיא שלימה היינו מטטרון לפי שפעמים נחלק כדאיתא בזוהר פרשת ויצא דף קמ"ט. וז"ל והנה סלם חמא מטטרון סבא דביתא דשליט בכל דיליה דאיהו קאים בשלטנו על האי

עלמא בשם שד"י וסליק בסליקו דשמא דמאריה יהו"ה אתר דיעקב אשתלים ביה לבתר וראשו דשם שדי איהו יו"ד ודא מגיע השמימה כיון דמטי וסליק את דא להתם אשתלים ואתקרי בההוא שמא דמאריה וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי מטטרון נחלק אות יו"ד שבו הנמצא בשם שדי ועולה למעלה. ולכן הוא אומר מחט שלימה זה מטטרון כאשר הוא שלם ונקרא שד"י מותר לטלטל אותו להעלותו למעלה באצילות ליטול בה את הקוץ לפי כי כאשר מתגבר ועולה אז נופל סמאל כך אמרו חז"ל ולאם מלאם יאמץ כשזה קם זה נופל זה ישפיל וזה ירים ניטל חודה הוא אות יו"ד או חור שלה היינו המדה המתלבש בתוכו כי רוח עברה בו דא רוח עילאה כדאיתא בזוהר פרשת פנחס ואז ואיננו כי לקח אותו אלהים או יהיה חודה היינו שם רבו חור שלה היינו יו"ד של שם שדי אסור לטלטלה ולהעלותו למעלה ואם חדשה מותר לפי כי מטטרון מתחדש בהם בחידוש הלבנה. כדאיתא בזוהר פרשת שלח לד דף קע"ט. וז"ל טוב ילד הה"ד נער הייתי וגו' ואמאי אקרי נער בגין דאית ליה חדתו דסיהרא מתחדשא תדיר ותדיר איהו ילד מסכן כמה דאמרן וכו'. והנה מבואר מדברי המאמר כי מטטרון הוא מתחדש תמיד. ולכן אמר ואם חדשה שלא נקבה עדיין אלא נתחדש בחדתותי דסיהרא מותר לטלטלו גם יבא הסוד בצדיק עליון כי יהיה מכונה למחט לפי כי הוא מחבר ת"ת ישראל עם הכלה כמש"ה כי כל בשמים ובארץ כתרגומו דאחיד בשמיא ובארעא ולכן אמר מחט שלימה שהוא הצדיק בשלימותו מותר לטלטלה טלטולי גברא בסוד שמן כתית כדאיתא בזוהר פרשת פנחס מאי שמן כתית דא צדיק דכתיש כתישין ואפיק משח רבו מזתין קדישין כאשר ביארתי בענין אשרי מי שעמלו בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו מותר לטלטלה דכתיש כתישין וזה להסיר בה הקוץ סטרא אחרא היינו מ"ש בזוהר כי הנה המלכים נועד כדין עברו כל מאריהון דדינין מפני שהם יחדיו חתן וכלה. וכן נאמר ויקרא הוציאו כל איש מעלי וניטל חודה היינו אות יו"ד כדאיתא בזוהר פרשת אחרי מות כדין סליק מלכא קדישא לעילא וסליק ליו"ד רישא דיסור עמיה כדין וי' או חור שלה בחינת העטרה א"ס והוא חדשה שעדיין לא ניקבה היינו סוד מ"ש בזוהר פרשת בלק בקר אערוך לך ואצפה אתא דוד ואתתקן חופאה להאי בקר הה"ד ואצפה כד"א ויצפהו זהב טהור והיינו זמן שהיא חדשה כמו ששנינו בעיר חדשה שביהודה מותר לטלטלה:

שירי מחצלאות בסוד הכלה ממה שמתפשט ממנה בעולמות למטה מותר לטלטלה דחזו לכסות בהו טינופא של סטרא אחרא שהם מטונפים כדאיתא בזוהר אשפה מטונפת פרשת תצא ואם זרקן לאשפה זו הנזכר מבע"י אסור לטלטלם להעלות אותם למעלה. שירי מטליות שבלו והדוגמא לאותם הבגדים שלה שנאמר ויעש ה' לאדם ולאשתו

כתנות עור וילבישם מה שמשתייר מאלו הלבושים ויעשו בגדי שרד כדאיתא בזוהר פרשת פקודי כי מאלו נעשים הבגדים של המלאך לבוש הבדים שירי מטלניות אלו שבלו מפני כי נאחז מהם בעלי הדין ע"ד משחז"ל הני מאני דרבנן דבלו מנייהו הוי אם יש בהם שלש על שלש אצבעות מותר לטלטלן לפי כי עדיין נקראים בגד כדאיתא בזוהר פרשת פנחס דף רכ"ח. וז"ל אלא ודאי בגד חשוב לאו איהו אלא שלש על שלש לכל סטרא אינון תריסר לקבל ארבע בגדי זהב וארבעה בגדי לבן וארבעה דכהן הדיוט וכו' ולכן מותר לטלטלן ואם לאו אסור ויש מתירים אפי' אין להם שלש על שלש ובלבד שלא יהיו טליתות של מצוה שאם אין בהם שלש על שלש אסור לטלטלן ממקומן לפי כי הם כיסוי לכלה כדאיתא בזוהר ובתיקונים אשר תכסה בה בגלות ואם לאו במה ושכב וגו'. מנעל חדש היינו בסוד הכלה שנאמר מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב בתו של אברהם אבינו ע"ה שנאמר אם מחוט ועד שרוך נעל לפי כי שני נעלים יש לה האחד שנאמר למשה של נעלך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו קדש הוא כדאיתא בזוהר פרשת קרח מקראי קדש כמה דקדש עילאה זמין לכל אינון כתרין קדושין הכי קדש תתאה זמין לכל חילהא מאן קדש תתאה חכמת שלמה ונאמר ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם והשני הוא הנאמר ליהושע של נעלך מעל רגלך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא האדמה של קדש היינו הבחינה המתפשטת למטה ומתלבשת בסוד מטטרון כדאיתא בזוהר פ' פנחס כי רוח עברה בו דא רוח עילאה ואיננו כד"א ואיננו כי לקח אותו אלהים ולכן יאמר הדין מנעל חדש כי הנה איתא בזוהר פרשת שלח לך דף קע"א. וז"ל שיר חדש וכי אית שיר עתיק אלא שיר דעד כען אינון מלאכין קדישין לא שבחו ליה כען דאיהו חדש מאי טעמא איהו חדש בגין דההוא דמחדש עולימוי משבח ליה וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי מטטרון נקרא חדש לפי שהוא מתחדש ומהיכן בא לו מחידוש הלבנה והיינו מנעל חדש כי זה היה דרכו כדאיתא בפרקי רבי אליעזר אמר מטטרון תופר מנעלים הייתי ועל כל תפירה הייתי מייחד שמו של הקדוש ב"ה ולכן הקב"ה מדד לו מדה כמדתו והעלהו למעלה והוא תופר מנעל של היבמה ונעשה על ידו ייחוד הקב"ה בין צדיק וצדק כדאיתא בתיקונים. הנה מבואר כי הכלה נקרא מנעל חדש מסטרא דמטטרון ועוד נקראת מנעל חדש כמש"ה אחרי בלותי היתה לי עדנה וזה הוא להיות בתו של אברהם כמ"ש בת היתה לו לאברהם ובכל שמה והוא גדיל לה בי"ג מכילן דרחמי כדאיתא בזוהר פרשת תצא ולכן נאמר מה יפו פעמיך בכל מיני נעלים וזה להיות בת נדיב ולכן מותר לשומטו מעל הדפוס של מטטרון אף על פי שמלאכתו של מטטרון זה הדפוס לאיסור שהרי אין נעשה על ידו ייחוד זולת בזמן החול אך בשבת

הוא חלוץ הנעל ונאסר עליו הייבום כיון דשם כלי עליו שהוא מסטרא דקדושה מותר לטלטלו לצורך מקומו כדי שיעלו הכלים של עשיה לשם:

סנדל שנפסקה הרצועה הפנימית והנה זהו דוגמא לכלה הקדושה והוא בכלל מש"ה מה יפו פעמיך בנעלים דהיינו מנעל וסנדל כי מסטרא דמטטרון הוא מנעל ומסטרא דסנדלפון הוא סנדל ולכן יאמר והנה סנדל זה יש לו שתי רצועות דהיינו הדוגמא כי נאחז בשני עולמות עליונים ממנו ולכן יאמר נפסקה רצועה פנימית עדיין תורת כלי עליו והוא יעלה להלביש המדות של עולם עליון ומותר לטלטלו ולהעלותו מן הארץ ההוא נפסקה החיצונה הוא אחיזתו בעולם העליון בטל מתורת כלי ואסור לטלטלו והדוגמא לזה בכלה הקדושה הנקרא מנעל כאמור אם נפסקה הרצועה הפנימית בסוד בנימין הצדיק תורת כלי עליו ומותר לטלטלו טלטולי אתתא כדי להתייחד עם החתן נפסקה החיצונה היינו בסוד החצר החיצונה בטל מתורת כלי הוא הנרצה אצלי בענין יראה פנימית ויראה חיצונה. והענין מ"ש בזוהר פרשת בראשית דף י"א: וז"ל יראה אתפרש לתלת סטרין תרין מנייהו לית בהו עיקרא כדקא יאות וחד עיקרא דיראה. אית בר נש דדחיל מקב"ה בגין דייחון בנוי ולא ימותון או מעונש' דגופיה או דממוניה וכו' אית בר נש דדחיל מעונשא דההוא עלמא ועונשא דגיהנם תרין אלין לאו עיקרא דיראה אינון. יראה דאיהו עיקרא בגין דקב"ה איהו רב ושליט עיקרא ושרשא דכל עלמין וכו' והנה נתבאר כי שלשה מיני יראה הם ואמנם הם נכללים במדה האחרונה כי היא יראה אשה יראת ה' השני יראות והשלישית היא יראה רעה כמ"ש לקמן באתר דיראה קדישא שרי מלרע אית יראה רעה דלקי ומחיי ומקטרג וכו' ובזה מתיישב כי לא פירש הרשב"י אח"כ רק שתי יראות יראת ה' ויראה רעה והנה הוא אמר שהם שלשה וכי תימא כי השני יראות נכללים ביראה רעה אי אפשר לפרש כן שהרי אומר מאן דדחיל מעונש אשתזיב ואם היראה השנית דהיינו שמתיירא מעונשא דההוא עלמא ועונשא דגיהנם הוא בכלל יראה רעה היתכן שהירא בעבור זה ימלט מדין גיהנם אם כן נמצא חוטא נשכר ובטל דין שמים. ולכן מוכרח הוא כי ה' מיני יראות הם באשה יראת ה' ולכן אחת נק' יראה חיצונה והב' נק' יראה פנימית והם שתי רצועו' אלו הנמשכים על בני האדם והם כנגד ב' בחינו' שבכל' הפנימית והחיצונה כמו ששנינו החדר והפרוזדור ואי' בתיקונים דף י"א וז"ל מפתחות החיצונית אנפין דלבר ואנפין דלגו מפתחו' הפנימיים וכו':

ולכן נפסקה הפנימית עדיין תורת כלי עליה ומותר לטלטלו להלביש את הצדיק ואם נפסקה החיצונה בטל מתורת כלי ואם הוא בכרמלית הוא תחום מארבע רשויות של הכלה כדלקמן שיש בו צד היתר לכן כורך עליו גמי לח מאותם כיתות הנקראים חציר

כדאיתא בזוהר פרשת פנחס בפסוק מצמיח חציר לבהמה והיינו מ"ש מפני שהוא מאכל בהמה וזה לתקן הסנדל שלא יפול ובחצר שהוא נשמר שם שנאמר אשר נסתרת שם ביום המעשה שלכן נקראת אסתר כאשר היא בסתר המדרגה ואינה מטלטלת משם כלל:

[טז] נודע הוא מחז"ל כי מעשה המצות הוא להועיל לאדם כמו שנתקן בנוסח הברכה אשר קדשנו במצותיו וזה יהיה להועיל לכל עושיהם בשלשה זמנים בהווה ולאחר מיתו ולזמן התחיה וכל זה הוא יהיה התועלת בגוף ונפש כנ"ל הוא הנרצה בפ' בהתהלך תנחה אותך בעה"ז בשכבך תשמור עליך בקבר והקיצות היא תשיחך לזמן התחיה. ואמנם בכל זמן מאלו מועיל נמי לשלשה בחינות הנמצאו' באדם נפש ורוח ונשמה וגם מתקן לו בגדים נאים הנקראים חלוקא דרבנן והם שלשה בגדים כדאיתא בזוהר ויחי דף רכ"ד:

וז"ל כמה לבושי אינון אמר רבי אלעזר טורי דעלמא על דא פליגו. אבל תלת' אינון חד דמתלבש ביה רוחא דבגנתא דבארעא וחד יקירא מכלא דמתלבשא ביה נשמתא בגו צרירא דחיי בין פורפירא דמלכא וחד לבושא דלבר וכו'. והנה כבר נתבאר בחלק הקודם כי בענין שלשה בחינות הנמצאים באדם נפש רוח נשמה כל א' מלביש את חבירו בכל חלקיו שנאמר כי רוח מלפני יעטוף ולכן ימצא כי כל חלק מאלו יקרא חלוק וכאשר האדם שלם בכל חלקיו יהיה מכוון אליו יותר כינוי זה לפי כי הקדושה שורה בתוכו כמש"ה ושכנתי בתוכם של כל אחד ולכן על הכל הוא אומר בדרך כלל חלוק שכבסו אותו דהיינו כי אדם זה הכין את עצמו להיות שורה הקדושה בתוכו. וזה יהיה לו כאשר נטהר מבית ומחוץ כד"א וכבסו שמלותם ולכן חזר הדין חלוק שכבסו אותו לטהרו ותחבו בו קנה כד"א קנה חכמה קנה בינה לתלות בו לייבשו מן מים רעים יכול לשומטו החלוק מעל הקנה בשבת דאף על גב כי לא ניתנו שבתו' לישראל אלא כדי שיעסקו בתורה מכל מקום צריך לענג את השבת במאכל ומשתה ולכן יכול להשמיט עצמו מקנה זה של התורה עד שיקיים עונג שבת. אבל ליקח הקנה של חכמה מתוכו דהיינו לגמרי לא לפי שאינו כלי התורה להשתמש בו שהרי הנהנה מכתר' של תורה נוטל חייו מן העול' אבל אם תחב בו כלי איזו מצוה מותר ליטלו מתוכו כדי לקיים עונג שבת אפי' הוא מלאכתו לאיסור שהם חז"ל אמרו כתיב אורח חיים פן תפלס וכתיב פלס מעגל רגלך ומשני כאן במצוה דאי אפשר להיות ע"י אחרים וכו'. ולכן יאמר כי יוכל ליטול אותו כלי הוא המצוה מתוכו אע"ג שמלאכתו לאיסור דהיינו מצוה דאי אפשר לעשות ע"י אחרים מותר ליטלו מתוכו משום עונג שבת:

כיר' שנשמטה והדוגמ' לה אדם אשר בלבבו יבין לתקן מעשיו ולכן יבער בקרבו אש החרטה לתקן קרבם יחמו כתנור ולכן אפילו נשמט אחד מירכותיה הם הדברים הסומכים התשובה היינו הוידוי והחרטה וכיוצא אסור לטלטלה בכל הדברים הנ"ל:

[יז] לבנים שנשרו מן הבנין אשר למדנו מחז"ל שני דברים. בכינוי הלבנים ראשונה אשר חז"ל אמרו מאי לבנים לבני בני ובזוהר אמרו ותוכן לבנים תתנו מעות לבנים ולכן יהיה כדין וכדין וכך הוא אומר לבנים שנשארו מהבנין אחר שהגיד על שלימו' האדם במה יזכה את ארחו להתראו' לפני בוראו לענין הטלטול כי כאשר יוצא האדם מן העולם הזה יהיה לו טלטול מכל ענין הטלטול הנז' לטובה עוד חזר והגיד כי באופן זה יזכה על ידי מעשה הצדקה והיינו לבנים כינוי למעות שנשארו מהבנין כי אדם שבנה ביתו בגן עדן קרבם בתימו לעולם על ידי מעשה המצות שהם נעשים על ידי ממון אחר כך לבנים המעו' שנשארו מהבנין בונה איתו בצדק מותר לטלטלה להוציא אותם לכל מצוה שירצה ואין שייך בזה אין משנין שהרי לא קבע אותם לשם מצוה ידועה דמעתה לא קיימי לבנין הבית המצטרך לו אלא למזגא עלייהו רוצה לסמוך עצמו ולשכב עליה' בנחת כד"א בשכבך תשמור עליך ואם סידרום זה ע"ז בענין המצות הנהוגו' על הסדר כמשחז"ל שבע ביום הללתיך הם שבע מצות הסדורות לעשות בכל יום גלי אדעתיה שתיקון אלו המעות לבנין הבית ואסור לטלטלם ממצוה למצוה אחרת וכאשר נאמר בדרך אחרת שהם בנים הכי קאמר לבנים שנשארו מהבנין כד"א ואבנה גם אנכי אותם הבנים הנשארים מותר לטלטלם ר"ל גם אם מתו כבר קיים הבניין מצות פריה ורביה דמעתה לא קיימי לבנין העולם שהרי נתקיים והלכו להם לא קיימי אלא למזגא עלייהו להסמך עליהם כההיא אתתא דאמרה בעינא חוטרא לידי ואם סידרום זה על זה זכר ונקבה גלי אדעתיה שתקנן לבנין שלו ולבנין העולם ואסור לטלטלם שהרי הם מוקצה כאמור:

[יח] קוץ המונח ברשות הרבים היינו כינוי אל הרשע שנאמר בליעל כקוץ מונד כלהם והוא ברשות הרבים מחטיא את הרבים ומה גם לענין האדם הפרטי אשר נמצא בו עון מזיד קוץ מכאיב בפרט אם הוא מענין יודע את רבו ומכוון למרוד בו שהו' מונח ברשות הרבים כי לומדים ממנו הרבים מותר לטלטלו טלטלה גבר בייסורין וכיוצא דמאחר שהוא רע לשמים ולבריות אף ע"ג כי הקב"ה ארך אפים לעוברי רצונו היינו לדברים שבין אדם למקום אבל לדברים שבין אדם לחבירו פורע לו מיד הלא זה דברי כמשחז"ל כל מאן דאמר רחמנא ווותרן וכו' אלא מאריך אפיה וגבי דיליה אבל מה שהוא בין אדם לחבירו אינו ארך אפים ולכן קוץ זה שהוא רע לבריות שהוא ברשו' הרבים מותר לטלטלו בייסורין ואף ע"ג דקים לן שאין הקב"ה מנסה את הרשעים שנאמר והרשעים

כים נגרש וכו' ומותר לטלטלו מן הקבר בשבת לידון כדאיתא פרשת תרומה כאינון מחללי שבתות בפרהסייא שמוליכין הגוף נמי לגיהנם ומותר לטלטלו פחו' מד' אמות כי הוא גבול הקדוש' ובכרמלית שאין בה קדושה כל כך כדלקמן מותר לטלטלו להדיא משום דחיישינן שמא יזוקו בו רבים לפי כי כך אחז"ל נפשותן של רשעים הן הן המזיקים בעולם ובמקום הזיקא דרבים לא גזרו שבות שיהיה לו מנוחה בשבת הילכך מוליכו להדיא לגיהנם כאמור:

עדיין צריכים אנו לדעת מה ענין חלוק זה אמנם כבר נאמר בפ' מעדה בגד ביום קרה יום שנזדווג נבוכדנאצר הרשע לישראל העדה מהם שני לבושים לבושי מלכות ובגדי כהונה וכדאיתא בזוהר פ' משפטים אל אחר נכנס לבי רבוניה וכו' ובושת דמטרוניתא דאשתארת ערומה מארבע בגדי זהב ולכן יאמר חלוק שכבסו אותו שהוא דוגמא לאלו הבגדים אשר בוגדים בגדו בהם ונאמר בצע אמרתו בזע פורפירא דיליה ולכן כאשר חלוק זה מכבסים אותו ממה שנגעה בו הקליפה מזמן הבריאה אשר חז"ל הגידו בפסוק חמד רשע מצוד רעים אלו הבגדים של אדם הראשון שבאו לידו של נמרוד והרג אותו עשו ולקח אותם שנאמר בגדי עשו החמודות ואמנם הרשב"י עליו השלום הקשה על זה ואמר סלקא דעתך כמה אתקברו והבגדים של חוה מה היה להם וסיים בה הכי אלא חברייא ידעי בהני לבושין וכבר ביארתי כל זה בפירוש איכה הנקרא מגינת לב ואמנם אמר חלוק זה שכבסו אותו מן הקליפה ותחבו בו קנה כי המשיכו עליו אחר כך המדות העליונות קנה חכמה קנה בינה לתלות בו ליבש מן המים הרעים שנגעו בו מי מרה יכול לשמטו מעל הקנה ללבוש אותו ת"ת ישראל או הכלה כל אחד יקח חלקו אבל ליקח הקנה מתוכו אותה הארה הנמשך עליו מלמעלה אסורה וכן לא יעשה למעלה לפי כי קנה זה אינו כלי רק הארה בעלמא אבל אם תחבו בתוך חלוק זה כלי של הכלה מן הכלים שלה מותר ליטלו מתוכו אח"כ אע"פ שמלאכתו של כלי זה לאיסור היינו סוד מטטרון שהוא כלי של הכלה שמשתמש בו בסוד כי שמי בקרבו אמנם זה הוא בחול אבל בשבת מלאכתו זו לאיסור לפי כי היחוד הוא למעלה:

כירה שנשמט כבר נתב' למעלה כי כינוי כירה בסוד הכלה כד"א אשר אור לו בציון שנשמטה אפי' אחת מירכותיה שהם סומכי הבית כמש"ה ביום שיזועו שומרי הבית אסור לטלטלה אחר כך:

ועוד ירצה במאמרו חלוק שכבסו והוא בסוד הצדיק כמו ששנינו ועושים לה חלוק לכתחלה ואיתא בזוהר פ' ויקהל דף ר"ג. וז"ל כד ערלה שרי על את קיימא קדישא לסאבא מקדשא כדין ההוא מקדשא אתעכב מלאתגלאה רזא דאת קיימא מגו ערלה וכד האי

נוגה עאל לגו ואפריש בין ערלה ובין מקדשא כדין אקרי חשמל חש ואתגלייא מל מהו מל כד"א מל יהושע וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי הערלה שורה על אות ברית קדישא עד שמפריש ביניהם קליפת נוגה ולכן יאמר חלוק שכבסו מן הזוהמא הנדבק בו ותחב בו קנה היינו הקנה שנעץ המלאך בים כדאיתא בזוהר פ' פנחס דף רנ"א. וז"ל נער חית דא חיה דאתאחד בה עשו קנה תנינן דנעץ קנה בימא רבא ועליו נבנה כרך גדול של רומי מאי קנה דא דכורא דהאי חיה בישא דאית ליה סטרא זעירא באחדותא דקדושה ודא איהו קנה דנעיץ בימא רבא ובין כך שלטא על עלמא ועל שולטני דא כתיב קנה וסוף קמלו קנה שולטנותא וראש לכל מלכוון תו קנה דזמין קב"ה לתברא ליה כקנה עכ"ל ולכן יאמר חלוק שכבסו ותחב בו קנה זה לתלות בו לתת לו מקום אמנם לייבשו כי כן הוא יבש זקן וכסיל אין בו לחלוחית דהא אסתרס ולא עביד פירין יכול לשמטו החלוק מעל הקנה כי כן עתיד לתברא רגליה ונעשה הנה כנזכר שם אבל ליקח הקנה מתוכו אסור כי צריך לתת לו מקום בימא רבא לפי שהקנה זה אינו כלי לפי שהוא נקוב דהא אסתרס כאמור תחב בחלוק זה כלי שהוא בסוד מ"ש בזוהר פרשת בלק בקר אערוך לך כד"א ערכתי נר למשיחי מהו ואצפה דאתא דוד ואתתקן חופאה להאי בקר כד"א ויצפהו זהב טהור הוא סוד כלי זה והבן. מותר ליטלו ממנו אע"פ כי מלאכתו לאיסור ושורה עליו הערלה כאמור מותר ליטלו ולהעלותו שהוא סוד סלם מוצב ארצה וכדאיתא פ' ויצא עולים ויורדים כד סליק האי סלם סלקין עמיה כד מאיך יורדים בו:

כירה שנשמטה היא הכלה שנשמטה מתחת הצדיק בעון התחתונים כדאיתא פרשת בלק וכד איהו סליקא למלקט כיסופין וענוגין ומומא אשתכח בישראל לתתא כדין מטי לגבה טיפה ואתעדיאת יומין במנין וכו' ולכן יאמר אם נשמטה הכירה אחר עלותה אפילו אחת מירכותי' היינו מדת הוד שנאמר והודי נהפך עלי למשחית ונעשית דוה ולכן אסור לטלטלה עד מלאת ימי טהרה. לבנים שנשארו מהבנין הנה הבנין של הכלה נתבאר בזוהר פרשת תרומה אפריון דא עלמא תתאה עשה לו להנאתו לאשתעשע ביה המלך שלמה מלכא דשלמא כלא דיליה מעצי הלבנון כד"א ארזי לבנון אשר נטע וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי הכלה נבנית מאותם שית יומין דבראשית כל חד וחד עביד עבידתיה בהאי אפריון ובכן יובן מ"ש לבנים שנשארו מהבנין כי מאחר אשר חז"ל הגידו מאי לבני לבני בני כל דבריהם כגחלי אש היינו מה ש"ה וכל בניך למודי ה' והם סוד הנצחים ואמנם חז"ל אמרו בני בנים הרי הם כבנים ואיתא בזוהר פרשת שמיני דף ל"ו. וז"ל פתח ר' אלעזר ואמר עטרת זקנים בני בנים בנים הא אוקימנא בני בנים אלין שאר כתרי מלכא כד"א וכל בניך למודי ה' וכתיב בני ציון היקרים ותפארת בנים אבותם

לא מתעטרן בנין אלא באבהן עכ"ל הנה מבואר מדברי המאמר כי בני ציון מכונים בני בנים, והנה הוא פירש בתחילה בני בנים אלין שאר כתרי מלכא וכי תימא כי פסוק בני ציון היינו וכל בניך למודי ה' תרי קראי למה לי אמנם שטחיות הדברים כך הוא כדי להבין לבנים אלו כי בתחלה הגיד למש"ה ותפארת בנים אבותם ואמר בנים הא אוקימנא שהם בנים עליונים בני בנים אלין שאר כתרי מלכא כי הם נבנים מאותם בנים עליונים כד"א וכל בניך למודי ה' כל בניך העליונים נעשה מהם למודי ה' הם הנצחים וכתיב נמי בני ציון היקרים כי מאותם הבנים נבנים והיינו משחז"ל מהו היקרים בנוהג שבעולם אלף נכנסים למקרא וכו'. הנה דברי חז"ל כגחלי אש שיוצא מהם ניצוצות רבים היינו מ"ש פ' תרומה דף קמ"ה: וז"ל ויהי שירו חמשה ואלף היינו חמש מאה שנין דאלנא דחיי אזיל בהו ואלף דא איהו אלנא דחיי חתן דנפיק מסטריה ואיהו ירית כל אינון חמשה למיתי לגבי כלה יומיה דקב"ה אלף שנין איהו ודא איהו נהר דנגיד ונפיק מעדן וכו' הנה מבואר מדברי המאמר סוד אלף שהם אלף שנין יומוי דקודשא ב"ה והיינו אלף שנכנסים למקרא בתורה שבכתב יוצא מהם מאה לגמרא בסוד הכלה יוצא מהם אתר להודאה הוא החתן הנזכר שהוא מורה הוראות כדאיתא בזוהר פרשת משפטים דף ק"י. וז"ל משכיל דא נהר היוצא מעדן דאיהו תורגמן לדוד לאודעא ליה מאינון מלין סתימין עילאין וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי זהו המורה הוראות ומלין סתימין. ולכן נאמר אדם אחד הוא יוסף הנקרא אדם לחז"ל שנאמר אהל שכן באדם וזה הוא אחד מאלף יומיה דקודשא בריך הוא אלף שנין ולכן נאמר בני ציון היקרים כאמור הרי כי בני בנים הם כבנים וסוד הענין מ"ש הכתוב וכל בשליש עפר הארץ כדאיתא פ' פקודי בענין קו המדה ע"ש ולכן יאמר לבנים שנשארו מהבנין כי הנה הבנין משמע נמי על בנין הזכר ת"ת ישראל ושם הם בנים אמנם הנשארים ממנו לבנין הכלה הנקראים לבנים שהם בני בנים שנשארו מהבנין שנאמר ויבן ה' את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויביאה אל האדם מותר לטלטלם להעלות אותם למעלה דמעתה לא קיימי לבנין אלא למזגא עלייהו דהיינו לצורך הזווג ואם סדרום זה על זה בסוד קוים גלי אדעתיה דמתקנן לבנין ואסור לטלטלם עד שיהיו בסוד שלש קוים ימין שמאל ואמצע כי אז ראויה לזווג כמשחז"ל רבקה בת שלש שנים היתה:

קוץ המונח ברשות הרבים היינו הקליפה והוא נאחז במדה האחרונה נקראים רשות כמו ששנינו הוו זהירין ברשות אמנם ענין המשנה מצוה כאשר מתלבשת למטה אמנם עתה נאמר כי זה הרשות הוא רשות הרבים אבהן עילאין בסוד הלכה כרבים כדאיתא בתיקונים מותר לטלטלו פחות מארבע אמות כדי לתת לו מקום מעט מארבע אמות של

הקדושה ובכרמלית שהוא בחוץ מן האצילות מותר ליטלו בהדיא לגמרי ולפי הנראה צריך היה להיות בהפך לכן מבאר הטעם משום דחיישי' שמא יזוקו ביה רבים לפי כי שם יש לו כח להזיק לא כן למעלה ובמקום הזיקא דרבים לא גזרו רבנן משום שבות ואין נוהג שם ענין מוקצה וכן זאת תורת האדם הצדיק עליון כד שרי ערלה על את קיימא קדישא הוא קוץ מכאיב והוא רשות הרבים כי כל המדות העליונות משפיעים בו לתת לכלה מעבירו פחות מארבע אמות ארבע אותיות של הכלה אדנ"י לפי כי הוא סוד קנה שנעץ בים כנ"ל ואם הוא בכרמלית היינו בבחינת מדה האחרונה לפי כי נאמר וחלק משמן חכה והוא מפתה אותה כדאיתא פ' ויקהל מעבירה להדיא לגמרי משום דחיישינן שמא יזוקו ביה רבים המדות עליונות כי כולם מתחברים עם הכלה ובמקום הזיקא דרבים לא גזרו רבנן משום שבות אלא יצאו מן האצילות ולכן מותר להוציאו לקוץ:

[יט] חזר הדין להזהיר האדם שלא יהיה סיבה שלא תשרה עליו קדושת שבת וזה בעבור מדת הגאוה לפי כי הוא גורם סילוק שכינה כמש"ה גבה עינים ורחב לבב אותו לא אוכל כמשחז"ל אמר הקב"ה אין אני והוא יכולים לדור בעולם נמצא כי עזב ה' את הארץ בעבור הגאוה ולאיש הזה איך יתכן כי ישרה עליו תוספת שבת הרי אפי' הקדושה שבו היא מסתלקת ולכן יאמר סולם של עליה כלומר התבונן כי מה האדם ומה מעשיו כי הנה הוא נברא בצלם ודמות כמו ששנינו חביב האדם שנברא בצלם וכי תימא והרי זה כל האדם נברא בצלם לכן חזר ואמר אמת הדבר אבל חיבה יתירה נודעת לו לאדם זה היינו מ"ש הכתוב כי בצלם אלהים עשה את האדם כי זה נאמר על ישראל ולמה נברא בצלם להיות מוכן להשראת שכינה כמש"ה ושכנתי בתוכם שהרי מתחילת הבריאה נתאוה הקב"ה לעשות דירה קבועה בתחתונים והאדם הוא סולם מוצב ארצה בעולם השפל וראשו מגיע השמימה ואיך יהיה האדם מתגאה ודוחק רגלי השכינה על ידי הגאו' ולכן בא הדין להעיר לב האדם כמ"ש בזוהר אינון דדמיכי בשינתא בחוריהון אמר סלם זה האדם של עליה שהוא גדול בענין הגאוה ועשוי להטיח בו גגו היינו מה שחז"ל בפ' מה לך איפה כי עלית כלך לגגות אלו בעלי גאוה ולכן אסור לטלטלו להעלות אותו במעלות השלימות בתוספת שבת שהרי נאמר ולא תעלה במעלות על מזבחי אזהרה לגסי הרוח אף כי אחרי מותו אסור לטלטל אותו כדרך הצדיקים שאין להם מנוחה שנאמר ילכו מחיל אל חיל וכן אסור לטלטלו מגן עדן תחתון להעלותו לגן עדן עליון אבל של שובך שהדוגמא למה ששנינו לעולם יעשה אדם עצמו תלמיד חכם ולית ביה משום יוהרא והיינו סולם של שובך לצורך היונים היינו משחז"ל במדרש חזית יש מין יונה שאוכלת וחברותי' מריחות אותה ובאות כך תלמידי חכמים כשהזקן דורש מתקבצים ובאים ולכן

יאמר סולם של שובך מותר לנטותו ממקום למקום היינו הזקן שדורש שהולך ממקום למקום ללמוד תורה אם תלמיד הגון הוא שנאמר לקראת צמא התיו מים אבל לא יוליכנו ממקום למקום רחוק היינו משובך לשובך כדי שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול וימנע מעונג שבת וכן נמי משמע כשהולך משובך לשובך הזקן הוא נוהג בו דרך חול ויבא לצוד המוליך סלם זה הזקן משובך לשובך נפש הוא חובל אי בעית אימא מפני הזקן עצמו ואי בעית אימא להולכים אצלם צדים אותם ואין יכולים לפרוש במעשה המצות הנודעות בשבת ואיתא בזוהר פרשת תרומה כי בשבת לאחר המנחה אין ללמוד כי תרעין דבי מדרשא דמשה ננעלו וכיון שנפטר דוד המלך עליו השלום כניסת נהורהא אורייתא דבע"פ ולכן אין ראוי ללמוד תורה ומה גם כי הוא זמן סעודה שלישית: [כ] חריות של דקל אשר חז"ל הגידו יש בני אדם שיש בהם תורה ומצות דומים לאתרוג כי יש בו טעם וריח ויש שבהם מצוה ולא תורה דומים להדס כי יש בו ריח ואין בו טעם ויש בני אדם שבהם תורה ולא מצוה והם דומים ללולב. ולכן על יסוד זה יאמר נא חריות של דקל כי הנה הדקל הוא מי שיש בו תורה כי עץ מאכל הוא אמנם חריות שלו יהיה הדוגמא שלהם שני דברים ראשונה יהיה מורה על שאין בו לחלוחית של תורה ומצוה ומה גם הוא מורה על דברים הרעים הנמצאים בו וסביביו נמצא עונות וחתך אותם וקצצם לשרפ' נמצא שהם מוקצים ואסור לטלטלם הוא משחז"ל השב מיראה זדונו' נעשו' כשגגות השב מאהבה זדונו' נעשו' כזכיות ומאחר כי קצצן לשרפה משמע כי שב מיראת עונש השרפה של גיהנם. לכן הם מוקצים ואסור לטלטלם לפי כי הם נעשו שגגות ישב עליהם מעט מבעוד יום דהיינו כי נתיישב בדעתו על מה שעשה מותר לישב עליהן בשבת עליהם חיה יחיה וכל שכן אם קשרן ליישב עליהן בשבת לעולם שכלו שבת או אם חשב עליהם מבעוד יום לישב עליהם אפילו בחול דמשמע כי מאהבה הוא עושה. ולכן מזה תבין כי כן יהיה לו ולעתיד כי כן אחרי מותו עליהם חיה יחיה וישב עליהם באמת בג"ע אפילו בחול:

[כא] אבל נדבך של אבנים הרי נאמר אבנים שחקו מים כי הנה התורה הנקראת אבן מכניע היצר הנקרא לב האבן וכאשר האדם חוטא באברים שלו הנקראים אבנים ע"ד משחז"ל מי מעיד באדם אבני ביתו ואיתא בזוהר ובתיקונים אלו האיברים של אדם שמעידים עליו. ולכן יהיה הענין דוגמא נדבך של אבנים מן האברים שבאדם אשר להיות שולט בהם יצר הרע הנקרא אבן לבו יצוק כמו אבן שלכן נאמר והנה עם קשה עורף הוא. ולכן מאחר כי דבר קשה הוא אף על גב שחשב עליו מבעוד יום אסור לישב עליו כי

זה עון פלילי אלא אם כן סדרם ויודע כל אבר שחטא בו על הסדר כי בכך יהיה מעותד לעשות תשובה:

אשר עוד בקשה נפשי לפרש דינים אלו על דרך הקודם וכך הוא אומר סולם של עליה שהוא גדול זה שאמר הכתוב ויחלום והנה סלם מוצב ארצה איתא במדרש רבנין פתרי בהאי קרא שית שיטין סלם זה צלם נבוכדנצר שחיק מחיק סלם זה סיני וכו' הנה כי חז"ל פירשו בפ' דבר והפכו וכן נמי אלכה גם אני אחרי עקבותיהם וכך הוא אומר סולם של עליה היינו סטרא אחרא סמאל בראש כלם כמשחז"ל סלם היינו סמאל אתווי דדין כאתווי דדין והיינו סמאל שעליו נאמר לא תעשה לך תמונת כל סמל לפי שניטלה אות אל"ף מתוכו היינו הקדושה כנ"ל שהפילו הקב"ה ממקום קדושתו ונשאר סמל וזה הוא של עליה שהוא גדול כדאיתא בזוהר פ' ויקהל רב החובל זה סמאל רב לכל מנהגין דארבא והוא ענן גדול ולכן יאמר שהוא גדול ועשוי להטיח בו גנו שנאמר ועשית מעקה לגגך כי יפול הנופל ממנו היינו סמאל הנופל לעולם כד"א כי נפול תפול לפניו והוא נופל מזמן הבריאה כנ"ל שהפילו הקב"ה ממקום קדושתו ואח"כ נאמר איך נפלת משמים הילל בן שחר ונאמר קל מן שמיא נפל ואמרו חז"ל שרו של נבוכדנצר קל שמו היינו סמאל הנזכר ולעתיד נמי ולכן אסור לטלטלו שהוא מוקצ' ואינו עולה למעלה בשבת סטרא אחרא. אבל של שובך דהיינו בסוד טיקלא דעשיקת נשמתין שהוא דוגמא לסולם של שובך לצוד בו יונים מותר לנטותו ממקום למקום באותו עולם עצמו. אבל לא יוליכנו משובך לשובך לצוד יונים הם העשוקים כדי שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול ויבא לצוד כך הוא טיקלא אם מוליכן משובך לשובך בהיכלות אשר שם יבא לצוד מאותם העשוקים. וכאשר נאמר בהפך כי סולם זה הוא בקדושה כמשחז"ל סלם זה [סיני דמהימנותא] כך הוא אומר סולם של עליה ר"ל כי הנה הכלה היא עולה במעלות עד מקום שהיא בסוד כאמה בתה ויותר עולה שנאמר ושמרתם את השבת כי קדש היא שהוא גדול שנאמר גדול אדוננו ורב כח לפי כי בתחלה היא קטנה עוד נגדלת נעשית נערה עוד נגדלת שנעשית בוגרת הוא סוד מה שחז"ל למלך שהיה לו בת יחידה לא זז מחבבה עד שקראה בתי לא זז מחבבה עד שקראה אחותי לא זז מחבבה עד שקראה אמי והיינו גדול ועשוי להניח בית גנו של אדם דקדושה היינו גג בית המלך מלכו של עולם. אמנם עוד תשכיל ותדע ממוצא דבר מ"ש בזוהר פרשת ויצא דף קמ"ט וז"ל מהו סלם דרגא דשאר דרגין ביה תליין והוא יסוד דעלמא וראשו מגיע השמימה הכי הוא לאתקשר' בהדיה וראשו מאן ראשו ראשו דההוא סלם ומאן איהו דא דכתיב ביה ראש המטה בגין דאיהי ראש להאי מטה ומניה נהיר מגיע השמימה בגין דאיהו סיומא דגופא וכו' וקאים

בין ירכין וגופא ועל דא מגיע השמימה וגו'. הנה למדנו מדברי המאמר כי הצדיק נקרא סולם ולכן יאמר סלם של עליה דהיינו כי עליה היא הכלה שנאמר נעשה עליית קיר קטנה כדאיתא בזוהר היא הכלה והצדיק הוא בעל נעוריה ולכן נקרא סולם של עליה באמת שהוא גדול לפי שנאמר עני ורוכב על חמור ואז אינו גדול כדאיתא בזוהר גדול ה' ומהלל מאד אימתי בעיר אלהינו. אבל בזמן שאינו עם הכלה לאו הוא גדול ולא מהולל. ולכן אמר דוד כי אני ידעתי כי גדול ה' ר"ל כאשר מתחבר עם בחינ' דהע"ה אז נק' גדול כדאיתא פרשת ויקרא ואם עיני שכל לך תבין כי באמת אז הוא גדול ולכן חזר הדין סולם זה של עליה שהוא גדול ועשוי להטיח בו גנו כמו ששנינו מעשה באחד שהטיח באשתו תחת התאנה כמש"ה תחת התפוח עוררתיך הלא כמוס עמדי בפי' שיר השירים כמו ששנינו תפוח היה באמצע המזבח שמה חבלתך אמך כד"א העמוסים מני בטן ולכן אסור לטלטלו טלטל' גבר כי מן הראוי הוא שיהיה תמיד מחובר עם הכלה ולית לאתפרשא לון. אבל של שובך והוא עליון שמתקבצים שם היונים הוא סוד מ"ש בזוהר פ' פנחס דף רי"ז וז"ל עצי ה' אלין אינון עץ החיים ועץ הדעת טוב ורע ארזי לבנון אלין חמשין תרעין דאקרון חמש מאות שנה אשר שם צפרים יקננו בטוליהון מקננן נשמתיהון דצדיקיא וכל חייליו קדישין אתזנו מתמן חסידה ברתיה דאברהם דאקרי חסד ועביד חסד בעלמא בגין כך אקרי חסידה ברושי' ביתה בין דרועין עלמא עכ"ל. הנה למדנו מדברי המאמר מה הם הצפרים הנז' שהם הקרבנו' שעושי' מתורים ובני יונה בזה הוא השורש שלהם. אמנם עוד אחזור ואלמוד לענין מ"ש חסיד' ברושים ביתה היינו מ"ש בזוהר פ' ויצא דף קס"ג וז"ל חסידה אמאי אקרי חסידה בגין דנפיק מתמן חסד דאיהו נהורא קדמאה דכתיב ויאמר אלהים יהי אור ברושים ביתה אל תקרי ברושים אלא בראשים וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי חסידה היא אימא עילאה ולכן נאמר אשר שם צפרים יקננו והיינו מ"ש דין זה. אבל סולם של שובך כי זה הוא עליון לקחת היונים מאותו שובך אשר שם צפרים יקננו. מותר לנטותו ממקום למקום כי כן הוא שורה על הבנים פעמים על אלו פעמים על אלו אבל לא יוליכנו משובך לשובך דהיינו בית התחתון בסוד הכלה כדי שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול האדם הגשמי כי על ידי המעשים הנעשים למטה כך הוא המדה למעלה פעמי' האם רובצת על הבן פעמים נאמר ויבן ה' את הצלע לאשה ויביאה אל האדם ויבא לצוד היינו מ"ש בזוהר פרשת פנחס דף רנ"ד:

וז"ל היך צדין צידה דהאי צפרא קדישא מתקנין לקמה מיכלא יקירא בחדווא וכל ענוגין ועאלין לבי כנשתא ולבי מדרשא ומצפצפן לגבה בקל לחישו כדקא יאות ואיהי דמטמרא תחות גדפהא דאימ' זקפת ריש' וחמא' פתורין מתקננן וצפצופין לגבה כדקא יאות נפקת

ופרחת לגבייהו וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי ישראל הם היודעים לצוד ציד של השכינה במעשיהם וממשיכים אותה אצלם אבל זה נעשה בחול בערב לצוד אותם בלילה אבל ביום אסור ענין הצידה מטעם זה כדלקמן. ולכן נמי נאסר לטלטל סלם זה משובך לשובך כדי שלא יבא לצוד ציד כדרך שעושה בחול:

חריות של דקל שקצצם לשריפה אשר חז"ל הגידו מה תמר זה אינו עושה פירות עד שבעים שנה וכו' ומצאנו ראינו כי התמרים נותנים פירות לשמנה או עשרה שנים. ולכן אשר אני אחזה לי כי הם שני מינים התמר היינו מה שחז"ל. אמנם דקל שאמר במשנה הם מין אחר והם הנותנים פירות תכף וכאשר נאמר כן יהיה ענין דקל בסוד מטטרו"ן והוא עושה פירות בכל יום כי הוא מקבל התפלה ועושה מהם עטרה לחי העולמים כמשחז"ל המלאך הממונה על התפלה ממתין עד שמסיימין כנסיה האחרונה ועשה העטרה ומשביע אותה בשם המפורש והיא עולה למעלה וניתנת בראש חי העולמים וכדאיתא בתיקונים כי זהו ענין השליחות שהלך אליעזר להביא את רבקה. ואמנם שליח זה הנה לוקח אותה מבית בתואל ולבן הארמי אשר על כן סביבותיו קוצים כסוחים באש יצתו והנה אדם זה קצץ חריות של דקל זה לשרפה מוקצים הם לכך ואסור לטלטלם ולהעלותם מן הארץ ההוא ישב עליהם מעט מבעוד יום מותר לישב עליהם בשבת להמשיך עליהם מעט מן הקדושה וכל שכן אם קשרן לישב עליהם או אם חשב עליהם מבעוד יום לישב עליהם אפילו בחול מותר. אבל נדבך של אבנים אף על פי שחשב עליו מבעוד יום אסור לישב עליו אלא אם כן למדום. והנה הענין עם מה שאמר בזוהר פרשת ויצא דף קמ"ז וז"ל ויקח מאבני המקום אבני המקום לא כתיב אלא מאבני המקום אלין אינון אבני יקר מרגלאן טבאן דאינון תריסר אבנין עילאין כמה דכתיב שתים עשרה אבנים ותחות אלין תריסר אלף ורבוון אבנין פסילין וכלהו אבנין בגין כך מאבני המקום ולא אבני וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי יש אבנים מסטרא דקדושה ויש כמה אבנים מסטרא אחרא ולכן בענין נדבך של אבנים ימצא הפרש שאף על פי שחשב עליו מבעוד יום אסור לישב אלא אם כן סידר אותם לפי כי כאשר אינם מסודרות הם דוגמא לאותם אבנים פסילין כנז' במאמר לפי כי כן סטרא אחרא אין להם סדר אמנם כאשר סידר אותה מורה כי הם מסטרא דקדושה כדרך אותם האבנים שסידר אותם יעקב אבינו עליו השלום כי היו תלת לכל סטרא כנזכר בזוהר ולכן אינו דומה לחריות של דקל וכן עיקר לענין הדין:

[כב] ראוי להבין חבית זו מההוא דאמר חביתא דעפרא לפלוני חביתא דמוכין וכו' שהוא כינוי אל בעלי חיים כך יהיה חבית זו כינוי לחי מדבר אמנם בלי ספק כי כינוי זה

יהיה לגוף נגוף שנאמר בו כל עמל אדם לפיהו לפי כי הוא פה דובר נבלה שבועת שוא כדאיתא בזוהר ובתיקונים בהבלים דשקר דנפקין מפיו ולכן חזר הדין להודיע ולהזהיר כי אדם זה משונה לרעה משאר העונות המכוונים לאיברי הגוף ולכן יאמר אסור לכסות פי חבית זה פה אדם זה וביותר אם הוא מאותם בעלי חביות הרודף אחר רסן בטנו דאף על גב שאמרו חז"ל אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש אם אבן הוא נימוח שנאמר אבנים שחקו מים אמנם אדם זה אסור לכסות פיו באבן של תורה לתקן עצמו בסגנון זה שנאמר ולרשע אמר ה' מה לך לספר חוקי או בקעת היינו דבר הלכה כמ"ש חז"ל בוקע עצים יסכן בם זה בעל תלמוד או לסגור בהם את הדלת דהיינו מה שאחז"ל בפ' מגביה פתחו מבקש שכר מגביה פתחי פיו כך זה שפיו פתוח לדברים הרעים אין לו תקנה לסגור דלת זה של פיו בהכי וביותר אם הוא נמי עצל כד"א הדל' תסוב על צירה ועצל על מטתו אין לו תקנה בדברים אלו או להכות בהן בברזא להוציא היין של תורה אסור אלא אם כן ייחדה הלכה זו או תורה זו ללמוד בה לעולם דהוי ענין קביעות כמ"ש קבעת עתים לתורה אבל ייחדה לשבת זו בלבד לא מהני והני מילי בדבר שאין דרכה לייחדה לכך כגון אלו דאמרן לפי כי אין להם תיקון בהכי אבל בכל מידי דאורחיה בהכי כגון לפצוע בה אגוזים היינו משחז"ל מה אגוז זה אע"פ שמתלכלך אין תוכו נמאס כך תלמיד חכם שסרח אין תורתו נמאסת ולכן בייחוד לשבח אחת סגי הלכה זו ויש מי שאומר דלא שנא ואין הפרש בין זה לזה ויש אומרים שצריך שיעשה בה שום תיקון מבעוד יום ולכן אם ייחדה לכך סגי כדאמרן:

[כג] מותר לחתוך ענף מן הדקל מבעוד יום כי הנה הדקל כבר נתבאר מחז"ל שהוא דוגמא לפי שנמצא בו תורה ולכן יאמר מותר לחתוך ענף היינו מה שחז"ל למה הרשעי' דומי' בעולם הזה לאילן שכלו עומד במקום טומא' ונופו נוטה למקום טהרה נקצץ נופו נמצא כולו עומד במקום טומאה ולמה הצדיק דומה בעולם הזה לאילן שעומד במקום טהרה ונופו נוטה למקום טומאה נקצץ נופו נמצא כולו עומד במקום טהרה והיינו מ"ש מותר לחתוך ענף מן הדקל זה השלם מבעוד יום בעולם הזה שהוא דוגמא לערב שבת כנ"ל להביא עליו קצת מן הייסורין לטוב לו להניף בו על השולחן שלו שבגן עדן כמו ששנינו ששולחנך גדול משולחנם ואיתא בזוהר פרשת תרומה וכי פתורין אית לנשמתין בההוא עלמא אין וכי נשמתין אכלין אין וזה יועיל לו להעביר הזבובים היינו מה שאמרו חכמינו ז"ל פרשת ויצא הנה ה' נצב עליו לבן שהיה מוטל בעריסה ובאו עליו זבובים מה עשתה מניקתו גחנה עליו ברחו כלם שהרצון שהמלאכים היו שוטנים בו עולים ויורדים בו ולכן להציל אותו והנה ה' נצב עליו למדנו כי הזבובים הם דוגמא למקטרגים

והמשחיתים וכך אמרו חז"ל בפ' זבובי מות שני מפתחות יש בלב ויצר הרע יושב שם ולכן יאמר כי זה הענף שקצץ שהגיע לו מן היסורין להועיל לו להציל אותו מן הזבובים המקטרגים על השולחן שלו למעט בכבודו וכיוצא דהכי הם נדחים דכיון דלצורך חתכו להטיב לו עשאו כלי גמור ומותר להניף בו כאמור:

עדיין ראוי לפרש הדינים אלו על דרך ראשון והכי קאמר אסור לכסות פי החבית כי הנה מבואר בזוהר גם בתיקונים כי חבית היינו בסוד הכלה הוא חבית הנמצא בתוכה כמה דברים ולכן הוא אומר כי אסור לסתום פי חבית זו באבן לפי כי ביומין דחול מדה זו היא בסוד בתולה אמנם בשבת כי כל היום אינה זזה מעולם האצילות והיא בבחינת ייחוד עם המדות עליונות לכן יהיה הדוגמא שלה בסוד אשה ולא בסוד בתולה לפי כי בשבת כאמה בתה ולכן אסור לסתום פי חבית זו והוא בדרך כינוי פה זה על דרך מש"ה אכלה ומחתה פיה ולכן אסור לסתום פה שלה באבן דהיינו מדה מן אותה שנים עשר אבנים מרגלאן טבאן כאמור או בבקעת הוא בחינת עץ היינו מאותם עצים שנאמר מקושש עצים אלא יהיה פתוח ומוכן אל הייחוד או לסגור בהם את הדלת הוא בסוד הכלה ד' של יהודה כדאיתא בזוהר בפסוק אבן מאסו הבונים או להכות בהם בברזא סוד היסוד בחינת בנימין הצדיק אף על פי שחשב עליה מבעוד יום אסור אלא אם כן ייחדה לכך לעולם אבל ייחדה לשבת זו בלבד לא והני מילי בדבר שאין דרכה לכך כגון הני דאמרן אבל בכל מדי דארחיה בהכי כגון לפצוע בה אגוזים לשבת היינו מ"ש בזוהר פ' שמות דף ט"ו: וז"ל מהו אל גנת אגוז ירדתי אלא משום דהיא שבחא דאגוזא מה אגוזא טמירא וסתימא מכל סטרוי כך רתיכא דנפקא מגנתא סתימא מכל סטרוי מה אינון ארבע קרישין די באגוזא מתחברן בהאי גיסא ומתפרשן מהאי גיסא כך רתיכא מתחבראן באחדותא בחדוותא בשלימותא בשלימו ומתפרש כל חד בעברוי על מה דאתמני וכו' והנה למדנו מזה המאמר כי המרכבה מכונה אל האגוז ולכן הוא אומר אבל לפצוע בה אגוזים לשבת דהיינו להסיר הקליפות מהם כמ"ש שם ולהעלותם למעלה לשבת אחת סגי ויש מי שאומר דלא שנא וי"א שצריך שיעשה בה שום מעשה של תיקון מבע"י:

מותר לחתוך ענף מן הדקל כי הנה כאשר נאמר כי הדקל זה הוא בסוד מטטרון כנ"ל ירצה במאמרו כי ענף זה הוא יהיה בסוד מיכאל אשר הוא כהן גדול המשמש במשכן שלו כדאיתא בזוהר פרשת תרומה וזה יהי' להועיל להניף בו על השולחן הטהור בשבת כדאיתא בזוהר פרשת יתרו דף ס"ז ת"ח ברזא דשמא קדישא איהו מלך וכהן דמשמשא ברזא דקדושא בין לעילא בין לתתא אית מלך לעילא דאיהו רזא דקדש הקדשים ואיהו מלך עילאה ותחותיה אית כהן רזא דאור קדמאה דקא משמש קמיה דדא איהו כהן

דאקרי גדול סטרא דימינא אית מלך לתתא דאיהי כגוונא דההוא מלך עילאה ואיהו מלך על כלא לתתא ותתותיה אית כהן דמשמש ליה רזא דמיכאל כהנא רבא דאיהו לימינא וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי מיכאל הוא בסוד כהן גדול והוא משמש לפני המדה האחרונה הנקרא מלך ולכן יאמר מותר להניף בו על השולחן של הכלה להבריח הזבובים הם הקליפות כנודע וכן נמי נחזור ללמוד מדברי מאמר זה כי דקל זה יהיה בסוד ת"ת ישראל והענף ממנו יהיה מדת החסד כמ"ש אור קדמאה וזה יהיה להניף על השולחן היא הכלה כדאיתא בזוהר פרשת בשלח ונשים לו שם מטה ושולחן כסא ומנורה ארבע אלין למה אלא בגין דאינון תיקונא דכנסת ישראל והכי אתקרי מטה ושולחן ומנורה דף מ"ד תמצאנו וזה יהיה להבריח הזבובים מעל השולחן הטהור והיינו הקליפות הנאחזים ממנה והעד בעל זבוב אלהי עקרון וכדאיתא בזוהר בפסוק ואל זועם בכל יום כי מדת אל הוא החסד יעיר בבקר בבקר לזעום ולהכניע מאריהון דדינים ולכן כיון דלצורך חתכו עשאו כלי גמור ומותר: [כד] חזרנו לענין ראשון כי הנה ענין השבת הוא כדי לתקן עונות ראשונים וזה עיקר ובכלל יהי' תיקון נמי לאדם הפרטי והנה נתבאר בענין המוכר שד כי זה יהיה הערה לחטא של קין והבל וחוזר לפרטי נמי כי הוא נמי בחינת שדה הפקר לענין העון כנ"ל ולכן חזר הדין עתה כה אמר פשתן סרוק וצמר מנופץ שהוא דוגמא לקרבן של קין והבל כי קין הביא פשתן והבל הביא מבכורו' צאנו צמר וזה היה סיבה שנהרג הבל שנא' ויהי בהיותם בשדה וכו' ולכן אמר הדין שנים אלו שנתקנו דהיינו כי הפשתן היה סרוק לא כך היה בקרבן קין וצמר מנופץ לא כך היה בקרבן הבל ושניהם ניתנים על המכה הקודמת ומה גם עתה לפרטי הנמצא בו מעשה בלתי טהור דבר של ערוה והיינו עתה סוד הציצית כי זה הוא המועיל לתקן המכה שבחלל הפנימית כי כמו שנתבאר בחלק הקודם כי הציצית מועיל מאד לתיקון העבירה שכן נאמר אשר תכסה בה היה צריך לומר תתכסה בה אלא בא להודיע כי בציצי' תכסה בה עונותיך כמשחז"ל כתיב וכסה ענן הקטורת אין אנו יודעים מה מכסה ומדכתיב כסית כל חטאתם סלה היינו מה שמכסה וכן נמי היינו מש"ה אשר תכסה בה העונו' ולכן הוא אומר אלו הדברים שנותנים על המכה הרוחנית לכן זה יהיה להועיל בכמה צדדין אם חשב עליה מבעוד יום לתתם על המכה כי מחשבה זו יהיה סיבה אל חרטה והוידוי כי זהו עיקר מן התורה שנאמר והתוודו את עונם או שישב בהם שעה אחת מבעוד יום היינו דוגמא למה ששנינו יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה והיינו ערב שבת מכל חיי העולם הבא ולכן מועיל לו או שצבען בשמן היינו מעשה הטוב על דרך משחז"ל אם עשית חבילות של עבירות עשה כנגדן חבילות של מצות לכן צבען בשמן דגלי דעתי'

דלמכה קיימי לרפאות העון או שכרכן במשיחה מצות תפילין היינו הרצועה כמו שאמר א"א מחוט ועד שרוך נעל לכן נתן להם הקב"ה רצועה של תפילין דתו ליה בהו מוקצה לפי כי זדונות נעשות כזכיות כמו שנתבאר בפסוק ולא רככה בשמן כי היה אומר הנביא איך יתכן לישראל להמלט מן העונש מאחר כי מכף רגל ועד ראש אין בו מתום מן העונות ולא רככה אפילו עון מהם בשמן תורה ומצוה דגלי דעתיה דלמכה קיימי לתקן אתה או שכרכן במשיחה של תפילין ליתנם על המכה של עון בשבת דתו ליה בהו משום מוקצה כאמור ומשום רפואה נמי ליכא שהרי אין זו תשובה גמורה שאינו אלא כמו מלבוש שלא יסרטו בגדיו חלוקא דרבנן כדי שלא תאבד ממנו ויש אומרים דלא סגי במחשבה של החרטה לחוד: [כה] עורות יבשים שהדוגמא למש"ה עור בעד עור ובענין ההוא זרנוק' דמלו ביה מיא כך באה הדוגמא לבני אדם שאין בהם פנימיות מדברים של תורה ומצוה רק בענין עור לחוד והם דוגמא לעורות יבשים ולכן אמר בין של אומן הרגיל לכך או של ב"ה כי כן דומה לפרקין מותר לטלטלן טלטלה גבר כנ"ל ומה גם אחרי מותם:

[כו] נסרים של ב"ה הדוגמא שלהם הם האיברים כי כל א' מכונה נסר א' בחיבור כלם הוא נעשה ארגז ותיבה הוא דוגמא לגוף ולכן יאמר נסרים אלו האיברים של ב"ה מותר לטלטלן בכל ענין מן הטלטול הנ"ל בחייו ואחריו אל המתים טלטול ראשון שנאמר ויצאו וראו בפגרי האנשים ואחר כך טלטול להכניסה לגן עדן הארץ ועוד טלטול אחר מגן עדן הארץ להעלותם מן הארץ ההוא לגן עדן עליון בצרור החיים ושל אומן אסור הוא המתקן מעשיו כדאמרי רופא אומן תקרא ושכר הרבה תטול אלא אם כן חשב עליהם בענין החרטה מבעוד יום ליתן עליהם פת לאורחים הם אורחים הבאים בשבת כדאיתא בזוהר והוא על תוספת רוח או נשמה אושפיזין עילאין או תשמיש אחר מצרכי דברים הרוחנים

נחזור לבאר דינים אלו כי הם המורים על מדות העליונות שנעשה מהם מלבושים מהם לחתן ומהם לכלה שנאמר ויעש ה' לאדם ולאשתו כתנות עור והנה הפשתן נאמר בו ועשה להם מכנסי בד לכסות בשר ערוה והצמר נמי לעשות בגד לחתן כדאיתא בזוהר פרשת בלק כד אימא מתעטרא וכו' וכדין פריש על מלכא ועל מטרוניתא לבושי יקר וכו' ואיתא בזוהר פסוק דרשה צמר ופשתים אשת חיל דרשה על מאן דמחבר לון כחדא אבל ותעש בחפץ כפיה והענין לפי כי במקדש היה מותר צמר ופשתים אמנם אמר ליתנם על המכה בשבת היינו משחז"ל מעדה בגד ביום קרה יום שנזדווג נבוכדנצר הרשע לישראל העדה מהם שני לבושים בגדי כהונה ובגדי מלכות ואיתא בזוהר פרשת משפטים אל אחר גרם בשכינתא נזק צער ריפוי שבת ובשת דמטרוניתא דאשתארת ערומה ואין לך

מכה גדולה מזו ולכן נמי צמר מנופץ מן הקליפה ופשתן סרוק מן סטרא אחרא אם חשב עליהם מבעוד יום ליתנם על המכה זו או שישב בהם שעה אחת כמ"ש כל הדוחק את השעה ושאינו דוחק את השעה אין השעה דוחקתו או שצבעם בשמן כדאיתא בזוהר פרשת פנחס דף רמ"ז. וז"ל מאי בשמן כתית אלא רמז הוא דקא רמיז לשמשא בנוקבא לאנגדהא לגבה שמן רבות כתית כדקא יאות וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי השמן הוא להמשיך אותו לכלה והיינו דגלי דעתיה דלמכ' שלה קיימי או שכרכן במשיחה הוא בסוד הצדיק ליתנם על המכה שלה בשבת דתו לית בהו משום מוקצה ומשום רפואה נמי ליכא דהא אינו אלא כמלבוש שלא יסרטו בגדיו הם הלבושים האמורים ויש אומרים דלא סגי במחשבה לחוד צריך מעשה נמי: עורות יבשים הנה כבר נתבאר למעלה ענין המלבושים דהיינו אותם שנותנת אימא עילאה הלבנים ולכן צריך לפרש מה הפרש יש ביניהם לעורות הללו ואמנם הענין הוא כי אותם הנז' של צמר ופשתים דהיינו בסוד הטלית כמשמעו שהם צמר ופשתים וזה הוא מ"ש בזוהר פרשת בלק דף ר"ט. וז"ל תאנא מסטרא דאימא כד איהי מתעטרא נפקין בעטרהא אלף ות"ק סטרי גליפין בתכשיטהא וכו' כד מזווג מלכא עילאה במטרוניתא סלקא האי עטרא ואתיישבת ברישא דמטרוניתא וכו' לבתר אתהדר ההוא עטרא ומעטרא ליה אימא עילאה בההוא עטרא ופרישת עליה ועל מטרוניתא לבושי יקר כדין קלא אשתמע בכולהו עלמין צאינה וראינה בנות ציון וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי אלה הבגדים דפרישת אימא עילאה על מלכא ועל מטרוניתא היינו בסוד הטלית אמנם הללו שהם עורות יבשים הוא סוד מש"ה ויעש ה' לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם והתבונן מ"ש וילבישם כי שני הבנות יש במשמע כי מלת וילבישם יובן לאדם ולאשתו או יהיה וילבישם לאלו הכתנות בתוך אדם ואשתו ולכן זה יהיה החילוק בין עורות יבשים או עורות לחים כי הנה כשאתה אומר וילבישם לאדם ולאשתו להיות כי עורות אלו הם נוהגים תמיד נקראים עורות יבשים וכשאתה אומר וילבישם לאלו הכתנות בתוכם הם עורות חדשים ולכן נקראים לחים ושניהם אמת ועוד יש עורות יבשים ועורות לחים היינו סוד משחז"ל אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה אז הם עורות יבשים אמנם לאחר שמתקיימת התורה הם עורות לחים שנאמר עץ חיים היא למחזיקים בה והבן כל זה ולכן אומר בין של אומן בסוד ואהיה אצלו אמון אמון פדגוג בין של בעל הבית לאחר שהתורה מתקיימת מותר לטלטלן להכנס באדם ועזרו כאמור נסרים של בעל הבית איתא בזוהר פרשת ויקהל דף רי"ד. וו"ל ארון דא איהו רזא למיעל תורה שבכתב ואתגניז ביה ואינון שית לוחין מסחרין ודא אקרי ארון כד סחרין אינון שית למהוי כחדא כדין איהו גופא חד לאעלא ביה רזא

דאורייתא בשית סטרין ואינון לוחין אינון חמש ועאלין ביה חמש ספרים ואינון חמש אינון שית בחד דרגא דאעיל בה בגניזו דאקרי רזא דכלא והאי איהו רזא דברית וכו'. והנה על עיקר זה הוא אומר נסרים של בעל הבית היינו שית לוחין האמורות שהם הארון אלו הם של בעל הבית מותר לטלטלן לפי כי כן בשבת עולים הכלים למעלה כמו שנתבאר ושל אומן היינו התורה הנכנס בתוכם בסוד ואהיה אצלו אמון אמון פדגוג אמון מוצנע אסור לטלטלן שהנה הכלים שלמטה מהם הם עולים ומלבישים אותם אלא אם כן חשב עליהם מבעוד יום ליתן עליהם פת לאורחים דהיינו כי האורחים הם הכלים של עולמות העולים למעלה כאמור והפת הסועד לבם הוא בסוד הכלה או תשמיש אחר:

[כז] אשר חכמים הגידו כי העונות אשר יעשה האדם כי הם כתובים בידו שנאמר וביד כל אדם יחתום אמנם יש עונות אחרים כמשחז"ל הפורש מדרכי ציבור עליו נאמר ותהי עונותם על עצמותם הלא זה דברי בפ' ונהמת באחריתך ר"ל בזמן שראוי להיות לך אחרית טובה אימתי בכלות בשרך ושארך כי כאשר כלה הבשר אז העונות הכתובים ביד כל אדם ספו תמו כדאיתא בזוהר פרשת שלח לך יכל בשרו מרואי אחר כך ושפו עצמותיו לא ראו לפי כי השטן אין לו מקום לקטרג כנזכר שם אמנם אז כאשר מתגלים העונות שנאמר ותהי עונותם על עצמותם או ואמרת איך שנאתי מוסר דהיינו דברים שהאדם דש בעקביו ולכן יאמר עצמות שהם ראויים לכלבים דאלו הבשר פשוט הוא שנאמר ביד כל אדם יחתום וכבר נתבאר בהלכות שחיטה מש"ה ובשר בשדה טרפה לא תאכלו ולכן לכלב נק' דר"ל לכלב הידוע שנאמר מיד כלב יחידתי הוא סמאל והכלבים עזי נפש הם מסטרא דיליה אמנם בעצמות שראויים לכלבים הם אותם שנאמר ותהי עונותם על עצמותם וקליפים שהם ראוים למאכל בהמה הם העונות שהעושה אותם ראוי להמסר לאותו חמור שאמרו חז"ל משמרה ראשונה חמור נוער ופירורים שאין בהם כזית היינו מ"ש בזוהר פרשת פנחס דף רמ"ד. וז"ל מאן דמזלזל בפירורין דנהמא האי כל שכן מאן דמזלזל בפירורין דמוחא דאינון דזרע דזריק לון בארעא דאתמר כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ או דזריק לון בנדה או בבת אל נכר וכו' ולכן יאמר ופירורין שאין בהם כזית מותר להעבירם מעל גבי השולחן הטהור הוא הלב כדאיתא בזוהר ובתיקונים וזה על ידי החרטה וכיוצא אבל אם אין הקליפים ראויין למאכל בהמה אסור לטלטלם לפי כי ימנע מעונג שבת כדלעיל אלא מנער את הטבלא דהיינו ענין סור מרע בלבד כי ימנע מלחטא בהנה והם נופלות והולכים ממנו מאליהן ואם יש פת על השלחן היינו לחם של התורה ולבבו יבין מותר להגביה הטבלא של הלב ולטלטלה עם הקליפין של העונות שאינם מאכל בהמה מן הקליפה הנז' לפי שהם בטלים אגב הפת של תורה ואם

היה צריך למקום השולחן הוא הלב כי הוא רוצה המקום אשר שם משכן היצר להשרות שם הקדושה אפילו אין עליה אלא דברים שאינם ראויים למאכל בהמה היא החמור הנזכר מותר להגביה ולטלטלה כאמור:

[כח] חבילי עצים היינו משחז"ל אפריון זה מעול' עשה לו המלך שלמה מלך שהשלום שלו מעצי הלבנון בעצת התורה המלובנת במעשיה ולכן יאמר חבילי עצים הם עצת התורה והתשובה וקש היינו על דרך ובית עשו לקש כי הנה בעצת שנים אלו הוא דוחה הקש של העון לפי שהתקינן למאכל בהמה התיקון של העון הוא על ידי החרטה והתשובה ואז תכף ומיד ונתן אותם על ראש השעיר זה עשו ובית עשו לקש אפילו הם גדולים הרבה העונות שעשה מותר לטלטלן ממנו ולהניח אותם על הקליפה בחינת עשו שהוא הקליפה על ידי מעשה התשובה:

[כט] כל שהוא ראוי למאכל חיה ועוף המצויים מטלטלין אותם הנה חזר והגיד על דברת בני אדם לברם האלהים לטובה ויש בהם מעשים טובים שהם ראוי למאכל חיה והם חיות הקדש ועוף יעופף על הארץ אלו הם המלאכים לחז"ל לפי כי כל מעשה התחתונים הוא במקום קרבן להם כדאיתא בזוהר פרש' פנחס דף רמ"א. וז"ל אמר רבי שמעון על רזא דא אסיר לבר נש לטעום כלום עד דאכיל מלכא עילאה ומה איהו צלותא בקדמיתא מזמנין לארבע דיוקנין דחקיקין בכרסייא וכו' והלשון ארוך והענין כי הנה מן התפלה של התחתונים הוא מאכל חיות הקדש החקוקים בכסא והמלאכים כאמור ולכן הוא אומר כל שהוא מאכל מן תפלה ועודה לחיה ועוף המצויים בגין אלו הנז' שהם חקוקים בכסא מטלטלים אותו ויעלה למעלה כדי לפרנס אותם כאמור וכל שהוא אינו ראוי אלא למאכל חיה ועוף שהם מצוים לפי שהם מסטרא אחרא מהחיצונים אם יש לו מאותו המין חיה או עוף מותר לטלטל מאכל לאותו המין ואם לאו אסור ובדרך הנ"ל כי ענין הטלטול הוא להמשיך עליו תוספת רוח או נשמה שמטלטלין אותו מלמעלה והם שורים על האדם כפי הראוי לו. וזה יהיה סיבה לטלטול אחר אשר בצאתו מן העוה"ז מוליכין אותו מישיבה לישיבה כמשחז"ל בפ' ילכו מחיל אל חיל עד מקום ועשיתי לך כשם הגדולים אשר בארץ:

עוד תשוב ותראה מה ענין דינים אלו עצמו' הראויים לכלבים היינו עצם טמא ובשר טמא כדאיתא בזוהר פרש' פנחס ולכן ימצא עצם שהוא ראוי לכלבים והענין מ"ש בזוהר פרשת שלח לך דף ק"ע. וז"ל אי חסידא קדישא תא ואגלי לך מלה סתימא בניינא דגופא דבר נש הכי הוא רוחא מעם רוחא דקודשא וכו' כיון דרוחא קדישא יהב ביה חילא מיד רתיכין דיליה יהבין חילייהו חילא דילהון גרמי ושייפין כלהון מסטרא דילהון ותקונייהו

דא על דא סטרא אחרא יהבת בשרא ומסטרא דילה אתיא בשרא ולא מלה אחרא וכו'. והנה הדבר מבואר כי העצמות הם מחילין דקדושה. אמנם יש בתמורה הפך בזה אדם בליעל כדאית' בזוהר פ' תצא דף רפ"ב. וז"ל גבירתא גן שפחה אשפה מטונפת מכל מיני טינוף ושרץ דזרקין בה כלבים מתים וחמורים דאינון פלוני ופלוני כלבים מתים שקץ וריח רע מטונפת מוסרחת וכו' ואחידת בעצם טמא ובשר טמא בשר בשדה טרפה ועלה אתמר לכלב תשליכון אותו וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי יש עצם מת ובשר טמא ולכן יאמר עצמות שהם ראוים לכלבים לפי כי יש עצמות אדם דקדושה שהם ראוים לקרבן כנ"ל רק אלו שהם ראויים לכלבים וקליפים שהם ראויים לבהמה שהם סטרא אחרא ופירורים שאין בהם כזית שממונים עליהם סטרא אחרא כההוא דכריך רפתא איבלי אחר כך הביא מרא ועקר הכל והשליך ליאור שמע קול שהיה אומר ווי דאפקיה וכו' ולכן כל אלה מותר להעבירם מעל השלחן לפי כי בזה נטהר שלחן עליון כדאיתא בזוהר פרשת בשלח ונשים לו שם מטה ושלחן וכסא ומנורה מאי טעמא אלין משום דאינון תיקונא דכנסת ישראל. אבל אם אין הקליפין ראוים למאכל בהמה אסור לטלטלם ולהעלותם מן הארץ ההוא למעלה אלא מנער את הטבלא של הקדושה והם נופלים כי כן סטרא אחרא הם נופלים תמיד מזמן הבריאה שהפיל הקב"ה לסמאל ונחש ואם יש פת בשלחן של הקדושה מותר להגביה הטבלא ולטלטלה למעלה עם הקליפים שאינם מאכל בהמה שהם בטלים אגב הפת ומצטרפים עם הפת של קדושה ואם היה צריך למקום השלחן לפי שהוא עולה למעלה בסוד הכלי והמקום שלו הוא צורך לעולם העולה למעלה באותו מקום ולכן אפילו אין עליה אלא דברים שאינם ראויים למאכל בהמה מותר לטלטלה ולהעלותם למעלה:

חבילי עצים איתא בזוהר פרשת שלח לך דף קנ"ח. וז"ל כתיב וימצאו איש מקושש עצים מאן עצים הכא ומאן הוא זה צלפחד הוה והוה דייק על אילנין אלין הי מנייהו רב על אחרא ולא חשש ליקרא דמאריה ואחלף שבת לשבת וכו' רבי יוסי אומר שאר עצים בהדי שבת הוה מקושש וכו'. הנה מבואר מדברי המאמר כי עצים הם בעולמות למטה ולכן חבילי עצים הם המחנות הנלוים אליהם ומה שאמר חבילי היינו מ"ש פ' ויצא הצאן המקושרות כי אותם מחנות שהם מסטרא דקדושה נקראים מקושרות והיינו מש"ה אל תאמרו קשר לכל אשר יאמר העם הזה קשר דהיינו קשר של רשעים אין קשר רק סטרא דקדושה והיינו מ"ש הדין חבילי עצים וקש היינו ע"ד מה שחז"ל את קשתי נתתי בענן דבר המוקש לי ר"ל דבר שבקדושה וכן קש זה את כל אלה התקינן הגשמי למאכל בהמה ובכן הם מאכל בהמה הרבוצה על אלף הרים אפילו הם גדולים הרבה מותר לטלטלן כי

כן העליונים נמי מטלטלין ועולים למעלה בקדושה. כל שהוא ראוי למאכל חיה ועוף המצויים שהם סטרא דקדושה לפי כי הקב"ה נמצא תמיד ובכלל הם הנשמות הקדושות כדאיתא בזוהר פרשת בלק דף קצ"ו תנינן תלת שורין אית לג"ע ובין כל חד וחד כמה רוחין ונשמתין מטיילין תמן וכו' ויומין רשימין אית בשתא דאינון יומי ניסן ויומי תשרי דאינון רוחי משטטן וכו'. ואתחזון על שורין דגנתא כל חד וחד כחיזו דצפרין מצפצפן בכל צפרא וצפרא וכו'. ואמנם איתא בתיקונים מעשיה נפשין מיצירה רוחין מבריאה נשמתין ולפי כן הם מכונים לחיה ולעוף המצויים והמאכל שלהם היינו הטל הנמשך מלמעלה כדאיתא בזוהר פרשת תרומה וז"ל וכי נשמתין אכלין אין כגוונא דא אכלי מלאכי עילאי מן דאכלו ישראל במדברא וכו'. ולכן מטלטלים אותו ונמשך עליהם ואם אינו ראוי אלא למאכל חיה ועוף שהם דורסים שאינם מצויי' מסטרא מסאבא היינו התמצי' הנותן להם כדאיתא פרשת בלק בשביל הכרמים אם יש לו מאותם מן חיה ועוף מותר לטלטל מאכל שלהם מאותו התמצית לתת להם להחיותם ואם לאו אסור:

[ל] אחרי הודיע אותך כי התמר הוא דוגמא לצדיק שנאמר צדיק כתמר יפרח הגרעינים יהיו מנהגים קשים כי אינו נוח לבריות וכיוצא מקום שמאכילים אותם לבהמה היינו מ"ש מורי הרב זלה"ה אם רעב שונאך הרשע שמותר לשנאתו כמש"ה כי תראה חמור שונאך האכילהו לחם של תורה ואם צמא השקהו מים של תורה כי גחלים אתה חותה על ראשו מן העונות שלך וה' ישלימנו עמך חלק הטוב הנמצא בו הולך אצלך ואתה נשלם בכך והוא הנרצה אצלי בפסוק יגמר נא רע רשעים על ידי לימוד התורה נגמר הרע של רשעים שהולך אצלו מן המלמדו תורה ותכונן צדיק נשלם על ידי כן. אמנם לא למראה עיני בשר הדבר הזה רק ובוחן לבות וכליות ה' צדיק ואין לאדם ללמד תורה על הנח' זו ולכן יאמר מקום שמאכילים אותם לבהמה הוא העשה מעשה בהמה מותר לטלטלם ואדם חשוב צריך שלא לטלטלם אלא דרך שינוי כי אין ראו לסמוך על הנחה זו שהרי נאמר ובוחן לבות וכליות אלהים ולא לעיני בשר:

[לא] בשר חי הוא דוגמא לאדם הגון כמשחז"ל בשר כתיב בו ונרפא והוא צדיק חי כמש"ה בן איש חי מותר לטלטלו בכל מיני טלטול כנ"ל. בחייו יהיה לו טלטולי גברא להמשיך עליו תוספת שבת כראוי לו ומה גם אחרי מותו מתקיים בו ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעי' בי. ועוד מטלטל ונכנס לגן עדן אף על גב כי עדיין לא נגמר דינו שנאמר והיה מידי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחות לפני וחוזר ומטלטל מגן עדן הארץ למעלה כדאיתא בזוהר פרשת בלק ולכן אפילו תפל שאינו מליח כלל כי לא עשה צדקה מלח ממון חסר מותר לטלטלו בכל הדברים הנזכרים משום דחזי לאומצא להיות

בסוד קרבן למעלה וכן אם הוא תפוח אדם זה הבאיש ריחו היינו צורבא מרבנן דסנן שומעניה מותר לטלטלו לרעה הפך מכל הנז' משום דראוי לכלבים שנאמר ובשר בשדה טרפה לכלב הידוע תשליכון אותו:

[לב] דג מליח הנה הדוגמא על האדם הנמצא בו תרתי טיבותא ראשונה לפי שהוא עוסק בתורה מכונה לדג כדאיתא בזוהר דגים וחגבים אינן בני שחיטה דוגמא לצדיקי' שנא' ויגוע ויאסף אל עמיו והוא מלוח שנמצא בו מעשה הצדק' מלח ממון חסר ולכן מותר לטלטלו בכל מיני טלטול הנ"ל. ושאינו מלוח אף על גב כי נמצא עמו תורה רק שאין בו מלח של הצדקה אסור לטלטלו דהיינו כאשר יעבור בנהר דינור טובע בנהר כנ"ל. כמ"ש פרשת ויחי וכן אם נגוזו ועבר אז אם גזז מממונו לצדקה ועבר ואם לאו המלאך העומד על גבו אינו מוציאו לפי שאסור לטלטלו משם מפני שאינו ראוי: [לג] קמיע שאינו מומחה כבר נת' היטיב למעלה. אמנם גם חזר והגיד כי הלמד תורה שלא לשמה שלכן אינו מומחה אף על פי שאין יוצאים בו ר"ל אינו יוצא ידי חובת הלימוד מטלטלין אותו כך אמרו חז"ל לעולם יעסוק אדם בתורה אעפ"י שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה. ולכן מטלטלין אותו ומה גם אחרי מותו יהיה לו טלטול אחר טלטול כדרך הצדיקים שאין להם מנוחה שנאמר ילכו מחיל אל חיל:

[לד] כל דבר מטונף או רעי וקיא וצואה והדוגמא על העונות ועל הפשעים של האדם בין של אדם המעלה אשר נכשל בעבירה בין של תרנגולים לפי שהיה מצוי אצל אשתו כתרנגולים בין נכשל בעבירה כך אחז"ל משביעו רעב וכיוצא בהם מכל חטאת האדם אם היו בחצר שיושבים בה ר"ל אם העונות הם מפורסמים שידעו בהם רבים והם בגלוי לעין כל דוגמא לחצר שהוא מפורסם מותר להוציאה לאשפה לב"ה לדחות אותם ממנו על ידי מעשה התשובה ואפילו בלא כלי מכלים הצריכים לתשובה תענית שק ואפר יצע לרבים ואם היו בחצר שאינו דר שם דהיינו מעשה שאינו מפורסם והוא בשוגג כמאן דליתיה דמי ואינו דר שם אסור להוציא' ולעשות מהם תשובה לפי כי ימנע מעונג שבת ואם ירא מפני התינוק על דרך משאחז"ל שותא דינוקא דאבוה ודאמיה ולכן מתיירא שלא ילמד ממעשיו מותר לכסות עליהם כלי ולא לפרסם אותם שנאמר אשרי נשוי פשע כסוי חטאה:

מדה שנית בדינים אלו לצד עילאה ימלל וכך הוא אומר גרעיני תמרה היינו מ"ש בתיקונים דף ל"ו וז"ל ואית אילנא דטוב ורע דקליפין דאינון גרעינין אינון מלגו ומוחא מלבר וכו' ולכן יאמר גרעיני תמרה הם הקליפות דאדם דעשיה שהם מבפנים במקום שמאכילים אותם לבהמה מותר לטלטלן ואיתא בפרשת פנחס דף רי"ז וז"ל וכי שבחא

דבהמה דאית לה חציר אתא דוד למימר ברוח קדשא אלא מצמיח חציר אלין אינון שתין אלף רבוא דמלאכין שליחן דאתבריאו ביומא תניינא דבראשית וכלהו אשא מלהטא וכו' ועל דא כתיב מצמיח חציר לבהמה הה"ד יודע צדיק נפש בהמתו וכו' ולכן הוא אומר מקום שמאכילי' אותם לבהמה היינו בהמה זו מותר לטלטלן ואדם חשוב שאני היינו אדם עליון צריך להחמיר על עצמו שלא לטלטלן אלא דרך שינוי כדי להעלותם למעלה: בשר חי הנה הכלה נקראת עצם מעצמי ובשר מבשרי היינו שאר בשרו והו' בשר חי וכאשר אינון מליח היינו כי לא היה בה מציאות מלח אף על גב כי אין מתקיים מותר לטלטלו ולהעלות אותו למעלה משום דחזי לאומצא לאותה שעה ליחוד וכן אם הוא תפוח דהיינו בסטרא אחרא מותר לטלטלה משום דראוי לכלבים דסטרא אחרא. דג מלוח שהוא בסוד הצדיק כדאיתא בתיקונים ההוא נונא דקאי אכיף ימא והוא מלוח מותר לטלטלו לפי כי הנה איתא בזוהר דרכיה דרכי נועם אלין דרכים דכראן בה אבהן ועאלין לימא רבא וכל נתיבותיה שלום אלין ל"ב שבילין עילאין דכולהו נקיט לון ברית יחידאי ואעיל לון לימא רבא כד איהו בתוקפיה ועביד שלם הה"ד וכל נתיבותיה שלום. הנה מבואר מדברי המאמר כי בחינת הגבורות נוטל אותם ברית קדישא נמי והם הדרכים הנז' בסוד והיה האוכל לפקדון לארץ ולכן כאשר אינו מליח אסור לטלטלו מפני שאינו ראוי לייחוד כאמור: קמיע שאינו מומחה הנה נתבאר למעלה כי זה הוא הדוגמא לענין הגלגול שנאמר הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר ולכן צריך שלשה פעמים להיות בקמיע מומחה ולכן יאמר קמיע שאינו מומחה היינו הנשמה כי עדיין לא נתקן אף ע"פ שאין יוצאין בו לפי כי עדיין צריך גלגול מטלטלין אותו בעולם הזה גם כי אחרי מותו מתקיים בו ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים ומטלטלין אותו להוליך אותו לגן עדן ומטלטלין אותו כד"א ילכו מחי אל חיל מחבורה לחבורה ועוד מטלטלין אותו לעלות למעלה כדאיתא פ' בלק כד בעי קב"ה לאתתקנא ולאתקשטא בשבתא וכו'. כל דבר מטונף כגון רעי וקיא וצואה בין בין של אדם דקדושה בין של תרנגולים וכיוצא הענין מ"ש בזוהר פרשת תרומה דף קע"ג. וז"ל מלאכי עליונין וישראל לתתא כלהו דחקי בהא סטרא אחרא מלאכין עילאין כד בעאן לאתאחדא במלכיהון לא יכלין עד דדחיין לה לבר מה עבדין נחתין שתין ריבוא דמלאכי קדישי ואפילו שינתא על כל בני עלמא וכד איהי נחתא דדחיין לה לבר וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי סטרא אחרא דוחים אותם למטה בתחילה ואחר כך המלאכים מתייחדים במאריהון ואומרים שירה ולכן יאמר כל דבר מטונף וכו'. בין של אדם דקדושה בין של תרנגולים שהם המלאכים בסוד התרנגול עליון כנודע מן הזוהר והיינו הקליפה הנמצאת בעיניהם כאמור אם היו בחצר שיושבים

בה כמה שאמר הכתוב אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך הם שני עולמות הנקראים חצר ולמעלה היא בית ולכן יאמר אם היו בחצר שיושבים היינו באותו עולם מותר להוציאם לאשפ' ושם נאמר תינח לתתא אבל לעילא מאי קטרוגא תמן אלא לעילא בגין דאיהו רוח מסאבא ואינון רוחין קדישין עד דמשדרי רוח מסאבא מביניהו לא יכלין לקרבא לגבי מאריהון וכו' ולכן אמר מותר להוציאם לאשפה או לב"ה ואפי' בלא כלי והוא כי הנה אותם המלאכים שדוחים הקליפה למטה הם נקראים כלי אפי' בלתי אלו יכול להוציאם לחוץ היינו מ"ש בזוהר פרשת בלק תלת זימנין ביומא סטרא אחרא אזלא למשטטא בטורי חשוך והר נשפה ואתקן לצלותא. הנה מבואר מדברי המאמר כי סטרא אחרא מעצמן הם הולכים ולכן הוא אומר כל דבר מטונף וכו' יכול להוציאם לאשפה ולדחות אותם או לב"ה אל מקום שנמשך להם שביל הכרמים באותו התמצית כי הוא דוגמא אל ב"ה הגשמי ואפי' בלא כלי שהם מוכנים לדחות אותם לחוץ ואם היו בחצר שאינו נרשם שהדוגמא לחצר מות אסור להוציאם ואם ירא מפני התינוק היינו מה ששנינו תינוק יונק משדי אמו דיניק כדי לדכאה להו ומתייירא שלא יתלכלך בה בבחינת הקליפה כי כך אמרו חז"ל חנוך פעמים צדיק פעמי' רשע ואיתא בזוהר פרשת משפטים מטטרון נקרא מטה פעמים מטה כלפי זכות פעמים מטה כלפי חובה כי בזמן המיעוט שולט בו הקליפה זקן וכסיל ונאמר עליו כן משחת מאיש מראהו כדאיתא בזוהר ולכן כופה עליו כלי של הקדושה הוא הכלה להציל לו מרעתו: [לה] באמת ובתמים כי העונות שהאדם עושה הם דוגמא לגרף של רעי צא תאמר לו אמנם העדר המצות עשה דבר קשה כך אמרו חז"ל מעוות לא יוכל לתקן זה הבא על הערוה כי אסרה על בעלה וחסרון לא יוכל להמנות זה שנמנו חביריו לדבר מצוה והוא לא נמנה עמהם. ולכן על שני סוגים מן האדם חוזר הדין כי גרף של רעי הדוגמא שלו הוא העובר על מצות לא תעשה. ועביט של מימי רגלים היינו המתרשל מלעשות מצוה כי העביט לא תעלה ריח כמו גרף של רעי זה וזה מותר להוציאם בשבת היינו לעשות מהם תשובה לפי כי על ידי התשובה מוציא העונות מעשה רע. ואמנם אף על פי שמותר להוציאם כאמור ועכ"ז אסור להחזירם והוא כאשר שב מאהבה כי אז הזדונות נחשבות כזכיות ולכן אסור להחזירם אלא אם כן נותן לתוכם מים של תורה שאם אינו עושה עונג שבת כאשר רוצה לעשות תשובה מאהבה ישליך נפשו מנגד בחרטה ובדברי וידוי והכנעה. ולכן צריך למוד התורה שהם משמחי לב:

[לו] אין עושים גרף של רעי לכתחלה כך אחז"ל לעולם לא יביא אדם עצמו לידי נסיון שהרי דוד המלך עליו השלום הביא עצמו לידי נסיון ונכשל והיינו מ"ש אין עושים גרף של רעי לכתחלה היינו עבירה שהוא דבר נמאס כיצד להביא דבר שעתיד לימאס הוא

הדבר של עבירה שהוא מאוס בעיני אלהים ואדם כדי להוציאו לכשימאס כי יכשל בעבירה ויצטרך אח"כ לעשות תשובה להוציא העון ואם עבר ועשאו הדבר הרע מותר להוציאו אחר כך ע"י התשובה כאמור:

[לז] במקום דאיכא פסידא והדוגמא משחז"ל גדולה עבירה לשמה כענין אתי עשה ודוחה לא תעשה ולכן מכניס מטתו שהיא דוגמא אל עבירה אצל גרף של רעי והמטה דבר מצוה ולקבוע ישיבתו שם והרצון הוא כדי להוציאו העון ולעשות ממנו תשובה והיותר נרצה בזה יהיה כי כאשר איכא פסידא מענין אשה רעה שנמשלה לדלף שנא' דלף טורד ביום סגריר ואשת מדיינים נשתוה וראה עצמו שנתגבר עליו יצר הרע מכניס מטתו אע"ג כי לא טוב הדבר לעשות כך מטעם שאמרו חז"ל אבר קטן יש באדם משביעו רעב מכל מקום מאחר דאיכא פסידא ורואה אדם כי לא יכול להכניע ליצרו ומתיירא שלא יחטא מכניס מטתו ומשמש בה במותר לו. וכן לקבוע ישיבתו אצל גרף של רעי של העבירה ולשמש מטתו דרך קבע בהיתר כדי לינצל מן העון להוציאו לגרף של רעי:

[לח] מכניס אדם מלא קופתו עפר להיות כי עיקר העון נמצא כאשר מפנק מנוער עבדו אז היצר מתגבר עליו ואחריתו יהיה מנון. ולכן אמרו חז"ל אם רואה אדם יצרו מתגבר עליו יזכור לו יום המיתה כי אז יכנע לבבו הערל ונרצה לו. ולכן יאמר מכניס אדם היינו להכניס בלבו בכח מלא קופתו עפר כי יזכור כי לא נשאר ממנו זולת תרווד רקב וישוב העפר אל הארץ כשהיה ומייחד לו קרן זוית ר"ל לו לעצמו כמ"ש אשמדאי לשלמה כלומר יש לך זולת ד' אמות קרקע ויהי' אז בקרן זוית במחילו' עפר מפני פחד ה' בקומו לערוץ הארץ לעשות בו משפט כתוב ובכן עושה בו כל צרכיו בשבת אכילה ושתיה ומצות עונה ואין ליירא עוד מן היצר מאחר שהשפיל גאותו הדק לעפר וכן מועיל הכנעה זו לכסות בו צואה של עבירה או רוק עונות שבפה שנאמר כל עמל האדם לפיהו שנאמר אשרי נשוי פשע כסוי חטאה וכיוצא בזה. אבל אם לא ייחד לו קרן זוית ולא נכנע הדק לעפר הרי זה בכלל עפר הבית כי לא נעלם מעין כל כי יטמן בעפר קרבם בתימו לעולם והרי זה בכלל עפר הבית שעתיד להיות שם ואסור לטלטלו כאמור: [לט] וכן לענין הטובה אסור לטלטל בהמה חיה ועוף טלטולי גברא והם שלשה בחינות הנמצאים בבני אדם ראשונה מה שאמרו חז"ל אדם ובהמה תושיע ה' אלו בני אדם שהם ערומים ביראה בדעת ועושים עצמן כבהמה ועוד ימצא בני אדם דומים לחיה כמשחז"ל חיתך ישבו בה אם אין אדם עושה עצמו כחיה זו שדורסת ואוכלת וכחיה שמסרח' ואוכלת אין תלמידו מתקיים בידו. ועוד יש בני אדם דומים לעוף מצפצף בקולו בבתי כנסיות ובתי מדרשות. ולכן בהמה חיה ועוף אלו אסור לטלטלם בשבת כי תוספת שבת הנמשך עליהם ממקומו

לא ימיש וכמו שהם פורשים מדרכי החול הם המלאכות שהם חולין לאדם לעשותם ונעשו מוקצה מהם כך הם מוקצה בשבת לטלטל עקב עבודתם בתורה ובתפלה ואעפ"כ מותר לכפות את הסל היינו מ"ש ההוא ספדנא סל מלא ספרים. ולכן יאמר מותר לכפות את הסל לפני האפרוחים והענין כי סל זה משמש על דבר והפכו לפי כי הסל הוא מורה על דבר המקבל לתוכו כל הדברים כנראה בענין גשמי ולכן סל זה יהיה מקבל כל הדברים יגעים מדברי איסור וכן בהפך מקבל כל דברי התורה והעבודה והענין כי כן נמי אפרוחים אלו משמע בהם דבר והפכו כך אמרו חז"ל מן הארץ ההוא יצא אשור אתמול אפרוח והיום ביצה אתמול מפריח מצוה ומעשים טובים. וכן איתא בתיקונים אפרוחים לפרחא בהון בפיקודין דעשה וכן אמרו בהפך אפרוח שלא נתפתחו עיניו. ולכן בא הדין כופין סל זה שהוא מלא מרמות ותוך לפני האפרוחים שלא נתפתחו עיניהם בתורה ועבודה כדי שיעלו וירדו בו וידעו ללכת בדרכי ה'. ולכן כל זמן שהאפרוחים אלו עליו אסור לטלטלו כדי שלא ישובו לכסלה וכן נמי כופין הסל שהוא מלא תורה ומצוה לפני האפרוחים אלו הזריזים בפיקודין דעשה בשבת כדי שיעלו וירדו בו לעשות עונג שבת והמצות המתחייב בהם כי הם עיקר עתה ובעודם על הסל זה אסור לטלטלו כי אין ראוי לאדם להתעסק בתורה ובמצוה זולת בתורה הצריך לשבת ולמצות שהם עונג שבת:

עוד זה מדבר מגיד משנה על דינים אלו וכך הוא אומר אף על פי שמותר להוציא גרף של רעי היא הקליפה לפי שהם נתהוו מן הפסולת של הדינים של, מלכין דמיתו והמזון שלהם הוא מן המותרות צא תאמר לו ולכן הם גרף של רעי באמת ולא בדרך השאלה וביותר כי כל פעולתם להכשיל בני אדם בעבירה היא רעי ולבסוף נידון החוטא באותם מדרגות של צואה רותחת כדאיתא בזוהר והם הממונים שם לדין לחוטא הרי מכל צד הם באמת גרף של רעי אף על פי שמותר להוציאם צא תאמר לו כי הם דוחים אותם מלמעלה מלאכי עילאין ומוציאים אותם לחוץ כנ"ל במאמר ובתר כן מתייחדים במאריהון אסור להחזירם כלו' כי הנה זה הוא ההפרש הנמצא בין יום השבת לימות החול דאלו בימים החול מוציאין גרף זה של רעי לחוץ לפי כי אין יכולים לאתייחדא במאריהון כל זמן שהקליפה רוח מסאבא שם לפי כי אין הקב"ה שורה באתרא דאיכא מסאבותא אבל אחר דמתייחדין במאריהון חוזר רוח מסאבא למקומו כמתחלה אבל ביום השבת כיון שנדחה נדחה ואסור להחזיר אותו אלא אם כן נתן מים וכמו כי בענין הגשמי מתירין להחזיר גרף של רעי מידי דחזו לבהמה שאם לא כן גם המים נעשים מוקצה כך הענין ברוחני מים אלו הם מועלים לקליפה והיינו התמצית הנמשך לזון אותם מאותו שביל הכרמים

ולכן הם חוזרים כדי לינק מן המותרות כי יש צורך לעולם בהם עד זמן שמתקיים ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ:

ולכן אין עושים גרף של רעי לכתחלה בגשמי לפי כי כן נמי לא נעשה כן למעלה כי אין מחזירים את הקליפה שהוא גרף של רעי בידים אלא הוא חוזר מעצמו לינק מן התמצית דהיינו להביא דבר שעתיד לימאס כדי להוציאו כשימאס כדרך שעושה למעלה שמוציאין הקליפה לחוץ כאמור אבל אינו דומה לפי שהקליפה לעולם הוא בערך גרף של רעי ולעולם הוא מאוס ולכן בגשמי לא הותר לעשות גרף של רעי לכתחלה אמנם אם עבר ועשאו מותר להוציאו לפי כי כן נמי למעלה גרף של רעי הוא הקליפה מוציאין אותו לחוץ כאמור:

במקום דאיכא פסידא בגשמי מותר להכניס מטתו אצל גרף של רעי כי כן נמי נעשה למעלה כי הנה קדושת שבת הוא מתפשט ויורד מלמעלה בכל העולמות שלכן אנו אומרים ופרוס סוכת שלום עלינו לפי כי כן הקדושה פרישת גדפאה על האי עלמא כדאיתא בזוהר וזה האור הוא נמשך מן המדה הנקראת מטה כדאיתא פרשת בשלח מטה ושולחן וכסא ומנורה ארבע אלין למה אלא כולהו בכנסת ישראל והרי כי אדם דקדושה מכניס מטתו זה האור הנמשך ממנה עד למטה אצל גרף של רעי הקליפה וקובע ישיבתו שם באמצעות קדושה זו כדי להוציאו משם לגרף של רעי אל הקליפה. מכניס אדם מלא קופתו עפר מבעוד יום היינו אדם דקדושה אדם דעשיה מכניס מלא קופתו הם הכלים אשר שם עפר מן האדמה מייחד קרן זויות על דרך מ"ש בזוהר פרשת ויקרא בסוד ובא לו לקרן דרומית מזרחית ועושה בו כל צרכיו בשבת כגון לכסות צואה או רוק מן הקליפה שלא יכנס ויערבב השמחה של סטרא דקדושה אבל אם לא ייחד לו קרן זויות בטל אגב עפר הבית שהנה בחינת העפר של עולם העשיה מתערב בו הקליפה כי כן נגזר ועפר תאכל כל ימי חייך ולכן יהיה אסור לטלטלו אחר כך. אסור לטלטל בהמה חיה ועוף והדוגמא לאלו הוא יהיה בסוד העולמות גם בענין הנשמות והוא כי הנה בחינת בהמה חיה ועוף הוא בסוד שלשה עולמות כי הנה סוד החיה היינו מ"ש בזוהר חיה דמרבעא לארבע סטרין דעלמא והנה בענין זה ימצא שני הבנות צדקו יחדיו הוא מ"ש בזוהר פרשת ויגש דף רי"א. וז"ל ודמות על ראשי החיה רקיע וכו' תא חזי אית חיה לעיל מן חיה קדישא דקיימא על ריש חיותא ואית חיה עילאה לעילא על כל שאר חיותא והאי חיה שלטא על כולהו וכו' ואית חיה על תתאה וכו' וארבע סטרין דעלמא רשימין בה וכו' למדנו מדברי המאמר כי יש חיה למעלה והנה כאשר נאמר כי חיה הוא בסוד הבריאה יהיה משחז"ל חיה בכלל בהמה ר"ל כי מתפשט נמי למטה עד המדה

הנקראת בהמה וכאשר נתבונן מש"ה כי רוח החיה באופנים שהם בעשיה נמצאת כי חיה זו למטה ממדרגת בהמה ולכן יהיה כונת משחז"ל חיה בכלל בהמה היינו שנכלל למעלה ואמנם גם בהמה וחיה שניהם צדקו יחדיו דהיינו כי הבהמה היא הרבוצה על אלף הרים והוא בעולם היצירה כדאיתא בזוהר וכן נמי שם הוא בחינת חיה דהיינו חיה בכלל בהמה קיצור הדברים כי בהמה חיה ועוף שייך נמי בשלש עולמות ושייך נמי בעולם אחד ואמנם הנשמות של בני אדם הגשמים הם בסוד בהמה חיה ועוף כדאיתא בתיקונים מעשיה נפשין מהיצירה רוחין מהבריאה נשמתין לכן חזר הדין אסור לטלטל בהמה חיה ועוף בשבת דהיינו כי הכלים של עולמות כבר עלו ממדרגתם משעה שקדש היום בערב שבת אבל ענין זה יהיה על העצמות שלהם כי אין זה מטלטל כלל ואף על פי כן מותר לכסות את הסל מדה אחרונה לפי כי כל המדות עליונות נכנסים לתוכה כדתנן קופה שהיא מחזקת וכו' לפני האפרוחים שית ספיראן דיצירה כדי שיעלו למעלה ובעודם על הסל אסור לטלטלו ולהעלותו מן המקום ההוא וכן הדין לענין הנשמות כי אסור לטלטל טלטלה גבר בחינת בהמה חיה ועוף מן העולמות בשבת לפי כי מערב שבת שנתבטל דין גיהנם הנכנס לגן עדן הארץ נכנס והשאר נעשו מוקצה אמנם כופין הסל לפני האפרוחים הם הנשמות שפורחים מן הארץ ההוא מגן עדן ועולה למעלה ולכן הסל זה כינוי לעמוד הנקרא מכון הר ציון ונקרא סל לפי שבתוכו נתכסים הנשמות וזה נמשך עד למטה ובתוכו עולים ויורדים אלו האפרוחים להתקשט הכלה כדאיתא בזוהר פרשת ויקהל כנ"ל וכל זמן שהאפרוחים הנשמות עליו אסור לטלטלו:

[מ] גם זה מענין הנוגע אל הטובה להולך בדרכי יושר והכי קאמר כל בהמה חיה ועוף מדדים אותם בחצר והם שלשה סוגי בני אדם אשר נמצא בהם ענין השלימות זה יצא ראשונה בן אדם הנמשל כבהמה כמשחז"ל בפסוק אדם ובהמה תושיע ה' שהם בני אדם ערומים בדעת ועושים עצמן כבהמה וכן בהמה האמורה בזה וענין החיה היינו משחז"ל בפסוק חיתך ישבו בה אם אין אדם משים עצמו כחיה זו שדורסת ואוכלת ומסרחת ואוכל אין תלמודו מתקיים בידו ולענין העוף הוא הנרצה בפסוק יונתי בחגוי הסלע מה יונה זו מגינין עלי' כנפיה כך ישראל והענין כי יונה זו השבח שלה הוא כי כאשר יגעה בכנף אחת פורחת באחת ואינה יושבת על הר ואילן כשאר עופות כך ישראל אינם בטלים או תורה או מצוה ולכן עוף זה הוא שלימות לאיש הישראלי כי הקול קול יעקב הוא הנרצה אצלי בפ' ובענפוהי ידורן צפורי שמיא הם ישראל כי לא היו תחת רשות נבוכדנצר לפי כי יש להם שני קולות קול תורה וקול תפלה ולכן נמשלו לעוף ולכן זה כלל גדול כל בהמה חיה ועוף ממינים אלו הנמצאים בעם ישראל מדדים אותם

בחצר בעודם בחיים בחצר בית ה' לפי כי מעשיהם גורמים להם לעלות במעלות רמות כי ע"י התורה ומצוה נשמתו למעלה כדאיתא בזוהר פרשת ויקהל דף רי"ז. וז"ל רזא דא אשכחנא בספרא דחנוך דכל מילין דצדיקיא די בארעא אינון מתעטרן וקיימין קמיה מלכא ואשתעשע בהו קב"ה וקיימין קמיה בדיוקנא דההוא צדיק דקאמר להו ואשתעשע קב"ה בההוא דיוקנא וכו' ועל דא כתיב ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם וכו' אבל הא דאיתוסף כמראה אדם לאכללא אינון דיוקנין דמלין דחכמתא ואינון רזין דחכמתא דסלקן ומתעטרן לעילא ולבתר קיימין בדיוקניה ובכלא אשתעשע קב"ה בעטרוי וכו' הנה למדנו ממאמר זה כי אנשים השלמים הם ודבריהם חקוקים למעלה לפני הקב"ה והיינו מ"ש מדדים אותם בחצר לפי שהם ודבריהם מדדים ופורחים למעלה בחצר בית המלך וביותר בשבת דהכי איתא בזוהר פרשת שלח לך דף קע"ג. וז"ל תא חזי כד מלה אתחדש באורייתא ונשמתא דסלקא בשבתא אתעסקת באינון מלין חדתין וסלקין לעילא כל פמליא דלעילא צייתין ההוא מלה וחיות הקדש מתרבן בגדפין ומתלבשין בגדפין וכו' ולכן כך הוא הדין במדדים אותם בחצר ומה גם בצאת מן העולם הזה כמה מלאכי השרת מדדים אותם ומוליכין אותם לגן עדן הארץ ומוליכים אותם מישיבה לישיבה שנאמר ילכו מחיל אל חיל ועוד מדדים אותם להעלותם מן הארץ ועוד לאחר שהנשמה עולה ואינה יורדת היא בעשיה בערך מלאך העומד לשרת את פני ה' כדאיתא בזוהר פרשת ויקהל דף ר"י:

וז"ל כד סלקא נשמתא בההוא פתחא דרקיע לעילא אזדמנן לה לבושין אחרנין יקירין עילאין דאינון מרעותא וכונה דלבא באורייתא ובצלותא כד סלקא מתעטרא מאן מתעטרא בההוא עטרא ואשתאר חולקיה לההוא בר נש וכו' לקיימא גו מלאכין רוחין קדישין ודא איהו ברירו דמלה וכו' והנה ימצא כי אנשים שלמים אלו מדדים בשליחות הקב"ה בערך המלאכים שנאמר בהם ועוף יעופף על פני רקיע השמים דהיינו שאוחז בצוארן אשר יוצא משם הקול קול יעקב והם תורה ותפלה ובצדדים במעשה המצות ומוליכם אם צריכים הבעלי חיים לכך ובלבד שלא יגביהם בענין שיעקרו רגליהם מן הארץ דמוקצין הם והם עדיין בארץ הלזו עד מלאת הימים מספר ימי חייהם ואסור לטלטלן מן העולם הזה חוץ מתרנגולת והדוגמא לאדם העשה מצות ומעשה לאחרים ואמרו חז"ל גדול המעשה יותר מן העשה שנאמר והיה מעשה הצדקה שלום וכו' ולכן אין מדדין אותה וזה להיות כי היא מגבהת את עצמה כך המעשה הוא מגביה עצמו למעלה מבלי סיוע להקימו וכן יהיה הענין דוגמא לרוכל שהיה מכריז ואומר מאן בעי סם חיי ייתי לגבאי כי זה מעשיו מעלין אותו למעלה מגבהת עצמה מן הארץ ונמצא

זה מטלטל אבל דוחין אותה מאחריה בידים שהרי המזכה את הרבים זכות הרבים תלוי בו: [מא] האשה מדדה את בנה אשר חז"ל הגידו למה נמשלו הנביאים לנשים מה אשה זו אין מתביישת לתבוע צרכי ביתה מבעלה כך אין מתביישין לתבוע צרכי ישראל מהקב"ה וכן נמי זה יהיה משפט האיש השלם לתבוע צרכי ישראל מן הקב"ה ולכן יאמר האשה זה השלם במעשיו מדדה את בנה דהיינו כללות ישראל הם נקראים בנה על דרך מה שאחז"ל הנה אנכי והילדים אשר נתן לי ה' וכי ילדיו היו אלא מכאן שהתלמידים נקראים בנים ולכן יאמר מדדה את בנה אלו ישראל ובכלל הדבר מדדה מצוה שלו הם בניו כמשחז"ל פרי צדיק עץ חיים מה הם פירותיו של צדיק מצות ומעשים טובים הלא הם הבנים שלו והוא מדדה אותם ומעלה אותם למעלה זה אפילו ברשות הרבים כמה שחז"ל כל המזכה את הרבים אין חטא בא ע"י שלא יהיה הוא בגיהנם והרבים בגן עדן נמצא כי מדדה הלומדים עמו ברשות הרבים הצדיקים היושבים בגן עדן ובכלל הרבים מעשיו נמי עוברים ברשות הרבים לפי כי זכות הרבים תלוי בו ובלבד שלא תגררהו כי לא יעשו התורה והמצוה באנגרייא סחוב והשלך שלא יהא מגביה רגלו אחת ויניח השניה על הארץ לקיים סור מרע יגביה רגלו אחת אפילו מדברים שהאדם דש בעקיביו וכנגד ועשה טוב מניח רגלו א' לקיים אפי' כשהולך יהיו פסיעות של מצוה כאשר ביארתי בפסוק ויצו את שלמה לאמר אנכי הולך כי הגיד לו מה היה בדעתו כי כל יום היה אומר לבתי קרקיסאות אני הולך ואחר כך חוזר לב"ה כדי להשתכר הפסיעות להיות כי תמיד היה לנגד עיניו כי אנכי הולך בדרך כל הארץ והפסיעות הולכות לאיבוד ובכונה טובה שהייתי הולך על עיקר זה מלת הולך מלא כי הולך האדם אל בית עולמו אמנם הרשע אמר הולך למות כי כל פסיעה היה מתחסר מחייו העיקריים ולכן מניח רגלו האחרת בארץ וישען עליה עד שיחזור ויניח רגלו שהגביה מענין סור מרע שנמצא לעולם נשען על שתי רגליו לפי כי נשתרש בענין סור מרע עד מקום כי נחשוב לו שגגות כזכיות ונמצא כי שתי רגליו נשען עליהם על הארץ יעמודו:

[מב] דבר שהוא מוקצה מותר ליגע בו אין לך דבר שהוא מוקצה יותר מהחוטא כי הוא מוקצה מחמת מיאוס בעיני אלהים ואדם אמנם מותר ליגע בו אף על גב כי מלאך טמא מכריז לפניו סורו נא מהטמא הזה אל תגעו בו כמש"ה וטמא טמא יקרא ר"ל מלאך טמא יקרא לפניו טמא עם כל זה מותר ליגע בו האדם עצמו להעיר עצמו אל התשובה ובלבד שלא יהא מנענע בעונות שבגופו אפילו מקצתו:

[מג] מותר לטלטל מוקצה היינו החוטא שהוא מוקצה כי הבדילו ה' לרעה לעשות בו משפט כתוב על ידי נפיחה הוא הדיבור שיאמר חטאתי לה' כמ"ש דוד המלך עליו השלום ותו לא מידי לפי כי במעשה אסור כי יבא להמנע מעונג שבת כאמור:
הדרי בי לבאר אלו הדינים לצד עילאה והכי קאמר כל בהמה חיה ועוף מדדים אותם בחצר היינו מה שכתבו בזוהר פרשת קרח דף קע"ה וזה לשונו רבי שמעון אמר קריאי מועד קראי כתיב חסר יו"ד אמאי אלא מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא ורזא דא כל אינון כתרין עילאין דשמא קדישא אתאחיד בהו כלהו זמינין מאתר דאקרי קדש הה"ד מקראי קדש ואימתי בשעתא דמועד שרייא בגווג' דאינון כתרין עילאין דזמינין מקדש עילאה הכי נמי קדש תתאה זמין לחילוי לאעטרא להו וכו' הנה מבואר מדברי המאמר כי המדה האחרונה קדש תתא' זמינת לכל חילהא והם המחנו' אשר יש לה בעולמות למטה אותם שהם מסטרא דקדושה והיינו מ"ש כל בהמה חיה ועוף שהם המחנות של שלשה עולמות מדדים אותה בחצר היינו חצר בית ה' כי הנה נתבאר חלק בהמה היינו אותה בהמה הרבוצה על אלף הרים והם מגדלים מיני בהמה ואוכלת אותם כדאיתא בזוהר פרשת פנחס שתין אלף ריבוא מלאכין הנקראים חציר אוכלת אותם שנאמר מצמיח חציר לבהמה וחיה הוא החיה דמרבעא לארבע סטרין דעלמא ועוף היינו המלאכי' שנא' ועוף יעופף על הארץ שליחן מלאכין דאתבריאו ביום שני והנה כל אלו הם מזומנים מערב שבת ועולים למעלה והם מדדים ביום השבת ועולים יותר מדרגה אחר מדרגה הכלים של העולמות בחצר העליונה עזרת הנשים ואח"כ בעזרת ישראל דהיינו שאוחז בצוארן הגדול שבהם ובצדיהם הה המרכבה ומוליכן כדאיתא בזוהר פ' תרומה דף קל"ח. וז"ל בשעתא דאינון חיות נטלי כרסייא לארמא ליה לעילא אינון אמרי תושבחתא דא ואי תימא אמאי כתיב הכא חדש והא תדיר קאמרי תושבחתא דא אלא ודאי חדש איהו וחדש לא אקרי אלא באתחדתותא דסיהרא כד אתנהירת מן שמשא כדין איהו חדש ודא איהו שיר חדש. הנה מבואר מדברי המאמר כי החיות מעלות הכסא למעלה וכך היא המדה בכל עולם ועולם ולכן מדדים בחינו' אלו בסגנון זה ומוליכן אם צריכים הבעלי חיים לכך כי כל אשר נשמת רוח חיים באפיו צריכים לקבל הארה ושפע מדי שבת בשבתו להועיל להם כל ימי השבוע ובלבד שלא יגביהם בענין שיגביהו רגליהם מן הארץ לפי כי אין למעלה מסתלקי לגמרי דאם כן היה העולם נחרב וחוזר לתהו ובהו אל הכלים בלבד של כל עולם עולים למעלה כנ"ל ולכן צריך שיגביה אותם אמנם לא יעקרו רגליהם מהארץ כי כן הם הנשארים בעולם שלהם דמוקצין הם ואסור לטלטלם לגמרי מאותו עולם חוץ מתרנגולת היינו השכינה כי עליה נאמר והאם רובצת

על האפרוחים מפני שמגבהת עצמה כמש"ה היא העלה ועתה נתתי אל לבי להגיד לך סוד גדול לפי שמנגד דין זה אם באמת תרנגולת זו היא מדה האחרונה כיצד נאמר נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל וכי תימא כינוי זה לקחתי אותו בהשאלה לא כך היא מדתי אלא הכל מיוסד על האמת כי כך אמרו חז"ל עתה אקום יאמר ה' וכו' כתרנגולת דמנערה גדפהא מן קטמ' ולכן התבונן כי פירוש זה הדבר מבואר בפסוק ואין המקרא חסר כלום היינו מש"ה לא תוסיף קום בתולת ישראל היינו הבחינה הנקראת בתולת ישראל והענין תבין ממשחז"ל כאשר אמרה הירח לפני הקב"ה אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד אז נגזר עליה לכי ומעטי את עצמך ולכן יורד' בכל עולם ומתמעטת ואמנם הלא לך לדעת כי חלק ממנה נשאר בעולם האצילות ואינו זז משם והיינו הכתר שלה היינו כתר מלכות ושאר החלקי' מתחלקו' בעולמות עד כי המדה האחרונה שבה יורדת בעולם העשיה כדאיתא בתיקונים וז"ל הא תתאה מקננא בעשיה לזאת יקרא בתולה לפי כי שם בחלק זה מתראה אם היא בתולה או בעולת בעל ועליה נאמר לא תוסיף קום מעצמה בתולת ישראל אמנם חלק ראשון זאת תורת העולה האשה זו עולה עמו ואינה יורדת היא העלה ואין אחר מקימה ובזה תבין שאלת מה נשתנה גוהרקא דרבי חייא שכל כסאות שהיו עולים על ידי מלאכים וגוהרקא דרבי חייא עולה מאליו למה כי לפי כי היה מלמד תורה לר"י תורה שבעל פה לתקן החלקים שיורדים בעולמות והוא היה עוסק בסוד התורה להעלות חלק כתר מלכות ולכן אין הכסא שלו צריך להעלות אותו כי זה יהי' כנזכר במאמר כשהחיות מעלות הכסא למעלה הוא חלק היורד בבריאה אך חלק הנשאר למעלה היא העלה מעצמה ולכן במדה שהיה מודד מדדו לו כי הכסא שלו עולה מאליו שלכן אמר עליו הרשב"י עליו השלום דא רבי חייא נהירו דאורייתא פרש' בראשית תמצאנו ובזה תבין מ"ש ישעיה אני אמרתי לריק יגעתי וכו' וכן רבי אבהו חשבו מזימ' שהשכר שלהם על תיקון עולם התהו להעלות חלקי המלכות היורדים בהן אכן משפטי את ה' הוא החתן הנקרא משפט ופעולתי את אלהי הוא כתר מלכות שהוא אלהי ישראל כמשחז"ל כל הנשמות הם חלק אלוה ממעל ר"ל הם נמשכים מאלוה הוא הכלה כד"א ממני פריך נמצא אמנם הוא לוקחה אותם ממעלה כמ"ש הרשב"י הרעיפו שמים וזה יהי' להם ממעל מעתיקא קדישא וכן בזה הנשמות הם חלק אלוה שלוקחת אותם ממעל הוא מ"ש בזוהר ממרחק תביא לחמה מרישא ומעילא דרישא על ידא דחד צדיק וכו' ולכן אמר ופעולתי את אלהי כדאיתא בזוהר פרשת אמור הולך תמים ופועל צדק מאן פועל צדק אינון דאלבישו למטרוניתא מנהא ותכשיטהא ועטרהא כל חד פועל צדק אקרי ומטרוניתא הוא חלק זה כתר מלכות ולכן יאמר חוץ מתרנגולת שאין מדדין

אותה מפני שמגבהת עצמה מן הארץ ונמצא זה מטלטל אבל דוחים אותם מאחזריה בידים כדי שתכנס לפי כי כן נמי למעלה ימין ושמאל דוחים מדה זו עד שתכנס אצל אימא עילאה בזמן קידוש החדש כדאיתא בזוהר פרש' פנחס עיין שם:

האשה מדדה את בנה והסוד כי אשת חיל מדדה את בנה מטטרון שהוא תינוק יונק משדי אמו ומעלה אותו למעלה אפי' ברשות הרבים לעין כל עין קוץ ובכן נמי האשה עליונה מדדה את בנה כדאיתא בזוהר פרשת ויצא וז"ל ותצא לאה דא אימא עילאה לקראתו של ת"ת ישראל ותאמר אלי תבא לאעלא לך תחות גדפאי לרווא' לך בתפנוקין עילאין וכו' והיינו כי אימא הנקראת אשה ולא בתולה לפי כי לעולם הוא בייחוד עם אבא כדאיתא בזוהר פ' ויקרא דף ד' בחדא יתבין לא מתפרשן והיא מדדה את בנו ת"ת ישראל ותאמר אלי תבא אפי' ברשות הרבים הם אבהן דעלמא כדאיתא בתיקונים הלכה כרבים ובלבד שלא תגררהו שנראה שהוא קטן שנאמר ונער קטן נוהג בם ולמעלה נאמר כי נער ישראל ונאמר מי יקום יעקב כי קטון הוא שנאמר קטונתי מכל החסדים אלא יניח בארץ רגלו אחת וישען עליה ומגביה רגלו אחת שנמצא לעולם נשען על רגלו לקיים מש"ה והנה שלשה עדרי צאן רובצים עליה על הארץ יעמדו:

דבר שהוא מוקצה סתם והיינו בין שהוא מוקצה מחמת מיאוס בין שהוא מוקצה מחמת חסרון כיס מותר ליגע בו כי המוקצה מחמת מיאוס היינו הקליפה אינה עולה למעלה אמנם מותר ליגע בה לתת להם התמצית כדי לפרנסה שלא יחרב העולם כמש"ה ואתה מחיה את כלם ובלבד שלא ינענע אפי' קצתו לפי שאסור להם להתנועע ממקומם למעלה וכן נמי מוקצה מחמת חסרון כיס היינו סטרא דקדושה כנ"ל כי כן הפנימיות אינו זז משם ממקומו לא ימיש והיינו מ"ש ממקומו יפן ברחמיו לעמו דאיכא תרתי לטיבותא ברוך כבוד ה' ממקומו שעלה לשם בסוד הכלים גם ממקומו שהוא שם הפנימיות יפן ברחמיו לעמו והיינו סוד הקובע מקום לתפלתו ולכן הוא מוקצה ומותר ליגע בו אבל לא יהא מנענע אפילו קצתו כי כן הוא למעלה:

מותר לטלטל מוקצה על ידי נפיחה והם שני מוקצה הללו כי המוקצה שהוא מחמת מיאוס היינו סטרא אחרא שהוא נמאס למעלה מותר לטלטל אותו לרחק אותו מן הקדושה למטה על ידי נפיחה כי רוח עילאה נפח בו היינו מש"ה נופח באש פחם הנדרש על בצלאל גם למעלה חסד עליון הוא זועם בכל יום למאריהון דדינים גם הכלה שהיא מוקצה מחמת חסרון כיס שהרי הכלי עלה למעלה מותר לטלטל על ידי נפיחה של רוח עילאה והבן:

[מד] אשר נתבאר למעלה כי גוף האדם נקרא כלי לפי כי כן הוא הנשמה משתמש בו וכאשר נתרועע הוא מורה כי נמצא בו עון כמ"ש ר' אמי אין ייסורין בלא עון ולכן לא יתלוש ממנו מן הגוף חרס היינו אבר אחד חלק ממנו דהיינו חרס לכסות בו והכינוי של חרס היינו של הקליפה כדאיתא בזוהר פרשת פנחס כנוגע לכסות בו העון כד"א כסוי חטאה או לסמוך בו העון:

[מה] אסור לשחוק בשבת ויום טוב בכדור דאף על גב דאיכא תרתי לטיבותא כי יש שמחה לשבת והחי יתן אל לבו לומר הנה כך היא לאדם גלגל הוא שחוזר בעולם והחי יתן אל לבו מאחר כי לא כל אדם הוא יחשוב בזה אסור לשחוק זה אמרתי מהולל לא נצטווינו על ההוללות אלא בשמחה של מצוה ואין שמחה כשמחת התורה כי לכן אחז"ל לא נתנו שבתות לישראל אלא כדי שיעסקו בתורה וזהו עונג נפשות:

[מו] אסור לשאת תחת אציליו זרע התולעים אשר חז"ל הקשו כתיב שאול חטאו כי הרשעים כאשר הם נידונים בגיהנם של אש כאשר מוליכין אותם לגיהנם של שלג יגזלו מן האש ומניחין תחת שיחיהן כדי להתחמם בהם וכתיב גם ברכות יעטה מורה כי הרשעים מצדיקין עליהם את הדין ואומרים יפה דנת יפה חייבת גיהנם לרשעים ומשני לא קשיא כאן ברשעי ישראל כאן ברשעי הישמעאלים ולכן חזר הדין כי אסור לשאת תחת אצילי ידיו זרע התולעים זכרון לבני ישראל כאשר ירים תולעים ותהיה נשמתו נידונת בגיהנם לא יעלה על לבו לעשות כמשפט הרשעים כי יגזלו מימי שלג כדי להתחמם בהם בגיהנם של אש מפני כי זרע המשי אסור בטלטול גם בעולם הזה אסור לטמון העון תחת ידיו שנאמר מכסה פשעיו לא יצליח ועוד מוליד עייית אחרים עבירה גוררת עבירה וכו' לכן נמי איש הישראלי אף על פי שחטא ישראל הוא ואסור בטלטול טלטולי גברא כי כאשר קדש היום וגיהנם כבה אז הרשע נשאר שם ויוצא לראות באותם המחללים שבת בפרהסייא שנאמר ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים והגוף שלהם במנוחה בקבר. לא כן המחללים שבת בפרהסייא כי מוליכין הגוף נמי לגיהנם אמנם גופו של זה אסור בטלטול זה ועוד נאסר מפני שמוליד בחומו מרשעים יצא רשע ללמד לפושעים לעשות כן ומוליך אותו שלג בחומו בגיהנם של אש להצטנן בו כאמור:

[מז] יש אוסרין לטלטל בגד שעטנז והדוגמא לזה יהיה האדם שהוא פעמים צדיק פעמים רשע ומשמע נמי כי נמצא בו עבירות שבין אדם למקום ועבירות שבין אדם לחבירו לפי כי ענין שעטנז היינו דוגמא לקרבן של קין והבל לפי כי קרבן קין היה פשתן וקרבן הבל היה צמר והנה חטא של קין היה בין אדם לחבירו לפי שמתחלה בא על אשת הבל שנאמר ויהי בהיותם בשדה ושם נאמר כי בשדה מצאה וכנ"ל ממש"ה אם תטיב

שאת היינו אשת לרמוז שבא על אשת של הבל ואחר כך הרג להבל שהנה בשניהם חטא בין אדם לחבירו אמנם הבל חטא כי הציץ בשכינה כמשחז"ל והיינו עון שבין אדם למקום ולכן זה שמוציא שעטנז נמצא שמעורר מחדש עון קין והבל ומה גם עונות שלו ולכן בא הדין יש אוסרים לטלטל בגד שעטנז ומטעם האמור ויש מתירים אולי יתבונן בעיקר הדבר מה טעם נאסר וירא עון הגורם ויזכור מעשיו וזה יהיה סיבה כי ישוב אל ה' וירחמהו:

[מח] מותר לטלטל מניפה בשבת היינו מה ששנינו יפה שעה אח' של קורת רוח לעה"ב מכל חיי העולם הזה וכאשר יזכור משנה זו אז יעלה על לבבו מחשבה טובה כי יאמר האזכה במאזני רשע אז יכול על מגן יהיה לי קורת רוח זה אז ינופף ידו על מעשיו כי יאמר יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא ולכן יטלטל מניפה זו בשבת כדי להבריח הזבובים כמו ש"ה זבובי מות אמרו חז"ל שתי מפתחות יש בלב והיצר נתון עליהם נמצא כי כל המקטרגים שהם מסטרא דיליה נקראים זבובים וכן איתא במדרש והנה ה' נצב עליו לבן מלך שהיה על גבי עריסה והזבובים עליו מה עשתה מניקתו גחנה עליו ברחו כלם כך לפי שהמקטרגים עולים ויורדים בו שוטנים בו לכן והנה ה' נצב עליו הנה מבואר כי הזבובים מכנים חז"ל למקטרגים והיינו מ"ש להבריח הזבובים בשבת הם המקטרגים עליו מצד מעשיו מבריח אותם כאשר מהרהר בתשובה כאמור: [מט] מכבדות שמכבדים בהם הקרקע הנה גם בזה יהיה הדוגמא למדת הענוה כי אין לך דבר שמקיים העולם כמו השפלות והענוה שבה נשתבח משה רבינו עליו השלום מפי הקדוש ברוך הוא שנאמר והאיש משה עניו מאד וכו' כלומר כי הנה אברהם אבינו עליו השלום אמר ואנכי עפר ואפר והוא דבר שיש בו ממש ומגדל זרעים והוא למעלה מן האדמה אמנם האיש משה ולא אמר משה האיש על דרך הצדיקים כי שמן קודמן עניו מאד מכל האדם היינו אברהם אבינו עליו השלום הנקרא האדם שנאמר האד הגדול בענקים אשר היה על פני האדמה דהכי קאמר ואנכי עפר ואפר אבל משה אמר ונחנו מה לכן נא' תולה ארץ על בלי מה והיינו מ"ש מכבדות שמכבדים בהם את הבית כמו שהמכבדת מסירים בה דבר הנמאס מן הבית הגשמי ומשוה הגומות שבקרקע כך מדת השפלות שנאמר וענוים ירשו ארץ ואם יש בו גומות מן העון או דבר שאינו הגון מטהרת אותו ולכן מותר לטלטלם טלטולי גברא כמחז"ל צדיקים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא לעולם הבא אלא מוליכים אותם מישיבה לישיבה שנאמר ילכו מחיל אל חיל וכו':

[ג] האצטורל"ב וספרי חכמות עליהם נאמר כל הדברים יגעים מייגעים האדם שעושה בהם ליום הדין לפי שהוא מפסיד הזמן בהם וכלם בכלל מושב לצים שהרי אין לך דבר חכמה שאינו נכלל בכ"ד ספרים ועניני רבה בר מארי יוכיחו מנא הא מלתא דאמרי אינשי וכו' ומה טוב לאדם יתבונן מ"ש בזוהר פ' ויקרבו ימי ישראל למות ויקרבו ימי דוד דקרבין קדם מלכא עילאה והימים כי אין בהם תורה ומצות אין קרבין לפני הקב"ה ע"ש מוקצה לעשירים הוי מוקצה אשר חז"ל הגידו אצל עשיר ורש נפגשו עשיר בתורה ורש בתורה אמר העני בתורה לעשיר למדני פרק אחד אם למדו מאיר עיני שניהם ה' ואם לאו עושה כלם ה' מי שעשה את זה חכם יכול לעשות אותו טיפש ומי שעשה לזה טיפש יכול לעשו' אותו חכם ומי ישמע לדבר הזה אם בריאה יברא ה' מחדש לעשות החכם טיפש והטיפש חכם אמנם הוא הדבר אשר ביארתי מש"ה משפטי ה' אמת השני משפטים שעושה הקב"ה דווקא מה שאין כן במשפט אחר לפי כי כך אמר ר' יוחנן אין הקב"ה עושה דבר אלא א"כ נמלך בפמליא של מעלה שנאמר בגזרת עירין פתגמא רק שני דברים לחוד הם משפטי ה' שהם חכם וטיפש עני ועשיר כי הוא הגוזר ולא על פי בית דין רק המלאך אמר רבונו של עולם טיפה זו מה תהא עליה והוא אומר מה משפטי ה' אמת כיצד צדקו יחדיו לפי כי זה החכם שהיה עשיר בתורה לא רצה ללמד לעני בתורה לכן כשבא בגלגול זה שהיה עשיר בתורה נגזר עליו להיות טיפש וזה שהיה עני בתורה נעשה חכם וכן אתה דורש בענין הפשט כי הענין הרעב והשבע הם משפטי ה' לפי כי הוא הגוזר אותם והם אמת על עני ועשיר צדקו יחדיו כי העשיר שלא נתן לעני נעשה עני וכאשר לא כן מתקיים אחר כך בענין הטיפה כי יאמר ה' על העשיר להיות עני ועל העני להיות עשיר דאי לא תימא הכי קשיא ולמה לא יעשה ה' כלם חכמים כי יתן ה' את רוחו עליהם ולמה לא יהיו כלם עשירים היד ה' תקצר אלא משפטי ה' אמת ובזה תבין מה ששאלו לר"י מה יעשה אדם ויתחכם ירבה בישיבה א"ל הרבה עשו ולא הועילו א"ל ישאל מהקב"ה שנאמר כי ה' יתן חכמה ותקשו ליה נמי כי הרבה עשו כן ולא הועילו אלא כי זהו האמת ישאל מהקב"ה וכי היתכן כן אם בריאה אחריתי יברא ה' מחדש אלא הכי פירושו ישאל מהקב"ה כי בגלגול יהיה חכם ויועיל לו באמת וכה"א כי יתן חכמה אימתי כשגוזר על הטיפה ולכן אמר יתן לשון עתיד וזה יהיה לפי שהאדם שואל מפיו דעת ותבונה מהקב"ה הוא הנרצה אצלי כמשחז"ל יגעת ולא מצאת אל תאמן כי הנה כמה בני אדם יגעים ולא השיגו כלום מן החכמה אלא ולא מצאת פעם אחרת ובזה תבין מ"ש יהי רצון מלפניך שלא ניגע לריק ולא נלד לבהלה מהו כן אלא הכי קאמר זה שאנו יגעים להבין התורה לא יהיה לריק אלא תגזור עלינו להיות חכמים ולא נלד לבהלה כענין

הטיפש והיינו מה שהתפלל החכם כמה תעניות עד שאמרו לו לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך וכי בתענית תלייא מלתא והרי כמה בני אדם אין מתענים ויש להם בנים חכמים וע"ק מאי לא ימושו מפיך היתכן שיהיה ע"ה הגם כי בזה אפשר לפרש כי שאל שלא יהיה לך בענין השלמים כי מפני הייסורין שכחו אמנם העיקר הוא לעתיד הכל ואין להאריך והיינו מוקצה לעשירים הוי מוקצה וגם לעניים דלאחר כי לא יגע בתורה ולא שאל מהקב"ה חכמה הוי מוקצה לו ומכ"ש אם לא הלך אצל עשיר בתורה לשאול ממנו נעשה מוקצה ודאי:

וכאשר יאחז צדיק דרכו לדעת בדרך הפנימי דינים הללו הכי קאמר כלי שנתרועע היינו המדה האחרונה שיש עליה תורת כלי כאשר נתבאר בכלי של נטילת ידים שלכן מתרעם הקב"ה אותי עזבו מקור מים חיים דאיכא תרתי לטיבותא כלי מחזיק מים חיים והלכו ונדבקו לקליפה דאיתא תרתי לריעותא שהם בורות נשברים כלי מנוקב אשר לא יכילו המים ולכן יאמר כלי זה של הקדושה היינו מ"ש בזוהר פרשת בלק נהורא עילאה הוה נהיר מסייפי עלמא לסייפי עלמא ולא הוה יכיל עלמא למסבליה עד דאתא דוד ואתתקן חופאה להאי בקר הה"ד בקר אערוך לך כד"א ערכתי נר למשיחי ואצפה כד"א ויצפהו זהב טהור ולכן כלי זה הגשמי שנתרועע שהדוגמא לו הוא כלי עליון בסוד הלבנה שאמר לה הקב"ה לכי ומעטי את עצמך שנתרועע גם כי בחול יורדת בעולמות התחתונים אמנם בשבת לא יתלוש ממנו חרס היינו מדה אחת דוגמא לגשמי שהוא חרש לכסות בו או לסמוך בו בך אותה הבחינה האחרונה שלה לא יתלוש אותו ממנה לכסו' בו אחר כך כמש"ה ואצפה אתקן חופאה להוא בקר או לסמוך בו שנאמר סמכוני באשישות כי זה יהיה בחול אך לא בשבת: אסור לשחוק בשבת ויום טוב בכדור בגשמי וכן נמי יהיה הרוחני הוא משחז"ל דברי חכמים כדרבונות ככדור של בנות ר"ל כמו שכדור זה משחקים בו הבנות ושמחים בו כך דברי חכמים שמחה למבינים וכדרך זה הכדור יהיה דוגמא לירח שהוא עגול ומתענל פעמים מלא פעמים חסר והיותר מעותד אל ההעדר הוא בחינה אחרונה היורדת בעשיה והנה כדור זה לפי שיורד למטה ומתלבש בקליפות לכן שנינו היה כידה של ע"ז כדור וכו' ואמנם זהו כדור של בנות היינו מש"ה רבות בנו עשו חיל הם שבעה עולמתאן דמטרוניתא שנאמר בהם בנות צעדה עלי שור והם המעלות הארון לבית שמש כי שמש ומגן ה' והיינו עשו חיל שמתקנים הכלה ומכניסים אותה לחופה כשאנו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד שהם כ"ד אותיות ב' פעמים הם בגימט"י חי"ל ולמעלה אמר ושמתי כדכד שמשותיך הם כד שני פעמים ובשב' נאסר בגשמי לפי כי אין צריכה לתחתוני':

אסור לשאת תחת אציליו זרע התולעים בגשמי וברוחני יהיה הדוגמא לשורש הקליפות הוא הנרצה כמשחז"ל לעתיד נוטל הקב"ה עונותיהן של ישראל וטומנן תחת לבושו ונעשים אדומים שנאמר מדוע אדום ללבושך וחוזר ומכבסו שנאמר לבושיה כתלג חוור כי שטחיות הדברים הוא לפי שנטלו הבגדים של הכהונה ומלכות שנאמר מעדה בגד ביום קרה יום שנזדווג נבוכדראצר לישראל העדה מהם שני לבושים בגדי כהונה שהיו מתכפרים בהם ובגדי מלכות לענין הדין שנאמר בית דוד דינו לבקר משפט וזה הוא הגורם לישראל להיות בהם עונות ולכן נוטלם הקב"ה ומכניסם תחת לבושו להיות כי הוא אמר ויהי נקראים לבושו ולפי כי הוא הגוזר כך נוטלם מהם בדין ומכביסם אמנם נעשים אדומי' לפי כי בעון ישראל היה זה מעיקרא ולכן מלאכי השרת טוענים מדוע אדום ללבושיך והרי הם גרמו ולכן חוזר הקב"ה ומכבסן שהרי הוא נשבע בכסא הכבוד להיות יוה"ך מחילה וסליחה לישראל לכל הדורות שנאמר כי ביום הזה יכפר עליכם בעולם הזה גם לעתיד לפני ה' תטהרו שנאמר לבושי' כתלג חוור ובדרך זו אלך מ"ש במאמר תחת בגדיו היינו תמורת בגדיו שלקחו כדאיתא בזוהר פ' משפטים דאשתארת שכינתא ערומה מארבע בגדי זהב וכו' ולכן אסור לשאת תחת אציליו זרע התולעים זה שעושים המשי דאף על גב שנאמר שש וארגמן לבושה הרי לקחה אותם הבגדי' הקליפה ומה גם שמורה על העונו' שנאמר אם יהיו חטאיכם כשנים ונאמר אם עונות תשמור יה ה' מי יעמוד ולכן אף על גב כי יש לתת מקום לקליפה כדאיתא בזוהר פ' פקודי אך לא בענין זה מפני שאסור בטלטול כי מדה זו אף על גב שנגזר עליה טלטול לא כן הוא בשנת אם כן לא יתכן לתת מקום לקליפ' בסגנון זה להיות המדה זו יורדת למט' וגם להעלות הקליפה למעלה תחת אצילי ידיו אסור בטלטול זה ועוד שהוא מוליד אם יהיה לו אחיזה במקום זה נפיק מינה חורבא שיהיה דוגמא לגשמי ויהיה מוליד והרי אל אחר אסתרס כדאיתא פרשת משפטים ולכן אסור לעשות כן:

יש אוסרים לטלטל בגד שעטנז ויש מתירין ואמנם צריך לתת כיסוי לכלה מן התכלת כדאיתא פרשת שלח לך מפני מראית העין של אותם מצולות י"ם ומאחר כי במקדש הותר כמו שאמר הכתוב דרשה צמר ופשתים כי אשת חיל דרשה מי הוא זה המחבר אותם להנקם ממנו אבל ותעש בחפץ כפיה במקדש ולכן בגשמי יהיה מותר לטלטל ויש סברא לאסור בזמן החרבן:

מותר לטלטל מניפה והדוגמא בחינת החסד המבריח הזבובים הם בעל זבוב אלהי עקרון והדומים לו שנאמר ואל זועם בכל יום יעיר בבקר בבקר לזעום לבעלי הדין:

מכבדות שמכבדות בהם הקרקע היינו מה שביארתי בפסוק אם רחץ ה' צואת בנו' ציון היינו קרקע זה כדאמרינן אסתר קרקע עולם היתה ונאמר ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן אלין מאריהון דדינין כד"א יתן כעפר חרבו וכדאיתא בזוהר וכל זה יהיה ברוח משפט זה יעקב שנאמר משפט וצדקה ביעקב אתה עשית וברוח בער זה יוסף שנאמר הוציאו כל איש מעלי וגו' ואלו הם מכבדות שמכבדים בהם את הקרקע של הכלה צואת בנות ציון ודמי ירושלם ולכן מותר לטלטלם לחברם עם הכלה לכבד את הבית:

[נא] מה שמורה על השעות זה שאמר הכתוב עת לעשות לה' וגומר כך אמרו חכמינו ז"ל העושה תורתו עתים מפר התורה מכל שכן ביום השבת דאף על גב כי בחול שואלים מן האדם קבעת עתים לתורה לא כך שואלים ממנו בעבור יום השבת לפי כי לא נתנו שבתות לישראל אלא כדי שיעסקו בתורה ואיתא בזוהר פרשת תרומה דף קנ"ה: וזה לשונו עת לעשות לה' אית עת ואית עת עת לאהוב ועת לשנא עת איהו לעילא דאיהו רזא דמהימנותא ודא אקרי עת רצון והאי איהו דאתחייב בר נש למרחם לה' תדיר כמה דאת אמר ואהבת את ה' אלהיך וגו' ואית עת אחרא דאיהו רזא דאלהים אחרים ואתחייב בר נש למשנא ליה ולא יתמשך לביה אבתריה ועל דא עת לשנא וכו' והכא בזמנא דישראל משתדלי באוריי' ההוא עת דזא דמהימנות' מתתקנא בתיקונה' ומתקשטא בשלימותא כדקא יאות ובזמנא דישראל מתבטלי מאורייתא כביכול ההוא עת לאו איהו בתיקנוהא ולא אשתכחת בשלימו ולא בנהורא הדא הוא דכתיב עת לעשות לה' מאי לעשות כד"א אשר ברא ה' לעשות מאי לעשות דאשתארי גופי דשידי דאתקדש יומא ולא אתעבידו ואשתארו לעשות רוחין בלא גופי אוף הכא עת לעשות אשתאר בלא תיקונא ובלא שלימו מאי טעמא משום דהפרו תורתך בגין דאתבטלו ישראל לתתא מפתגמי אורייתא בגין דההוא עת הכי קיימא או סלקא או נחתא בגינהון דישראל עד כאן לשונו. והנה מבואר מדברי המאמר שני דברים ראשונה כי יש שני מדות הנקראים עת אחת קדושה ואחת מסאבא ועוד כי עת הקדושה נתקנת ע"י ישראל וכאשר מתבטלים מן התורה נבנית עת רעה דהיינו מה שאמרו חכמינו ז"ל אמלאה החרבה אי מלאה זו חריבה זו ומעתה מי האיש הירא ה' יתקן עת אלל הרילו"גי דבר של חול שהוא הפך עת הקדושה שנתקנת בשבת ולכן יקיים עת לאהוב בתורה לתקנה ועת לשנא כדי שלא יהיה נתקו עת רעה חלילה גם אם יתקן אותה ללמוד יהיה גורם לתת לעת רעה חלק בתורה שלומד ולכן אסור:

[נב] מוקצה לעשירים הוי מוקצה הנה נאמר עשיר ורש נפגשו עשה שניהם ה' כונת הפסוק להגיד דאף על גב כי עשיר ורש נפגשו והם שני גופים נחלקים עשה כלם ה' מי

שעשה לזה עשיר יכול לעשות אותו עני וזה שהוא עני יכול הקדוש ברוך הוא לעשות עשיר לחז"ל אמנם סוד הענין כי גם למעלה כך היא המדה כי שני מדות הם עשיר ועני אספקלרייא דנהרא ואספקלריא דלא נהרא עשה כלם ה' הוא המאציל יתברך ואמנם לעתיד נאמר והיה אור הלבנה כאור החמה ובכן ימצא כי עשה כלם ה' ולכן אינו אומר עשה לשון עבר אלא עושה ויותר מזה יצדק מה שאמר הכתוב עושה שהוא לשון הווה תמיד היינו מה שכתב בזוהר פרש' פנחס דף רל"ט. וזה לשונו האי קרא הכי מבעי ליה כי כל אשר עשה האלהים הוא יהיה לעולם מהו כל אשר יעשה אלא מקרא אחרא אשתמע כתיב עין לא ראתה וגו' יעשה למחכה לו עשית מבעי ליה וכו' אלא אתר עילאה הוא דנגיד ונפיק ואדליק בוצינין לכל עיבר ואקרי עה"ב ומני' נפיק חד אילנא לאשתקיי' ולאתקנא וכו' וההוא עה"ב דנגיד ונפיק אתקין ליה להאי אילנא תדיר מעטר ליה בעטרין לא פסיק מבועי מניה תדיר וכו' הנה למדנו מדברי זה המאמר שני דברים הבאים כאחד ראשונה כי הנה אילנא דא שהוא סוד ת"ת ישראל צריך תיקון ועולם הבא מתקן אותו ומעטרת אותו וכו' נמצא כי הוא עני ועשיר בפרק אחד וכן המדה האחרונה הוא ענייה לית לה מגרמ' כלום ולכן נאמר ויקח אחת מצלעותיו, וגו' ויבן ה' את הצלע לאשה ויביאה אל אדם הנה מבואר כי מדה זו היתה עניה ואחר כך היא עשירה ולכן חזר הדין באמת מוקצה לעשירים הוי מוקצה אותם האורות כבר הוקשו להם כאמור ואפילו עניים אין מטלטלין בזמן העוני שלה אותם האורות הנמשכים עליהם מלמעלה כאמור:

וכאשר נאמר עוד מוקצה לעשירים הם ישראל ויוסף הוי מוקצה ואפילו בזמן שהם עניים אין מטלטלין אותם האורות הנמשכים עליהם מלמעלה בזמן שהם עשירים וביותר כשהם עניים והנה ישראל היינו יעקב אמר קטנתי מכל החסדים ובצדיק נאמר צדיק ונושע הוא עני ורוכב על חמור ואותם אורות הנמשכים עליהם מוקצים הם להם שנאמר כשמן הטוב וגו' כדאיתא בזוהר פר' אמור דף פ"ח: וז"ל כשמן הטוב על הראש האי קרא אוקמוה אבל כשמן הטוב דא משח רבות קדישא עילאה דנגיד ונפיק מאתר דנהרא עמיקא דכלא ד"א דנגיד ונפיק מרישא דכל רישין סתימא דכל סתימין על הראש ודאי רישא דאדם קדמאה יורד על הזקן דא דיקנא יקירא כמה דאוקמוה זקן אהרן דא כהן גדול דלעילא והא אוקמוה וההוא שמן יורד על פי מדותיו וגו'. הנה מבואר בדברי המאמר כי שמן עליון שנמשך מן הראש עד למטה וזה הוא מוקצה לעניים ולכן חיים בה הכי כטל חרמון שיורד על הררי ציון הם שני הרים המצויינים בהלכה כי נמשך אור זה לשם בסוד שמן וכאשר הצדיק כתיש כתישין ממשיך זה השמן מן הראש ויעשה שמן כתית ואפיק מאינון זתין קדישין ההוא שמן ולפי כי הוא לוקח שנים ושלשים שבילין עילאין

כדאיתא בזוהר וכל נתיבותיה שלום הצדיק נוטל שנים ושלשים שבילין עילאין ואעיל לון לימא רבא כד איהו בתוקפיה ועביד שלם הדא הוא דכתיב וכל נתיבותיה שלום. ולכן סמיך ליה כטל חרמון שיורד על הררי ציון כי שם צוה ה' את הברכה על ידי הצדיק שנים ושלשים שבילין עילאין והם חיים בסוד חיי המלך ובטל זה מחיי' המתים שנאמר הקיצו וררנו שוכני עפר כי על אורות טליך כדאיתא באדרה רבה דף קכ"ח: וז"ל מהאי גלגלתא נטיף טלא להההוא דלבר ומליא לרישיה בכל יומא ומההוא טלא דאנער מרישי' יתערון מתייא לעלמא דאתי הנה מבואר מדברי המאמר כי מן הטל הזה יקיצו הנרדמים ויחיו המתים כל הכתוב לחיים בירושלם: